NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

BY

RÁJENDRALÁLA MITRA, LL. D., C. I. E.,

Honorary Member of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, of the Physical Class of the Imperial Academy of Sciences, Vienna, and of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society of Great Britain, Corresponding Member of the German and of the American Oriental Societies, of the Royal Academy of Science, Hungary, and of the Ethnological Society of Berlin, Fellow of the Royal Society of Northern Antiquaries, Copenhagen, &c., &c.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL.

VOLUME V.

CALCUTTA:

PRINTED BY J. W. THOMAS, AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1880.

INDEX TO VOL V.

चित्रकूट महापुण्य पर्वतानां हि सुन्दर ।
वाल्मीकिश्च महातेजा न्यवसद्धर्मतत्पर ॥
दर्शनार्थं मुनेस्तस्य मार्कण्डेयो महामुनि ।
आजगाम चिरायुर्हि चित्रकूटालय मुनि ॥

End कि मया वक्तव्या वाच्य सर्वपुण्यफलान्वित ।
व्यासप्रसादाज्जानामि श्रीरामस्य कथा तथा ॥
इत पर महारम्य विवाहचरित शुभ ।
वर्णयामि महापुण्य ब्रह्मणामघमोचन ॥

Colophon इति श्रीमत्याख्याने सूतशौनकसवादे एकोनपञ्चाशत्तमोऽध्याय ।
समाप्तश्च पूर्वार्द्ध ।

विषय । १–१० अध्याय,—सूतेन सह शौनकादीना सवादकथन । वाल्मीकिसन्दर्शनार्थं मार्कण्डेयस्य चित्रकूटगमनविवरण । तत्पुरतो वाल्मीकिना रामचरित्रवर्णन । रामस्य बाललीलावर्णनव्याजेन सपुत्राभि कौशल्यादिभि अन्त पुरागतस्य वसिष्ठस्य सपर्य्या-विधानादिकथन । श्रीरामलक्ष्मणादीना विष्णुरूपादिरूपण कौशल्यादिभि स्वप्नदर्शनवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । एकदा कौशल्याधाविकाया कैकयीमन्दिरगतस्य दशरथस्य समीपे राम नयनवृत्तान्तकीर्त्तन । कैकेय्या रामाभिनन्दनादिप्रकारकथनञ्च । मन्थरया सह कैकय्या सवादकथन । तत्र विस्तरेण कैकय्या विवाहवृत्तान्तकथन । दशरथस्य सत्यपि अन्त पुरवर्गे तस्या नितरामनुरागकारणकथनञ्च । नारदेन सह दशरथस्य सवादकथन ।

११–२१ अध्याये,—यागिन्या सह कैकयराजमहिष्या सवादकथन । गर्गेण सह दशरथस्य सवादकीर्त्तन । तत्र अजातपुत्रेण दशरथेन कैकेय्यायेन पुत्रो भविष्यति तस्मै राज्य दास्यामीति प्रतिज्ञाकरणवृत्तान्तकथनं । शत्रुघ्नादिभि कन्दुकेन ताडिताया मन्थराया अभियोगार्थं दशरथसमीपगमन रघुस्थवर्णनादिक । लोमशप्रोक्त-मन्थराचरितकीर्त्तन । तस्या पूर्व्वजन्मनि विरोचनाभिधानस्य दैत्यराजस्य कन्यात्वकथनादिक । तथा विप्रहतानां क्रतुभुजा दुरवस्थादिवर्णनञ्च । पराशरस्य वाल्मीकिनो रामचरितपाठकथन । दशरथाङ्कस्थितस्य रामस्य विस्तरता रूपवर्णन । तीर्थदर्शनार्थं सर्व्वेषां देवानां भारतभूमावागमनवृत्तान्तकीर्त्तन । तत्र पैलाख्यपुरत पुरन्दरेण तद्वृत्तान्तकथनञ्च ।

२१–३० अध्याय,—सावित्या पुरतो विधातुरयोध्यादिमाहात्म्यकथन । तत्र म-हात्म्यकथनञ्च । विशेषत अयोध्याया ग्रामादिवर्णन । श्रीरामसन्दर्शनार्थं ब्रह्मादीदशरथपुरप्रवेशवृत्तान्तकीर्त्तन । रामस्य विविधमान्यक्रीडादिवर्णन । रामदशा

मन्त्रुलीमाकर्षयतो भूसुण्डनामकस्य काकस्य वृत्तान्तकीर्त्तन । भूसुण्डकृतरामस्तोत्र-कीर्त्तनं । दशरथस्य स्वकपुरे विश्वावसुनामकस्य गन्धर्व्वराजस्य सङ्गीतालापेन मोहितानां रामचन्द्रादीनां चेष्टादिवर्णन । कैकेय्या आदेशेन शरसन्धानपूर्व्वकं दशरथेन इन्द्रसद्मनि विश्वावसुचेष्टितप्रकाशकपत्रेण सह बाणनिक्षेपादिविवरण । गन्धर्व्वकृतमोहनादिना दशरथादीनां भ्रान्तिवर्णन ।

३८-४९ अध्याये,—रत्नकलाया वृत्तान्तकीर्त्तन । रत्नकलावीरसिंहयो वशिष्ठाश्रम-प्रवेशविवरणकथन । वशिष्ठस्योपदेशेन तयो कलायनामकग्रामगमनानन्तरं तत्र तपस्यादिवर्णनं । तयो यशोदानन्दरूपेण गोकुले जन्म भावीति कथनञ्च । राम-नवमीव्रतमाहात्म्यकीर्त्तन । अगस्त्याश्रमवर्णन । तस्य तपस्यानुष्ठानप्रकारकथनञ्च । अगस्त्योक्तरामनवमीव्रतानुष्ठानप्रकारकीर्त्तन । तत्र मरुकान्तारदेशस्थानां पञ्चपापि-नामुपाख्यानकथनं । विस्तरत रामस्य पौगण्डलीलावर्णन । दशरथकृतशरव्यवेध-कौतुककीर्त्तन । दशरथस्य पुरत शरभ्या निजजन्मवृत्तान्तकथन । चारुचन्द्र मधुनाश-सुकण्ठ विजयप्रभृतिरामचन्द्रवयस्यकथन । रामचन्द्रादीनां कन्दुकक्रीडादिवर्णन । तेषां धनुर्विद्यादिशिक्षाकथन । कैशोरलीलावर्णनञ्च । नाविकस्य प्रार्थनया रामा-दीनां मद्दिषदहननार्थं प्रयाणवृत्तान्तकथन । त्यक्तमहिषरूपस्य विल्वाभिधानस्य गन्धर्व्वराजस्य रामस्तोत्रकीर्त्तन । एकदा मृगयार्थं गहनमध्ये प्रविष्टस्य रामस्य कदर्थमभावेण वल्मीकदेहं परित्यज्य डिण्डिरनामकस्य किरातस्य आत्मवृत्तान्तकथन-गुहेन सह रामस्य सखित्वसंस्थापनादिविवरणकथन । वनशोभावर्णन । रामवय-स्येन विदूषकेण वसन्तवर्णनकीर्त्तन । रामचन्द्रादिकृतवसन्तोत्सववर्णन । भरतकृत-सिंहहननवृत्तान्तकथन । सिंहस्य पूर्व्ववृत्तान्तकीर्त्तन । अयोध्यायां आयासगमनविवरण कीर्त्तनञ्च ।

No 1724 तैत्तिरीयश्रुतिवार्त्तिकं ।

Substance country made paper, 11 × 5 inches Folia, 46 Lines, 10 on a page Extent, 1,057 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place *of deposit*, Nashipura, Zila Murshidabad, Babu Jagannathaprasada *Gupta.* Appearance, old. Verse Correct.

Taittiriya s'ruti vartika —A dissertation on the theology and philosophy of the Taittiriya Upanishad By Sures'a Achárya The work belongs to the Vedánta School of Philosophy. The author's name is incorrectly given in the codex, it should be Sures'vara Áchárya.

Beginning ॐ नमो गणेशाय ।

सत्य ज्ञानमनन्तमेकमकलं ध्वस्तान्धकारं परं
निर्द्वैतं हृदि पद्ममध्यनिलयं निःशेषधीसाक्षिणं ।
वेदान्तोपनिषद्विशेषविषयं प्र+ज्ञया योगिना
भक्त्या न प्रणिपत्य वेदशिरसो वक्ष्यामि सद्वार्त्तिकं ॥
यस्येव सकलाम्ब्रेन्दुकिरणश्रेणीर्यमाररश्मिभि
र्वार्त्तं यस्य कृपालुता परवशयसो दिर्त द्युतिर्नां ।
यद्वाणीकुलिशावर+मनय येतुर्दिशप्रवार्त्तिका
भक्त्या पूज्यतम प्रणम्य नमत तद्भाष्यमीतो यते ॥
तैत्तिरीयकसारस्य मयाचार्यप्रसादत ।
विस्पष्टार्थं रुचीना हि व्याख्येय सम्प्रणीयत ॥ इत्यादि ।

End तैत्तिरीयकसारस्य वार्त्तिकामृतमुत्तम ।
मस्करीन्द्रप्रणीतस्य भाष्यस्यैतद्विवेचम ॥
मुमुक्षुसार्थवाहस्य भवनामस्पतो यते ।
शिष्यप्रकार तद्भक्त्या सुरेशाख्यो महार्थवित ॥

Colophon इति श्रीसुरेश्वराचार्यविरचित तैत्तिरीयकश्रुतवार्त्तिक समाप्तं ।

विषय । पद्येन तैत्तिरीयकोपनिषदो व्याख्यान ।

No 1725 प्रपन्नदिनचर्या ।

Substance, country made paper, 12⅓ × 5 inches Folia, 6 Lines, 9 on a page Extent, 111 s'lokas Character, Nâgara Date, ? Place of deposit Nashipura, Zila Murshidábad, Bábu Jagannathaprasada Gupta Appearance fresh Prose Correct

Prapannadina charya —A manual of the daily religious duties of the Vaishnavas of the Rámanuja School Anonymous

Beginning श्रीमते रामानुजाय नमः ।

श्रीमापारक्षपापाचप्रपन्नजनसम्मता ।
दिनचर्या विशषैरुपभोग्या विरच्यत ॥

अथास्मां लीलाविभूत्या प्रपन्नश्रीवैष्णवो निरन्तराचार्य्याभिमानविरत कैङ्कर्य्य-
तरातिशयेन अपरयामे समुत्थाय गुरुपरम्परापूर्व्वकमित्यादि ।

End अथ लक्ष्मीनाथसमारम्भामित्युक्तश्लोक एव प्रमाणीक्रियते। इति ।

Colophon इति प्रपन्नदिनचर्य्या समाप्ता ।

विषय । रामानुजसम्प्रदायवैष्णवानां दैनिकोपासनादिप्रकारकथन ।

No 1726 त्रिकाण्डचिन्तामणिः ।

Substance, country made paper, 13½ × 5 inches Folia 250 Lines, 10 on a page Extent, 8092 s'lokas Character, Bengali Date, Sk 1742 Place of deposit, Nashipura, Zilá Murshidabad, Babu Jagannathaprasáda Gupta Appearance, new Prose Correct

Trikánda chintamani —Annotations on the *Trikanda-sésha* lexicon of Amara Siṅha By Raghunátha Chakravarti, of the village of Srímantasára

Beginning नत्वा गिरीशचरणाम्बुजमाकलय्य सन्त्यपि तत्त्वविदुषां रघुनाथनाम्ना ।
श्रीकण्ठवत्समसदामतिसन्निधियोगादीरस्वनोति विसमामरकोषटीका ॥
यास्ये विधाय विनय क्षतिनोऽप्रमेतद्वयं मया यदिह शास्त्रविरुद्धमुक्तं ।
आलोक्य सम्यगवधानपरैः क्षन्तव्यमेतत्सुधियैव कृपया परिष्कृत्यमेव ॥
पन्थारम्भे निखिलविघ्नविघाताय अभिमतदेवतानमस्कारेण धर्म्ममुत्पादयन् शैव-
वैष्णववीक्षान प्रवर्त्तयितु शिष्यशिक्षायै आदौ निबध्नाति । यश्चति ।

End स्वयमेव काम इत्यादिप्रयोगाच । पुस्तमित्यादिकमूह्यं ।
सत गुरूणां प्रविचार्य्य यथादाल्य सन्त्यपि च कविदानां ।
श्रीमां गुहे श्रीरघुनाथशर्म्मा त्रिकाण्डचिन्तामणिमातनाम ॥

Colophon इति श्रीमारजलारपामनिव विद्वीरघुनाथचक्रवर्त्तिकृतत्रिकाण्डचिन्तामणावमर-
कोषटीकायां लिङ्गादिसङ्ग्रहवर्गविवरणं । समाप्तश्चायं पुस्तकं । शकाब्दाः १७४२ ।

विषय । अमरकोषव्याख्यान । अत्र निखिलकोषग्रन्थसंवादेन अपूर्व्वैव निर्म्मिता टीका ।

No. 1727. सोमकर्मप्रदीपिका ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 156. Lines, 7 on a page Extent, 2,500 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Nashípura, Zilá Murshidábád, Bábu Jagannáthaprasáda Gupta. Appearance, very old Prose Correct.

Somakarma-pradípiká.—A guide to the performance of sacrifices with the Soma beverage. By Ráma.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । भवाजोऽग्निचितो नत्वा विद्याकरगुरोः पदे ।
रामः पद्धतिमाधत्ते सोमकर्मप्रदीपिकाम् ॥
तत्र दर्शपौर्णमासाविष्ट्वा वसन्ते सोमेन यजेत । अथ योऽप्रकृतसोमो द्विपुरुष-सोमपीथी, आधानसमनन्तरमेव सोमेन यजेत । अद्विपुरुषसोमपीथी अनुप-न्नप्रसोमो वा आधाय दर्शपौर्णमासपूर्वकं यजेत । इत्यादि ।

End. स प्रैष वाचयति नमो वरुणाय पाश इति प्रथमं सूक्तावृत्त्या प्रावृत् ++++
निष्टनामे + सर्वेषां । अवभृथेष्टा निष्क्रम्य यजमान्++स्यायत्तायतनवचनात् । तत
गार्हपत्यं स्थापयेदिति शम् । ग्रन्थसङ्ख्या २८०० ।

विषयः । सोमयागप्रयोगकथन ।

No 1728. एकाहानां पद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page Extent, 1,168 ślokas Character, Nagara. Date, ? Place of deposit, Nashipura, Zila Murshidabad, Babu Jagannáthaprasada Gupta. Appearance, very old Prose. Correct

Ekáhánám Paddhati.—A manual for the performance of ephemeral or Ekáha rites Anonymous

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । अथैकाहानां पद्धतिर्लिख्यते । तत्र उदयने पूर्वपक्षे पुण्याहे प्रतिपदि वा शोभने नक्षत्रे अनुकूले चन्द्रे वा एकाहा दीक्षा भवन्ति । तेषा-मनादेशे एका दीक्षा तिस्रो वा चतस्रो वा द्वादशी वा अपरिमिता वा दीक्षा भवन्ति तिस्र उपसद । इत्यादि ।

End. राजपुरोहितौ सायुज्यकामौ यजेयातां। पुरोधाः कामो वा ब्राह्मण इति। इतीन्द्राग्नो स्तोम॰॥ इतः खण्डितं। परिशेषे द्वे पत्रे न स्तः।

विषय। तत्र प्रथमत, भूर्नामकस्य एकाहयागस्य सङ्क्षेपेण प्रयोगकथन। एव ज्योति॰। गौ। आयु। अभिजित। विश्वजित्। सर्व्वजित्। ज्योतिः। सर्व्वज्योतिः। विश्वज्योतिः। विरातसम्मितः। अनुप्तिः। विश्वजिच्छिल्पः। श्येनः। एकत्रिकः। चतुःषोडशी। षट्षोडशी। द्विषोडशी। ऊर्द्धस्तोम॰। अग्निष्टुत्। इन्द्रस्तुत्। सूर्य्यस्तुत्। वैश्वदेवस्तुत्। इषुयज्ञः। बृहस्पतिसवः। इषु॰। सर्व्वस्वारः। सर्व्व-स्तोमः। चतुश्चत्वारिंशत्स्तोम॰। अष्टचत्वारिंशत्स्तोमः। वाचस्तोम। त्रिवृत्। पञ्चदशः। सप्तदश॰। एकविंशः। त्रिणवः। त्रयस्त्रिंशः। वैश्वदेवोऽग्निष्टोम॰। वरुणप्रघासः। अग्निष्टोमः। शाकमेध॰। अतिरात्रः। ज्योतिष्टोमः। अतिकर्म्म-स्तोमाः। अग्न्याधेयस्तोमः। पुनराधेयस्तोमः। अग्निहोत्रः। इन्द्राग्निष्टोम॰। इतः खण्डितं।

No. 1720. सूर्य्यानुवादिनी।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 50 Lines, 6 on a page. Extent, 845 s'lokas. Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Nashipura, Zilá Murshidábád, Bábu Jagannáthaprasáda Gupta. Appearance, old Pro-e. Correct.

Súryánuvádiní.—A commentary on Mayura Bhatta's hymn to Súrya in a hundred stanzas. By Vallabha.

Beginning. नत्वा वागीश्वरीं देवीं बालानां बोधसिद्धये।
सूर्य्यानुवादिनी टीका वल्लभेन विरच्यते॥
जम्भारातीति। भूयासुः। भवेयुः। के किरणाः। कस्मै विभूत्यै। इत्यादि।

End. ईदृग्गुणविशिष्टः स निर्दिश्यते। कैरपि परिक्लेशैरपि स दुर्गतामीप्सुरर्थयितं। दिश्यतु। इति।

Colophon. इति श्रीपण्डितवल्लभेन विरचिता सूर्य्यानुवादिनी सूर्य्यशतकटीका समाप्ता।

विषयः। मयूरभट्टकृतसूर्य्यशतकस्य व्याख्यान।

No 1730 बुधरञ्जनी ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 5 inches Folia, 35 Lines, 6 on a page Extent, 841 s'lokas Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Nashípura, Zilá Murshidábad, Babu Jagannáthaprasada Gupta Appearance, fresh Prose Correct

Budharañjaní —Annotations on the difficult passages in the 10th book of the Bhágavata Purána By Vasudeva The work is not commonly known

Beginning नत्वा कृष्णपदद्वन्द्व वासुदेवेन यत्नत ।
क्रियते दशमस्कन्धटीकेयं बुधरञ्जनी ॥
कृष्णावतारचरितश्रवणामृतनिर्म्मित ।
चन्द्रानुवादेनैतस्याः प्राज्ञा शृण्वन्तु तत पुन ॥
यद्यपि नवमस्कन्धे सूर्य्यवंशवर्णनानन्तर सोमवंशवर्णनं, तथापि सोमवंशे श्रीकृष्णावतारात् तस्य प्रधानत्वात प्रथमत उपन्यास । अभ्यर्हितत्वात् प्राग्भावो वेति । उत्तरवंश्यानामिति पाठे सूर्य्यवंश्या पूर्व्वाः सोमवंश्याश्च उत्तरा । तथा च सूर्य्यवंश्याना श्रीरामाद्यवताराणा चरित कथित सोमवंश्याना कथयेति । यदो स्वधर्म्मशीलस्य यदोश्च धर्म्मशीलस्य इति पाठ । तत्राशेनावतीर्णस्य विष्णोर्वीर्य्याणि शंसन । ननु कृष्णस्तु भगवान् स्वयमित्युक्तत्वात् कथमंशेनेति यद्रुच्यत । अत्र स्वामी, प्रतीत्यभिप्रायेणेति । केचित्तु प्रतीति व्याचक्षते । पुराणान्तरेषु कृष्णावतारश्रवणात् । परीक्षित प्रतीत्यभिप्रायेणेत्यर्थ । तथा च शौनक प्रति सूतस्य कथन । कृष्णस्तु भगवान् स्वय । न तु परीक्षित प्रति शुकस्य वचन । तत्र । प्रथमस्कन्धावधि शुकमुखात परीक्षितश्रवणात । अत्र गुरव । हे कृष्णेन प्रधान इति शुकसम्बोधन । इत्यादि ।

End. स्वामी तु अमृतत्व हेतु । मदाभूत पीतशेष । तथा च जन्मकाले श्रीकृष्णेन पीतमिति भाव । तथा च वामनपुराणे । मातापि बालक सुप्त पर्य्यङ्के स्तन पायिन । इति श्रवणात् ।

Colophon इति एकाशीतितमाऽध्याय ।

विषय । श्रीमद्भागवतदशमस्कन्धस्य विषमस्थलीयव्याख्यान ।

No 1731 प्रपन्नामृतं वा रामानुजचरित्रं ।

Substance, country made paper, 13 × 4 inches Folia, 290 Lines, 7 on a page Extent, 5,752 s'lokas Character, Nagara. Date, Sm 1861 Place of deposit, Japharaganja Bada Akhda, Zila Murshidabad, Gopaladasa Mahanta. Appearance, fresh Verse Generally correct

Prapannamrita alias *Ramánuja-charitra* A legendary life of Ramánuja, the great Bhakta reformer, and founder of the dualistic school of the Vedantists The name of the author of the work is not apparent, nor have I any means of making a guess as to his age The work extends to 90 chapters It opens with a scene in Vaikuntha where Hari, anxious to promote the translation of mankind to his favourite region, desires Phaniraja or Ananta to descend on earth as a saviour The scene then changes to the village of Bhutapuri in the district of Tondila, three Yojanas to the west of the eastern sea There lived a pious man of the name of Kesava of the Harita family He once celebrated a rite during a lunar eclipse, praying for a son The prayer was granted Ananta informed him in a dream that he would himself become the son of the devotee, and assume the name of Ramanuja In due course the son was born, and named Lakshmana Arya with the alternative name or title of Ramanuja. On his 16th year, the boy was married to a maiden named Rakshákámba Soon after this marriage he lost his father, and repaired to Kanchipur, where he placed himself under the tutelage of one Yadava, a renowned scholar

While he was at Kanchipur, the daughter of the king was possessed by a Bráhman devil, whom none could drive away Yádava, with his pupils, went to see her, and on her being touched by the feet of Rámánuja, the devil departed This pleased the king greatly, and he loaded the youth with rich presents Soon after, his uncle (mother's sister's husband), Govinda came to the place to carry on a polemical disputation with Yádava. The uncle and the nephew took one side of the question mooted and the teacher the other, and the result was a breach between them. The teacher also coveted the wealth of the pupil, and so the latter, by the advice of his uncle, went away to Prayága. In the way, when passing through the Gonda forest, he was very much overpowered by fear, when Hari, the lord of Hastigiri, and his consort Lakshmi, assumed the form of wild hunters, and advised him to go back to

Kánchipur On his return he was reconciled to his teacher, but after a time he was induced to become the pupil of a Sannyási named Yamuná Arya who then dwelt at Srírañga, and there he also contracted a friendship with one Purna Achárya

On the death of Yamuná Arya, he returned to Kanchipur, and compiled his great work the *Sríbhashya*, a commentary on the Vedánta Sutras of Vyása Here, on one occasion, his wife Rakshakámbá quarrelled with the wife of Purnácharya, and Ramánuja, taking the side of his friend, sent his own wife away to her father's house At the same time he himself became a Sannyási of the Tridandi sect and established a monastery (maṭha) at Kánchipur, and there he consecrated an image of Hastináthа The people now gave him the title of 'Yatirája,' and his reputation spread far and wide

On one occasion his former tutor Yadava came to see him, and, in the course of a long disputation, was so completely overcome, that he became a pupil of his pupil, and forsaking the world, became a Tridandi under the name of Govindadása

From this time forward Rámánuja was engaged principally in disputations with learned pandits of Southern India who came to him for the purpose, and in making disciples Among his antagonists there were a few Buddhists but the bulk of them were Saivites The Chola king of Sriranga was one of those whom he converted, and made one of his ardent supporters

He devoted also much time to travelling and the following are the places he is said to have visited, viz, Dvárká, Mathurá Sálagráma, Sáketa Vadarikásrama the Naimisha forest Vrindávána, Saradapiṭha, Jagannátha Chitrakuṭa and Delhi (whence a Delhi princess is said to have gone away with him as his disciple, and in love with a pupil of his) and most of the leading towns of Southern India

Rámánuja is said to have established 72 principal maṭhs, dedicating in each the image of his tutelary deity Among these, the image established on the Yádava Hill, was the consequence of a dream, in which Vishnu inspired him to put up a figure of Náráyana This image was consecrated on the 11th of the waxing moon in the month of Chaitra of the Saka year 1012 = 1090 A D

He lived to the age of 120 years, and died on the 10th of the waxing moon of Mágha. Most vexatiously however, the year of death, is not given

The following are the works he is said to have written (1) *Srîbhâshya*, a commentary on the Vedánta Sutras, (2) *Vedântadîpa*, the essence of the Vedanta, (3), *Vedantasara*, the elements of the Vedánta, (4), *Vedartha sangraha* or the true meaning of the Vedas, (5) *Gîtâ bhâshya*, a commentary on the Bhagavad Gita, all these works are still in existence

The concluding sections (76 to 90) of the work give brief notices of the immediate successors of the reformer, from which it would seem that the work was not written until 150 years after his death The followers of Râmânuja are known by the name of 'Sri Sampradâyis,' and their number is very large in the south

It is to be regretted that the work, though very detailed, does not give the year of the pious Yati's birth or death, but the fact of his establishing an image of Nárâyana in Saka 1012 = A D 1090, about the close of his life, would suggest the idea that he lived all through the eleventh century On this subject I quote the following from Wilson's account of the Vaishnava

" The *Smriti Kala Taranga* places the date of Rámânuja's appearance in Saka—1019 or A D 1127 A note by Colonel Mackenzie on an inscription, given in the Asiatic Researches IX 270, places the birth of Ramánuja in A D 1008 various accounts, collected by Dr Buchanan, make it 1010 and 1025 (Buchanan's Mysore 2, 80) and 1019 (ibid 3, 413) Inscriptions make him alive in 1128, (ibid) which would give him a life of more than a century according to Col Wilks, indeed (History of Mysore 1, 41 note and appendix), he was alive in 1133 The weight of authority seems to be in favour of the more recent date and we may conclude that he was born about the end of the eleventh century, and that the first half of the twelfth century, was the period at which his fame, as a teacher was established.

Beginning श्रीमते रामानुजाय नमः ।

कारिकान्वयगमूलं कारुण्यामृतसागरं ।
श्रीमिशाचार्य्यतनयं रामानुजगुरुं भजे ॥
नाधीतानि च शास्त्राणि न कृतं गुरुपूजनं ।
वक्ष्यामि कृपया विष्णोरनुग्रहकृत् देशिकाः ॥
इन्दिरारमणं देवमिभशैलनिवासिनं ।
सिवलक्षकोटिसहाशं देवराजमहं भजे ॥
अस्ति वैकुण्ठनगरं सर्व्वलोकेषु विश्रुतं । इत्यादि ।

End. गोदा भट्टारिपरकालमुखादिभिर्देवैराचार्य्ययामुनयतीश्वरकूरनाथैः ।
सार्द्धं जगत् करुणया कलिदोषजुष्टं स्वाधीनरङ्गनिलया चकमे ररक्ष ॥
शान्तावरितं शुभदहिचित्रं समस्तमन्मङ्गलपूर्णपात्रं ।
शृण्वन्ति ये भक्तियुता पठन्ति सन्मङ्गलास्ते सततं भवेयुः ॥

Colophon. इति श्रीप्रपन्नामृते रामानुजचरित्रे महाचार्य्यवेदान्तिसंवादे गोदारङ्गेश्वरकल्याणं नाम सवतितमोऽध्यायः । इति प्रपन्नामृतं समाप्तं । संवत् १८६१ ।

विषयः । १ अध्याये,—एकदा वैकुण्ठसदने लक्ष्म्या समुपास्यमानस्य "केनोपायेन वैकुण्ठमिमान् जन्तून् नयाम्यहमिति" चिन्तयतो हरेः पुरतः समुपस्थित फणिराजं समुद्दिश्य पुरा किल लोकसंरक्षणाय मया शङ्खचक्राद्यायुधानि विष्वक्सेनादयश्च प्रेरिता, तदधुना भवानपि भूमाववतीर्य्य लोकान् रक्षितुमर्हतीति समादेशादिकथन ।

२ये अध्याये,—पूर्व्वसागरस्य पश्चिमतीरे योजनत्रयेण व्यवहिते तोण्डीरमण्डले भूतपुरीति नाम्ना प्रसिद्धा पुरी आसीत् । तत्र हारीतान्वय केशवनामकः कश्चिद् भागवतोत्तमोऽनपत्यतया नितरां निर्व्वेदमापन्नः प्रतिवसति स्म । अथैकदा सभार्य्योऽसौ चन्द्रग्रहणकाले भगवन्तमुद्दिश्य इष्टिं चकार । भगवानपि तयेच्छया प्रसादमभ्युपगच्छन् "अहं ते पुत्रो भविष्यामीति स्वप्ने तमेवमब्रवीत् । अथ शेषोऽपि चैत्रशुक्लपञ्चम्यां तत्पुत्रत्वेनावतीर्णो रामानुज इति समाख्यामधिजगाम । ततो लक्ष्मणार्य्यापरनामधेयस्य रामानुजस्य चन्द्रान्यसंस्कारानन्तरं षोडशे वर्षे रक्षकाम्बया सह विवाहकथन । अथ पितृमरणोत्तर तस्य काञ्चीपुरगमनपूर्व्वकं यादवनामकस्य विद्वद्वरस्य समीपे शास्त्राध्ययनकथनञ्च ।

३ये अध्याये,—अथ काञ्चीपुरेशकुमारी ब्रह्मराक्षसोपद्रुतामुपलभ्य तदुपद्रवशान्त्यर्थं यादवस्य सह शिष्यगणैस्तत्र गमनमभ्यर्थिता च । अथ रामानुजस्य चरणस्पर्शमात्रेण अस्तमितोऽयं ब्रह्मराक्षस इति विज्ञाय राजा तस्मै सुवर्णराशिं प्रददौ । अस्मिंश्च समये रामानुजस्य मातृष्वसेयो गोविन्दाभिधान काञ्चीपुरे तेन सह मि-

विषय। लित्वा यादवस्य समीपे शास्त्रार्थं चिन्तयन् तस्थौ। अथैकदा यादवेन सत्यज्ञानादिश्रुतिवाक्यानि अयथार्थतया व्याख्यातानीत्याकलय्य तेन रामानुजस्य विवादः समजनि।

४-६ष्ठे अध्याये,—अथासौ यादवः क्षान्तिकमनागच्छतोऽपि रामानुजस्य गुणोत्कर्षमसहमानस्तन्निधनेच्छया भूय एव तं मधुराचरणैः वशीकृत्य स्वाभीष्टसिद्धये शिष्यैः परामृश्य च प्रयागमुद्दिश्य प्रचचाल। तत्र गोण्डारण्ये गोविन्दस्य उपदेशेन तत्र पलायितस्यापि तस्य असहायतया अत्यर्थं भीतस्य साहाय्यार्थं भगवान् हस्तिगिरिनाथो लक्ष्म्या सह व्याधमिथुनवेशेन तत्राविर्बभूव। सोऽपि तदनुग्रहेण पुनः काञ्चीपुरं प्रत्याययौ। अस्मिन्नेव समये यामुनार्याभिधेयः कश्चित् महात्मा रङ्गनगरे निवासमकरोत्। स हि सर्वसुलक्षणयुक्तं बालकमेकं प्राप्तुकामः सर्वेषु देशेषु शिष्यान् प्रेरयामास। अथ ते रामानुजस्य प्रतिभामाकलय्य तत् सर्वं गुरवे न्यवेदयन्। अवान्तरे गोविन्दोऽपि प्रयागात् प्रत्यागच्छन् कालहस्तिनगरे शिवमेकं प्रतिष्ठाप्य तत्र उवास। अथ काञ्चीपुरं प्रत्यागतोऽसौ यादवो रामानुजप्रभावाद् भीत इव शिष्यमुखेन पुनरेव रामानुजेन सह सख्यं चकार।

७—८मे अध्याये,—अथ यामुनाचार्यः रामानुजदिदृक्षया श्रीरङ्गात् काञ्चीपुरं प्रति प्रययौ। ततः कियद्दूरं गत्वा हस्तिगिरिं ददर्श। तत्र स्वशिष्येण काञ्चीपूर्णेन सह मिलित्वा ततो निर्जगाम। अत्रान्तरे हस्तिगिरिनाथं वरदाभिधानं द्रष्टुकामो यादवो रामानुजादिभिः शिष्यैः सह तत्र समाययौ। काञ्चीपूर्णस्तु तद्दर्शनेन आनन्दमासाद्य यामुनाय तेषां परिचयमदात्। अथ सोऽपि रामानुजसौन्दर्यामृतं निपीय भूय एव श्रीरङ्गनगरं प्राप। एकदा रामानुजः तैलेन यादवस्य अभ्यङ्गं कुर्वन्नेव तत्रत्य 'कप्यास'मिति श्रुतेरर्थं निशम्य नितरां सन्तापमधिगम्य च विचारपराजितेन तेन ततो बहिष्कारितो हस्तिगिरिं जगाम। तत्र च काञ्चीपूर्णस्योपदेशवत् कैङ्कर्येण वरदार्चनाया निरतो बभूव। अथ वृत्तान्तमिममुपश्रुत्य यामुनाचार्यः निजनिर्मितां स्तोत्रावलीं समर्प्य स्वान्तेवासिनं पूर्णाचार्यं तत्र प्रेरयामास। तत्रैकदा वरदस्य पुरतः पठ्यमानं ततस्तोत्रमपूर्वमिति मत्वा गुम्फितमिदं केनेति जिज्ञासुः रामानुजः पूर्णाचार्येण तथा पथि महतेन महापूर्णेन च सह यामुनाचार्यदिदृक्षया रङ्गनगरमुद्दिश्य प्रचचाल। अथ यामुनाचार्योऽपि तत्प्रत्युद्गमनाय कावेरीतीरपर्यन्तमासाद्य तत्र देहत्यागेन स्वजनान् शोकसिन्धौ निमज्जयाञ्चकार। अत्रावसरे रामानुजोऽपि तत्रोपसृत्य गतजीवितं यामुनदेहं पश्यन्नेव तस्य तदानीन्तनाङ्गुलित्रयसङ्कोचकारणं स्वकर्तव्यनिर्णयं श्रीभाष्यरचनादिकं प्रतिज्ञाय तदङ्गुलिसङ्कोचमपाद्य च पुनः काञ्चीपुरं प्रत्याजगाम।

विषयः। १०-१२ अध्याये—रामानुजस्य काञ्चीपूर्णस्य भोजनादिवृत्तान्तवर्णनं। तदुपदे-
शेन रामानुजस्य पूर्णाचार्यदर्शनार्थं पुनरेव रङ्गनगरगमनं। अथ पूर्णाचार्येण
पञ्चसंस्कारदीक्षितो रामानुजः पत्नीकेन सेन सह मधुरं प्राप्य तस्मात् द्राविडागमा-
दीन् अधीतवान्। एकदा कूपात् जलोत्तोलनकाले पूर्णाचार्यभार्यया सह स्वभा-
र्यायाः कलहः समजायत। अत एव कारणात् भार्यासहितः पूर्णाचार्यो भूय एव
रङ्गनगरं प्रतिययौ। रामानुजोऽपि स्वभार्यायां वीतरागो बभूव। अथैकदा
हस्तिगिरिनाथसमर्थपत्नो रामानुजमभ्युपेत्य कश्चिद् ब्राह्मणो बुभुक्षामात्मनो वि-
ज्ञापयन् 'मह्यं भक्तमिति' रामानुजात् तत्र गत्वा च स्वभार्यया तिरस्कृतो-
ऽसौ पुनरेव तत्समीपमाजगाम। अथ विदितवृत्तान्तो रामानुजस्तं 'भो विप्र
त्वमिदं रोपनार्थं पितृगृहं यापय भूय एव मत्पुरतो गच्छ, कथयस्व चेयं तव
पितृगृहे विवाहमहोत्सवो भविष्यतीति' कथितो विप्रस्तथा चकार। रामानुज-
पत्नी तु तत् श्रुत्वा अत्यन्तमानन्दिता यत्नेन तं भोजयामास। अथान्तरं रामानुजो-
ऽपि स्वगृहमागत किंमप्यज्ञानमिव पत्नीमुखात् सर्वं विज्ञाय तदुपायेन तां पितृ-
सद्मनि प्रेरयाञ्चकार।

१३-१५ अध्याये—अथ रामानुजो विगतस्पृहतया गृहधनादिकं सर्वं विहाय
हस्तिगिरिनाथाय प्रसादमुपलभ्य च त्रिदण्डादिग्रहणेन सन्न्यासं चकार। अत एव
काञ्चीपूर्णेन सादरं गृहीतोऽसौ 'यतिराज' इति समाख्यामलमधिगम्य तत्र मठवासी
बभूव। समयेऽस्मिन् रामानुजस्य भागिनेयो दाशरथिस्तथा श्रीवत्सभट्टतनय
कूरनाथश्च हस्तिगिरिनाथाय यतिराजस्य अन्तेवासिनौ बभूवतुः। अथैकदा
यादवाचार्यो हस्तिगिरिनाथदर्शनार्थं रामानुजाश्रमं जगाम। तत्र हि शङ्खचक्रा-
द्यङ्कित रामानुजकलेवरं दृष्ट्वा स प्रोवाच। भो किमिदमवैदिकमनुतिष्ठसि
कुतश्च त्वया निर्गुणं ब्रह्म सगुणतया स्थापितमित्यभिहितो यतिराजस्तदुत्तरदानाय
कूरेशमादिदेश। सोऽपि श्रुत्यादिप्रमाणैः स्वपक्षं समर्थ्य यादवं पराजिग्ये। ततश्च
काञ्चीपूर्णस्य उपदेशात् यादवाचार्यः शरणत्वेन रामानुजं संश्रितवान्। स च
तस्मै सन्न्यासं दत्त्वा गोविन्ददास इति नाम्ना आजुहाव। अथ गोविन्ददासो
यतिवराभ्यनुज्ञया यतिधर्मसमुच्चयाख्यं ग्रन्थं निर्माय वैष्णव लोकं प्रययौ।

१६-२० अध्याय,—अथ यामुनाचार्यपत्ना वररङ्गो रामानुजानयनार्थं हस्तिगिरि
प्रजगाम। तत्र चाभिनयप्रदर्शनादिना सन्तापितादरदत्तवादभीष्टप्राप्तिपूर्वकं रामा-
नुजं गृहीत्वा रङ्गनगरं प्रत्यागत्य च रङ्गनाथाय समुपदीचकार। अथ रङ्गनाथा-
द्विभूतिद्वयलाभपूर्व्वकं यतिराजस्तत्र अवस्थितिश्चक्रे। अथावसरे रामानुजमातृष्व-
सुपुत्रस्य शैवधर्म्मरतस्य गोविन्दस्य वह्वटाद्रिवासिना श्रीशैलपूर्णनामधेयेन वैष्णव

विषय । यतिना सार्द्धं शास्त्रार्थोऽभूत्। तत्र पराजितस्य गोविन्दस्य सन्न्यासग्रहणपूर्व्वकं श्रीशैलपूर्णचरणाश्रयणकथनं । अथ पूर्णाचार्य्योपदेशेन यतिराजस्य परमतत्त्वजिज्ञासया गोष्ठीपुरमष्टादशकृत्वः गत्वापि गोष्ठीपूर्णाचार्य्यादभीष्टमलब्ध्वा परितप्तस्य च तस्य गोष्ठीपूर्णादेशेन पुनस्तत्र गमनपूर्व्वकं मन्त्रार्थप्राप्तिकथनं ।

२१–२३ अध्याये,—यथा गोष्ठीपूर्णेन निषिद्धोऽपि रामानुजः केभ्यश्चिन्मन्त्रं कथयामास । स चैतद्विज्ञाय तमाहूय च प्रोवाच । भोः कथय गुरुद्रोहकरणस्य किं फलं ? रामानुजः प्राह नरकगमनमिति । गोष्ठीपूर्णः पुनराह एवं ज्ञात्वा कथं त्वया तदनुष्ठितं । यतिराजेनोक्तं,——

'पतिष्ये एक एवाहं नरके गुरुपातकात् । सर्व्वे गच्छन्तु भवतां कृपया परमं पदम्' ॥

इति । निशम्यैतत् गोष्ठीपूर्णो नितरां प्रीतिमावहन् हर्षभरेण 'मन्नाथ' इति तस्य नामान्तरं विधाय व्याजहार,—अद्यारभ्य लोकेऽस्मिन् वैष्णवदर्शनमिदं रामानुजार्य्यसिद्धान्तमिति ख्यातं भविष्यतीति । अथ दाशरथिः यतिवरस्यादेशेन पूर्णाचार्य्यसुतायाः गृहकर्म्मकरणार्थं तस्याः श्वशुरालयेऽवस्थानञ्चकार । ततैकदा केनचित् श्रुतिविरुद्धार्थकारिणा वैष्णवेन सह विचारे लब्धजयश्रीरसौ भूय एव रामानुजस्य चरणावभ्युपेत्य वैष्णवदास इति नामान्तरं प्राप । अथ रामानुजपुत्रस्य सुन्दरबाहोः मालाधरादीनाञ्चादिग्रहणकथनं । तत्र मालाधरप्रमुखात् रामानुजेन शठकोपाचार्य्यकृतसहस्रगीतव्याख्यानश्रवणञ्च ।

२४–२७ अध्याये,—रामानुजस्य गद्यत्रयरचनाकथनं । अथ रङ्गनाथसेवार्थ्यापहारकाणां दुष्टानां दम्भनक्षिप्तानां रामानुजनिधनार्थं तस्मै विषान्नदानं, तस्य च ततः परित्राणादिकथनञ्च । अथैकदा यज्ञमूर्त्तिरिति श्रुतः कश्चिन्मायावादी कृतसन्न्यासोऽपि दिग्विजयार्थं प्रवर्त्तमानः सह रामानुजेन शास्त्रार्थं कर्तुमना रङ्गनगरमाजगाम । स हि अष्टादशदिनानि यावत् शास्त्रार्थं कृत्वा रामानुजप्रभावेण विमुग्धोऽसौ तच्छिष्यतां स्वीचकार । रामानुजोऽपि ब्रह्मनिर्गुणत्ववादनिरसनमद्वैतवादादिखण्डनञ्चोपदिश्य तं भूय एव त्रिदण्डसूत्रादिकं ग्राहयामास । अपि च तस्मै देवराज–देवमन्नाथ-मन्नाथयति नाम त्रयं प्रदाय मठोऽन्यस्मिन् तं स्वामिनं चकार । अथ तत्र पुण्याख्यनगरात् वैष्णवानामनन्ताचार्य्यादीनामागमनकथनं । ततो रामानुजाज्ञया देवराजो द्रविडभाषया ज्ञानसारप्रमेयसारेत्यभिधानं ग्रन्थद्वयं चकार । तथा तदाज्ञया अनन्ताचार्य्यो वेङ्कटगिरिगमनपूर्व्वकं तत्र वृन्दावनं विधाय वङ्कटेशस्य रामानुज इति नामान्तरं कृत्वा तत्र वासमकरोत् ।

२८–३० अध्याय—अथ रामानुजः वेङ्कटाद्रिगमनपुरःसरं वेङ्कटेशं समभ्यर्च्य दिग्भ्रमणार्थं गन्तुकामश्च पथि स्थितां देहलीनगरीं प्राप्य त्रिविक्रममवन्दत ।

विषय । ततोऽसौ धर्मदर्शनार्थं यामं प्राप्य वरदाचार्ययज्ञेशनामानौ स्वशिष्यौ विदितप्रवृत्ती चकार । अथ यतिराजः केनाप्यपराधेन यज्ञेशगृहदर्शनमविधाय वरदस्य गृहं प्रययौ । तत्र अनुपस्थितेऽपि तस्मिन् तद्भार्या भक्तातिशयदर्शनेन अत्यर्थं सन्तोषमापन्नोऽसौ भोजनादिकं व्यधात् । समनन्तरं ततो हस्तिगिरिं प्राप्य काञ्चीपूर्णादिभिः सह साक्षात्कारं विधाय च कापिलतीर्थमुद्दिश्य प्रचचाल । तत्र चोपस्थितोऽसौ कञ्चित्कालमुवास । अथ तद्देशाधिपतिः विट्ठलदेवो रामानुजस्य शिष्यत्वमभ्युपगम्य तस्मै तोण्डीरमण्डलादिग्राममुपजहार । अतश्च यतिवरस्य हस्तिाचल-रङ्गनगरादिष्वागमनकीर्तनं ।

२१-२३ अध्याये—अथ यदा रामानुजेन बहुशोऽनुरुद्धोऽपि तन्मातुलपुत्रो गोविन्दो गार्हस्थ्यं नाभ्यनन्दत, तदा तस्य सन्न्यासाश्रमग्रहणस्य वृत्तान्तकथनं । अथ कूरेशमात्मसहायस्य रामानुजस्य शारदापीठगमनानन्तरं तत्रत्यान् पण्डितान् विजित्य ततो बौधायनकृतब्रह्मसूत्रवृत्तिपुस्तकमादाय रङ्गनगरं प्रत्यागच्छतस्तस्य अनुगामिनः शारदापीठीयविबुधा बलादेव तत्पुस्तकं सङ्गृह्य शारदापीठमधयु । तदनेनात्यर्थं विषादमापन्नस्य रामानुजस्य पुरतः कूरेशेनोक्तं, भगवन्! मया खलु रात्रिकालेषु तत् पुस्तकं तत्त्वतो दृष्टं, भवत्कृपया तत् सर्वमद्यापि हृदये लिखितमस्तीति । एतच्छ्रुत्वा रामानुजो बौधायनवृत्तिलिपिकरणाय तमादिदेश । समनन्तरञ्च रामानुजो बौधायनमतानुसारेण श्रीभाष्य, वेदान्तदीप, वेदान्तसार, वेदार्थसङ्ग्रह, गीताभाष्यञ्च रचयाञ्चकार । अथ बहुभिः शिष्यैः परिवृतस्य तस्य शास्त्रार्थेन दिग्विजयार्थं प्रयाणवर्णनं । तत्र चोलमण्डल पाण्ड्यमण्डल कुरुकानगरादिस्थितानां पण्डितमण्डलीनां विचारपराजितानां रामानुजसमीपात् कैङ्कर्यधर्मग्रहणकथनं । ततो रामानुजस्य कुरङ्गनगराधिपतिं दीक्षितं विधाय केरलदेशगमनकीर्तनं ।

२४-२६ अध्याये,—अथ रामानुजस्य द्वारका मथुरा शालग्राम साकेतनगर-बदरिकाश्रम-नैमिषारण्य वृन्दावनादिगमनकथनं । अथासौ पुनरेव शारदापीठमाससाद । तत्र वाग्देवी आविर्भूय 'कप्यासश्रुतितात्पर्यं वदेति' स्वयमेव तं पप्रच्छ । अथ तत्तात्पर्यश्रवणेन प्रसादमापन्ना देवी श्रीभाष्यं स्वशिरसि संस्थाप्य सङ्गृह्य च पाणिभ्यां तत्पादयुगलं भाष्यकार इति तन्नामकरणं विदधे । तत्र भाष्यकारात् तत्रत्यानां पण्डितानां पराजयादिकथनं । अनन्तरं एवमेवाननदेव गतस्य तस्य प्रच्छन्नरोगतगणविजयानन्तरं रामानुजाख्यं मठं निर्माय तत्र व्यवस्थानकथनं । अथ स पाञ्चरात्रानुसारेण जगन्नाथस्य नित्यपूजादिकं कारयितुमना तदर्चकानाहूय तथा आदिदेश । तेऽपि तदसम्मताः पलायमानाः जगन्नाथाय

विषय। निवेदयामास। अथ भगवान् रामानुजेन दृष्टं तथा सम्प्रार्थितोऽपि तं ततो निवर्त्तनाय अनुरुरोध। यदा खलु स्थिरनिश्चयोऽसौ स्वव्यवसायात् न निवृत्तो बभूव। तदा निशायां निद्रितं तं योगमायया पुरुषोत्तमक्षेत्रात् कूर्म्मक्षेत्रं प्रेरयाञ्चकार। अथ प्रभातकाले विबुद्धोऽसौ कूर्म्मक्षेत्रमिदमिति विज्ञाय विस्मयमागतः श्रीकूर्म्मनाथं समाराध्य तत्र कतिचित् दिनानि तस्थौ। ततस्तस्य सिंहाचलाहो-बलगरुडाचलादिगमनकथनं। अथ तेन पुनरेव वेङ्कटाचलागमनपूर्व्वकं तत्र शै-वानां निर्व्वासनकरणकथनं।

३०–३९ अध्याये,—कूरेशस्य सर्व्वस्वपरित्यागानन्तरं स्त्रीमात्रसहायस्य श्रीरङ्गनगरे निवासकथनं। अथ तत्र रङ्गेशप्रसादात् पराशरव्यासयोरंशेन कूरेशस्य यमजौ पुत्रावजायेतां। [illegible] रामानुजस्तत्र गत्वा प्रथमस्य पराशर इति द्वितीयस्य च श्रीरामदेशिक व्यासश्चेति तयोः नाम चक्रे अत्रावसरे गोविन्दस्यापि पुत्रो व्यजायत, रामानुजस्तु पराङ्कुश इति तन्नामकरणं विदधे। अथ रङ्गेशेन अपत्यनिर्व्विशेषतया प्रतिपालितस्य पराशरस्य विवाहादिकथनञ्च।

४०–४२ अध्याये,—अथ रामानुजस्य कृपया मधुरावासिनश्च धनुर्दासस्य सह भार्य्यया वैष्णवत्वसिद्धिवर्णनं। एकदा रङ्गेश्वरस्य प्रीत्यर्थं महान् उत्सव आसीत्। तत्र यतीश्वरः स्वयमेव धनुर्दासमवलम्ब्य स्वयमेव मठोत्सवं प्रदर्श्य च पुनरा-गमनसमये तेन सह स्वमन्दिरं प्रविवेश। अथ कुतोऽयं धनुर्दासः यतिपतिनैवं सम्मानित इति जिज्ञासुना वैष्णवानां पुरतो यतिपतिना तस्य तत्पत्न्याः वैराग्यमा-हात्म्य गुणकीर्त्त्यैकदेशकथनं। अथ गोष्ठीपूर्णेन मूकाय निजगुरुचरणं प्रदर्श्य तस्मै मोक्षोपायं कथयामासेति इत्याकीर्त्तनं। चोलदेशाधिपतेः क्रिमिकण्ठस्य उत्पातादिकथनञ्च।

विषय । प्रियविरहमसहमाना तेन सह यादवाचलमाजगाम। अथ तत्र रामप्रियेणैक्यं गतायास्तस्या अर्चारूपेण अवस्थानादिकथनं। अथान्तरे दृष्टान्तमिममद्भुतं निशम्य कबीरनामकस्य कस्यचित् यवनसाधो तत्र गमनपूर्व्वकं श्रुतमोक्षोपायस्य च पुरुषो-त्तमक्षेत्रगमनानन्तरं कुक्कुररूपधरस्य भगवतः प्रसादभाजनात् मुक्तिप्राप्तिकथनञ्च। अधुना यादवाचलस्य 'यतिशैल' इति नामकरणकथनं।

४८–४९ अध्याये—अथ कूरेशकृतवैष्णवस्थानविनाशविवरणकथनं। तिरुगोविन्द-राजप्रतिष्ठाविवरणं। अथ अन्धीभूतस्य कूरेशस्य रामानुजोपदेशात् भगवत्स्तवनेन पुनश्चक्षुःप्राप्तिकथनं। विष्णुचित्तसुताया गोदाया रामानुजादभीष्टप्राप्तिकथनं। श्रीरङ्गपत्तने निवसतो रामानुजस्य चतुःसप्ततिसङ्ख्याकानां प्रधानशिष्याणां विवरण-कथनं। रामानुजाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रकथनं। रामानुजशिष्यस्य अन्ध्रपूर्णस्य माहात्म्यादिकथनं। तदनुज्ञया अनन्तार्य्यस्य वृषाचलावस्थितिकथनं। कूरेशस्य शेषदशाकीर्त्तनं, रङ्गेशकृपया परमपदप्राप्तिकथनञ्च। अथ रङ्गेश वेङ्कटेश्वर-वरद-सुन्दर-वकुलाभरण नाथमुनि यामुनाचार्य्य वररङ्गप्रभृतिप्रकाशितरामानुजवैभव-वर्णनं। शठकोपाचार्य्यस्य जन्मादिवृत्तान्तकीर्त्तनं। पूर्णाचार्य्यकृतरामानुजमाहात्म्य-वर्णनञ्च।

५०–५१ अध्याये,—कृष्णग्रामाधिपस्य आत्मस्वामिन विवरणं। अथैकदा कावेरी-तीरे वैष्णवानां महती गोष्ठी बभूव। तत्र मोक्षमार्गोपदेशप्रसङ्गेन रामानुज-माहात्म्यवर्णनं। नारायणपुरवासिनो 'मामभद्र' इति विश्रुतस्य वैष्णवस्य विव-रणकथनं। यथा मत्स्यादिष्वपि भगवदवतारेषु श्रीमद्रामकृष्णानां प्राधान्यं, तथा अष्टोत्तरशतेष्वपि दिव्यदेशेषु श्रीरङ्गनगर, वेङ्कटगिरि, हस्तिगिरि, यादव-गिरयेति चत्वारो मुख्या बभूवुरिति वचनमाकर्ण्य श्रीशैलादीनां प्राधान्य कारण जिज्ञासुना पृष्टः रामानुजेन समाधानकथनं। एवं व्यास पराशर शुक-शौनकादीनां प्राधान्ये कारणनिरूपणं। तथा मदालसप्राधान्यमादृत्य शठकोपाचार्य्य-द्राविडभाषया प्रबन्धकारतिरुपाणकीर्त्तनं।

५२–७१ अध्याये—पूर्वेभ्य आचार्य्येभ्यो रामानुजस्य प्राधान्यकीर्त्तनं। आचार्य्यै-श्वर्य्यनिर्णयमादिकं। प्रपन्नगाथाकथनादिकं। रामानुजस्य १२० वत्सरपर्य्यन्त-जीवितकालनिरूपणं। अथ रामानुजः स्वजनान् चिरविरहविधुरान् करु-णया नानाप्रकार आश्वासवचनैः बोधयित्वा इति उपदिदेश। आदिदेश च तेभ्यो स्वकीयार्चाविग्रहदर्शनपूर्व्वकं समाराधनम्। अथ स तदनन्तरं भूतपुरे महर्षा-प्रतिष्ठां विदधिरे। अथ रामानुजः स्वच्छन्दादर्शनाभावात् परात्परमभिध्याय नाथ-मुनिचरणौ परमं पदं प्राप। तत परं दाशरथिः पूर्णाचार्य्यो गोविन्दो गुरुक

विषयः। येति चत्वारः प्रधानकल्पा आसन्। गोविन्दस्य परलोककथनं। पराशरकृतमाधा-
वादिपराजयकथनं। माधवदासस्य वृत्तान्तकथनं। स हि सहस्रनामभाष्य विष्णु-
पुराणमं, षट्श्लोकी, श्रीस्तुति, रत्नकोषश्चेति ग्रन्थपञ्चकं कृतवान्। पूर्व्वाचार्य्याणां
द्राविडभाषया ग्रन्थरचनाकारणकथनं। तत्र भगवद्विषयकर्णोरन्योन्य शापदान-
वृत्तान्तकीर्त्तनं। श्रीवैष्णवस्य द्राविडाम्नायपठनावश्यकताकथनं। सङ्क्षेपेण पूर्व्वा-
चार्य्याणां चरितकीर्त्तनमुखेन लक्ष्म्याः द्रविडेषु गोदारूपेण अवतारकथनं।

७६-९० अध्याये,—अथ सारादीनां जन्मकथनं। तेषां देहलीनगरे भगव-
द्दर्शनवृत्तान्तकथनं। भक्तिसारस्य जन्मादिकथनं। कणिकृष्णस्य जन्मादिकथनं।
भक्तिसारस्य द्रविडभाषया ग्रन्थप्रणयनकथनं। अथ भगवता भक्तिसाराय महदाख्य-
भक्तोपदेशदानकथनं। भक्तिसारात् रुद्रस्य पराजयकथनं। भक्तिवैभवातिशय-
वर्णनं। कुलशेखरस्य जन्मादिकथनं। तत्र तत्कृतश्रीरामप्रत्यक्षकरणादिवृत्तान्त-
कीर्त्तनं। भट्टनाथस्य जन्मादिकथनं। पद्मराजस्य जन्मादिविवरणकथनमुखेन
तत्सभायां विष्णुतत्त्वनिरूपणवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च॥

- -

कह्लारोत्पलकैरवाम्बुजदल++न्दसमञ्जरी
कोदण्ड करपङ्कजेन दधती पुण्ड्रेक्षु++ङ्कव ।
शोवर्णाङ्कुशपाशपाणिररुणामारक्तवस्त्रावृता-
माताधाम्बुजसंस्थिता चिनयना चन्द्रार्द्धचूडा भजे ॥
प्रणम्य शङ्कराचार्य्यचरणाम्बुरुहद्वय ।
आनन्दलहरीस्तोत्र विष्णुपक्षेऽपि लक्षयेत् ॥
तत्र भवानीपक्षे,—ननु हरिहरविरिञ्च्यादिदवद्दन्दमपास्य किमिति कात्यायनी
स्तुतराचरणमिति शिष्याशङ्कामपनिनीषुराह । शिव शक्त्येति ।

End जननीति सम्बोधन वा । १०२ ।
यथास्मदीयमवलोक्य ततोऽपि सम्यगर्थान्तर समधिगम्य न निन्द्यमेतत् ।
अत्यन्तदुर्गमतरे पथि सञ्चरन्त स्खाल्या भवन्ति कवय पुरत प्रयाता ॥
भद्रो न ते जननि चास्ति जनार्द्दनन वैकुण्ठनाथपरतापि कृताच तेन ।
मातर्भवानि करवाणि ततोऽच काकु माकुण्ठितोऽम्बु मयि ते करुणाकटाक्ष ॥

Colophon इति श्रीनरसिंहविरचिता आनन्दलहरीटीका समाप्ता । श्रीरस्तु ।
सवत् १८२९ । फाल्गुणे ।

विषय । शङ्कराचार्य्यकृतानन्दलहर्य्या भवानीपक्षे विष्णुपक्षे च व्याख्यान ।

No 1733 पदार्थादर्श ।

Substance, country made paper, 12½ × 4 inches Folia 112 Lines 8 on a page Extent 5781 ślokas Character, Nagara Date ? Place of deposit, Feglora, Post Lalgolá Zilá Murshidabad Devadatta Trevedi Appearance, old Prose Correct

Padárthádarśa A commentary on the Sáradá tilaka,—a Tantra By Rághava Bhatta The Tantra is in great repute in the North-Western Provinces and appealed to as an authority of great weight, though it forms not one of the 64 original Tantras

Beginning श्रीकण्ठ निजनाण्डवव्यमसमाग्रे हासमादोद्दयं
पद्मनख पुनुकारमन्दियमया सम्रासमार्च गुड ।
मन्दान्दोलितदुग्धसिन्धुलहरीलीलासम शोलय
मामाद्योत्तमलालभातु +++ मूर्त्ति भवान्या सार्थ ।

उपसेवनीयमपि भि सनकादिमुख्यैर्योगैरगम्यमविनयरमादिभून ।
अपारकृत्रिगमसारविचारसार गौर महा मनसि मे मुदमाटघातु ॥
भद्राय भवता भूया भारती भक्तिभाविता ।
स्मृतेरुज्जृम्भते यस्या वागिलामोऽतिदुर्लभ ॥
शारदातिलके तन्त्रे गुरूणामुपदेशत ।
पदार्थादर्शटीकेय राघवेण विरच्यते ॥
सम्प्रदायागत किञ्चिद् भणितागमसम्मत ।
यदुक्तमत्र तत सन्ता विचारयितुमर्हथ ॥
अथेश्वर सर्वा अपि श्रुती भवपाशबद्धाना स्वर्गाय मुक्तये च समुपदिशन्ति स्म । अन्येषा स्मृतिशास्त्रादीना तन्मूलकत्वेन तदर्थप्रतिपादकत्वेन च प्रामाण्यमिति सुप्रसिद्धतर ॥ इत्यादि ।

End मङ्गलादीनि मङ्गलमध्यानि मङ्गलान्तानि च शास्त्राणि प्रथन्ते वीरपुरुषकाणि भवन्ति आयुष्मत्पुरुषकाणि चेति भगवत्पतञ्जलिवचनात् । वन्दनीया गिर पूजनीया गिरम ।

Colophon इति श्रीराघवभट्टविरचिता पदार्थादर्शटीका सम्पूर्णा । शुभम ।

विषय । लक्ष्मणदेशिकेन्द्रकृतशारदातिलकव्याख्यान ।

ticularly avoided Then come detailed notes on all the leading places of Hindu pilgrimage in India

Beginning गौरी दृगालोकनवीनलज्जा सञ्जातनानाविधभावजातं ।
वन्दे विरामस्मृतिभूतभीत्या पञ्चाननं पञ्चशरप्रपञ्चं ॥
सञ्चिन्तयामि सततं कमनीयमूर्त्तिं कान्ता' कथा श्रुतिपथं मम ते विशन्तु ।
रम्य +++ खलु नाम मदीयमौलौ मातर्भवानि करवाणि पदारविन्दे ॥
पुराणस्मृतितन्त्राणि विलोक्य बहुसङ्ग्रहान् ।
नत्वा गणेशं वागीशस्तनुते तीर्थकौमुदी ॥
अथ तीर्थानि । गारुड़े । सूत उवाच । सर्वतीर्थानि वक्ष्यामि गङ्गा तीर्थोत्तमोत्तमा । इत्यादि ।

End. अत्र त्यजन्ति ये प्राणान् जलाग्निस्थलगोचरे ।
तेऽपि स्वर्गमयाप्यादौ +++ चिरमर्हति ॥
सन्मानं विविधं धनञ्च लभते यः कामरूपेश्वराद्
यः स्मार्त्त +++ नितान्तममले नारायण कारणे ।
यस्त्रोर्व्वीं कविता निसर्गमधुरा सत्तर्कगर्भा गिरो-
वागीशस्य मनोरमा कृतिरियं तस्यास्तु सत्प्रीतये ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायभट्टाचार्य्यश्रीसिद्धान्तवागीशविरचिता तीर्थकौमुदी समाप्ता ।

विषय । तीर्थनिरूपणं । तीर्थफलभागिनिरूपणं । तीर्थेषु वर्ज्जनीयकथनं । गङ्गागर्भनिरूपणं । विशेषयात्राफलकीर्त्तनं । तीर्थयात्राविधिकथनं । यात्रादिने नान्दीश्राद्धविधानं । तद्दिने पार्व्वणश्राद्ध कर्त्तव्यमिति व्यवस्थापकानां गणेशरविमिश्रविद्यापत्युपाध्यायवाचस्पतिमिश्राणां सन्दूषणञ्च । तीर्थयात्रायां वर्ज्जनीयानि । तत्र निषिद्धानि च । तीर्थस्नानविधिकथनं । तर्पणनिरूपणं । तत्र तिथिविशेषे पर्व्वणि च गङ्गादिस्नानविधानकथनं । प्रयागादिकथा च । अर्द्धोदयादियोगलक्षणं । मौलीरक्षाद्रिकस्वर्णत्यागकार्य्यरक्षाविधानं । तीर्थश्राद्धविधानं । तीर्थे उपवास-विधिकथनं । मुण्डननिषेधकथनञ्च । तीर्थप्रतिग्रहे मन्त्र प्रयोगविधिकथनं । आषाढ़ान्त पञ्चतीर्थविधिकथनं । कामरूपतीर्थमाहात्म्यकथनं । कामरूप-निर्णयः । तत्र दानादफलकथनञ्च । कन्दर्पपादमाहात्म्यतीर्थविधि । एवं मेघ-नादादिमाहात्म्यतीर्थविधानकीर्त्तनं । तत्र तत्र गयादितीर्थविधानकथनञ्च ।

No 1735 प्रायश्चित्तेन्दुशेखरः ।

Substance, country made paper, 9½ × 4½ inches Folia, 92 Lines, 8 on a page Extent, 1,876 s'lokas Character, Nágara Date, Sm 1838 Place of deposit, Lálgola, Zilá Murshidabad Kálicharana Upádhyaya. Appearance, fresh Prose and verse Correct

Práyas'chittendu s'ekhara An epitome of all the offences for which expiations have been ordained in the Smritis, and the nature and mode of performance of those expiations By *Nagoji Bhatta, son of Siva* Bhatta by Satí Deví The author was a distinguished grammarian, and author of a great number of works on grammar and law, besides several commentaries The offences noticed are all domestic and civil, and not religious arising from omission or flaws in the performance of Vedic rites The work is one of a series of texts on the Smriti.

Beginning नत्वा सतीं शिवं दुण्ढिं भारतीं पितरौ तथा ।
नागोजी कुरुते रम्यं प्रायश्चित्तेन्दुशेखरं ॥
तत्र प्रायश्चित्तलक्षणं । यद् यथाविध्यनुष्ठितं मादुपचितमघम् नाशयत्येव तत् प्रायश्चित्तं ।

End. गङ्गास्नानविष्णुस्मरणं तन्नामजपादिकं सर्व्वपापप्रायश्चित्तमिति सर्व्वं शिवं ॥

Colophon इति शिवभट्टसुतसतीगर्भजनागोजीभट्टकृतप्रायश्चित्तेन्दुशेखरः समाप्तः ।
सम्वत् १८३८ ।

विषय । प्रायश्चित्तस्वरूपविचारः । सवत्सरप्रायश्चित्ताकरणे व्यवस्थाकथनं । प्रायश्चित्तं यथोक्तमेव कार्य्यं स्नेहलोभादिना अनुग्रहकरणे प्रत्यवाय इति निरूपणादिकं । कामतः प्रायश्चित्तादिभेदकथनं । जातिभ्रंशकरपापनिरूपणं । महापातकोपपातकादिनिरूपणं । सुरापानतुल्यपातित्यजनकक्रियानिरूपणं । एवं स्वर्णस्तेयादितुल्यपातकादिनिरूपणञ्च । ज्ञानतो ब्रह्महत्यादिकर्म्मविपाककीर्त्तनं । कृच्छ्रादिव्रतलक्षणं । दशविधनियमकीर्त्तनं । प्रायश्चित्तपूर्व्वाङ्गकृत्यं । अनुतापादिविधानं । सर्व्वपापप्रायश्चित्तकथनं । अभ्यासे प्रायश्चित्तविधिकीर्त्तनं । गोवधप्रायश्चित्तकथनं । नीलीरक्तवस्त्रधारणादौ प्रायश्चित्तं । रजस्वलादिगमने दिनभेदेन प्रायश्चित्तभेदनिरूपणं । गर्भाधानादिचूडाकरणान्तसंस्कारे दिगम्बरनग्नस्त्रीदर्शनादौ प्रायश्चित्तकथनं । निषिद्धकाष्ठेन दन्तधावने प्रायश्चित्तकथनं । गृहीतव्रतस्य प्रमादादिना भङ्गे प्रायश्चित्तकथनं । विप्रस्य शूद्रादिवृत्त्या धनार्ज्जने प्रायश्चित्तं । शूद्रस्य द्विजवृत्त्य-

विषय । मलम्लने प्रायश्चित्तं । देवागारशिलादिना खट्टकरणे प्रायश्चित्तं । निषिद्धदिने दन्तधावने प्रायश्चित्त । विवाहात् पूर्व्वं कन्याया रजोदर्शने प्रायश्चित्त । सुराघ्राण-सुरापानादौ प्रायश्चित्त । नित्यस्नानमकृत्वा भोजनादौ प्रायश्चित्तं । भार्य्यया सोदरादिना वा सार्द्धं भोजने प्रायश्चित्तं । पूर्व्वदिनभुक्तान्न वमने प्रायश्चित्त । गोमांसादि-भक्षणे प्रायश्चित्त । पलाण्डुभक्षणादौ प्रायश्चित्तं । भोजनानन्तर विट्स्पर्शादौ प्रायश्चित्त । रजककर्म्मकारादीनामुच्छिष्टस्पर्शे प्रायश्चित्त । उच्छिष्टभोजनादौ प्रायश्चित्त । कुक्कुटकुक्कुर्य्यादिस्पृष्टान्नभोजने प्रायश्चित्त । यज्ञोपवीतच्छेदनादौ प्रायश्चित्त । काष्ठ-वस्त्रादिना हीनशूद्रस्पर्शे प्रायश्चित्त । चण्डालादिदर्शनप्रायश्चित्तं । चण्डालगृह-प्रवेशे प्रायश्चित्त । चण्डालादिभाण्डस्पृष्टाम्बुपानादौ प्रायश्चित्त । मक्षिका-केशादि-दूषितान्नभोजने प्रायश्चित्त । बिडाल-काकाखुश्वाद्युच्छिष्टभोजने प्रायश्चित्त । आपदि विप्रस्य शूद्रगृहभोजने प्रायश्चित्त । विष्णुनिवेदितभक्षणे प्रायश्चित्त । शूद्रशवानु-गमनादौ प्रायश्चित्त । आत्मघातकपुत्रेण प्रायश्चित्त कर्त्तव्यमिति कथनं । उच्छिष्ट-विप्रस्य अनुच्छिष्टशूद्रस्पर्शे प्रायश्चित्त । उच्छिष्टस्य सूर्य्यादिदर्शने प्रायश्चित्तं । उच्छिष्ट-तैलाभ्यक्तादीनां मूत्रत्यागे प्रायश्चित्त । रजस्वलानियमविधान । जातिभ्रंश-करपापानुष्ठाने प्रायश्चित्त । अपात्राय कन्यादानप्रायश्चित्त । गोवधादिप्रायश्चित्तं । रोधादिप्रायश्चित्तकथनञ्च । गोवधापवाद । आत्मघातक । तत्र प्रायश्चित्तविधाना-दिक । स्तेयप्रायश्चित्तं । [illegible]प्रायश्चित्त । परिवेदनप्रायश्चित्तं । भृतकाध्या-पनप्रायश्चित्तं । परदारकरणे प्रायश्चित्त । मनुष्यादिवधप्रायश्चित्त । स्त्र्यादिवधप्राय-श्चित्तं । वृक्षच्छेदनप्रायश्चित्तं । शूद्रादिदर्शने प्रायश्चित्तकथनं । मृतभर्त्रादिप्रायश्चित्तं मिथ्याभिशंसने प्रायश्चित्तकथन । पुत्रविक्रयप्रायश्चित्तं । अयाज्ययाजनप्रायश्चित्तं । मातापितृपरित्यागे प्रायश्चित्तं । स्वाध्यायपरित्यागप्रायश्चित्तं । निन्दितान्नभोजनादौ प्रायश्चित्तं । उच्छिष्टाभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्त । अशुचिस्पृष्टस्पर्शे प्रायश्चित्तं । यवनाद्यन्न-भोजनप्रायश्चित्तं । श्राद्धभोजनप्रायश्चित्तादिकथन । जन्ममरणाशौचान्नभोजनप्राय-श्चित्तं । वशीकरणाभिचारादौ प्रायश्चित्तं । ब्रह्महत्यासुरापानादिमहापातकप्राय-श्चित्त । संसर्गप्रायश्चित्तकथनञ्च ।

Suddhi-viveka A treatise on impurity of the person arising from birth or death in one's family, or from causes confined to one's person A Smriti compilation By Rudradhara The author wrote several other treatises under the generic nature of Viveka

Beginning. हरतु दुरितजातं केशवस्यैकवाहुर्विपुलगलविलग्नः कश्चिन मम्मविष्टः ।
असुपवनमिवाप्य प्राशितुं सम्प्रवृत्तः कुवलयदलनील पन्नगीयो भुजङ्गः ॥
चिरन्तनानेकनिबन्धमिदं सुसम्प्रदायानुगतं स्फुटार्थं ।
नत्वा हरिं रुद्रधरेण सम्यक् वितन्यते शुद्धिविवेक एष ॥
सन्त्येव रत्नाकरपारिजातमिताक्षराचारलताद्योऽन्ये ।
तथापि तत्रान्तनमानमाना भवेत प्रमोदाय सत प्रयास ॥
शुद्धिसावदखिलविहितकर्माधिकारापादको धर्म्मविशेष । इत्यादि ।

End अत्र च समस्ते एव प्रकरणे तत्तत्कार्य्यविशेषे एव अशौचाभाव, न सर्व्वकार्य्ये अशौचाभाव इत्यवधातव्यम ।

Colophon इति रुद्रधरकृतौ शुद्धिविवेके जननमरणयो शुद्धिपरिच्छेद । इति शुद्धि विवेक सम्पूर्ण । सवत् १८५९ ।

विषय । शुद्धिपदार्थनिरूपण । अशौचस्वरूपनिरूपण । सामान्यतश्चातुर्वर्ण्यस्य अशौच-निरूपण । जननाशौचविधिः । यावज्जीवाशौचकथन । बान्धवाशौचविधान । त्र्यहाशौचविधि । गर्भस्रावाद्यशौचविधि । मृत्युविशेषाशौचविधान । सद्यःशौच विधि । सपिण्डाद्यशौचविधि । निर्हाराद्यशौचविधि । अशौचाभावकथन । धनशौचिन ।

No 1737 मार्त्तण्डवल्लभा ।

Substance, country made paper 11 × 5 inches Folia, 120 Lines, 8 on a page Extent 2,842 s'lokas Character Nágara Date, Sam 1847 Place of deposit, Lálgola Zila Murshidabád, Pandit Kalicharana Upadhyaya Appearance fresh Prose Correct

Martanda vallabha A commentary on his astronomical treatise called Muhurta martanda By Narayana son of Ananta Agnihotri, grandson of Hari, great grandson of Srikrishna, and great great-grandson of Ananta of the Kausika gotra, and an inhabitant of the town of Sarasanan, modern Saran The work was completed in the Saka year 1484—A. D 1549

Beginning मार्त्तण्डोऽवतु वाच न पादैर्जीयतमोदर ।
द्वत्तवद्दतनु मेघोऽभीष्टदो विश्वलोचन ॥
अर्थद्वयवाची । तत्र प्रथम सूर्य्यपचे । मार्त्तण्ड श्रीसूर्य्य नोऽस्माकं वाचमवतु
रचतु । किं लचणो मार्त्तण्ड । द्वत्तवद्दतनु । द्वत्ते मण्डले बद्धा तनु यन स
तथा । तथा च स्रुतो इत्यादि ।

End अथैतद्ग्रन्थमङ्गीकरणार्थं बुधप्रार्थना । पूर्व्ववाक्यार्थमिति । सुगम ।
आसीत सारमणीरनामनगरे श्रीकौशिकस्यान्वय-
ऽनन्तो राजसभेऽपि पूज्यचरणो माध्यन्दिनग्रामणी ।
श्रीकृष्णस्तनय श्रुतिस्मृतिविदामग्रसरेभ्यो हरि-
सत्पुत्र श्रुतिवित तदात्मजवरोऽनन्ताग्निहोत्री गुरु ॥
सत्पुत्रस्तदनुग्रहात्तधिषणो नारायणो + पर
ग्रामे शिष्यगणेच्छया निजकृतग्रन्थस्य टीका स्फुटा ।
चक्रे + कृपया परोपकृतय शोध्य इदक्त बुधै-
+ दृत्तस्य विलोक्य भाष्टमपि ते कुप्यन्ति ना सज्जना ॥
मुखनिधिपुरुषार्थच्मासमाभि समाभि •
१४८४ परिमितशककाल जातमार्त्तण्डटीका ।
लिखति पठति विप्र सोऽत्र भूत्वा धरित्र्या
मुखनिधिपुरुषार्थच्मासमानाषमावान ॥

Colophon इति श्रीमदनन्तात्मजचातुर्मास्ययाजिपुत्रनारायणविरचिते मुहूर्त्तमार्त्तण्डे सहज
टीका मार्त्तण्डवल्लभा समाप्ता । सवत् १८४० ।

विषय । निजकृतमुहूर्त्तमार्त्तण्डस्य व्याख्यानं ।

No 1738 श्राद्धकाशिका ।

Substance, country made paper 11 × 1½ inches Folia, 80 Lines, 7 on a page Extent 1,520 slokas Character Nágara Date Sa 1808 Place of deposit, Lalgola, Zilá Murshidábád Pandit Kállicharana Upadhyaya Appearance, fresh Prose and verse Correct

Sráddha kásiká A dissertation on the rite of Sráddha according to the rules of Katyayana By Krishna Misra, son of Vishnu Mis'ra, grandson of Atisukha, and great grandson of Nityananda. The several ancestors named were great Smriti scholars and authors

Beginning यस्य प्रसादपयसा क्रतुपादपास्ते कात्यायनं मुनिवरं शिरसाभिवन्दे।
सिक्ता फलन्ति यजुषामिह याजकानां स्वर्गोद्भवानि विविधानि फलान्यजस्रं॥
कर्कोपाध्य++गभीरवचने सूत्र यतोऽस्मादभू-
दुर्बोधश्च ततो ह्लादृष इति व्याख्या तथाप्यस्फुटा।
भूयोऽपि प्रतिषेधकारिवचनैः सान्निमया कामिका
सूत्रस्यापरिभाषयोऽधुगतिमिरध्वंसमाय तन्यते॥
सूत्रार्थग्रन्थकाद्याकोविंदग्रयोक्तिप्रकाशनात्।
अस्यान्वार्थमिह नाम ग्रन्थस्य श्राद्धकाशिका॥
नित्यानन्द इतीह याजकवरो जातस्तदीय सुत
स्मार्त्ताग्नौ विदितक्रियोऽतिसुख इत्याख्यो जगत्यद्भुतः।
तत्पुत्रोऽप्यभवत् स्मृतौ सुचतुरः शास्त्रेष्वधीतिः श्रुतौ
विष्णुर्मिश्र इमं निबन्धमकरोत् छष्णः कृती तत्सुतः॥
अत्र पूर्वां पौर्णमासीमुत्तरामुपवसदित्यादिना श्रौतकर्माण्युपदिश्य। अथातो गृह्यस्थालीपाकानामित्यादिना स्मार्त्तान्याख्याय अवशिष्टं श्राद्धकर्म कर्त्तव्यमिति सूत्रमारभते। अपरपक्षे श्राद्धं कुर्वीत।

End प्रत्याब्दिकं निवृत्ते तु यथाविधि समाचरेत्।
अनयोर्भिन्नतन्त्रत्वात् स्थालीपाकाग्निहोत्रवदिति॥

Colophon इति श्रीकृष्णमिश्रविरचितायां श्राद्धकाशिकायां सूत्रवृत्तौ एकोद्दिष्टश्राद्धं समाप्तं। सवत् १८३८।

विषय। कात्यायनप्रणीतगृह्यसूत्रीयश्राद्धप्रकरणस्य व्याख्यानं।

No 1739. हनुमन्नाटकं, वा महानाटकं।

Substance, country-made paper 11 × 4¼ inches Folia 46 Lines, 12 on a page Extent, 1,775 *s*lokas Character, Nagara Date Sm 1844 Place of deposit, Lalgola, Zila Murshidabad Pandit Kalicharana Upadhyaya Appearance, fresh Prose Incorrect

Hanumannataka alias *Mahanataka* A drama on the exploits of Ráma It is said that this work was originally composed by Hanuman, the monkey general of Rama, and inscribed on slabs of stone, but Valmika, happening to read it, thought it too exquisite for human perusal, and, not without some apprehension lest it should supersede his own epos on the subject, caused the stones to be thrown into the sea Thus the

work was lost for a long time The stones, however, were recovered during the reign of Bhoja Raja of Dhára, and decyphered and restored by one of his court pandits named Damodara Misra Its original name was not found out, and so it was called after its author's name On account of its great excellence it was also called *Mahá nátaka*, 'the Great Drama'. According to popular tradition, Kálidása of Bhoja's court was the restorer, but this is contradicted by the commentator Some Bengali pandits believe the restorer to have been one Madhusúdana Misra, two MSS, however, contradict that opinion.

Beginning कल्याणानां निधानं कलिमलमथनं पावनं पावनानां
पाथेयं यन्मुमुक्षो सपदि परपदप्राप्तये प्रस्थितस्य ।
विश्रामस्थानमेकं कविवरवचसां जीवनं जीवनानां
बीजं धर्म्मद्रुमस्य प्रभवतु भवतां भूतये रामनाम ॥
पातु श्रीस्तनपत्रभङ्गमकरीमुद्राङ्कितोरःस्थलो
देव सर्व्वजगत्पतिर्मधुवधूवक्त्राब्जचन्द्रोदय ।
क्रीडाक्रोडतनोर्नवेन्दुविशदे दंष्ट्राङ्कुरे यस्य भू
र्भाति स्म प्रलयाब्धिपल्वलतलोत्खातैकमुस्ताकृति ॥
यं शैवा समुपासते शिव इति ब्रह्मेति वेदान्तिनो
बौद्धा बुद्ध इति प्रमाणपटव कर्त्तेति नैयायिका ।
अर्हन्नित्यथ जैनशासनरता कर्म्मेति मीमांसका
सोऽयं वो विदधातु वाञ्छितफलं त्रैलोक्यनाथो हरि ॥
आसीदुद्भटभूपतिप्रतिभटप्रोन्माथिविक्रान्तिको
भूप पङ्क्तिरथो विभावसुकुलप्रख्यातकेतुर्बली ।
क्ष्मां सर्व्वरभूरिभारहतये भूरिदया पुत्रतां
यस्य स्वांशतयो विधाय निखिलं पूर्व्वं चतुर्द्धा विभु ॥ इत्यादि ।

End चतुर्दशभिरेवाङ्कैर्भुवनानि चतुर्दश ।
श्रीरामनाटकं धत्त कथमेतन्न निर्म्मलं ।
रचितमनिलपुत्रेणाथ वाल्मीकिनाब्धौ निहितममृतबुद्ध्या प्राङ्महानाटकं यत् ।
सुमतिनृपतिभोजेनोद्धृतं तत्क्रमेण ग्रथितमवतु विश्वं मिश्रदामोदरेण ॥

Colophon. इति श्रीमद्धनुमद्विरचिते महानाटके श्रीरामविजयो नाम चतुर्दशोऽङ्क ।
सम्वत् १८१४ ।

विषय । रामचरितवर्णनं । (कस्मिंश्चित्तु मधुसूदनमिश्रकृतेन नाटकमिदं परं प्रच-

इति । अनयोः प्रतिपाद्यार्थे एकत्वऽपि पाठान्तराणि बहूनि उपलभ्यन्ते, उपलभ्यन्ते च विभिन्नप्रकृतयो बहवः श्लोकाः । इति सुधीभिरवधेयम् ॥)

No 1740 हनूमन्नाटकदीपिका ।

Substance, country made paper, 11 × 4½ inches Folia 91 Lines 6 on a page Extent 2 700 s'lokas Character, Nagara Date Sm 1844 Place of deposit Lalgola, Zila Murshidabad, Pandit Kalicharana Upádhyáya Appearance, fresh Verse Incorrect

Hanumannataka dipiká A commentary on the Hanumannátaka, the work described under the last preceding No By Mohanadasa Misra

Beginning हृदये यतप्रेरणया समुद्यन्त्यत्र विमूढतरबुद्धि ।
तत्पदकमलं वन्दे गोकुलनाथस्य वेदादे ॥
हनूमन्नाटकसागरसन्दर्भागाधता ++ यत्न ।
नेतु इतमाहमता मम सुधिय ++ भवन्तु ॥
तावत श्रीरामचन्द्रगुणचक्रवालवर्णनेच्छु कवि स्वामीष्टदेवतानामाशीर्वादपूर्वां नान्दीमवतारयति,—कल्याणानामिति द्वादशपदे । तदुक्तं नाटकावतारे,—
अष्टाभिर्दशभिर्वापि नान्दी द्वादशभि पदै ।
आशीर्नमस्क्रिया वस्तुनर्देशो वापि तन्मुखमिति ॥

End अथैव कथा पूर्वमभवद् इहैवागैरिशिलासु लिखित, तत्तु वाल्मीकिना दृष्ट । तदेतस्य अतिमधुरत्वमाकलय्य ++ प्रचारभावशङ्कया हनूम+ + + + स समुद्रे निक्षिप्त । तथात तन्नाम्नो प्रापित । ++ मग्न भञ्जन कल++ इङ्गतमिति ॥
माथुरकुलसम्भूति पितचतुर्भोदविश्रुत ।
तत्पुत्रण मयामो काहनदासनाम्ना विहत ॥
* * * * * * * * * * * *

Colophon इति श्रीमिश्रमोहनदासविरचितायां श्रीहनूमन्नाटकदीपिकायां चतुर्दशाङ्क । शुभमस्तु । सम्वत १८४४ ।

विषय । दामोदरमिश्रसङ्कलितस्य महानाटकापराभिधानस्य हनूमन्नाटकस्य व्याख्यान ।

No 1741 स्कन्दपुराणीयशङ्करसंहिताया दक्षकाण्डं ।

Substance, country made paper, 14 × 7 inches Folia 112 Lines, 8 on a page Extent, 3,024 ślokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Nasipura Zila Murshidabad Rájá Rámachánd Sinha Appearance, fresh Verse Correct

Sankara Sanhitá An episode of the Skanda Purána, giving an account of the history of Sankara The codex is limited to that portion of the work which refers to the dispute between Sankara and his father in-law Daksha, and its consequences No complete codex of the Sankara Sanhitá has yet been met with, nor is it referred to in the Index to the Skanda Purana given in the Narada Purana

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ऋषय ऊचुः ।

दक्षाध्वरस्त्वया प्रोक्तः पुरा सूत तपोधन ।
जयन्तायेन्द्रपुत्राय समासेन दयस्वति ॥
प्रोक्तवानिति तं भूयो विस्तरादक्तुमर्हसि ।
तद्देषां वच कर्णे कृत्वा प्राह ऋषीश्वरः ॥
शृखन्तु ब्राह्मणाः सर्व्वे भवन्तो ब्रह्मवित्तमाः ।
सत्यलोके पुरा ब्रह्मा सर्व्वदेवैस्तपोधने ॥
ऋषिभिर्दशभिः पुत्रैः प्रजापतिभि+++ ।
दक्षोऽयं प्रथमस्तस्य पुत्रोऽयं ब्राह्मणोत्तमः ॥
प्रणम्य पितरं मूर्द्ध्ना पप्रच्छ जगतां प्रभुं ।
सो पितर्ज्ञातुमर्त्थं सर्व्ववेदार्थकोविद ॥
का वा मध्ये त्रिमूर्त्तीनां वरिष्ठो जगतां प्रभुः ।
परिपूर्णं परं ध्याति सर्व्वव्यापी सनातनः ॥
कर्त्ता सर्व्वस्य जगतः पालको धारकस्तथा ।
सर्व्वजीवेषु सर्व्वत्र साक्षिरूपेण शाश्वतः ॥
इति तस्य वचः श्रुत्वा ब्रह्मा ध्यात्वा ++ हृदि ।
ध्यानन्दाश्रुपरीताक्षो हर्षगद्गदवाक् वचः ॥ इत्यादि ।

End

विराजते सदाद्या नित्यं मुदितमानसः ।
खण्डस्यास्य यद्धिर्भागे दक्षाश्रिष्ठन्ति रक्षकाः ॥
यत्र चैव यत्प्रमाणमिदमष्ट मयादितं ।
तत्र चैव प्रमाणानि बहून्यन्यानि भूसुराः ॥

Colophon. इत्यादिमहापुराणे स्कान्दे शङ्करसंहितायां दक्षकाण्डे चत्वारिंशोऽध्यायः।
दक्षकाण्डं समाप्तं।

विषयः। १–४ अध्याये,—ब्रह्मणा सह दक्षस्य संवादेन जगत्कारणं शम्भुरेवेति कथनं। तस्य सर्व्वव्यापित्वादिनिरूपणं। जगतां ब्रह्मात्मकत्वकथनं। शिवस्य पतित्वकथनपूर्व्वकं ब्रह्मादीनां सर्व्वेषां जीवानां पशुत्वकथनं। दक्षस्य मानससरसि शिवाराधनार्थं गमनादिकथनं। शिवाज्ञावरेण दक्षेण पुरीनिर्म्माणादिवृत्तान्तकथनं। दक्षस्योपदेशेन तत्पुत्राणां स्रष्टृत्वमाप्तुमिच्छया मानससरोवरे तपस्यतां तत्र नारदसमागमेन विवेकोदयात् मोक्षाभिलाषादिविवरणकथनं। तच्छ्रुत्वा दक्षेण पुनः शतपुत्रसृष्टिकरणादिवृत्तान्तकीर्त्तनं। अथ भूयोऽपि नारदोपदेशेन तेषु मुमुक्षया तपश्चरत्सु क्रुद्धेन दक्षेण पुत्रसृष्टिं विहाय त्रयोविंशतिकन्यासृष्टिविवरणकथनं। वसिष्ठादिप्रमुखेभ्यः तासां सम्प्रदानकथनं। पुनः सप्तविंशतिकन्यकासमर्पणपूर्व्वकं चन्द्रमसे सम्प्रदानकथनं। अथ कृत्तिकायां नितरामनुरक्ततया 'क्षयरोगी भवेति' दक्षशापग्रस्तस्य चन्द्रस्य शिवाराधनादिवृत्तान्तकथनञ्च।

५–९ अध्याये,—शिवाशिवयोः संवादेन जगत्कारणादिकथनं। देवानां प्रार्थनया शिवस्योपदेशेन च देव्याः कन्यारूपायाः पद्मवने अवस्थानकथनं। दक्षेण कन्यात्वेन तद्ग्रहणादिविवरणकथनञ्च। पशुपतिं पतित्वेन प्राप्तुं दक्षगृहे स्थित्वा तपश्चरन्त्याः गौर्य्याः पुरतः वृद्धब्राह्मणरूपेण शिवस्य गमनरहस्यवर्णनादिकं। शिवाशिवयोः विवाहोत्सववर्णनं। अकस्मादन्तर्हिते अन्धकरिपौ देव्याः पुनस्तपस्यादिकथनं। शिवसमागमवर्णनञ्च। एकदा दुहितृजामातरौ द्रष्टुकामेन दक्षेण कैलासगिरिं समुपेत्य अन्तर्गृहप्रवेशकाले द्वारस्थैर्वार्य्यमाणेन शिवनिन्दादिवृत्तान्तकथनं। ब्रह्मणो यज्ञानुष्ठानविवरणकथनं। तत्र नन्दिना सार्द्धं दक्षस्य विवादादिवर्णनञ्च।

१०–१४ अध्याये,—दक्षकृतयज्ञवर्णनं। तत्र शिवभक्तानामनागमनमाकलय्य दक्षस्य चेष्टितादिकथनं। शिवनिन्दाकारिणा दक्षेण सार्द्धं दधीचेः संवादकथनं। तत्र शिवस्य परब्रह्मत्वादिकीर्त्तनं। रुद्रनामनिर्व्वचनविवरणकथनं। दक्षेण शिवचारित्र्यदोषपुरःसरं तत्र तत्र दोषारोपणादिकं। महादेवः कथं दिगम्बर इति कारणं। पुरा किल दारुकवने तपस्यतां तपोधनानां मोहनाय मोहिनीवेशधारिणा श्रीधरेण सादरमभ्यर्थितो महादेवो भस्मकपालादिधारणेन विचित्रं योगिवेशमास्थाय तत्र प्रविवेश। अथ भिक्षां दातुं तत्सान्निध्यमुपागतास्तपोधनकामिन्यः कामबाणस्य अप्रतिहतप्रभावतया तत्सम्पर्कात् सञ्जातगर्भाः पुत्रानजीजनन्। तदा तत्प्रवृत्तिमुपलभ्य जातक्रोधैस्तपस्विभिः हन्तुमथ एनं महानेकः शार्दूलः ससृजे

विषय । स चागत एव भगवता निपातितचर्म्मसावेन तत्परिधेयतामधिजगाम । अथ ते भूयोऽपि परशुरामादीन समुत्पाद्य तदन्तिकं प्रेरयामासुः । भगवानपि भूयश्च तान् स्वकरे दधारेति विवरणकथनञ्च ।

१५–२० अध्याये,—विधातृलब्धवरेण रुजासुरेण विप्रकृतानां देवानां दुरवस्था वर्णनं । विरूपाक्षेण स निपात्य तच्चर्म्मधारणादिवृत्तान्तकथनं । विष्णुना वराह रूपेण हिरण्याक्षं विनाश्य तद्रुधिरधारया अत्यर्थं दर्पेण चराचरमिदं दन्ताघातेन बबाधे । अथ ब्रह्मादिभिः सम्प्रार्थितो महादेवः तां दंष्ट्रामुत्पाट्य स्वकरे धारयामासेतिवृत्तान्तकथनं । शिवेन समुद्रमन्थनकाले मन्दराघातेन चञ्चलस्य कूर्म्मरूपस्य पृष्ठास्थिग्रहणादिविवरणकथनं । तत्र विषाग्निदग्धस्य विष्णोः हलाहलकथनं । शिव कृतपानकथनं । देवगणकृतनीलकण्ठस्तोत्रकथनं । शिवस्य भिक्षाटनावलम्बनकारणकथनं । तत्र 'अहमेव जगत्कर्त्तेति' विवदमानयोः पद्मनाभ पद्मजन्मनोः पुरः शिवस्य आविर्भावादिकथनं । कालभैरवस्य उत्पत्तिकथनं । तत्कृतब्रह्मशिरश्छेदनं । विष्वादीनां रुधिरग्रहणादिवृत्तान्तकथनञ्च ।

२१–२५ अध्याये,—हयरूपधारिणा हरिणा हरवाहनलब्धशक्तिविवरणकथनं । शिवस्य कपालभस्मधारणादिविवरणकथनं । सागरगर्भनिक्षेपेण हरकोपानलेन जालन्धरस्य उत्पत्त्यादिकथनं । तदुपद्रुतानां केशवादीनां प्रार्थनया महादेवेन तद्वधवृत्तान्तकथनं । वृन्दाभिधानां जलन्धरकामिनीं कामयमानस्य विष्णोः केनाप्युपायेन अकृतार्थस्य जलन्धरीयमृतशरीरं प्रविश्य तया सह सम्भोगादिवर्णनं । वृन्दावीजेन ब्रह्मवाक्यत श्मशानोपरभूमिषु तुलस्या आधिक्यादिविवरणकथनञ्च । पार्व्वत्या करतलजातस्वेदसलिलेन गङ्गाया उत्पत्त्यादिविवरणकथनञ्च ।

२६–३५ अध्याये —शुक्राचार्य्योपदिष्टस्य स्वतनयस्य आदेशेन विभूतिनामिकाया असुरकामिन्या मागधाख्यायाशिवरमोहनाय शैवप्रदेशगमनादिविवरणकथनं । करिणीरूपया तया सार्द्धं करिरूपधारिणो मागधस्य विहारादिवर्णनं । तत्र गजमुखस्य दैत्यस्य जन्मादिकथनं । पार्व्वतीपरमेश्वरयोः अक्षक्रीडायां मायिरूपेण विष्णोरवस्थानविवरणकथनं । पार्व्वत्या शापेन विष्णोरजगररूपेण वटद्वीपे अवस्थानकथनं । गणेशेन सह गजमुखनिनस्य दानसेनस्य युद्धवर्णनं । गणनावाणविद्धस्य गजमुखस्य मूषिकरूपग्रहणकथनं । गणेशेन वाहनत्वेन तदारोहणादिकीर्त्तनं । शुक्राचार्य्यस्वतनयेन पविरूपेण तत प्रसाधनादिविवरणं । गणेशदर्शनेन अजगररूपस्य हरेः स्वरूपप्राप्तिकथनञ्च ।

३६–४० अध्याये,—शिवमाहात्म्यश्रवणेनापि यदा दक्षस्य सुमतिर्न जाता, तदा दधीचेः तत प्रस्थानकथनं । नारदमुखात पितृगृहे यज्ञानुष्ठानं श्रुत्वा शिवस्या

विषय। देशेन दाक्षायण्यास्तत्र गमनादिवर्णनं। तत्र दक्षकृतशिवनिन्दा निशम्य विमाना-
रोहणेन देव्या पुन कैलासागमनपूर्व्वकं शिवसमीपे तद्वृत्तान्तकीर्त्तनं। शिवाशिवयो
क्रोधेन भद्रकालीवीरभद्रयोराविर्भावकथनं। शिवाज्ञया डाकिनी शाकिनी
हाकिनीप्रभृतिभि सार्द्धं तयो दक्षालयगमनादिविवरणकथन। दक्षस्य शिर
श्छेदनादिकथन। वीरभद्रकृतब्रह्मेन्द्रादिदुरवस्थावर्णन। तस्य विष्णुना सह
समरसम्भवर्णन। विष्णुकृततत्स्तोत्रकीर्त्तन। अथ तत्र शिवाशिवयोरागमनेन
देवाना जीवनप्राप्ति, दक्षस्य पुनरुज्जीवनकथनञ्च। दक्षसमीपे ब्रह्मणा विस्तरत
शिवमाहात्म्यकथन। पृथिव्या संस्थापनादिकथन। भूगोलकथनञ्च।

No 1742 भविष्यपुराण।

Substance country paper, 14 × 5 inches Folia, 148 Lines, 8—9 on a page Extent 3497 s'lokas Character, Nagara Date ? Place of deposit Nasipura, Zila Murshidabad Raja Ramachanda Simha. Appearance fresh Verse Correct

Bhavishya Purana One of the 18 great Puranas The codex comprises the third book or *Madhya Tantra* The following is Professor Wilson s account of the work

"The Purana in which Brahma, having described the greatness of the sun, explained to Manu the existence of the world and the characters of all created things, in the course of the Aghora Kalpa, that is called the Bhavishya, the stories being, for the most part the events of a future period. It contains fourteen thousand five hundred stanzas' This Purana, as the name implies, should be a book of prophecies, foretelling what will be (bhavishyati), as the Matsya Purana intimates Whether such a work exists is doubtful The copies, which appear to be entire, and of which there are three in the library of the East India Company, agreeing, in their contents with two in my possession, contain about seven thousand stanzas There is another work, entitled the 'Bhavishyottara,' as if it was a continuation or supplement of the former, containing, also, about seven thousand verses but the subjects of both these works are but to a very imperfect degree analogous to those to which the Matsya alludes

"The Bhavishya Puráńa, as I have it, is a work in a hundred and twenty-six short chapters, repeated by Sumanta to S'atánika, a king of the Páńdu family. He notices, however, its having originated with Svayambhu or Brahmá, and describes it as consisting of five parts; four dedicated, it should seem, to as many deities, as they are termed, Bráhma, Vaishnava, S'aiva, and Tváshtrá; whilst the fifth is the Pratisarga or repeated creation. Possibly, the first part only may have come into my hands; although it does not so appear by the manuscript."

The codex under notice comprises the *Madhya Tantra* or the 3rd, literally the middle, book It extends to 3,500 verses, divided into 3 parts; the first of which contains 25 chapters, the second 17, and the third 11. The first, after the usual preliminaries, describes some of the higher regions. The duties and characteristics of householders, the qualifications of teachers, and the teaching of the Vedas take up several chapters. Consecrations of tanks and religious gifts are also dwelt upon at length. The second part refers to religious duties, the times meet for performing them, and fasts and feasts on particular lunar days. The third dilates on dedications of alms-houses, tanks, wells, trees, &c., in the usual Puránic style. Nowhere is anything said of future events.

Beginning. ॐ नमः शिवाय । मन्दं चन्द्रावदातं करिकरमकरक्षोभसञ्जातफेनं
ब्रह्मोद्भूतिप्रसक्तैर्व्रतनियमपरैः सेवितं विप्रमुख्यैः ।
ॐकारालङ्कृतेन त्रिभुवनगुरुणा ब्रह्मणा दृष्टपूतं
संभोगाभोगरम्यं जलमशुभहरं पौष्करं वः पुनातु ॥
जयति भुवनदीपो भास्करो लोककर्त्ता जयति च शितिदेहः शार्ङ्गधन्वा मुरारिः ।
जयति च शशिमौलिः रुद्रनामाभिधेयो जयति सकलमौलिर्भानुमांश्चित्रभानुः ॥
नमस्कृत्याप्रमेयाय ब्रह्मणे ब्रह्मरूपिणे ।
पुराणं सम्प्रवक्ष्यामि यदुक्तं ब्रह्मयोनिना ॥
पुराणसंहिता पुण्या [illegible] ।
[illegible] । [illegible] पुराणानि विशारद ।
[illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ॥

End. विसष्टस्त्वभागमेवमादित्याय सप्तकं ।
चाम्बकाय तथा दद्यात्तथा धनञ्जयाय च ॥
षट्पादिकाष्टमाप्तश्च नवश्लोकश्रतोद्भव ।
इति मध्यमतन्त्रेण सम्पूर्णं स्याङ्गविंशक ॥

Colophon इति श्रीभविष्यपुराणे मध्यमतन्त्रे तृतीयभागे एकादशोऽध्याय ।
श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

विषय । एतत्तन्त्रे प्रथमविभागे १, २ अध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां संवादेन उत्तरविभाग-प्रतिज्ञादिकथन । गार्हस्थ्याश्रमप्रशंसाकीर्त्तन । धर्म्ममाहात्म्यकथनं । प्रवृत्तिनिवृत्ति-भेदात् द्विविधकर्म्मनिरूपण । निद्राप्रशंसा । शमदमादिषोडशविधगुणनिरूपण । ब्राह्मणादीनां गुणनिरूपण । तदात जगतसृष्टिप्रक्रियाकथनं । तत्र विशेषण सेश्वरसाङ्ख्यमतोपपादनञ्च । तदाद्य ब्रह्मविष्णोरुत्पत्तिकथनादिकं । युगमन्वन्तर-कालादिनिरूपण ।

३, ४ अध्याय,—मर्त्त्यलोकतपोलोकादीनां संस्थानादिनिरूपण । तत्र तत्र अधिवासिकथनञ्च । ब्रह्मलोकादिवर्णन । रुद्रलोकवर्णन । सप्तपातालवर्णन । जम्बू प्लक्षादिसप्तद्वीपवर्णन । जम्बूद्वीपसंस्थानादिकथन । तत्र वर्षपर्व्वतादिस्थाननिर्देश । ज्योतिषचक्रनिरूपण । तत्र सूर्य्यसोमादीनां शीघ्रगामित्वादिनिरूपण । तेषामुच्चनीचत्वादिकथनञ्च ।

५ अध्याये —ब्राह्मणप्रशंसाकथन । ब्राह्मणमुखेन देवपितृलोकप्रभृतीनां भोक्तृत्व कथन । ब्राह्मणं दृष्ट्वा अनाभवादनादौ प्रत्यवायकथन । मनुष्येषु त्रिविधाधम लक्षणकथन । द्विविधविषमलक्षण । चतुर्विधपशुलक्षण । त्रिविधपिशुनलक्षण । त्रिविधपापिष्ठलक्षण । सप्तविधशठलक्षण । पञ्चविधलक्षण । द्विविधवञ्चलक्षणं । षड्विधदुष्टलक्षण । द्विविधपुष्टलक्षण । षड्विधदुष्टलक्षण । द्विविधानन्दलक्षण । द्विविधकामलक्षण । सरण्डलक्षण । विकुष्ठलक्षण । चण्ड-चपल-मलीमस-चतुरादीनां लक्षण । दण्ड-षण्ड-खल-नीच-वाचाल-कदर्य्यप्रभृतीनां लक्षणकथन तेषामवान्तरभेदनिरूपणञ्च ।

६, ७ अध्याय,—गुरुनिरूपण । द्वादशमावास्यादिषु दानविधानं । अपरपक्ष तर्पणविधि । तत्र पितृलोकवर्णन । व्यक्तस्य धातुः पितृतुल्यत्वकथनं । पुराण-श्रवणफलकथन । तत्र क्रमकथनं । धर्म्मशास्त्रागम-तन्त्र-यामल-डामर-पाराशणादीनामधिष्ठातृदेवताकथन । मधुचीरयवचीरादिपरिमाणकथनं । वदन्नामे वासुदेवगुणकीर्त्तन फलकथन । दुर्गाप तत्करण दोषकथन । पुस्तकादिहरणे दोषकीर्त्तनं । पुराणादिश्रवणनियमादिकथनं । अशाद्धेन लिखितस्य पुस्तकस्य

विषय । निष्फलत्वकथन । लिपिकरणे दिङ्‌निरूपण । निषिद्धदिनकथन । लिपिकरण यतनग्रहणादौ प्रत्यवायकथन । पुस्तकपरिमाणादिनिरूपण । ताडितागुरुभुर्ज्जे पत्रादिविधान । पुराणपाठे स्वरादिर्विधिकीर्त्तन । शूद्रस्य धर्म्मशास्त्रादिवाचन प्रतिषेध । पुराणवाचकस्य ग्रामोपाधिलकथन ।

८–११ अध्याय —अनध्यायकालनिरूपण । ब्राह्मलक्षण । अध्यापनाप्रकारकथन । स्वच्छान्नागमादिपरिहारावश्यकताकथन । कलौ निगम–ज्योतिष–वेदादीनां अङ्गत्व दोषकथन । ब्रह्मवैदिवर्चिर्वैदिककर्म्मनिरूपण । देवगृहनिर्म्माणादिविधि कथन । पुष्करिणीदीर्घिकादिपरिमाणकथन । प्रासादपुष्करिण्यादप्रतिष्ठाया अकरण दोषकीर्त्तन । पतितदेवगृहादिसंस्करणे फलकथन । जलाशयदानादि माहात्म्यकीर्त्तन । शिवलिङ्गचालनादिनिषेधकथन । पुष्करिणीकरणयोग्यस्थान निरूपणादिक । जलाशयप्रतिष्ठाया यूपादिनिरूपण । भूमिशोधनादिविधिकीर्त्तन । मुद्ग माष धान्य तिल श्यामाक-मसूर कलायरूपसप्तव्रीहिकथन । जलाशयगृहाद्या रम्भ वास्तुवल्लिदानादिविधिकथन । इष्टरोपणादिविधिकथन । नदीतीर श्मशान-गृहस्य दक्षिणस्यां दिशि च तुलसीवृक्षरोपणे दोषकीर्त्तन । अश्वत्थाम्रादिवृक्ष-रोपणफलकथन । वृक्षच्छेदने दोषकथन । उद्यानविद्याकथनं । तत्र वृक्षाणां दोहदादिनिरूपणञ्च ।

१२–२० अध्याय —कूपादिप्रतिष्ठाविधि । प्रतिमालक्षणकथन । तत्र अङ्गप्रत्यङ्गा दिपरिमाणकथनपूर्व्वक निर्म्माणप्रकारकीर्त्तन । कुण्डनिर्म्माणप्रकारकथन । तत्र होमविषय होमसङ्ख्यानिरूपं । कुण्डसंस्कारविधिकथनं । होमविधिकथन । वर्त्ति-शिखाकथनं होमावमाने पूजाविधानं । तत्र षोडशोपचारसन्त्रकथनं । होमभेदे वर्ण्णनामभेदकीर्त्तन । होमद्रव्यपरिमाणकथन । छिन्नभिन्नविल्वपत्रेण होमकरणे दोषकथनञ्च ।

२१–२ अध्याय —प्रतिष्ठायां द्रव्यादिनिरूपण । सुकसुवादिनिर्म्माणप्रकारकथन । होमसङ्ख्याकरणे गङ्गामृत्तिकागुटिकादिविधान । तत्र आसनादिनिरूपण । द्रव्य भेद गन्धतैलनिर्म्माणप्रकारकीर्त्तन । वर्त्तिनिर्म्माणप्रकारकथनं । मण्डपनिर्म्माण प्रकारकथनं । तत्र द्वारादिकरणविधिकथन । पद्मादिनिर्म्माणप्रकारकथनं । मोच मार्गनिर्म्माणप्रकारकीर्त्तनं । प्रासादे मयूर वृषभ सिंहादिमूर्त्तिनिर्म्माणे फलनिरू कथन । सर्व्वतो भद्रमण्डलादिनिर्म्माणप्रकारकथनं । राजद्वारमाणकीर्त्तनं । यज्ञादौ सर्व्वदपिण्डादिमानकथनं । दक्षिणादानस्य आवश्यकत्वकथन । पुराण्पा-ठादौ दक्षिणानिरूपणञ्च ।

मध्यमो द्वितीयभ ग १–८ अध्याये,—ग्रामदानादौ दक्षिणाकथनं । पूज

विषय । प्रासादपरिमाणादिकथन । कुण्डलादिनिर्म्माणवेतनादिनिरूपण । पुष्करिण्यादिखनने परिमाण-वेतनादिनिरूपण। एवं वस्त्रनिर्म्माणादौ वेतनकथन। नरवाहनादौ वेतनादिनिरूपण । शान्तिकलसादिनिरूपण। तत्र पञ्चपल्लवादिदानावश्यकतादिकथन। कलसस्थापनादिविधिकीर्त्तन। चान्द्रसौरादिचतुर्व्विधमासलक्षणकथन। तत्र कर्म्मविशेषेषु मासविशेषनियमन। मलमासे प्रेतक्रियाविधानकथन। तत्र सपिण्डनादिविधिकीर्त्तनञ्च। शुक्रस्य अस्तोदयादौ कालाशुद्ध्यादिकथन। द्विराषाढादिनिरूपणञ्च।

५–१० अध्याये,—पूर्व्वाह्णे दैवकार्य्यकर्त्तव्यता। मध्याह्नादौ एकोद्दिष्टादिकर्त्तव्यताविधानञ्च। खर्व्वा दर्पा-हिंस्रभेदात् त्रिविधतिथिलक्षणादिकीर्त्तन। शुक्लकृष्णपक्षतिथिव्यवस्थाकथन। युग्मादितिथिव्यवस्थाकथन। तिथ्युपवासव्यवस्थानिरूपण। अम्बुघटश्राद्धविधि। अपूर्णाष्टचत्वारिंशद्वर्षस्य भार्य्यापुत्ररहितस्य च यज्ञानुष्ठानादौ नाधिकार इति कथन। कार्त्तिकमासादौ स्नानदानादौ फलश्रुतिकीर्त्तन। अशून्यशयनव्रतविधान। श्रावणपञ्चम्यां मनसापूजाविधान। भाद्रमासे षष्ठीपूजाविधिकथन। जन्माष्टमीव्यवस्थादिनिरूपण। दशहराकथन। एकादश्युपवासनिरूपणादिक। विष्णुशृङ्खलादिनिरूपण। शक्रोत्थानविधिकथन। रटन्तीचतुर्दशी। शिवचतुर्द्दशी। चैत्र्यादिपूर्णिमादौ स्नानदानादिफलकीर्त्तनञ्च।

११–१७ अध्याये,—काश्यप गौतम मौद्गल्य शाण्डिल्यप्रभृतीनां गोत्राणां प्रवरकीर्त्तन। वास्तुयागविधानकथन। तत्र मण्डलनिर्म्माणादिकथन। वास्तुयागोक्तसर्व्वेषां देवानां ध्यानादिकथन। तत्र पूजाविधिकथन। अर्घ्यदानविधान। गृहयागविधिकीर्त्तन। होमविधानकथन। वह्निजिह्वानां ध्यानकथन। देवादिप्रतिष्ठायाः पूर्व्वदिने अधिवासनविधिकथन। तत्र आचार्य्यादिवरणविधिकीर्त्तन। सर्व्वत्र यज्ञादौ सङ्कल्पस्य आवश्यकतानिरूपण। सङ्कल्पविधिकथन। प्रतिष्ठादौ मासतिथिनक्षत्रवारादिनिरूपण। कुण्डवेद्यादिनिर्म्माणप्रकारकथन। जलाशयप्रतिष्ठादौ वृद्धिश्राद्धकर्त्तव्यताकीर्त्तन। जलाशयप्रतिष्ठाविधानकथनञ्च।

मध्यमस्य तृतीये विभागे १–११ अध्याये—आरामादिप्रतिष्ठाविधिकीर्त्तन। गोप्रचारविधानकथन। अनाथमण्डपदानविधिकथन। प्रपादानविधिकथन। क्षुद्रारामप्रतिष्ठाविधिकथन। अश्वत्थवृक्षप्रतिष्ठाविधिकथन। पुष्करिणीप्रतिष्ठाप्रयोगकथन। वटस्थापनविधिकथन। विल्वप्रतिष्ठाविधिकथन। शिलादारुमयादिमण्डपप्रतिष्ठाविधि। पुष्पारामप्रतिष्ठाविधिकथन। तुलसीप्रतिष्ठाविधिकथन। सेतुप्रतिष्ठाविधिकथन। भूमिदानविधिकथन। सामान्यतः अधिवासनविधिकथन। दुर्न्निमित्तनिरूपण। तच्छान्त्युपायकथनञ्च। इति भविष्यपुराणे उत्तरविभागस्य विवरणम्।

No 1743 काल्यूर्द्धाम्नायतन्त्रम् ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 3 inches Folia, 40 Lines, 4—5 on a page Extent, 488 slokas Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Nasipura, Zila Murshidábad, Raja Ramachanda Simha Appearance old, first part destroyed by worms Verse. Correct

Kalyurddhamnáya Tantra One of the Tantras, attributed to Siva. It is devoted principally to Sákta rituals and dissertations on mantras and mystic doctrines It is commonly known under the name of *Urddhumnáya, Tantra* and two extracts from it have been noticed under No 356

Beginning श्रीगुरवे नम । सर्व्वानन्दमयी विद्या सर्व्वाम्नायनमस्कृता ।
सर्व्वसिद्धिप्रदा देवी नमाम्यखिलस्वरूपिणी ॥
श्रीदेव्युवाच । देवदेव महादेव परमेश पुरातन ।
प्रसीद गुह्यं मे ज्ञानं कथयस्व प्रियम्वद ॥
नाथ सर्व्वेषु तन्त्रेषु गुह्यं यदूर्द्धवल्लभ ।
तत प्रकाशय सम्यक मे यद्यहं तव वल्लभा ॥
श्रीशिव उवाच । कथ्यन्ते कथयिष्यामि गुह्यं यथवत्सात्मिके ।
स्त्रीस्वभावान्न जानासि तत्त्वज्ञान सुखप्रद ॥ इत्यादि ।

End मम कल्पितमूर्त्तिर्ह्यें तेजारूपा परापरा ।
परमात्मेव रामोऽस्य स्थायिव्युर्महामिव ॥
निरञ्जनस्वरूपोऽस्य छायारूपा च तारिणी ।
आत्मप्रकाशिनी नित्या नित्यानन्दस्वरूपिणी ॥

Colophon इति काल्यूर्द्धाम्नाय पञ्चम पटल ।

विषय । १ प्रथमपटल—शिवाशिवयो। संवादेन ऊर्द्धाम्नायप्रस्तावनाकथनं । देवता गुरुमन्त्राणामैकभावेन भावनाया आवश्यकत्वकीर्त्तनं। शरीरनिरूपण । विश्वस्य पञ्चात्मकत्वकथन । निर्गुणात निर्व्विकारात परमात्मन कथ जगदुत्पत्तिरिति समाधानं । प्रकृतितो महत्तत्त्वादीनामुत्पत्तिकथनं । परा पश्यन्ती मैखरीभेदेन त्रिविधशक्तिनिरूपणादिक । कर्म्मेन्द्रियादीनामधिष्ठातृनिरूपणं । क्रियाशक्ति ज्ञानशक्तिप्रभृतिनिरूपणञ्च ।

२ये पटल—पञ्चीकरणप्रक्रियाकथनं । शरीरस्य प्रणवाकारत्वकथनं । नव स्थूलसूक्ष्मादीनां ब्रह्मविष्ण्वाद्यात्मकत्वकथन । इच्छाशक्तिमयस्य कालस्य राम कृष्णादिरूपधारणकर्म्मनिरूपण । पञ्चप्राणा देवविग्रहरूपेण तत्स्वरूपश्री

गेन। इर्षियादीना गुणनिरूपण। पित्तनाड्यस्थिमज्जादीना मज्जतो मांसचर्म्मा दीनामपि उत्पत्तिकथन। नाडीसन्धिप्रभृतीना सङ्ख्यादिकथन। शरीरस्थ अवयवविशेष सप्तविंशतिनक्षत्राणामवस्थानिर्देश, एव पञ्चदशतिथीनामवस्थि तिनिरूपण। शरीरस्थराशिचक्रनिरूपण। षट्चक्रनिरूपण। देहे चतुर्दश लोकावस्थानस्थानादिनिरूपणञ्च॥

३ये पटले,—जीवस्थाननिरूपणमुखेन कान्ता नन्दगृहे लक्षण सुन्दर्या राधिका लमित्यादियूथेश्वर्य्यादिनिरूपण। पञ्चमा वृन्दावनलकथन। तत्र लक्ष्म्यादीना मवस्थानादिनिरूपण। तत्त्वज्ञाननिरूपण। तत्त्वज्ञानसाधनप्रक्रियाकथन। शयासिद्धिप्रकारकथन। योगसाधनप्रकारकीर्त्तनञ्च।

४, ५मे पटले,—वीजोद्धारादिकथन। दैहिकस्थानभेदन जलस्थ गङ्गोदक- पराम्नत देहरचकादिनामभेदकथन। कालीनामनिर्व्वचन। यागिना मानसी- पूजाप्रकारनिरूपणं। वीरासामन्तर्य्यजनप्रकारकथन। ज्ञानाद्यकचक्रमस्थानादि- निरूपण। सगुणनिर्गुणभेदेन विविधशाम्भचक्रनिरूपणञ्च।

No 1744 स्कन्दपुराणीयसह्याद्रिखण्डे वदरीमाहात्म्यविभागः।

Substance, country made paper, 14 × 7 inches Folia, 102 Lines 8 on a page Extent, 2 091 s lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit Nasipura, Zila Murshidabad, Raja Ramáchand Siñha. Appearance, fresh Verse Incorrect

Badarika máhátmya —A dissertation on the sacred pools and temples of a place of great sanctity called Badarikas rama, or 'the hermitage of plum trees.' The place is situated on the west bank of the Alakanandá river in the province of S rinagar, its modern name being Badrináth, the famous place of pilgrimage on the Himálaya, its presiding divinity is Mahádeva The work professes to be a part of the 7th book of the Skanda Purána. It comprises 23 chapters, several of which are devoted to stories in praise of S iva and Párvati, nowhere, however, *is Vaishnavism reviled in it.* Like most other *Mahátmyas, it* is of modern date The Index given in the Narada Purana does not name a Sahyádri khanda for the Skanda Purana but there is a brief note in the Vaishnava-khanda on the Badarikas rama.

Beginning श्रीगणेशाय नम। चम्पदलवहमूलो वेदस्कन्ध पुराणशाखाढ्य।
अनुकुसुमो मोक्षफला मधुसूदनपादपो जयति॥

नैमिषे च महाक्षेत्रे स्थिता वै शौनकादय ।
निदेशाद् ब्रह्मणस्तत्र सूत प्रोचु सदर्षिता ॥
शौनक उवाच । सूत सूत महाभाग सर्व्वधर्म्मभृतावर ।
सर्व्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञ पुराणे परिनिष्ठित ॥
व्यास सत्यवतीसूनु भगवान विष्णुरव्यय ।
तच्छिष्य तत पुराण हि सविवेद न कथन ॥
प्राप्त कलियुगे घोर सर्व्वधर्म्मवहिष्कृते
जना++नकर्म्माण सर्व्वधर्म्मविवर्ज्जिता ॥
क्षुद्रायुष क्षुद्रप्राण ++वार्य्यतप क्रिया ।
अधर्म्मनिरता सर्व्वे वेदशास्त्रविवर्ज्जिता ॥
तीर्थाटनतपोदानहरिभक्तिविवर्ज्जिता ।
परनिन्दारता सर्व्वे परद्रोहपरायणा ॥
ज्ञानवैराग्यरहिता जपस्वाध्यायवर्ज्जिता । इत्यादि ।

End

पुरा महर्षिभि स्नान कृत प्रत्यक् शिवालये ।
तस्मात्तु चर्च्चिकाये तु पुरतो लिङ्गरूपिण ॥
यावन्त महाकरा सर्व्वे यावन्तापि महर्षय ।
यावन्त प्रमया शिवासलिङ्गानि शिवालये ॥
इदक शिवालयस्यैतन्माहात्म्य ये पठन्ति हि ।
नित्य स्मरन्ति शृण्वन्ति मर्त्या शृणु फल महत् ॥
सर्व्वेषामपि तीर्थानां फल तीर्थावगाहनात् ।
समस्तानां व्रतानाञ्च यत्र फलं परिपूर्णता ॥

विषय । मध्ये बदरिकाश्रमगमनवृत्तान्तकीर्त्तनं । वह्नितीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र पञ्चशिला विवरणकथनञ्च । नारदकृतविष्णुस्तोत्रकीर्त्तनं । विष्णुप्रीत्यर्थं मार्कण्डेयस्य तपस्यादिवर्णनं । गरुडस्य तपस्यावर्णनं । ऋषितीर्थमाहात्म्यकथन । ऋषिगणकृतहरिस्तोत्रकीर्त्तन ।

४—८ अध्याये,—'धर्माख्याभिधानायां पूर्व्वां भगवत्तपश्चर्य्या क्षीरोदसागरगमनपूर्व्वकं ब्रह्मपुरस्कृतमागधीनां नारायणसंवादकथनं । कलौ भगवतो बदरीक्षेत्रे स्थाननिर्देशकथन । विष्णुनैवेद्यभोजनमाहात्म्यकथन । विष्णुपादोदकमाहात्म्यकथनं । कपालमोचनतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र पितृतीर्थे पिण्डदाने गयातोऽपि फलाधिक्यनिरूपणं । ब्रह्मतीर्थमाहात्म्यकथन । तत्रैकदा शयानस्य ब्रह्मणो मुखच्युतान् मधुकैटभाभ्यां वेदापहरणवृत्तान्तकीर्त्तनं । ब्रह्मणा प्रार्थितेन विष्णुना मधुकैटभनाशनकथनं । मत्स्यतीर्थमाहात्म्यकथन । ऐन्द्रतीर्थमाहात्म्यकथनं । मानसतीर्थमाहात्म्य । तन्नामनिरुक्तञ्च । वसुधारातीर्थमाहात्म्यकथन ।

१०—१५ अध्याये,—पञ्चधारातीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र नक्षत्राणामाधिपत्यलाभार्थं चन्द्रस्य कठोरतपस्यावर्णनं । सोमकुण्डतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं । द्वादशादित्यतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तन । सत्यपदतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं । ऊर्व्वशीतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र धर्मकुमारयो नरनारायणयो तपस्याकथन, ऊर्व्वश्याः सम्भवकथनञ्च । यद्योगेन विष्णुना सुमेरुस्थापनवृत्तान्तकथन । तत्र नररूपेण नारायणस्य अवस्थानकथन । लोकपालतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं । दण्डतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं । गङ्गाया स्नानविशेषे सद्गतिप्राप्तिप्रकाशकथनञ्च ।

१६—२० अध्याये,—प्रसङ्गेन 'शिवालयतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र युगविशेषे तत् परिमाणादिनिरूपण । तत्तीर्थवर्णन । गङ्गामाहात्म्यकीर्त्तन । एकदा कैलासे शिवाशिवयोरक्षक्रीडारहस्यवर्णन । द्यूते पराजितायाः देव्याः शिवदास्यानुष्ठानवृत्तान्तकथन । पार्व्वत्या सह पशुपतेः वियोगवृत्तान्तकीर्त्तन । देव्याः विन्ध्यपर्व्वते अवस्थानकथन । घुश्मेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तन । दधीचिताक्ष्र्यतीर्थविवरणकथन । षट्चक्रादिभेदपुरःसरं देव्याः योगानुष्ठानप्रकारकथनं ।

२१—२२ अध्याये—देवगणकृतत्रिशताख्यनामस्तोत्रकीर्त्तन । पार्व्वत्यानयनार्थं कालिन्द्या सह गङ्गायाः कैलासादिगमनवृत्तान्तकथन । गङ्गाकृतगौरीस्तोत्रकीर्त्तन । पार्व्वतीकृतगङ्गास्तोत्रकथनञ्च । स्त्रीणां पतिरेव देवता, नान्य इति निरूपणं । पातिव्रत्यधर्म्मकथन । गौर्य्या आश्रमे समुपस्थितस्य इल्वलनामकस्य राज्ञः स्त्रीत्वप्राप्तिविवरणकथन । तद्वंशे पुरूरवसो जन्मवृत्तान्तकथन । इलायाः पुन

विषयः। पुस्तकप्राप्तिकथनं। सोमकुण्ड-रुद्रकुण्डादीनां माहात्म्यकथनं। महोङ्कारतीर्थमाहात्म्यकथनं। शिवस्य कुटवाटनामप्राप्तिकथनं। अन्नदानगोदानादिफलनिरूपणं। चिल्लीकुण्डविवरणमाहात्म्यादिकथनं। ऐन्नानदीवर्णनं। ऐल्लकविनायकस्तोत्रकीर्त्तनं। श्रीवत्सेशलिङ्गमाहात्म्यकथनं। सभार्य्यस्य इलस्य गौरीवनप्रवेशवृत्तान्तकथनं। गुम्फेशमाहात्म्यकथनं। वियुक्तयोः शिवाशिवयोः पुनः संयोगकथनं। महाकालतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं। पौष्करवनतीर्थमाहात्म्यकथन।

No. 1745. स्कान्दपुराणीयरेवाखण्डः।

Substance, country-made paper, 12¼ × 5 inches. Folia, 324. Lines, 9 on a page. Extent, 9,447 ślokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1867. Place of deposit, Nasípura, Zilá Murshidábád. Rájá Rámachándra Sinha. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Revá Khanda of the *Skanda Purána*.—A part of the Avanti Khanda of the Skanda Purána—(see *ante*, p 220.) In it S'iva recounts to Skanda *alias* Kártika, the religious merits of the sacred pools and temples along the banks of the Narmadá River, which is otherwise called Revá. The sacred places of Puri are also included in it. There are a great many stories recited to illustrate the origin and religious merits of the different places noticed; but they are all of a legendary character, designed to throw a halo of antiquity on temples and localities which are obviously of mediæval origin.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः। श्रीनर्मदायै नमः। ॐ नमो हरिहरहिरण्यगर्भेभ्यो नमो
द्वैपायनवाल्मीकिशुकपराशरेभ्यो गुरुभ्यो नमः।
मज्जन्मातङ्गगण्डच्युतमदमदिरामोदमत्तालिमालं
स्नानैः सिद्धाङ्गनानां कुचयुगविगलत्कुङ्कुमासङ्गपिङ्गं।
सायम्प्रातर्मुनीनां कुशकुसुमचयच्छन्नतीरस्थनीरं
पायाद्वो नर्मदाम्भः करिमकरकराक्रान्तरंहस्तरङ्गम्॥
मार्कण्डेय उवाच। हिमवच्छिखरे रम्ये सिद्धगन्धर्व्वसेविते।
देवदारुवराकीर्णे नानाद्रुमसमन्विते।
रुद्रबिन्दुपरा धर्म्मे स्कन्दमन्दिरवेदिका।
सन्मादित्यौ पदैः सार्द्धं नयनभूषणार्द्ध॥

वायुश्च वरुणश्चैव कुबेरोऽथ यमस्तथा ।
इन्द्राद्या देवताः सर्वा गणगन्धर्व्व एव च ॥
ब्राह्म्याद्या मातरश्चैव ऋषयश्च तपोधनाः ।
मूर्त्तिमन्ति च तीर्थानि चण्डभृङ्गिमहाबलाः ॥
दानवासुरदैत्याश्च पिशाचा भूतराक्षसा ।
सूर्य्यकोटिसमप्रख्य मणिमाणिक्यशोभित ॥ इत्यादि ।

End तीर्थं तीर्थं च कथित यत् पूर्व्व पाण्डुनन्दन ।
श्रुत्वा माहात्म्यफलद तद्दानेनैव पाण्डव ॥
एतस्मात् कारणाद् दान श्रुत्वा दानं हि कारयेत् ।
तच्छ्रुत्वा राजशार्दूल मार्कण्डेयस्य भाषित ॥
अर्घं दत्त्वा यथा न्यायं पूजयित्वा ऋषीस्तदा ।
धार्गजेय + + लेय ऋषिभि सह धर्मराट् ॥
तीर्थयात्रां चकाराथ नर्मदाया युधिष्ठिर ।
उत्तरे दक्षिणे तीरे नर्मदाया महात्मना ॥

Colophon इति श्रीस्कन्दपुराणे रेवाखण्डे युधिष्ठिरमार्कण्डेयसंवादे रेवाचरितं समाप्त ।
शुभमस्तु संवत् १८६७ । आषाढवदि ।
(अत्र अध्यायसङ्ख्यानिर्देशो नास्ति ।)

विषयः । शिवेन सह स्कन्दस्य संवादवर्णनं । तत्र स्कन्देन शिवलोककीर्त्तनं । सन्तुष्टेन च तेन स्कन्दाय वरदानावसरे उत्तरस्यां दिशि स्थितानां हेमवर्षीणां वृत्तान्तकथन । तत्र गङ्गासागरवाराणसीकुरुक्षेत्रादिस्थानेषु त्यक्तजीवितानां जीवानामवस्थानकथनञ्च । एवं पूर्व्वस्यां दिशि स्थितेषु हैमवर्षेषु नर्मदारेवादिस्नातानां जन्तूनामवस्थितिकथन । मार्कण्डेयाश्रमवर्णन । तत्र दृष्ट्वा सततीर्थयात्राणां सपरिवारस्य युधिष्ठिरस्य तत्र आगमनादिविवरणकथन । मार्कण्डेयेन स्कन्दपुराणकीर्त्तन । तत्र "अष्टलक्षाणि श्लोकानि शिवलोके समासते । तदर्द्धं वैष्णवे लोके तदर्द्धं ब्रह्मणः पुरे । चतुरशीतिसहस्राणि मर्त्त्यलोके च गीयते" ॥ इति स्कन्दपुराणपरिमाणकीर्त्तन ।

देवानामभ्यर्थनया शिवस्य अनुज्ञया नर्मदायाः पृथिव्यामवतरणकथनं । तत्र तद्वेगधारणे असमर्थेषु सर्व्वेषु पर्व्वतेषु ऋक्षवता गिरिणा धारणवृत्तान्तकथनञ्च । नर्मदायाः पुन स्वर्गलोकगमनकथन । शिवप्रसादहृष्टेन हिरण्यकशिपुना विप्रहतानां क्रतुभुजां दुर्दशादिवर्णनं । नर्मदायाः पृथिव्यामवतारणार्थं पुरूरवसस्तपस्यादिविवरणकथनं । विन्ध्यगिरिकुमारस्य पर्य्यङ्कस्य शिरसि नर्मदावतरणवृत्तान्तकथन ।

विषय । संक्षेपेण गङ्गावतरणविवरणकथनं । नर्मदामाहात्म्यकथनं । सूर्य्यग्रहणकाले तर्पयता हिरण्यतेजोऽभिधानेन सोमवंशजेन राज्ञा सह पितॄणां संवादकथनादिकं । एकदा उदयाचलशिरसि नर्मदाया अवतरणकथनं । नर्मदायाश्चतुर्थावतारकथनं । तत्र इक्ष्वाकुवंशजस्य पुरुकुत्सोपाख्यानकीर्त्तनञ्च ।

सिद्धलिङ्ग वैश्रवण सप्तसारस्वत यमतीर्थादिमाहात्म्यकथनं । व्यासतीर्थमाहात्म्यकथनं । व्यासैकलोचकथनं । महापुण्यतीर्थे हरिश्चन्द्रस्थानेश्वरतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । त्रिपुरीतीर्थमाहात्म्यकथनं । अत्र चक्रवर्त्तिनामकस्य नरपतेरुपाख्यानकथनं । सत्यमतस्य प्रजापालस्य पत्न्या शृङ्गारमञ्जरीनामिकाया मर्कटाननत्वकथनपूर्व्वकं तद्विवरणकथनं । जातिस्मरया तया भर्त्तुः पुरतः पूर्व्वजन्मकथाकीर्त्तनं । भृगुकृतशङ्करस्तोत्रकथनं । भृगुक्षेत्रमाहात्म्यकथनं । तत्र दुर्व्वासःशापार्द्दितस्य कोहनाभिधानस्य गन्धर्व्वस्य उपाख्यानकीर्त्तनञ्च ।

सोमनाथमाहात्म्यकथनं । एवं ब्रह्मकुण्ड-महाकाल-मातृतीर्थ-मङ्गलेश्वर-स्वर्गद्वार-सिद्धेश्वरप्रभृतीनां तीर्थानां माहात्म्यकथनं । गाङ्गलेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन स्वधर्मोपघातकस्य कन्यकुब्जपतेः हरिकमस्य उपाख्यानकीर्त्तनं । वासुकेश्वरतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र शङ्कुकर्णनामकस्य यक्षराजस्य उपाख्यानकथनं । पूर्णमनोरथनामकतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन विराटनगराधिपस्य हरिवर्म्मण उपाख्यानकथनं । नाभागस्य भूपतेरुपाख्यानकथनं । तेन गार्ह चापस्तम्बस्य मुखादेव गोमाहात्म्यकथनञ्च । मत्स्येश्वरतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र निषादाधिपतेरुपाख्यानकथनञ्च । मार्कण्डाख्यानकथनं तत्र कलशाभिधेयेन द्विजर्षिणा सह यमस्य संवादकथनादिकञ्च ।

योगतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । एवं भृगुतीर्थ-नन्दनतीर्थ-वाराहतीर्थादीनां माहात्म्यादिकथनं । रेवाया उत्तरस्यां दिशि स्थितानां तीर्थानां वर्णनं । [illegible] मुनीनां [illegible]कथनं । [illegible] कामधेनु[illegible] [illegible]कीर्त्तनं । [illegible]कथनं । निषादोपाख्यानकीर्त्तनं । [illegible]कथनं । तत्र [illegible]कथनं । [illegible]लिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र सूर्य्यवंशस्य [illegible] राजर्षेः [illegible]कथनं । [illegible] [illegible]कीर्त्तनं । [illegible] [illegible]कथनं । [illegible]माहात्म्यकथनञ्च । [illegible]वर्णनं । तत्र [illegible] । [illegible]माहात्म्यकथनं । तत्र [illegible] सह संवादकीर्त्तनञ्च ।

विषय। शाण्डिल्येश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनमुखेन कार्त्तवीर्य्यपतेराख्यानकीर्त्तन। ऋषिकातीर्थ-विवरणकथन। मधुपानमत्तानामुर्व्वश्यादीनामप्सरसां शिवं सम्भावयितुं समागतानां गौरीशापेन मनुष्यलोके जन्मादिकथन। पञ्चब्रह्मेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन। तत्र मल्लकेतुनामकस्य महासुरस्य आख्यानकथनञ्च। लष्टपूषभिधानयोः ब्रह्मराक्षसयोः विनाशनेन जातब्रह्महत्यापातकस्य वासवस्य शिवोपदेशात् काश्यामश्वमेधानुष्ठानविवरणकथन। रेवाकुब्जिकासङ्गममाहात्म्यकथन। तत्र रन्तिदेवस्य उपाख्यानकथन। बिल्वामलकस्य उत्पत्तिकथनञ्च। बुभुक्षया कातराणां शिशूनां वदन निरीक्ष्य समाकाया निजपत्न्या करुणविलपितेन व्यर्दितहृदयेन शिलोञ्छवृत्तिना हरिकेशनामकेन ब्राह्मणेन अम्बरीषस्य समीपगमनवृत्तान्तकीर्त्तन। कुब्जिकाया उद्भवकथनप्रसङ्गेन चित्राङ्गदस्य गन्धर्वस्य दशलक्षसंख्याभिः कामिनीभिः रममाणस्य विवरणकथन। सुकर्म्मसुतायाः सुकामाया उपाख्यानकथनञ्च।

सूर्य्यपुत्रस्य मनोः राज्यशासनसमये अनावृष्टिविवरणकथन। माहेश्वरतीर्थवर्णन। मण्डपेश्वरमाहात्म्यकथन। रामतीर्थस्य उत्पत्तिकथन। नर्म्मदागाभीसम्भेदविवरणकथन। अग्निसुतायाः आख्यानकथनञ्च। गौरीखण्डतीर्थस्य उत्पत्तिकथन। करमर्द्देश्वरमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन कुशध्वजस्य राज्ञः मैत्रेयाश्रमगमनविवरणकथन। मान्धातृचरित्रकीर्त्तन। युवनाश्वस्य वामकुक्षितस्तस्य जन्मादिकथनञ्च। महादेवस्य त्रिपुरविजयविवरणकथन। देवगणकृतशिवस्तवकथन। अमरेश्वरमाहात्म्यकथनञ्च।

हिरण्यवाहो यत्र दक्षगौतमप्रभृतीनां ब्रह्मराक्षसभावप्राप्तिविवरणकथन। पञ्चलिङ्गमाहात्म्यकथन। भार्य्यया सह सुपर्णनामकस्य ब्राह्मणस्य स्वर्गारोहणवृत्तान्तकथन। व्यतीपातेश्वर-पाविचीकुण्डादीनां माहात्म्यकथन। दक्षस्य कुमुदा नामैका दुहिता आसीत्। भौमाय प्रदत्तायास्तस्या गर्भे पुत्रजननवृत्तान्तकथन। तच्छिन्नधुननामक युधाजकुमार समाश्रित्य पातुमुद्यतानसुराणां महादेवाद्विनाशकथन। सोमनाथस्य आविर्भावादिकीर्त्तनञ्च। पातालेश्वरमाहात्म्यकथन। अयोध्याधिपतेरिन्द्रद्युम्ने यज्ञानुष्ठानवृत्तान्तकथन। तत्र एकादशरुद्र-द्वादशादित्य-अष्टवसु विश्वेदेव साध्यादीनां नाम कथन। नीलगङ्गाया अवतारविवरणकीर्त्तनञ्च। पुराणश्रवणादिकथन। कलिकालवर्णन। तत्र म्लेच्छा राजा भविष्यतीति कथन। नराणामवस्थादिकथन। वैदूर्य्यपर्व्वतवर्णन। तत्र मान्धातुः यज्ञकरणवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च। अयोध्याधिपतेः वसुदानस्य राज्यकाले धर्म्मविघ्नकारिणां केतुमालि-सुमालि-सुमन्वादीनां प्रभावादिकीर्त्तन। तत्र कपिलायाः गङ्गा अवतारकथन। दाशार्णपुत्रस्य मधुराधिपते विजयस्य राज्ञ उपाख्यानकथन। मार्कण्डेयस्य

विषय। कल्पान्तदर्शनवृत्तान्तकीर्त्तन। गौतमेश्वर-मार्कण्डेयेश्वर वसिष्ठेश्वर-मातङ्गेश्वरादीनां माहात्म्यकथनं। चक्रस्वामिविवरणकथनं। पुण्ड्रवर्द्धनदेशाधिपते वसोराख्यानकथन। विमलेश्वरमाहात्म्यादिवर्णन। सूत्रयागविधिकीर्त्तन। कावेरीमाहात्म्यकथन। शाण्डिल्यकामिनी कामिनी पश्यतश्चण्डसेनस्य नरपतेराख्यानकीर्त्तनं। चण्डेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनञ्च।

भद्रेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन भद्रभद्राभिधानयोः गन्धर्वयोरुपाख्यानकथनं। निमिनामकनृपतेः पत्नियोर्जन्मादिकथन। निमिपत्न्या चन्द्रमत्या शापेन च्यवनस्य चक्षुर्हीनत्वादिविवरणकीर्त्तनञ्च। एरण्डीसङ्गममाहात्म्यादिकथन। पिप्पलतीर्थस्य उद्भवादिकथन। शल्यामाहात्म्यकथनमुखेन भरतकृतदशसोधयज्ञानुष्ठानकथन। भृगुपत्न्यादिना प्राणत्यागमाहात्म्यकथन। युगानां सन्ध्यातदङ्गादिनिरूपण। कलिप्रभावकथन। ॐकारमाहात्म्यादिकथन। अयोध्याधिपते धुन्धुमारस्याख्यानकथन। मुचुकुन्दकुवलयाश्वस्वर्गारोहणवृत्तान्तकथनञ्च।

विस्तरतो नरकवर्णन। यमोक्तकर्मगतिवैचित्र्यकीर्त्तन। गोदानमाहात्म्यकथनमुखेन हरिश्चन्द्रोपाख्यानकथन। मातङ्गाश्रममाहात्म्यकथन। तत्र मातङ्गस्य दवर्षेरुपाख्यानकथनञ्च। नर्म्मदामाहात्म्यकथन। तत्र व्याधस्य उपाख्यानकथनञ्च। ब्रह्माण्डसंस्थानकथन। तत्र विशेषेण शिवलोकवर्णन। शैवदानधर्म्मकथन। शिवमाहात्म्यकथनञ्च। वैष्णवदानधर्म्मकीर्त्तनं। तत्र आवाक्षिपुत्रेण वानरविग्रहेण कदम्बेन सह पुलस्त्यस्य संवादकथनञ्च।

धर्म्मदेवस्य आख्यानकथनं। वृत्रवधकाले देवैः सार्द्धं दधीचिमुनेः संवादादिकथनं। [illegible] तीर्थस्थितानां [illegible] कथनं। [illegible] माहात्म्यकथनं। [illegible] माहात्म्यकीर्त्तनं। [illegible] वर्णनं। ययाति [illegible] माहात्म्यकथनं। दीप्तिकेश्वरमाहात्म्यकथन। [illegible] कीर्त्तनं। ययातेः [illegible] यज्ञानुष्ठानविवरणकथनं। तत्र विष्णु [illegible] कथनञ्च। मयदानवदुहिता सार्द्धं रावणस्य परिणयविवरणकथनं। तत्र मयमाहात्म्यकथन। [illegible] निर्व्वपनं। [illegible] मयमादेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनञ्च।

[illegible] मधुकं दारुकं प्रति मार्कण्डेयेन [illegible] कथनं। [illegible] माहात्म्यकथनं। तत्र [illegible] वर्णनं। [illegible] कथनं। तत्र [illegible] कथनञ्च। [illegible] कथनं। [illegible] माहात्म्यकथनं। [illegible] माहात्म्यकथनं। [illegible]

विषय । कथन । दानधर्म्मकीर्त्तन । तत्र दानविधिकथनञ्च । गुप्ततीर्थविवरणादिकथन । विश्वरूपलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र भार्गिकाया उपाख्यानकथन । एकलिङ्गमहिमा । मार्कण्डेश्वरमहिमा । अत्र मयूरकुक्कुटयोरुपाख्यानकथनञ्च । रमेश्वर हरिणेश्वर लुब्धकेश्वर धनुषेश्वर-बाणेश्वरप्रभृतीनां माहात्म्यादिकथन । अन्धकेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र अन्धकवधविवरण, तस्मै वरप्रदानवृत्तान्तकथनञ्च । शूलभेदोत्पत्तिकथन । श्राद्धे पात्रकरणप्रार्थनाद्विप्रलक्षणकथन । कन्यादानफलकीर्त्तन । श्राद्धकालादिनिरूपण । वाराणसीनाथस्य चित्रसेनस्य उपाख्यानकथन । तत्र दीर्घतपाख्यानकथनञ्च । शम्बरस्वर्गारोहणविवरणकथन । भानुमत्या स्वर्गारोहणवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च ।

अर्कतीर्थमहिमा । तत्र इन्द्रेण सह याज्ञवल्क्य भरद्वाज शाण्डिल्य-विभाण्डक-शातातपप्रभृतीनामृषीणां संवादकथन । आदित्येश्वरमाहात्म्यकथन । तत्र मङ्कु-हतवक्त्रिन्वालालोचकथन । अगस्त्यतीर्थदर्शन । तत्र इन्द्रस्य पुरतो भरतेन दैत्यभारनिपीडितायाः पृथिव्या दुरवस्थादिवर्णन । अगस्त्यकृतविन्ध्यगिरिरोधनविवरणकीर्त्तनञ्च । भस्माङ्गदवधविवरणकथन । मणिनागतीर्थवर्णन । शूलचक्रतीर्थमाहात्म्यकथन । गोपारेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । एवं पाराशरेश्वरादितीर्थमाहात्म्यकथन । दधिस्कन्द मधुस्कन्दादितीर्थद्वयकविवरणकथन । हनूमन्तेश्वरमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन शिवपिण्डस्य समीपे तत्कन्यया कन्यादिन्या पूर्वजन्मवृत्तान्तकीर्त्तन । सोमनाथतीर्थमाहात्म्यकथन । तत्र दक्षशापेन चन्द्रस्य क्षयप्राप्तिविवरणकथन । पिङ्गलेश्वर कपिलेश्वरयोर्माहात्म्यकथन । तत्र कृतजन्मा सम्प्रस्य वक्रेश्वीयवर्णन । चक्रतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन नीलपृष्ठतनुधुम्रमारादिनिपातनवृत्तान्तकीर्त्तन । आदित्येश्वरमाहात्म्यकथन । तत्र चण्डमुण्डहननवृत्तान्तकीर्त्तन । हंसहासतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन नर्म्मदातीरे रजकमेकं पश्यतः पाण्डुराजस्य हास्यकरणादिवृत्तान्तकथन । दीपेश्वरव्यासतीर्थमाहात्म्यकथन । तत्र [illegible] सह पराशरस्य संवादकथन । व्यासजन्मादिविवरणकीर्त्तनञ्च । प्रभासतीर्थकथन । भैरवस्वरूपमास्थाय हत्यतो महादेवस्य स्वेदमिश्रित सलिलं दिव्यस्य वायुकमुद्दिश्य '[illegible] भवेति' मन्दाकिन्या शापप्रदानादिवृत्तान्तकीर्त्तन । एरण्डीतीर्थमहिमा । तत्र यज्ञस्थले भार्ङ्ग हरिहरप्रमुखदीनां संवादकथनादिक । कर्णेश्वरादिकथन । मेघनादतीर्थदर्शन । महादित्यनत्रपूजनविवरणकथन । नर्म्मदासागरयोः संवादकथन । सङ्गमकमाहात्म्यकीर्त्तनञ्च । इति शम । (इति रेवाखण्डस्य विवरणं)।

No 1746 स्कन्दपुराणीयसौरसंहिता ।

Substance, country made paper, 13¼ × 6 inches Folia, 54. Lines, 7 on a page Extent, 1,031 s'lokas Character, Nagara Date Sm, 1835 Place of deposit, Nasipura, Zila Murshidabad Raja Ramachanda Sinha. Appearance, fresh Verse Incorrect

Saura Sañhitá — A part of the Kas'i-khanda of the Skanda Purána. The codex comprises 16 chapters, but as the last chapter breaks off abruptly, the work is obviously incomplete Contents Puránas Upa-Puránas Vyasa's adoration of Siva His compilation of the Vedas, and teaching thereof to Jaimini and others. His teachings on the attributes of the Deity The character of the gods and characteristics of Dharma and the Puránas Adoration of Súrya as the Divinity Creation Planets, their extent and motion Adoration of Sadás'iva. The theory of illusion Condemnation of Bauddha, Arhata, Panchapátra, Vináyaka, and other systems of philosophy. Sectarial marks Destruction of sin Praise of Avimukta, Benares, Ganges and other sacred places Metaphysical disquisitions on the power of the soul and its relation to the Divinity Ignorance and knowledge The three essential qualities Various philosophical theories and their value Emancipation Pre eminence of the Sruti Yajnávalkya's hymn to Súrya.

Beginning. श्रीगणेशाय नम । ॐ नमोऽस्पदार्थाय तत्पदार्थस्वरूपिणे
भासकाय नमस्तस्मै भवाय भवहारिणे ॥
नमः साम्बाय सव्याय सर्वविज्ञानदायिने ।
नमस्त्रिरचितद्व्या स्वात्मरूपाय साक्षिणे ॥
समस्तजगदुत्पत्तिस्थितिनाशैकहेतवे ।
ब्रह्मविष्णुविरिञ्च्यादिमरूपाय नमो नम ॥
प्रमाणामागम्याय स्वप्रभाताय कर्मणे । इत्यादि ।

End इत्युक्त्वा भगवान् सूत सर्वज्ञ साम्बमीश्वर ।
ध्यात्वा ++ मया भक्त्या पपात विवशो ++ ॥
सान्त्विन्या कथामाने चाशिषं कृपाकरं ।
दयार्द्रं पूजयामास सूत सुमनसा प्रियम् ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सौरसंहितायां षोडशोऽध्यायः । शुभमस्तु । संवत् १८२५

विषयः । १ प्रथमे अध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां संवादेन अष्टादशपुराणप्रस्तावकीर्त्तनं । उपपुराणकथनं । व्यासकृतशिवाराधनविवरणकथनं । तत्कृतवेदविभागकथनं तत्र ऋग्वेदस्य एकविंशतिशाखा, यजुर्वेदस्य शतैकशाखा, सामवेदस्य च सहस्रशाखेति कथनं । विभागपूर्व्वकं जैमिन्यादिभ्यो वेददानविवरणकथनं । मुनीनां पुरतः कृष्णद्वैपायनेन परब्रह्मस्वरूपकथनं । तस्य शिव-शम्भु-महादेवादिनामकथनञ्च । धर्म्मस्य चोदनालक्षणत्वकथनं । चोदनाप्रामाण्यनिरूपणं । पुराणलक्षणकथनञ्च ।

२–५ अध्याये, याज्ञवल्क्यकृतसूर्य्योपासनाविवरणकथनं । तस्मै सूर्य्येण तत्त्वज्ञानोपदेशदानकथनं । अभेदवादकथनं । जगत्सृष्टिकथनं । हिरण्यगर्भाद्युपाधिभेदः सप्तपातालानां स्वरूपकथनं । एवं स्वर्गाणां संस्थानादिकथनञ्च । वर्षादिस्थाननिर्देशपूर्व्वकं जम्बूद्वीपसंस्थानादिकथनं । एवं ग्रहादीनां निरूपणं । आवहप्रवहादिसप्तवायुनेमिनिरूपणं । नक्षत्रमण्डल-सप्तर्षिमण्डल-ध्रुवमण्डलादीनां स्वरूपादिकथनं । सूर्य्य-चन्द्र-मङ्गलप्रभृतीनां मण्डलविस्तारादिपरिमाणकथनं । सदाशिवलोकसंस्थानकथनपूर्व्वकं विस्तरतः सदाशिवरूपवर्णनं । जगत्कारणनिरूपणप्रसङ्गेन मायावादनिरूपणं । वेदान्तप्रशंसा । तत्र ब्रह्मकारणतावादस्य अभ्यर्हितत्वकथनं । आर्हतबौद्ध-पाशुपातवैनायकादितन्त्राणां निन्दाकीर्त्तनं ।

६–१० अध्याये,—भस्मत्रिपुण्ड्रादिधारणमाहात्म्यकथनं । पापक्षयोपायकथनं । अविमुक्तमाहात्म्यकथनं । विश्वेश्वरमहिमा । वाराणसीवर्णनं । शिवगङ्गामाहात्म्यकथनं । गङ्गादिनानातीर्थमाहात्म्यकथनं । अध्यारोपादिस्वरूपनिरूपणं । अज्ञानलक्षणादिकथनं । आत्मस्वरूपादिकथनं । परमात्मजीवात्मनोरौपाधिको भेद इति निरूपणं । विज्ञानमाहात्म्यकथनं । तदुपायकीर्त्तनं । तत्स्वरूपकथनञ्च । ज्ञानकारणनिरूपणञ्च ।

११–१६ अध्याये,—सत्त्वरजस्तमोगुणानां प्रकृतिनिरूपणं । जीवस्वरूपविवेचनं । निर्गुणस्य आत्मनो बन्धहेतुनिरूपणं । तत्र आत्मनो देह-इन्द्रिय-मनः-प्राण-विज्ञान-शून्याद्यात्मकत्ववादकथनादिकं । मोक्षोपायकथनं । मोक्षस्वरूपनिरूपणञ्च । प्रत्यक्षादिभ्यः श्रुतेर्बलवत्त्वकथनं । श्रुतिकल्पनायोग्यविषयनिरूपणं । श्रुतिसारकथनं याज्ञवल्क्यकृतसूर्य्यस्तोत्रकीर्त्तनञ्च ॥

No 1747 स्कन्दपुराणीयसूतसंहितायां शिवमाहात्म्यखण्ड ।

Substance country made paper, 17 × 5½ inches Folia 40 Lines, 6 on a page Extent 780 s'lokas Character Bengali Date, ? Place of deposit, Nasipura Zillah Murshidabad Rájá Rámachand Sinha Appearance new Verse Generally correct

S'iva-máhátmya Khanda of the *Skanda Purána* The Skanda Purána includes seven parts, of which the Suta Sañhitá forms a part of the 5th or Nágara Khanda According to the introduction, the Sañhitá comprises four books or khandas, of which the codex under notice, which is known under the name given, contains only the first It is divided into thirteen chapters, and devoted to the glory of S'iva The first chapter gives a summary of the Puránas and of the Vedas with their several S'ákhás Then follow four chapters on the glory of S'iva, the necessity and propriety of worshipping him, and the rituals appropriate for the purpose The next three chapters are devoted to the adoration and glorification of S'ákta divinities, and their relation to S'iva. The last five chapters dwell upon Vishnu as subordinate to S'iva.

Beginning श्रीगणेशाय नमः । नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमं ।
देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥
शंकरं परमं तत्त्वमादिमध्यान्तवर्जितं ।
आधारं सर्वभूतानामनाधारमविक्रियं ॥
अनन्तानन्दबोधाम्बुनिधिमद्भुतविक्रमं ।
अम्बिकापतिमीशानमनिशं प्रणमाम्यहं ॥
प्रयागमासृ मुनयो विशुद्धहृदया भृशम् ।
नैमिषीयाः महाप्राज्ञा मानवाश्च ।
दृष्ट्वा यथार्थं सम्पूज्य पप्रच्छुर्विनयान्विता ।
परम्पु संहिता पुण्या सूक्ष्म वैरादिका मुदा ॥
सर्वं दृष्टा मुनिश्रेष्ठ सूता सर्वं वेदादिकं ।
अस्माकं महत्पूर्णं ध्यानं च मम संहिता ॥
यस्मिन्निगदिता सूता शिव च सुनिश्चिताम् ।
वक्तव्यम सूता वै यता सुसंहिता ॥ इत्यादि ।

End ध्यात्वा हृत्पङ्कजे भक्त्या प्रणम्येन्द्रियसंयमात् ।
प्रदक्ष्य दण्डवद्भूमौ प्रसाद्य जगद्गुरुं ॥
वेदव्यासश्च संसारसमुद्रतरणाय च ।
हिताय मुनिमुख्यानां कैलासमगमत्ततः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सूतसंहितायां शिवमाहात्म्यखण्डे त्रयोदशोऽध्यायः समाप्तः प्रथमं खण्डं समाप्तं ॥

विषय । १ प्रथमे अध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां संवादे अष्टादशपुराणनामकथनपूर्वकं तेषां चतुर्लक्षश्लोकपरिमितत्वकथनं । एवमष्टादशोपपुराणनामकथनप्रसङ्गेन तेषां ग्रन्थसंख्यापरिमाणत्वकीर्तनञ्च । स्कन्दपुराणस्य सनत्कुमारसंहिता सूतसंहिता ब्राह्मी वैष्णवी शाङ्करी सौरभेदात् षट्संहिताकथनं । शाकन्देयी पञ्चाशत्सहस्रमितग्रन्थसंख्याकथनं । तथा प्रत्येकं श्लोकसंख्याकीर्तनं । सूतसंहितायाः शिवमाहात्म्य ज्ञानयोग मुक्ति-यज्ञवैभवभेदेन चतुःखण्डकथनं । तत्र प्रत्येकं अध्यायश्लोकसंख्यादिनिरूपण । अध्ययनादीनां माहात्म्यादिकथन ।

२–४ अध्याये,—शिवशब्दार्थेन ये केशवादीनां पदलोकगमनकारणत्वकथनं । तेषां कथंचित् अंशस्य शिवस्य स्तम्भरूपेण आविर्भावादृष्टाद्भुतकीर्तन । भगवत ऐश्वर्यवर्णनञ्च । एकदा 'अहमेव जगत्कर्त्ता मय्येव स्थितं जगत् । मत्तमत्ता-धिकश्च पि नास्ति सर्वत्र सर्वदा ॥' इत्यहङ्कारमत्तस्य विष्णोः शिवेन शक्तिःसा-हरणविवरणकथन । सर्वेषां सुराणां पुरतो नन्दिना शिवमाहात्म्यकथन । तदा तत्र शिवस्य आविर्भाववर्णनेन देवैः स्तवपाठकथनं । शिवपूजाविधिकीर्तनं । तत्र आश्रमिणां स्त्रीणाञ्च विशेषकथनादिकं । शिवपूजामाहात्म्यकथनप्रस्तावे ब्राह्मण-कुलघातकस्य कस्यचित् पुरुषस्य उपाख्यानकथनञ्च ।

५–८ अध्याये,—शक्तिपूजा विधिकथन । तत्र साधार निराधारभेदात् विविधपूजा निरूपण । शिवभक्तस्य शिवपूजाविधिकथनं । तत्र वाराणसीवासिन कस्यचित् वैश्यस्य आख्यानकथन । विन्ध्याचलेश्वरमाहात्म्यकीर्तनञ्च । सत्यलोकस्य हरे ध्यानेन रुद्र शिवलोकगमनवृत्तान्तकथनं । तत्र तेषां प्रार्थनया शिवेन तत्त्वज्ञानस्य अभ्यर्हितत्वकथनं । तत्त्वज्ञाने द्विजातीनां मुख्याधिकारकथन । स्त्रीशूद्रादीनां ज्ञानोपायवर्णनं । मुक्तिभेदनिरूपण । कालसंख्यानिरूपणं । तत्र कलाकाष्ठादि-परिमाणकथन । माया अविद्या-कारण-अव्यक्तादिशब्दानां प्रकृतिनिमित्तत्वञ्च । अरिष्टमस्मादीनां त्रिगुणात्मकत्वादिकथनञ्च ।

९–१२ अध्याय,—नारायणशब्दनिर्वचन । शिवाज्ञया वराहरूपधारिणा विष्णुना आत्मरक्षे विमलया पृथिव्या उद्धारादिविवरणकथन । सनकादिकृतवराहस्तोत्र-

कथन। विरिञ्चिकृतसृष्टिविवरणकथन। तत्र ऊर्द्ध्वसोमश्चादिसृष्टिनिरूपण। हिरण्यगर्भे सूत्रात्म प्रभृतिस्वरूपनिरूपण। जातिनिर्णय। सङ्करजातीनामुत्पत्तिकथन। वाराणस्यादितीर्थमाहात्म्यकथन। शिवमाहात्म्यखण्डश्रवणादिफलश्रुतिकीर्त्तनञ्च।

No 1748 स्कन्दपुराणीयसह्याद्रिखण्ड। उत्तरविभाग।

Substance, country made paper, 14¼ × 7 inches Folia, 275 Lines, 8—9 on a page Extent, 4,998 ślokas Character, Nagara Date, Sm 1836 Place of deposit Nasipura, Zillah Murshidabad Raja Ramachánd Siñha. Appearance fresh Verse Incorrect

Sahyadri Khanda of the *Skanda Purána* This work is devoted to the sacred places of pilgrimage in western India on the Western Ghauts and along the Godávari river from its source to its mouth, the sacred places noticed most in detail being those which exist on the Sahyádri Hill, whence its name

Beginning ॐ नमो भगवते वासुदेवाय। युधिष्ठिर उवाच।
कथितानि मुनिश्रेष्ठ तीर्थानि भवता मम।
क्षेत्राणि चैव मुख्यानि वला+ वनवासिनां ॥
बदर्यादीनि स्थानानि नैमिषं पुष्करस्तथा।
सह्याद्रेर्दक्षकस्य माहात्म्यं वद सुव्रत ॥
मार्कण्डेय उवाच। शृणु वत्स प्रवक्ष्यामि सह्याद्रेर्दक्षके वन।
देवदेव श्च यत्र सदा तिष्ठति दैत्यहा ॥
दत्तात्रेयो मुनिर्यत्र यत्र देवी च रेणुका।
रामस्तु नर्मदा यत्र संस्थितो भगवान् स्वयं ॥
पश्चिमे यत्रे महाराज हिमवतिचतुर्मुखा।
मुक्तिं प्राप्तवन्ता सर्वे सिद्धाः सनकादयः ॥
लम्बधारोपमो यत्र तत्रश्चित्रति नर्मदा।
यत्र दृश्यः देवाय शिवय परमेश्वर ॥ इत्यादि।

End पुनर्श्च धर्मोत्त्तरस्थ वा दृदाति ++ द्विज।
क्षत्रमण्डलराज् पितृन् मारकेश्वरादपि ॥
वेदविदां वरो हृष्टा सर्वे सन्तर्प्य सम्यक्।
चान्द्रविषय वो दृदातस्य सह्या न विद्यते ॥

धर्म्मशास्त्रं मतं बुद्ध्वा च कश्चिद्धर्म्ममाचरेत् ।

तस्य दृष्ट्वा द्विगुणं पुण्यं प्राप्ते च जायते ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सह्याद्रिखण्डे षष्टीतमोऽध्यायः ।

समाप्तोऽयमुत्तरविभागः । संवत् १८२९ ।

विषयः । १, २ अध्याये,—मार्कण्डेयेन सह युधिष्ठिरस्य संवादेन दत्तात्रेयस्य मुनेर्जन्मवृत्तान्तकीर्त्तनं । तत्र दस्युभिः सह ब्रह्मस्य माण्डव्यस्य शूलारोपणविवरणकथनं । अथ निशीथे निबिडान्धकारतया पन्थानं गन्तुमसमर्थाया कस्याश्चित् पतिव्रतायाः शिरःस्पर्शेन द्विगुणितक्रोधेन माण्डव्येन तामुद्दिश्य 'सूर्य्योदये त्वं विधवा भविष्यसीति' शापप्रदानं । तस्याः प्रभावेणैव दिवाकरो देवमानेन [illegible] वर्षाणि नोदेति इति वृत्तान्तकथनं । पतिव्रता तस्याः पूर्व्वजन्मवृत्तान्तकीर्त्तनं । तत्र हरिहरादिभिरभ्यर्थितया अनसूयया अनुनीतायाः भर्त्तुरमायत्तलाभेन प्रीतिमापन्नायाः तस्याः अनुमत्या पुनः सूर्य्योदयादिकथनञ्च ।

२—७ अध्याये—'पुत्रत्वेन मे भवन्त्विति' देवानां पुरतोऽनसूयायाः प्रार्थनादिकथनं । सह्याद्रौ दण्डकारण्ये अत्रेराश्रमशोभावर्णनं । अनसूयागर्भे विष्णोर्जन्मग्रहणकथनं । तस्य दत्तात्रेयनामाख्याकथनञ्च । तथा शिवपितामहयोः तद्गर्भे जन्मग्रहणकथनं । तयोः यथाक्रमेण दुर्व्वासः सोम इति नामप्राप्तिकथनञ्च । भूगोलसंस्थानकीर्त्तनं । दत्तात्रेयस्य आश्रमे छायामलकवृक्षतले चतुर्भुजस्य विष्णोरवस्थानकथनं । छायामलकवृक्षस्य उत्पत्त्यादिकथनं । गतेन ब्रह्मणा तत्र विष्णुस्तोत्रं । तत्र सन्तानविष्णुप्रतिमाप्रतिष्ठाकथनं । धात्रदर्शनलालसस्य दुर्व्वाससः सोमलोकगमनादिविवरणकीर्त्तनं । दत्तात्रेयस्य पुरतः परशुरामेण कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनस्य दुश्चेष्टितादिकथनं । तत्र जमदग्निरेणुकयोरन्त्येष्टिक्रियासम्पादनादिकथनञ्च ।

८—११ अध्याय,—सह्याद्रौ सर्व्वेषां तीर्थानामवस्थानकथनं । भानुतीर्थकथनं । तत्र भानुना निजकन्याहरणवृत्तान्तकीर्त्तनं । ब्रह्मतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । गौतमतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । अगस्त्यतीर्थमाहात्म्यादिकीर्त्तनं । एकदा द्वादशवार्षिक्या अनावृष्ट्या पीडितानामृषीणां वैक्लव्यदर्शनेन सम्भ्रान्तहृदयेन गौतमेन तपोबलेन व्रीहीन् समुत्पाद्य तेभ्यो भोजनदानवृत्तान्तकीर्त्तनं । पद्मतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । तत्र शृङ्गवेरपुराधीशस्य वज्रधारस्य रूपतरूपाख्यानकथनं । गङ्गातीर्थमाहात्म्यकथनं । सोमतीर्थकथनं । पुष्करतीर्थकथनं । लक्ष्मीतीर्थकथनं । बाणतीर्थकथनं । इन्द्रतीर्थकथनं । चक्रतीर्थकथनं । गङ्गातीर्थे रामचन्द्रेण वनवासगतेन दशरथमुद्दिश्य पिण्डदानवृत्तान्तकथनं । चन्द्रेण ताराहरणविवरणकथनं । गङ्गातीर्थादीनामुत्पत्तिकथनञ्च ।

विषयः। १२–१४ अध्याये,—सप्तधा सन्तोषितादाशुतोषात् यागेन सदस्यमाङ्गल्यलाभप्रस्ताव-कीर्तनं। परिणयसमये गिरिजाया रूपदर्शनेन मुग्धस्य ब्रह्मण रेतःस्खलनात् वालखिल्यादीनां मुनीनामुत्पत्तिकथनं। अमरतीर्थस्य च स्नानादिकथनं। [illegible]तीर्थ-माहात्म्यकथनं। सारस्वततीर्थमाहात्म्यकथनं। ब्रह्मतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं। अथ ब्रह्मासुरकलेवरदग्धरणाख्यानकथनं। चक्रतीर्थमाहात्म्यकथनं। रुद्रतीर्थमाहात्म्य-कथनं। बलाहकतीर्थमाहात्म्यकथनं। एवं स्कन्दतीर्थं गौतीर्थं दुर्गातीर्थं रुद्रतीर्थं पुष्करतीर्थं वह्नितीर्थं मयूरतीर्थानां माहात्म्यकथनं। काल[illegible]काभिधानस्य असुर-राजस्य शिवाद् वरप्राप्तिकथनं। हयग्रीवरूपेण भगवता तन्निपातनविवरणकथनं। तत्र हयग्रीवस्य रूपादिवर्णनञ्च। लक्ष्मीतीर्थमाहात्म्यकथनं।

१५–१७ अध्याये,—कर्णधाराभिधेयस्य राज्ञः कर्मविपाकेन शृगालयोनौ जन्मादि-विवरणकथनं। चक्रतीर्थमाहात्म्यकथनं। एकादशरुद्राणां रूपवर्णनादिकं। चक्र-तीर्थाद् भाव्यरूपेण संघानामुत्पत्तिकथनं। कार्तिकहततारकासुरविजयप्रस्ताव-कीर्तनं। चिरजीविपितामहस्य प्रभावेन तत्र कृततीर्थस्य च तपस्यादिवर्णनं। दधीशलदुर्गासुरवधप्रस्तावकीर्तनं। पापविनाशकतीर्थस्य माहात्म्यकथनप्रसङ्गेन धेनुकाख्यस्य रक्षसः[illegible]पापेन [illegible]स्य शीघ्रमाशु नारदोपदेशेन चक्रतीर्थ-गमनादिविवरणकथनं। पापकपिनाशप्राप्तिकथनं। [illegible]कपिरूपवर्णनञ्च। [illegible]-रूपस्य भगवतः चक्रतीर्थगमनप्रस्तावकथनं। [illegible]स्य दर्शनस्य चक्र-तीर्थगमनप्रस्तावकथनं। रूपवर्णनञ्च। मयूरतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन कार्तिक-तारकयोः युद्धसमये सहस्रांशस्य मयूरस्य जन्मादिकथनं।

१८, १९ अध्याये,—पुरा किल कर्दमो नाम प्रजापतिः देवहूत्यां वासुदेवांशभूतं कपिलाभिधानं पुत्रमजीजनत्। अथ कपिलेन बाल्यकालेऽपि पितुरनुज्ञया तपस्यातो निष्क्रम्य देवहूत्याः पुरतः मातृधर्मः कथमिति विवरणकथनपूर्वकं [illegible]तीर्थमाहात्म्यकीर्तनं। कर्दमतीर्थकथनं। [illegible]तीर्थकथनं। सिद्धतीर्थ-कथनं। [illegible] [illegible]नां [illegible] [illegible]। तत्र [illegible] तीर्थकरणप्रस्तावकथनं। [illegible] उत्पत्तिविवरणकथनं। [illegible] [illegible] [illegible]कथनं। [illegible] [illegible] [illegible]। [illegible] [illegible]।

२०, २१ अध्याये—[illegible]तीर्थमाहात्म्यकथनं। [illegible]विष्णुतीर्थमाहात्म्य-कीर्तनं। [illegible]विष्णुतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं। [illegible]तीर्थमाहात्म्यकथनं। [illegible]तीर्थ-माहात्म्यकथनं। [illegible]तीर्थमाहात्म्य[illegible] [illegible] [illegible]कथनं। [illegible]-तीर्थं [illegible]तीर्थं [illegible]तीर्थं [illegible] [illegible]कथनं। [illegible] [illegible] [illegible]

विषय । प्रस्तावेन भगवत्प्रीत्यर्थं रन्तिदेवस्य तपस्यादिवर्णनं । तत्र कपिलाभिधानाया नद्या उत्पत्तिकथनञ्च । कल्पतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र सिन्धुदेशेषु कश्चिद् ब्राह्मण आसीत् । तस्य सुमति सुरुचिश्चेति द्वौ पुत्रौ बभूवतु । अथैकदा वय्या-सक्तेन सुरुचिना सुरापानेन उन्मत्तया चोरवृत्त्या कश्चिद् ब्राह्मणो हतः, हतश्च तेन ब्रह्मावर्तीप्रतीत्वरत्न प्रतिग्रमान्तकीर्तन । कर्मनीद द्वितीयदिन माहात्म्य-कथन । रेणुकातीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन रेणुकाजमदग्न्योः प्राणनाशनपूर्वक कार्त्तवीर्य्यार्जुनेन धेनुहरणवृत्तान्तकीर्त्तन ।

११-२१ अध्याये,—प्रभासतीर्थमाहात्म्यकथन । तत्र सरस्वती गौरीप्रभृतीनां शक्तीनां ध्यानादिकथनञ्च । शेषतीर्थकथनं । तत्र शेषपर्य्यङ्कशयानस्य भगवतो ध्यान-कथन रत्नगिरिवर्णन । मातृतीर्थकथन । शङ्खतीर्थकथन । सोमतीर्थकथन । रामतीर्थकथनं । शिवतीर्थकथनं । गणनायकतीर्थकथन । फल्गुतीर्थकथन । कालिकातीर्थकथनञ्च । तत्र अष्टकाणां रूपकथन । सर्वतीर्थमाहात्म्यकथन । अम्बातीर्थमाहात्म्यकथन । दक्षिणमूर्त्तेः शिवस्य रूपवर्णनादिक । अष्टवसुकथनं । तत्र वसूनां प्रत्येकं ध्यानकथन । भास्करालयतीर्थमाहात्म्यकथन । तत्र सिद्धचण्डिकाया ध्यानादिकथन । धर्म्मस्य रूपकथन । आयुर्वेद-धनुर्वेद शिक्षा-कल्प व्याकरण निरुक्त छन्दो ज्योतिष मीमांसा न्याय धर्म्मशास्त्र पुराणेतिहास सत्य-शास्त्र पञ्चरात्र पाशुपत पातञ्जल सांख्यादीनां शास्त्राणां ध्यानकथन, तत्र तत्र अधिष्ठातृदेवताकीर्त्तनञ्च ।

२१-३० अध्याये—नारदादीनां ध्यानकथन । काल निमेष काष्ठा कला क्षण-मुहूर्त्त प्रहरादिध्यानकथन । नरसिंहध्यानकथन । गरुड विनायक स्कन्दानां रूपवर्णन । लक्ष्मीनारायणरूपवर्णन । वासुदेव सङ्कर्षण प्रद्युम्नानिरुद्धरूपचतुर्व्यूहस्य रूपवर्णनं । भगवतः मत्स्यावतार प्रभृतिमत्स्यरूपत्वकथन । बलराम कृष्ण प्रद्युम्नानिरुद्ध साम्बप्रभृतीनां रूपकथनं । कल्किरूपस्य भगवतो रूपवर्णन । बुद्धस्य रूपकथन । व्यासस्य रूपवर्णन । धन्वन्तरेरूपवर्णन । आमर्दीशानस्य चतुर्द्वारेषु स्थितानां हाटकेशादीनां माहात्म्यकथन । कपालमोचनतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन शिवहस्तब्रह्मशिरश्छेदनवृत्तान्तकथनादिकं । शङ्करतीर्थावतरणकथन ।

३१-३८ अध्याये,—सिद्धतीर्थनानाप्रकारादिकीर्त्तन । मानसतीर्थयात्राप्रकारकथनं । उत्तरमानसतीर्थयात्राप्रकारकथन । सप्तकोटितीर्थमाहात्म्यकथन । तत्र यात्राप्रकारकीर्त्तनञ्च । गोदावरीतीर्थमाहात्म्यनिरूपण । तत्र मत्स्यगीतादिलक्षणकीर्त्तन । मन्वन्तरनिरूपणञ्च । माघकलक्षण । रामकथनपूर्वक तद्दारापत्यादिनिरूपण । वैदर्भीपद्मिनीप्रभृतीनां ध्यानादिनिरूपणं । चैत्रशुक्लपक्षस्य महानवमे सदाद्य

विषयः। जन्मकथनं। कार्त्तिकपौर्णमास्यां चण्डनामकदैत्यशरीरेण चण्डिकाभिधानायाः वीणायाः उत्पत्त्यादिकथनं। महादेवात् तालोत्पत्तिकथनं। नाट्य नृत्त-नृत्यानां पार्थक्यकथनमेषामवान्तरभेदकथनञ्च। ताण्डवलास्ययोरुत्पत्तिकथनं। स्थानविशेषे नृत्यविशेषनियमनं।

४०—४६ अध्याये,—रेणुकामाहात्म्यसूचनाकथनं। रेणुकापूजनविधानादिकीर्त्तनं। असुरगणनिर्ज्जितस्य निर्ज्जरेन्द्रस्य वीराद्याधिना सह संवादादिकथनं। कान्यकुब्जाधिपस्य रेणुराजस्य कन्यात्वेन अदितेर्जन्मग्रहणकथनादिकं। तस्याः एकवीरा रेणुका चेति नामद्वयकथनं। अग्निं प्रति 'सर्व्वभक्षो भवेति' भृगोः शापदानवृत्तान्तकथनं। जमदग्नेर्जन्मविवरणकीर्त्तनं। जह्नुवंशकथनं। ऋचीकवंशकीर्त्तनं। रेणुकास्वयम्बरवर्णनं। तथा सार्द्धं जमदग्नेः परिणयविवरणकीर्त्तनं। रेणुकाकृतकाम्बोजादिदेशजयकथनं। रेणुकायाः पञ्चपुत्रजननकथनादिकं। परशुरामस्य उद्भवादिकथनं।

४७—६१ अध्याये,—तपस्यया सन्तोषितात् महादेवात् परशुरामेण पाशुपतास्त्रप्राप्तिकथनं। सृष्टेः पूर्व्वं विश्वमिदं ज्वालामालाकुलमासीत्। तत्रैकदा महादेवेन सह प्रभारूपायाः कस्याश्चित् नार्य्याः संवादकथनं। जमदग्निरूपेण महादेव एव अवततार इति कथनादिकं। रेणुकावधवृत्तान्तकीर्त्तनं। तस्याः पुनर्जीवनकथनञ्च। मूर्त्तिमता क्रोधेन सार्द्धं जमदग्नेः संवादकथनं। कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनस्य उद्भवादिकथनं। तस्माद् दशग्रीवस्य निग्रहादिवृत्तान्तकीर्त्तनं। अर्ज्जुनकृतकामधेनुग्रहणविवरणं। दत्तात्रेयाश्रमे रामकृतरेणुकामूर्त्तिप्रतिष्ठावृत्तान्तकथनं।

६२—७० अध्याये,—अर्ज्जुनस्य दुर्न्निमित्तदर्शनविवरणकीर्त्तनं। रामकृतमाहिष्मतीपुरीदाहनवृत्तान्तकीर्त्तनं। रामार्ज्जुनयोरद्भुतयुद्धवर्णनं। परशुरामस्य दिग्विजयवर्णनं। तस्य कैलासगमनवृत्तान्तकथनं। राघवेण सार्द्धं समरपराभववर्णनञ्च। स्यमन्तपञ्चकतीर्थवृत्तान्तकथनं। रामतीर्थविवरणकथनं। प्रत्यक्षतां गताभ्यां मातापितृभ्यां सह परशुरामस्य संवादकथनादिकं। यजमानेन रामेण कश्यपाय पृथिवीदानविवरणकथनं।

७१—७५ अध्याये,—विपुलवेदपठनपरस्य ब्रह्मणो रेणुकाश्रमे तपश्चरणवर्णनं। दत्तात्रेयप्रसादेन तस्य वेदप्राप्तिकथनं। पुत्रविक्रयजनितपापेन अजीगर्त्तस्य निरयगमनवृत्तान्तादिकीर्त्तनं। नरकवर्णनं। इन्द्रद्युम्नस्य उपाख्यानकथनं। हेमकुण्डाभिधानस्य विप्रस्य प्रयागतीर्थे पितृलोकदर्शनवृत्तान्तकीर्त्तनं। विष्णोर्देवदेवेश्वरनामप्राप्तिविवरणकथनं। दत्तात्रेयस्य मार्कण्डेयादिभ्यः पद्ममाहात्म्यकथनं। लक्ष्मीसहचरस्य उत्पत्त्यादिकथनं। नाभिकस्य द्विजस्य उपाख्यानकथनं। ब्रह्मज्ञान-

तीर्थमाहात्म्यादिकथन। मूर्त्तिमता हेमगिरिणा सार्द्धं देवाना रेणुकाश्रमगमन-विवरणकथन। शृङ्गवेरपुराधिपते वज्रधारस्य स्वपतेरुपाख्यानकीर्त्तन।

७८–८३ अध्याये—वज्रधारेण शाण्डाल्यगस्य कस्यचित् ब्राह्मणस्य प्राणनाशनवृत्तान्त-कीर्त्तन। शाण्डाल्यगस्य जन्मवृत्तान्तकथनं। यमकिङ्करताडितस्य अन्तरिक्षस्थस्य कस्यचित पुरुषस्य अगस्त्येन सह संवादकथन। भास्करालयमाहात्म्यकथन। तत्र विरमया आगच्छन्त भास्कर दृष्ट्वा उपाया स्त्रीरूपेण पलायनवृत्तान्तकथन। चक्रतीर्थमाहात्म्यकथन। तत्र जम्बूकस्य उपाख्यानकथन। शङ्करतीर्थवर्णन। कोटीश्वरमाहात्म्यादिवर्णन। पटेश्वरमाहात्म्यवर्णनं। कार्त्तिकमासमाहात्म्यकथन। कन्यादानादिमाहात्म्यकथन। विवाहकालादिकथन। कन्याविक्रये महापाप-कथन। उपनयनसंस्कारादिकरणे फलश्रुतिकथन। विद्यादानमाहात्म्यकीर्त्तनञ्च।

इति स्कन्दपुराणीयसह्याद्रिखण्डोत्तरविभागस्य विवरणम।

No 1749 स्कन्दपुराणीयसह्याद्रिखण्डे तुरजामाहात्म्यविभाग.।

Substance, country made paper, 14 × 7 inche. Folia, 67 Lines, 12 on a page. Extent, 4 128 slokas Character Nágara Date, ? Place of deposit, Nasipura, Zillah Murshidabad, Raja Ramachand Siñha Appearance fresh Verse Incorrect

Turaja Mahátmya —The history of Turají *alias* Tvaritá, a goddess She was the wife of a Rishi named Kardama On his death she was about to ascend the funeral pile of her lord, but desisted on a celestial voice preventing her She then retired to the Himalaya to pass the rest of her life in devotion A demon encountered her on a peak on the Himalaya, and was so struck by her charms as to be impelled to offer her violence A goddess descended from heaven, and saved her In the course of giving this narrative, the author recounts a number of stories, and the religious merits of a great number of sacred places in Central India A brief account of the Ramáyana is also given The work extends to 15 chapters, and professes to be a part of the Sahyádri Khanda of the Skanda Purína. The name is sometimes written Tulja

Beginning श्रीगणेशाय नमः। नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमं।
देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत्॥
षट्पद उवाच। महार्षेन महादेवनन्दनानन्तविक्रम।

सर्व्वज्ञाननिधे सौम्य शिवाह्लादकर प्रभो ॥
त्वत्प्रसादेन चास्माभिरितिहासाः सहस्रशः ।
पुराणानि च सर्व्वाणि श्रुतानि देववल्लभ ॥
न तृप्तिमधिगच्छामः सुधास्वाद यथामराः ।
कथिता या त्वया देव त्वरिता नाम देवता ॥
अपरा तुरजा नाम तस्या जाता कथं विभो ।
यमुनाद्रौ किमर्थं सा अवतीर्णा दिवाश्रिता ॥
एतदिच्छामहे श्रोतुमनुप्राप्ता भवाम ते ।
साकल्येन तु नो ब्रूहि त्वरितायाः कथामिमा ॥
स्कन्द उवाच । शृण्वन्तु ऋषयः सर्व्वे देवीमाहात्म्यमुत्तमं ।
कैलासशिखरासीनं शङ्करं पार्व्वतीपतिं ॥ इत्यादि ॥

End एतावान् मुनयः श्रेष्ठा तत्सर्व्वं कथितं मया ।
अविचाररहितो भूत्वा तत्र सिद्धिं गमिष्यति ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सह्याद्रिखण्डे तुरजामाहात्म्यविभागे शिववसिष्ठसंवादे द्वाविंशतितमोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

विषय । १–३ अध्याये—शिवेन सह वसिष्ठनामकस्य ऋषेः संवादे त्वरितापराभिधानायाः तुरजायाः माहात्म्यकीर्त्तनं । पुरा किल कृतयुगे कर्द्दमो नाम कश्चिद् ब्राह्मण आसीत् । एकदा कालधर्म्ममुपागते तस्मिन् तत्पत्नी सहमरणार्थं कृतनिश्चया आकाशवाणीमुपश्रुत्य ततो निवृत्तापि नितरां निर्व्वेदमापन्ना तपश्चरणार्थं त्वरितं सुमेरुप्रदेशं प्रययौ । तत्र च कुकुराभिधानः कश्चिद् दानवेन्द्रः तपस्यन्तीं तां वीक्ष्य समुचितकामतया तदभिप्रायमनाकलय्यैव आक्रमणाय उद्योगी बभूव । अथान्तरे त्वरितायाः देव्याः आविर्भावादिकथनं ।

४–९ अध्याये,—परशुरामं प्रति त्वरितामूर्त्तेः रेणुकायाः रामलक्षणयोः भाविष्णुत्ववर्णनं । तत्र सहस्ररूपेण रामस्य वनवासकृत्यानुकीर्त्तनं । तत्र रामेण रेणुकादर्शनानन्तरं तत्स्नानकथनं । पुनश्च रामकृतगयावनामकोपकीर्त्तनं । रामं प्रति रेणुकया यमयामोपकुलदेशदानविवरणकथनं । रामतीर्थकथनं । ऋषभतीर्थकथनं । त्वरितया देव्या सह ब्रह्मणः संवादकथनं । वाग्वादिनिरूपे देवी मयादिभिः सर्व्वाभिः देवीभिः सार्द्धं ब्रह्मणः तत्र आगमनकथनं । ब्रह्मणा बालापितृन्त्रिविदकन्यकानां तत्र कुरापुरीनिर्माणकथनं ।

१०–१४ अध्याये,—त्वरिताश्रमे तीर्थभूतायां यस्यां सा नदीनामागमनकथनं । कलशोद्भवमाहात्म्यकथनं । कलशतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र तत्र

स्नाने सर्व्वरोगशान्तिकथन। धारातीर्थस्य उत्पत्तिकथन। तन्माहात्म्यकथनञ्च। धाराया त्रिवेणीत्वकथन। ब्रह्मकुण्डमाहात्म्यकथन। विष्णुतीर्थमाहात्म्यकथन। गौतमस्य विष्णुप्रीत्यर्थं धारातीर्थे तपश्चरणदृत्तान्तकीर्त्तन। गौतमकृतविष्णुस्तोत्र कथन। तत्तपसा गौतमस्य इन्द्रद्युम्नरूपेण जन्मग्रहणकथन। औदुम्बरतीर्थ माहात्म्यकीर्त्तन। नागतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तन। रावणानुजेन प्रावणेन पातालात् निर्व्वासितेन नागराजेन ललितायमगमनपूर्ब्बक तपश्चानुष्ठानादिवर्णन। मातङ्गी तीर्थमाहात्म्यकथन।

१५ अध्याये,—राक्षसाधिपते मतङ्गस्य उपाख्यानकीर्त्तन। तत्पीडितानां देवानां कात्यायनीस्तोत्रकीर्त्तन। सिद्धविद्यया तया सह मतङ्गस्य समरसम्भवर्णन। तत्र तत्सैनिकयो निशुम्भह्यग्रीवयो विनाशादिकथन। मातङ्ग्या आविर्भावादिकथन। मातङ्ग्या शरविद्धस्य मतङ्गस्य भुजङ्गादिरूपग्रहणविवरणकथन। स्वर्गेन्द्रतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तन। गोकुन्ततीर्थमाहात्म्यकथन। ललिताया पूजाविधानकीर्त्तन। सा तु आश्विनशुक्लप्रतिपद आरभ्य नवमीपर्य्यन्त यावत—इति कथन। अत्र पञ्चपल्लव-पञ्चामृत-पञ्चगव्यादीनां लक्षणपरिमाणादिकथन। अन्यान्यमासेऽपि तस्या पूजाकथन। दुर्गापूजाविधिकथन। देवीदर्शनार्थ यात्राविधानकथन। फलश्रुतिकीर्त्तनञ्च।

No 1750 स्कन्दपुराणीयसम्भलग्राममाहात्म्यम्।

Substance, country made paper, 13½ × 7½ inches Folia 71 Lines 8 on a page Extent, 1,812 ślokas Character Nagara Date ? Place of deposit, Nimpura, Zillāh Murshidabad, Raja Ramachand Siñha Appearance, fresh Verse Incorrect

Sambhalagrama Mahatmya—A part of the Bhumi Khanda of the Skanda Purana It is devoted to the religious merits of the various sacred places and pools in the Province of Sambhala grama—modern Sambhalpur As usual, each sacred place has a story attached to it to illustrate its virtues and sin removing powers The work extends to 24 chapters It is a local legend, not named in the account of the Puranas given in the Nárada Purana

Beginning ॐ नमः परमात्मने। नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमम्।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत्॥

\+ + + + काम्यं पश्यन्ति पादपा।

वर्षन्ति तोयदा काले तस्मात् कालं न लङ्घयेत् ॥
गायत्रीमन्त्रतो + + दत्त येनाञ्जलित्रयं ।
काले सविधे किन्न स्यात् तेन दत्तं जगत्त्रय ॥
किं किं न सविता दत्ते काले सम्यगुपासित ।
आयुरारोग्यमैश्वर्य्यं वसूनि भपशूनि च ॥
पुत्रमित्रकलत्राणि क्षेत्राणि + + धानि च ।
भोगांश्च विविधांश्चापि स्वर्गं चाप्यपवर्गक ॥
दुर्लभा सर्वमन्त्रेषु गायत्री प्रणवान्विता ।
न गायत्र्याधिक किञ्चित् त्रयीषु परिचिन्त्यते ॥
न गायत्रीसमो मन्त्रो न शम्भलसमं पुर ।
न कल्पसदृशो देव सत्य सत्यं पुन पुन ॥ इत्यादि ।

End. अधीत्येमा कथा दिव्या न तृप्तिरधियाम्यह ।
तत्र चाम्भल भूयो मनो मे पातुमिच्छति ।
इदानीं ब्रूहि मे स्वामिन् शालग्रामकथामृतं ॥
स्कन्द उवाच । नन्दिग्रामस्य माहात्म्य चरैश्चैव द्विजोत्तम ।
कथितश्च महापुण्य शालग्रामे निशामय ॥

Colophon इति श्रीस्कन्दपुराणे भूखण्डे शम्भलग्राममाहात्म्य समाप्त । इति शं ।

विषय । १–२ अध्याये,—स्कन्देन सह ऋषीणा संवादेन शम्भलग्राममाहात्म्यकथनं । गायत्रीमाहात्म्यकीर्त्तन । शम्भलेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । चन्द्रेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । भुवनेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । शम्भलेश्वरस्वरूपवर्णन । निषादाधिपतेर्धूम्राक्षस्य आतिथ्यादिवर्णन । काम्पिल्यनगरवास्तव्यस्य सोमयाजिनो देवशर्म्मण उपाख्यानकीर्त्तन । तत्पुत्रस्य द्यूतकारस्य वृत्तान्तकीर्त्तन ।
४,५ अध्याये—ययातिकृतराजसूययज्ञविवरणकथनं । तेन सह नारदस्य संवादादिकथन । नारदेन अर्ककुण्डेश्वरमाहात्म्यकीर्त्तन । अत्र चन्द्रदेशस्य जात वृद्धदेवस्य शालूकाभिधानस्य वैश्यस्य विवरणकथन । हंसतीर्थमाहात्म्यकथनं । तत्र काके सार्द्धं कोषाना विवादवृत्तान्तकीर्त्तन । कृष्णतीर्थमाहात्म्यकथन । श्वेतद्वीपमाहात्म्यकथन । गङ्गमाधवतीर्थमाहात्म्यकथनं । ज्वालार्कतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र सुरथाभिधानस्य नरपतेरुपाख्यानकथन । मधेश्वरमाहात्म्यकथन । दशाश्वमेधवर्णनञ्च ।
६–९ अध्याये—पिशाचमोचनतीर्थवर्णन । तत्र पिशाचेन सह कस्यचिद् ब्राह्मणस्य संवादकथनादिक । चतुर्मुखतीर्थकथन । हरिमन्दिरतीर्थमाहात्म्यकथन

विषय। विजयतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं। एकाम्नीतीर्थवर्णनादिकं। अक्लीमरसीतीर्थविवरणकथनं। अत्र कौशिकीतीरनिवासस्य दम्बदन्तस्य उपाख्यानकथनं। तस्य निर्व्वेदादिवर्णनं। तीर्थसागरमाहात्म्यादिकथनं। अग्निपञ्चकतीर्थमाहात्म्यादिकीर्त्तनं यमदण्डकतीर्थमाहात्म्यादिकीर्त्तनं।

१०—१३ अध्याये,—महोदकीतीर्थमाहात्म्यादिकथनं। मणिकर्णिकाया महोदकीनामप्राप्तिकारणकथनं। तत्र सोमवंशप्रभवस्य पुरुजेठनामकस्य राजर्षेर्विवरणकथनं। शिवेन तस्य पूर्व्वजन्मवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च। ऋणमोचनतीर्थमाहात्म्यादिकथनं। पापमोचनतीर्थमाहात्म्यादिकीर्त्तनं कलदकतीर्थमाहात्म्यादिकथनं। सोमतीर्थमाहात्म्यादिकथनं। विस्तरतः प्रयागतीर्थवर्णनं। मृत्युतीर्थमाहात्म्यादिकथनं। एवं ब्रह्मावर्त्त-नर्म्मदा-धर्म्मकूपतीर्थानां माहात्म्यकथनं। पञ्चहृदयतीर्थस्य माहात्म्यकथनप्रसङ्गेन विष्णुना सह पितृलोकानां सम्वादादिकथनं। भविष्यगङ्गाया विवरणकथनं। तत्र विष्णुना सार्द्धं तापस्य सल्लापादिवर्णनञ्च।

१४—१७ अध्याये,—सोमतीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन तस्या उद्भवादिवृत्तान्तकीर्त्तनं। अत्र विशालाभिधानस्य वणिज उपाख्यानकीर्त्तनं। गोदावरीतीर्थमाहात्म्यकथनं। भारतीतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं। रेवाकुण्डमाहात्म्यादिकथनं। अत्र चटकमिथुनस्य विवरणकीर्त्तनञ्च। तीर्थगोपालमाहात्म्यादिकथनं। अत्र चत्रियवंशसम्भूतस्य दत्त श्रियेयस्य विप्रस्य उपाख्यानकथनं। अत्र दमरसीतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं। अत्र दशार्णदेशवासस्य लवणविक्रयिणो नादिकाभिधानस्य ब्राह्मणस्य उपाख्यानकथनं। तस्य पुनर्जन्मनि चत्रियवंशे जन्मादिविवरणकीर्त्तनञ्च। भद्रकाश्रममाहात्म्यादिवर्णनं।

१८—२१ अध्याये—चण्डिकाश्रममाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन अन्तस्तपस्यादिवर्णनं। देवतीर्थमाहात्म्यकथनं। शिप्रातीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनं। गङ्गातीर्थमाहात्म्यकथनमुखेन कमलगन्धिनीनाम्निकाया विद्याधर्य्या उपाख्यानकथनं। शरदीपतीर्थमाहात्म्यकथनं। तत्र गोधाया उपाख्यानकथनञ्च। सेतुतीर्थमाहात्म्यादिकथनं। चक्रहृदतीर्थमाहात्म्यकीर्त्तनप्रसङ्गेन रैभ्यस्य उपाख्यानकथनं।

२२—२५ अध्याये—रुद्रगयातीर्थमाहात्म्यकथनं। अत्र द्विजमणिनामकस्य रूपसेवस्योपाख्यानकथनञ्च। गुरुतीर्थमाहात्म्यकथनादिकं। अत्र चरित्रधर्म्मभञ्जकस्य राज उपाख्यानकथनञ्च। गयातीर्थमाहात्म्यादिकथनं। यज्ञकूपतीर्थमाहात्म्यादिकीर्त्तनं। गङ्गासागरकूपतीर्थमाहात्म्यादिकथनं। विष्णुभक्तिमाहात्म्यकथनं। कलिधर्म्मकथनं। तत्र नराणां प्रकृतिवर्णनादिकं। ब्रह्मस्थले विष्णुयशोऽभिधानस्य विप्रस्य पुत्रत्वेन कल्क्यवतारविवरणकथनञ्च। कलौ विशेषेण ब्रह्मस्थलमाहात्म्यकीर्त्तनं।

No 1751 स्कन्दपुराणीयगणेशमाहात्म्यखण्डः ।

Substance, country made paper, 13½ × 7 inches Folia, 45 Lines, 12—13 on a page Extent, 1,764 slokas Character, Nágara Date Sm, 1834 Place of deposit, Nasipura, Zillah Murshidabad, Raja Rámachand Siñha Appearance, fresh Verse Generally correct

Ganes a Mahatmya —The life of Ganesa, his birth, loss of human head, wars, sanctity and virtues, as also the ritual of worshipping him The work extends to 22 chapters and professes to be a part of the Ganesa Khanda of the Skanda Purána

Beginning श्रीगणेशाय नमः । स्कन्द उवाच । शिवशम्भो महादेव सर्व्वज्ञ सुखदायक ।
आख्यानानि सुपुण्यानि श्रुतानि त्वन्मुखाम्बुजात ॥
विचित्राणि पवित्राणि सर्व्वाघशमनानि च ।
शाक्त शाङ्कर सौराणि बहूनि वैष्णवाणि च ॥
येषां श्रवणमात्रेण पलायन्ते महापद ।
पुरुषार्थाः प्रसिध्यन्ति महादेव जगत्पते ॥
तथापि तृप्ति ना यामि पायं पायं सुधामिव ।
अतस्त्व कृपया ब्रूहि गणेशचरितं मम ॥
अघनाशन भक्तिदायकान सर्व्वकामप्रपूरकान् ।
शरण्यानस्य लोकस्य अनुमर्दसि शङ्कर ॥
शिव उवाच । सम्यक पृष्ट त्वया स्कन्द सर्व्वलोकोपकारकं ।
गणेशचरितं वक्ष्य भक्तिदाभ तवानघ ॥ इत्यादि ।

End व्यास उवाच । शिवेन कथितो विप्रा स्कन्दाय श्रुततोऽपि च ।
विनायकस्य चरितं न भवद्भ्या निवेदितं ॥

Colophon इति • स्कन्दपुराणे गणेशमाहात्म्ये शिवस्कन्दसंवादे गणेशमाहात्म्यवर्णनो नाम द्वाविंशतितमोऽध्याय । शकाब्द १८३४ । कार्त्तिकमास ।

विषय । १ प्रथमे अध्याये,—शिवस्कन्द संवादप्रसङ्गेन गणेशस्य निर्विघ्नोत्पत्तिकथन । गणेशस्य चरित्रब्रह्मादीनामनुशीलनम । [illegible] गणेशस्य प्रभावर्णन तत्र [illegible] । [illegible] । [illegible] ।
२, ३ अध्याये,—[illegible] ।

विषय । केनचित् मुनिना समुपदिष्टोऽसौ तपस्यार्थं सरस्वत्यास्तीरं प्रययौ । अथ सकल-मनोरथोऽयं स्वराज्यं पुनरागम्य सपुत्र दैवराश्चे अभिषिक्तवानिति वृत्तान्तकथनं । तत्र सरस्वत्याः नदीभावप्राप्तिकथन ।

४, ५, ६, ७ अध्याये—अभिजित्पुत्रस्य गणस्य दिग्विजयोद्यतस्य देवानीकपराजयवृत्तान्तवर्णनं । अथैकदा मृगयार्थं महारण्यमुपागतोऽसौ बुभुक्षया पीड़िते सैनिकैः सार्द्धं कपिलस्य मुनेराश्रमं प्राप । स च चिन्तामणिमणिप्रभावेण सगणस्य तस्य यथोचितमातिथ्यं कृतवान । गणकृतचिन्तामणिहरणविवरणकथन । कपिलतपस्यया सन्तोषमापन्नस्य विनायकस्य गणवधार्थमाविर्भावकथन । गणस्य दुःस्वप्नदर्शनविवरण । गणवधवृत्तान्तकथन । गणेशस्य चिन्तामणिनामप्राप्तिकथनञ्च ।

८, ९, १० अध्याये,—वासवादीनां कपिलाश्रमे भोजनविवरणकथन । तत्र सुप्रसन्नेन पुरन्दरेण कपिलाय चिन्तामणिदानवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । एकदा जृम्भमाणस्य ब्रह्मणो मुखात् कस्यचित् रक्तवर्णपुरुषस्य उद्भवादिकथन । तस्य सिन्दूरनामप्राप्तिकथन । 'त्वत्कृतवेष्टनेन सर्वे भस्मीभविष्यन्तीति' ब्रह्मणा तस्मै वरदानकथन । तेन कृतानुगमनस्य भयाकुलस्य ब्रह्मणो वैकुण्ठसमीपे पलायनादिकथन । विष्णोरुपदेशेन सिन्दूरस्य विनायकेन सह युद्धार्थं कैलासगमनादिवृत्तान्तकथन । तद्भयाकुलानां देवानां विनायकस्तोत्रकीर्त्तनं । पार्वतीपुत्रत्वेन अवतरिष्यामीति तान् प्रति विनायकस्य आश्वासवाक्यकथनादिक । अर्द्धनारीश्वररूपेण नन्दनकानने शिवाशिवयोः विहारकथन । गजासुरस्य वधवृत्तान्तकथन । तच्चर्मपरिधानेन शिवस्य कृत्तिवासोऽभिधानप्राप्तिकथनञ्च । तन्मस्तकस्य पूज्यत्वकथनञ्च ।

११, १२ अध्याये—एकदा गर्भिण्याः पार्वत्याः वायुरूपेण उदरमध्ये प्रविष्टेन सिन्दूरेण नखैः गर्भस्थस्य शिशोः शिरश्छित्वा नर्मदायां निक्षिप्तमपि पार्वत्यादीनां तद्वृत्तान्ताज्ञानकथन । तत्र पार्वतीकुमारदिदृक्षया समवेतानामुपेन्द्रादीनां मस्तकहीनं बालकं पश्यतां प्रार्थनया विनायकेन शिवगृहस्थित गजासुरमस्तकमेव शिरस्त्वेन स्वीकृतमिति कथनादिक । गजाननकृतसिन्दूरवधवृत्तान्तवर्णन ।

१३, १४ अध्याये,—सौभरिनामकस्य मुनेः शापात् क्रौञ्चनाम्नकस्य गन्धर्वस्य मूषिकत्वप्राप्तिकथनं । ततः तत्कृतकारुण्येन सकरुणहृदयेन सौभरिणा 'गणेशवाहनो भविष्यसीति' तस्मै वरदानवृत्तान्तकथन । इन्द्रस्याज्ञया विघ्नरूपेण कालपुरुषेण अभिनन्दनस्य राज्ञः यज्ञध्वंसवृत्तान्तकथन । तत्र विघ्नराजावतारकथाकीर्त्तनं । तेन सह विघ्नस्य समरसम्भवर्णनञ्च ।

१५, १६, १७, १८ शङ्खासुरकृतवेदादिहरणविवरणकथन । ब्राह्मणरूपधारिणा विनायकेन सर्वाणि शास्त्राणि गृहीत्वा वत्सासेति समाख्यामधिगतेन मुनिस्य

विषय। वेदादिशास्त्रदानवृत्तान्तकथनं। मयूरेशरूपेण विनायकेन गृध्रासुरमोदरस्य कम-लासुरस्य वधवृत्तान्तकथनं। मयूरेश्वरमाहात्म्यकथनञ्च।
१९, २०, २१, २२ अध्याये,—विन्ध्यदेशाधिपस्य धूम्राभिधानस्य भूपालस्य भृगुणा सह संवादेन राज्ञः पूर्व्वजन्मवृत्तान्तवर्णनं। विन्ध्यदेशवासिनस्य माधवाख्यस्य ब्राह्मणस्य पत्न्या अनपत्यतया निर्व्वेदमापन्नाया तपसा सन्तोषितात् भगवतो वरप्राप्तिवृत्तान्तकथनं। माधवपुत्रस्त्वां हनिष्यतीति आकाशवाणीं निशम्य धूम्रस्य मूर्च्छादिविवरणकथनं। तत्र नीतज्ञाना वादानुवादविवरणकथनं। माधव पुत्ररूपेण विनायकेन धूम्रवधवृत्तान्तकथनं। तस्य धूम्रकेतुनामप्राप्तिकथनं। गणेश नामनिर्व्वचनम्। त्रिपुरासुरस्य परचयनिर्म्माणादिवृत्तान्तकथनं। पिनाकपाणिकृत त्रिपुरवधविवरणकथनं। विशेषेण विनायकमाहात्म्यकथनञ्च। इति शम्।

No 1752 स्कन्दपुराणीयसह्याद्रिखण्डे रेणुकामाहात्म्यविभाग।

Substance country-made paper 14 × 7 inches Folia 113 Lines 9 on a page Extent 2542 ślokas Character Nágara Date ? Place of deposit Nasipura, Zillah Murshidabad, Rája Rámachand Siṃha. Appearance fresh Verse Generally correct

Reṇukā Máhátmya—The history of Renuká, daughter of Renuka, king of Kanyakubja Siva was charmed by her beauty and wanted to marry her The work extends to 64 chapters, and comprises a great number of anecdotes regarding various places in Central India, and of Ráma's peregrinations during his exile It is said to be a part of the Sahyádri Khaṇḍa of the Skanda Puráṇa

Beginning ॐ नमो भगवते वासुदेवाय। नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमं।
देवीं सरस्वतीञ्चैव ततो जयमुदीरयेत्॥
ऋषय ऊचुः। यत् त्वया कथितं स्कन्द भुक्तिमुक्तिप्रदं।
विरजं रामतीर्थं तदस्माभिः श्रुतं प्रभो॥
न तृप्तिर्हि न चास्माकं विस्तराद् ब्रूहि षण्मुख।
क चैकाकी सा देवी जमदग्नेश्च का प्रिया॥
कथं स्त्रीं मातरं स रामः अविधायकः।
जमदग्निः कथम्भूता का येन तत्र यादृश॥

कार्त्तवीर्य्यं स रामेण कथयस्व कथं हत ।
स्कन्द उवाच । देवानां दानवानाञ्च युद्धमासीत् सुदारुणं ।
तदैतानजयन् दैत्या मायया बलिन सुरान ॥
तत शक्रादयो देवा निर्जितास्तैर्महासुरे ।
निराकृतास्ते त्रिदशा गोविन्दं शरणं ययु ॥ इत्यादि ।

End
श्रुत्वा माहात्म्यमतुलं पुरुषो भक्तिमत्त ।
ब्राह्मणान् भोजयेत पश्चात दद्याद्दानान्यनेकश ॥
सर्व्वान कामानवाप्नोति नात्र कार्य्या विचारणा ।
इति सर्व्वं मुनीन्द्राय वशिष्ठाय तु शङ्कर ॥
उक्तवान सुमते यद्वा तत् सर्व्वं कथितं मया ।
अविचाररहितो भूत्वा तत सिद्धिं गमिष्यति ॥

Colophon
इति श्रीस्कन्दपुराणे सह्याद्रिखण्डे रेणुकामाहात्म्ये शङ्करवशिष्ठसंवादे फलश्रुति-नाम चतुःषष्टितमोऽध्याय । (इति प्रथमो भाग)।

विषयः। २१-२७ अध्याये,—रेणुकावधार्थं आज्ञापितानपि तत्र असम्मतान् पुत्रानुद्दिश्य क्रुद्धस्य जमदग्नेः शापदानादिवृत्तान्तकथनं। परशुरामकृतरेणुकावधवृत्तान्तकथनं। तत्र परशुरामप्रार्थनया जातकरुणस्य जमदग्नेः प्रसन्नतया सपुत्रायाः रेणुकायाः पुनर्ज्जीवनवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च। क्रोधेन सह जमदग्नेः संवादकथनं। रिरंसया कृत-वीर्य्यसमीपमुपागतया राकावत्या सह तस्य संवादकथनं। तत्र हरेः पूर्व्ववैरं संस्मृत्य मधुनामकस्य असुरस्य कृतवीर्य्यपुत्रत्वेन जन्मग्रहणकथनं। करहीनस्य तस्य दत्तात्रेयप्रसादेन सहस्रकरत्वप्राप्तिकथनं। तस्य करहीनतया जन्मग्रहणकारणकथनं। एकदा दिग्विजयोद्यतस्य दशग्रीवस्य नर्म्मदायां स्त्रीभिः सार्द्धं जलक्रीड़ायामासक्तेन कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनेन सह संवादकथनं। तयोः युद्धवर्णनं। ब्रह्मादीनां प्रार्थनया कार्त्त-वीर्य्यार्ज्जुनगृहे बद्धस्य रावणस्य मुक्तिकथनञ्च।

२८-३५ अध्याये,—नारदोपदेशेन सपरिवारस्य कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनस्य रेणुकादर्श-नार्थं जमदग्न्याश्रमगमनविवरणकथनं। जमदग्निना कामधेनुप्रसादेन ससैन्यस्य राज्ञः आतिथ्यकरणवृत्तान्तकीर्त्तनं। कामधेनुहरणार्थं सामदानादिप्रयोगेणापि अकृतकार्य्यस्य अर्ज्जुनस्य बलात्कारेण तां नेतुमिच्छतः कलत्रापत्यसैन्यादीनां काम-धेनुदेहप्रसूतसैन्येन समूलं विनाशवृत्तान्तकथनं। धेनुहरणविवरणकथनं। अर्ज्जुन-कृतजमदग्निवधवृत्तान्तकथनञ्च।

३६-४० अध्याये,—पितरं निहतं दृष्ट्वा परशुरामस्य प्रतिज्ञादिवर्णनं। ततश्च तच्छरीरं शुक्रायामारोप्य मह्याद्रिप्रदेशमुपागतस्य रामस्य दैववाणीश्रवणे सच पितुरौर्द्धदेहिकादिकार्य्यानुष्ठानविवरणकथनं। रेणुकायाः सहगमनवृत्तान्तकी-र्त्तनं। कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनवधाय कृतप्रयाणस्य रामस्य पथि नारदेन सह संवादकथनं। रामकृतपिशाचगणवधवृत्तान्तकीर्त्तनं। एकदा मार्कण्डेयाश्रमसुपागतेन रामेण भ्राम्यमाणः कश्चित् राक्षसः अर्ज्जुनराजधान्यां निपपात। तत्र दृष्ट्वा विदितकारणस्य अर्ज्जुनस्य खेदादिकथनं। तस्य दुःस्वप्नदर्शनवृत्तान्तकथनञ्च।

४१-५० अध्याये,—नारदस्य परशुरामचरणेन माहिष्मतीपुरीप्रवेशवृत्तान्तकथनं। रामस्य व्यासद्वयर्शन यमर्गचित्तस्य अर्ज्जुनस्य वितर्कादिवर्णनं। रामार्ज्जुनयोः विविधयुद्धवर्णनं। बहुना उपायेनापि मंदस्य अर्ज्जुनेन रामेण धार्त्तराष्ट्रेनाप्य सुमोदरवदधारिणा तद्विनाशवृत्तान्तकथनं। परशुरामभयार्द्दिताना[illegible] परिव्राजकादिरूपेण पर्य्यटनवृत्तान्तकथनं। एकविंशतिवारं परशुरामेण क्षत्रिय-विनाशवृत्तान्तकथनं। [illegible] विधाय [illegible]-तीर्थनिर्माणविवरणकथनं। [illegible]विजयवृत्तान्तकीर्त्तनं। [illegible]-[illegible]। [illegible] संवादकथनं। [illegible]वधवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च।

५१-५५ अध्याये,—तत्र प्रत्यहता गतायाः रेणुकायाः समादेशात् रामेण खड्ग-जालप्रक्षालनार्थं भागीरथीगमनविवरणकथनं। रामतीर्थस्य उत्पत्तिकथनं। तत्र दत्तात्रेयाश्रमे मङ्गतीर्थचक्रतीर्थादीनामुत्पत्तिकथनं। रामकृतयज्ञानुष्ठानसमृद्धि-वर्णनं। तेन च दक्षिणात्वेन कश्यपाय पृथिवीदानविवरणकथनं। रामकृत-रेणुकाभिषेकवृत्तान्तकीर्त्तनं। तत्र ब्रह्मादिकृतरेणुकास्तोत्रकथनं। ब्रह्मणः पुरतः हरिणा गायत्रीरूपायाः रेणुकायाः सर्व्ववेदमयत्वकथनं। ब्रह्मणो वेदोपदेशप्राप्ति-विवरणकथनञ्च।

५६-५८ अध्याये—आजीगर्त्तस्य "शुनःपुच्छ शुनःशेफ शुनोलाङ्गूलश्च" इति त्रयः पुत्रा आसन्। तत्र दुर्भिक्षनिपीडितेन आजीगर्त्तेन हरिश्चन्द्रस्य राज्ञः समीपे शुनःशेफं विक्रीय तज्जातपापेन अधोगच्छता शमीकाभिधानस्य ऋषेरुपदेशात् रेणुकातीर्थगमनवृत्तान्तकीर्त्तनं। देवशर्म्मनामकस्य मुनेः शापेन हस्तीकृतस्य इन्द्र-द्युम्नस्य रेणुकातीर्थगमनविवरणकथनं। रेणुकासमादिष्टेन ब्रह्मणा क्षीरसागरात् आमलकीतरुसहितस्य विष्णोरानयनवृत्तान्तकथनं। विशेषेण रेणुकामाहात्म्यकी-र्त्तनं। तत्र मणिदत्ताभिधानस्य ब्राह्मणस्य उपाख्यानं।

५९-६४ अध्याये,—रामदीर्घिकाविवरणकथनं। भास्करतीर्थमाहात्म्यकथनं। भा-स्करस्य छायायां भानुमतीनाम कन्या बभूव। तां कामयमानस्य तस्य कुष्ठरोग-प्राप्तिविवरणादिकथनं। पद्मतीर्थस्थापनवृत्तान्तकीर्त्तनं। विष्णुना हयग्रीवरूपेण काञ्जिकाभिधेयासुरनाशनवृत्तान्तकथनं। जम्बूकरूपस्य कर्णधारस्य रूपतेजःप्रा-प्त्यानकीर्त्तनं। शङ्करतीर्थवर्णनं। कोटितीर्थमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन मुचुकुन्दस्य रूपतरूपाख्यानकीर्त्तनं। फलश्रुतिकीर्त्तनञ्च। इति रेणुकामाहात्म्यविषयः॥

No 1753 स्कन्दपुराणीयावन्तीखण्ड.।

Substance, country made paper, 13¼ × 7¼ inches. Folia, 143. Lines, 12 on a page. Extent, 5,315 slokas. Character, Nagara. Date, Sm 1835. Place of deposit, Nasipura, Zillah Murshidabád, Raja Ramachánd Sinha. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Avanti Khanda.—The fifth of the seven parts into which the Skanda Purána is divided. It belongs to the class of works which are known under the generic name of Mahátmya. Its character may be best described by comparing it with a modern tourist's guide, though the authorship of the work is attributed to a divine personage. It

opens with a request from Umá, who desires her lord to describe, for her information, all those sacred pools and rivers on the earth where funeral cakes should be offered to the manes, and in reply to this comprehensive question S'iva gives her an account of all the sacred places, temples, pools and lingams in the city of Avanti, modern Ujjain, and its neighbourhood, and recites a number of stories to account for the sanctity of those places. The names of the places, and abstracts of the stories relating to them, are given below in Sanskrit.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । उमा उवाच । पृथिव्यां यानि तीर्थानि पुण्यास्य सरितस्तथा ।
कथ्यन्तां तानि यत्नेन श्राद्धं येषु प्रदीयते ॥
ईश्वर उवाच । अस्ति लोकेषु विख्याता गङ्गा त्रिपथगा नदी ।
सेविता देवगन्धर्वैर्मुनिभिश्च निषेविता ॥
तपनस्य सुता देवि यमुना लोकपावनी ।
पितृणां वल्लभा देवि महापातकनाशनी ॥
चन्द्रभागा वितस्ता च नर्मदामरकण्टकं ।
कुरुक्षेत्रं गया देवि प्रभासं नैमिषं तथा ॥
केदारं पुष्करञ्चैव तथा कायावरोहणं ।
तथा पुण्यतमं देवि महाकालवनं शुभं ॥
यत्रास्ते श्रीमहाकालः पापेभगडताशनः ।
क्षेत्रे योजनपर्यन्तं ब्रह्महत्याविनाशनं ॥ इत्यादि ।

End. इत्येते चतुरशीतिमख्याता ईश्वरास्तव ।
कथिता ये मया ++ महाकालवने ++ ।
एतेषां देवि यो यात्रां प्रतिलोमानुलोमतः ।
करिष्यति नरो भक्त्या स यास्यति परं पदं ॥
यद्येषां लिङ्गमेकन्तु पश्येद्भक्त्याथ वा पुनः ।
सकुलं तारयेद्देव पैतृकं मातृकं गणं ॥
एष स कथिता देवि प्रभावपापनाशन ।
चतुरशीतिलिङ्गानां किं भूयः श्रोतुमिच्छसि ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणे अवन्तीखण्डे चतुरशीतिलिङ्गमाहात्म्यं । शिवमस्तु ।
संवत् १८९५ ।

विषय. । ईश्वरोमासंवादेन अष्टादशतीर्थपुण्यनदीनां निरूपणप्रसङ्गात् चतुरशीति-
लिङ्गकीर्तनमाहात्म्यकीर्तनं । तत्र अवन्तीदेशे महाकालवनवर्णनं । तदनन्तर-

विषय। माहात्म्यादिवर्णनं। अत्र असुरविप्रहतानां देवानां मुखग्लानिं निरीक्ष्य समाप्त-
हृदयेन अगस्त्येन स्वतेजसा दानवकुलं भस्मसात्कृत्वा 'किमिदमनुष्ठितं हिंसारूप-
मयत्पापमिति' खेदमधिगच्छता अगस्त्येश्वराभिधानलिङ्गप्रतिष्ठावृत्तान्तकथनं।
गुह्येश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं। अत्र मङ्कणाभिधानस्य महर्षेर्वृत्तान्तकीर्त्तनं। ढुण्ढेश्वर-
लिङ्गमाहात्म्य। अत्र गणनायकस्य ढुण्ढस्य वृत्तान्तकथनं। डमरुकेश्वरलिङ्ग-
माहात्म्यं। रुरुपुत्रेण सुरपुराद्विर्वासितानां वासवादीनां सुराणामिति सम्भूतया
देव्या समरमध्ये रुरुपुत्रादिनिपातनानन्तरं महाकालवनगमनादिवृत्तान्त-
कथनं। अनादिकल्पेश्वरलिङ्गमाहात्म्य। तत्र अहमेव ज्यायानिति विवदमानयोः
पद्मनाभपद्मजन्मनोः ज्योतिर्लिङ्गप्रयाणादिकथनं। स्वर्णद्वारेश्वरमाहात्म्यकीर्त्तनं।
तत्र वह्निमुखनिक्षिप्तस्य शैवरेतसः सुवर्णस्य उद्भवादिकथनं। तल्लाभाय अन्योन्य
प्रहरतां सुरासुरादीनां निधनादिकथनञ्च। त्रिविष्टपेश्वरलिङ्गमाहात्म्य। अत्र देव-
र्षिणा सह देवेन्द्रस्य महाकालवनगमनादिवृत्तान्तकथनं। कपालेश्वरमाहात्म्यकथनं।
तत्र कापालिकवेशेन महाकालवने प्रविशता कपालिना तमजानता विप्राणां
लोष्ट्रादिप्रक्षेपविवरणकीर्त्तनं। स्वर्गद्वारेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं। तत्र रणमुखात्
विष्णुना सुदर्शनेन ताडितस्य वीरभद्रस्य निधनवृत्तान्तमुपश्रुत्य शूलमादाय
शूलिने दक्षयज्ञमध्ये उपेन्द्रादीनामर्द्दनकथनं। तदनन्तरं स्वर्गद्वारनिरोध-
वृत्तान्तकीर्त्तनञ्च। कर्कोटेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं। तत्र मातुः शापेन भीतानां
शेषादीनां तपस्यादिवर्णनं। कर्कोटकस्य महाकालवनप्रवेशादिविवरणञ्च। सि-
द्धेश्वरलिङ्गमाहात्म्य। महाकालवनं प्रविश्य सिद्धानां तपश्चरणादिवृत्तान्तवर्णनं।
लोकपालेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं। दानववृन्दाकुलितानां लोकपालानां नारायण-
णोपदेशेन महाकालवनगमनादिवृत्तान्तकीर्त्तनं। कामेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं।
अत्र ब्रह्मशरीरात् कामस्य उत्पत्तिकथनं। कामं प्रति ब्रह्मणः शापदानविवरणादि-
कीर्त्तनञ्च। कुटुम्बेश्वरलिङ्गमाहात्म्य। तत्र नीलकण्ठरूपधारिणा भगवता नीलकण्ठेन
समुद्रोत्थानं कालकूट भक्षीय शिप्राप्रवाहेण महाकालवने तत्प्रक्षिप्तमित्यादि-
वृत्तान्तकथनं। इन्द्रद्युम्नेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं। तत्र इन्द्रद्युम्नस्य नृपतेः हिमा-
लयपार्श्वे तपस्यादिकथनञ्च। ईशानेश्वरलिङ्गमाहात्म्य। तत्र तुहुण्डाभिधानेन
दानवेन ताडितानां देवानां नारदोपदेशेन महाकालवनप्रवेशादिकथनञ्च।
अप्सरसेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं। तत्रैकदा सुरसदसि नृत्यन्त्या रम्भया तौर्य्यत्रिकेषु
प्रमादमाकलय्य जातकोपस्य वासवस्य शापेन मन्युरासीत्, तदनन्तरञ्च अभि-
शप्तायास्तस्या नारदोपदेशेन महाकालवनगमनादिविवरणकीर्त्तनञ्च। कलकले-
श्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं। तत्र गिरिजया सार्द्धं गिरिशस्य कलहवृत्तान्तकथनञ्च।

विषय । चण्डेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं। नारदेन सह देवानां महाकालमुद्दिश्य गच्छतां पथि नामचण्डेत्यभिधानेन गणनायकेन सह संवादकथनम् । प्रतीहारेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं। तत्र द्वारपाल नन्दिनं वञ्चयित्वा रतमात्रयोः शिवाशिवयोः गाग्नि सुप्रियतं दृष्टवति नन्दिनं प्रति विश्वाहस्य शापदानप्रसङ्ग कथनञ्च । कुक्कुटेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । रात्रौ कुक्कुटरूपधारिणः कौशिकनामकस्य राज्ञ उपाख्यानकीर्त्तनञ्च । कर्कटेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र धार्मिकनामकस्य नृपतेः पुरतः वशिष्ठेन पूर्व्वजन्मनि राज्ञः शूद्रजातित्वकथनादिकं । मेघनादेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । महाध्वनामकेन असुरेण उपद्रुतानां दुःखितानां मानवदर्शनार्थे श्वेतद्वीपगमनादिकथनं । महालयेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । मुक्तीश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र मुक्तिनामकेन ब्राह्मणेन सार्द्धं तं हन्तुकामस्य व्याधस्य संवादकथनञ्च । सोमेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र दक्षेण दुहितृषु विहाय रोहिण्यामेव अनुरक्तं सोमं प्रति समुचितकोपेन दक्षेण शापदानविवरणकथनं । नरकेश्वरमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र पूर्व्वकल्पीयकलियुगे जीवानां नरकयातनावर्णनप्रसङ्गेन निमिनामकेन नृपतिना सह यमकिङ्करस्य संवादकथनं । जटेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र रथन्तरकल्पीयस्य वीरधन्वाभिधानस्य नरपतेरुपाख्यानकीर्त्तनञ्च । (परशु)रामेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र अनुष्ठितयज्ञस्य परशुरामेण सह नारदस्य संवादकथनादिकञ्च । च्यवनेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र वितस्तायाः तीरे तपश्चरतः प्राप्तवल्मीकस्य च्यवनस्य निरूपयन्तीनां शर्य्यातिकामिनीनां वृत्तान्तकथनञ्च । पण्डेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र भद्रायाभिधेयेन राज्ञा मार्कण्डेयस्य संवादकथनञ्च । पत्तनेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र दक्षेण सह दधीचेः संवादकथनञ्च । आनन्देश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र रथन्तरकल्पे अनमित्रतनयस्य आनन्दाभिधानस्य नरपतेरुपाख्यानकथनञ्च । कन्थडेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र प्रतरोज अतुकामस्य दरिद्रद्विजशिशोः तपस्यादिवर्णनञ्च । इन्द्रेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र शतक्रतुना स्वतनयं निहतं श्रुत्वा कोपज्वालतस्य त्वष्टुः जटामाच्छिद्य अग्नौ क्षिपतः प्रभावेन वृत्रस्य उद्भवादिकथनञ्च । मार्कण्डेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र पुत्रलाभार्थं मृकण्डोस्तपस्यादिवर्णनञ्च । शिवेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र प्राक्कल्पीयरिपुञ्जयाभिधानस्य नृपतेरुपाख्यानकथनञ्च । कुसुमेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तनं । तत्र गणेशस्य कुसुमक्रीडादिवर्णनञ्च । अक्रूरेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं तत्रैकदा भृङ्गिरिटेः सकाशात् कदर्थ्यमानशिवस्य अविनयाभावाय पार्व्वत्याः पुरतश्च स्वकायात मांसभागस्य मासभाषितादिपरित्यागवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । कुण्डेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । स्वतनयं वीरकं महाकालवने

विषय । तपस्यन्त निशम्य दिदृक्षया कृतप्रयाणयो पार्व्वतीपरमेश्वरयो गणाध्यक्षेण कुण्डेन सह संवादकथनञ्च । लुम्पेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र म्लेच्छराजस्य लुम्पस्य युयुत्सया सामगनामकस्य मुनेराश्रमप्रविष्टस्य बलात्कारेण होमधेनुग्रहणादिवृत्तान्तकथनञ्च । गङ्गेश्वरमाहात्म्यकथन तत्र गङ्गां प्रति समुद्रस्य शापदानवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । अङ्गारकेश्वरमाहात्म्यकथन । तत्र शिवशरीरादङ्गारकस्य उत्पत्ति, तस्य मङ्गलादिनामप्राप्तिवृत्तान्तकथनञ्च । उत्तरेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र इन्द्राज्ञया कघनामकालघर्षणादिवृत्तान्तकथनञ्च । नूपुरेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र नूपुरस्य तपस्यादिवर्णनञ्च । अभयेश्वरमाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र भिक्षया चिन्ताकुलस्य कफलकस्य अश्रुविन्दुतो हेरम्बकालकाभिधानयो दानवयो उत्पत्त्यादिकथनञ्च । पृथुकेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र वेणशरीरात् पृथोरुत्पत्तौ तत्कृतधरादोहनविवरणकीर्त्तनञ्च । स्थावरेश्वरमाहात्म्यकथन । तत्र छायाया गर्भे शनैश्चरस्य उत्पत्तिकथन । तद्भयात् देवाना सहाद्रवम्भोधिगमनादिविवरणञ्च । शूलेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र जम्भासुरसमीपात् वासवादीना पराजय गौरीप्रार्थनया गिरिशस्य समीपे अन्धकस्य दूतप्रेरणादिवृत्तान्तकथनञ्च । ॐकारेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र ॐकाराभिधानस्य कपिलाशनेरुपाख्यानकीर्त्तनञ्च । विश्वेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । कण्ठेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र सूर्य्यवंशीयस्य सत्यविक्रमनामकस्य नृपते महाकालवन प्रस्थितस्य तत्र शिवचर कश्चन तापस उद्धारेणैव अलौकिकवस्तुदर्शनमध्ये पश्यत उपाख्यानकीर्त्तनञ्च । सिद्धेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र पतिलेन पशुपतिमधिगन्तु तपस्यन्ती पार्व्वतीमुपेत्य प्रजापतौ शिवनिन्दनोद्यते तस्या कोपेन सिंहस्य उत्पत्त्यादिकथनञ्च । रेवन्तेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र वडवारूपाया सञ्ज्ञाया गर्भे अश्वमुखकुमारयो रेवन्तस्य च जन्मवृत्तान्तकथनञ्च । घण्टेश्वरमाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र घण्टाभिधस्य कस्यचित गणस्य विधातु द्वादशे संवत्सर यावदवस्थानादिवृत्तान्तकथनञ्च । प्रयागेश्वरमाहात्म्यकथन । तत्र प्रियव्रतस्य पुरतो नारदेन 'मया खलु श्वेतद्वीपे कापि कामिनी सरोवरादौ दृष्टेति' विवरणकथनञ्च । सिद्धेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र अश्वशिरोनामकस्य नृपते यौगीषव्यकपिलाभ्या सह संवादकीर्त्तनञ्च । मातङ्गेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र गर्द्दभ्या मातङ्गाभिधानस्य कस्यचित् द्विजकुमारस्य पूर्व्वजन्मवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । सौभाग्येश्वरलिङ्गमाहात्म्यवर्णन । तत्र प्राग्ज्योतिषपुराधिपते कामिन्या अनङ्गमञ्जर्य्या दुर्भगाया अपि पतिसौभाग्यप्राप्तिविवरणकीर्त्तनञ्च । रूपेश्वरलिङ्गमाहात्म्यवर्णन । तत्र एकदा पद्मकल्प पद्माभिधानस्य नृपते मृगयार्थ गहनमध्य प्रविष्टस्य कण्वदुहित्रा सह परिणयादिवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । धनु-

विषय । गरुडेश्वरलिङ्गमाहात्म्यवर्णन । तत्र वनमध्ये दुर्जयाभिधेयस्य दानवस्य गरुडविवर
दृष्ट्वा शङ्काकुलेन विदूरथनामकेन राज्ञा सार्द्धं कस्यचित ब्राह्मणस्य संवादकथनञ्च ।
पशुपालेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र पशुपालनामकस्य भूपालस्य दस्युभि
राक्रमणवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । ब्रह्मेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र पुलोमोऽभिधानेन
दैत्येन क्षीरसागरं गत्वा पद्मनाभनाभिपद्मस्थितोऽपि पद्मोद्भव समाक्रान्त तपस्यार्थे
महाकालवन प्रत्यागतिविवरणकथनञ्च । जल्पेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र
जल्पाभिधानराजकुमारेण सुबाहु मधुमद जय विजयविक्रान्तानां वृत्तान्तकीर्त्त
नञ्च । केदारेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र शीतज्वरार्त्तानां निर्ज्जराणां ब्रह्माण
पुरस्कृत्य पुरारिसमीपगमनवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च । पिशाचेश्वरमाहात्म्यकीर्त्तन । तत्र
सोमशर्म्मनामकस्य कस्यचित शूद्रस्य नास्तिकतया जन्मान्तरे पिशाचत्वमापन्नस्य
शकटाक्षेन सह संवादकथनादिकञ्च । सङ्गमेश्वरमाहात्म्यकथन । तत्र दक्षि
णविषये सुबाहुनामकेन राज्ञा महिष्या पुरत निजपूर्व्वजन्मवृत्तान्तकीर्त्तनञ्च ।
दुर्द्धर्षेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथन । तत्र नेपालदेशवासस्य दुर्द्धर्षसञ्ज्ञकस्य राज

विषय । वृत्तान्तकीर्तनञ्च । सप्तेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र इक्ष्वाकुवंशीय कल्माषपाद् प्रति वसिष्ठेन 'राक्षसो भवेति' शापदानविवरणकथनञ्च । पिङ्गलेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र पिङ्गलाया उपाख्यानकथनञ्च । विल्वेश्वरमाहात्म्यकथनं । तत्र कपिलेन सह विल्वरक्षस्य संवादकथनं । कायावरोहणेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र दक्ष प्रति चन्द्रस्य 'कायहीनो भविष्यसि' इति शापदानवृत्तान्तकथनञ्च । उत्तरेश्वरलिङ्गमाहात्म्यकथनं । तत्र पुरा किल मरीचिरित्यभिधान इक्ष्वाकुकुलतिलक कश्चित् राजा अयोध्यायां प्रतिवसति स्म । स एकदा मृगाननुसरन् अत्युत्तमसहाय मध्यकानन प्रविवेश । तत्र च कुसुमानि विचिन्वतीं कामपि कम नीयदर्शनां कामिनीं पश्यत तस्य स्मरमार्गणानां अवन्ध्यप्रभावतया तस्या हृदय सरसमासीत । सा च नृपतिप्रार्थनया आत्मान बहुमन्यमाना 'त्वया नाहक दर्शयितव्यमिति' प्रभाषा तत्र सह सुचिर रमयाञ्चकार, चकार च अन्तर्हान कदाचित राजप्रेरणया सलिलसन्दर्शनेनेत्यादिवृत्तान्तकीर्तनञ्च ॥
अत्र अध्यायसङ्ख्या नास्तीति ज्ञेयम । इति अवन्तीखण्डस्य विवरणम ॥

No 1754 ज्योतिषकल्पतरु ।

Substance country made paper, 12½ × 3 inches Folia 45 Lines 10 on a page Extent 1,350 s'lokas Character Nagara Date Sa 1896 Place of deposit Calcutta Government of India Appearance Fresh Prose and verse Incorrect

Jyotisha kalpataru The influences of particular conjunctions of planets stars months and days of the week on the day of the birth, on human destiny By Kavi Chudamani

Beginning वृन्दाविपिनविलासी दीनदयालु समस्तजनवश्य ।
शिवविधिवन्दितचरण श्रीगोपीरमण पातु ॥
प्रणम्य सच्चिदानन्द श्रीमदानन्दनन्दन ।
प्रवक्ष्ये लौकिकस्कन्ध यत्र ने कशुभाशुभ अथ लौकिकस्कन्धो निरुप्यते ।

End इति विविधोत्पातगणनिर्णयस्कन्धे लिखिता अतस्तिानथ हि

Colophon इति श्रीकविचूडामणिविरचिते ज्योतिषकल्पतरौ लौकिकस्कन्धे उत्पातकथन नामैकादशाध्याय ॥ ११ ॥

विषय । अत्र एकादशाध्याया सन्ति । तत्र १–मे, प्रभवादिषष्टिसंवत्सरफलकथन । २–ये, वर्षपञ्चाङ्गकथन । ३–ये, सूर्य्यादिषु सप्तसु वारेषु रविसंक्रमणफलकथनं । ४–थें, भौमबुधगुरुचारकथन । ५–मे, शनिराहुचारकथनं । ६–ठे, नक्षत्रविभागकथन । ७–मे, प्रकीर्णयागकथन । ८–मे मासफलकथन । ९–में संवत्सरगर्भाधानादिकथन । १०–मे, कूर्म्मचक्रादिकथन । ११ मे, उत्पात प्रकरण ॥

No 1755 तन्त्रालोकटीका ।

Substance country made paper $1^{9}\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches Fol 1, 35 Lines 12 on a page Extent 1 400 slokas Character, Nagara Date ? Place of deposit Calcutta Government of India Appearance Fresh Prose and verse Incorrect

Tantráloka tíka A commentary on the Tantráloka, which is a work by Abhinava Gupta, on transcendental knowledge and emancipation By Jayaratha The codex is incomplete, containing only the 1st Áhnika

Beginning इह यद्यपि सर्व्ववादिनां मोक्ष एवोपादेय तत्त्वविषयभूतः [illegible] तत्र च मिथ्याज्ञान निमित्त तत्प्रतिकूलत्व तत्त्वज्ञानमिति तत्त्वसाक्षात्कारोऽस्य [illegible] । तथापि [illegible] [illegible] न ज्ञानमिति [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] इत्यादि [illegible] भवति इति [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] प्राधान्यमपि [illegible] [illegible] ॥

इह [illegible] ।
[illegible] ।
न [illegible] (?) [illegible] ——
[illegible] इति ।
[illegible] । [illegible] (?) [illegible] । [illegible]

स्वातन्त्र्याद्धानिर्विधस्य स्वातन्त्र्यास्याय्वेधिता। द्विधाएवं मन्त्रमिद् स्वस्वरूपाय।
घानित इति। तच कीदृदित्याह॥ समारेति।

End. इत्याह्निकादाह्निकान्तरस्य सम्यन्यायेन परस्परमनुढत्यता दर्शयितुमेकेनैव श्लोकेन तत्पर्यन्तप्रारम्भयोरुपसंहारोपक्रमौ करोतीत्यस्य ग्रन्थकारस्य शैलीति-श्लोकस्य प्रथमार्द्धेनाह्निकार्थमुपसंहरति,—
तन्त्रालोकेऽभिनवरचिते सूत्रविज्ञानसत्ता-
भेदोद्धारप्रकटनपटावाह्निकेऽस्मिन् समाप्ति।
पटाविति पाचिकात पुंसद्भावात इति शिव।
श्रीशूद्रादृरथाद्याप्य छतिनो जम्मानवद्यक्रम
श्रीमच्चक्रधरात् परं परिचयं विद्यासु सर्व्वास्वपि।
श्रीकल्याणतनोः शिवादधिगमं सर्व्वागमानामपि
व्याख्यातं प्रथमाह्निकं जयरथेनाचावबोधे बुधे॥

Colophon. इति श्रीमदभिनवगुप्तविरचिते तन्त्रालोके विज्ञानभेदप्रकाशनं नाम प्रथम-माह्निकं॥

विषय। अभिनवगुप्तविरचिततन्त्रालोकस्य व्याख्यानं। तन्त्रालोके तु समारम्भेत्वज्ञान-निरूपणं। मोक्षहेतुज्ञाननिरूपणञ्च। "इति श्रीमदभिनवगुप्तविरचिते तन्त्रालोके विज्ञानभेदप्रकाशनं नाम प्रथमाह्निकं" इति यत समाप्तिसूचकं वाक्यं तत तन्त्रालोकस्य न तु तन्त्रालोकटीकाया॥

No 1756 यतिधर्म्मसमुच्चय।

Substance, country made paper, 13 × 6 inches Folia, 39 Lines, 14 on a page Extent, 2 310 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse Correct

Yati-dharma-samuchchaya A compendium of the duties of Yatis and Paramahaṅsas, compiled from the leading Smritis By Vis ves-vara Sarasvati

Beginning प्रणम्य विष्णुमात्मानं सच्चिदानन्दमुत्तमं।
गुरुं सर्व्वज्ञविश्वेशं मायया धृतविग्रहं॥१॥
विश्वेश्वरसरस्वत्या क्रियते वेदमानतः।
यतः परमहंसस्य धर्म्माणामथ सङ्ग्रहः॥२॥

End. न रक्तमुल्वणं वासो न नीलञ्च प्रशस्यते ।
मलाक्तञ्च दशाहीनं वर्जयेदम्बरं यतिः ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकविश्वेश्वरसरस्वतीसङ्कथिते यतिधर्मसमुच्चये निवृत्तिधर्मानुष्ठानाचाराः सम्पूर्णाः (समाप्ताः) । शुभं भवतु ॥

विषयः । श्रुतिस्मृतिपुराणप्रमाणानि संगृह्य यतेः परमहंसस्य धर्मसमुच्चयनिरूपणं ।

No. 1757. तत्त्वयाथार्थ्यदीपनं ।

Substance, country-made paper, 10¾ × 5 inches. Folia, 14. Lines, 12 on a page. Extent, 434 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Tattva-yáthárthya-dípana. A commentary on the Tattvasamása. It comprises a summary of the leading doctrines of the S'áñkhya system of Philosophy. By Bhává Ganes'a Dikshita, son of Bhává Vis'vanátha, and pupil of Vijñána Bhikshu. Hall's *Contributions*, p. 4.

Beginning. पुरुषः स जयत्याद्यः प्रकृतिः सा जयत्यजा ।
याभ्यां संसृत्य सृज्यन्तेऽनन्तब्रह्माण्डकोटयः ॥ १ ॥
कपिलासुरिपञ्चशिखान् गुरून् विज्ञानाचार्य्यवर्य्यांश्च ।
प्रणमामि बुद्धिवृद्धौ सिद्धौ वा सर्व्वकार्य्याणां ॥ २ ॥
समासस्त्राणालम्ब्य व्याख्यां पञ्चशिखस्य च ।
भावागणेशः कुरुते तत्त्वयाथार्थ्यदीपनं ॥ ३ ॥

End. पुरुषार्थबुभूत्सूनां बोधायैव मयेरितं ।
तेभ्यः समर्पितञ्चैतत् तेनापि प्रीयतां हरिः ॥

Colophon. इति श्रीभावागणेशकृतं तत्त्वयाथार्थ्यदीपनं समाप्तं ॥

विषयः । अत्र प्रथमं साङ्ख्यमतसिद्धमूलप्रकृतिनिरूपणं । ततो बुद्धितत्त्वनिरूपणं । ततः अहङ्कारनिरूपणं । ततः पञ्चतन्मात्रानिरूपणं । ततः एकादशेन्द्रिय-पञ्चमहाभूतात्मकषोडशविकारनिरूपणं । ततः पुरुषनिरूपणं । ततस्त्रीगुणनिरूपणं । ततः सृष्टिनिरूपणं । ततः प्राकृतिक-वैकारिक-दाक्षिणरूपबन्धत्रयनिरूपणं । ततो मोक्षत्रयनिरूपणं । ततः प्रत्यक्षानुमानशब्दात्मकप्रमाणत्रयनिरूपणं । ततः आध्यात्मिक-आधिभौतिक-आधिदैविकदुःखत्रयनिरूपणं ॥

6, Do. of wearing garlands of Rudraksha seeds 7, Rules for repeating the Pranava 8, Religious duties of the four castes 9, Characteristics of the Yogas 10, A story of Sanka 11, Praise of saints. 12, A story illustrating the merits of offerings to Siva

Beginning. श्रीमत्कैलासमागम्य वशिष्ठो वेदवित्मुनि ।
तपश्चचार सत्कर्म्मनिरतो नियतेन्द्रिय ॥ १ ॥
दिव्य वर्षसहस्रन्तु वायुभक्षोऽग्निमध्यग ।
श्रीमत्पञ्चाक्षर साक्षाच्छतरुद्रियमध्यगं ॥ २ ॥
सर्व्वपापहर पुण्य प्रणवेन षडक्षर ।
जजाप शङ्करं द्रष्टु वाञ्छया मुनिसत्तम ॥ ३ ॥
तत प्रसन्नो भगवानम्बया सह शङ्कर ।
सिद्धज्योति स्वरूपेण पुरतोऽस्य प्रकाशित ॥ ४ ॥

End. यत्प्रसादेन विज्ञान यथावज्जायते त्वणा ।
त वन्दे षण्मुख देव ज्ञानशक्तिधरं पर ॥ ५५ ॥
यस्य प्रसादलेशस्य लवलेशलवेन तु ।
सर्व्वसिद्धिरयत्नेन त नमामि विनायक ॥ ५६ ॥

Colophon इति श्रीउपपुराणे वाशिष्ठलैङ्गे द्वादशोऽध्याय ॥ १२ ॥ सङ्ख्या १०० ।

विषय । श्रव १-मे, वशिष्ठशिवसंवाद । २-ये मायाया जगत्कारणत्वकथन । ३-ये, शिवस्यैव परमतत्त्वरूपताकथन । ४-र्थे, पञ्चदशसु तिथिषु शिवपूजाया फलकथनं । ५-मे, भस्मधारणफल । ६-ठे, रुद्राक्षधारणफल । ७-मे, प्रणवजपनियमादिकथनं । ८-मे, ब्राह्मण क्षत्रिय वैश्य शूद्रादीनां धर्म्मकथन । ९-मे, युगधर्म्मकथन । १०-मे, भिक्षापर्य्यटनव्याजेन शङ्कर्षकमुनिधर्म्मोपनदृष्टान्त । ११-शे, कोभिर्मुनिभिर्म्मदनप्रबोधनादिकथनं । १२-शे, सभार्य्यहपलस्य शिवप्रसादेन पुनरैश्वर्य्यप्राप्तिष्टान्तं ॥

No 1760 आगमतत्त्वमङ्कुर, द्वितीयपरिच्छेदमात्र ।

Substance, country made paper, 12¼ × 4¼ inches Folia, 16 Lines, 12 on a page Extent 900 slokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old Prose and verse Correct

A'gamatattva-sangraha. A compilation of the three leading doctrines of the Tantra system, including rites, adoration and knowledge. By Kes'ava Vis'varupa,—an inhabitant of the bank of the Tungabhadrá River.

Beginning. प्रणम्य सर्व्वात्मवशी महेश्वरी गुरुष सर्व्वान् विदुष कृताञ्जलि ।
द्वितीयभागं प्रकरोमि मेयप्रकाशकं ह्यागमतत्त्वसङ्ग्रहे ॥ १ ॥
प्रथमपरिच्छेदे आगमानां प्रामाण्यं निर्व्वाहितं । सम्प्रत्यागमप्रमेयतत्त्वं सङ्ग्रहेण विविच्यते ॥

End. एतेन त्रिपुरां वा श्रीयतां सर्व्वेश्वरी परा संवित् ।
श्रुतिरागमश्च यस्या निश्वसितश्चापि चोच्छ्वसितं ॥ १० ॥

Colophon. इति श्रीतुङ्गभद्रोपकूलवसतिविश्वरूपोपाध्यकेशवकृतावागमतत्त्वसङ्ग्रहे द्वितीय परिच्छेद । समाप्तो ग्रन्थ ॥

विषय । अत्र तन्त्रेषु काण्डत्रयेण निरूपितकर्म्मोपासनाज्ञानानां प्रत्येकस्वरूपनिरूपणं ।

No 1761. अद्वैतब्रह्मविद्यापद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 13 × 5 inches Folia, 23. Lines, 15 on a page. Extent 730 s'lokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse Incorrect

Advaita-brahmavidyá-paddhati An attempt to interpret the adualistic theory in connexion with the supreme divinity of Mahádeva, and to support the S'aiva system of faith By Gopalás rama-rúpa Nandis'vara A'chárya.

Beginning. सकलसुरगुरुर्य्यः शङ्करादौ महेशो गणपतिजनको य षण्मुखस्याङ्गजो यः ।
निखिलजननकर्त्री यस्य शक्तिर्व्विभा त विनतकरणसङ्गचिन्तय विश्ववन्द्यं ॥ १ ॥
निखिलसुरगणाग्र्यो यक्तु नन्दीश्वराख्यो विविधसुतपसा यः श्रीशिलादेन लब्ध ।
सुमुनिगणनमस्यो दुर्जयो देवसङ्घै सजनहितकर त वन्दित वन्दे गणाग्र्यैः ॥ २ ॥

End. षड्ध्यायीमिमां यस्तु शिवप्रीतिकरी शुभां ।
पठेद्वि शृणुयाद्वापि यथेष्ट फलमाप्नुयात् ॥ ७७ ॥
अनेन कृपया प्रिय प्रथिय मनसारयत् ।
यः शम्भो परमो भक्तस्तदात्मा न प्रणीयश्च ॥ ७८ ॥

Colophon. इति श्रीमद्गोपालाश्रमरूपनन्दीश्वराचार्य्योपदिष्टाद्वैतब्रह्मविद्यापद्धतौ षष्ठोऽध्यायः, समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । अत्र शिवस्यैव परमतत्त्वरूपताकथनं । शैवीविद्यानिरूपणं, शिव एवोपास्य इति कथनञ्च ।

No 1762. ज्योतिःशास्त्रसमुच्चयः ।

Substance, country-made paper, 12¼ × 5½ inches Folia, 126 Lines, 10 on a page Extent, 2,814 s'lokas. Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose and verse Incorrect.

Jyotih-s'ástra-samuchchaya A compilation on civil astronomy and astrology. By Nanda Pandita. The author was a great Smṛiti scholar, and compiled several works on the subject. The work under notice is one of several treatises bearing the generic name of *Samuchchaya*, and is designed to afford full information on the selection of proper days for the performance of civil rites.

Beginning. ॐ श्रीमान् सहस्रकिरणः श्रियमातनोतु युष्मभ्यमभ्यधिकमानतिमात्रलभ्यः ।
मुक्तिं मुमुक्षुरधिगच्छति य प्रसाद्य भक्त्या विभूतिमतुलामपि भुक्तिकामः ॥
ॐ अथ ज्योतिःशास्त्रसमुच्चय तत्र प्रथमं प्रभवादिवर्षविचारः ।

End श्रीनारायणपादपङ्कजनतिप्राप्तप्रबोधोदयो
वेदानङ्गयुतान् सभारतखिलान् साहित्यकाव्यान्वितान् ।
मीमांसेश्वरसाङ्ख्यबौधमखिलं चार्व्वाकजैनाभिध
यन्यं यो व्यष्णोत् स पण्डितकवि श्रीदेवशर्म्मोऽभवत् ॥
तस्य श्रीशिनिकृष्णभक्तिनिरतो नन्दाभिधोऽभूत् सुतो
विन्दा देवपदारविन्दशरणा यस्य प्रसिद्धा प्रद्ध ।
सोऽयं नातिलघुं न विस्तुततरं ज्योतिर्विदां सेवको
ज्योतिःशास्त्रसमुच्चय व्यरचयद्विद्योघसम्प्रार्थितं ॥
विलसदभयदमिव सिचराजीवनेत्रं भवजलधिवहित्रं दानवानामसित्रं ।
विषधररिपुपत्रं देवकीगौरिपुत्र गहनतरचरित्र नौमि मायाविचित्रं ॥

Colophon. इति श्रीपण्डितनन्दविरचितो ज्योतिःशास्त्रसमुच्चय समाप्तः ।

विषय । अथ प्रथमं प्रभवादिषष्टिसंवत्सरविचारः । ततः अयनविचारः । अधिमास-
विचारः । तिथिविचारः । वारविचारः । नक्षत्रविचारः । उपयोगविचारः ।
विष्कुम्भादियोगविचारः । करणविचारः । भद्राविचारः । चन्द्रविचारः ।
करणप्रस्तारः । ताराविचारः । ताराप्रस्तारः । मुहूर्त्तविचारः । लग्नविचारः ।
गोचरविचारः । राजाभिषेकविचारः । वस्त्रादिपरिधानविचारः । व्रतारम्भः ।
विद्यारम्भः । धनुर्विद्यारम्भः । नृत्यगीतप्रारम्भः । अनध्यायः । होमादि-
नक्षत्राणि । वेतालादिसाधन । अभिचारकृत्य । धर्म्मारम्भ । सेवानक्षत्राणि ।
सभारम्भः । क्षौरविचारः । चूड़ाकर्म्म । अन्नप्राशनं । कर्णवेधनं । पुंसवन ।
नामकरण । सूर्य्येन्दुदर्शननिष्क्रमाणि । अग्न्याधान । श्रावणीविचारः । जला-
रम्भनक्षत्राणि । वृक्षरोपणं । गजकार्य्यनक्षत्राणि । गोनक्षत्राणि । क्रयविक्र-
यादिनक्षत्राणि । अग्निनक्षत्राणि । हलनक्षत्राणि । पञ्चकविचारः । सर्प-
दंशनक्षत्राणि । रोगनिवृत्तिलक्षणानि । रोगमुक्तस्नाननक्षत्राणि । यात्राविधानं ।
दिक्साधनं । उपनयनं । विवाहनिर्णयः । द्विरागमनं । वास्तुविचारः । गृह-
प्रवेशादिविधि । देवादिप्रतिष्ठा । सङ्क्रान्तिनिर्णयः । सूत्रविचारः । मूलाश्लेष-
गण्डान्तशान्ति । गण्डान्तविचारः । ज्येष्ठाजातनिर्णयः । ज्येष्ठाविचारः । अग-
स्त्योदयविचारः । संवत्सरपुरुषलक्षणं । सद्यजातकाध्याय । सद्योवर्षणाध्यायः ।
रविवर्षफलं । चन्द्रवर्षफल । भौमवर्षफलं । बुधवर्षफल । जीववर्षफल ।
शुक्रवर्षफलं । शनिवर्षफलं । मासफल । ग्रहणविचार । केतुलक्षणं । पिटक-
विचारः । अङ्गस्फुरणविचारः । शनिचक्रं । प्रकीर्णकं । रोहिणीयोगः । पल्ली-
विचारः । पल्लीसरटशान्तिविधानं । संवत्सरमाहात्म्य । स्वप्नदर्शनफलं ।
अशुभदर्शनप्रतीकार ॥

No. 1763. मानसोल्लासः, मानसोल्लासवृत्तान्ताख्यटीकासहितः ।

Substance, country-made paper, *15 × 6 inches*. *Folia*, *41* *Lines*, *14* on a page. Extent, 2,700 s'lokas Character, Nagara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose and verse. Correct

Mánasollása and *Mánasollása-vrittánta*. The first is a metrical commentary on a poem of ten stanzas by S'aṅkara Áchárya, in praise of *Dakshinámúrti, a form of Durgá; the second is a prose gloss*

on the commentary The first is by Vis'res'rara *alias* Vis'varúpa Achárya, a pupil of Sankara Achárya, the second is by Ráma Tirtha, a hermit of his school

Beginning (टी॰)। श्रीदक्षिणामवटद्रुमतटे योगासनस्थं प्रभुं
प्रत्यक्तत्त्वबुभुत्सु प्रतिदिशं प्रोद्वीक्ष्यमाणाननं ।
मुद्रां तर्कमयीं दधानममलं कर्पूरगौरं शिवं
ध्यायन् कलये स्फुरत्कनकनिभं श्रीदक्षिणामूर्त्तिकं ॥ १ ॥
नत्वाथ शङ्कराचार्यमुख्यान् सर्वान् गरीयसः ।
मानसोल्लासवृत्तान्तं वर्णयामि यथामति ॥ २ ॥
इह हि भाष्यकारः श्रीमच्छङ्कराचार्यनामा मन्दमतीनप्यजिज्ञासूननुग्रहीतुं दक्षिणामूर्त्तिस्तवव्याजेन समस्तवेदान्तार्थरहस्यमाविश्चकार, इममेव ग्रन्थं तच्छिष्येण विश्वरूपाचार्येण सुरेश्वरापरनाम्ना तत्पदप्रबन्धार्थतत्त्वं तात्पर्यतो मानसोल्लासनाम्ना वार्त्तिकात्मना प्रबन्धेनाविष्कृतमिमं ग्रन्थं यथाशक्ति विवृणोमि । तत्र शिष्याचारसंरक्षणाय कृतं मङ्गलाचरणं द्योतयन्नयमाद्य श्लोकः मङ्गलमिति ।१।

(मू॰)। मङ्गलं दिशतु मे विनायको मङ्गलं दिशतु मे सरस्वती ।
मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरो मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरी ॥ १ ॥
आत्मलाभात् परो लाभो नास्तीति मुनयो विदुः ।
तल्लाभार्थं कविः स्तौति स्वात्मानं परमेश्वरं ॥ २ ॥
स्वेच्छया सृष्टमाविश्य विश्वं यो मनसि स्थितः ।
स्तोत्रेण स्तूयते तेन स एव परमेश्वरः ॥ ३ ॥
अस्ति प्रकाशत इति व्यवहारः प्रवर्त्तते ।
सत्तास्तित्वं प्रकाशित्वं कस्मिन्नर्थे व्यवस्थितं ॥ ४ ॥
किमन्येषु तेषु भावेषु किंवा सर्वात्मनीश्वरे ।
ईश्वरत्वस्य जीवत्वं सर्वात्मत्वस्य कीदृशं ॥ ५ ॥
जानीयात्तत् कथं जीवः किं तज्ज्ञानस्य साधनं ।
ज्ञानात्तस्य फलं किं स्यादेकत्वस्य कथं भवेत् ॥ ६ ॥
सर्वज्ञः सर्वकर्त्ता च कथं जीवो भविष्यति ।
शिष्यं प्रतीत्थं पृच्छन्तं वक्तुं प्रारभते गुरुः ॥ ७ ॥
विश्वं दर्पणदृश्यमाननगरीतुल्यं निजान्तर्गतं
पश्यन्नात्मनि मायया बहिरिवोद्भूतं यथा निद्रया ।

य साचात् कुरुते प्रबोधसमये स्वात्मानमेवाद्वयं
तस्मै श्रीगुरुमूर्त्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्त्तये ॥ ८ ॥

End. (मू॰)। प्रकाशात्मिकया शक्त्या प्रकाशप्रभवाकरः।
प्रकाशयति यो विश्वं प्रकाशोऽसौ प्रकाशताम् ॥ १४ ॥

Colophon इति श्रीदक्षिणामूर्त्तिस्तोत्रार्थप्रतिपादके।
प्रबन्धे मानसोल्लासे दशमोल्लासमङ्गल ॥ १० ॥

(टी)। इति श्रीमानसोल्लासप्रबन्धोऽयं यथा मति।
व्याख्यातो रामतीर्थेन गुरुदेवप्रसादत ॥
अनेन भगवान् श्रीमद्दक्षिणामूर्त्तिरीश्वर ।
गुर्व्वात्मा प्रीयतां नित्यं तत्त्वज्ञानप्रद सताम् ॥
इति श्रीदक्षिणामूर्त्तिस्तोत्रव्याख्याप्रबन्धमानसोल्लासटत्तान्तविलास सम्पूर्ण ॥

विषय। श्रीमच्छङ्कराचार्य्येण समस्तवेदान्तार्थरहस्यमाविष्कर्त्तुं श्रीमद्दक्षिणामूर्त्तिस्तोत्र-व्याजेन यानि दशपद्यानि आविष्कृतानि तेषां दशपद्यानां श्रीमच्छङ्कराचार्य्य-शिष्येण विश्वरूपाचार्य्येण सुरेश्वरापरनाम्ना अनेन मानसोल्लासग्रन्थेन तात्पर्य्या-विष्करणं।

No 1764. कण्टकोद्धारः ।

Substance, palm leaf, 11 × 1 inches Folia, 120 Lines, 5 on a page. Extent, 3,036 s'lokas Character, Maithili Date L S 431=A D 1537. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. *Prose* Correct.

Kantakoddhára A gloss on the *Pratyaksha Chintámanyaloka* of Jayadeva Mis'ra. By Madhusúdana Thakkura. (*Vide ante*, I, p 298)

Beginning मधुसूदनसदुक्तिसमुत्सारितकण्टका ।
आलोकव्यक्तमार्गेण मणिं गृह्णन्तु धीधना ॥
विशयविभागोपयोगिसामान्यलक्षणं प्रमाणस्य सूचयति। एवमिति मूलं। यद्यपि करणत्वं व्यापारवत् कारणत्वमिति शरीरात्मप्राणालोकविषयादिषु चातिव्याप्ति। इत्यादि।

End तदवच्छेदकविद्यमानसम्बन्धप्रतियोगित्वमित्यवधानत्वं सुगममितिवत्।

Colophon महामहोपाध्यायठक्कुरश्रीमधुसूदनकृतकण्टकोद्धारे प्रत्यक्षखण्ड परिपूर्ण ।

* * * * * * * * * * * * * *

चक्रे रामकनीयसोऽवनिपते' श्रीनाथुनन्दात्मुधा

चक्रे फाल्गुनमप्तमीरविदिने गङ्गागणागर्थेक ।

विषय । जयदेवमिश्रकृतप्रत्यक्षचिन्तामण्यालोकस्य व्याख्यान ।

No 1765 न्यायकौस्तुभ' ।

Substance country made paper 9 × 4 inches Folia 136 Lines 12 on a page Extent 4 185 slokas Character Nagara Date ? Place of deposit, Calcutta Government of India Appearance, fresh Prose Correct

Nyaya kaustubha A gloss on the Pratyaksha Khanda of the Tattvachintamani of Gangesa By Mahadeva Pandita, son of Mukunda Pandita

Beginning दाचायणीरमणमखरणारविन्द ब्रह्मादिभि सुरवरैरपि सेव्यमान ।

श्रीगौतम मुनिवर मणिकारमुख्यान् आन्वीक्षिकीरतबुधांश्च नमामि भक्त्या

मुकुन्द पितरं नौमि षट्शास्त्रतत्त्वदर्शिन ।

यत पुण्यपरिपाकेण शास्त्रे गतिरभून्मम ॥

पुरुहूतपुराचित सभायां कवितायां किल कालिदाससम ।

निखिलाखिलशास्त्रविदुरीण शितिकण्ठाभिध सद्गुरु नमामि ॥

मोचहेतुप्रमाणादितत्त्वज्ञानाय सद्धियां ।

महादेवेन सुधया क्रियते न्यायकौस्तुभ ॥

End. मिथ्यात्वेनासमाप्तेन, यत्र, स्वारस्यमिति, नन्दनीतयाभिकमूल्य, स्वपैतिमितिरत्नं विस्तरेण ।

प्रत्यक्षचिन्तामणिमिश्रदीधित्यादिप्रबन्धानवलोक्य भूय ।

सहचेतसा वर्णितमत्र सम्यक प्रत्यक्षतत्त्व बहुयुक्तियुक्त ॥

Colophon इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणज्ञश्रीमन्मुकुन्दपण्डित तत्जपुणतामकरे (?)पनामकमहादेवपण्डितविरचित श्रीन्यायकौस्तुभ प्रत्यक्षकौस्तुभ समाप्त ।

विषय । तत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतप्रत्यक्षखण्डस्य व्याख्यान ।

Sidhántasundara alias *Goladhyáya* An elementary treatise on astronomical geography By Jn marája, son of Nága Contents Order of creation, terrestrial sphere shaped like a Kadamba flower floating on vacuity, celestial sphere, situation of the Meru mountain, explanation of the Puránic theory about the earth, refutation of the theory of Bhaskara about attraction, the meridian of Lanká, location of mountains; duration of the year, distance of the stars from the earth; orbits, circumference of the earth and other spheres, motions of planets, solstitial motions and crossings, ecliptics, circles, astronomical instruments, causes of seasons

Beginning श्रीगणेशाय नमः । भाले यस्य कलानिधिर्मधुमिलद्भृङ्गावली गण्डयोः
कण्ठेऽद्रिर्विलसत्यसौ पदयुगे गीर्वाण+भोजना: ।
अद्यापि त्रिजगत सिद्धसुरभजन्निर्विघ्नसंसिद्धये
श्रीमन्मङ्गलमूर्त्तिमनघं तन्नौमि भक्तप्रियं ॥
यन्नामाचरणैरिभिन्ननुगतैर्यत्कला+न् भवेत
मन्त्रध्वान्तनिशाकरो दततभास्वेचरद्भि क्रमात ।
नत्वा ता भुवनेश्वरीमपि गुरून सिद्धान्तमत्सुन्दरं
सुज्ञानन्दकरं करोति चतुरं ज्ञानाधिराजः स्फुटं ॥
यन्नारदाय गदितं चतुराननेन ज्ञानं प्रपञ्चगतिमस्थितिरूपमग्र्यं ।
शाकल्यसञ्ज्ञमुनिना निखिलं निबद्धं पद्यैस्तदेव विदधामि सवासनं स्वैः ॥
इत्यादि ।

End. इत्थं श्रीमन्नागनामात्मजेन प्रोक्ते तन्त्रे ज्ञानराजेन रम्ये ।
मन्यागाराधारभूते प्रभूते गोलाध्याये वर्णनं षड्ऋतूनां ॥

Colophon समाप्तोऽयं गोलाध्यायः सिद्धान्तसुन्दरः । सन् १९६९ । श्रावण ।

विषय । सृष्टिक्रमकीर्त्तनं । कदम्बकुसुमाकारस्य भूगोलस्य शून्ये अवस्थितिकथनं । भचक्रमेरुस्थानकथनं । मेरुस्थितिनिरूपणं । भूरादर्शतलाकारेत्यादिपौराणिकमतव्यर्थताकथनं । आकृष्टशक्तिश्च मही त्यादिभास्करमतखण्डनं । लङ्कायमकोटिसिद्धपुररोमकाणां मध्यस्थितिकथनं । पर्वतानां स्थानादिकथनं । वर्षनिरूपणं । नक्षत्रमण्डलादीनां दूरत्वादिकथनं । कक्षादिनिरूपणं । पृथिव्यादीनां परिधिनिरूपणं । ग्रहाणां गत्यादिनिरूपणं । छेद्यकनिरूपणमुखेन कोट्याद्याम यनप्रकारकीर्त्तनं । मण्डलवर्णनं । दृग्कथनं । विविधयन्त्रकथनं । ऋतूनां कारणकथनादिकं । इति शम् ।

No. 1768. पारस्करगृह्यसूत्रं ।

Substance, country-made paper, 16¾ × 6 inches. Folia, 38. Lines, 10 on a page. Extent, 710 ślokas. Character, Nágara. Date, Sam, 1923. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect

Páraskara Gṛihya Sútra. Domestic rites enjoined to the followers of the Mádhyandiní School. By Páraskara. The work is divided into three káṇḍas, and treats of the domestic fire, the sacraments, and sthálipáka.

Beginning. अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म्म परिसमुह्योपलिप्योल्लिख्योद्धृत्याभ्युक्ष्याग्निमुप-समाधाय दक्षिणतो ब्रह्मासनमास्तीर्य्य प्रणीय परिस्तीर्य्यार्थवदासाद्य पवित्रे कृत्वा प्रोक्षणीः संस्कृत्यार्थवत् प्रोक्ष्य निरुप्याज्यमधिश्रित्य पर्य्यग्निं कुर्य्यात् स्रुव प्रतप्य समृज्याभ्युक्ष्य पुनः प्रतप्य निदध्यादाज्यमुद्वास्योत्पूयावेक्ष्य प्रोक्षणीश्च पूर्व्ववदुपयमनकुशानादाय समिधोभ्याधाय पर्य्युक्ष्य जुहुयादेष एव विधिर्यत्र क्वचिद्धोमः ॥

End. आप्यायन्तु मेऽङ्गानि वाक् प्राणश्चक्षुः श्रोत्रं यशो बलं यन्मे श्रुतमधीतं तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु ॥ १९ ॥

Colophon. इति श्रीगृह्यसूत्रे तृतीयं काण्डं समाप्तं । इति पारस्कराचार्य्यकृतं माध्यन्दिनी-शाखासम्बन्धितं गृह्यसूत्रं समाप्तं । संवत् १९२२ ।

विषयः । माध्यन्दिनीशाखासम्बन्धिगृह्यस्थालीपाककर्म्मनिरूपणं ।

Beginning सत्पक्षप्रसरः सतां परिमलप्रोद्बोधबद्धोत्सवो
विम्लानो न विमर्दनेऽप्यमृतरसप्रस्यन्दमाध्वीकभूः ।
ईशस्यैष निवेशितः पदयुगे भृङ्गायमानं भ्रम-
च्चेतो मे रमयत्वविघ्नमनघो न्यायप्रसूनाञ्जलिः ॥
स्वर्गापवर्गयोर्मार्गमामनन्ति मनीषिणः ।
यदुपास्तिमसावत्र परमात्मा निरूप्यते ॥

End इत्येष नीतिकुसुमाञ्जलिरुज्ज्वलश्रीर्यद्वासयेदपि च दक्षिणवामकौ द्वौ ।
नो वा ततः किममरेशगुरोर्गुरुस्तु प्रीतोऽस्त्वनेन पदपीठसमर्पितेन ॥

Colophon इत्याचार्यश्रीमदुदयनविरचितन्यायकुसुमाञ्जलिप्रकरणं समाप्तं ।

विषय । उदयनाचार्यकृतन्यायकुसुमाञ्जलिव्याख्यान ॥

No 1770 हारीतसंहिता, उत्तरार्द्धं ।

Substance, country made paper, 16¾ × 5⅞ inches Folia 187 Lines, 12 on a page Extent, 4 563 ślokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Verse Incorrect

Harita Sanhita A supplement to the system of medicine of Atreya By Hárita Atreya was the oldest medical writer among the Hindus, older than Dhanvantari and Charaka The latter amplified the text of Atreya The text of Harita is exceedingly scarce The codex under notice contains only the chapter on anatomy

Beginning नत्वा शिवं सकलतत्त्वकलाभिरूढं ज्ञानामृतैकरसरूपं परमात्मरूपं ।
रोगाधिरागशमनं दमनं स्मरस्य शम्भुं सपाकरधरं त्रिगुणात्मरूपं ॥
हिमवत्कूटरे कूटे सिद्धगन्धर्वसेविते । नानारत्नमयाकीर्णे नगादपि शोभने ॥
तत्रस्थं तपसा युक्तं मरुतादित्यतेजसं । शुद्धस्फटिकसङ्काशं भूतिभूषितविग्रहं ॥
जटामुकुटसंवीतं वासितं शुभकृत्तकं ।
आत्रेयं ऋषिश्रेष्ठं राजितं तपसा वने ॥
पप्रच्छ शिष्यो हारीतः सर्वज्ञानमिदं महत् ।
भगवन् त्वं गुणाधार आयुर्वेदविदांवर ॥
विनयावनतो हि पृच्छामि मुनिपुङ्गव ।
कथं रोगसमुत्पत्तिः कस्मात् ज्ञायते कथं ॥

End तस्माद् यत्नेन मद्दैवे सादरार्द्रसमानमे ।
घचयित्वा तु सन्दध्यात तदा स्यात सुखमम्पद् ॥

Colophon इति श्रीमद्दार्षचान्वेयभाषितिहारीतोत्तर शरीराध्याय समाप्त ।

विषय । रोगाणा लक्षण चिकित्सा च ।

No 1771 सिद्धान्तकौमुदीगूढफक्किकाप्रकाश ।

Substance country made paper 11¾ × 6 inches Folia 314 Lines 8 on a page Extent 7,?00 slokas Character Nagara Date ? Place of deposit Calcutta Government of India Appearance old Prose Incorrect

Siddhanta kaumudi gudha phakkika prakasa, alias *Gudha phakkika prakasa* A commentary on the Siddhánta kaumudi of Bhattoji Dikshita By Indradatta Upadhyaya The work refers to the portion extending from Sandhi to Kridanta

Beginning नवाम्र मात्सकम्रास्थि हरिं हृदयपङ्कजे ।
सिद्धान्तकौमुदीगूढफक्किकार्थं प्रकाश्यते ॥
सर्वशास्त्रज्ञो यो वैयाकरणकेशरी ।
उपाध्यायपनामेन्द्रदत्तस्यैषा कृति ++ ।

End. इन्द्रदत्तेन विदुषा कृताऽय सद्रुदा मुदा ।
श्रीक्षय प्रियतामनेन भगवान् भक्तवत्सल ॥

Colophon इति श्रीमदुपाध्यायेन्द्रदत्तकृते सिद्धान्तकौमुदीगूढफक्किकाप्रकाश कृदन्त समाप्तं ।

विषय । सिद्धान्तकौमुद्या सन्धिप्रकरणादि कृदन्तप्रकरणपर्यन्तस्य व्याख्यानं ।

Yanluganta Siromani A gloss on a portion of Siromani's commentary on the Sabda khanda of Gangesa By Seshakrishna Pandit The portion refers to the effect of certain grammatical affixes

Beginning नतदेवशिर स्सिन्धमकरन्दाह्लिताङ्घये । वागीशदत्तमतये विघ्ननाशाय ते नम ॥
यङोऽचि च । धजितिप्रत्ययो स्थान न प्रत्याहार तथा सत्यनीत्येवापद्यत
यङन्तादन्यस्याचोऽसम्भवादिति हरदत्त ।

End श्रीभाष्यप्रमुखमहार्णवावगाहाक्षमोऽस्य मणिरसो हृदा निधय ।
चन्नाय यद्करव(?) पुरस्तात प्रागल्भ्य पितृचरणप्रसादलेशात ॥

Colophon इति श्रीशेषकृष्णपण्डितविरचितो यङलुगन्तशिरोमणि समाप्त ॥

विषय । यङलुगन्तधातुप्रकरण ।

No 1773 पितृभक्तितरङ्गिणी ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches Folia, 84 Lines, 11 on a page Extent, 1 890 slokas Character, Nagara Date, Sm 1650 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose. Correct

Pitribhakti-tarangini, alias *Sraddha Kalpa* On the religious duties due by a son to a father, or directions for the performance of the funeral and the various offerings of water and cake to the close of the first year after the death of a parent By Váchaspati Sarmá The work was compiled under the orders and by a court pandit, of Maharájádhiraja Rámabhadra, son of Rupanáráyana, and grandson of Harinárayana, of Mithilá

Beginning प्रणम्य वासुदेवाय तन्यते स्वर्गदायिनी । श्रीवाचस्पतिधीरेण पितृभक्तितरङ्गिणी ॥

End ममा माक्षिणा यजमान एकादशमासिकान पावयद् भोजयन ॥
इति कर्म्मानुष्ठानं समाप्त ॥

Colophon इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीहरिनारायणात्मजश्रीरूपनारायणपदश्रीमल्लब्ध
सिद्धिसाम्यस्थश्रीरामभद्रचरणादिष्टेन परिषदा श्रीवाचस्पतिशर्म्मणा विर-
चितायां श्राद्धकल्प परिपूर्णं ॥

विषय । पुत्रकर्त्तृकपित्रौर्द्ध्वदैहिकक्रियादिमपिण्डीकरणान्तक्रियानिरूपणं ।

No 1775 प्रयोगदर्पण ।

Substance, country made paper 13 × 4¾ inches Folia, 10? Lines 11 on a page Extent 3700 s'lokas Character, Nagara Date, Sm. 1884 Place of deposit Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose and verse. Incorrect

Prayoga darpana Directions for the performance of domestic duties and sacraments. By Padmanâbha Dikshita, son of Gopala by Parvati, grandson of Nârayana, and pupil of Sitikantha Contents S'râddha performed before a marriage for the gratification of the manes The tying of the crown lock Necessity of worshipping Ganes'a before commencing a domestic rite The adoration of the *Matrikas*, or the eight primary mothers The sacraments from conception to birth. Special rites to be performed in the event of a child being born under inauspicious conjunctions Do for accidents during accouchement. *Do for the birth of twins Do for birth with face presentation* Sacrament of naming Rules for placing a child on a bedstead. Do for nursing Sacraments from the first eating of rice to marriage

Beginning यो वन्द्यस्त्रिदशैः सदैव यमिना ध्येयः सदा योगिनां
या विघ्नौघविनाशनेऽप्यतिदृढो भाग्यप्रदः सेविनां ।
यो विद्यार्त्तिहरस्तथैव सुखदः साहित्यविद्यानिधि-
स्तं वन्दे गिरिजात्मजं गणपतिं वाक्सिद्धये सर्व्वदा ॥ १ ॥
वन्दे श्रीवैष्णवीमूर्त्तिं मोहनीं कुलदेवतां ।
प्रचयाचलतटे रम्ये निवासपुरवासिनीं ॥ २ ।
श्रीमद्गोपालपितरं नारायणपितामहं ।
श्रीगुरुं सितिकण्ठाख्यं पार्व्वतीञ्चैव मातरं ॥ ३ ॥
भार्य्या च पद्मनाभस्तु दीक्षितः श्रीदयान्वितः ।
नानाग्रन्थान् समालोक्य विदुषां प्रीतये तथा ॥ ४ ॥
रम्यां नवीनां सुगमां नानावाक्यसुधामयीं ।
प्रयोगदर्पणाख्यां वै चक्रे पद्धतिमुत्तमां ॥ ५ ॥

End विदध्य होमसहितं विधिना स गुर्वीं पुरीं ।
उद्वहेदन्यथा नैव पुत्रपौत्रसमृद्धिमान् ॥ इत्यर्कविवाहः ।

Colophon इति श्रीमद्दीक्षितनारायणात्मजगोपालसुतपद्मनाभविरचिते प्रयोगदर्पणाख्ये
चतुर्विवाहप्रकरणं समाप्तं ॥

विषय । अत्र प्रथमं स्वस्तिवाचनप्रकरणं । तत आभ्युदयिकप्रकरणं । तत आभ्युदयिक-श्राद्धदेवतानिर्णयः । तत शिवादभ्यनविचारः । ततः सर्व्वकर्म्मसाधारणानां गणेशपूजादीनां प्रयोगः । ततो मातृकापूजनं । ततो गर्भाधानादिजातकर्म्म-प्रयोगः । ततो जातस्य बालकस्य अशुभतिथिनक्षत्रयोगजनितदोषशान्ति-प्रयोगः । ततो वैधृतव्यतीपातशान्तिप्रयोगः । ततो यमलजननशान्तिप्रयोगः । अधोमुखप्रसवशान्तिप्रयोगः । नामकरणप्रयोगः । पर्य्यङ्कारोहणविधिः । दुग्ध-पानविधिः । अन्नप्राशनचूडाकरणादिविवाहान्तसंस्कारप्रयोगः ॥

No. 1776. सूतसंहिता स्कन्दपुराणीया । सूतसंहितातात्पर्य्य-दीपिकाख्यटीकासहिता ।

Substance, country-made paper, 12¾ × 6½ inches. Folia, 401. Lines, 14—15—16—17—18 on a page. Extent, 32,812 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Súta Sañhitá, with a commentary entitled *Tátparya-dípiká* The work professes to be a part of the 5th book or the Nágara Khanda of the Skanda Purána, and comprises, in the codex before me, six khandas, each subdivided into several adhyáyas or chapters. The *first*, containing 8 chapters, describes the origin of all things, sentient or otherwise, from S'iva. The *second*, containing 13 chapters, dwells on the greatness of S'iva. This is the work noticed under No 1747 (*ante* p. 50) but there described as the 'first book.' The *third*, containing 20 chapters, discusses the means of liberation and the acquisition of true knowledge *The fourth, comprising 12 chapters, treats of the* relation of the human to the divine soul, and of the purport of the Upanishads The *fifth*, comprising 9 chapters, discusses the character of *Mukti* or salvation. The *sixth*, comprising 47 chapters, gives an exposition of the fruits of religious rites and sacrifices performed with a view to reward (*kámya*), as daily duties (*nitya*)—and as occasional rites (*naimittika*). The commentary is by Mádhava Achárya

Beginning. (मो॰) । अथ हिमगिरिना मुनयस्सम्यगारब्धसत्रे प्रथमतः कर्म्मणि इति सूतस्य हृदि
एतस्मिन् देशे नैमिषारण्ये इत्यर्थ एतनी उपनिषद्ग्रन्थि ।

(मू॰)। ऐश्वर्य्यं परमानन्दमनन्तं सत्यचिद्‌घन।
आत्मत्वेनैव पश्यन्तं निस्तरङ्गसमुद्रवत्॥ १ ॥
निर्व्विकल्पं सुसम्पूर्णं सुप्रसन्नं शुचिस्मितं।
भासयन्तं जगत् सा भानुमन्तमिवापरं॥ २ ॥
प्रणम्य मुनयः सूतं दण्डवत् पृथिवीतले।
कृताञ्जलिपुटा भूत्वा तुष्टुवुः परया मुदा॥ ३ ॥

End (मू॰)। इति जनहितमतत प्रोच्य देव्याः प्रसादात् गुरुगुरुमखिलेशं भक्तिपूर्व्वं प्रणम्य।
मुनिगणमवलोक्य स्वानुभूत्यैव सूतः स्वकपरशिवरूपे लीनबुद्धिर्बभूव॥

Colophon इति श्रीस्कन्दपुराणे सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः॥

(टी॰)। तत्र विशेषतश्चाभिव्यक्ताविव्यर्थं श्रूयते हि यो वेद निहितं गुहायां परमे व्योमन्निति।

इति श्रीमत्काशीविलासक्रियाशक्तिपरमभक्तश्रीमत्त्र्यम्बकपादाब्जसेवापरायणेन उपनिषन्मार्गप्रवर्त्तकेन माधवाचार्य्येण विरचितायां सूतसंहितातात्पर्य्यदीपिकायां यज्ञवैभवाख्ये चतुर्थे खण्डे सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः।

विषय। यज्ञवैभवैतद्‌ग्रन्थस्य षट्खण्डाः सन्ति। एकखण्डे,—षड्भिरध्यायैः शिवात् चेतनाचेतनात्मकजगतः आविर्भावकथनं।

अपरैकखण्डे,—त्रयोदशभिरध्यायैः, शिवमाहात्म्यवर्णनं।

अपरैकखण्डे,—विंशत्यध्यायैः, मोक्षसाधनज्ञानोपायनिरूपणं।

अपरैकखण्डे,—द्वादशभिरध्यायैः, जीवब्रह्मणोरेकत्वज्ञानस्य मुक्तिसाधनत्वं सर्व्वोपाख्यानसम्मतमिति दर्शयितुं ऐतरेयकतैत्तिरीयकादिसमस्तोपनिषद्‌वाक्यसाकल्येन प्रतिपादिकायाः ब्रह्मगीतायाः कथनं।

अपरैकखण्ड,—नवभिरध्यायैः, मुक्तिनिरूपणं।

अपरैकखण्ड,—सप्तचत्वारिंशदध्यायैः काम्यनित्यनैमित्तिकभेदेन त्रिधा विभक्तस्य यज्ञकर्म्मणः फलवैलक्षण्यादिनिरूपणं॥

No 1777 शिवगीता, पद्मपुराणोत्तरखण्डीया, सुबोधिन्याख्य-टीकासहिता।

Substance country made paper 11 × 7½ inches Folia 72 Lines 17 on a page Extent, 1,200 slokas Character Nágara Date, Sv 1871 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose and verse Incorrect

S'iva Gítá, with a commentary entitled *Subodhiní.* On the divinity of Siva. The commentary is by Apyají Bhatta, of Vírapura, pupil of Jnánánanda. Contents: I. The importance of faith in S'iva. II. Dispassion. III. Initiation in the mantra of Virajá. IV. The *manifestations of S'iva.* V. *The gift of the Mahápásupat weapon by* S'iva to Ráma. VI. The embellishments of S'iva. VII. S'iva imparts to Ráma a knowledge of his (S'iva's) pervading the universe. VIII. *Origin of the human body.* IX. *The philosophy of corporation.* X. Ditto of the soul. XI. The rise and fall of the soul. XII Adoration. XIII. Varieties of Mukti. XIV. The origin of the five ceremonies of the soul XV. Bhakti Yoga. XVI. *Persons for whom the work* is designed The colophon describes the work to be a part of the Uttara Khanda of the Padma Purána, but a different codex with a similar beginning has a colophon in which the work *is described to* be a part of the Matsya Purána, *ante* IV, p. 84.

Beginning. (टी॰)। यस्मिन् जातानि भूतानि प्रोतानि च जगत्पतौ ।
यश्च सर्व्वान्तरो गीतासुबोधिन्या मुदेऽस्तु नः ॥ १ ॥
अप्पाजीभट्टो मेधावी वसन् वीरपुराभिधे ।
ज्ञानानन्देन गुरुणा प्रेरितस्तस्य वै मुदे ॥ २ ॥
विधत्ते शिवगीताया व्याख्यानोऽति सुविबोधिनी ।
मुदे विदग्धकोराणां चन्द्रिका सुविबोधिनी ॥ ३ ॥
(मू॰)। सूत उवाच । अथातः सम्प्रवक्ष्यामि शुद्धं कैवल्यमुक्तिदं ।
अनुग्रहान्महेशस्य भवदुःखस्य भेषजं ॥ १ ॥
न कर्म्मणामनुष्ठानैर्न दानैस्तपसापि वा ।
कैवल्यं लभते मर्त्यः किन्तु ज्ञानेन केवलं ॥ २ ॥
रामाय दण्डकारण्ये पार्व्वतीपतिना पुरा ।
या प्रोक्ता शिवगीताख्या गुह्याद्गुह्यतमा हि सा ॥ ३ ॥
यस्याः श्रवणमात्रेण नृणां मुक्तिर्ध्रुवं भवेत् ।
पुरा सनत्कुमाराय स्कन्देनाभिहिता हि सा ॥ ४ ॥
सनत्कुमारः प्रोवाच व्यासाय मुनिसत्तमः ।
मह्यं कृपातिरेकेण प्रददौ बादरायणः ॥ ५ ॥

End. (मू॰)। इत्युक्त्वा प्रययुः सर्व्वे साय सन्ध्यामुपासितुं ।
कृत्स्नं स्तवपूर्वं मे समुद्दा गोगमीनट ॥ ६५ ॥

Colophon इति श्रीपद्मपुराणे उपरिभागे शिवगीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीशिवराघवसंवादे शिवगीताधिकारिनिरूपणं नाम षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

(टी०)। ग्रतनोच्छिवगीतापनिषद्बोधसुचन्द्रिका।

ग्रप्याजीभट्ट प्रियतां ज्ञानानन्दोऽनया गुरुः ॥

इति श्रीशिवगीताटीकायां ग्रप्याजीभट्टविरचितायां सुबोधिन्यां षोडशोऽध्यायः।

विषय। ग्रत्र षोडश ग्रध्यायाः सन्ति। तत्र १ मे,—शिवभक्त्युत्कर्षकथनं। २ ये,—वैराग्योपदेशः। ३ ये,—विरजादीक्षानिरूपणं। ४ र्थे,—शिवप्रादुर्भावः। ५ मे,—रामाय शिवेन सद्यःपाशुपतनामकास्त्रदानदृष्टान्तं। ६ ष्ठे,—शिवविभूतियोगनिरूपणं। ७ मे,—रामे शिवेनात्मनो विश्वरूपतादर्शनं। ८ मे,—शरीरोत्पत्तिकथनं। ९ मे,—देहस्वरूपनिर्णयः। १० मे,—जीवस्वरूपकथनं। ११ शे,—जीवगत्यागतिनिरूपणं। १२ शे,—उपासनाविधिः। १३ शे,—मुक्तिभेदनिरूपणं। १४ शे,—पञ्चकोशोपपादनं। १५ शे,—भक्तियोगनिरूपणं। १६ शे, शिवगीताधिकारिनिरूपणं॥

No 1778 श्राद्धेन्दुः।

Substance, country made paper, 13 × 5 inches Folia, 44 Lines, 10 on a page Extent, 1,300 s'lokas Character, Nágara Date, Sm 1845 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose and verse Incorrect

S'raddhendu A dissertation on the nature of S'ráddha, and the mode of performing it during the new moon Anonymous

Beginning ग्रथ श्राद्धं निरूप्यते श्रद्धया ब्राह्मणसाम्यात् पितॄनुद्दिश्य दीयते ग्रनया श्राद्धमित्याद्यः।

End विष्णुं स्मृत्वा कर्मैतदर्पणं कुर्यादिति गृह्यपाः। इति दर्शश्राद्धप्रयोगः।

Colophon इति श्राद्धेन्दुः समाप्तः।

विषय। श्राद्धपदार्थनिरूपणं। दर्शश्राद्धप्रयोगकथनञ्च॥

No. 1779. आचारचन्द्रोदयः ।

Substance, country-made paper, 13½ × 7½ inches. Folia, 283. Lines, 16 on a page. Extent, 4,500 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1869. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse Incorrect.

A'chára-chandrodaya. A digest of the diurnal duties of the faithful. By Mahes'a Kavi, pupil of Purushottama of Mithilá, and disciple of Vitthala. The work is divided into eight books, of which the *first* treats of the duties at dawn, immediately after rising from bed. The *second*, the study of the Vedas and the collection of materials for religious rites. The *third*, earning of livelihood for the maintenance of the family, and the duties of faithful women. The *fourth*, of midday duties. The *fifth*, of the five daily sacrifices, including the midday meal. The *sixth*, of duties after the midday meal, and of the nature of food. The *seventh*, of hearing of the Puráṇas. The *eighth*, of nocturnal duties.

Beginning. गोपीवल्लभवल्लभं गुरुतमं दीक्षागुरुं विट्ठलं
वन्देऽहं पुरुषोत्तमं कविवरं विद्यागुरुं मैथिलं ।
यत्पादाम्बुजसेवया भवितरां श्रीकृष्णसेवारति-
र्मैत्रीमस्तु सदा सभासु विदुषां विद्याविलासोदयः ॥ १ ॥
विश्वं यत् कुरुते बिभर्त्ति हरते शैलूषवत् प्रत्यहं
यच्छ्रीमत्प्रभया स्फुरन्ति निगमाः भावाः समस्तागमाः ।
संसारार्णवतारणाय जगतां यन्नाम नौका दृढा
तद्वन्दे सहजप्रकाशममलं चैतन्यरूपं महः ॥ २ ॥
ग्राला गोकुलमर्दित मघवता सिञ्चायन् भूधर
धृत्वा वामकरे करीव कमलं योऽपाद्पाशाद् व्रज ।
गुञ्जाहारमयूरमौलिमुरलीपीताम्बरालङ्कृता
गोपीलोचनचुम्बितो विजयते गोपालचूडामणि ॥ ३ ॥
यस्यैरावसि रोधसीह नगरं विद्वज्जनालङ्कृतं
धर्म्मश्रीसदनं विटङ्कविलसत् प्रासादमालाञ्चितं ।
कृत्याकृत्यविधाननित्यनिरतैर्वेदार्यमैः सेवितं
मायापुरं पुरन्दरपुरीमर्म्मान्तरं पश्यमे ॥ ४ ॥

सेवा यच गुरौ हरौ च निरता धर्म्मेषु कार्य्येष्वधी-
स्तर्कें वादमतिर्गजेषु च मदः मारीषु मारोत्सव. ।
बन्धो वेणिषु मानतापनपथे खेदश्चयो दीपके
द्वारे देवगृहस्य दण्डघटना सद्दृश्यते नान्यतः ॥ ५ ॥
तस्मिन् राजसभासु लब्धविभव कालू कवीनां प्रियो
ह्यासीदुत्पलवंशपङ्कजरवीराजन्यचूडामणिः ।
येनादायि हिरण्यमन्नमचला गावः सवत्सा हरेः
प्रीत्यै विप्रवरेषु बन्धुजनतावर्गेषु गानर्द्धय. ॥ ६ ॥
तत्पुत्रोऽजनि बन्धुवर्गनिरतो धर्म्मैकचित्तोऽनिशं
ब्रह्मण्यो गुरुदेवपूजनमतो नानूर्नरेन्द्राग्रणी. ।
येनेदं कुलकैरवं विधिवशा नित्यं विकाशीकृतं
धर्म्माचारयश प्रतापविभवैर्वर्वर्त्ति भर्व्वोपरि ॥ ७ ॥
जातास्तत्तनयास्त्रय सुविनया गोपीशपादाश्रयाः
ज्येष्ठस्तत्र परोपकारकुशल ख्यातः स धारीति च ।
वापीकूपतडागदेवभवनारामादिनिर्म्माणकृद्-
दाता बन्धुजनाश्रयो नृपसभालब्धैकपूजोदयः ॥ ८ ॥
तस्यानुप्रभवो बलैकविभवो दाता सदा धर्म्मधी-
र्लोके यो भगवान(?) इत्यभिहितो यस्यानुजो माधव ।
रूपेणानुजगाम यो रतिपतिं भोगैः सुराणां पतिं
भक्त्या दैत्यपतिं नये भृगुपतिं शीले कुरूणां पतिं ॥ ९ ॥
सद्धर्म्मपत्नी समसूत समा(?) नारायणानेत(?) जनार्द्दनादीन् ।
सुतान् सुराणान् गुरुदेवभक्तान् यथेष्टभक्तिर्विदिताखिलार्थान ॥ १० ॥
तेनाचारसभीप्सुना सविनय विज्ञापिता धीमता
श्रीसारस्वतदुर्गशर्म्मतनया नाम्ना महेश कृती ।
ग्रन्थे यत्र हि माधवादिरभवत् सार्थं प्रकाशात्मिक-
सन्दर्भं कुरुते हिताय जगतामाचारचन्द्रोदयं ॥ ११ ॥

End. यावत् खे रविचन्द्रतारकगणा दीप्यन्ति दिव्यप्रभा
यावत् भूधरधारा भुवि गणा धन्वय सप्तार्णवाः ।
पाताले किल कोलकूर्म्मभुजगा यावद् भुवं बिभ्रति
तावन्माधवकीर्त्तिरस्तु भुवने कोपान्धकारापहा ॥

Colophon. इति श्रीमदुत्पलवंशावतंसविद्वज्जनमानसराजहंसनानूनरेन्द्रप्रतापकीर्त्तिकौमुदी-

विशदीकृतदिग्वलयश्रीमाधवप्रकाशे महेशकविदर्शिते सदाचारचन्द्रोदयेऽष्टम-भागकृत्यपरिच्छेदः ।

प्रदर्शितो धीरमहेशशर्म्मणा सुपूजिता वाजसनेयिकर्म्मणा ।
प्रकाशितो माधवदासवर्म्मणा प्रयुञ्जता सर्व्वमनेन शर्म्मणा ॥

इति श्रीआचारचन्द्रोदयः सम्पूर्णः ॥

विषय । अत्राष्टभागाः सन्ति । तत्र प्रथमे भागे,—आदौ धर्म्माचारप्रशंसा । ततः सदाचार-लक्षण । ततः सदाचारप्रमाणपरामर्श । ब्राह्ममुहूर्त्तकृत्य । प्रातर्मङ्गलालोकन, मूत्रोत्सर्गादिविधिश्च । शौचाचारविधान । कमण्डलुमार्जन । देहमलशुद्धि । आचमननिर्णय । दन्तकाष्ठविधि । शिखाबन्धविधि । प्रातर्वेदस्नानक्रिया, होमकालनिर्णयश्च । नित्यदानविधि ।

द्वितीय भागे,—वेदाभ्यासविधि । अभिवादक्रिया । कार्य्याकार्य्यनिर्णय । कुश-सङ्ग्रहणविधि ।

तृतीयभागे,—पोष्यवर्गार्थसाधन । धनार्जनविधि । स्त्रीणां धर्म्मप्रशंसा । सदा-नुगमनविधि ।

चतुर्थभागे,—मध्याह्नस्नानकथनं । स्नानप्रसङ्गक्रियोक्ति । रात्र्यादिस्नाननिर्णय । महानिशालक्षण । समुद्रस्नानकथन । नद्यादिस्नानकथन । तडागस्नाननिर्णय । उष्णोदकस्नानविधि । मलस्नानविधान । तैलाभ्यङ्गनिर्णय । गौणस्नानकथन । नदीलक्षण । नदीरजोनिर्णय । नित्यकर्म्मपरित्यागनिमित्तानि । धौतवस्त्रपरीधान । उत्तरीयविधान । तिलकविधान । शङ्खचक्रादिधारण । तुलसीमणिमालादि-धारण । सन्ध्याप्रशंसाया गौणकालनिर्णय । पवित्रलक्षणोक्ति । पवित्रधारणविधि । सन्ध्याविधान । गायत्रीजपनिर्णय । जपमालाविधान । रुद्राक्षस्य फलोदय जपभेदकथन । काम्यजाप्यक्रियादिक । सन्ध्याप्रयोग । ब्रह्मयज्ञविधि । तर्पण-विधान । भीष्मकतर्पण । पद्मविष्णुपुराणीयतर्पण । तर्पणप्रयोग । जलाशये विष्णु-पूजाविधानं । तान्त्रिकसन्ध्याविधान । नित्यकाम्यभेदेन देवपूजाप्रशंसा । अशौच-पूजनविधि । निर्म्माल्योद्वासनविधि । पूजाधिकारिनिरूपण । दीक्षोक्ति । प्रतिमा लक्षण । भूतशुद्धि । अर्घ्यादिविधि । पुष्पदानविधि । पूजोपचारगणन । पञ्चदेव-प्रशंसनं । विष्णुपूजाचारविधि । शालग्रामप्रशंसन । शालग्रामभेदकथन । शाल-ग्रामपूजाधिकारण । द्वारिकाचक्रपूजोक्ति । देवानां वैगुण्ये प्रतिष्ठात्याग । विष्णुपूजोपचाराणां फलोक्ति । घण्टावादनमाहात्म्य । शङ्खपूजाफल । गीतादि-स्तोत्रमहिमा । अष्टाक्षरजपमहिमा । पुरुषसूक्तादिमन्त्रपूजादि । आसनविधान । महापुराणीयपूजा । अष्टाक्षरपूजन । विष्णुवेश्मकरण । पञ्चायतनपूजन । पूजा-पराधकथन । वैष्णवस्तुतिलक्षण ।

पञ्चमभागे,—पञ्चयज्ञविधि । गोग्रासविधि । गृहस्थाश्रमकथन । भोजनविधि ।
षष्ठभागे,—भोजनोत्तरकर्मविधान । भोज्याभोज्यनिर्णय । स्वाभाविकाभक्ष्यकथन ।
निमित्ताभक्ष्यकथन । मामाशनविधान । दूषितान्नशुचिः ।
सप्तमभागे,—पुराणश्रवणविधि ।
अष्टमभागे,—होमादिविधि । नक्तशयनविधि । दारोपगमननिर्णय । रजस्वला
गर्भवतीधर्मोक्ति । शास्त्राधिकारिकथन ॥

No 1780 स्फोटचटकम् ।

Substance, country made paper 14 × 6 inches Folia 17 Lines, 10 on a page Extent 400 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose In correct

Sphoṭa chaṭaka On the power of sound in expressing the meaning of words—a philosophical dogma founded on the theory of eternity of sound By Krishna Bhaṭṭa, son of Raghunátha, and grandson of Govardhana, of the clan of Mauli The dogma is held in great repute by grammarians of the Nyáya school

Beginning पित्रोः पादयुगं नत्वा जानकीरघुनाथयोः ।
मौनी+कृष्णभट्टेन तन्यते स्फोटचटका ॥
शाब्दिकानां वाचकत्वव्यवहारार्थप्रतिपादकानां वाचिकलाचणिकव्यञ्जकानां शब्दा-
नां मात्रशा जातिर्वा स्फोट इति व्यवहारः ।

End समादेकवर्णात्मकाऽखण्डवाक्यस्फोटो वाचक इति सिद्धं ।

Colophon इति श्रीमन्मौलिकुलतिलकायमानगोवर्द्धनभट्टात्मजजानकीजानिरघुनाथभट्टा त्मजश्रीकृष्णकृतस्फोटचटका सम्पूर्णा ॥

विषयः । अथाष्टौ स्फोटशब्दाः । तत्र वर्णपदवाक्याखण्डपदाखण्डवाक्यभेदेन व्यक्तिस्फोटा पञ्च । वर्णपदवाक्यभेदेन जातिस्फोटा त्रय ।

No 1781 वेदान्तार्य्या, आर्य्याव्याख्याऽभिधटीकासहिता ।

Substance country made paper, 10¼ × 5¾ inches Folia 33 Lines 12 on a page Extent, 300 s'lokas Character, Nagara Date Sz 1805 Place of deposit Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse Incorrect.

Srátmanirúpana-prakarana, or *Srátmánanda-prakarana* alias *Vedántáryá*. A compendium of the Vedánta doctrine, in a set of verses in the Aryá metre. By S'aṅkara Achárya. Attached to the text is a commentary entitled *Aryávyákhyá*, by Sachchidánanda Sarasvatí. Hall's Contributions, p. 104.

Beginning. (टी॰)। प्रचण्डपापषण्डविखण्डनोद्यतं त्रयीशिरोऽर्थप्रतिपादने रतं।
बुधैर्नुतं योगकलाभिरावृतं नमामि तं शङ्करं देशिकं ततं॥ १॥
इह सकलशिष्टाग्रणीर्भगवान् शङ्कराचार्य्यः जिज्ञासुजनानुकम्पया सकलवेदान्त-
सिद्धान्तरहस्यप्रदर्शनपरं वेदान्तप्रकरणमारभमाणस्तत्रादौ श्रीगुरुनमस्काररूपं
मङ्गलाचरणमार्य्याद्वितयेनाकरोत् श्रीगुर्व्विति॥
(मू॰)। श्रीगुरुचरणद्वन्द्वं वन्देऽहं मथितदुःखद्वन्द्वं।
शान्तिप्रदीपशान्ति पांशुमयं यस्य भक्तितमातनुते॥ १॥
देशिकवरं दयालुं वन्देऽहं निहतसकलसन्देहं।
यच्चरणद्वयमनुभवमुपदिशति तत्पदस्यार्थं॥ २॥
संसारदावपावकसन्तप्तः सकलसाधनोपेतः।
स्वात्मनिरूपणनिपुणैर्वाक्यैः शिष्यः प्रबोध्यते गुरुणा॥ ३॥

End. (मू॰)। अज्ञानान्धविहन्ता विरचितविज्ञानपङ्कजोल्लासः।
मानसगगनतलं मे भासयति श्रीनिवासगुरुभानुः॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीशङ्कराचार्य्यकृतस्वात्मनिरूपणप्रकरणं
समाप्तं।
(टी॰)। चैतन्यद्युतिरुचिरात्मा दूरनिरस्तश्यामलाभः।
हृदयसरोजे वरजे भ्रमति भ्रमरो विलक्षणः कश्चित्॥
इति श्रीसच्चिदानन्दसरस्वतीविरचिता आर्य्याव्याख्या समाप्ता।

विषयः। आत्मतत्त्वनिरूपणं।

No. 1782. परिभाषेन्दुशेखरकाशिका।

Substance, country-made paper, $10\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{4}$ inches. Folia, 164. Lines, 11 on a page. Extent, 4,715 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sam 1916. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Paribháshendu-s'ekhara-kás'iká or simply *Kás'iká*. A commentary on the Paribhashendu s'ekhara, of *Nages'a Bhaṭṭa*. By Vaidyanátha Bhaṭṭa, surnamed Paiyagunda, son of Mahádeva by Veṇí.

Paribháshendu-s'ekhara itself is a commentary on the grammatical aphorisms of Panini See my Catalogue of Sanskrit MSS. in the Library of the Asiatic Society, pp 57, 58

Beginning वैद्यनाथ पायगुण्डो नत्वा नागेश्वर गुरु ।
विद्यति परिभाषेन्दुशेखरे मनुतेऽगदाम ॥
प्रारीप्सितस्य ग्रन्थस्य निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थमिष्टदेवतानतिरूप मङ्गलमाचरन
शिष्यशिक्षायै व्याख्यातृश्रोतृणामनुषङ्गतो मङ्गलाय च निबध्नाति नत्वेति ।

End गमक बोध्यमित्यन्यत्र विस्तर इति सर्वमनवद्यमिति शिव ।

Colophon इति श्रीमत्पायगुण्डापाख्यमहादेवसुतवणीगर्भजवैद्यनाथभट्टकृतपरिभाषेन्दुशेखर काशिका समाप्ता ।

विषय । परिभाषेन्दुशेखरव्याख्यान ।

No 1783 मानसोल्लासवृत्तान्तविलास., मूलसहितः ।

Substance, country-made paper, 12½ × 6 inches Folia, 41 Lines, 7—11—12—14—15 on a page Extent, 2,007 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose Incorrect

Manasollása vrittánta-vilása alias *Dakshina múrti stotra-vártika* A gloss on a commentary, called Manasollása, on a hymn by Sankara Achárya, in praise of Dakshiná Murti By Vis'varupa Achárya The commentary is by Ráma Tirtha The hymn is a short one of ten stanzas, but in it Sankara has condensed the essence of the Vedánta Hall's Contributions, p 110

Beginning (टी॰) । प्रोद्यच्छाखमहावटद्रुमतटे योगासनस्थ प्रभु
प्रत्यक तत्त्वमुमुक्षुभि प्रतिदिशं प्रोद्वीक्ष्यमाणानन ।
मुद्रां तर्कमयीं दधानममलं कर्पूरगौर शिव
हृद्यन्त कलये स्फुरन्तमनिशं श्रीदक्षिणामूर्त्तिकं ॥
नत्वाथ शङ्कराचार्य्यभृत्यान् सर्व्वान् गरीयस ।
मानसोल्लासवृत्तान्तं वर्णयामि यथामति ॥
इह हि भाष्यकार श्रीमच्छङ्कराचार्य्यनामा मन्दमतीनात्त्वजिज्ञासूननुजिघृक्षु
दक्षिणामूर्त्तिस्तोत्रव्याजेन समस्तवेदान्तार्थसङ्ग्रहमाविष्कार दशभि पद्यैरै
तद्विषयं विश्वरूपाचार्य्येण सुरेश्वरापरनाम्ना समग्रग्रन्थार्थतत्त्वं तात्पर्य्यतो

मानसोल्लासनाम्ना वार्त्तिकात्मना ग्रन्थसन्दर्भेणाविष्कृतं तमिमं ग्रन्थं यथाशक्ति
विवृणोमि तत्र शिष्टाचारसंरक्षणाय मङ्गलाचरणं द्योतयत्यप्रमादाय श्लोकः
मङ्गलमिति ।

(मू०) । मङ्गलं दिशतु मे विनायको मङ्गलं दिशतु मे सरस्वती ।
मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरो मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरी ॥ १ ॥
आत्मलाभात् परो लाभो नास्तीति मुनयो विदुः ।
तल्लाभार्थं कविः स्तौति स्वात्मानं परमेश्वरम् ॥

End. (मू०) । प्रकाशशक्तिकया शक्त्या प्रकाशप्रभयाकरः ।
प्रकाशयति यो विश्वं प्रकाशोऽसौ प्रकाशताम् ॥ १० ॥

Colophon इति श्रीदक्षिणामूर्त्त्याचार्यप्रतिपादके प्रबन्धे मानसोल्लासे दशमोल्लासः सम्पूर्णः ।
(टी०) । दशमश्लोकव्याख्योपसंहारश्लोक इति श्रीदक्षिणामूर्त्तिस्तोत्रार्थप्रतिपादक
इति ।
इति श्रीमानसोल्लासप्रबन्धोऽयं यथामति ।
व्याख्यातो रामतीर्थेन गुरुदेवप्रसादतः ॥
अनेन भगवान् श्रीमद्दक्षिणामूर्त्तिरीश्वरः ।
गुर्वात्मा प्रीयतां नित्यं तत्त्वज्ञानप्रदः सताम् ॥
इति श्रीदक्षिणामूर्त्तिस्तोत्रव्याख्याप्रबन्धमानसोल्लासवृत्तान्तविलासः सम्पूर्णः ॥

विषयः । शङ्कराचार्य्येण दक्षिणामूर्त्तिस्तोत्रव्याजेन समस्तवेदान्तार्थरहस्यं यद्दशभिः पद्यै
राविष्कृतं तेषां दशपद्यानां तत्र शङ्कराचार्य्यशिष्येण विश्वरूपाचार्य्येण वार्त्ति-
कात्मना मानसोल्लासग्रन्थेनाविष्कृतम् ॥

or *Mayukhas* Contents I Faulty definitions of poetry *II Faults* of poems III Characteristics of poetry IV Merits of poetry V. Rhetorical ornaments VI. Taste in poetry VII Rhetorical use of words VIII Irony IX Application of words X Context or relation of words A part of the 5th Chapter has been noticed under No 605 *Ante* II, p 52

Beginning (टी॰)। पृथ्वी पङ्का न च वहति नभस्तुङ्गतामुत्तमाङ्गात्
पाणिप्रक्षेपयोग्य दधति दशदिश किञ्च नैवावकाश ।
कुर्य्या किं वानुकुर्य्या त्रिपुरविजयिनस्ताण्डवं चिन्तयेत्थ
श्यम स्वर्गादिहेतुस्त्रिदशगणनुत श्रेयसे भैरवोऽस्तु ॥ १ ॥
मम सहजविरोधी निर्जितोऽनेन भिक्षा
धनुरिति वहता यत प्रीतिभाजा स्मरेण ।
स्रगिव कुवलयानामादरेणोपनीता
जयति जनकजाया राघवेणाङ्गदृष्टि ॥ २ ॥
अस्य स्थितौ नु नगरी महत्ययोध्या भवत्यखिला ।
इति रघुवंशादधिको जयति वन्धेलाभिधो वंश ॥ ३ ॥
देवपतेरिव शक्तिर्यस्य जये भूभृतां प्रथिता ।
श्रीवीरसिंहदेवस्तत्र धरामण्डले जात ॥ ४ ॥
दशरथतो रघुपतिरिव तस्मादिह वीरभानुभूपाल ।
आबद्धधर्म्मसेतुर्जगति समुद्रे समुद्भूत ॥ ५ ॥
तत्तनयो नयनिर्म्मलकीर्त्ति स्वर्निम्नगाकमले ।
श्रीरामचन्द्रदेवो भूपचन्द्रमा समुदगति ॥ ६ ॥
श्रीवीरभद्रदेवो वैरिवधूगीतसत्कीर्त्ति ।
जयति मदीयकामद कविमेदी देवमारामा ॥ ७ ॥
क्रियते मया निदेशाच्चन्द्रालोकप्रकाशोऽयं ।
शरदागम इति विदितो भट्टाचार्य्येण यत्नेन ॥ ८ ॥
विघ्नविध्वंसकमसमा इष्टं मङ्गलं शिष्यशिक्षायै निबध्नाति उत्कर्षेति ।
(मू॰)। उत्कर्षयति शब्दानामर्थानां नादकाव्य केऽत्र-
धर्म्म वत्सले च या सुमनसामुल्लासिनी भारती ।
पदोदग्रमात्मार्चिरमता वेक्तयीदर्शिका
सा भैरविनयीव धनपदस्थेयांगदेवता दीव्यतु ॥ १ ॥

हंहो चिन्मयचित्तचन्द्रमणयः संवर्द्धयध्वं रसान्
रे रे स्वैरिणि निर्विचारकविते मास्मत्प्रकाशीभव ।
उल्लासाय विचारवीचिनिचयालङ्कारवारांनिधे-
श्चन्द्रालोकमयं स्वयं वितनुते पीयूषवर्षः कृती ॥ १ ॥

End. (मू०)। महादेवः सत्रप्रमुखमखविद्यैकचतुर-
सुमित्रा तद्भक्तिप्रणिहितमतिर्यस्य पितरौ ।
प्रणीतस्तेनायं सुकविजयदेवेन रचित-(?)
श्चिरं चन्द्रालोकः सुखयतु मयूखैर्दशदिशः ॥

Colophon. इति श्रीपीयूषवर्षपण्डितश्रीजयदेवविरचिते चन्द्रालोकेऽभिधास्वरूपो नाम मयूखः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

(टी०)। श्रीवीरभद्रभूपतिलब्धनिदेशेन यत्नेन ।
चन्द्रालोकमयूखो दशमः सदर्थतां नीतः ॥

इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीरामचन्द्रदेवात्मजयुवराजश्रीवीरभद्रदेवादिष्टमिश्र-बलभद्रात्मजसकलशास्त्रारविन्दप्रद्योतनभट्टाचार्यविरचितचन्द्रालोकप्रकाशे शर-दागमे दशमो मयूखः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषय । अत्र दश मयूखाः सन्ति । तत्र १ मे,—शब्दार्थकाव्यलक्षणदूषणं । २ ये,—काव्यदोषनिर्णय । ३ ये,—काव्यलक्षणादिकथनं । ४ थे,—काव्यगुणनिर्णय । ५ मे,—काव्यालङ्कारनिरूपण । ६ ष्ठे,—काव्यरसनिरूपणं । ७ मे,—शब्दार्थयो-र्व्यञ्जनाख्यव्यापारनिरूपणं । ध्वन्यात्मकोत्तमकाव्यलक्षणञ्च । ८ मे,—गुणीभूत-व्यङ्ग्यात्मकमध्यमकाव्यस्य लक्षणं, विभजनञ्च । ९ मे,—शब्दानां लक्षणावृत्ति-निरूपणं । १० मे,—शब्दानां अभिधावृत्तिनिरूपणं ।

Beginning. महेशस्य तातं नत्वा ठाकुरदासमञ्जुकं ।
सुखबोधाय बालानां कुर्व्वेऽनुबन्धदर्शनं ॥ १ ॥
गुरुं नत्वा विश्वं विविधमतसारज्ञकुशलाः
सुधा निश्चित्यैवोपरतिकरवैराग्यमननाः ।
ततोऽहं कुर्व्वे वै निखिलजनमोक्षैकफलदं
चिदानन्दे शुद्धे ह्यनवरतचेतोमननकं(?) ॥ २ ॥

End. पूर्णानन्दः श्रवणविषयो ज्ञातताया ह्यखण्डः
ज्ञातस्यैव ननु फलगतेति ताभ्यां विचारः ।
ज्ञाता योगः कथितविषयोऽस्याधिकारी स्वकामः
न्यस्ता कण्ठे नु हरियशसेयं कृतिः प्राज्ञ(?) विष्णोः ॥

Colophon. समाप्तिद्योतकवाक्यं नास्ति ।

विषयः । अत्र विषयप्रयोजनाधिकारिसम्बन्धरूपानुबन्धचतुष्टयवद्वेदान्तशास्त्रस्य प्रथमं विषयरूपानुबन्धनिरूपणं । ततः प्रयोजनरूपानुबन्धनिरूपणं । ततः अधिकारिरूपानुबन्धनिरूपणं । ततः सम्बन्धरूपानुबन्धनिरूपणं ॥

No. 1786. मीमांसार्थसङ्ग्रहकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 12¼ × 6¼ inches. Folia, 24. Lines, 4—19—20 on a page. Extent, 1,332 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mimáńsártha-sańgraha-kaumudí. A commentary on Laugákshi's analysis of the Mimáńsá doctrine of Jaimini. By Rámes'vara, a S'ivite mendicant, pupil of Sadás'ivendra Sarasvatí, who was a pupil of Gopálendra Sarasvatí.

Beginning. आद्यो यो हेतुविंशत्यं मदेशो यथादीनां को श्वनिःश्रेयदेव ।
भूतानां भर्त्ता धर्मभूतान्तरात्मा तस्मै मे कार्य्यं सप्रणामः करोतु ॥ १ ॥
श्रीजैमिनिमते ग्रन्थः प्रवेशाय निरूपितः ।
विदुषा तत्र बालानां प्रवेशाय वितन्यते ॥ २ ॥
इह खलु परमकारुणिकेन मुनिना धर्म्माधर्म्मविवेकाय द्वादशलक्षणी मीमांसा प्रणीता तत्र हि प्रवेशाय शिष्याणामर्थसङ्ग्रहाख्यं प्रकरणं प्रारभमाणः लौगाक्षि-

मास्कर शिष्टाचारपरिप्राप्तं प्रचयगमनादिफलकमिष्टदेवतानमस्कारलक्षण मङ्गलमाचरयति वासुदेवमित्यादिना ।

End तस्मादेव गुरुतरादमीष्टमाप्त गोपालाख्यपदमीयसानदेवात ।
येनोमाधवचरणाब्जसेविना + त वन्दे मद्दिमगुरु विशालबुद्धि ॥ १ ॥
या काशी निखिलगुरोर्महेश्वरस्य प्राणान्ते सकलशिवप्रदा प्रसिद्धा ।
यत्राह सकलसुरैमलथ्यतत्त्वस्तत्रैव सुजनहितप्रदा निबद्धा ॥ २ ॥

Colophon इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यगोपालन्द्रसरस्वतीश्रीपूज्यपादशिष्यश्रीसदाशिवेन्द्रसरस्वतीशिष्येण श्रीरामेश्वरेण शिवयोगिभिक्षुणा विराचता श्रीमामार्थसङ्ग्रहकौमुदी चरमतत्त्वं समगात ॥

विषय । जैमिनिप्रणीतपूर्वविद्विचारात्मकद्वादशाध्यायकमीमामाशास्त्रस्य अर्थसङ्ग्रहप्रकरण यत लौगाक्षिभास्करेण छत तस्य व्याख्यान ।

No 1787 प्रमाणमाला ।

Substance, country made paper, 12 × 5 inches Folia 9 Lines, 13—15—17—18 on a page Extent, 420 slokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance old Prose Correct

Pramana mala A string of Vedantic evidences on the nature of the Deity, and the relation of the emancipated to Him in refutation of the Nyaya and other doctrines on the subject. By A'nandabodha Acharya Hall's "Contributions," p 159

Beginning आनन्दमात्मानमसत्यभेद प्रथम विज्ञानतनु मुकुन्दम ।
प्रधाने(?) मस्य सदापवृद्धा प्रमाणमाला रचयामि रम्यां ॥
आनन्दो दुःखाभावो भवति सदनिन्द्यत्वात यदित्थं तत्तथा यथा घट ।

End आत्मभावमधिकृत्य मुकुन्दमपामानाभिधानदर्भे(?) ममाप्रमाला ।
आनन्दबोधयतिना विधिना गुरू नानानन्देतुरकसद्धधिया व्यधायि ॥

Colophon इति श्रीमत्परमपरिव्राजकाचार्यश्रीसदानन्दबोधाचार्यकृत प्रमाणमालाख्यं प्रकरण समाप्त ।

विषयः । मोक्षक रूमात्मात्कारविषयानन्दस्य प्रमाणद्वारा भावरूपत्वसाधन ।

No 1788 स्मृतिभास्करः ।

Substance, country made paper, 11½ × 5⅓ inches Folia, 136 Lines, 11 on a page Extent, 2,000 ślokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose and verse Incorrect

Smriti-bháskara On propitiatory and protective rites and ceremonies, a Smriti treatise By Nilakantha

Beginning यो लीलया सन्तनुते च विश्व तत्पालयत्यात्मनि विश्वरूपे।
लय नयत्यात्म च पूर्णरूप शिव तमीलात्म रविर्समाशी॥
मद्दो मद्दत्वमाराध्य ममाकर्ण्य गुरोर्गिर।
समुद्यतो नीलकण्ठो वक्तु शान्तिकपौष्टिक॥

End धर्म्मं काम प्रसाधयति तस्य पिनष्टि पाप।
य कारयेत सकलदोषहरा महार्था
शान्ति प्रशान्तहृदय पुरुष सदैव॥

Colophon इति श्रीनीलकण्ठरचित स्मृतिभास्कराख्यो ग्रन्थ ।

विषय । शान्तिकपौष्टिककर्म्मनिरूपण।

No 1789 वैयाकरणमतोन्मज्जनटीका वृत्युल्लासः ।

Substance country made paper, 13½ × 6 inches Folia, 19 Lines, 6—10—11 on a page Extent 523 slokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit Calcutta, Government of India Appearance, new Prose and verse Incorrect

Vaiyákarana matonmajjana tíka alias *Vrittyullása* A commentary on the Vaiyákarana-matonmajjana, a disquisition on the philosophy of grammar The name of the author not ascertained

Beginning जगत पितरौ नत्वा पार्वतीपरमेश्वरौ।
गुरुभिर्य कृता शोकाटीका तेषां वितन्यते॥

End भा च मध्याद्विकेति तु परमार्थ इत्यवधेय।

Colophon इति वैयाकरणमतोन्मज्जनटीकायां वृत्युल्लासे शक्तिप्रायत्वनिरूपणोल्लास समाप्त।

विषय । वैयाकरणमतोन्मज्जनस्य व्याख्यान।

No 1790 जगन्नाथप्रकाशः ।

Substance, country made paper, 14 × 6 inches Folia, 215 Lines, 8—10—11—12 on a page Extent, 5,136 s'lokas Character, Nagara Date, Sat 1838 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose and verse Incorrect

Jagannátha prakás'a A Smriti treatise, treating of—1st, virtue, vice and duty II Caste III Sacraments IV Diurnal religious duties V Times meet for fasts VI Loyalty and expiations VII Impurity of the person from birth or death in one's family VIII S'rádhas and gifts IX Religious calendar X Emancipation By Sura Mis ra, compiled by order of Jagannátha of the Kamboja clan

Beginning मतङ्गजमुखं नुम सकलसिद्धिसम्पादकं
क्रियासु सकलैः सुरैर्वन्दितपादपद्मं सदा ।
स्फुरद्गगनरोचिषा च वलितास्यमीशाङ्कवद्
विभूतिपरिभूषितं सकलविघ्नविध्वंसनं ॥ १ ॥
यस्य निश्वसितो जाता पुरुषार्थप्रवर्त्तकाः ।
चत्वारो निगमाः सिद्धाः सिद्धिदाः सर्व्वदेहिनाम् ॥ २ ॥

End अज्ञानध्वान्तनाशं विकसितसकलाम्भोजकह्लारजाल
धर्म्मानुष्ठानकाली जनहितनिचयं प्रीणितं प्राणिकोकं (?) ।
प्रत्यादिष्टारिवर्गप्रमुदितमनसा श्रीजगन्नाथनाम्ना
निर्द्दिष्टोऽसौ यथार्थं प्रकटितयशसा सूरमिश्रः प्रकाशं ॥ १ ॥
अशेषकाम्बोजकुलावतंसः श्रीमज्जगन्नाथ इति प्रसिद्धः ।
सुकारयद्धर्म्मनिबन्धमेतं धराधिपे चक्रभृते नरेशे ॥

Colophon इति श्रीकाम्बोजजगन्नाथसमरोमप्रतापपरमधार्म्मिकश्रीजगन्नाथप्रकाशे दशमी प्रभा पूर्णा ।
वस्वग्निवसुचन्द्रेषुमितविक्रमादित्यवत्सरे ।
ग्रामारामेण लिखितोऽयं जगन्नाथप्रकाशकः ॥
कार्त्तिकस्यासिते पक्ष शुभाख्यपदव परे ।
षष्ठी च चपराशे गुरु जन्मदेशे ग्राम पट ।

विषय । अथ दशप्रभा वर्णि । तत्र प्रथमप्रभायां,—आदौ मंगलस्य दशाङ्गानिरूपणं,

ततः अधर्म्मनिन्दया प्राणिजन्मनिरूपणं, ततः धर्म्मप्रशंसया प्राणिजन्मनिरूपणं, कर्म्मप्राधान्यकथनञ्च।

द्वितीयप्रभायां,—वर्णजन्मनिरूपणं, वर्णानां मध्ये ब्राह्मणस्य स्तुतियोग्यत्व-कथनञ्च।

तृतीयप्रभायां,—द्विजशरीरसंस्कारार्थं गर्भाधानादिसंस्कारविधिः।

चतुर्थप्रभायां,—धर्म्माचारपूर्व्वकमाह्निकाचारनिरूपणं।

पञ्चमप्रभायां,—व्रताचरणाङ्गीभूतसमयनिरूपणं।

षष्ठप्रभायां,—राजदर्शनीयव्यवहारनिरूपणं, प्रायश्चित्तनिरूपणञ्च।

सप्तमप्रभायां,—जननमरणाशौचशुद्धिनिरूपणं।

अष्टमप्रभायां,—श्राद्धकल्प-दानादिविधानं।

नवमप्रभायां,—चैत्रादिद्वादशमासकृत्यनिरूपणं, पूर्त्तारामविधानञ्च।

दशमप्रभायां,—ईश्वरविचारेण कैवल्यनिरूपणं। काम्बोजकुलावतंसश्रीजगन्नाथस्य आदेशेन सूरमिश्रः ग्रन्थमिममकरोत्, अतोऽस्य ग्रन्थस्य जगन्नाथप्रकाशेति नाम सिद्धं॥

No. 1791. सुब्विभक्त्यर्थविवेकः।

Substance, *country-made paper*, 14 × 6½ *inches*. *Folia*, *34*. *Lines*, 4—12 on a page. Extent, 1,051 s'lokas. Character, Nagara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Subvibhaktyartha-viveka. A dissertation on the philosophy of the inflectional affixes collectively called sup. Anonymous.

Beginning. अथ सुब्विभक्त्यर्थो विविच्यते। तत्र सुप्त्वं सौजसमौट्छष्टीत्याद्यनुशासनानुशासितप्रत्ययत्वं। नार्थिकास्तु प्रकृत्यर्थधर्म्मिकस्वार्थसंख्यान्वयबोधकविभक्तित्वं सुप्त्वं।

End. प्रायेण आर्थिक इत्यादौ प्रायशब्दस्याधच्छेदकावच्छिन्नधर्म्मविषयतानिति बोधः। मात्रा सुतीव्र इत्यादौ मात्रशब्दस्यतीव्रत्वमात्रानिति बोधः स्व—।

Colophon. (इतः परं खण्डितं।)

विषय। सुब्विभक्तीनामर्थविचारः।

No 1792 गजसूत्रव्याख्या ।

Substance, country made paper, 14 × 6½ inches Folia, 22 Lines, 6—12 on a page Extent, 692 s'lokas Character, Nagara Date, Sk 1772, Sm 1916 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, new Prose and verse Incorrect

Gajasutra vyakhyá. A commentary on a Sutra of Pánini which is commonly called Gajasútra from the circumstance of its referring to elephants for illustration It is the 67th sutra of the 3rd section of the First Book By S ivaramendra Yati

Beginning शिवं शिवपदं नित्यं रामं रमयता वरं ।
इन्द्रप्रमुखदेवैश्च सरस्वत्याश्रय भज ॥ १ ॥
सूत्रवार्त्तिकभाष्याणामाशयं वोद्धुमक्षमः ।
इत्थिकृतप्रमुखाः सर्व्वे वभ्रमुर्गजसूत्रके ॥ २ ॥
यतो भाष्यमवष्टभ्य सूत्रव्याख्यापुरःसर ।
इत्थिकृतप्रमुखग्रन्थान् दूषये युक्तिपूर्व्वकं ॥ ३ ॥

End इत्थं भाष्यादिग्रन्थान् इत्यादिग्रन्थत्याखोच्य कौ वा भाष्यकारानुमतोऽर्थ इति मात्सर्य्यमुत्सार्य्य सुधियो विदांकुर्वन्तु ।

Colophon शाके नेत्राचलाद्रीन्दौ जयनामकवत्सरे ।
मासि भाद्रपदे कृष्णद्वादश्यां शुक्रवासरे ॥
पाणिनिविनिसूत्रस्य व्याख्यानं फणिसम्मतं ।
शिवरामेन्द्रयतिना कृतं मस्थितिमाश्रित ॥

विषय । गजसूत्रव्याख्यान ।

No 1793 पराशरस्मृति, विद्वन्मनोहराख्यटीकासहिता ।

Substance, country made paper, 14 × 6 inches Folia, 218 Lines, 10—11—12—13 on a page Extent 7,000 slokas Character, Nágara. *Date,* ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, new Prose and verse Incorrect

Parás'ara Smriti The Institutes of Parás'ara, with a commentary by Nanda Pandita *alias* Vináyaka Pandita The specific name of the commentary is *Vidvan manohara* The text is divided into 12 chapters, and treats of—I, characteristics of the present Kali age II, Duties of

householders in that age III, Impurity of person resulting from birth or death in a family IV, Expiations for minor offences V, Obsequies for persons who have cherished the sacred household fire VI, Expiations for manslaughter &c VII, Purity and impurity VIII—IX, Expiations for killing cows &c X, Expiations for incest XI, Expiations for eating rice prepared by a Chandala, and for other offences of the same class XII, Expiations for heinous offences

Beginning (टी०) । श्रीवत्साङ्कितवक्षस प्रणयिनो नित्यार्चनं संविधा-
साधातु निहित गिरीन्द्रसुतयोत्सङ्गे स्वय धूर्जटे ।
चूडाचुम्बिकलङ्कपङ्किलकल चन्द्र मृणालभ्रमा-
द्दादातु करमुत्क्षिपन्तमसकृत्तुण्डि चिर भावये ॥ १ ॥
य साक्षात्कर्तुमाद्य पुरुषमविकृति योगिन शुद्धचित्ता
मैत्राद्यै क्लेशकर्मोद्भवविविधविपाकाशयैरप्रमृष्टं ।
भद्ध्यानि प्रपद्य प्रकृतिपुरुषयोराश्रयन्त सयोग
योग त श्रीधराय हरिमनिशमह सच्चिदानन्दमीडे ॥ २ ॥
धर्माधिकारिकुलकैरवकाननेन्दुश्रीरामपण्डितसुतेन विनायकेन ।
व्याख्यायते कलियुगोचितवर्णधर्मशास्त्र पराशरमुखोद्गतमव्यशब्दै ॥ ३ ॥
(मू०) । अथातो हिमशैलाग्रे देवदारुवनालये ।
व्यासमेकाग्रमासीनमपृच्छन्नृषय पुरा ॥ १ ॥
मानुषाणा हित धर्म वर्तमाने कलौ युगे ।
शौचाचार यथावच्च वद सत्यवतीसुत ॥ २ ॥

End. (मू०) । यथाध्ययनकर्माणि धर्मशास्त्रमिद तथा ।
अध्येतव्य प्रयत्नेन नियत स्वर्गकामिना ॥ ८२ ॥
(टी०) । पराशरस्मृतेर्व्याख्या व्याख्याभिज्ञा प्रकाशिता ।
यन्नाम्बरात्मना सोऽयमनया प्रियता हरि ॥ ५ ॥

Colophon इति श्रीधर्माधिकारिरामपण्डितात्मजनन्दपण्डितापरनामधेयविनायकपण्डित-
कृतौ पराशरस्य समितौ विद्वन्मनोहरायां द्वादशाध्याय ॥

विषय । अत्र द्वादशाध्यायाः सन्ति । तत्र १ मे,—कलिधर्मनिरूपण । २ ये,—कलियुगे
गृहस्थधर्मनिरूपणं । ३ ये,—ब्राह्मणक्षत्रियविट्शूद्राणां जननमरणाद्यशौच-
निरूपण । ४ थे —अग्नौकरणादिप्रायश्चित्तकथनं । ५ मे,—आहिताग्निसंस्कार-
निरूपण । ६ ष्ठ,—प्राणिहत्याप्रायश्चित्तकथन । ७ मे,—द्रव्यशुद्ध्यादिकथनं ।

८मे,—गोवधप्रायश्चित्तादिकथन । ९मे,—पंचत्वार्थ रोधबन्धनादौ गवां मरणे प्रायश्चित्ताभावस्त्यादिकथनं । १० मे —चण्डालगमनादिप्रायश्चित्तकथन । ११मे, —चाण्डालान्नादिभोजनप्रायश्चित्तकथन । १२मे,—महापातकप्रायश्चित्तकथन ।

No 1794 उक्थपद्धति ।

Substance country made paper, $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folium, 1 Lines, 12 Extent 14 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta Government of India Appearance, old Prose Incorrect.

Uktha Paddhati Guide to the performance of the Uktha rite Anonymous

Beginning अथ ब्रह्मचारिणामप+++न्या (?) प्रस्थानविधि व्याख्यास्याम उदगयनकाले वैश्वव नवकपाल निर्वपद्दौयासने वा ।

End. ब्राह्मणाध्यावनेत्य दद्याडन्नत इति इन्नत इति ।

Colophon इत्युक्थस्य द्वादशम परिशिष्ट ।

विषय । उक्थशस्त्रनिरूपण ।

No 1795 प्रवराध्यायपरिशिष्ट ।

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 5 Lines, 3—7 on a page Extent 60 s'lokas Character Nagara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose. In correct

Pravaradhyaya Paris ishta A supplement to Katyáyana's chapter on Pravaras, or genealogy of the Vedic Rishis Anonymous Some attribute it to Kátyáyana himself

Beginning अगस्त्य करञ्जय कनाटा मुराखना योगाध्यपना पुत्रस्य पुत्रक क्रतुमाचेन्द्रा मयोभवा इमे ।

End कात्यायनेन वरचि विप्राणां हितकाम्यया ।
अध्याय प्रवराख्यायं पुरा ब्रह्मविनिर्मित ॥

Colophon इति प्रवराध्यायसञ्ज्ञक परिशिष्ट समाप्तं ।

विषय । विप्राणां प्रवरनिरूपणं ।

No 1796 मूल्याध्यायविवरणं ।

Substance country made paper, 10½ × 4½ inches Folia, 7 Lines, 4—8 on a page Extent 100 s'lokas Character, Nágara Date Sm. 1933 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose Incorrect.

Mulyadhyaya vivarana. A commentary on Kátyáyana's rules relating to the valuation of cattle &c, when substitutes for these have to be given in a rite By Gopalaji

Beginning श्रीगोपाल गोपीगोपे परीत नत्वा सम्यक श्रीगुरुन् जीवदेवान् ।
मूल्याध्याये भाष्यमेतद्दिपने गोपाल श्रीयाज्ञिकाना हितार्थे ॥ १ ॥
तचादावाचार्य्यो चाभ्यर्हितत्वात सर्व्वयागप्रदेयत्वाच गोमूल्यमव वदन्ति ।

End कर्षमाणेन तावपणो बोध्य इत्यर्थ द्विरभ्यासो ग्रन्थसमाप्तिसूचक ।

Colophon इति श्रीकात्यायनकृतौ मूल्याध्याये गोपालजीकृत विवरणं समाप्तं ।

विषय । कात्यायनकृतमूल्याध्यायस्य व्याख्यान । मूल्याध्याये तु गोमूल्यादिनिरूपण ।

No 1797 उपदेशरत्नमाला ।

Substance, country made paper, 11½ × 3½ inches Folia 35 Lines, 11 on a page Extent, 1 156 s lokas Character, Bengali Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance old Verse Incorrect

Upades'a ratnamala Lessons on the relation of the human to the divine spirit and on emancipation,—or a summary of the Vedanta doctrine By Vijnana Bhikshu

Beginning विलाप्यात्मनि यो विश्व तस्मात्पे कोऽवशिष्यते ।
अदितीय स एकात्मा भूयात्र पतिरीश्वर ॥
शास्त्राण्यायनुसारेण गुरुशिष्यविधानत ।
मायात्मतत्त्वविवेकं विज्ञानेनापदिश्यते ॥
श्रीमच्छङ्करपर्य्यन्तपूर्व्वाचार्य्यक्रमागत ।
वेदान्ततत्त्व सद्विप्रमिदमाकर्ण्यतां बुधै ॥

End. इति सङ्क्षेपतः प्रोक्तं तुभ्यं वेदान्तशासनं ।
आदेशरत्नमालेयं विद्या स्यात् कण्ठभूषणं ॥
स्वात्मभूतमहामायाशक्तिवैभवशालिने ।
ब्रह्मविष्णुमहेशादिमूर्त्तये ब्रह्मणे नमः ॥ दशमखण्डस्य शेषार्द्धं ॥

Colophon. इत्युपदेशरत्नमालायां विद्याफलोपदेशो दशमः खण्डः ॥ इति विज्ञानभिक्षु-विरचितमुपदेशरत्नमालाख्यं वेदान्तप्रकरणं समाप्तं ॥

विषयः । अत्र प्रथमे खण्डे ब्रह्मात्मतोपदेशः । २ये खण्डे,—व्यावहारिक-पारमार्थिकात्म-द्वयोपदेशः । ३ये खण्डे,—व्यावहारिक-पारमार्थिकात्मनोः स्वरूपोपदेशः । ४र्थे खण्डे,—जीवात्मपरमात्मनोरन्योन्यविवेकोपदेशः । ५मे खण्डे,—ब्रह्माद्वैतोप देशः । ६ष्ठे खण्डे,—ब्रह्मचिन्मात्रसत्यतोपदेशः । ७मे खण्डे,—ब्रह्मादिशक्ति-योपदेशः । ८मे खण्डे,—ब्रह्मविद्यास्वरूपोपदेशः । ९मे खण्डे,—विद्याङ्गोप-देशः । १०मे खण्डे,—विद्याफलोपदेशः ॥

No. 1798. तैत्तिरीयकोपनिषदालोकः ।

Substance, country made paper, 11½ × 3½ inches Folia, 21 Lines, 10 on a page Extent, 651 s'lokas. Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose Correct

Taittiríyakoponishadáloka. A gloss on the Taittiríya Upanishad. By Vijnána Bhikshu It forms a part of a comprehensive essay on the philosophy of the Upanishads, which bears the title of *Vedantáloka*

Beginning शन्नो मित्रः शं वरुण इत्यादिस्तैत्तिरीयकोपनिषद्व्याख्यायते नित्यकाम्यानि कर्मा-णि पूर्वमुपदिश्येदानीं ब्रह्मविद्यादौ विद्यारम्भे गुरुशिष्याभ्यामनुष्ठेयं मङ्गलं निबध्नाति शन्नो मित्र इति ।

End. अतो न पौनरुक्त्य इत्युपनिषत् इय रहस्यमित्यर्थः । इति तृतीयः प्रपाठकः ।

Colophon इति विज्ञानभिक्षुकृते वेदान्तालोके तैत्तिरीयकोपनिषदालोकः समाप्तः ॥

विषय । तैत्तिरीयकोपनिषद्व्याख्यानं ।

No. 1799. प्रतिज्ञासूत्रपरिशिष्टं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 12. Extent, 14 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pratijñás'útra Paris'ishta. A supplement to the Pratijñá-sútra of Kátyáyana—on the accents of the White Yajur Veda. Anonymous.

Beginning. अथ प्रतिज्ञामन्त्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयन्तस्मिन् शुक्ले यजुराम्नाये माध्यन्दिनीयके मन्त्रे स्वरप्रक्रिया द्व्यनुदात्तो मूर्द्धि उदात्तः श्रुतिमूले स्वरितः ।

End. पदाद्यस्य संयुक्ताकारस्येषद्दीर्घता च भवतीषद्दीर्घता च भवति ॥ १ ॥

Colophon. इति प्रतिज्ञासूत्रं परिशिष्टमभ्युक्तं ।

विषयः । उदात्तादिस्वरप्रक्रियाकथनं ।

No. 1800. निगमपरिशिष्टं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 14. Lines, 6—7—9 on a page. Extent, 250 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nigama Paris'ishta. A supplement to the Nigama-sútra of Kátyáyana. Anonymous.

Beginning. स्थानाकृतिजातिगुणक्रियारूपविशेषेभ्योऽन्यत्वं । धीराग्निमद्दीप्तरावीजमग्राक्षिदत्याभिजश्निषु तिष्ठते ।

End. यज्ञेषु नेषां यद्धर्मि मन्त्रवि ॥ ३३ ॥

Colophon. इति कात्यायनकृतौ चतुर्दशपरिशिष्टं समाप्तं ॥

विषयः । निगमकाण्डस्य परिशिष्टं ॥

No. 1801. ऐतरेयब्राह्मणभाष्यं ।

Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 195. Lines, 8—10 on a page. Extent, 13,335 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sam. 1032. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Aitareya Brahmana Bhashya A commentary on the Aitareya Brahmana of the Rig Veda By Sáyana Acharya The codex comprises the 1st, 2nd 3rd, 4th, and 6th Panchikas

Beginning वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननं ॥ १ ॥
यस्य निश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्म्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरं ॥ २ ॥
यत्कटाक्षेण तद्रूपं दधद्बुक्कमहीपतिः ।
आदिशन्माधवाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥ ३ ॥
ये पूर्व्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसङ्ग्रहात् ।
कृपालुर्माधवाचार्य्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ॥ ४ ॥

End तस्मात् कारणात् प्राकृतमेव सम्भूय न समसेत । अध्यायोऽध्यायसमाप्त्यर्थे ॥
इति त्रिंशोऽध्यायो दशमः खण्डः ॥

Colophon इति श्रीसायणाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे ऐतरेयब्राह्मणे त्रिंशाध्यायः । समाप्तेयं षष्ठपञ्चिका ॥

विषय । ऐतरेयब्राह्मणप्रथम द्वितीय तृतीय चतुर्थ षष्ठपञ्चिकाव्याख्यानं । (पञ्चमपञ्चिका तु नात्र लब्धा ।)

No 1802 साङ्ख्यप्रवचनसूत्रवृत्तिः, सूत्रसहिता ।

Substance country made yellow paper 10½ × 8 inches Fol a 44 Lines 10 on a page Extent 1 720 slokas Character Nágara Date Sm 1860 Place of deposit Calcutta Government of India Appearance, old I rose Correct

Sankhya pravachana sutra vritti An exposition of the Sankhya aphorisms of Kapila The name of its author is not apparent in the codex, but I have been informed that it is Aniruddha In Mr Hall s Contributions p 1, Aniruddha s work is entered under the name of *Aniruddha vritti*

Beginning विनायकं नमस्कृत्य विष्णुं सूर्य्यं सरस्वतीं ।
लक्ष्मीं गौरीं महेशानं वृत्तिं कर्त्तुं समारभे ॥
प्रथमं खलु वैराग्यमेवं मुख्यसाधनं शास्त्रे प्रवर्त्तते । वैराग्यञ्च द्विधा स्यात् । भोक्ता

दिना वा जन्मान्तरीयदुरितचयाद्वा। तथा च श्रुतिः यदहरेव विरज्येत्तदहरेव प्रव्रजेदिति। शास्त्रे प्रवृत्तस्य परमवैराग्यान्मुच्यते। तथाह पतञ्जलिः। दृष्टानुश्रविकविषयवितृष्णस्य वशीकारसञ्ज्ञा वैराग्यं। तत्परं पुरुषख्यातेर्गुणवैतृष्ण्यं। तदेव परं वैराग्यं वज्जमतिपरमकारुणिको मुनिर्जगद्दुद्दिधीर्षुः कपिलो मोक्षशास्त्रसारभमाणः प्रथमसूत्रञ्चकार। अथ त्रिविधेति।

End. यद्वेति यद्वा तद्वेति कर्म्मचयाद्वा ज्ञानाद्वा अन्यतो वेति सत्साभिभावमस्मन्योच्छित्ता संसारोच्छित्तिः पुरुषार्थः तदुच्छित्तिः पुरुषार्थ इति वीप्साध्यायपरिसमाप्तौ। एष सत्कार्य्यसिद्धान्तः पूर्व्वमेव निरूपितः।

तन्त्रतः प्रतिपादितत्वान्न हि स्यात् पुनरुक्तता ॥

Colophon. इति साङ्ख्यप्रवचनसूत्रवृत्तौ षष्ठोऽध्यायः।

विषयः। अथ त्रिविधदुःखात्यन्तनिवृत्तिरत्यन्तपुरुषार्थ इत्यादिसाङ्ख्यसूत्रव्याख्यानं।

No. 1803. क्रमसंहिता, पूर्व्वार्द्धं।

Substance, country-made paper, 9½ × 4½ inches. Folia, 410. Lines, 7 on a page. Extent, 1,234 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Krama-sañhitá, Púrvárddha. The first part of the text of the Mádhyandiní Sañhitá written in the Kramapátha form. Vide ante, III, p. 200. The work is extremely rare.

Beginning. इषे त्वा। त्वोर्ज्जे। ऊर्ज्जे त्वा। त्वा वायवः। वायवः स्थ। स्थ देवः। देवो वः। वः सविता। सविता प्र। प्रार्पयतु। अर्पयतु श्रेष्ठतमाय। श्रेष्ठतमाय कर्म्मणे। श्रेष्ठतमायेति श्रेष्ठतमाय।

End. इवदा भुवना। इवदेति इव। दा। भुवना सोम्यन। सोम्यमधु। मधिमिति मधु ॥ ८१ ॥

Colophon. इति वाजसनेयसंहितायां क्रमपूर्व्वार्द्धसमिततमाध्याय ॥ २० ॥ समाप्तः ॥

विषयः। यजुर्वेदक्रमपाठनिरूपणं।

No. 1804. क्रमसंहिता, उत्तरार्द्धं ।

Substance, country-made paper, 9½ × 4½ inches Folia, 239. Lines, 7 on a page. Extent, 1,235 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Krama-sañhitá, Uttaráddha. The second part of the work described under the last preceding No.

Beginning. इसमे । मे वरुण । वरुणः श्रुधि । श्रुधी हव । हवमद्या । अद्या च । च मृडय । मृडयेति । मृडय । त्वामवस्यु । अवस्युराचके । आचके । चक इति चके ॥ १ ॥

End. योऽसौ । असावादित्य । आदित्य पुरुष । पुरुष. स । सोऽसौ । असावहं । अहमितहं ॥ १४ ॥ ॐ ख । ख ब्रह्म । ब्रह्मेति ब्रह्म ॥

Colophon. इति क्रमसंहितायां चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४० ॥

विषय । यजुर्व्वेदक्रमपाठनिरूपण ।

No. 1805. पातञ्जलभाष्यवार्त्तिकं ।

Substance, country made paper, 11 × 4½ inches Folia, 177. Lines, 9 on a page. Extent, 6,596 s'lokas. Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, also another copy at Murshidabad, Gopáladása Mahanta. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Pátanjala-bháshya-várttika alias *Yoga-várttika.* A gloss on a commentary commonly attributed to Vyása on the Yoga aphorisms of Patanjali. By Vijñána Bhikshu. Hall's Contributions, p. 10.

Beginning. यस्मिन्मात्रमोऽपि नित्यविमलोपाधेर्गुणैरीश्वरो
हेयैः क्लेशमुखैर्गुणैर्विरहितो मुक्तः सदा निर्गुणः ।
सोऽस्मत्गुणे (?) स्वपरि गदितान् (?) स्वांमान् कृपासागरो
दीनान् मोदयतु प्रभुर्गुणमयं पाशं दहन् लीलया ॥ १ ॥
श्रीपातञ्जलभाष्यदुग्धजलधिर्विज्ञानरत्नाकरो
वेदव्यासमुनीन्द्रबुद्धिखनितो योगीन्द्रपेयाम्बुतः ।
भूदेवैरमृत तदन्त(?) मथितु विज्ञानविज्ञैरिह
श्रीमद्वार्त्तिकमन्दरो गुरुतरो मन्थानदण्डोऽर्थते ॥ २ ॥

End योगग्रन्थसूत्राणां सर्व्वोपनिषदां तथा ।
सताश्च यत्र तात्पर्य्यं सोऽर्थो व्यासेन भाषित ॥
व्याख्यातश्च यथाशक्ति निर्मलरधिया मया ।
एतेन प्रियतामीशो यथात्मा सर्व्वदेहिना ॥

Colophon इति श्रीविज्ञानभिक्षुविरचिते पातञ्जलभाष्यवार्त्तिके कैवल्यपादश्चतुर्थः ।
समाप्तश्चेदं दर्शनं ।
पराशरीयपुराणे । स्वल्पाक्षरमसन्दिग्धं सारवद्विश्वतो मुखं ।
अस्तोभमनवद्यं तत्त सूत्रं सूत्रविदो विदु ॥ १ ॥
सूत्रार्थो वर्ण्यते यत्र पदैः सूत्रानुसारिभिः ।
स्वपदानि च वर्ण्यन्ते भाष्यं भाष्यविदो विदु ॥ २ ॥
उक्तानुक्तदुरुक्तानां चिन्ता यत्र प्रवर्त्तते ।
तं ग्रन्थं वार्त्तिकं प्रऽहुर्वार्त्तिकज्ञा मनीषिण ॥ ३ ॥

विषय । व्यासकृतस्य पतञ्जलियोगसूत्रभाष्यस्य व्याख्यान ।

No 1806 अनुवाकाध्याय ।

Substance country made paper 10½ × 4¾ inches Folia, 6 Lines 3—6—7 on a page Extent 40 slokas Character Nagara Date Sm 1933 Place of deposit, Calcutta Government of India Appearance new Prose Incorrect

Anuvakadhyaya An index to the Anuvakas of the Rig Veda

Beginning मधुच्छन्दसम्प्रभृत्यादौ देवानामेकपारगं ।
अनुवाकान् प्रवक्ष्यामि मन्त्राणां विदितान् पुरा ॥ १ ॥
शिष्याणामुपकाराय यज्ञोकार्य्यं सिद्धये ।
उपयुक्तान् यज्ञकाले जपहोमार्चनादिषु ॥ २ ॥

End एकीकृत्य समाम्नातं विंशत व्यधिकं शतम् विंशत व्यधिकं शतम् ॥

Colophon इति श्रीअनुवाकाध्याय समाप्त ॥

विषय । अनुवाककथन ।

No. 1807. आपस्तम्बसूत्रवृत्तिः, वा आपस्तम्बसूत्रदीपिका ।

Substance, country-made paper, 11 × 4¾ inches Folia, 37. Lines, 9 on a page. Extent, 1,000 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect

Ápastamba-sútra-vritti alias *Ápastamba-sútra-dípiká.* A commentary on the Kalpa Sútra of Ápastamba. By Rudradatta. The codex contains only the first Prasna.

Beginning. शुक्लाम्बरधरं देव शशिवर्णं चतुर्भुजं ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्व्वविघ्नोपशान्तये ॥ १ ॥
आज्ञा श्रुतिः स्मृतिर्यस्य यस्य यज्ञाः सभाजनाः ।
नमः परस्मै विश्वस्य तस्मै श्रीवत्सलक्षणे ॥ २ ॥
आदिमं ब्रह्मणः कोप मध्य क्षितिपरावरं(?) ।
अपास्तदोषपापानमापस्तम्बमृषिं मुनिं ॥ ३ ॥
आपस्तम्बीयसूत्रार्थमन्यथाज्ञानसंश्रयात् ।
सूत्रदीपिकया दृत्त्या रुद्रदत्त पराखति ॥ ४ ॥

End. आहवनीये प्रचालितायामग्नौ ॥

Colophon. इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायामापस्तम्बसूत्रवृत्तौ सूत्रदीपिकायामष्टम पटलं समाप्तं ।
प्रथमः प्रश्न समाप्तः ।

विषयः । आपस्तम्बसूत्रीयप्रथमप्रश्नस्य व्याख्यानं ।

No. 1808 माण्डूक्योपनिषदालोकः ।

Substance, country-made paper, 11¾ × 3½ inches Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 167 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose. Correct.

Mándukyopanishadáloka. A gloss on the Mándukya Upanishad of the Atharva Veda. By Vijñána Bhikshu This is a part of the comprehensive work referred to under No. 1798.

Beginning. ओमित्येतदक्षरमिदं सर्व्वमित्यादिर्माण्डूक्योपनिषद्याख्यायते ओमिति ब्रह्मणो नाम ।
कदष्टविग्रहो देवो माधवाख्यो मनोमयः ।

End   षतएव च शास्त्रीयेणैवाभेदारोपेणाद्यविवेकाच्छब्दार्थयोरविभागलक्षणभेद शास्त्रोक्त उपपद्यत इति दिक ।

Colophon   इति विज्ञानभिक्षुकृते वेदान्तालोके माण्डूक्योपनिषदालोक समाप्त ॥

विषय ।   माण्डूक्योपनिषद्व्याख्यान ।

No 1809 श्वेताश्वतरोपनिषदालोकः ।

Substance, country made paper, $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 33 Lines, 11 on a page Extent, 1,023 s lokas Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old Prose Incorrect

S vetás'vataropanishadáloka A gloss on the S vetás vatara Upanishad By Vijnána Bhikshu Another part of No 1798

Beginning प्रथमपच नास्ति ।

End   मन्त्रोद्धारवदस्याः(?) वेदान्ता देवकोपमा । अत्र निर्णीतसिद्धान्तानर्थैर्या मुमुक्षुभि ॥

Colophon   इति विज्ञानभिक्षुकृते वेदान्तालोके श्वेताश्वतरोपनिषदालोक समाप्त ॥

विषय ।   श्वेताश्वतरोपनिषद्व्याख्यान ॥

No 1810 कैवल्योपनिषदालोक. ।

Substance, country made paper, $11\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 8 Lines, 10 on a page Extent, 164 s lokas Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose Correct

Kaivalyopanishadáloka A gloss on the Kaivalya Upanishad of the Atharva Veda. By Vijñána Bhikshu Another part of No 1798

Beginning ॐ अथाश्वलायन इत्याद्या कैवल्योपनिषद्व्याख्यायते । इयमोपनिषत् शतरुद्रीयनाम्ना यजुर्वेदश्रुतिभूयते स्कन्दपुराणादिभिः महर्षिभिर्व्याख्याता च । अथापि चाश्मे यदपि च शतरुद्रीयमधीत इति । द्वीतैव शतरुद्रीयशब्द उत्सार-णाचीति भेद ।

End   अतः कैवल्यतद्वादिव कैवल्योपनिषद्योदते ।

Colophon इति विज्ञानभिक्षुकृते वेदान्तालोके कैवल्योपनिषदालोकः समाप्तः ॥ इति कैवल्योपनिषत् ॥

विषय । कैवल्योपनिषद्व्याख्यान ॥

No 1811 मैत्रेयोपनिषदालोकः ।

Substance, country made paper, 11¾ × 3¼ inches. Folia, 26 Lines, 10 on a page. Extent, 800 s'lokas Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose Correct

Maitreyopanishadaloka A gloss on the Maitri Upanishad of the Black Yajur Veda By Vijñána Bhikshu Another part of No 1798

Beginning अथ मैत्रेय्युपनिषद्व्याख्यायते अनयैव च मैत्रेयोपनिषद्व्याख्यया मैत्रायणीयोपनिषद्व्याख्यानमेवापि व्याख्यातप्राया भविष्यति काण्व माध्यन्दिनयोरिवाल्पभेदादिति ।

End अन्नमयंविदयेति दिगदर्शितमुपनिषत्समाप्त्यर्था ॥ इति चतुर्थप्रपाठकालोकः ॥

Colophon इति विज्ञानभिक्षुकृत वेदान्तालोके मैत्रेयोपनिषदालोकः समाप्तः ॥

विषय । मैत्रेयोपनिषद्व्याख्यान ।

No 1812 कठवल्ल्युपनिषदालोकः ।

Substance, country made paper 11¾ × 3¼ inches. Folia 24 Lines, 10 on a page Extent, 626 s'lokas Character, Bengali Date, ? Place of deposit Calcutta, Government of India. Appearance old. Prose Correct.

Kathavallyopanishadaloka A gloss on the Katha Upanishad of the White Yajur Veda By Vijnána Bhikshu Another part of No 1798

Beginning उशन् ह वै वाजश्रवसः इत्यादि कठवल्ल्युपनिषत् वेदान्तस्य व्याख्यायते ।

End तथा शुकस्यापि चाचामन्योऽन्यो वा विद्विधावत् मैः श्वाशिरसा विवेचनमादरात् ॥ इति द्वितीयाध्याय तृतीया वल्ली ॥

Colophon इति विज्ञानभिक्षुकृत वेदान्तालोके कठवल्ल्यालोकः समाप्तः ।

विषय । कठवल्ल्युपनिषद्व्याख्यान ।

No 1813 मुण्डकोपनिषदालोकः ।

Substance, country-made paper, 11¾ × 3¼ inches Folia, 17 Lines, 10 on a page Extent, 279 s'lokas Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose Correct

Mundakopanishadáloka A gloss on the Mundaka Upanishad of the Atharva Veda By Vijñána Bhikshu Another part of No 1798

Beginning ब्रह्मा देवाना प्रथम सम्बभूवेत्यादिर्मुण्डकोपनिषत् यथाश्रुता व्याख्यायते ब्रह्मा चतुर्मुखो देवाना स्थूलविग्रहधारिणा प्रथम प्रथमजो बभूव तत्र ब्रह्मगुणयोगेन गौणब्रह्मत्व श्रुतिर्दर्शयति ।

End नम परमर्षिभ्य इति परम ब्रह्म साक्षाद्दृष्टवन्तो ये तदुपदेष्टारो ब्रह्मादयस्तेभ्यो नम द्विर्वचनमुपनिषत्समाप्त्यर्थ ॥ तृतीयमुण्डकालोक ॥

Colophon इति विज्ञानभिक्षुकृते वेदान्तालोके मुण्डकालोक समाप्त ॥

विषय । मुण्डकोपनिषद्व्याख्यान ॥

No 1814. पाकयज्ञनिर्णयः ।

Substance, country-made paper, 9½ × 4¼ inches Folia, 115 Lines, on a page Extent, 1,500 s'lokas Character, Nágara Date, Sat 1933 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance new Prose and verse Incorrect

Pakayajña nirnaya Directions for the performance of those Vedic rites which are reckoned under the generic name of Pákayajña, i e, those in which rice has to be cooked for offerings Seven separate rites are included under this head By Chandrachuda Bhatta, son of Umápati Bhatta Suri

Beginning. यज्ञानुष्ठानभावेन मध्यानै पृथक्कर्मभिः ।
ब्रह्मावब्रह्मणाम्नाया सर्वधर्मसमाश्रये ॥ १ ॥
समादिशु यथाभेद्य भक्तानुग्रहकारणं ।
नमामि परमानन्द ज्ञानविज्ञानसिद्धये ॥ २ ॥
उमामहेश्वरं देवमापदाम्ने दुर्मीलिपा ।
गणेशमाद्यशारदादीन् पितरौ च पितामहं ॥ ३ ॥

उमापतितनूजेन चन्द्रशेखरशर्म्मणा ।
विलोक्य सूत्रभाष्यञ्च विविधाः पद्धतीस्तथा ॥ ४ ॥
क्रियते पाकयज्ञानां पद्धतेश्च विनिर्णयः ।
यदत्र स्खलितं किञ्चिच्छोध्यं तद्वङ्गवेदिभिः ॥ ५ ॥

End. धर्म्मेश्वरात्मजश्रीमदुमापद्धरसूनुना ।
कृतोऽयं चन्द्रचूडेन पाकयज्ञादिनिर्णयः ॥
विक्रमाब्दे तथा शाके मार्गशीर्षे च सोमजे ।
एकादश्यामयं ग्रन्थो नारायण्यां समापितः ॥

Colophon. इति पौराणिकधर्म्मभट्टसूनुश्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्यउमापतिभट्टसूरिसूनुचन्द्रचूडभट्टकृतः पाकयज्ञनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । पाकयज्ञपद्धतिनिरूपणं ।

No. 1815. साङ्ख्यकारिका, साङ्ख्यचन्द्रिकाख्यटीकासहिता ।

Substance, country-made paper, 12½ × 5½ inches Folia, 12. Lines, 14 on a page Extent, 1,008 s'lokas. Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose. Correct

Sáṅkhya-káriká. Memorial verses on the principles of the Sáṅkhya doctrine of Kapila. By I's'varakrishna. Attached to the text is a commentary entitled Sáṅkhya-chandriká, by Náráyana Tírtha, pupil of Rámagovinda Tírtha. The text has been published by Dr H. H. Wilson, *along with a commentary by a Gaudapáda, an English translation* of the text by H. T Colebrooke, and of the commentary by the editor. German and French versions of the text have also been published.

Beginning. (टी॰) । श्रीरामगोविन्दसुतीर्थपादकृपाविशेषादुपलभ्य बोधं ।
श्रीवासुदेवादधिगत्य सर्व्वशास्त्राणि वक्तुं किमपि स्मराणः ॥ १ ॥
प्रकर्मि पुरुषस्थैव नत्वाचार्य्यान् गुरूंस्तथा ।
नारायणः साङ्ख्यसूत्रे तनुते साङ्ख्यचन्द्रिकां ॥ २ ॥
(मू॰) । दुःखत्रयाभिघाताज्जिज्ञासा तदपघातके हेतौ ।
दृष्टे सापार्था चेन्नैकान्तात्यन्ततोऽभावात् ॥ १ ॥

End. (मू॰) । षष्ठ्यां किल येऽर्थास्तेऽर्थाः कृत्स्नस्य षष्टितन्त्रस्य ।
आख्यायिकाविरहिताः परवादविवर्जिताश्चापि ॥ ७२ ॥

Colophon इति साङ्ख्यकारिकाग्रन्थः समाप्तः ।

(टी०)। तथा चाचैतत् षष्टिपदार्थविवेचनाभेद प्रकरणं किन्तु तन्त्रमेवेति सिद्ध ॥ ६९ ॥

इति रामगोविन्दतीर्थशिष्यनारायणतीर्थकृता साङ्ख्यचन्द्रिका समाप्ता ॥

विषय । साङ्ख्यदर्शनस्य मतनिर्णय ॥

No 1816 स्वरोदयटीका ।

Substance country made paper, 11 × 5½ inches Folia, 123 Lines, 13 on a page Extent, 5 000 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit Calcutta Government of India, also another copy at Murshidabad, with Gopaladasa Mahanta Appearance, old Prose Correct

Svarodaya ṭiká A commentary on the Svarodaya which is a treatise on austromancy, charms and philters By Narahari

Beginning नति कृत्वा गणेशाय विघ्नविध्वंसकारिणे ।

निर्विघ्नकृतिसार्थाय कमलापतये नमः ॥ १ ॥

हरिविप्रकवि स्वार्थं परार्थञ्च स्वरोदये ।

व्याख्यान मानकादीनां स्वराणां नामजन्मना ॥ २ ॥

गुरुभ्यो बहुधा श्रुत्वा यथाज्ञानं यथाधिया ।

नरहरी भिधा(?) टीका इति रात्रा वितन्यते ॥ ३ ॥

अथ कविरानन्दरूप ब्रह्म नमस्करोति अथवन्नमिति ।

End नदीतीरे शुभे देशे भूभागे शुभे दिने रिक्तादर्शान्यतिथौ शनिकुजान्यवारे शान्तियुक्ते काले लो+ग भुवि चिपेत् ॥

Colophon इति श्रीनरहरिकृतो स्वरोदयटीकायां मृत्युञ्जयमन्त्रः । औषधयन्त्रमन्त्रबलानि समाप्तानि, समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

विषयः । ज्योतिःशास्त्रानुसारेण भविष्यद्गणनाविषयकस्वरोदयाख्यग्रन्थव्याख्याने ।

Súrya-siddhánta-vivaraṇa   A commentary on the Súrya-siddhánta of Bháskara A'charya   By Bhúdhara, son of Devadatta, and grandson of Soma S'armá of the Bharadvája clan, an inhabitant of Kámpilya on the banks of the river Sindhu.

Beginning. यस्योदये निखिलविश्वहृदयपद्मसुज्जृम्भते भवति सङ्कुचितं तदस्ते ।
तं विश्ववन्द्यसुरवन्दितपादपद्मं सर्वेतरायुतदृशं प्रणमामि सूर्यं ॥ १ ॥
काम्पिल्ये सुरसिन्धुवन्धुरतटे ज्योतिर्विदामग्रणी-
र्भारद्वाजकुलेऽमले समभवत् श्रीसोमशर्माख्यः ।
तत्पुत्रो नृपवृन्दवन्दितपदः श्रीदेवदत्ताभिध
कीर्त्या निर्मलयोज्ज्वलाः समतनोद्य पङ्क्तिमज्झा दिशः ॥ २ ॥
भूधरस्तत्सुत सूर्यसिद्धान्त विवृणोत्यदं ।
गुरूणां पादयुगल-कमल-भ्रमरायित. ॥ ३ ॥

End. तत्कथमित्युक्ते कदा कार्त्तिकवर्षे वैशाखे मासि सूर्य· प्रायेण कृत्तिकानक्षत्रस्थो भवति तद्दैव गुरु. कृत्तिकानक्षत्रे रोहिणीनक्षत्रस्थो वा ॥

Colophon. खण्डितत्वात समाप्तिसूचकवाक्य नास्ति ।

विषय·। सूर्यसिद्धान्तस्य व्याख्यान ।

Beginning. (टी०)। रमाप्रेमामर्त्तं जगदवनदचं मधुहृतं
श्रुतीनामादानादधिजनितवेदाननमुद।
अखण्डानन्दाढ्यं निखिलजनहृत्कञ्जनिलयं
हयग्रीवं वन्दे प्रकृतकृतिविघ्नप्रशमितकृते॥ १॥
सत्येकस्मिन्नपि बाधके समवहितसाधकशतादपि कार्य्यानुत्पत्तिदर्शनादपेक्षित-
प्रारिप्सितप्रत्यूहापोहायानुष्ठितं भगवत्स्तुतिरूपमङ्गलं शिष्यशिक्षार्थमादौ नि-
बध्नाति श्रीलक्ष्मीरमणमित्यादिना॥
(मू०)। श्रीलक्ष्मीरमण नौमि गौरीरमणरूपिणं।
स्फोटरूपं यतः सर्व्वं जगदेतद्विवर्त्तते॥ १॥
अशेषफलदातारं भवाब्धितरणे तरिं।
शेषाशेषार्थलाभार्थं प्रार्थये शेषभूषणं॥ २॥
पाणिन्यादिमुनीन् प्रणम्य पितरं रङ्गोजिभट्टाभिधं
दैतध्वान्तनिवारणादिफलिकां पुंभावपाग्देवतां।
दुष्टिं गौतमजैमिनीयवचनव्याख्यातृभिर्दूषितान्
सिद्धान्तानुपपत्तिभिः प्रकटये तेषां वचो कूपये॥ ३॥
प्रारिप्सितप्रतिबन्धकोपशमनाय कृतं श्रीफणिराजरूपं मङ्गलं शिष्यशिक्षार्थं
निबध्नंश्चिकीर्षितं प्रतिजानीते॥
(मू०)। अशेषभूषणदातारमपि सर्व्वेश्वरं गुरुं।
श्रीभूषणसारेऽस्मिन् प्रार्थये शेषभूषण॥
इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारीणधुरीणरङ्गोजिभट्टात्मजकौण्डभट्टकृते वैया-
करणभूषणसारे स्फोटवादः समाप्तः॥
(टी०)। पूर्णात्मने इतीति पूर्णत्वमप्रतिहतैश्वर्य्यं तेन रूपेणात्मनो नतिरव निजा-
पत्यप्रचारेच्छाया अपि विषयविशेष इति बोध्यं।
इति श्रीमद्भक्तामिजनोत्पन्नभारतीयीपनामकपण्डितश्रीवल्लभात्मजहरिवल्लभविर-
चिते भूषणसारदर्पणे स्फोटनिरूपणं॥
अथ वैयाकरणतात्पर्य्यविषयीभूतार्थप्रकाशनं। तत्रादौ धात्वर्थनिरूपणं। ततो
नामार्थनिरूपणं। ततः समासशक्तिनिरूपणं। ततः शक्तिरूपनिरूपणं। ततो
नञर्थनिर्णयः। तत उपसर्गनिपातार्थनिरूपणं। ततस्तिङ्सामर्थ्यनिरूपणं।
ततः अभेदैकत्वसङ्ख्यानिर्णयः। ततः सङ्ख्याविवक्षानिर्णयः। ततः क्त्वाद्यर्थनिर्णयः।
ततो वर्णस्फोटनिरूपणं। ततः पदवाक्याखण्डनिरूपणं। ततो वाक्यस्फोटनिरू-
पणं। ततो जातिस्फोटनिरूपणं॥

No 1819. प्रयोगोत्तमरत्नमाला ।

Substance, country made yellow paper, 13 x 3¾ inches Folia, 295 Lines 7 on a page. Extent, 6,762 s'lokas Character, Bengali. Date, SK. 1723 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Prose Incorrect

Prayogottama ratnamálá A discourse on Sanskrit grammar By Purushottama Vidyávágis'a Bhattacharya Written by order of king Nandadeva The codex contains six chapters, and extends to conjugations Something more is wanted to complete the work.

Beginning श्रीनन्दसूनोर्वदनारविन्दमुपास्महे यत्र नितान्तमेव ।
स्फुरच्छ्रुतीनां परम रहस्य स्मिताश्रयानन्दमय विभाति ॥
अमृताधिकमाधुरीधुरीणाधरनिर्य्यासगुणाञ्चितेन ।
वेणोरणितेन जगन्ति रञ्जयन्त भगवन्त घनकान्तमनुमीडे ॥
श्रीनन्ददेवस्य गुणैकसिन्धोर्महामहेन्द्रस्य यथानिदेश ।
यत्नात प्रयोगोत्तमरत्नमाला वितन्यते श्रीपुरुषोत्तमेन ॥

End. सन्धभाव पौनरुक्त्य विभक्तीनाञ्च लोपन ।
व्याख्येयव्याख्यर्थारैक्य सुखबोधकृते कृत ॥

Colophon. द्विजकुलकमलप्रकाशकैकभास्करमहामहोपाध्यायश्रीविद्यावागीशभट्टाचार्य्यनिर्म्मितप्रयोगोत्तमरत्नमालाया लन्तु षष्ठो विन्यास सम्पूर्ण ।

विषय । अत्र सन्धिप्रकरणावधिलन्प्रकरणपर्य्यन्त पदाना प्रयोगकथन ॥

No 1820 आनन्दलहरी, सटीका ।

Substance, country-made paper, 13 x 4½ inches Folia, 60 Lines, 11 on a page Extent, 2 000 s'lokas Character, Nagara Date, SM 1810 Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Verse Incorrect

Anandalahari, Satika A hymn to S iva with a commentary The text is attributed to S'añkara Achárya, the commentary is anonymous. The object of the hymn is to identify S iva with all the other leading gods and goddesses

Beginning शिव शक्त्या युक्तो यदि भवति शक्त प्रभवितु
न चेदेव देवो न खलु कुशल स्पन्दितुमपि ।

अतस्त्वामाराध्य हरिहरविरिञ्च्यादिभिरपि
प्रणन्तुं स्तोतुं वा कथमकृतपुण्यः प्रभवति ॥

End. प्रदीपज्वालाभिर्दिवसकरनीराजनविधिः
सुधासूतेश्चन्द्रोपलजललवैरर्घ्यघटना ।
स्वकीयैरम्भोभिः सलिलनिधिसौहित्यकरणं
त्वदीयाभिर्वाग्भिस्तव जननि वाचां स्तुतिरियं ॥

विषय । स्तोत्रव्याजेन पार्वत्याः रूपादिवर्णनम् ।

No 1821. न्यायसिद्धान्तमुक्तावलीदीपिका ।

Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 52 Lines, 11 on a page. Extent, 2,050 s'lokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose. Incorrect

No. 1822 अलङ्काररत्नाकरोदाहरणमनिबद्धदेवीस्तोत्रं ।

Substance, country made paper, 14 × 7½ inches. Folia, 10 Lines, 15 on a page. Extent, 180 s'lokas Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose and verse Incorrect

Alaṅkára-ratnákarodáharana-sannibaddha-deví-stotra. A hymn to Párvati, in course of which illustrations are given of all the rhetorical ornaments noticed in the 'Alaṅkára-ratnákara' By Siṁhas'aṅkara, of Káshmir.

Beginning. रत्नाकराख्यकरणे स्फुटीकृतालङ्कारलक्ष्माणि यथाक्रमेण ।
वन्दीव देव्या गिरिराजपुत्र्याः करोमि संयन् स्तुतिगोचराणि ॥
आमुखैकार्थपदं पुनरुक्तवदाभासम् ।
अमायगीलोकजनार्तिहानी सुमतुपर्यद्रविणार्थदात्री ।
अमन्तु भिन्नाभपदाद्विरर्थैरमाम्बिकाख्याम् मदोन्मदानपि ॥ ९
अत्र यथा अवनीभि लोकजन इति आर्तिहानीति सुमतुपर्यैति द्रविणार्थेति पदाद्विरिति उमाम्बिकेति मद उन्मद इति आमुखे एकार्थत्वं ।

End श्रीशोभाकरसूत्रार्थमत्योदाहरण(?)मात्रकं ।
निर्मितं रत्नकण्ठेन देवीस्तोत्रेऽतिपावनि ॥

Colophon. इति श्रीकाश्मीरदेशवास्तव्यश्रीयशस्करविरचितालङ्काररत्नाकरोदाहरणमनिबद्धं देवीस्तोत्रं समाप्तं ॥

विषयः । देवीस्तोत्रव्याजेन श्रीशोभाकरमित्रविरचितालङ्काररत्नाकराख्यस्यालङ्कारग्रन्थस्य यथाक्रमोदाहरणप्रदर्शनं ॥

Beginning अनाद्यानन्दकूटस्थज्ञानानन्तसदात्मने ।
अभूतद्वैतजालाय साक्षिणे ब्रह्मण नम ॥ १ ॥
नम श्रुतिशिर पद्मखण्डमार्त्तण्डमूर्त्तये ।
बादरायणसञ्ज्ञाय मुनये शमवेश्मने ॥ २ ॥
नमाम्यभोगिपरिवारसम्पद निरस्तभूतिमनुमार्द्धविग्रहं ।
अनुग्रमुन्मुदितकाललाञ्छन विना विनायकमपूर्व्वशङ्कर ॥ ३ ॥
यद्वक्त्रमानससरप्रतिलब्धजन्मभाष्यारविन्दमकरन्दरस पिबन्ति ।
प्रत्याशमुन्मुखविनीतविनेयभृङ्गास्तान भाष्यवित्तकगुरून प्रणमामि मूर्द्ध्ना ॥ ४ ॥
पदादिवृन्तभारेण गरिमाण बिभर्त्ति यत् ।
भाष्य प्रसन्नगम्भीरं तद्व्याख्या श्रद्धयारभे ॥ ५ ॥

End यथा देवे विशिष्टजातीये तद्व्यतिरिक्तस्याहकर्तुं श्च मानससम्बन्ध कल्पितोऽपि स्वनिबन्धने लोकशास्त्रव्यवहार यथावगतिलहेतु तथाय कल्पितोऽप्यलौकिकात्मरूपप्रतिपत्ते प्राक प्रमाणं निश्चितप्रत्ययोत्पादनात बाधानुपलब्धेश्चेति ॥

Colophon इति श्रीपञ्चपादिकाया नवमा वर्णक समाप्त ॥ इति चतु सूत्री समाप्ता ॥

विषयः । शङ्करकृतवेदान्तसूत्रभाष्यस्य चतु सूत्र्या व्याख्यान ॥

No 1824 व्रतोद्यापनकौमुदी ।

Substance country ma le j aper, 11¼ × 5½ incl es Folia 77 Lines 13 on a page Extent, 2037 ślokas Cl aracter, Nágara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance old Prose and vers Incorrect

Vratodyoj ana Kaumudí A handbook for the concluding ceremonies of certain Vratas By Sañkara, son of Vall ıla Contents Vratas defined, Concluding ceremonies of Vratas, Concluding rites of Vratas which involve a hundred thousand worships, a hundred thousand salutations, a hundred thousand circumambulations, and the dedication of a hundred thousand lamps, concluding rite of worshipping an earthen lingam or an image of Ganesa, the rite of marrying a tulası plant to an image of Vishnu, directions for rites to be celebrated

in the month of Kártika, ditto for planting a flagstaff in honour of a divinity, *ditto for dedicating lamps to Tripura*, *ditto for worshiping* Vyása, ditto for consecrating Asvattha and Vata trees

Beginning नत्वा गणेशं सम्भक्त्या शङ्करेण वितन्यते ।
मुदा पुराणविख्याता व्रतोद्यापनकौमुदी ॥
तत्र तावत् सर्व्वव्रतोपयोगित्वात् किञ्चित् किञ्चित् निर्णयादिकं लिख्यते ॥

End पीठादि आचार्य्याय दत्वा मण्डपं सदस्याय दत्वा शताधिकान् ब्राह्मणान् भोजयिष्ये इति सङ्कल्प्य सदक्षिणं सम्भोज्य आशिषो गृहीत्वा व्रतोद्यापनपूर्णतां वाचयित्वा इष्टजनैः सह भुञ्जीत ॥

Colophon इति श्रीमत्शङ्कर्यां व्रतोद्यापन समाप्तं ॥ इति श्रीबल्लालसूनुशङ्करविरचिता व्रतोद्यापनकौमुदी समाप्ता ॥

विषय । अथ प्रथमं व्रतसाधारणपरिभाषा । तत व्रतोद्यापनानि । ततो लक्षपूजा-लक्षनमस्कार-लक्षप्रदक्षिणोद्यापनं । ततो लक्षदीपदानविधानादिकं । तत पार्थिवलिङ्गोद्यापनं, गणेशोद्यापनञ्च । ततो विष्णुना सह तुलसीविवाहविधिः । तत कार्त्तिकोद्यापन-ध्वजारोपण-त्रिपुरदीपन-व्यासपूजनविधानानि । ततः अश्वत्थोद्यापनविधानं, वटोद्यापनविधानञ्च ॥

End एषामलङ्कारदोषाणां सत्यपि पूर्व्योक्तदोषेभ्य कश्चिदिद्विशेषेणैणायतता इथ मदर्णीया किन्तु तत्तद्दोषमासान्यलक्षणमङ्गुदेणैवेषामपि सिद्धिरिति शुभं ॥

Colophon इति श्रीकाव्यप्रकाशनिदर्शनेऽर्थालङ्कारनिर्णयो दशम उद्योत ॥ समाप्तमिति भद्रम ।

विषय । काव्यप्रकाशव्याख्यान ।

No 1826 ज्योति सङ्ग्रह ।

Substance, country made paper, 12 × 5¼ inches Folia 20 Lines, 11 on a page Extent, 410 s'lokas Character, Nagara Date ? Place of deposit, Calcutta Government of India, a second copy at Virabhuma, Pandit Pratapachandra Bhattacharyya. Appearance old Prose and verse In correct

Jyotihsangraha A manual of astrology Contents I astrological calculations for marriage, II ditto for bringing a bride for permanent residence with her husband, III omens and portents, IV omens at the time of starting on a journey, V astrological indications in connection with a new house, VI rites to be observed in consecrating a house, a garden, a tank &c, VII relation of Naksatras to human destiny, VIII ditto of the passing of the sun from one sign of the zodiac to another, IX auspicious times

Beginning वर्णो वश्य तथा तारा योनिश्च ग्रहमैत्रक ।
गणकूट भकूटञ्च नाडी चैते गणाधिका ॥ १ ॥

End वारप्रदत्तिर्घटिकाद्वय यत्त पुन पुन सार्द्धमितस्ववाद्दात् ।
होरा भवत सूर्य्यसुगुरुभौमसमनी व्यभेषु दिनोक्तकर्म्म ॥

Colophon इति शुभाशुभप्रकरण नवम ॥ इति ज्योति सङ्ग्रह समाप्त ।

विषय । अत्र प्रथम विवाहप्रकरणं । तत द्विरागमनादिप्रकरण । तत शकुनप्रकरण । ततो यात्राप्रकरण । ततो वास्तुप्रकरण । ततो गृहप्रतिष्ठा वाप्याराम तडाग कूप-सुरप्रतिष्ठाप्रकरण । ततो नक्षत्रप्रकरण । तत सङ्क्रान्तिप्रकरण । तत शुभाशुभ-प्रकरण ॥

No 1827 प्रयोगपद्धति ।

Sub tance, country made paper, 9¼ × 5½ inches Folia 52 Lines, 11 on a page Extent, 722 s'lokas. Character, Nagara. Date, Sm. 1897 Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose Incorrect

Prayoga paddhati Directions for the performance of domestic rites in accordance with the rules of Paraskara Anonymous The work serves as a commentary on the Grihya Sutra of Páraskara

Beginning अनाहिताग्नेर्नवप्राशन अनाहिताग्निरावसथिके तस्य नवप्राशननिमित्त नव-प्राशनाख्य व्याख्यास्यत इति सूत्रशेष ।

End अथ तस्मिन्नग्नौ अचलहोमपक्षमहायज्ञपिण्डपितृयज्ञपक्षाद्याग्रयणादि कुर्वीत पूर्ववदृच्छोक्तमिति शेषो द्विविधान ॥

Colophon इत्यग्निहोत्रिहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां प्रयोग-पद्धतौ तृतीय काण्ड समाप्त ॥

विषय । पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्वकनवप्राशनाख्यकर्मप्रयोगनिरूपण ।

No 1828 नीतिसारः ।

Substance country made paper, 9½ × 6¼ inches Folia, 190 Lines 17 on a page Extent 3 850 s'lokas Character Nagara. Date ? Place of deposit Calcutta Government of India a second copy at Berhampur with Babu Ramadasa Sena Appearance, old. Verse Incorrect

Nitisara The elements of Polity By S'ukra Acharya The work *contains four chapters of* which the first treats of the duties *of* kings, second those of queens and princes, third of ministers and other officers, and fourth, of the requirements of kings In the last, is given a detailed account of firearms and gunpowder The work is said to be an old one, and quotations from it, or references to it, occur in ancient books, but the last chapter is apparently spurious, as it describes guns as they existed a hundred years ago

Beginning. अथ शुक्रनीतिप्रारम्भ ।

प्रणम्य जगदाधार सर्गस्थित्यन्तकारिणं ।

सम्पूज्य भार्गव' इष्टो वन्दित पूजित सुत ॥

End. दुष्टता दुष्टसंयोगाद्दुष्टोऽपि हि गच्छति ।

सुराबिन्दुसमायोगाद्‌ गङ्गापूर्णपयो यथा ॥

Colophon. समाप्तिसूचकवाक्य नास्ति ।

विषय । राजनीतिसमुदायनिरूपण ।

No 1829. कामन्दकीयनीतिसार: ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches Folia, 123 Lines, 17 on a page Extent, 1,300 slokas Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old Verse Incorrect

Nitisára The elements of Polity. By Kámandaki The work has been published in the Bibliotheca Indica of the Asiatic Society of Bengal.

Beginning यस्य प्रभावाद्‌ भुवनं शाश्वते पथि तिष्ठति ।

देव स जयति श्रीमान् दण्डधारो महीपति· ॥ १ ॥

End. एकोऽपि वारणपतिर्द्विपतामनीक

व्यक्तभित्त्वन्ति सद्(?)षड्गुणोपपन्न ।

नागेषु हि क्षितिभुजां विजयो निबद्ध

स्तस्माद्‌ गजाधिकबलो नृपति सदा स्यात् ॥ ६२ ॥

Colophon. इति कामन्दकीये नीतिसारे गजाश्वपतिकर्म्मंसि पदाति रथ हस्ति भूमयो यान-कल्पना व्यूहकल्पना प्रकाशयुद्धच ऊनविंशतितम सर्गः ॥ १९ ॥

समाप्तश्चाय कामन्दकीयनीतिसार ॥

विषय । नीतिशास्त्रव्याख्यान ।

No 1830 दानवाक्यावली ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches Folia, 76 Lines, 11—12 on a page Extent, 2 507 ślokas Character, Maithili Date, Sк 1779 Place of deposit, Mujaná Post Tajapura, Darbhangá, Pandit Babulala Paṭhaka. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct

Danavákyávali An elaborate treatise on religious gifts By Dhiramati Deví, daughter of Rámeśvara Rajapandita, and wife of Rájá Narasiṁha Deva of Mithila

Beginning वन्दे मुकुन्दस्य पदारविन्दं वृन्दारकवृन्दवन्द्यं ।
मन्दाकिनी यन्मकरन्दविन्दुसन्दोहसन्देहधियं ददाति ॥
त्रैलोक्याधिपतेः पदं त्वदभुवं दैत्याधिप याचतो
दत्तं सत्त्वमदेन तेन वसुधामेवाप्तो महान् ।
देवार्थे बलिनं बलिं च लयतोऽप्यस्मै हरत्युच्चकै-
स्त्राराज्यप्रतिभूर्भविष्णु सपदि स्वस्यचरः पातु वः ॥
श्रीकामेश्वरराजपण्डितकुलालङ्कारसारः श्रिया-
माराम नरसिंहदेवमिथिलाभूमण्डलाखण्डलः ।
दृप्यद्दुर्दरवैरिदर्पदलनो भूदर्पनारायणो
विख्यातः शरदिन्दुकुन्दधवलधाम्नोदयशोमण्डलः ॥
तस्योदारगुणाश्रयस्य मिथिलाक्ष्मापालचूडामणेः
श्रीमद्धीरमति प्रिया विजयते भूमण्डलालङ्कृति ।
दाने कल्पलतेव चारुचरिते चारुन्धतीव स्थिरा
या लक्ष्मीरिव वैभवे गुणगणे गौरीव या गण्यते ॥
वापी पुष्करिणाधिका सुविमला विख्यातवापीसमा
रम्यं कीर्तिनिकायशिवालयभवनं चन्द्राभमर्धं शिवः ।
उद्यानं फलपुष्पनम्रविटपच्छायाभिरानन्दनं
भित्त्वा परमाद्भुतदानमनघं यस्या भवान्या इव ॥
सच्छीभङ्ग समार्पितकृतसुमनसो या महादानदैः
पात्रैराजीवराजीवलसत्परामाप्ररामैर्महामैः ।
विख्यातुस्वाप्यविद्यापरिमलितमतिर्मम्ममाण्मुदारा
राज्ञी पुण्यावलोका विरचयति नवां दानवाक्यावलीं सा ॥
यथादौ दानधर्मेषु । तत्र महाभारते । इत्यादि ।

End. यावत् स्वर्गतरङ्गिणी हरजटाजूटान्तमालम्बते
यावद्विश्वविकाशविस्तृतकरः सूर्योऽम्बुमुन्मुच्चते ।
यावन्मण्डलमैन्दवं वितनुते शम्भोः शिरोमण्डनं
तावत् कीर्त्तिलतेयमस्तु सफला देव्याः सतां श्रेयसे ॥
निबन्धान् सम्यगालोच्य श्रीविद्यापतिसूरिणा ।
दानवाक्यावली देव्याः प्रमाणैर्विमलीकृता ॥

Colophon. समस्तप्रक्रियाविराजमानदानदलितकल्पलताभिमानमवभक्तिभावितवञ्जमानम-
हामहादेवीश्रीधीरमतिदेवीविरचिता दानवाक्यावली परिपूर्णा ।
शुभमस्तु श्रीरस्तु । शकाब्दाः १००९ ।

विषयः । दानप्रशंसा । दानकालनिरूपणं । धर्म्मलक्षणं । दानादौ स्वेच्छदेशस्य सर्व्वथा-
श्रेयस्त्वनिरूपणं । दानविधिः । द्रव्यदैवतनिरूपणं । प्रतिग्रहविधिः । प्रयोग-
कथनं । मत्स्योक्तहिरण्यदानविधिः । एवं विष्णुधर्म्मोत्तरायुक्तहिरण्यदानविधिः ।
हिरण्य-कृष्णतिलदानविधिः । अलङ्करणदानविधिः । हैमरौप्यभाजनादि-
दानविधिः । मलवणनैजसपात्रदानविधिः । पानीयदानादिविधिः । रत्नदान-
विधिः । कपिलादिदानविधिः । उभयतोमुखीदानविधिः । गजाश्वादिदान-
विधिः । गुडधेन्वादिदानविधिः । नानादैवतपशुदानविधिः । गुडभारादि-
दानविधिः । सिन्दूरभारादिदानविधिः । कृष्णाजिनादिदानविधिः । मण्यादि-
दानविधिः । गन्धादिदानविधिः । पादुकाच्छत्रादिदानविधिः । दीपादिदान-
विधिः । फलदानविधिः । शय्यादानविधिः । शिविकादिदानविधिः । दासा-
दिदानविधिः । ताल-वृन्तचामरादिदानविधिः । वस्त्रादिदानविधिः । चाविक-
वस्त्रादिदानविधिः । उष्णीषदानविधिः । मासनियतवास्तुदानविधिः । सङ्क्रान्ति-
निमित्तकदानविधि । माघविकादिदानविधिकीर्त्तनञ्च ॥

No. 1831. पूर्त्तकमलाकरः ।

Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 172. Lines, 9 on a page. Extent, 3,270 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India; another copy in the Library of the Mahárája of Darbhángá Appearance, old. Prose and verse. Correct

Púrta-kamalákara. On acts of pious liberality for public good. By Kamalákara Bhatta, son of Rámakrishna Bhatta. Contents: Times meet for the dedication of tanks; rules of dedication; differences in

the ritual of consecration according to the four Vedas, rituals common to all Dedication of wells and Baulis Do of trees and gardens Do of as'vattha trees Do of five sacred trees Do of buildings in connection with trees Gifts of trees Times meet for commencing a public building Laying the foundation and other details Consecration of sacred images Auspicious and inauspicious marks on images Sex of images Peculiarities of the ammonite stone, Salagrāma, and the rituals for worshipping those stones Rituals for the consecration of temples, images, flags &c Consecration of images after they have been defiled by the touch of Chandalas Repairing of images Expiations for accidental breaking of temples &c Consecration of Durga Consecration of kings Divination before commencing a tank or well Consecration of Vinayaka Yajnas for the pacification of planets &c The Ganas, their character and worship Imperial consecration

Beginning नारायणात्मजश्रीमद्रामचन्द्रस्य सूनुना ।
कमलाकरभट्टेन पूर्त्तं सम्यग्विवेच्यते ॥
अथ सामान्यतो जलाशयोत्सर्गः । स च उदगयने माघादिषट्सु कार्त्तिके वा
वसवर्ज्यं सर्वमासेषु वा ——— इत्यादि ।

End विहृत्य सभागान पुरोहिताय दत्त्वा सदस्य विप्रान् सन्तोष्य कर्मशेषापणं
कुर्य्यादिति ।

Colophon इति श्रीमीमांसकरामकृष्णभट्टात्मजरामेश्वरभट्टोपाध्यायकमलाकरभट्टकृतः पूर्त्तकम-
लाकरः समाप्तः । शुभं भूयात् ।

विषय । जलाशये त्यागकरणे स्वसामान्यत्वादिनिरूपणं । प्रतिष्ठाविधिकीर्त्तनं । तत्र
चतुर्वेदोक्तानां विशेषकथनं । आपकत्वव्यकथनं । नागपद्धतिविधि । चतुर्थी
कर्मकथनं । वारुणस्नानविधि । अथ सर्वत्र प्रयोगकथनञ्च । वापीकूपाद्युत्सर्ग-
विधिकथनं । वृक्षारामाद्युत्सर्गविधानं । अश्वत्थोपनयनविधि । तरुपुत्रकविधि ।
तदुपयोगिप्रासादप्रतिष्ठाविधि फलवृक्षप्रायश्चित्तदानविधि । प्रासादारम्भ-
कालनिरूपणं । तत्र खातमण्डपादिविधि । शिलान्यासविधि । मण्डपच्छायादि-
निरूपणं । प्रासादप्रतिष्ठाविधि । कलशारोपणविधि । ध्वजप्रतिष्ठाविधि ।
प्रतिमादीनां शुभाशुभलक्षणादिनिरूपणं । लिङ्गभेदलक्षणादिकथनं । पञ्चसूत्र-
निर्णय । शालग्रामलक्षणादिकथनं । तत्र तत्र माहात्म्यादिकीर्त्तनञ्च । शाल-
ग्रामपूजाधिकारादि । द्वारवतीचक्रनिरूपणं । प्रतिमानिरूपणं । कलशादि-
मूर्त्तिस्थापनकथनादिक । मन्दिरप्रतिष्ठाधिकारादि । प्रासादध्वजादिप्रति

ष्ठाना विस्तरेण प्रयोगकीर्त्तनं। महापूजाविधिकथनं। अथ चतुर्थीकर्म्मविधि। दृढप्रतिष्ठाविधि। ध्वजारोपणविधिः। लिङ्गार्चाप्रतिष्ठाविधि। चण्डालादिस्पर्शे पुनः प्रतिष्ठाविधिकथनं। जीर्णोद्धारविधिकीर्त्तनं। अथ प्रयोगकथनं। प्रासादकलसलिङ्गार्चादिभङ्गे शान्तिकथनं। दुर्गप्रतिष्ठाविधिः। राज्याभिषेकविधिः। तडागवापीकूपखननादौ जलस्थानोपायकथनं। विनायककल्पनादिविधि। ईशानयागविधि। ग्रहयागविधि। नक्षत्रयागविधि। दिग्यागविधि। निर्ऋतियागविधि। ऐन्द्रीशान्तिविधिः। तत्र तत्र प्रयोगकथनं। शान्तिगणकीर्त्तनं। आयुष्यगणनिरूपणं। अर्म्मवर्म्मगणकथनं। चित्रादिगणकथनञ्च। राज्याभिषेकप्रयोगकथनं। महाभिषेकविधिकीर्त्तनञ्च॥

No. 1832. देवदासप्रकाशः।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 316. Lines, 8 on a page. Extent, 8,518 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, the Library of the Rájá of Darbhanga; another copy, Calcutta, Government of India. Appearance, old, decayed. Prose and verse. Correct.

Devadása-prakás'a. An elaborate digest of the leading rites of the Smritis, with particular reference to the lunations when they should be performed. By Devadása Mis'ra.

Beginning. श्रद्धार्चित हव्यकव्य भुङ्क्ते यो विघ्नसत्तानम्।
यो देवः पिङ्गरूपेण न वन्दे यज्ञपूरुषम्॥
कल्पद्रु कृत्यार्णव-कृत्यदीप मिताक्षरादीन् सुबहून् प्रबन्धान्।
आलोच्य + + + + वेदितान् तिथ्यादिसन्देहमपाकरिष्ये॥
मिश्रश्रीदेवदासेन निबन्धोऽयं प्रकाशितः।
देवदासप्रकाशाख्यः काशतां हृदये सताम्॥ इत्यादि।

End. मलमासे न कुर्व्वीत व्यासस्य वचनं यथा॥

Colophon. इति देवदासप्रकाशे मलमासनिर्णयः। समाप्तोऽयं ग्रन्थः।

विषयः। तिथिस्वरूपनिरूपणादिकं। खण्डतिथिग्रहणस्थाननिरूपणं। नन्दादिपारिभाषिकलक्षणविवेचनं। दैवपैत्र्यादिकालनिरूपणं। वेधवाक्यविवेचनं। प्रतिपन्निर्णयः। अथ वीरप्रतिपदादिनिरूपणं। द्वितीयानिर्णयः। अथ भ्रातृद्वितीया-चन्द्रशयनद्वितीयादिनिरूपणं। तृतीयानिर्णयः। तत्र रम्भातृतीयादिनिरूपणं। एव

विषय। चतुर्थ्यादिनिर्णय। तत्र तत्र गौरीचतुर्थीकथनं। नागपञ्चम्यादिकथन। चन्द्र-
षष्ठ्यादिनिरूपण। अचलासप्तम्यादिनिरूपणं। जन्माष्टम्यादिनिरूपणं। अगस्त्योदय-
कालादिनिरूपणं। महालक्ष्मीव्रतादिनिरूपण। शारदीयापूजाविधिकीर्त्तन।
अशोककलिकापानादिविधि। बलिदानकालकथनं। अपराजितापूजाविधि।
दशहरा। मोक्षैकादश्यादिनिरूपणं। पारणव्यवस्थादिकथन। भोजनविधि।
अत्यन्तपीडायामेकादश्यां जलपाने नोपवासहानिरिति निरूपणं। हविष्यद्रव्य-
निरूपण। एकादशीद्वैधनिर्णय। विद्धाव्यवस्थाकथन। जया-विजयाद्यष्टविधमहा-
द्वादशीनिरूपण। श्रवणद्वादशीनिरूपण। सूर्य्यद्वादशी। इन्द्रद्वादशी। मदन-
त्रयोदशी। यमचतुर्द्दश्यादिनिरूपण। शिवचतुर्द्दशी। श्रावणीपूर्णिमा। नदीरजो-
योगादिनिरूपण। कोजागरविधि। होलिकाविधिः। अमावस्यायां श्राद्धविधि-
कीर्त्तनं। दीपान्वितविधि। सामान्यतः श्राद्धप्रक्रियानिरूपण। श्राद्धलक्षणादि-
निरूपणं। पञ्चविधश्राद्धनिरूपण। श्राद्धकालादिदोषनिरूपण। श्राद्धकालादिनि-
रूपणं। दर्शनिर्णय। प्रतिपद्युगनिर्णय। श्राद्धोपयोगिकुतपाष्टकनिरूपण। अष्ट-
कानिर्णय। वृद्धिश्राद्धनिरूपण। कन्यादिविवाहकालनिरूपण। अपरपक्षश्राद्ध-
विधि। सङ्क्रान्तिनिरूपण। रात्रिसङ्क्रमणविचारः। युगाद्याविवेचन। मन्वन्तरा-
दिनिरूपणं। ग्रहणनिरूपणं। तिथिवारनक्षत्रादिनिमित्तकर्म्मनिरूपण। मरणपक्ष
श्राद्धनिरूपणं। एकोद्दिष्टकालादिनिरूपण। श्राद्धाधिकारिनिरूपणं। मघाश्राद्धादि-
निरूपणं। गयादिस्थाने श्राद्धकल्पादिकथनं। श्राद्धदेशनिरूपणं। श्राद्धनियो-
ज्यार्हब्राह्मणपरीक्षाकथन। पङ्क्तिपावनादिलक्षणं। वर्ज्जनीयब्राह्मणलक्षण। मान
परिभाषानिरूपण। कूपमाणोदके ग्रामे मृतस्य निवसतो ब्राह्मणस्य दोषकथन।
श्राद्धयोग्यद्रव्यनिरूपण। मासविशेषे द्रव्यविशेषदानमाहात्म्यकथन। श्राद्धार्ह-
कुशादिनिरूपणं। अर्घपात्रनिरूपणादिकं। गन्धपुष्पादिनिरूपणं। विधिपरिभा-
षादिविचारः। पितृणामुपस्थितिकथनं। श्राद्धदिनात् पूर्व्वदिनकृत्यकथनं। भूमिशो-
धनविधि। निमन्त्रणप्रयोगादिकथन। श्राद्धदिनकृत्यनिरूपण। श्राद्धप्रयोग।
विशेषेण पिण्डदानविधिकीर्त्तन। श्राद्धदिनक्रियमाणवैश्वदेवनिर्णय। पिण्डपितृ-
यज्ञादिप्रयोग। मातृपार्व्वणश्राद्धविधिः। नित्यश्राद्धविधि। आमश्राद्धविधि
तीर्थश्राद्धविधि। चौरविधिविवेचनं। जीवत्पितृक द्विपितृकक्रियमाणश्राद्धविधि
प्रेतश्राद्धविधिः। मृतपित्रादिकृत्यनिरूपण। सहगमनविधि। स्नानादिविधि।
श्राद्धाधिकारिविवेचनं। दानपिण्डदानादिविधि। अस्थिसञ्चयनविधि। वृषोत्सर्गा-
दिविधि। कपिलादिदानविधि। मासिक सपिण्डीकरणादिविधि। मलप्रयोग।
काम्यो गजच्छायोद्देशेन करणाकरणनिरूपणं। आभ्युदयिकश्राद्धविधि।

अशौचनिरूपणं। पतितादीनां दाहादिनिषेधः। महापातकिनिर्णयः। नारायणबलिविधि। पर्णशवविधान। यतिसंस्कारादिविधिः। मलमासमघादिविधिकीर्तनम्।

No. 1833. व्यवहारकल्पतरुः।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 4½ inches. Folia, 250 Lines, 6 on a page Extent, 5,031 ślokas Character, Maithili. Date, B S. 1231. Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, *Darbhángá*, *Pandit* Kánáilála Jhá. Appearance, fresh. Generally correct.

Vyávahára-kalpataru. An elaborate treatise on Judicature, including *constitution of courts, administration of justice, and the pains* and penalties for civil and criminal offences. By Lakshmidhara, son of Hridayadhara Bhaṭṭa, minister of war and foreign affairs of Mahárájádhirája Govindachandra Deva of Kanauj. The digest was completed by order of the king, and dates from the 12th century. The work is rare, but appears to be a very complete digest.

Beginning. नानाशास्त्रवचोविचारचतुरप्रज्ञाबलस्थापित-

व्याप्तादिव्यवहारमार्गविशदास्तास्ताः प्रगल्भा गिरः।

यस्याकर्ण्य विपश्चितां प्रतिसभं रोमाञ्चमातन्वते

काण्डे स व्यवहारमत्र तनुते लक्ष्मीधरो द्वादशे॥

प्रथमं तत्र भूपस्य व्यवहारविलोकनम्।

प्राड्विवाक सभासंस्थोपदेशस्तदनन्तरम्॥ इत्यादि।

End. स्वभर्त्तृपोषणं स्वकर्मपरिवर्ज्जनमित्याचाराध्यालं धर्म्मः॥

Colophon. इति व्यवहारकाण्डादौ वर्णानुलोमसङ्करवृत्तिधर्म्मा प्रदर्शिता।

इति श्रीमन्महाराजाधिराजश्रीमद्गोविन्दचन्द्रदेवादिष्टेन महासान्धिविग्रहिकेण भट्टहृदयधरात्मजश्रीमल्लक्ष्मीधरेण विरचितो व्यवहारकल्पतरुः समाप्तः।

सन १२३१।

विषय। व्यवहारनिरूपणं। देशाचारादिकथन। प्राड्विवाकलक्षणादिकथन। सभानिरूपण। सभ्योपदेशकीर्त्तन। व्यवहारलक्षणं। विचारविधिः। भाषाविधान। उत्तरविधिः। प्रतिनिधिनिरूपण। प्रत्याकलितविधि। तत्र दुष्टलक्षणं। हीनलक्षण। अभिलक्षण क्रियादानविधिः। क्रियाबाद्विधिः। साक्षिनिरूपणं। असाक्षिलक्षण। साक्षिप्रत्युद्धारविधि। साक्षिदूषणविधिः। शपथविधान। साक्षिवाद्विधि। साक्षिपरीक्षाविधिः। साक्षिदण्डविधानं। सत्यापवादनिरूपण। साक्षि

विषय । बलावहनिरूपण । साक्षिनिगदकथन । साक्ष्यनिगदकथनञ्च । लिखितविधिकथन । शासनपत्रविधि । सलेख्यनिरूपण । दुष्टलेख्यनिरूपणञ्च । दूषितलेख्यपरीक्षाविधि । लेख्यबलकथन । लेख्यदौर्बल्यनिरूपण । भुक्तिनिरूपण । अनुपभोगेन भूमिहि-कथन । अन्यापभोगहान्यपवादकथन । विच्छिन्नभागनिर्णय । युक्तिनिरूपण । दिव्य-निरूपण । वर्णविशेषे दिव्यविशेषकीर्तन । द्रव्यविशेषे दिव्यविशेषकथनञ्च । अव-ष्टम्भादिनिरूपण । देशकालनिरूपणं । दिव्यविधानकथन । तत्र घटविधि । अग्नि-विधि । तोयविधि । विषविधि । कोशविधि । तण्डुलविधि । तप्तमाषविधि । धर्मजलविधि । शपथविधि । निर्णयप्रकारकीर्तन । निर्णयप्रमाणनिरूपण । निर्णीतकृत्यनिरूपण । जयिप्रतिपत्तिकथन । छलनिवृत्तिकथन । स्वतन्त्रास्वतन्त्र-सूचन । ऋणादानविधि । वृद्धिनिरूपण । अकृतवृद्धिकथन । परमवृद्धिकथनं । वृद्धिनिषेध । आधिविधिकथन । आधिसिद्धिनिरूपण । प्रतिभूविधि । उद्धारक-विधि । निक्षेपविधि । अस्वामिविक्रयविधि । सम्भूयसमुत्थानविधि । दत्ता-प्रदानिकविधि । भृतकाभ्युपगताशुश्रूषाविधि । दासविधिः । दास्याधिकारित्व । वेतनस्य अनपक्रिया । पण्यस्त्रीविधि । स्वामिपालविवादनिरूपण । संविद्व्यति-क्रमविधि । विक्रीयासम्प्रदानविधि । क्रीतानुशयविधि । सीमाविवादनिरू-पण । सेतुविधि । क्षेत्राक्षेत्रविधि । मर्यादाविधि । ग्रामघातकदण्डविधि । वाग्दण्डनिरूपणं । स्तेयनिरूपणं । स्तेनकथन । प्रकाशतस्करदण्डविधि । अप्रकाश-दण्डविधि । साहसविधि । दासकर्मार्पणविधि । स्त्रीसङ्ग्रहणविधि । सर्वाभि-गमदण्डकथनं । कन्यादूषणविधि । पश्वादिगमने दण्डादिनिरूपण । स्त्रीरक्षण-विधि । स्त्रीधर्मविधि । प्रोषितभर्तृकाविधान । विधवाविधि । नियोगविधि । देवरसपिण्डाधिकारकथन । परपूर्वाविधि । दायविभागनिरूपणं । तत्र जीवत्-पितृकविभागकथनं । प्रमीतपितृकविभाग । विभागानर्हनिरूपण । असंस्कृतसंस्कार-विधि । विभाज्याविभाज्यनिरूपण । स्त्रीधनविभागादिकथनं । असवर्णविभागविधि । विभक्तजविभागविधि । पितामहविभागविधि । औरस क्षेत्रजादिपुत्रकर्तृकविभाग-विधि । पुत्रानिर्देशनिरूपणं । पुत्राद्यनिर्धनमृतस्य निश्चितपुत्रलक्षणकथन । अपुत्रधनविभाग । संसृष्टधनविभाग । विभक्तकृत्यनिरूपण । द्यूतसमाह्वयविधि । क्रियाभेदविधि । प्रकीर्णकनिरूपणं । राजशासनादिविधि । निक्षिप्तादिविधि । दृष्टोत्कर्षापकर्षादिविधि । तत्र समयादिप्रचारविधि । दण्डपरिपालन । ग्राम-मधुकदन । वर्णानुलोमवदन । तथा वर्णादिवदनञ्च ।

No 1834. दानधर्मप्रक्रिया ।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 42 Lines, 10 on a page Extent, 1,575 s'lokas Character, Maithili Date, Sk 1558 Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhánga. Pandit Kanailala Jhá. Appearance, fresh Prose and verse Correct

Dánadharma-prakriyá. On religious gifts, their merits, time, nature, &c. By Bhavadeva Bhaṭṭa, son of Krishnadeva Misra.

Beginning दानं देयञ्च दाता च सम्प्रदानं फलं तथा ।
फलदाता विधाता च य एकः समाश्रयः ॥
भवदेवो हरिं नत्वा कृष्णदेवतनूद्भवः ।
कुरुते दानधर्मस्य प्रक्रियां सत्क्रियावतां ॥
तत्रादौ दानप्रशंसा । नन्दिपुराणे। दानं परं प्रशंसन्ति इत्यादि ।

End दशधा इति भूपाल । इति महाभूतघटदानविधि । षोडशमहादानप्रकरणञ्च सम्पूर्णं ॥

Colophon इति मैथिलमिश्रश्रीकृष्णदेवतनयमहामहोपाध्यायमिश्रश्रीभवदेवविरचिते दानधर्मप्रक्रियानामकं चतुर्थं काण्डं सम्पूर्णं । शकाब्दा १५५८ ।

विषय । दानप्रशंसा । दानलक्षणं । प्रतिग्रहीतृलक्षणं । देयलक्षणं । सत्यादिलक्षणं । श्रद्धानिरूपणं । द्रव्यनिरूपणं । देशनिरूपणं । कालनिरूपणं । इतिकर्त्तव्यतानिरूपणं । प्रतिग्रहीतृकृत्यं । वारतिथिनक्षत्रादिप्रधानदानकथनं । सङ्क्रान्तिविहितदानं । मासदानं । ऋतुदानं । अयनदानं । आरोग्यदानप्रकारः । अभयदानं । पुस्तकदानं । नानाविधदानफलं । रत्नादिदानं । गृहदानं । भूमिदानं । शय्यादानं । दीपादिदानं । छत्रादिदानं । पद्मदानं । तिलधेनुदानं । जलधेनु गुडधेनुदानादिकं । वाहनादिदानं । पात्रदानं । कृष्णाजिनदानं । पर्वतदानानि । तुलादानादिमहादानविधिकीर्त्तनञ्च ॥

No 1835 ब्राह्मसिद्धान्तलेशव्याख्या ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches. Folia, 227 Lines, 9 on a page Extent 8,130 s'lokas Character Maithili. Date ? Place of deposit the Library of Rája of Darbhángá Appearance, destroyed by worms Prose Correct.

S astra siddhanta les a vyaklya A commentary on the S astra sid dhántales'a of Apyaya Dikshita By A chyuta Krishnananda, pupil of Svayamprakásananda Sarasvati The text treats of the Vedanta doc trine Hall s 'Contributions,' p 153 The codex contains only the first chapter of the work *Vide ante,* Nos 60, 1496 and 1573

Beginning यो म विश्वयरचन विश्वयरम्मो गुरु ।
समध्यास्ते स्वयम्यातिवरपीसञ्ज्ञो भ + + + ॥
स्वयम्प्रकाशसरस्वतीषञ्ज इत्यर्थः ।
आचार्यचरणद्वन्द्वस्मृतिर्निर्लेपकरूपिणी ।
या कृता कुरुत व्याख्या नादमत्र प्रभुर्यत ॥
अत्र व्याख्याने प्रभु समथ इत्यर्थ । प्रथमपरिच्छेदे ब्रह्मलक्षणविचारावसर लक्षणस्य मतभेदेन—इत्यादि ।

End वेदान्तानामयमेव परमतात्पर्यविषयीभतार्थं न तु उपासादिरिति प्रदर्शित मित्यर्थ । अत्रापि कुतो न प्रपञ्चात नवाह विसरति । ग्रन्थविस्तारभया दित्यर्थ ।

Colophon इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमत्स्वयम्प्रकाशानन्दसरस्वतीचरणारवि न्दमलप्रजाभूतस्य अच्युतकृष्णानन्दस्य कृतौ शास्त्रसिद्धान्तलेशव्याख्यायां प्रथम परिच्छेद समाप्त ।

विषय । अप्पयदीक्षितकृतशास्त्रसिद्धान्तलेशाभिधानवेदान्तप्रकरणस्य व्याख्यान ॥

No 1836 प्रमाणपल्लव ।

Substance country made paper 12 x 4 inches Folia 96 Lines 6 on a page Extent 612 s'lokas Character Maithili Date ? Place of deposit Magráni Post Madhubani Darbhanga Pandit Kanailal Jha Appearance fresh Prose and verse Correct

Pramana pallava A summary of the leading rules regarding Áchára or religious duty By Nrisimha Thakkura. The codex contains only the first chapter of the work

Beginning प्राभो मुदितलोचनस्य निष्टत मुखस्य वक्षीवट
पश्चान्मे मरस्तीकया सरलया नीतान्यतमन्दद ।
निद्राणस्य जनार्दनस्य जलधाविभं निरम्यादित
नाभीपद्मभवर्मिनो विजयत ह स्य विभ सन्तत ॥

नरसिंह नमस्कृत्य नरसिंहेन धीमता ।
पल्लव क्रियते सम्यक प्रमाणाना प्रियङ्कर ॥
तत्र प्रथममाचार । मनु । इत्यादि ।

End. सवत्सर द्विमासेन पुनस्तीर्थे व्रजेद् यदि ।
मुण्डनञ्चापवासञ्च तता यत्नेन कारयेत ।

Colophon इति महामहोपाध्यायठक्कुरनरसिंहविरचिते प्रमाणपल्लवे प्रथम परिच्छेद ॥

विषय । आचारनिरूपणं । तत्र प्रातःकृत्यादिनिरूपण । शौचविधि । सोपानक्रमेण आचमनादिक न कर्त्तव्यमिति निरूपण । स्नानतर्पणादिविधिकथन । सन्ध्याकरणादिविधिकीर्त्तन । दर्भग्रहणकालादिनिरूपण । शिखाबन्धनादिविधि । सोमक्षयोदश्यादौ तिलतर्पणनिषेधकथन । पञ्चयज्ञविधिकथन । नित्यश्राद्ध विधि । भोजनविधि । मांसभक्षणादिविधि । एकहस्तादिप्रणामनिषेध । उद्वाहयोग्यकन्यादिनिरूपण । क्रीतायाः कन्याया दासीत्वकथन । अनध्याय निरूपण । उद्वाहकालनिरूपण । अकालादिनिरूपण । प्रतिपदादितिथीना प्रशस्तकालनिरूपणं । जन्माष्टमीनिरूपण । एकादशीव्रतनिरूपण । शिवरात्रि निरूपण । अर्द्धोदयादियोगनिरूपणञ्च ॥

No 1837 जलाशयोत्सर्गविधि ।

Sub tance country made paper 11 × 4 incl es Folia, 94 Lines 7 on a page Extent 1 840 s lokas Character Nagára Date ? Place of depos t Magrani, Post Madl ubaní Darbhanga Pandit Kánailál Jhá Appearance, fresh Prose and verse Slightly correct

Jalasayotsarga vidhi On the consecration of reservoirs of water for public use By Náráyana Bhatta son of Ramesvara Bhatta Contents Merit of consecrating reservoirs of water Ditto of making bridges and embankments Selection of places for such works Proportions of wells, tanks, &c Times meet for commencing excavation and for consecrating tanks &c Necessity for consecration Purification of tanks, &c Expiation for drinking water from a tank defiled by a corpse or other causes Extent of impurity of tanks excavated by Mlechchas Worshipping of Varuna in connection with the consecration of tanks, wells and báolis Rules for excavating tanks &c Directions and rituals for consecration and the differences in the rituals current in Bengal and the North Western Provinces

Beginning सरस्वती नमस्याम प्रत्यूहव्यूहशान्तये ।
यदेकज्ञानविज्ञानं चितिः सचितिदन्तमा ॥
विघ्नाधिप नमस्तुभ्यं विघ्नभङ्गविधातये ।
प्रबन्धं रचयामुच्चैर्बुद्धिशुद्धिं विधेहि मे ॥
उन्निद्रपद्मनयनपत्रमनावनेत्रं सुग्रीवमित्रमतिधिचरित्रपात्रम् ।
उन्नीलनीलमणिवर्णसवर्णगात्रं रामं भजे कुलपतिं कमलाकलत्रम् ॥
विश्वामित्रकुलोदधौ विधुरिवाखण्ड कलाना निधि-
र्धाम्नि निखिलेऽपि यस्य वसुधा भिये प्रसिद्धेश्विता ।
विद्यापद्मविकासनैकतरणि श्रीभट्टगोविन्दज
म्महावद्रणनायणीर्विजयते श्रीभट्टरामेश्वर ॥
शास्त्रेष्वधीती पितुरेव च श्रुती स्मृती समालोक्य च देशरीती ।
नारायणस्तत तनयोऽविमुक्ते जलाशयोत्सर्गविधि विधत्ते ॥ इत्यादि ।

End भोजन तेभ्योऽन्येभ्यश्चान्यतडागोत्सर्गवत् । इति वापीकूपोत्सर्गे विशेषविधि ।

Colophon श्रीभट्टरामेश्वरसूनुश्रीनारायणभट्टविरचितो जलाशयोत्सर्गविधि समाप्त ।

विषय । जलाशयोत्सर्गमाहात्म्यकथन । सेतुबन्धनादिफलनिरूपण । जलाशयकरण योग्यदेशनिरूपण । कूपादिपरिमाणकथन । जलाशयारम्भोत्सर्गयो कालनिरूपण । खनजलाशयस्य उत्सर्गकरणावश्यकता । श्च न्यायीधर प्रद्युम्नपाणि-हरिनाथोपाध्यायादीना मतादेप । उपधाने जलाशयशुद्धिनिरूपण । शवादिस्पृष्टकूपादिजलपाने प्रायश्चित्तादिकथन । स्वच्छादिलतपुष्करिण्या आनुद्घ्रजलस्य पवित्रता, सदधस्तात् अपूतलमिति निरूपण । वापीकूपतडागादीनां वारुणविधिकीर्तन । तत्र खननादिविधिकीर्तन । उत्सर्गविधिकथन । प्रयोग कथनञ्च । प्रयोगस्तत्र गौडदेशप्रचलितप्रथागाद् भिन्न अतिविस्तृतश्च इति ज्ञेयम् ।

No 1838 सौरभाष्यम् ।

Substance, country made paper 7 × 4 inches Folia 121 Lines, 11 on a page Extent, 3 655 s'lokas Character Maithili Date, H S 1197 Place of deposit, the Library of the Rajá of Darbhánga Appearance, decayed. Prose. Correct

Saura bhashya A commentary on the Surya siddhánta. By Nrisiñha Daivajña

Beginning प्रत्यूहव्यूहविध्वंसकारणाय महात्मने।
गणेशाय नमस्तस्मै जगतामेकसाक्षिणे ॥
हरिहरकमलासन++चन्द्रक्षितिजबुधामरवन्द्यदानवे++न् ।
उडुगणमभिवन्द्य वच्मि सम्यग् द्युमणिकृतपदसाधनोपपत्तिम् ॥
नव्यैरर्थावबोधार्थमुपायः बहवः कृताः ।
वासनावगमार्थाय नृसिंहेन वितन्यते ॥
द्युमणिवागमृत मयकर्णयोर्निचितमुष्णकराश्मनरेण यत् ।
मुनिवरैरधिगत्य ततो भुवि प्रकटितं श्रुतिकर्मफलाप्तये ॥
पीत्वा वागमृतं यदीयममलं ++गतास्तदर्थ-
न्यानन्दैरपि पूरयन्ति विबुधान् ++वितन्वन्ति च ।
लोके भास्करराशि++रमलो आगर्ति माहेश्वरो
दैवज्ञाम्बुधरा परोपकृतिना मध्ये प्रसिद्धिं गताः ॥
+मल्लगुम्फगणकार्य्यवरात्कृष्णसुतकेशवाचार्य्यगुरुवर्य्यगुणेश्वराणाम् ।
श्रीभास्करस्य विविधान् गणितप्रबन्धान् चाभ्यस्य मे मति+लाविलतेव जाता ॥
श्रीविष्णुसद्गुरुकपित्थमुखारविन्दाम्भज्ञारिगम्भुवदनादधिगत्य विद्याम् ।
सौरागमाब्धितरणाय मया करोमि भाष्यं ++++विचारविशेषरम्यम् ॥
अत्र किल विद्वत्पारम्पर्य्येण इय कथा श्रूयते । इत्यादि ।

End अत्र सर्वे श्लोकाः स्पष्टार्थाः ॥
श्रीमन्नृसिंहेन विदांवरेण सिद्धान्तभाष्यं यदकारि सौरम् ।
तथाप्यत्र तत्र समाप्तिमागान्मानाधिकारः सकलोपयुक्तः ॥
इति सूर्य्यसिद्धान्तभाष्ये मानाधिकारश्चतुर्दशः ॥
भारद्वाजमहर्षिवंशज++क्षीरे स्व+दोदरे
गोलग्रामसमाख्ये सुनगरे देशे च पर्य्यांविधौ ।
आसीच्च गणकसद्गुरुकगुरोर्लब्धाशुबोधात्मको
महाचार्य्यसुतो दिवाकर इति ख्यातः क्षितौ गर्वितः ॥
तस्यात्मजाः पञ्च बभूवुरेषां ज्येष्ठस्तु कृष्णो गणकाग्रवन्द्यः ।
सूर्य्यात्मजं बीजमकारि येन स विष्णुनामा गणको द्वितीयः ॥
य मल्लगुम्फगणकार्य्यवरात्तनुजश्रीकेशवाचार्य्यगुरुवर्य्यगणाग्रगुम्फम् ।
श्रीभास्करेण च समं गणका यदंशि मल्लारिसद्गुरुकृतेऽपिससाप्तकर्णी ॥
पुत्रो तथान्यौ तु दिवाकरस्य मल्लारिसद्गुणगमद्गुवौ च ।
श्रीकेशवो दैवविदां वरिष्ठः श्रीविश्वनाथश्चरणप्रदिष्टः ॥

देवज्ञार्य्यदिवाकरात्मजवर' श्रीकृष्णनामा द्विजो
योऽभूत्तत्तनयो व्यसिद्धगणक षड्युक्तिभाष्य व्यधात ।
प्रश्नोगनजनार्द्दनप्रभृतिभि मयेन तिग्मांशुना
सिद्धान्तस्य मयासुराय कथितस्याज्ञानदापापह्नम ॥
दुर्बोध यदतीव तद्विजहति सद्यार्थमित्युक्तिभि
सद्यार्थे लतिविस्तृति विदधते व्यर्थे समासादिभि ।
व्याख्यानेऽनुपयोगिभिश्च बहुभिर्जल्पैर्भ्रम तन्वते
येऽत्तुणामिति वस्तुविस्तव++ सर्व्वत्र टीकाकृत ॥
इद कीदृगिति प्रौढैर्विलोक्यम ।

Colophon इति श्रीसूर्य्यसिद्धान्ते व्यसिद्देवज्ञविरचित सौरभाष्य पूर्णम ।
तुरगनवहिमांशुप्रख्याङ्किते यावनेऽब्दे चरमशुचिचतुर्थ्यां कृष्णपक्षेऽह्नि जैवे ।
जनकविषयराजेऽध्याहृताज्ञानियोगात सुकरणकुलजन्मा बुद्धिनाथो लिलेख ॥

विषय । सूर्य्यसिद्धान्तस्य व्याख्यानम ।

No 1839 तिथिनिर्णय ।

Substance, country made paper, 7 × 3 inches Folia, 30 Lines, 6 on a page Extent 522 slokas Character, Maithili Date Sk 1705 Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Kanáilala Jha Appearance, old Prose and verse Correct

Tithi-nirnaya On the Lunar days fit for the performance of sacrificial rites and fasts By Váchaspati Misra Mahámahopádhyáya Two other works of this name have already been noticed. *Vide* Nos 964 and 1089

Beginning *अद्वैतादृष्टरूपमग्न्याय निर्गुणस्थितिरेमवे ।*
अगसामादिभूताय नमस्त परमात्मने ॥
विलोक्य मुनिवाक्यानि सम्प्रदायानुसारत' ।
तिथिद्वैतविधौ यत्नात क्रियते तिथिनिर्णय ॥
विप्रतिपन्नवचनानां परस्परविरोधपरीक्षारा निर्णय ।
तिथिरुभयत द्वेधा शुद्धा विद्धा च । इत्यादि ।

End काम्यत्वं नाम फलापेक्षत्वं । न च्छलस्यैव व्रतस्य फलापेक्षत्वमिति ।

Colophon इति श्रीमन्महामहोपाध्यायवाचस्पतिमिश्रविरचितस्तिथिनिर्णयः समाप्तः । शाके १७०५ ।

विषय । सामान्यतस्तिथिस्वरूपनिरूपणादिकं । उपवासादिसाधारणयुग्मनिरूपणं । प्रतिपदादिपौर्णमास्यन्ततिथिविधानं । अमावस्यानिरूपणं । अथान्यतिथिकृत्यविधानं । शिवरात्रिव्रतविधिः । नक्तव्रतविधिः । उपवासनियमकीर्तनं । प्रतिनिधिविवेचनं । नारीणां व्रतविधिः । अनध्यायनिरूपणं । सुखरात्रिव्यवस्था । उपवासानुकल्पकथनं । जयन्तीव्रतनिरूपणं । आकाशदीपदानविधिः । दालिकानिरूपणादिकञ्च ।

No 1840 दानपञ्जी ।

Substance, country made paper 7 × 3 inches Folia 45 Lines 7 on a page Extent 974 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit Magrauni Post Madhbani, Darbhangá Pandit Kanáilal Jhá Also another copy, Calcutta Government of India Appearance, old Prose and verse Correct

Danapañji An epitome of the rules regarding religious gifts. By Navarája, of the family of Drona

Beginning द्रोणवंशसमुत्पन्नो देवसिंहतनूद्भवः ।
धर्मकर्मरतः श्रीमान् नवराजो विराजते ॥
श्रीमता नवराजेन सर्वपापप्रणाशनी ।
क्रियते दानपञ्जीयं कष्टो गङ्गेव निर्मला ॥
तत्रादौ दानप्रशंसा । विष्णुधर्मोत्तरे ।

End. उद्दिश्य सर्वदैवत्यं यदुक्तं द्विजातमा ।
शेषं मद्विष्णुदैवत्यं सर्वं + विष्णुदैवतम ॥

Colophon इति द्रोणवंशसमुद्भवश्रीनवराजविरचिता दानपञ्जी समाप्ता ।

विषय । दानप्रशंसाकीर्तनं । देयवस्तुकीर्तनं । दानविधिः । दानकालनिरूपणं । तुलाद्यादिनिरूपणं । दानप्रदानकथनं । अथ सर्वेषां दानानां प्रत्येकं प्रयोगकीर्तनं । धान्यादिदानं । मधुसर्पिष्यदानादिकथनं । कपिलादिदानं । अश्वादिदानं । वस्त्रोपानदादिदानं । दासादिदानं । शयनासनादिदानं । गैरिकलवणादिदानं । गुडशर्करादिदानं । जलपात्रादिदानं । धर्मघटादिदानं । तिल-

रादिदान। आमलक—कदलीफलसादिदान। आम्रफलादिदान। रजतादि-
दान। पुस्तकदान। मूर्त्यादिदान। ध्वजादिदान। शिलाचक्रादिदान।
सूर्य्यप्रतिमादिदान। आपाकादिदान। तिलपुरुषादिदानं। एवं कालपुरुष-
तुलापुरुषादिदान। मठोत्सर्गविधि। कूपोत्सर्गादिकथन। सहस्रभोज्यदान।
रुक्मगव्यादिदान। आकाशदीपदान। क्षीरकादिदान। सामान्यत धम्मदाना-
दिकीर्त्तनञ्च।

No 1841 प्रतिष्ठापद्धतिः।

Substance, country made paper, 9 × 3½ inches Folia, 94 Lines, 12 on a page Extent, 2,244 s'lokas Character, Nagara Date, Sa. 1785 Place of deposit, the Library of Raja of Darbhanga Appearance, old Prose and verse Correct

Pratishtha paddhati Rituals for the consecration of houses, temples divine images, tanks, wells, and gardens. By Trivikrama Suri, son of Raghu Suri.

Beginning प्रणम्य गुरुपादाब्ज सभाम्यासमवर्ज्जिता।
क्रियते सर्व्वदेवानां प्रतिष्ठापद्धतिर्मया॥
प्रासादस्य तदङ्गानामादौ कर्म्म क्रियामतम।
सत्क्रियापरिहार्य्यत्वात ध्वजादीना तथात्वत॥
समाहृत्यान्यतन्त्राणि तत्प्रसिद्धपदैर्मया। इत्यादि।

End नवमूर्त्तिप्रतिष्ठाया प्रवरा षोडशादिता।
अनेन विधिना कुर्व्वन सर्व्वं भवति चाचयमिति॥

Colophon इति श्रीरघुसूरिसूनुत्रिविक्रमसूरिविरचिता प्रतिष्ठापद्धति समाप्ता।
सवत १७८५।

विषय। आचार्य्यलक्षणादिकथन। भूमिपरीक्षाविधि। जातिलक्षणादिनिरूपणं। मू
कान्यनिषये प्रक्रियाविशेषकथन। भूमिग्राहिनिरूपण। वास्तुपूजाविधि।
प्रासादे करिष्यमाण भूमिपरिग्रहणविधिकीर्त्तनं। तत्र काष्ठादिनिरूपणं। प्रा
सादादीनां स्थपनविधिकथनं। भूमिखननविधि। शिलान्यासविधि। प्रा-
सादारम्भविधि। स्तम्भोच्छ्रयविधि। प्रासादप्रतिष्ठाविधि। तत्र अधिवास
विधि। प्रधानकथन। कलशारोपणविधि। सामान्यप्रतिष्ठाविधि। सर्व्व
देवप्रतिष्ठाङ्गलनिरूपणं। देवप्रतिष्ठायां यजमानकर्त्तव्यादिकथन। बन्धादि-

श्रीचण्डेश्वरमन्त्रिणा मतिमतानेन धर्मात्मना
नेपालाखिलभूमिपालजयिना पुण्यात्मना कर्मणा ।
वाग्वत्याः सरितस्तटे सुरधुनीसाम्यं दधत्याः शुचौ
मार्गे मासि यथोक्तपर्वसमये दत्तस्तुलापूरुषः ॥

— — — — — — —

श्रीमद्विवादपददुर्गनिपातकानामुद्धारहेतुकृतनिर्णयलब्धपुण्यः ।
चण्डेश्वरः सचिवरत्नमिमं विवादरत्नाकरं रचयति श्रुतिशास्त्रविज्ञः ॥
ऋणादानं मता वृद्धिरुक्ता द्वादशधा यथा । इत्यादि ।

End
कल्पद्रुमे चाप्यथ पारिजाते रत्नाकरे चाप्यथ वा प्रकाशे ।
यत् सारभूतादधिकञ्च यत्तत् दधाति रत्नाकर एक एव ॥
यं कामधेनुरनुयाति सकल्पवृक्षः यं सेवते निजफलाय स पारिजातः ।
स वैरिगोत्रभिदमुं समरव्रतर्द्धिं चण्डेश्वरं तुलयितुं कतमा भवन्ति ॥
श्रीकृत्यदानव्यवहारशुद्धिपूजाविवादेषु तथा गृहस्थे ।
रत्नाकरा धर्मभुवा निबद्धाः कृतास्तुलापूरुषदेन सप्त ॥
रसगुणभुजचन्द्रैः सम्मिते शाकवर्षे सहसि धवलपक्षे वाग्वतीसिन्धुतीरे ।
अदित तुलितमुच्चैरात्मना स्वर्णराशिं निधिरखिलगुणानामुन्नतः मन्त्रनाथः ॥
इति सप्रक्रियमहासान्धिविग्रहिकठक्कुरश्रीवीरेश्वरात्मजसप्रक्रियमहासान्धिविग्र-
हिकठक्कुरश्रीचण्डेश्वरविरचितो विवादरत्नाकरः पूर्णिमगात् ।
ऋणादानविवादपदनिरूपण । अकृतवृद्धिकथनं । परमवृद्धि । वृद्धिनिषेध । आधिनिरूपणं । आधिसिद्धि । प्रतिभूविधि । ऋणादानविधि । उद्धरण विधि । निक्षेपविधि । अस्वामिविक्रय । सम्भूयसमुत्थान । दत्ताप्रदानिकनिरूपण । अभ्युपेत्याशुश्रूषाविधि । दासमोचनविधि । दास्याधिकारिनिरूपण । वेतनस्यानपाक्रिया । पण्यस्त्रीविधि । स्वामिपालविवाद । संविद्व्यतिक्रम । विक्रीयासम्प्रदानं । क्रीत्वानुशय । सीमाविवादः सेतुविधि । कृष्टाकृष्टविधि । शस्यरक्षाविधि । शस्यघातविधि । अदण्ड्यकथन । वाक्पारुष्यविधि । दण्डपारुष्यविधि । स्तेयविधि । स्तेननिरूपण । प्रकाशतस्करविधि चौरान्वेषणविधि । स्तेनातिदेश । साहसविशेष । साहसदण्डनिरूपण । घातकान्वेषणविधि । सङ्ग्रहणविधि । अभिगमदण्डविधि । कन्यादूषणविधि । स्त्रीधर्मनिरूपण । स्त्रीरक्षाविधि । स्त्रीधनकीर्तन । पत्यूर्ध्वाविधि । दायभागकथन । तत्र जीवत् पितृक—प्रमीतपितृकस्त्रीधनादिविभागनिरूपण । अवलुप्तविभागकथन । नाना वर्णविभाग । पुत्रान्तरैर्विभागनिरूपणं । पुत्रविचारकथनं । संसृष्टधनविभा-

गः। दूतसमाह्वयनिरूपणं। क्रियाभेदनिरूपणं। व्यवहारप्रस्तावादिनिरूपणं। दण्डप्रणयनविधिः। दण्डोत्कर्षापकर्षादिनिरूपणं। ब्राह्मणपरिहारकथनं। नगरपरिहारकथनं। दण्डसङ्ख्यानिरूपणं। मानसङ्ख्याकथनं। नैगमादिसञ्ज्ञाकथनं।

No. 1843. दायभागविवेकः।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 82. Lines, 7 on a page. Extent, 2,296 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, in the Library of the Rajá of Darbhangá. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Dáyabhága-viveka. A commentary on the Dáyabhága of Jímútaváhana. By Rámanátha Vidyávachaspati Bhattáchárya.

Beginning. व्रजशिशुवृन्दवरस्य सततमुपास्य विरिञ्च्यादेः।
वेदाविदितरहस्य गिरिधरनामस्य नमस्यामः॥
मन्वादिशास्त्रसमवलोक्य मिथो विरुद्धं यत् सर्वदेशविदुषां मतमाकलय्य।
दायस्य भागमधिकृत्य समाह किञ्चित् श्रीरामनाथ इह तत्र रमन्तु सन्तः॥
प्राचीनगौरवनिवारितधर्मशास्त्रतत्त्वावबोधजनरञ्जनमत्यशक्यम्।
किन्तु प्रमाणपरतत्त्वधियां बुधानां सन्तोषमात्रकृतये क्रत एष यत्नः॥
तत्र दायभागपदार्थमाह नारदः। इत्यादि।

End. निरवद्या सदा सर्व्वा विद्या यस्य पुरःसरी।
श्रीवाचस्पतिना तेने तेनेदं सत्समुन्नतम्॥

Colophon इति श्रीरामनाथविद्यावाचस्पतिभट्टाचार्य्यविरचितो दायभागविवेकः समाप्तः।

विषयः। श्रीमूतवाहनकृतदायभागस्य व्याख्यानम्।

No. 1844. वेदान्तमञ्जादीपिका।

Substance, country-made yellow paper, 7 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 275 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrauni, Post Madhubani, Darbhangá. Pandit Kanáilala Jha. Appearance, new. Prose. Correct.

Vedántasañjñá-dípiká. A commentary on the Vedánta-sañjñá, a treatise on the terminology of the Vedánta. By Áditya Puri, disciple of Haricharana Puri.

Beginning. नत्वा श्रीकृष्णपदाख्यमेवातीर्थमुनीश्वरौ ।
मञ्ज्ञामन्यस्य चार्थेन क्रियते पददीपिका ॥
मङ्गलं दिशतु मे विनायको मङ्गलं दिशतु मे सरस्वती ।
मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरो मङ्गलं दिशतु मे महेश्वरी ॥
चिकीर्षितग्रन्थपरिसमाप्त्यर्थमिष्टदेवतानमस्काररूपं मङ्गलं निबध्नन् चिकीर्षितं प्रतिजानीते गणेशमिति । इत्यादि ।

End. पदार्थानामध्यारोपमाश्रित्य सञ्ज्ञाः प्रतिपादिता इत्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीहरिचरणपुरीशिष्यादित्यपुरीविरचिता वेदान्तसञ्ज्ञादीपिका समाप्ता ।

विषयः । वेदान्तसञ्ज्ञाभिधानप्रकरणस्य व्याख्यानम् ।

No. 1845. तत्त्वनिर्णयः ।

Substance, palm-leaf, 8 × 2 inches. Folia, 157. Lines, 5 on a page. Extent, 2,925 s'lokas Character, Maithili. Date, Sk. 1661. Place of deposit, the Library of the Rájá of Darbhangá, also another copy with Pandit Nana Díkshita of Darbhangá Appearance, old. Prose and verse Correct.

Tattva-nirnaya. Disquisitions regarding various topics of Smriti ritual. By Pakshadhara Misra, son of Vates'vara Mahámahopádhyáya.

Beginning. पातु सतत शिवाङ्गभागी भिन्नरसकीकृतदानवारिपूरः ।
तदनु कमलभूकृतप्रणामो गिरितनयार्पितपादपद्ममालः ॥
अये संसारपाथोधितापत्रयहर हरं ।
मरणं केशवस्यापि परार्थैकप्रयोजनम् ॥
न्यायार्णवपरिस्नानसूरिताराकमेतवे ।
गुरवे श्रीवटेशाय स्वराकमतये नमः ॥
श्रीमत्पक्षधरेरेव प्रणम्य पितरं गुरुम् ।
वटेश्वरविसूनुना क्रियते तत्त्वनिर्णयः ॥

तत्रादौ नामस्वरूपनिरूपणं । तत्र ब्राह्मणस्य शर्म्मेति नाम कर्त्तव्यमिति गृह्य-
दर्शनात् । इत्यादि ।

End कृत पद्मधरेणैष माद्दविश्वतो मुदम ।
तनोतु मूढमनसो मननस्तत्त्वनिर्णय ॥

Colophon इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीवटेश्वरात्मजमहामहोपाध्यायश्रीपद्मधरकृत तत्त्व-
निर्णय समाप्त । शाके १६६१ ।

विषय । ब्राह्मणादीनां नामस्वरूपकथनादिकं । मलिम्लुचादिमासनिरूपणं । प्रमादकृत-
धर्म्माणामनुष्ठयत्नकीर्त्तनादिकं । सन्ध्यागर्ज्जनादिनिरूपण । आभ्युदयिकनिरूपण ।
आभ्युदयिकक्रमकीर्त्तन । न्युब्जीकृतार्घ्यपात्रस्य उत्तानीकरणकथन । धर्म्मलक्ष-
णस्वरूपादिविवेचन । शूद्रकर्त्तव्यधर्म्मनिरूपण । होमपरिभाषाकथन । होमम-
न्त्राणामन्तरे प्रणवनिषेधकथन । प्रतिग्रहविधिकीर्त्तन । भूपालात् प्रतिग्रहप्रति-
षेधकीर्त्तन । भोजनविधि । वृथामुण्डननिषेध । सङ्कल्पं विनापि एकादश्यादि-
व्रतसिद्धिर्भवतीति निरूपण । प्रायश्चित्तोपदेश । सपिण्डनश्राद्धादिनिरूपण । न
ष्टान्नादिनिरूपण । मासिकादिव्यवस्थानिरूपण । एकादशाहव्यवस्था । पतिपुत्र
हीनाया सपिण्डननिषेध । स्त्रीकर्त्तृकवृषोत्सर्गविधि । और्द्ध्वदैहिकाधिकारिनिरू-
पण । नवान्नव्यवस्था । अमावास्यादिश्राद्धनिरूपण । अपरपक्षश्राद्धकथन । तीर्थ
श्राद्धविधि । पुण्यक्षेत्रे अन्यस्वामिकत्वनिषेध । सपिण्डननियतकालनिरूपण । त
र्पणविधि । अशौचनिरूपण । शिखाबन्धनादिविधि । पवित्रधारणविधि । पाद-
शौच विना आचमनादिनिषेध । आचमनविधिकथनं । परनिपान स्नानादि
विधि । नदीरजोयोगनिरूपण । नद्यादीनां लक्षणकथन । मासस्वरूपादिविवेचन ।
कुण्डलक्षणादिनिरूपण । श्राद्धाधिकारिनिरूपण । श्राद्धकर्तृनियमादिकथनं
सङ्क्रान्तिनिर्णय । कन्यादानाधिकारिनिरूपण । ब्राह्मणेतरस्य द्विजस्य मद्यपान-
प्रायश्चित्तकथनादिकं । ग्रहणे भोजनादिव्यवस्थानिरूपणं । भूकम्पाद्यशुद्धिनिरू-
पणं । एकादश्यादिव्यवस्थानिर्णय । विधवाकृत्यनिरूपण । पौनर्भवादिनिरूपण ।
आर्द्रवाससा जपादिकं कर्त्तव्यमिति कथनादिक । प्रातःस्नानविधि । दायाधिकारि-
निरूपणादिक । पत्नीसङ्कल्पितधनाधिकारिनिरूपण । विभागानन्तरं जातस्य
व्यवस्थाकथनं । दत्तप्रदानिकनिरूपणं । दिव्याधिकारिनिरूपण । दिव्यकालनि
रूपणादिक । निष्ठ्यवहारस्य प्रामाण्यनिवर्त्तनकथनं । शपथादिनिरूपण । भुक्ति-
निरूपणादिक । क्रयविक्रयादिकथन । विक्रयाविक्रययव्यवस्थानिरूपणं । मद्याह
स्यादिव्यवस्थाकीर्त्तनं । पूजायां पुष्पादिनिरूपण । सामान्यतो निषिद्धानि । जन्मा-
ष्टम्यादिव्यवस्थानिर्णय । परिभाषाकथनं । तत्र अष्टादशधान्यानि । निषेधान

निरूपण। सर्व्वशम्मनिरूपण। सर्व्वधातुनिरूपण। हविष्यद्रव्यनिरूपण। श्वशौच सङ्करादिनिरूपण। विविधक्रियानिरूपण। श्राद्ध विवाहिता स्वयज्ञादित सुतया सर्व्वे व्यवस्थाकथन स्नानशौचादिनिरूपण। मृत्युविशेषाशौचनिरूपण। चनशौचिन । दम्पाचारधर्म्मस्य प्रामाण्यकीर्त्तनञ्च ॥

No 1846 स्मृतिदीपिका ।

Substance, country made paper 10 × 4 inches Folia 212 Lines 7 on a page Extent 5722 s'lokas Character Maithili Date ? Place of deposit, Magrani Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Kanailala Jha Appearance fresh. Prose and verse Correct

Smriti dipika A Smriti compilation treating of times meet for domestic rites rituals for worshipping various divinities, daily religious duties, S'raddhas, &c By Vamadeva Upadhyaya

Beginning गोविन्दचरणद्वन्द्वमाधाय हृदयाम्बुजे ।
वामदेवेन सुधिया कृता गूढार्थदीपिका ॥
हरिप्रसादादन्यषामवेद्यार्था निरूपिता ।
इह मात्सर्य्यमुत्सार्य्य विदाकुर्व्वन्तु पण्डिता ॥
तत्र वर्षकृत्य त्रिशत्तिथिघटितैर्द्वादशभिर्मासैर्मलमासपात नयादशभिर्वर्षसमाप्ति । इत्यादि ।

End सामानन्तर मूलायनप्रदान न चतिकर। चालभ्य जर्द्धाधामुखाभ्या कराभ्या यत्नाभ्या सृष्ट्वा श्वशाद्या इदमन्त्रमिमा चाप इद हविरित्यन्नजलष्टताद्यि सृयमिति गम ।

Colophon. इति उपाध्यायश्रीवामदेवकृता स्मृतिदीपिका समाप्ता । समाप्तश्चाय ग्रन्थ ।

विषय । कृत्यविशेषे वर्षगणनाविशेषनिरूपणं । धर्म्मकार्य्येषु पञ्चविधमासनिरूपणादिक । चत्र सर्व्वत्र नैयायिकसमयानुसारितर्केण दूषणभूषणादिकरण ज्ञेय। मलमासविधान। तिथिस्वरूपकथनप्रसङ्गेन युग्मादितिथिविवेचन । एकादशीनिर्णय । पारणनिरूपण। चैत्रादिमासकृत्यनिरूपण। जन्माष्टमीनिर्णय । महाष्टमीविधानादिक । शिवरात्रिविधि । यजमानस्य कर्त्तव्यनिरूपण । जननमरणयोराशौचविप्रस्य शिवादिपूजने नित्याधिकारकथन। स्नान विना शालग्रामशिलायामपि स्त्रीशूद्राभ्यां पूजा कार्य्येति निरूपण। व्रतपरिभाषाकीर्त्तन। व्रतपदार्थनिरूपणं।

मन्वन्तरादिनिरूपण। अर्द्धोदययोगनिरूपणप्रसङ्गेन गौडदेशीयमतदूषण। पुण्यकालविवेचन। विशिष्य कार्त्तवीर्य्यदीपदानविधिकथन। अहोरात्रकृत्याचारनिरूपण। तत्र मूत्रपुरीषोत्सर्गादिविधिकथन। शौचविधिकथन। आचमनविधिकीर्त्तन। दन्तधावनविधिकीर्त्तन। स्नानादिविधिकीर्त्तन। तर्पणविधि। सन्ध्योपासनविधि। पवित्रनिरूपण। वासपरिधानविधि। शिखाबन्धनादिविधि। पञ्चयज्ञविधि। देवपूजाविधि। इष्टदेवतापूजाविधि। पार्थिवशिवलिङ्गपूजाविधि। अचलदानविचार। पुष्पविवेचन। नैवेद्यविधि। विष्णुपूजाविधि। वैश्वदेवविधि। आतिथ्यविधि। नित्यश्राद्धविधि। भोजनविधि। माषवर्ज्जन निरूपण। अस्य प्रतिप्रसवकथन। मत्स्यभोजनविधि। पक्षिभोजनविधि। ग्राम्यभिन्नकपोतादिभोजनविधि। माहिषदुग्धस्य आमिषत्वकथन। सामान्यतो भक्ष्याभक्ष्यनिरूपण। शयनादिविधि। अशौचनिरूपण। अस्पृश्यनिरूपण। स्नानाशक्तस्य आर्त्तस्य शौचविधिकीर्त्तन। आचमनशुद्धिकीर्त्तन। उच्छिष्टनिरूपण। जननमरणाशौचनिरूपण। सापिण्ड्यनिरूपण। बालाद्यशौचनिरूपण। विदेशस्थाशौच। अग्निजलादिभिर्मरणे अशौचकथन। अशौचापवादकथन। प्रेतकृत्यनिरूपण। अस्थिसञ्चयविधि। फल्गुतिसञ्चिन दशपिण्डदानविधिकीर्त्तन। त्र्यहाशौचादौ दिनविशेषे पिण्डदानसङ्ख्याकथन। देशभेदे शौचाद्याचारस्य वैधत्वकथन। भू जल तजसां शुद्धिनिरूपणादिक। सामान्यतो द्रव्यादिनिरूपण। स्पर्शदोषापवादकथन। मुमूर्षुकृत्यकथन। द्वादशविधश्राद्धलक्षणकथन। श्राद्धदेशनिरूपण। श्राद्धकालनिरूपण। काम्यश्राद्धविचार। श्राद्धमुहूर्त्तकथन। दर्शे देयादीनि। निमन्त्रणविधि। सङ्कल्पविचार। सपिण्डीकरणादिविधि। आद्यश्राद्धविधानकीर्त्तनञ्च।

तत्र फलाभिप्रायवचनाद्वा अर्थप्रमिति । तत्र प्रत्यक्ष बलवद् विशेषेण स्वरूप-
मितिकरणत्वात्। इत्यादि।

End नापच्छेदन्यायेन श्रुतिबाध तस्यानियतपौर्व्वापर्य्यविषयत्वात्, न स्वेष्टार्थ-
सिद्धय—अनिष्टप्रसङ्गात द्वयोर्विषयव्यवस्थया विरोधोपशमने अन्यतरबाधस्य
अन्याय्यत्वात—इति शम।

Colophon इति शिरोमणिकृतसर्व्वदर्शनशिरोमणि सम्पूर्ण ।

विषय । सङ्क्षेपेण कथञ्चित् दर्शनानां तात्पर्य्यकथनं। तत्र प्रथमत प्रमाणप्रमेययो स्वरूप
निरूपण। चार्व्वाकदर्शनमतकीर्त्तन। माध्यमिकमतकथनं। योगाचारमतकथनं।
सौत्रान्तिकमतकथन। वैभाषिकमतकथन। आर्हतदर्शनमत। शैवदर्शनमत-
कथनं, तत्र—स्वतन्त्रास्वतन्त्रभेदेन द्विविधप्रमेय, स्वतन्त्रो भगवान् महेश्वर,
तदधीनचेष्टावदर्थ अस्वतन्त्र। स च त्रिविध,—विद्या, कला, पशुश्चेति। तत्र-
पशुगुणरूपा विद्या द्विविधा—बोधरूपा अबोधरूपा चेति। सोऽयं बोध
चेतननिष्ठ, अबोधस्तु अचेतनधर्म्मइति। चेतनपरतन्त्रा कला द्विविधा,—का-
र्य्याख्या कारणाख्या चेति। तत्र भूततन्मात्ररूपा कार्य्याख्या, कारणाख्या तु त्रयो-
दशविधकरणरूपा। अथ पशुसम्बन्धी पाश,—स च द्विविध, मात्मनो तिर-
स्करोति—तत्र शरीरादिसम्बन्धी प्रथम, तद्भिन्नो द्वितीय। तत्र महेश्वर-
जीवात्मसम्बन्धरूप क्रियालक्षण, क्रियोपरमलक्षणश्चेति द्विविधो योग। तद-
भ्यासेन हि आत्मशक्तिदुःखभावलक्षणस्य मलस्य अपगमे मनोजवित्व कामरूपित्व-
विकरणधर्म्मित्वरूपेयं मुक्ति सिद्ध्यतीति ज्ञेयं। शैवदर्शनमत। शाक्तदर्शनमत-
कथनं,—तत्र शक्तिरेका प्रमेया, सा च अजडा प्रकृतिरित्यभिधीयते। तत्र प्रकृ
तिरेकापि स्वेच्छया द्विविधा भवति—पराची प्रतीचीभेदात्। पराची खलु
परिणामस्वभावा; तथा अस्वतन्त्रा शिवादय अजडपरिणामा। अथेच्छया क्षि-
त्यादया जडपरिणामाय। अत शक्तिरेकापि बहुधा अभिधीयते। तन्त्रोक्तयोगा-
नुष्ठानेन जडत्वनिवृत्तौ सत्यां पराच्यां परिणामस्थैर्य्ये च सति प्रतीचीस्वरूपोत्पत्तौ
या सम्पत्ति सा मुक्तिरित्यवधेय। कापिलदर्शनमत। कौमारिलदर्शनमत। तथा
हि,—अस्तु यथाप्रसिद्धि प्रमाणप्रमेयजात धर्म्मानुष्ठानादेव निःश्रेयसाधिगम,
काम्यप्रतिषिद्धयोरनारम्भात आरब्धस्य च उपभोगक्षयात नित्यानुष्ठानेन प्रत्यवाय-
पद्वेदनीयप्रास्यमानपापस्य पुण्यस्य च अनारब्धकर्म्मण निःशेषेण विध्वंसात्
स्वात्मन्यवस्थान मोक्ष इति। काणाददर्शनमत। अक्षपाददर्शनमत। पातञ्जल
दर्शनमत। पाणिनीयदर्शनमतकीर्त्तनञ्च। (येषां दर्शनानां मत प्रसिद्ध, नात्र तेषां
तात्पर्य्यं विवृतमिति ज्ञेयम्।)

No 1848 स्मृतिपरिभाषा ।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 56 Lines, 6 on a page Extent, 1,237 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhañga, Pandit Kanáilala Jha Appearance, old Prose and verse. Correct

Smriti-paribhashá Dissertations on the principal technical terms used in Smriti works and general rules regarding Smriti rituals By Vardhamána Mahamahopadhyáya

Beginning साधर्म्यं यत्र सर्व्वेषां वैधर्म्यञ्चापि सर्व्वतः ।
पारवाङ्मनसं विष्णुं तं कथञ्चिदुपास्महे ॥
अथ सार्व्वत्रिकी परिभाषा । तत्र विष्णुः—
स्नातोऽधिकारी भवति दैवे पैत्र्ये च कर्म्मणि ।
पवित्राणां तथा जप्ये दाने च विधिदेशिते ॥
पवित्राणि मन्त्राणि मन्त्रं पवित्रमुच्यते । इति सूत्रकारवचनात् ।

End विधिना तु यदा दत्ता पात्रे धेनुः सदक्षिणा ।
दाता तारयते जन्तून् फलानामयुतैः शतैः ॥
अयुतैः शतैरिति सहार्थे तृतीया । •
पात्राण्याध्यात्मिकी मुख्या विशुद्धाचाग्निहोत्रिणः ।
दैवताश्च तथा मुख्या गोदानं चैतदुत्तमं ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायवर्द्धमानकृता स्मृतिपरिभाषा समाप्ता ।

विषयः । स्नानदानजपादौ सार्व्वत्रिकीपरिभाषाकथनं । कर्त्तुरङ्गादिनियमकथनं । विविध-क्रियानिरूपणं । एतद्विमर्षणञ्च । कार्य्यविशेषमौनताविधानं । प्राजापत्या-दितीर्थनिरूपणं । व्रतस्थस्य कदाचित् प्राणरक्षार्थं जलपानादिविधिकीर्त्तनं । उपवासनियमकथनं । कुशनिरूपणादिकं । पवित्रादिलक्षणं । परिमाणनिरू-पणादिकं । समन्त्रीह्यिकथनं । श्यामाकादिचतुर्द्दशविधग्राम्यारण्यौषधिकथनं । अष्टादशधान्यकथनं । गन्धादिनिरूपणं । सर्व्वगन्धपारिभाषिकलक्षणं । धातु-निरूपणं । मुख्यालाभे प्रतिनिधिविधानं । हविष्यद्रव्यनिरूपणं । स्थालीपाक-विधिकीर्त्तनं । होमद्रव्यनिरूपणं । होमविधानं । चतुर्व्विधसामनिरूपणानन्तरं कर्म्मनिषेधे तन्नियमनं । तत्र मलमासविचारादिकं । तिथ्यानिनिरूपणं । तत्र विहितकर्म्मविवेचनञ्च । पक्षनिर्णयं । पक्षस्नानविधानं । तिथिद्वैधे व्यव-स्थानिरूपणं । एकादश्युपवासनिरूपणं । पौर्णमासीनिरूपणं । दुर्गाद्यानिरूपणं ।

पर्व्वनिरूपण । समावस्यानिरूपण । सर्व्वत्र व्रतप्रदृतिकर्त्तव्यतानिरूपण । स्वव्रतप्रानि । भावाभावविषयभेदाद् व्रतस्य द्वैविध्यनिरूपण । सामान्यव्रतकीर्त्तनं । सत्स्यमासादिभोजनादिनियमकथन । माघस्नानादिविधि । दानविधि । तत्र दानलक्षणादिविवचन । विडालव्रत वकव्रतादिलक्षण । गोदानविधानादिकीर्त्तनञ्च ।

No 1849. सङ्ख्यापरिमाणनिबन्धः ।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 53 Lines, 7 on a page Extent, 1,608 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhángá. Pandit Kanailála Jha Appearance, old Prose and verse Correct

Saṅkhya parimana nibandha An essay on 'number and weight' with reference to Smriti rites and domestic rules and observances Every injunction in the Smritis involving a question of weight, or number, or dimension, or time is taken up and discussed with a view to a settlement of the purport of the injunction The size of the tooth-brush, the number of days a cow should not be milked, how many days she should be milked partially and when fully, the length and the number of threads meet for a Brahmanical cord, the quantity in which particular offerings are to be made, the number of days for mourning for particular castes, weights, their standard and calculation, periods of time, and how to calculate them, &c, &c, are taken up seriatim and specific rules laid down to prevent misunderstanding and mistakes By Kes ava Kavindra The work was compiled in the city of Benares

Beginning राधापीनपयोधरभूधरधाराधर कृष्ण ।
शेषफणावलीकामलकमलवनीषटपदः पायात ॥
देवतामणिकिरीटानम्यतत्पारिजातमकरन्दतुन्दिलौ ।
दूरवारितभमस्तकल्मषौ ढुण्ढिराजचरणौ स्तुवीमहि ॥
काशीविश्वेश्वरा दण्डपाणि श्रीकालभैरव ।
गङ्गा भवानी विघ्नेश प्रयच्छन्तु समीहितम् ॥
गौरिभुमिमहीपालपरिपण्डुसुन्दरिणा ।
श्रीकेशवकवीन्द्रेण निबन्धोऽयं विधीयते ॥

सङ्ख्यामानगुरुत्वादेर्विधायकनिषेधकैः ।
श्रुतिस्मृतिपुराणादिवाक्यैः स्पष्टीकरोम्यहम् ॥
तत्रादौ मूलपरिभाषा । तत्र सङ्ख्याया तावद् यजुर्वेदे । इत्यादि ।

End उशना । द्वौ मासौ पाययेद्वत्सं तृतीये द्विगुणं दुहेत् ।
चतुर्थे त्रिस्तनं दुह्याद् यथान्याय यथाबलम् ॥

Colophon इति सम्मिश्रश्रीकेशवविरचित सङ्ख्यापरिमाणनिबन्ध समाप्त ॥

विषय । तत्रादौ मूलपरिभाषायां सङ्ख्यानामकीर्त्तन । हस्तादिपरिमाणनिरूपण । कालपरिमाणकथन । अश्वादिपरिमाणकथन । तत्र द्रोणाढकादीनां लक्षण । गुरुत्वनिरूपणं । तत्र त्रसरेण्वादिलक्षण । अथ शास्त्रे सङ्ख्यापरिमाणयोः विषयप्रदर्शन प्रसङ्गेन 'एका लिङ्गे गुदे तिस्र' तथा दन्तकाष्ठमधिकृत्य 'द्वादशाङ्गुलन्तु विप्राणाम्' इत्यादिभि मूत्रपुरीषोत्सर्गशौचदन्तकाष्ठविचारादिक । पञ्चपिण्डोद्धारपूर्व्वक स्नान विधान । तर्पणविचार । सन्ध्यावन्दनकालविचार । सन्ध्यावन्दनयोग्यदेशनिरूपण । प्राणायामविवेचन । गायत्रीजपव्यवस्थाकथन । जपमालानिरूपण । यज्ञोपवीतविवेचन । शिखाबन्धनविधिकथन । कुशनिरूपण । कुशप्रतिनिधिकथन । गृहे स्थापनयोग्यप्रतिमालक्षण । तन्निर्म्माणप्रक्रियादिकथनञ्च । देवतास्नाने घृतादिपरिमाणकथन । मन्त्रादिनिरूपण । पुष्पादिविधानञ्च । पञ्चयज्ञनिरूपण । आतिथ्यविध्यादिकथन । पञ्चाङ्गलक्षण । पक्षिजातिषु तित्तिरिमयूरादिषट्कस्य भोज्यत्वकथन । मत्स्येषु रोहितपाठीनादीनां पञ्चानां भक्ष्यत्वकथन । शशकादिपञ्चकस्य भक्ष्यत्वकथन । पलाण्डुलशुनादीनामभोज्यत्वनिरूपण ॥ पङ्क्त्या सार्द्धं भोजने दोषकथन । अप्रजाताया कन्याया जामातृगृहे भोजननिषेध । दानविधिकीर्त्तन । प्रतिग्रहविधि । व्यतीपातगजच्छायादिषु दानमाहात्म्यकीर्त्तन । सम्प्रदाननिरूपण । काश्यादिमहातीर्थषट्ककथन । धान्यादिद्वादशकस्य सर्व्वतो ग्राह्यत्वकथन । ब्रह्माण्डदानादिषोडशमहादानविधान । अष्टकाश्राद्धकालादिनिरूपण । सर्व्वत्र दक्षिणाविधिकीर्त्तन । अष्टविधनिधुवनकथन । शवदाहविधि । शवहरणविधि । वृषोत्सर्गफलश्रुति । प्रेतश्राद्धानि । तीर्थनिरूपण । गङ्गादिमाहात्म्यकीर्त्तन । गङ्गाया गर्भनिरूपणादिक । गयायां श्राद्धदेशादिनिरूपण । काशीप्रयागादौ कर्त्तव्यानि । जगन्नाथक्षेत्रादिनिरूपण । अयोध्यादिमोक्षपुरीसप्तककथनं । मृतकालनिरूपणमुखेन मासादिलक्षणकीर्त्तन । षड्रसादिकथन । षट्तिलपुण्यकथन । षोडशसंस्कारकथनं । विवाहे वरकन्ययो वयआदिनिरूपण । ब्राह्मणानां षट्कर्म्मादिनिरूपणं । चतुर्दशविधनरककीर्त्तनं । क्रयविक्रयविधिकीर्त्तनं । प्रायश्चित्तविधि । स्पर्शदोषाभावविषयनिरूपण । आततायिनिरूपण । अव्रतप्रणामं शूद्रमुद्दिश्य स्वा-

गौर्व्वादकरणे दोषकथनं। कन्यादिविक्रये दोषाधिक्यकथनं। भस्मस्नानादिदश-विधस्नानकथनं। पञ्चगव्यपञ्चरत्नादिकथनं। केषाञ्चिद् द्रव्याणां मूल्यनिरूपणं। पुष्करिण्यादिखनने पुण्याधिक्यकथन। निधिलाभे विधानकथनं। व्रीह्यादिगण-कथनं। व्यवहारनिरूपण। होमद्रव्यप्रमाणादिकथन। पूर्णपात्रनिरूपणं। षष्ठे वषयः। चतुर्दशविद्याकथनं। सप्तर्षि-सप्तार्णवादिकथन। देवानां त्रयस्त्रिंशत्कोटि-सङ्ख्याकलकथनं। दशविधधर्म्मकथनं। नवविधविषकथनं। राज्याङ्गानि। मन्त्रास-त्यनिरूपण। प्रतिनिधिविवेचनं। चन्द्रादीनामसूय्यस्पर्शने दुष्फलकथनं। गोदोह-नकालनिरूपणञ्च।

No. 1850. दत्तात्रेयतन्त्रं।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 37. Lines, 7 on a page. Extent, 644 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Magrání, Post Madhubaní, Darbhánga Pandit Kánáilála Jhá. Appearance, old Prose and verse. Correct

Dattátreya Tantra. A Tantra related by S'iva to a sage named Dattátreya, to instruct him in mystic, magic and demoniac rites Contents: incantations and necromantic rites for bringing on the death of an enemy. Ditto for bringing on dementation. Ditto for bringing on inertness in intelligence, arms, affection, men, clouds, winds, &c. Ditto for bringing on enmity between particular individuals. Ditto for bringing on the ruin of a person Ditto for securing the good-will and favour of a king, a husband or a woman. Ditto for attracting attention. Ditto for effecting magical exhibitions. Ditto for bringing demons under one's controul Ditto for alchemical preparations. Ditto for ascertaining the past and the future. Ditto for eating and digesting enormous quantities of food. Ditto for overcoming hunger and thirst. Ditto for producing aphrodisiac effects Ditto for changing the colour of grey hair. Ditto for bringing on grey hair or baldness. Ditto for finding out hidden treasures. Ditto for bringing on pregnancy. Ditto for preventing abortion, miscarriage and childlessness. Ditto for bringing on success in warfare. Ditto for aphrodisiac medicines. Ditto for alchemical solutions of metals. Ditto for the destruction of manliness. Ditto for overcoming malevolent imps. Ditto for overcoming evils likely to result from ferocious animals. Ditto for preventing mischief from evil dreams and portents.

Beginning श्रीदत्तात्रेय उवाच । कदाचित् पर्य्यटन् योगी दत्तात्रेयो महामुनिः ।
कैलासगिरिमूर्द्धन्या गतवान् योगराट् प्रभुः ॥
कैलासशिखरासीनं देवदेवं महेश्वरम् ।
दत्तात्रेयो महायोगी पर्य्यपृच्छत शङ्करम् ॥
कृताञ्जलिपुटो भूत्वा पृच्छति भक्तवत्सलम् ।
भक्तानाञ्च हितार्थाय कल्पतन्त्रं सुनिश्चितम् ॥
कलौ सिद्धिमहाकल्पतन्त्रविद्याविधानकम् । इत्यादि ।

End. रविवारे गृहीत्वा तु श्वेतकरवीरमूलकम् ।
धारयेद्दक्षिणे हस्ते अग्निबाधाभयं न हि ॥

Colophon इति श्रीदत्तात्रेयतन्त्रे ईश्वरदत्तात्रेयसंवादे सिंहादिभयनिवारणं नाम द्वाविंश पटलः समाप्तः ।

विषय । मारणोपायकथन । तत्र द्रव्यादिनिरूपण । एवं परत्र ज्ञेय । मोहनोपायकथन । स्तम्भनोपायकथन । तत्र आसनस्तम्भन । बुद्धिस्तम्भन । शस्त्रस्तम्भन । सेनास्तम्भन । नरस्तम्भन । मेघस्तम्भन । गर्भस्तम्भन । विद्वेषणोपायकथन । उच्चाटनोपायकीर्त्तन । वशीकरणोपायकीर्त्तन । तत्र स्त्रीवशीकरण । पतिवशीकरण । राजवशीकरण । आकर्षणोपायकीर्त्तन । इन्द्रजालकौतुकप्रदर्शनोपायकथन । यक्षादिमन्त्रसाधन-कथन । रसायनविधिकथन । कालज्ञानोपायकथन । प्रभूताहारकरणोपायकथन । क्षुधापिपासाजयोपायकथन । वाजीकरणादिकथन । केशरञ्जनोपायकथन । वीर्य्य-पातनविधिकथन । निधिदर्शनोपायकीर्त्तन । गर्भाधानविधिकथन । मृतवत्सा-काकवन्ध्यादिदोषशान्त्युपायकथन । जयवादकथन । वाजीकरणोपायकथन । द्रावणविधिकथन । वीर्य्यस्तम्भन । भूतग्रहनिवारणोपायकथन । सिंहव्याघ्रादिभय नाशन । सर्पाग्निभयनिवारणोपायकीर्त्तनञ्च ।

No 1851 हरिहरसुभाषितम् ।

Substance country made paper, 8 × 3 inches Folia, 40 Lines, 6 on a page Extent, 620 s'lokas Character Maithili Date, Sk 1641 Place of deposit, Chaturi Grama, Darbhangi, Pandit Mañgaladatta Mis'ra Appearance old Verse Correct.

Harihara subhashita Short poems on various subjects By Harihara. The poems are of high merit

Beginning पाथोजाथा पयोजातजन्मनो मन्मनोमुदम् ।
शारदा शारदासारहृद्यावयवधारिणी ॥

गोविन्दाख्यानपीयूषस्रवैरिव मितीकृताम् ।
व्यासादिवदनाम्भोजभ्रमरी भारती भजे ॥
गौरीगिरिशयोरेकमङ्गालङ्कारकारिणम् ।
मदवारि+रोङ्गारमथ वम्न वय मम ॥ इत्यादि ।

End मनश्ववीनगुणगुम्फनिषक्तव्यक्ति मुक्तावली हरिहरेण चिरेण चीर्णा ॥

Colophon इति श्रीहरिहरसुभाषिते परमार्थप्रकरणम् ।

विषय । मङ्गलाचरणप्रकरण । बालविनयप्रकरण । सुहृदुपदेशप्रकरण । प्रवासप्रकरणं । राजप्रशस्तिप्रकरण । राजोपसेवनप्रकरण । राजनीतिप्रकरण । समयवर्णनप्रकरण । शृङ्गाररसप्रकरण । नायकनायिकाप्रभेदवर्णनप्रकरण । प्रकीर्णकप्रकरण । परमार्थप्रकरण । प्रबन्धेऽस्मिन सर्व्वत्र श्लोका अतीव रमणीया ।

No 1852 श्राद्धचिन्तामणिभावदीपिका ।

Substance, country made paper, 8 × 3 inches Folia 82 Lines 10 on a page Extent, 3 158 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Chaturi Grama, Darbhangá, Pandit Mangaladatta Misra. Appearance, old Prose Correct

S'ráddha chintámani bháva dipiká A commentary on Váchaspati Misra's treatise on the S'ráddhas, called *S'ráddha chintamani*

Beginning वागदेवता प्रणम्यादौ वामदेवेन धीमता ।
श्राद्धचिन्तामणेर्भावो बाल्लबोधाय मन्यते ॥
पितृदेवताक पितृदेवत्यक, इत्यपद स्वरूपकीर्त्तनम् । इत्यादि ।

End धीरा मदीया इतिशाकल्यस्य विधूतमन्दर+++कारम ।
निष्कण्टकेनात्र विभावितेन यथा पितृणा प्रियमाचरन्तु ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीवामदेवविरचिता श्राद्धचिन्तामणिभावदीपिका समाप्ता ॥

विषय । वाचस्पतिमिश्रकृतश्राद्धचिन्तामणेर्व्याख्यानम् ।

No 1853 द्वैतनिर्णयजीर्णोद्धार ।

Substance country made paper 10 × 4 inches Folia, 121 Lines, 7 on a page Extent, 3 170 s'lokas Character Maithili Date, ? Place of deposit Magrauni Post Madhubani Darbhanga, Pandit, Kamalala Jha Appearance, fresh. Prose Correct

Dvaita-nirnaya-jirnoddhára. A commentary on Váchaspati Mis'ra's Dvaitanirnaya, on the dualistic theory of the Supreme and the human souls. By Madhusúdana Ṭhakkura.

Beginning. अचलानप्यचलीकुर्व्वन्नचलानपि चालयन् ।
वृन्दावनविहारी स्तात् सापहारी हरिर्मम ॥
इतिपदस्वरूपेणेति । शब्दानामौत्सर्गिकार्थपरत्वमित्यादिपदसमभिव्याहारेण—
इदि ।

End. लिखनात् न दृष्टिदिनं निषिद्धमिति गम्यते ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमधुसूदनठक्कुरकृतो द्वैतनिर्णयजीर्णोद्धारः समाप्तः ।

विषयः । वाचस्पतिमिश्रकृतद्वैतनिर्णयस्य व्याख्यानम् ।

No. 1854. त्रिलक्षणीभावप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 37. Lines, 10 on a page. Extent, 1,017 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrání, Post Madhubaní, Darbhángá, Paṇdit Kánáhála Jhá. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Trilakshaṇí-bháshya-prakás'a. A commentary on the aphorisms of Sáṇḍilya. The commentator adopts the dualistic theory for his standground.

Beginning. नित्यानुपूर्व्वीदेयाय शुद्धसत्त्वैकमूर्त्तये ।
समास्तु हरये नित्यमचिन्त्यगतये नमः ॥
नित्यं सन्निहितं यत्र ब्रह्म सच्चित्सुखात्मकम् ।
तद्भेदनिदानाय तस्मै रामाय ते नमः ॥
पाण्डित्यपरिपाकेन शाण्डिल्येन विनिर्म्मिता ।
विविच्यते भक्तिपरा शतसूत्री त्रिलक्षणा ॥
शास्त्रमवधापयितुं प्रतिजानीते अथातो भक्तिजिज्ञासा । इत्यादि ।

End. अर्थापत्तेर्विजातीयत्वेऽपि तर्कोपासनादेरिव न ज्ञानात्मकवृत्तित्वमित्याशयः ।

Colophon. इति तृतीयस्य द्वितीयमाह्निकम् । इति तृतीयं लक्षणं समाप्तम् । समाप्ता त्रिलक्षणीमीमांसा । इति त्रिलक्षणीभावप्रकाशः समाप्तः ।

विषयः । परमात्मजीवात्मनोरभेदप्रतिपादक शाण्डिल्यशतसूत्रीयस्य व्याख्यानम् ।

No. 1855. चण्डीसपर्य्याक्रमकल्पवल्ली ।

Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 75. Lines, 10 on a page. Extent, 1,516 s'lokas. Character, Maithilí. Date, ? Place of deposit, the Library of the Rájá of Darbhángá. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Chandí-saparyá-krama-kalpavallí. A digest of the rituals of the Tantras on the adoration of the Deví in her different forms. By S'ríniváss Des'ikendra.

Beginning. वन्दे सिन्धुरराजबन्धुरमुखं बन्धूकपुष्पप्रभं
सिन्दूरारुणकुम्भयुग्मविलसच्चन्द्रार्द्धयुक्शेखरम् ।
गण्डद्वन्द्वगलन्मदद्रवमिलन्मौलीन्द्रवृन्दं शनैः
कर्णाभ्यां विनिवारयन्तमनिशं प्रत्यूहविच्छित्तये ॥
श्रीदेशिकेन्द्रं शिरसा प्रणम्य श्रीश्रीनिवासो द्रविडोद्भवोऽहम् ।
श्रीमत्सपर्य्याक्रमकल्पवल्ल्याः श्रीचण्डिकाया यजनं प्रवक्ष्ये ॥
सर्व्वागमाम्नायरहस्यभूतं सर्व्वेप्सितार्थप्रदमाशु लोके ।
स्कन्दाय षड्डामरतन्त्रसारे प्रोक्तं पुरा शम्भुने शिवेन ॥
— — — — — — — — ।
तत्र श्रीमार्कण्डेयपुराणे खिले मेधसं प्रति सुरथवाक्यम् । इत्यादि ।

End. श्रीश्रीनिवासेन विनिर्म्मितायां श्रीमत्सपर्य्याक्रमकल्पवल्ल्याम् ॥
गतः किलायं स्तवकस्तु पञ्चम स्तुव + + + + टस्यैरभाद्यः ॥

Colophon. इति श्रीश्रीनिवासभट्टविरचितायां चण्डीसपर्य्याक्रमकल्पवल्ल्यां पञ्चमस्तवकः ।
समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । नवाक्षरमन्त्रनिरूपणमुखेन देव्या माहात्म्यादिकथनं । देवीमाहात्म्यस्य मार्कण्डेयपुराणान्तर्गतत्वेऽपि खिलत्वमिति निरूपणं । एवमध्यायसप्तकमपि देवीमाहात्म्ये सप्तशतीमन्त्रपाठसनायां विनियुक्तमिति निरूपणं । कार्य्यविशेषे वषट्कारादियुक्तस्य एतन्मन्त्रस्य पुष्यादिसाधकत्वनिरूपणं । चण्डीसपर्य्यायां स्नानतर्पणादिविधिकीर्त्तनं । अर्चनाविधिकथनं । तत्र आसनादिनिरूपणं । विविधन्यासकथनादिकं । पीठपूजाविधि । देवीमाहात्मीयप्रथमादिचरितस्य ऋषिच्छन्दआदिनिरूपणं । चण्डीसपर्य्याप्रयोगकीर्त्तनं । मानसपूजाविधिकथनं । सत्प्रक्रियाकीर्त्तनञ्च । नैमित्तिकार्चनविधिः । दमनकपूजाविधिः । मदनवस-

न्तयोः पूजाविधिकथन। पवित्रारोपणविधि। काम्यपूजाविधिकथन। ध्यानभेदे फलभेदकथन। नित्यचण्डिकाध्यानकथनादिक। नवदुर्गाविधिकथनं। आश्विने नवदुर्गामहोत्सवादिविधान। शतचण्डीविधिकथन। अनादृष्ट्याखिलदुरितशान्त्युपायकथन। मण्डपरचनार्थं प्राचीसाधनविधिकथन। कुण्डनिर्म्माणविधिकथन। अग्निस्थापनादिविधिकथन। अत्र सर्व्वत्र प्रयोगकथन। कुमारीपूजाविधिः। पूज्यापूज्यकुमारीलक्षणकथन। स्रुक्स्रुवादिनिर्म्माणप्रक्रियादिकीर्त्तनञ्च।

No 1856. श्राद्धप्रदीपः।

Substance, country made paper, 13 × 4 inches Folia, 74 Lines, 9 on a page Extent, 2,646 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrauni, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Kánailala Jhá Appearance, fresh Prose and verse Correct

S'raddha pradípa. A digest of the rules for performing S'ráddhas. By Vardhamana Mis'ra

Beginning अभिनवरमणेन पादपद्मे मुरारे-
मदनमथनमौलेर्म्मालतीपुष्पमाला।
जयति जयपताका काप्यसौ मोक्षलक्ष्म्याः।
कलिकलुषनिहन्त्री जाह्नवी न पुनातु॥
हरिं प्रणम्य सर्व्वज्ञ मौलिमण्डलविग्रहम्।
आलोच्य मुनिवाक्यानि श्राद्धस्य विधिरुच्यते॥
ननु किं श्राद्धं तावत्, पितृदेवताको द्रव्यत्याग। पितृपितृपत्नी सपिण्डे अभिमानि, न च ब्राह्मणभोजनपर्य्यन्तमेव तत्र विशेष्य, शूद्रकर्त्तृकश्राद्धाभाव। इत्यादि।

End तदनुवादभावे सतीति मन्तव्यम्।
स्मृती पुराणानि च शास्त्राणि ज्ञात्वा विचार्य्यापि च तत्र सम्यक्।
श्रीवर्द्धमानेन कृतः प्रदीपः श्राद्धे सतां हर्षमसावनोतु॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानविरचितः श्राद्धप्रदीपः समाप्तः। शुभमस्तु।

विषय। श्राद्धाभिमतश्राद्धस्वरूपकथनपूर्व्वक 'वेदबोधितश्राद्धस्वरूपमेव श्राद्धम्' इति श्राद्धस्वरूपविवरणं। श्राद्धविषयक संदेहनिराकरण। श्राद्धकालनिर्णय।

साग्निनिरग्निभेदात् यवस्यादिनिरूपणं। काम्यश्राद्धकालनिरूपणं। रात्रौ श्राद्धकरणादिनिषेधः। मलमासविवेचनं। श्राद्धदेशनिरूपणं श्राद्धाधिकारिनिरूपणं। श्राद्धप्रशस्तब्राह्मणनिरूपणं। निषिद्धकथनञ्च। श्राद्धविहितद्रव्याणि। निषिद्धद्रव्याणि च। कुशविवेचनं। निमन्त्रणविधिः। अर्घदाने पात्रविशेषनिरूपणं। गन्धादिपञ्चकनिरूपणं। गौडीयप्रयोगात् विशेषकथनं। परिवेषणविधिकथनं। तत्र काम्यद्रव्यदानविधिकीर्त्तनञ्च। जपविधिः। श्राद्धपरिभाषाकथनं। पार्वणश्राद्धप्रयोगकथनं। आमश्राद्धविधिः। एकोद्दिष्टविधानं। सपिण्डीकरणकालादिनिरूपणं। श्राद्धभञ्जननिषेधविवेचनं। पुत्रमात्रस्य धनहरत्वात् अन्त्येऽधिकारकर्त्तृत्वञ्च इति निरूपणं। एकोद्दिष्टश्राद्धप्रयोगकथनं। आभ्युदयिकश्राद्धप्रयोगकथनं। विशेषतः श्राद्धाधिकारिनिरूपणञ्च।

No 1857 आचारचिन्तामणिः।

Substance country made paper 10 × 3½ inches Folia 121 Lines 10 on a page. Extent 4 128 s lokas Character Maithili Date, A D 1437 Place of deposit Mujna Grama Post Tajapura, Darbhangá, Pandit Babulala Pathaka two other copies Post Madhubani Magrani Grama, Zila Darbhangá Pandits Kánailála Jha and Chhotilala Jha Appearance new Prose and verse Correct

Achara chintamani A digest of the rules regarding Achára By Vachaspati Mis'ra Mahámahopadhyaya The author compiled a series of digests, under the generic name of Chintamani on the different topics treated in the Smritis and also wrote commentaries on several philosophical works The codex is dated in 433 of Lakshmana Sena's era

Beginning आभीरदारकमुदञ्चितकिङ्किणीकमातामपाधिचरणं पुरुषं पुराणम्।
मञ्जीरमञ्जुमणिधामममुमाधमद्वैतचिन्मयमनादिमनन्तमीडे॥
आचारावाप्तिनो धर्म्म इव वाजसनयिनाम्।
निबध्यते हरिं नत्वा श्रीवाचस्पतिशर्म्मणा॥
उद्धर्षमैत्रशौचानि तथाचमनकारणम्। इत्यादि।

End यदाह आपस्तम्बः। एवन्त सन्निपातस्य सदस्यता। सर्वो नानासन्निपात इतिभिदम्। नाना भिन्नभिन्नेत्यर्थः।

Colophon इति श्रीमन्महामहोपाध्यायमिश्रश्रीवाचस्पतिविरचित आचारचिन्तामणि

सम्पूर्णं । लक्ष्मणभूपसम्वच्चिचत्विंशदधिकशतचतुष्टयाब्दे कार्त्तिककृष्णसप्तम्यां शक्रे मिश्रश्रीदेवनाथमहाशयानामाज्ञया मिश्रश्रीहरिशर्म्मणा लिखितमाचारचिन्तामणिपुस्तकमिति ।

विषय । वाजसनेयिनामाचारादिनिरूपण । तत्र सदाचारशब्दनिर्व्वचन । सदाचारलक्षणादिकथनञ्च । उद्वाधानन्तरविधिकथन । मूत्रपुरीषादित्यागविधि । पापकर्म्मफलनिवृत्त्युपायकीर्त्तन । अशुभकर्म्मणा देहत्रितयप्राप्तिकथन । तत्र यातियातिकभोगयाप्यनुसारिदुःखानां लक्षणकथन । किञ्च नरकानुभूतदुःखानां तिर्य्यग्योनिमनुभूय उत्तीर्णानां मनुष्यत्वेऽपि केषाञ्चित पापानां लक्षणानि जायन्त इति तन्निरूपण । मार्गादौ मूत्रोच्चारादिनिषेधकथन । विशेषेण शौचविधिकथनं । मृत्तिकापहरणस्थानादिनिरूपण । कमण्डलुनिर्म्माणतन्मार्ज्जनादिविधिकथन । विस्तरेण आचमनविधिकथनं । स्त्रीशूद्रयोराचमनविधि । इन्द्रियमार्ज्जनविधि । आचमननिमित्तनिरूपणं । द्विराचमननिमित्तनिरूपणञ्च । दन्तधावनविधि । दन्तकाष्ठनिरूपण । तदभावे मुखशुद्धिकथन । प्रातःस्नानादिविधिकीर्त्तन । स्नानानन्तरं केशप्रसाधनादर्शाञ्जनादिविधानकथन । मङ्गलाचारलक्षणतद्विधानादिकथनं । नैमित्तिकादिस्नानविधि । स्नानयोग्यस्थाननिरूपण । भस्मादिस्नानविधि । सामान्यतः स्नानप्रक्रियाकथन । सर्व्वशाखिकसर्व्ववर्णसाधारणस्नानविधि । स्नानोत्तरकर्म्मविधानं । तिलककरणविधि । सन्ध्योपासनविधिकीर्त्तन । तत्प्रयोगकथनादिकं । गायत्रीजपादिविधि । जपमालानिरूपण । ब्रह्मयज्ञविधि । विशेषेण तर्पणविधिकथनं । कातीयतर्पणप्रयोगकथनं । एवं वसिष्ठगाभिलाद्युक्ततर्पणविधिकथन । तर्पणोत्तरकर्म्मकथन । तत्र सामान्यतः पूजाप्रकारकथन । देवपूजाविधि । पूजाधारनिरूपण । अर्घ्यदाने विशेषविधिकथनं । पञ्चोपचारविधिकथन । एवं दश-षोडश अष्टादश षटत्रिंशदुपचारविधानकथनं । सूर्य्यपूजाविधि । अथ पुष्पविवेचन । धूपनैवेद्यादिनिरूपणञ्च । दुर्गापूजाविधि । अथ पुष्पविवेचन । शिवपूजाविधि । अथ पुष्पाणि । धूपादिविधानञ्च । विष्णुपूजाविधि । शालग्रामादिपूजायां पुष्पादिविधानं । विष्णुनैवेद्यार्थं मांसादिकमपि दातुमर्हतीति निरूपणं । अशक्तपूजाविधि । विष्णोरपराधनिरूपण । पञ्चमहायज्ञविधि । तत्प्रयोगकथनञ्च । अथ मनुष्ययज्ञविधि । नित्यश्राद्धविधि । अतिथिपूजाविधिः । सामान्यतः भोजनविधि । विशेषेण भक्ष्याभक्ष्यनिरूपण । अथ अभक्ष्याणि । दुग्धानि । पक्षिणः । मत्स्य । कल्ताय । मांसभक्षणवर्ज्जनप्रथा विधिविवेचन । भोजनोत्तरकर्म्मविधानं । शयनविधि । दारोपगमनविधि । रजस्वलानिरूपण । तस्या नियमादिकथनञ्च ।

No. 1858. सिद्धान्तसार्व्वभौमः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches Folia, 48 Lines, 12—13 on a page. Extent, 1,966 s'lokas Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Raghavapura, Post Madhubani, Darbhangá. Pandit S'rínátha Jhá Appearance, new. Verse. Generally correct

Siddhánta-sárvabhauma. A digest of the several Siddhántas on Indian astronomy. By Munis'vara Sárvabhauma, son of Ranganátha. Contents · Measurement of true solar year &c.; duration of Yugas; motions of planets; measures of months and years and the mode of reckoning them; nodes of planetary orbits; measures of bulk; diameter and motions of the earth; equatorial regions; calculation of latitudes and longitudes; calculation of the apparent motion of planets; zenith and nadir; curved motions of planets; nodes; position of the earth; the orbits of the planets; arcs between the vernal equinoctial point and the equator, &c., &c.

Beginning. विश्वं व्याप्य स्थितो यः सकलसुरनरैर्वन्दितः श्रीनिवास-
स्तेजोमूर्त्तिः कृपालुर्मुनिवरनिकरैर्ज्ञानदृष्ट्यैव गम्यः ।
ध्वान्तं हत्वा स बोधं सुखकरममितं सच्चिदानन्दरूप
स्वान्ते … व्यपगतदुरितो सर्व्वदा मे वसतु ॥
यत्साद्या विबुधगणाः स्वकार्य्यसिद्धौ यं विघ्नद्रुमदहनोद्धुरं प्रणम्य ।
नीयन्ते सपदि कृताखिलार्थ+तं दन्तावलिवदनं नमामि नित्यम् ॥
यस्याः प्रसादमासाद्य काव्यं लक्षणलक्षितम् ।
कुर्व्वन्त्यपि जडाः सा मे तुष्टाऽस्तु सरस्वती ॥
सन्त्यप्यत्र … —सम्प्रबोधाय समात् सुधीभिः ।
सिद्धान्ततत्त्वाधिगमैः स्वपक्ष—कृतौ ततस्ते गुरवो जयन्ति ॥
गूढं सूक्ष्मं स्वसिद्धान्तं मत्वा यस्तच्छिरोमणिम् ।
कृतवान् मनुजत्रातादर्शो जयति भास्करः ॥
दैवज्ञवर्य्यगणसन्ततसेव्यपार्श्वं श्रीरङ्गनाथतनयोऽयं मुनीश्वरोऽहम् ।
पञ्चान् विभाव्य सकलानपि सार्व्वभौमसिद्धान्तपूर्व्वमपरं सुधिया करोमि ॥ इत्यादि ।

End इति सिद्धान्तसार्व्वे मुनीश्वरकृतेऽभवत् ।
सिद्धान्तसार्व्वभौमोऽयं क्रान्तिसाम्याधिकारकः ॥
सर्व्वं समस्तं … +समदोषभेदात् ।
कलाविरेकात् परमात्मकर्णा श्रीसार्व्वभौमः सुतरां विभाति ॥

Colophon. इति पूर्व्वार्द्धम् ।

विषय । कालमानकथन । सौरवर्षादिनिरूपण । युगपादादिनिरूपण । ग्रहाणा चलोच्चत-
निरूपण । मासादिनिरूपण । अत्र सर्व्वत्र उपपत्तिकथन । वर्षकालनिरूपणा-
दिक । वर्षगणनप्रकारादिकथन । ग्रहाणा पातानयनप्रकारकथन । परमाण्वादि-
परिमाणकथन । भूगोलस्य व्यासाद्यानयनप्रकारकथनं । निरक्षदेशादिनिरू-
पण । ज्यानयनप्रकारादिकथनमुखेन भुजशिञ्जिनीकोटिशिञ्जिनीप्रभृतीना लक्षण-
कथन । ग्रहाणा स्फुटक्रियोपपत्तिकथन । प्रतिवृत्तभङ्गीनिरूपण । नीचोच्चवृत्तभ-
ङ्गीकथन । ग्रहाणा वक्रगत्यादिनिरूपण । खेटाद्यानयनप्रक्रियाकथन । भूगोल-
मस्थानादिकथन । विषुवन्मण्डलक्रान्तिवृत्तादिनिरूपण । चरांशनिरूपण । अत्र
यवनादीना मतकथनञ्च । उदयांशनिरूपण । अत्र सर्व्वत्रोपपत्तिकथनञ्च ।
त्रिप्रश्नाधिकारः । तत्र ग्रहाणा कलाविम्बाद्यानयनप्रक्रियाकथन । शशिपूर्व्वकाणां
यथा ग्रहाणा भानिमित्तकथनादिक । तेषा भानयनप्रक्रियादिकथनञ्च । खेटभा-
गमप्रकारकथनञ्च । शृङ्गोन्नतिनिरूपण । तत्र सूर्य्यसमीपे ग्रहाणामवस्थानादिनि-
रूपणमुखेन उच्चनीचदूरत्वादिज्ञानभावमकीर्त्तन । ग्रहाणामस्तोदयज्ञानप्रकार-
कथन । चन्द्रग्रहणगणनाप्रक्रियादिकथन । पाताद्यानयनप्रकारः । स्पर्शादिज्ञा-
नोपायकथनं । एवं सूर्य्यग्रहणगणनाप्रक्रियाकथन । क्रान्तिसाम्यनिरूपण । व्यस्ता-
यनांशादिनिरूपणञ्च ॥

No 1859 विवादचन्द्रः ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches Folia, 60 Lines, 8 on a page Extent, 2,202 slokas Character, Maithili Date, Sv 1119 Place of deposit, Magrám Grama, Post Madhubani, Darbhángá, Pandit Chhotilála Jhá Appearance, old Prose and verse Correct

Vivádachandra. A summary of the laws of inheritance, judicature, sale, barter, &c By Mahádevi, wife of king Chandra Sinha, under the advice of Misaru Misra —*Contents* Laws regarding loans, possession, mortgage, interest, bail, repayment of debts, legal position of the born-blind, loans for trade, ditto contracted under pressing wants, pledges, sale without proprietory right, coparcenary in trade, gift, servants, manumission of slaves, hire, disputes regarding ownership, delivery after sale, purchase, boundary disputes, laws regarding bridges, treasure trove, protection of crops Law of inheritance, division of

a deceased father's estate, disqualification to inherit, indivisible property, woman's property, lapsed inheritance, estate of childless persons, joint property. Judicature, defence, rejoinder, evidence, documentary evidence, evidence of possession, witnesses, interrogatories, ordeals, judgment, decision, execution Twelve kinds of sons

Beginning. वन्दे श्रीकण्ठवैकुण्ठावकुण्ठौ नतनन्दने ।
विघ्नविच्छेदकुशलौ गिरिजाजलजान्वितौ ॥
श्रीचन्द्रसिंहनृपतेर्दयिता लखिमा महादेवी ।
रचयति विवादचन्द्रं मिसरूमिश्रोपदेशेन ॥
विवादे व्यवहारे च व्यवस्था यस्य यादृशी ।
निबन्धेभि कृता मात्र लिख्यते सूरिणां मुदे ॥
तत्रादौ ऋणादानव्यवस्था । यया व्यवस्थया यद्यमृणमधमर्णो गृह्णाति तच्चिरकालं विना तथैव दद्यात् । इत्यादि ।

End. ब्राह्मणस्य क्षत्रियादिषु नौरसत्वापत्तौ परिगणन मुख्यत्वकल्पनालाघवाय सर्वेषां सवर्णाया व्यवहारयोर्विरोधापत्तेरिति ।

Colophon इति महामहोपाध्याय श्रीमिसरूमिश्रकृतो विवादचन्द्रः समाप्तः । सन ११९८ ।

विषय । ऋणादानव्यवस्थाकथनं । भोग्याधिनिरूपणं । बन्धकनिरूपणं । वृद्धिनिषेधः । प्रतिभूनिरूपणं । ऋणादानविधि । आत्माभ्यक्षानव्यवस्थाकथनादिकं । शक्ति-व्याधि ऋणपदत्तौ व्यवस्था । कन्याविवाहाद्यापत्कालकृतर्णव्यवस्था । न्यास-निरूपणं । अस्वामिविक्रय । सम्भूयसमुत्थानविधि । दत्ताप्रदानिकविधि । भृतकविधि । दास्यमोक्षविधि । भाटकविधि । स्वामिपालविवादनिरूपणं । विक्रीयासम्प्रदानविधि । क्रीत्वानुशयविधि । सीमाविवादनिरूपणं । सेतु-विधि । महाक्षेत्रविधि । गन्धरक्षाविधि । दायभागनिरूपणं । प्रमीतपितृक-विभाग । भागानर्हविधि । अविभाज्यविधि । स्त्रीधनविधि । अवरुद्धविभाग-विधि । अपुत्रधनविभागः । संसृष्टधनविभागः । व्यवहारविधि । तत्र उत्तर-विधि । प्रत्याकलितविधि । साक्षिविधि । क्रियादानविधि । भुक्ति-विधि । साक्षिविधि । शपथविधि । दिव्यविधि । जयपराजयावधारणविधि । निर्णयविधि । निर्णीतकृत्यविधिः । द्वादशविधपुत्रनिरूपणादिकञ्च ।

No 1860 तर्कतत्त्वनिरूपणम् ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches Folia 42 Lines 9 on a page Extent, 1,476 s'lokas Character, Maithili Date ? Place of deposit Magrani Grama Post Madhubani, Darbhángá, Pandit Chhotilala Jha Appearance, old Prose Correct

Tarkatattva nirúpana An enquiry into the principles of dialectics By Gokulanatha Mahamahopadhyaya

Beginning कथ तर्कमनिष्कृत्य तार्किकास्त्वामुपासता ।
अतो नाथन हे नाथ तर्कतत्त्व निरूप्यत ॥
अथ यास्मानवद्यामल्लापहरणद्वारा पुरुषार्थानामसाधारण साधन । इत्यादि ।

End तस्मात् ।
अनादाय्यांद् व्यापकतानिर्णयाद्यो ह्यबाधित ।
तर्क उत्पद्यत किन्तु पर्य्यवस्य विपर्य्ययम् ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायगोकुलनाथविरचितं तर्कतत्त्वनिरूपणं ।

विषय । तर्कस्वरूपविवेचन ।

No 1861 न्यायकौस्तुभे शब्दपरिच्छेद ।

Substance country made paper, 11 × 4 inches Folia, 268 Lines 9 on a page Extent 3,501 s'lokas Character Nagara Date Sm 1841 Place of deposit Magrani Gráma Post Madhubani Darbhanga Pandit Chhotilala Jhá Appearance fresh Prose Correct

Nyaya kaustubha A commentary on the Tattvachintámani of Gangesa By Mahadeva Pandita surnamed Ponatakara and son of Mukunda Pandita. The codex contains the chapter treating of S'abda

Beginning नत्वा साम्बशिव मुकुन्दविसरं श्रीकण्ठनाम गुरु
भूप मूलाधया विभाव्य च तदुक्तान् ममध्य हृदि ।
शब्दे मानवर विशिष्टविविधमूलपात ग्रय दृक्
मूलार्थसंनिपात बरधिया कुर्म्भे प्रबन्धे वरम ॥
अथ शब्दो निरूप्यते । अथ उपजीव्यादुपजीवकस्यावसङ्गत्या उपमाननिरूपणान
न्तर शब्दनिरूपणमिति वदन्त वदन्ति । इत्यादि ।

End यथाश्रुतानां मणिगोचराणां निष्कर्षबोधाय यदुक्तियुक्तं ।
अथ महादेवबुधेन यत्नाच्छब्दोऽर्थतो रचितो निबन्धः ॥

Colophon इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारीणश्रीमन्मुकुन्दपण्डितात्मजपुणताकरोपाह्वक-
महादेवपण्डितविरचिते न्यायकौस्तुभे शब्दपरिच्छेदः समाप्तः । संवत १८४१ ।

विषय । शब्दचिन्तामणिव्याख्यान ।

No 1862 न्यायसिद्धान्तमञ्जरी ।

Substance, country made paper, 8 × 3 inches Folia, 53 Lines, 9—10 on a page Extent, 1 992 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani Grama, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Chhotilala Jha Appearance, old Prose Correct

Nyáyasiddhanta mañjarí An elementary treatise on the Nyáya philosophy By Janakinatha Bhattacharya Chudamani A work of this name by S'rikrishna has been noticed under No 1408, Vol IV, p 31, and a commentary on it under No 1452 Vol IV, p 56

Beginning प्रणम्य परमात्मानं जानकीनाथशर्म्मणा ।
क्रियते युक्तिमुक्ताभिर्न्यायसिद्धान्तमञ्जरी ॥
इह किल निखिललोकदिसोऽथमुक्त्युपायमात्मनस्तत्त्वज्ञानमामनन्ति । तच्च प्रमा-
णाधीनं । प्रमाणं निरूप्यते । इत्यादि ।

End तथैव किं मानमिति चेत् । तत प्रकारिकाप्रक++++ इति संक्षेप ।

Colophon. इति श्रीजानकीनाथभट्टाचार्य्यचूडामणिकृता न्यायसिद्धान्तमञ्जरी समाप्ता ।

विषय । प्रमाणस्वरूपनिरूपण । करणत्वनिरूपण । प्रत्यक्षलक्षण । वैशिष्ट्यानवगाहिज्ञानं
(साक्षात्कार) इतिकथयतो नास्तिकस्य मतखण्डन । नित्यानित्यभेदाद्द्विविधसा-
क्षात्कारनिरूपणं । निर्विकल्पकसविकल्पकभेदेन अनित्यस्य द्वैविध्यकथनपूर्व्वकं
तयोः स्वरूपनिर्वचन । वैशिष्ट्यज्ञाननिरूपण । प्रकारताविशेष्यतादिनिरूपनि-
रूपणं । ज्ञातो घट इति प्रतीतेः ज्ञानजन्यो विषयनिष्ठः प्राकट्यापरनामा पदार्थो
ज्ञानस्य वैव विषयता—इत्यादिभाट्टमतखण्डन । भासमानवैशिष्ट्यप्रतियोगित्वं
प्रकारत्वमिति सिद्धान्तखण्डन । द्रव्यगुणकर्म्मादिनिरूपण । उद्भूतत्वलक्षण । द्रव्यगुण
कर्म्मादीनां सामान्यलक्षण । समवायो न प्रत्यक्ष इति वैशेषिकमतखण्डनं । प्रति-
कर्म्मनिरूपण । द्विविधविशेषणतालक्षणविवेचन । अभावाधिकरणस्वरूप इति
कथयतां प्राभाकराणां मतखण्डनम् । अभावविभागलक्षण । अभावो नेन्द्रियग्राह्य-

इति भाट्टमतखण्डन। योग्यानुपलब्धिस्वरूपचिन्तन। इन्द्रियाणां लक्षणं। आत्ममनःसंयोगविवेचन। अनुमानलक्षण। व्याप्तिलक्षणादिचिन्तन। अत्र मीमांसकादिमतखण्डन। चार्वाकमतनिरूपण। पक्षधर्म्मतानिरूपण। परामर्श-निरूपण। केवलान्वयि केवलव्यतिरेकि-अन्वयव्यतिरेकिभेदादनुमानस्य त्रैविध्यनिरूपणं। हेत्वाभासविवेचन। उपाधिस्वरूपचिन्तन। अवयवस्वरूपविवेचन। उपमानलक्षण। उपमितिस्वरूपकथन। शब्दप्रमाणलक्षण। शब्दस्य अनुमानेऽन्तर्भाव इति कथयतां वैशेषिकाणां मतखण्डन। शक्तिवाद। शक्तिप्रदोपायकथनं। ईश्वरनिरूपण। गवादिपदानां गोत्वे एव शक्तिः आक्षेपात्तु व्यक्तिलाभ इति कथयतां भाट्टानां मतखण्डन। आक्षेपस्वरूपकथनञ्च। कार्य्यान्वितशक्तिवादखण्डनं। लक्षणाविचार। समासवाद। अन्नभाट्टमतखण्डन। कारकवाद। आख्यातवाद। अत्र न्यायभास्करादिमतखण्डन। आकाङ्क्षायोग्यतादिनिरूपण। विधिस्वरूपविवेचनं। अपूर्ववाद। अर्थवादादिनिरूपणं। शब्दस्य नित्यत्वमभ्युपगच्छतां गुरूणां मतखण्डन। समूहालम्बनज्ञानविचार। स्फोटवादनिरसन। अर्थापत्त्यादीनामनुमाना-द्यन्तर्भावकथन। प्रामाण्यवाद।

No 1863 तर्कप्रकाशिका।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 125 Lines, 13 on a page Extent, 1,551 s'lokas Character, Nágara Date, ? Place of deposit, Magráni Grama, Post Madhubání, Darbhángá, Pandit Chhotilála Jha Appearance, old Prose Correct

Tarka-prakásiká A commentary on the chapter on S'abda in the work noticed under the next preceding No By S'rikantha Dikshita, son of Vis'vanatha Dikshita, of Kasi

Beginning जटाजूटम्फुरद्गङ्गाजलभूषितमस्तकम्।
पुनातु गिरिजाप्रेमपात्रमस्मत्कुलं सदा॥
उपजीव्योपजीवकभावसङ्गत्या उपमाननिरूपणानन्तरं शब्दं निरूपयन् शिष्याव-धानाय प्रतिजानीते अथेति। इत्यादि।

End इदं न्यायमतमानन्दीत्यनुग्रहणाय+पि श्रीकण्ठेश्वरः समस्तप्रकाशको +तन्मय इति।
अभिनवं तर्कं यत् इदं स्फुरितं मम।
पिवेच्चेदं तत्स्मरणं तदिदं भ्रमम्॥

योऽसौ काश्यां समुत्पादि विश्वनाथेन धीमता ।
तस्य श्रीकण्ठकृतिनः कृतिः कलयतां मुदं ॥

Colophon इति श्रीकाशीगर्भसम्भवदीक्षितविश्वनाथात्मजदीक्षितश्रीकण्ठशर्म्मविरचिता तर्कप्रकाशिकाभिधा सिद्धान्तमञ्जरीव्याख्या समाप्ता ।

विषय । जानकीनाथकृतन्यायसिद्धान्तमञ्जरीनामकन्यायग्रन्थप्रकरणान्तर्गतशब्दपरिच्छेदस्य व्याख्यानं ।

No 1864 शब्दालोकरहस्य ।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 312 Lines, 14 on a page Extent, 10327 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Magrani Grama, Post Madhubani Darbhanga Pandit Chhoti lala Jha Another copy at Mujana Grama Post Tajapura, Dvarbhanga, Pandit Babulála Jha Appearance, old. Prose Correct

Sabdaloka rahasya A commentary on the Sabdaloka of Pakshadhara Misra By Gadadhara Bhatta The Sabdaloka is itself a commentary on the Sabda Khanda of Ganges'a's Tattvachintamani

Beginning प्रणम्य गीर्व्वाणगणैकवन्द्यं पादारविन्दं पुरुषोत्तमस्य ।
निगूढभाविष्कुरुते प्रयत्नाद् गदाधरः पक्षधरस्य भावं ॥
एकत्वप्रदर्शने मूलस्य न्यूनता स्यादित्यपशब्दा निरूपयति इतिप्रतिज्ञावाक्यादेव एकत्वनिरूपि लभ्यते इत्याह खण्डति । इत्यादि ।

End इत्यादिना आसेत्यादेस्तत्फलकलखण्डनमयुक्तमित्याशङ्का निराकुरुते नन्वित्यादिना ।

Colophon समाप्तं चेदमपूर्व्वशब्दालोकरहस्यं गादाधरी ।

विषय । पक्षधरमिश्रकृतशब्दमण्यालोकस्य व्याख्यानं ।

Siddhánta-tattva viveka A summary of the different Siddhantas, or original texts on astronomy By Kamalákara, son of Nrisiñha, of Devagiri on the banks of the Godávari river Contents Time defined, cycles of Brahmá, Devas &c , measure of time of day and night, effect of longitude on the duration of day, durations of the Yugas, of various eras, current down to the time of the S'aka era, refutation of the opinion of the author of the Siddhánta siromani, science of astronomy, excellence of the Surya siddhanta, motion of the stars in space, creation, destruction, refutation of the opinion of Bháskara Acharya on the subject, the poles, mythical character of the signs of the Zodiac, the positions of the Nakshatras, refutation of the *opinion of Arya Bhatta regarding the* motion of the earth, the blueness of the sky accounted for, (due to the quality of darkness *Tamah*), the shape of the earth (like a Kuthbela fruit,) supported in space by divine power, the opinions of the Yavanas on the subject, equatorial regions, position of the terrestrial sphere, longitudes of different places, eternity of the Meru mountain, diameter and circumference of the earth, calculation of the motions &c , of the earth, solstitial movements, drikkánas, coldness of the air in high places, conversion of vapours into clouds, causes of rainbows, meteorites &c , cause of earthquakes, (action of subterranean vapours on stones), cause of plagues (foul vapours), orbits of planets, calculation of the discs of heavenly spheres, zenith and nadir, instruments for ascertaining sankrantis centripetal force, cause of circular motion, of spheres, apparent *motion of the celestial spheres, chords of arcs, diagrams, &c , &c*

Beginning ब्रह्माण्डोदरमध्यगावनिजलाग्रार्केन्दुपूर्वग्रह-
धीर्क्षस्वर्गपुरीमहाद्रिरचना सृष्टिर्यथावस्थिता ।
कालेऽस्मिन् गदतोऽस्य योऽस्ति सतत यन्नादिय + + +
यन्निर्गुणमीशमव्ययपरं ब्रह्मैकतत्त्व शुभं ॥
यदुत्पत्तिस्थिती भान्या सृष्टिर्यस्य च दृश्यते ।
ब्रह्मादीनां विभु सोऽयं व्यक्तीभूत सनातन ॥
ब्रह्माद्याक्षरमीशस्मा भगवान्सकला निधि ।
मायाऽनिरुद्ध कालात्मा सूर्योऽयं गतिरेति च ॥
मण्डलाम्बरमेऽत्रेऽस्य भुवनानि परिभ्रमन् ।
जगतोऽस्य प्रदीपो भास्कर सर्वगोऽव्यय ॥
मासत्रयांका ध्येय तस्मै कालबोधकम् ॥

विषय । कालस्वरूपादिकथन। मान्वादिमानकथनं। अहोरात्रमानादिनिरूपण। भचक्र-
भ्रमणेन लङ्कादौ दिनरात्रिविभागादिकथन। कृतादियुगपादनिरूपण। वर्षनिरूपण।
आद्यपुरुषात् स्वायम्भुवमनोरारभ्य शालिवाहनशाकेन्द्र यावत् यावन्तो वत्सरा
अतीताः तन्निरूपण। अत्र सिद्धान्तशिरोमणिमताक्षेप। ज्योतिषशास्त्रागमकथनं।
सूर्य्यसिद्धान्तप्रशंसा। प्रवहानिलेन भचक्रभ्रमणकथन। इति भगणमानाध्याय।
सृष्टिप्रलयचिन्तन। अत्र भास्कराचार्य्योक्तोदयास्तवासनानिराकरण। ध्रुवस्थाना
दिनिरूपण। मेषादिराशीनां कल्पितत्वकथन। नक्षत्रचक्रसंस्थानादिनिरूपण।
प्रवाहमस्वीकुर्वतो भूभ्रमणमभ्युपगच्छत आर्य्यभट्टस्य मतखण्डन। नीलं नभ इति
प्रतीतेर्भ्रमत्वकथन। अम्बरस्थित तम एव नीलतया दृश्यते इति निरूपणञ्च।
कपित्थफलवद्वृत्त स्थिरोऽयं भूगोल परेशशक्त्यैव व्योम्नि तिष्ठतीतिनिरूपण। अत्र
यावनमतकथन। निरवच्छिन्ननिरूपण। भूगोलसंस्थान। यमकोटिरोमकसिद्ध
पुराणामवस्थित्यादिकथनं। मेरुस्थानादिनिरूपण। भूगोलपरिधिव्यासादिनिरूपण।
गणितप्रक्रियाकथन। दिगाद्यानयनप्रक्रियाकथनं। दृक्कर्मनिरूपण। भूगोलात्
ऊर्द्ध्वस्थितस्य वायोः शीतत्वकथन। तत्र वाष्पादीनां मेघादिरूपेणोत्पत्तिकथनञ्च।
इन्द्रचापोल्कापातादीनां कारणकथनं। पाषाणादिभि कठिनाया भूमे वाष्पनि
सरणकाले कम्प शब्दश्च जायत इत्यनेन भूमिकम्पकारणनिरूपण, भूस्थविषमस्थानात्
दूषिता वाष्पाः प्रदेशलग्ना महामारी जनयन्तीति मारीभयकारणनिरूपणञ्च।
ग्रहाणां कक्षामानकथन। बिम्बज्ञानार्थं गणितप्रक्रियाकथनं। ग्रहाणां नीचोच्च-
कर्णनिरूपण। विषुवत्क्रान्त्यादिज्ञानार्थं यन्त्रादिकथन। ध्रुवाकर्षणतो गोलभ्रमण
कथन। प्रवहवायुवशात् भचक्रं गच्छतीति वादाक्षेप, अक्षांशानयनादिप्रक्रिया-
निरूपणं। छायानयनादिप्रक्रियाकथनं। वेधदर्शनविधि। वेधानामुपपत्तिकथन।
उत्क्रमशिञ्जिन्यादिप्रक्रियादिकथनं। आशाद्यानयनप्रकारकथनं। गणितसाधन
प्रकारकथन। कुण्डविचार। ग्रहानयनग्रहस्फुटनिरूपणं। केन्द्रानयनप्रकारकीर्त्तन।
ग्रहाणां भस्थानादिकथनं। प्रतिमण्डलाद्युपपत्तिनिरूपणं। प्रतिदृग्गोलादिज्ञान-
साधनादिप्रक्रियाकथन। सूर्य्यस्य बिम्बप्रकाशज्ञानोपपत्तिकथन। स्फुटार्कसिद्ध्यर्थं
साकारगोलस्वरूपसन्दर्शनप्रक्रियाकथन। एवं चन्द्रमङ्गलादीनां फलोपपत्तिप्रदर्शनं।
ग्रहाणामुच्चनीचत्वादिज्ञानसाधनकीर्त्तनं। तथा वक्रगत्यादिज्ञानप्रक्रियाकथन।
ग्रहाणां पातज्ञानप्रक्रियाकथन। एकस्मिन्काले भगणस्याय स्थानादिकथन।
अयनांशनिरूपणं। संक्रान्तिनिरूपणं। शिरोमणिसिद्धान्तमार्य्यभीमाद्युक्तकलसाध-
नप्रक्रियादूषणं। पञ्चस्पष्टाधिकारप्रक्रियाकथनं। त्रिप्रश्नाधिकारकथनं। निरक्ष
देशादिनिरूपणं। विषुवच्छायासाधनप्रक्रियादिकथनं। अर्कादीनां भुज,कोटि

नयनप्रक्रियाकथनं । दिग्देशकालानां ज्ञानोपायकथन । यन्त्रयन्त्रादिनिरूपकथन । यन्त्रग्रहाणां वैचित्र्यकथन । सवासनद्युमानविम्बस्वरूपकथन । सूर्य्यबिम्बादयुगोलकाना ग्रहाणा प्रमाणप्राप्तिकथनं । सूर्य्यादीना व्यासादिनिरूपण । बिम्बचेष्टाभिर्व्यानादिप्रक्रियाकथन । ग्रहबिम्बदर्शन नक्षत्रबिम्बज्ञानोपायनिरूपणं । सूर्य्यकचारादिज्ञानोपायकथनं । चन्द्रार्कबिम्बान्तरस्थचयुक्तिकथन । छायाचेवदर्शनप्रक्रियाकथनं । चन्द्रग्रहणग्रहत्यधिकारः । ग्रहाणामुदयास्तज्ञानसाधनप्रक्रियाकथन । चन्द्रार्कयो ग्रहणसम्भवकथनं । दृक्करणनादिप्रकारादिकथन । स्पर्शविमुक्तिकालाद्यानयनप्रक्रियाकथनं । तत्र लम्बनसाधनार्थमुदयास्तचिन्तितस्य चैवमध्यानादिकथन । परिलेखाधिकार । ग्रहनक्षत्रयुत्यधिकारः । विविधचन्द्रादिनाबिम्बादिज्ञानसाधनप्रक्रियादिकथनं । प्रश्नादिनिरूपणश्च ।

No. 1866. मुद्राप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches Folia, 20 Lines, 9 on a page Extent, 405 s'lokas. Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujana Grama, Post Tájapurá, Darbhanga, Pandit Babulála Pathaka. Appearance, fresh. Prose and verse Correct.

Mudrá-prakás'a. Descriptions of the various kinds of gesticulation required when worshipping particular divinities By Ramakis'ora S'armá.

Beginning. हृदि स्फुरद्दिशाद्दैवतस्यैनैकधा ददद्भिमततर्यं भक्तिभाजां जनानां ।
परिहृतमकलार्थैर्यो निबिध्यायमान स्वचरणसरोजं चेमकामा भजध्वं ॥
नत्वा गुरुपदं रामकिशोरेणैरमिदिदं ।
साधकानां मुदे मुद्राप्रकाशोऽयं विरच्यते ॥
देवानां मुद कर्ष राति द्रावीति मुद्रा । तथा च मन्त्रदर्पणे
रञ्जनं मन्दनं श्यामा पूजायां दर्शयेन्मुद्रां ।
मदिय मुद्रा कथिता देवस्या मन्दुद गानि ॥ इत्यादि ।

End यो जपे तुलसी पत्रादृतचरादूर्ध्वोतिममादूराधकम्
सन्नाद्यमधिकोरदं चैतमेमाद्या वक्ष्मानादनाम ।
जामे स्वामिदिनाचपराभामे रच ध्ये हमे
नैमाद्यो विदृगादित्यमहदे मुद्र देवाय हम ॥

Colophon. इति श्रीरामकिशोरशर्मविरचितमुद्राप्रकाश समाप्त ।

विषय । तत्रादौ मुद्राशब्दनिर्वचनपुरःसर मुद्राणां प्रमाणकथनमुखेन मुद्रालक्षणव्याख्यानं । तत्र श्वङ्कुशमुद्राकथनं । कुम्भमुद्रा । मुषमुद्रा । तत्त्वमुद्रा । कालकर्णीमुद्रा । वासुदेवाख्या मुद्रा । सौभाग्यदण्डिनी मुद्रा । रिपुजिह्वाग्रमा मुद्रा । कूर्ममुद्रा । त्रिखण्डा मुद्रा । शङ्खिनी मुद्रा । मत्स्यमुद्रा । आवाहनीमुद्रा । स्थापनीमुद्रा । सन्निधापनीमुद्रा । सन्निरोधनीमुद्रा । सम्मुखीकरणीमुद्रा । सकलीकरणीमुद्रा । अवगुण्ठनीमुद्रा । अमृतीकरणीमुद्रा । धेनुमुद्रा । परमीकरणीमुद्रा । लेलिहानमुद्रा । गन्धमुद्रा । पुष्पमुद्रा । धूपमुद्रा । तत्त्वमुद्रा । प्राणमुद्रा । अपानमुद्रा । व्यानमुद्रा । उदानमुद्रा । समानमुद्रा । पाशमुद्रा । लिङ्गमुद्रा । योनिमुद्रा । त्रिशूलमुद्रा । मालामुद्रा । वरमुद्रा । अभयमुद्रा । मृगीमुद्रा । खट्वाङ्गमुद्रा । कपालमुद्रा । डमरुमुद्रा । शङ्खमुद्रा । चक्रमुद्रा । गदामुद्रा । पद्ममुद्रा । वेणुमुद्रा । श्रीवत्समुद्रा । कौस्तुभमुद्रा । वनमालामुद्रा । ज्ञानमुद्रा । बिल्वमुद्रा । गारुडमुद्रा । नृसिंहमुद्रा । वाराहमुद्रा । हयग्रीवमुद्रा । धनुर्मुद्रा । बाणमुद्रा । शरमुद्रा । परशुमुद्रा मोहनीमुद्रा । वामुमुद्रा । गणेशमुद्रा । दण्डमुद्रा । पाशमुद्रा । अङ्कुशमुद्रा । विघ्नमुद्रा । लड्डुकमुद्रा । बीजपूरमुद्रा । खड्गमुद्रा । चर्ममुद्रा । मुशलमुद्रा । दैगीमुद्रा । सङ्क्षोभमुद्रा । द्रावणमुद्रा । आकर्षणमुद्रा । वशीकरणमुद्रा । उन्मादनमुद्रा । महाङ्कुशमुद्रा । खेचरीमुद्रा । बीजमुद्रा । योनिमुद्रा । अचमुद्रा । मालामुद्रा । वीणामुद्रा । शूलिनीमुद्रा । महायोनिमुद्रा । दैत्यधूमनीमुद्रा । लेलिहानामुद्रा । लक्ष्मीमुद्रा । सप्तजिह्वामुद्रा । शूकरीमुद्रा । हंसीमुद्रा । मृगीमुद्रा । प्रार्थनामुद्रा । सहारमुद्रा । अर्थानिमुद्रा । नादमुद्रा । विस्मयमुद्रा । विन्दुमुद्रानिरूपणञ्च ।

No 1867 गङ्गाभक्तितरङ्गिणी ।

Substance, country made paper, 12 × 3 inches Folia, 26. Lines, 11 on a page. Extent, 1,322 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujana Grama, Post Tajapura, Darbhangá, Pandit Babulala Pathaka Appearance, old. Prose and verse Correct

Gangabhakti-tarangini A dissertation on the sanctity of the River Ganges, and the various forms in which it should be adored By Ganapati, a resident of Mithilá, and a scion of the family of the king of Dhara

Beginning रूप साचात प्राप्तमैश द्रवत्वं पुञ्जीभूत सर्व्वगीर्व्वाणतेज ।
घनीभूत ब्रह्मविघ्न निहन्तृ दारम्भेऽखिल गाङ्गमम्भो मदीय ॥
मद्विद्याकुलयोर्विमृश्यमखिल विज्ञाय नान्या ददौ
इति यस्य पितामहाय नियताभूमण्डलाखण्डल ।
श्रीधारेश्वरसूनुरन्वहमशावभम्य भाइ मत
गङ्गाभक्तितरङ्गिणी गणपतिर्मूते मता प्रीतये ॥
प्रमाणमात्र प्रथम व्यवस्था तदनन्तर ।
तत प्रयोग सचेपात् तरङ्गेपूपवर्ण्यते ॥
तत्रादौ प्रभवप्रकरण। विष्णुपुराणे। इत्यादि ।

End अत्र तु यदेव यत्र फल श्रुत तदेव तत्र सङ्कल्पवाक्ये योज्य। सुगममन्यदिति ।
नानर्थिवाक्यरचना+परिश्रमश्च ग्रन्थस्य गौरवभयान्न कृत प्रयत्न ।
दिङ्मात्रमेतदुपदर्शितमित्यमेव विज्ञैर्विचिन्त्य वचनान्तरमूहनीय ॥
एतन्निर्म्यमुपासनाभिरमलत्किञ्चित प्रसन्नाधि चे
न्मह्य देवि तदा कृताञ्जलिरह त्वामद्य याचे वर ।
श्रीयोगीश्वरसम्भवस्य कृतिन कीर्त्तिप्रसूर्जायता
विद्वद्भि परिशीलिता कृतिरिय कल्पान्तरस्थायिनी ।
श्रीगङ्गा विजयतेतराम ॥

विषय । गङ्गामाहात्म्यकीर्त्तन। तत्र गङ्गातीरनिवासफल। गङ्गाभक्तिफल । जलपानफल। गङ्गादर्शन-स्मरण स्नानादिफलकथन। अयनविषुवसङ्क्रान्तिमास तिथिनक्षत्रादि-स्नानफलकथन। चन्द्रसूर्य्योपरागादौ स्नानविधिकथन। दशहराविधिकथन। देशविशेष गङ्गास्नानविधिकथन। उत्तरपश्चिमवाहिन्यादिस्नानफलकथन । गङ्गासागरसङ्गमस्नानविधि । एव गङ्गाकौशिकीसङ्गम गङ्गागण्डकीसङ्गम हरिद्वार-प्रयाग गङ्गासागरस्नानादिविधिकथन। गङ्गाया मरण-यात्रादिफलकथन। तत्र अर्द्धोदकलक्षणकथन। अस्थिप्रक्षेपादिविधि । मुण्डनादिविधिकथन। अर्द्धो-दयादिपर्व्वविशेषे *गङ्गास्नानसङ्कल्पवाक्यादिकथन।* एवं सर्व्वत्र सङ्कल्पवाक्य कथनञ्च ।

No 1868 स्मृतितत्त्वविवेक ।

Substance, country made paper, 14 × 4 inches Folia, 98 *Lines* 7 on a page Extent, 2,758 ślokas Character Maithili Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani Darbhangá, Pandit Chhoṭi Jha Appearance, fresh. Prose and verse Correct.

Smriti-tattva-viveka. A summary of the Smriti rules regarding domestic rites and ceremonies. By Vardhamána Mahámahopádhyáya Mahádharmádhikárí. He was chief judge in the court of some king whose name is not given.

Beginning. पाणिभ्यामुपजातवेपथुतया यत्नेन यः कल्पितो
येन स्वेदजलौघपूरिततया नापेक्षितोऽम्बुग्रहः ।
सन्ध्यार्थत्वमवेत्य यो मुकुलितः सद्यो करे कम्बुना
साहस्रं गतवान् स पातु + + + मायत्तनोर्घाञ्जलिः ॥
अनेकार्थो वेदः प्रतिष्वपिविभिन्नाः स्मृतिगिरो
निबन्धारः स्वं स्वं मतमनुसरन्तो विसदृशाः ।
यथा देशे देशे नरि नरि तथा सम्प्रति पृथक्
सदाचारस्तस्मादनवष्टसदुःस्थो विधिपथः ॥
तथाभूते चास्मिन् परिमितगिरो यद्यपि वयं
बहिर्हांसिद्धान्तस्थितिमनुपपत्त्यावद्दयितुं ।
तथापि श्रेयानामुभयमतयुक्तिप्रणयना-
दपि स्याद्श्लाघ्या इति कुमतिरुत्तम्भयति नः ॥
श्रुत्वा बहुभ्यो बहुधा गुरुभ्यो विचार्य बुद्ध्या विविधान् निबन्धान् ।
स्मृतिस्थितिद्वैतनिवृत्तिहेतुः श्रीवर्द्धमानेन कृतो विवेकः ॥
— — — — — — इह यद्यपि श्रुत्यादीनां परस्परविरोध उप-
स्थितः तथापि धर्मविचारे स एव उपायः तस्य तदेकमानकत्वात् । इत्यादि ।

End. एकः प्रायेण स+म्पि विपर्य्येति विमुह्यति ।
अतो बहुभिरालोच्य कृतिरेषा मया कृता ॥

Colophon. इति महाधर्माधिकारिमहामहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानकृतौ स्मृतितत्त्वविवेकः समाप्तः ॥

विषयः । श्रुत्यादीनां विरोधे बलाबलनिरूपणं । आचारादीनां विरोधे बलीयस्त्वादि-
कथनं । मूलश्रुत्यनुमानप्रक्रियादिविवेचनं । श्रुतिद्वयविरोधे विकल्पादिकथनं ।
श्रुतिलिङ्गप्रकरणादीनां विरोधे बलाबलनिरूपणमुखेन तेषां स्वरूपादिकथनं ।
अवान्तरभेदप्रदर्शनेन प्रत्येकं स्पष्टीकरणञ्च । धर्मस्वरूपविवेचनं । तदनुष्ठान-
फलादिनिरूपणञ्च । नित्यनैमित्तिककाम्यकर्मस्वरूपकथनादिकं । अत्र कर्मैव
तार्किकमतानुसारेण अतीव सूक्ष्मानुसन्धानेन विषया निरूपिता इति ज्ञेयं ।
विधिविचारः । धर्मे श्रुतिस्मृतिसदाचाराणां प्रामाण्यप्रदर्शनं । धर्मज्ञाननिरूपणा-
दिकं । तेषां पञ्चादिनिरूपणञ्च । शिष्टाचारनिरूपणं । देशविषयकलोकाचार-

नमुखेन गम्यादिविधान। नवान्नश्राद्धादौ श्रीह्यादिविधिचिन्तन। मलमासनिरूपण। ततकृत्यविधानञ्च। अपरपक्षश्राद्धविधि। सपिण्डनादियाद्धानरूपणादिक। मासपक्षादीनामुक्तकरणायग्रकतानिरूपण। चान्द्रमासादलक्षण। अपरपक्ष श्राद्धविधि। मासान्तर श्राद्धवस्तानिरूपण। प्रतिमाभिमानविधानकीर्त्तन। सर्वेषतो मन्त्रोपदेशप्रकारकथनञ्च।

No 1869 प्रत्यक्षमणिरश्मिचक्रं।

Sub tance country made paper 11 × 4 inches Folia 156 Lines 10 on a page Extent 6 265 slokas Character Maithili Date ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani Darbhanga Pandit Chhotilala Jha Appearance, fresh Prose Correct

Pratyaksha maniras'mi chakra A commentary on the 'Pratyaksha khanda' of the 'Tattva chintamani of Gangesa By Gokulanátha Upadhyaya

Beginning दिवि वञ्च स्थले विष्णोर्नेत्रेश्रवदन+वि।
चिन्तामणीग्रचन्द्रास्य रश्मिचक्र प्रकाश्यते॥
गुणातीत इति। गुणपदस्य प्रकृतितत्त्वपरिणामपु—इत्यादि।

End पुरोवर्त्तिरजतमिति व्यवसायादिव्रत तथा न प्रतिभिदित्यर्थ। बाधेनेति सर्वेति शेष। धान्तिनाशादिति शम।

Colophon इति महोपाध्यायश्रीगोकुलनाथोपाध्यायविरचित प्रत्यक्षमणिरश्मिचक्र समाप्त।

विषय। गङ्गोपाध्यायकृततत्त्वचिन्तामणप्रत्यक्षखण्डस्य व्याख्यान।

सत्त्वगुणसत्त्वाद्दिना सभे स्वतस्त्वेदमेव मद्विषयत्वलक्षण प्रामाण्यमिति स्वन्यता वादिशिरसि भार निक्षिपति माध्यमिक इति । इत्यादि ।

End तदा भवतु सकलाभावसाधारणमभावत्वमज्ञात स्वरूपेण प्रकारादिति दिक ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीगोकुलनाथविरचिता प्रत्यक्षप्रामाण्यालोकटिप्पनी समाप्ता । श्रीरस्तु ।

विषय । पक्षधरमिश्रकृतप्रामाण्यवादालोकनामकटीकाया व्याख्यान ।

No 1871 द्वैतपरिशिष्टं ।

Substance country made paper, 12 × 4 inches Folia 232 Lines, 8 on a page Extent, 3 535 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani Post Madhubani Darbhánga, Pandit Chhotilala Jha Appearance old Prose and verse Correct

Dvaita paris'ishta A digest of Hindu Law By Kes'ava Mahamahopadhyaya, of the clan of Sanmis'ra The work treats of all the leading topics of the Smriti, dwelling at great length on the S'raddhas

Beginning. चलानप्यचलीकुर्व्वन्नचलानपि चालयन ।

इन्द्रावनविहारी स्यात तापहारी चरिर्मम ॥

तवादौ व्यवहारो निरूप्यते । इत्यादि ।

End. धनूराशिस्थितसूर्य्ययोगात पौषादिप्रवृत्तौ सकलानुशासनविरोधात । अत एव प्रकृते सैरपौषादिधर्मा चेय इति दिक ।

Colophon इति महामहोपाध्यायसन्मिश्रकश्ववविरचिते द्वैतपरिशिष्टे द्वितीय परिच्छेद समाप्तश्चाय ग्रन्थ ।

विषय । कृत्यप्रादुर्भावनिरूपण । तत्र पक्षा । उत्तराणि । प्राङ्विपाक । क्रियादौ धादौ अनेकार्थाभियोगविधि । सपणविवादविधि । जयपत्रलक्षणादि निरूपण । सन्ध्यागर्ज्जनादिव्यवस्था । विवाहानधिकारिण । कन्याविवाहकाला-दिनिरूपण । नामकरणादिव्यवस्थाकीर्त्तन । दानलक्षणादिक । यज्ञादौ दक्षिणा-दिनिरूपण । महाव्रतविधि । एकादशीव्रतविधि । पुत्रस्य प्रथमविवाहे कर्त्तव्यता-निरूपण । स्ववर्णजातिनिरूपण । कन्यादानविधि । स्त्रीणां व्रतभिषास्नानविधि । शूद्रस्य शुचिकालनिरूपण । दिनरात्रिश्राद्धनिरूपण । गृहस्थस्य शौचानुष्ठानविधि । दन्तधावनस्नानादिविधि । पञ्चयज्ञादिविधि । उदकपानादौ सर्पणनिषेध । गाय-

विषय । चीभपादिविधि । तर्पणनिकर्त्तव्यता । पञ्चदेवतापूजा । पूजायां सर्व्ववर्णाधिकार-
कथन । पुष्पग्रहणादिनियमः । सिद्धान्नेन वैश्वदेवकर्म्मविधान । नित्यश्राद्धादिविधि ।
पञ्चहननविधि । अङ्गुल्या दन्तधावनादौ दोषविधि । शूद्रे कपिलादुग्ध न
पेयमितिकथन । कस्तूरीभक्षणादिविधि । प्रेताधिकारे पिण्डदानादिविधि । पूर्ण-
मायां मत्स्यमांसादिभोजननिषेधकथनं । अशौचनिरूपण । शूद्रेणापि पायसन
पिण्डा देया इति निरूपणं । रात्रौ पिण्डदाननिषेध । सपिण्डने प्रेतपदोल्लेख
कर्त्तव्यता । स्वाशौचविधि । देशान्तरलक्षणादिकथन । परिवापनादिविधि-
कथन । सपिण्डतालक्षणादिनिरूपण । मरदि ग्राम्याचपार्व्वणविधि । दैमन्ति-
कपार्व्वणविधि । श्राद्धविधि । पाकादिविधि । निषिद्धनक्षत्रे सपिण्डनाकर्त्तव्यता-
विधि । श्राद्धोत्तर वैश्वदेवबलिविधि । पाकस्य श्राद्धाङ्गतानिरूपण । भ्रपान्नभा-
जनविवेचन । श्राद्धदिने जाताशौचविधिकथन । भ्रातृपुत्रमत्वे नान्य छविभ पुन
कार्य्यं इति निरूपण । स्त्रीणां वैधव्यनविधि । तासां वैधकर्म्मणि द्विवाभस्त्वधि
धिकथन । उपनयनादौ पित्रादिना आभ्युदयिक कर्त्तव्यमितिनिरूपण । भार्य्यार
मत्येनजाभ्यां मृताहे पार्व्वणमेव कार्य्यमितिकथन । जाताशौचे चतुर्थदिने श्राद-
श्राद्ध विषयादौ सपिण्डनमितिव्यवस्थापन । तीर्थश्राद्धविधि । एकाहे मृतयोरपि
पित्रो श्राद्धादानादौ विशेषकथन । नीलवृषलक्षण । काम्यधनात्वमेत्सर्गविधि ।
अन्यजन्मपदविवरण । शूद्रस्य अमन्त्रवत्कर्म्मविधान । अपरपक्षश्राद्धविधि ।
शस्त्रहतादिश्राद्धविधि । पार्व्वणानन्तर नित्यश्राद्धकर्त्तव्यता । श्राद्धे पञ्चधाता न
दोषायेतिनिरूपण । दत्तकस्य सपिण्डनविधि । कार्त्तिकादौ वृषोत्सर्गविधान ।
आभ्युदयिके पिण्डदाने विशेषकथन । प्रजापतिहोमो मनसैव कर्त्तव्य इति कथन ।
सायमग्नौ होमविधि । अनुपनीतेन वैश्वदेवहोमो न कार्य्य इति निरूपण ।
पित्राद्यर्च्चने ज्येष्ठाधिकारकथन । कुसीदलक्षणादिकथन ऋणदानादिविधि । आ
त्मविक्रयादिनिरूपण । दायग्रहणविवेचन । अकालवृष्ट्यादिविधिकथन । मल-
मासक्षयमासादिविचार । व्रत सङ्कल्पस्य अङ्गत्वकथन । तत्र दन्तधावनादिविधि-
कथन । उपवासादौ जलादिविधि । स्त्रीणां रजोयोगे पुत्रादिना पूजादिक
कारयितव्यमितिकथन । एकश्राद्धविधि । हरिशयनविधि । अशून्यशयनव्रत-
कथनं । भागवतनिरूपण । महाष्टमीकृत्य । पूर्णिमाकृत्य । पतिव्रताधर्म्मनिरूपण ।
मन्वन्तरायुगाद्यादिनिरूपण । सङ्क्रान्तिकृत्यनिरूपण । ग्रहण पुण्यकालादिविवेचन ।
कल्पपादपकामधेन्वादिमहादानविधिकथनं । कुण्डलक्षणकथन । प्रयागे मुण्डननि-
र्णय । ग्रीष्मकुम्भाद्यटनादिविधि । सावनमासस्य द्वैविध्यकथन । सङ्क्रान्त्यादिषु
श्राद्धनिरूपण । स्नानसन्ध्यातर्पणादिकमकीर्त्तन । मन्त्रार्थविवेचन । उभयदिवे

खलक्षणमस्त्वावादिना मते स्वसम्बन्धमय मद्विषयत्वलक्षण प्रामाण्यमिति शून्यता वादिशिरसि भार निक्षिपति माध्यमिक इति । इत्यादि ।

End — तदा भवतु सकलाभावाधारणमभावत्वमज्ञान स्वरूपेण प्रकारादिति दिक् ।

Colophon — इति महामहोपाध्यायश्रीगोकुलनाथविरचिता प्रत्यक्षप्रामाण्यालोकटिप्पनी समाप्ता । श्रीरस्तु ।

विषय । — पक्षधरमिश्रकृतप्रामाण्यवादालोकनामकटीकाया व्याख्यान ।

No 1871 द्वैतपरिशिष्ट ।

Substance country made paper 12 × 4 inches Folia 232 Lines 9 on a page Extent 3 515 slokas Character Maithili Date ? Place of deposit Magrani Post Madhubani Darbhanga Pandit Chhotilala Jha Appearance old Prose and verse Correct

Dvaita parisista A digest of *Hindu Law* By Kesava Mahamahopadhyaya of the clan of Sanmisra The work treats of all the leading topics of the Smriti dwelling at great length on the Sraddhas

Beginning — धन्यानप्यधन्लीकुर्वन्नधन्यानपि चालयन् ।
वृन्दावनविहारी स्यात् तापहारी हरिर्मम ॥
तत्रादौ व्यवहारा लिख्यन्ते । इत्यादि ।

End — धनूराशिस्थितसूर्ये यागान दीपादिग्रहणैर सकलागमानामविरोधात् । अत एव प्रकृत सौरपौषादिग्रहणं इति दिक् ।

Colophon — इति महमहोपाध्यायसन्मिश्रकेशवविरचित द्वैतपरिशिष्टे द्वितीय परिच्छेद । समाप्तश्चायं ग्रन्थ ।

विषय । — मनुष्याद्व्यवहारनिरूपणं । सभ्य पत्रा । उत्तराणि । साक्षिणः । क्रियादि पादौ व्यवहाराभियोगविधि । सवर्णविवाहविधि । असवर्णसुतादि निरूपण । सन्यासक्षमादिव्यवहार । विवाहानधिकारिण । कन्याविवाहकाला दिनिरूपण । नामकरणादिव्यवस्थाकीर्तन । दायहरादिक । सम्बादौ हरिणा दिनिरूपण । सदाचारविधि । एकादशीव्रतविधि । दुर्गा उत्सवविवाह कर्मान्तर निरूपण । सवर्णकशौचनिरूपण । कन्यादानविधि । कीर्तनकलिनिषिद्धविधि । सूतक प्रायश्चित्तनिरूपण । दिवारात्रिकृत्यनिरूपण । ग्रहणादौ स्नानदानविधि । उपनयनग्रामादिविधि । पितृश्राद्धविधि । उद्कपाद्यादौ सर्पनिषेध । दान

स्वलक्षणसत्त्वादिना मते भवस्येयमेव मद्विषयत्वलक्षण प्रामाण्यमिति ग्रन्थता यादिभिरपि भार निक्षिपति माध्यमिक इति । इत्यादि ।

End तदा भवतु भकलाभावमधारणमभावत्वमस्मात स्वरूपेण प्रकारादिति दिक ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीगोकुलनाथविरचिता प्रत्यक्षप्रामाण्यालोकटिप्पनी समाप्ता । श्रीरस्तु ।

विषय । पक्षधरमिश्रकृतप्रामाण्यवादालोकनामकटीकाया व्याख्यान ।

No 1871 द्वैतपरिशिष्ट ।

Substance, country made paper, 12 × 4 inches Folia 232 Lines, 8 on a page Extent, 3,535 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magram Post Madhubanî, Darbhânga, Pandit Chhoṭilâla Jha Appearance old Prose and verse Correct

Dvaita-paris'ishṭa A digest of *Hindu Law* By Kes'ava Mahâmahopadhyaya, of the clan of Sanmis'ra The work treats of all the leading topics of the Smriti, dwelling at great length on the S'râddhas

Beginning. सन्मानयचलीकुर्व्वन्नचलामपि चालयन ।
वृन्दावनविहारी स्यात तापहारी हरिर्मम ॥
तत्रादौ व्यवहारो निरूप्यते । इत्यादि ।

End. धनूराशिस्थितसूर्य्ययोगात दोषादिप्रवृत्तौ मकलानुशासनविरोधात । अत एव प्रकृते सौरपौषादिश्रमो हेय इति दिक ।

Colophon इति महामहोपाध्यायसन्मिश्रकेशवविरचिते द्वैतपरिशिष्टे द्वितीय परिच्छेद । समाप्तश्चाय ग्रन्थ ।

विषय । चतुष्पाद्व्यवहारनिरूपण । नव पक्षा । उत्तराणि । साक्षिण । क्रियाद्वैधादौ अनेकार्थाभियोगविधि । सपणविवादविधि । जयपत्रलक्षणादिनिरूपण । सम्ध्यागर्ज्जनादिव्यवस्था । विवाहानधिकारिण । कन्याविवाहकालादिनिरूपण । नामकरणादिव्यवस्थाकीर्त्तन । दानलक्षणादिक । यज्ञादौ दक्षिणादिनिरूपण । तडागविधि । एकादशीव्रतविधि । पुरुषस्य प्रथमविवाहे कर्त्तव्यतानिरूपण । सवर्णत्वजातिनिरूपण । कन्यादानविधि । स्त्रीणा शतभिषास्नानविधि । ग्रहस्य प्रायश्चित्तनिरूपण । दिनरात्रिशुद्धिनिरूपण । स्त्रीस्नानविधि । अग्रस्नानानुष्ठानविधि । दन्तधावनस्नानादिविधि । पञ्चयज्ञादिविधि । उदकपानादौ तर्पणनिषेध । गाय-

विषय । वीजपादिविधि । तर्पणेतिकर्त्तव्यता । पञ्चदेवतापूजा । पूजायां सर्व्ववर्णाधिकार-
कथन। पुष्पग्रहणादिनियमः। सिद्धान्नेन विश्वदेवकर्म्मविधान। नित्यश्राद्धादिविधि।
पञ्चदन्तनविधि । चतुर्थ्यां दन्तधावनादौ दोषविधि । शूद्रे कपिलादुग्ध न
पेयमितिकथनं। कस्तूरीभक्षणादिविधि । प्रेताधिकारे पिण्डदानादिविधिः। पूर्णि-
मायां मत्स्यमांसादिभोजननिषेधकथन । अशौचनिरूपण। शूद्रेणापि पायसेन
पिण्डा देया इति निरूपण। रात्रौ पिण्डदाननिषेध । सपिण्डने प्रेतपदोल्लेख
कर्त्तव्यता। स्पृशौचविधि । देशान्तरलक्षणादिकथनं। परिवापनादिविधि-
कथन। सपिण्डतालक्षणादिनिरूपण। शरदि शुक्लपक्षपार्व्वणविधि। हैमन्ति-
कपार्व्वणविधि । श्राद्धविधि । पाकादिविधिः। निषिद्धनक्षत्रे सपिण्डनाकर्त्तव्यता-
विधि। श्राद्धोत्तर विश्वदेवबलिविधि। पाकस्य श्राद्धाङ्गतानिरूपण। श्राद्धभा-
जनविवेचन। श्राद्धदिने जाताशौचविधिकथन। श्राद्धपुत्रमध्ये मान्य हविष एव
कार्य्यं इति निरूपणं। स्त्रीणां वैधस्नानविधि । तासां वैधकर्म्माणि दिवामस्त्ववि
धिकथन। उपनयनादौ पित्रादिना आभ्युदयिक कर्त्तव्यमितिनिरूपण। साग्निकार
सहवजाभ्यां मृताहे पार्व्वणमेव कार्य्यमितिकथन। पाक्षाशौचे चतुर्थदिने श्राद्ध-
श्राद्ध विपद्यादौ सपिण्डनमितिव्यवस्थापन। तीर्थश्राद्धविधि । एकाहे मृतयोरपि
पित्रोः शय्यादानादौ विशेषकथन। नीलवृषलक्षण। कात्यायनोक्तवृषोत्सर्गविधि।
कन्यजन्मपदविवरण । शूद्रस्य असन्तवलकर्म्मविधान । अपरपक्षश्राद्धविधि ।
मघारमादिश्राद्धविधि । पार्व्वणानन्तर नित्यश्राद्धकर्त्तव्यता। श्राद्धे पञ्चपात्रे न
दोषायेतिनिरूपण। दशकस्य सपिण्डनविधि । कार्त्तिक्यादौ वृषोत्सर्गविधान।
आभ्युदयिके पिण्डदाने विशेषकथन। प्रजापतिहोमो मनसैव कर्त्तव्य इति कथन।
सायमग्नौ होमविधि । अनुपनीतेन वैश्वदेवहोमो न कार्य्यं इति निरूपण।
पित्रादर्शने ज्येष्ठाधिकारकथन। कुसीदलक्षणादिकथन ऋणदानादिविधि। आ-
धिविक्रयादिनिरूपणं। दायग्रहणविवरण। एकाहश्राद्धादिविधिकथन। मल-
मासक्षयमासादिविचार। व्रत पक्षस्य कालकथन। तत्र दन्तधावनादिविधि-
कथनं। उपवासादौ जलादिविधिः। स्त्रीणां रजोयोगे पुत्रादिना पूजादिक।
कार्य्यमितिकथनं। दत्तश्राद्धविधि । हरिशयनविधि । चान्द्रायणव्रत-

विषय । चयाद्यलाभे व्यवस्थाकथन । मलमासश्राद्धविचार । श्राद्धकालदेशनिरूपणादिक । गयाश्राद्धाधिकारे पुत्रपदशक्तिविचार । जलपानानन्तर नित्यकर्मानधिकारकथन । प्रपादिजलपानविचार । श्यमोचयद्धरविधि । एकभक्तादिव्रतकथनं । पुत्रिकापुत्रेण मातु सपिण्डनविधिकथन । कृत्रिमपुत्रकर्तृकसपिण्डनविधिकथन । दत्तकस्य सपिण्डनादिविवेचन । चतुर्थीहोमात प्राक स्त्रीमरणे तत पितृशाखेणैव पत्या सपिण्डनान्त कार्य्यं एकोद्दिष्टन्तु स्वशाखनतिनिरूपण । पर्णनरदाहविधि । सौवर्णादिपात्रेण तपनविधि । आभ्युदयिककालनिरूपणादिक । तर्पणतिकर्त्तव्यता । पञ्चमहायज्ञविधिकथन । भगवन्नैवद्यविधि । अपुत्रस्त्रीपुंसयोरपरपक्षव्यनयोरेकोद्दिष्ट न तु पार्व्वणमितिनिरूपण । अनुपनीतकर्तृकश्राद्धविधि । समयाशुद्धिविवेचन । पार्व्वणाधिकारिण । नित्यश्राद्धादिलक्षण । प्रात स्नानादिकालनिरूपण । केशवपनवापनयोर्भेदकथन । स्त्रीणां प्रयागे मुण्डनविधिकथन । अर्द्धोदययागविधि । द्विराषाढशब्दार्थनिरूपण । अग्नौ चान्तशब्दार्थकथन । जपयज्ञविचार । सपिण्डनापकर्षमासिकापकर्षविधि । सन्न्यासिकर्त्तृक आत्मीयश्राद्ध कर्त्तव्यमितिनिर्णय । सपिण्डनालक्षणादिकथन । गजच्छायाश्राद्धविधि । पाकयज्ञे शूद्रस्याप्यधिकार इति कथन । पाकयज्ञशब्दादिनिरूपणं । सप्तविभागस्य धर्म्मा इत्यादिविवेचनञ्च । इति ।

No 1872 सिद्धान्ततत्त्वं ।

Substance country made paper 12 × 3 inches Folia 32 Lines, 9 on a page Extent 997 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Magrání Post Madhubani Darbhángá Pandit Chhoṭilála Jhá Appearance fresh Prose Correct

Siddhántatattva The philosophy of Grammar By Jagannátha Mahámahopádhyáya

Beginning गुरुमनघि प्रथमादिभेदेन सप्तविधा । अर्थाद्यैव भ्वादाकपादिवचनैकवचन इत्यनुशासनात् प्रातिपदिक धं प्रधानाभिधानं च भावाभावाच । इत्यादि ।

End स्वधर्त्तोकसौ शनिकान्त पि न मन्वेव मार्गिक प्रयोग ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीजगन्नाथविरचित सिद्धान्ततत्त्व समाप्तिमगमत् ।

विषय । प्रथमादिविभक्त्यर्थनिरूपण । धात्वर्थनिरूपणं । नाम नामार्थनिरूपणं । प्रथम भेदनिरूपणं । पदार्थनिरूपण । समासनिरूपणं । प्रत्ययार्थनिरूपणञ्च ।

No. 1873 कुसुमाञ्जलिविवरणं ।

Substance, country-made paper, 13 × 3½ inches. Folia, 68. Lines, 10 on a page. Extent, 1,340 s'lokas Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhángá, Pandit Chhotilála Jhá Appearance, old. Prose Correct.

Kusumánjali-vivarana. A commentary on the 'Kusumánjali' of Udayana A'chárya. By Jayaráma Nyáya-panchánana.

Beginning. नत्वेशं जयरामाख्यो न्यायपञ्चाननः कृती ।
विवृणोति बुधप्रीत्यै कुसुमाञ्जलिकारिका ॥
विघ्नहतये विहित मङ्गलव्याख्यादयादुणमनुपदतोऽपि मङ्गलाय च निबध्नन्
प्रयोजनाभिधेयसम्बन्धमन्यनामान्याह । सत्पक्षप्रसर इत्यादि ।

End. स एवानेन प्रीतो भविष्यतीति ध्वनितं ।
कुसुमाञ्जलिकारिका. समाप्ता विवृता श्रीजयरामेण
कुसुमाञ्जलिमञ्जमाधिगच्छेद्दृयदि पश्यदिह चेलयापि चित्ते ।

Colophon. इति कुसुमाञ्जलिविवरणं सम्पूर्णं ।

विषयः । उदयनाचार्यकृतकुसुमाञ्जलिकारिकाभागस्य व्याख्यानं ।

No. 1874. हरिभक्तिदीपिका ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches Folia, 84. Lines, 10 on a page. Extent, 3,133 s'lokas Character, Maithili Date, Sk 1700. Place of deposit, Magrámi, Post Madhubani, Darbhánga, Pandit Chhotilála Jhá Appearance, very old Prose and verse Correct

Haribhakti-dípika On the philosophy of the Bhakti doctrine, and the duties enjoined to the followers of that doctrine By Ganes'a Mahámahopádhyáya. This is a text book for Vaishnavas

Beginning. सकलपुमर्थसार श्रुतिकलकण्ठीविहारसहकारं ।
चदैतराजहंसीकमलाकरमेकमच्युतं वन्दे ॥
सेवेत + + रब्धं समवष्टिमहाघुन्दाभक्तेनाद्गुणीकं ।
भयामन्दामन्देऽ(?)विहरति + टयमुनियमामर्जितासौ ॥
एकाहे + स्य चैकं पदमितरपदे भक्तिभवविकल्पाः ।
कथिरदेवभिरामो विहरतु हृदये श्रीमिमा मौलमौ च. ॥

किञ्चिद पदार्थविचारेणैतस्य समर्थं सुधा बुधा ।
कुरुत पुमर्थचतुष्टयसाधनमाराधनं विष्णोः ॥
तथाच प्रह्लादवचनं । इत्यादि

End तस्मात् कर्म्मकाण्डब्रह्मकाण्डयोरुपासनाक++पयिकत्वमिति सिद्धं मुक्तेः परम-पुरुषार्थत्वमिति ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीगणपतिकृता हरिभक्तिदीपिका समाप्ता । शाके १००० ।

विषय । भगवद्भक्तिनिरूपण । भक्तस्थानि । विष्णुपूजायां सर्व्ववर्णानामधिकारकथनं । स्त्रीशूद्रयोः भगवद्धर्मासर्गनिषेध । विष्णुपूजारतानां शूद्राणां मद्यपानादिनिषेधकथन । स्त्रीशूद्रयोः षोडशोपचारेण विष्णुपूजानिषेधकथनं । विष्णुपूजनेनैव तद्देवतापूजानिर्व्वाहात् न पृथक् करणमावश्यकमिति निरूपण । विष्णुपूजाफल । अर्घ्यादिपरिमाणकथनं । दक्षिणावर्त्तशङ्खमाहात्म्य । गरुडोपरिपूजाफल घण्टामाहात्म्य । प्रतिमास्नाने छत्रादिपरिमाणनिरूपण । पूजाकर्म्मणि तिलकावश्यकता । गङ्गामृत्तिका-तुलसीमृत्तिकादिफलकीर्त्तनं । शालग्राममाहात्म्य । शिलाचक्रपरीक्षा । तत्र वर्णपरीक्षा । पूजायां अनुलेपन-पुष्प-धूप दीप-नैवेद्यादिनिरूपण । दत्तनैवेद्यभक्षणविचार । पादोदकमाहात्म्य । कीर्त्तनध्यानादिमाहात्म्यकीर्त्तनं । मालायां मणिसङ्ख्या । जपमालासंस्कारः । भक्तिमाहात्म्य । वैष्णवलक्षण । विष्णवपराधाः । तुलसीमाहात्म्य । तुलसीस्तोत्र । रामनवमीव्रत । नृसिंहचतुर्द्दशीव्रत । एकादशीव्रतनिरूपण । उपवासानुकल्पनिरूपण । विष्णूत्थानकृत्यनिरूपण । अनन्तचतुर्द्दशीव्रत । द्वादशीव्रत । अशून्यशयनव्रतं । धरणीव्रत । मत्स्यद्वादशीव्रत । कूर्म्मद्वादशीव्रतं । वराहद्वादशीव्रत । नरसिंहद्वादशीव्रत । वामनद्वादशीव्रत । परशुरामद्वादशीव्रत । कृष्णद्वादशीव्रतं । बुद्धद्वादशीव्रत । कल्किद्वादशीव्रत । पद्मनाभद्वादशीव्रत । योगीश्वरद्वादशीव्रत । तीर्थयात्रादिविधि । तत्र यात्राप्रयोगविधि । अयोध्यादिसप्तपुरीयात्रादिविधि । चक्रतीर्थयात्रादिविधि । अग्नितीर्थविधि । रुद्रमानिकुण्डविधि । ब्रह्मकुण्डविधि । सप्तर्षितीर्थविधि । बालखिल्यतीर्थविधि । विष्णुमुद्राधारणविधि । जगन्नाथक्षेत्रमाहात्म्य गङ्गादर्शनादिफल । गोदावरीमाहात्म्य । सिंहस्थे बृहस्पतौ गौतमीमाहात्म्य । सरस्वतीमाहात्म्य । कुरुक्षेत्रमाहात्म्य । काकामुखमाहात्म्य । कौशिकीमाहात्म्य । तडागारामादिविधि । कूपविधि । आरामप्रतिष्ठाविधि । विष्णुप्रतिष्ठाविधि । सूर्य्यप्रासादफल । प्रासादनिर्म्माणविधि । प्रतिमाविधानं प्रतिष्ठाप्रयोगकीर्त्तनञ्च ।

No 1875. व्यवहाररत्नं ।

Substance, country made paper, 13 × 4 inches Folia, 40 Lines, 6 on a page. Extent, 844 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Pilkhayád, Post Madhbani, Darbahanga, Pandit Babu Jhánjhá Appearance, new Verse Correct

Vyávahara-ratna Civil astrology, domestic rites, omens, portents, divinations By Bhánunatha Daivajña, son of Upadhyaya.

Beginning. नत्वा मुकुन्दस्य पदारविन्दं स्वर्गापवर्गद्रुमराजकन्दं ।
श्रीभानुनाथः कृतवानयत्नं करोम्यहं सद्व्यवहाररत्नम् ॥
स्फुटतरफलनाम्ना सद्ग्रन्थोऽयं मदीयः
सुललितपदरम्यः सर्वलोकाभिरम्यः ।
निखिलवरकुलानां मैथिलानामिदानीं
जनयति परितोषं त्यक्तनिःशेषदोषः ॥
काव्यं श्रीभानुनाथस्य प्राचीनगणकस्य च ।
माधुर्य्यममयोरैव शर्कराक्षीरयोरिव ॥
दुर्जनैरपि क्षन्तव्यमपराधद्वयं मम ।
सज्जनानां विनोदाय यत्नो ग्रन्थं करोम्यहं ॥
विनोपदेशं खलु बालकानां चेतोविशुद्धिर्न विधानपुर्व्वा ।
यतस्तत प्रागुपदेशमेव क्रमेण वक्ष्यामि दिनक्षणेषां ॥
एकस्मिन् वत्सरे मासाश्चैत्राद्या द्वादशैव हि ।
तेऽपि मासः प्रभेदेन चत्वारः स्युः प्रकारकाः ॥ इत्यादि ।

End. साधीतं शब्दशास्त्रं सवरसबलितं काव्यमाद्यिकं वा
कोषो वाऽलङ्कृतिर्वा श्रुतिरपि सकला मन्त्रशास्त्रापि नैव ।
वाचीमावद्भ्रमादादविकलममला शास्त्रसारं निबद्धं
प्रश्नास्तत्र यदु यत्नाद्धनगमकुधिया सज्जनैः चन्द्रतां तत् ॥

विषय । शिला पाषाणशिलान्यासनिरूपणं । गृहारम्भे मासपक्षतिथिनक्षत्रादिविवेचनं । गृहे शिल्पादिक्रियाविचार । गृहप्रवेशविधि । गृहदेवीस्थापनविधि । गृहसमीपे शुभाशुभवृक्षारोपणादिविधान । हलप्रवाहे तिथ्यादिनिरूपणं । नवान्नभक्षणादिविचार । गृहादौ धान्यादिस्थापनविधि । संक्रान्तिव्यवस्थानिरूपणं । क्रयविक्रयविचार । पश्वादियानारोहणादिनकथन । गजदन्तच्छेदनादिननिरूपण । दीक्षाग्रहण नक्षत्रादिनिरूपण । बन्धुत्वकरणदिनकथन । पाणिग्रहणे तिथ्यादिनिरूपण । द्विरागमनादिविचार । नवीनशय्याद्यारोहणदिनकथन । तैलाभ्यङ्गादिविधि । वस्त्रादिपरिधानदिनकथन । स्त्रीणां केशबन्धनादिविचारः । प्रथमरजोदर्शने परिधानवस्त्रफल । शोणितवर्णफल । स्नानादिफलकथनञ्च । गर्भाधानादिकथनं । पुंसवनसीमन्तोन्नयनादिदिनकथन । सूतिकागृहनिर्माणादिदिनकथन । जातस्य स्तनपाननामकरणदोलाद्यारोहणदिनकथन । अन्नप्राशन । चाद्यचौर । विद्यारम्भकर्णवेधोपनयनादिकालविचार । यात्रिकतिथ्यादिनिरूपण । शकुननिरूपण । नौकायानराजदर्शनादिदिनकथन । परदेशगः कदा समागमिष्यति इति प्रश्नोत्तरकथन । पुष्करिणीखननदेवतागठमठप्रतिष्ठादिदिनविचार । रोगोत्पत्तौ स्नानादिदिवसविचार । निधनकारकयोगनिरूपण । उत्पातनिरूपण । भैषज्यारम्भादिकालकथन । निषिद्धदिनाद्युत्पन्नरोगप्रतीकारकथनञ्च ।

No 1876 दुर्गाभक्तितरङ्गिणी ।

Substance, country made paper, 12 × 3½ inches Folia 61. Lines 10 on a page Extent, 2 200 s lokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani Darbhanga, Pandit Chhotilala Jha Appearance, old Prose and verse Correct

Durgabhakti tarangini A guide book for the Durga Puja By Narasiṁha Deva, a Rajá of Mithila

Beginning अभिवाञ्छितसिद्ध्यर्थं वन्दितो यः सुरासुरैः ।
सर्व्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥
भक्त्या नम्रसुरेन्द्रमौलिमुकुटप्राग्भारतारस्फुर-
न्माणिक्यद्युतिपुञ्जरञ्जितपदद्वन्द्वारविन्दाश्रया ।
देव्याप्तनचण्डैत्यदर्पदलना + + प्रक्षयाभर

स्वाराज्यप्रतिभूभविष्णुकरुणागम्भीरदृकपातु वः ॥
अस्ति श्रीनरसिंहदेवमिथिलाभूमण्डलाखण्डला
भूपन्मौलिकिरीटरत्ननिकरप्रत्यर्च्चिताङ्घ्रिद्वयः ।
आपूर्व्वापरदक्षिणोत्तरगिरिप्राप्तार्थिवाञ्छाधिक-
स्वर्णश्रेणिमणिप्रदानविजितश्रीकर्णकल्पद्रुमः ॥

— — — — — — — — ।

देवीभक्तिपरायणः श्रुतिमखप्रारब्धपारायणः
सङ्ग्रामे रिपुराजकन्धदलनप्रत्यक्षनारायणः ।
विदुषां हितकाम्यया स्वपदयोरनुज्ञाप्य विद्यापतिं
श्रीदुर्गोत्सवपद्धतिं वितनुते दृष्ट्वा निबन्धस्थितिं ॥
तत्रादौ देवीपूजागृहनिर्म्माणं । रत्नाकरादिनिबन्धेषु देवीपुराणे ।

End सरितः सागराः शैलास्तीर्थानि जलदा नदाः ।
एते त्वामभिषिञ्चन्तु सर्व्वकामार्थसिद्धये ॥

Colophon इति दुर्गाभक्तितरङ्गिणी समाप्ता ।

विषय । देवीपूजागृहनिर्म्माणविधि । प्रतिमानिवेशनविधि । प्रतिमालक्षण । चण्डिकारूपकथनं । चामुण्डारूपकथन । सर्व्वमङ्गलारूपकथनं । प्रतिमाध्यानकथन । पञ्चोपचारकथन । अनुलेप पुष्पधूपदीपादिकथनं । देवीमहोत्सवपूजा विधानं । आश्विनशुक्लनवम्यादिपूजाकल्पकथन । आश्विनशुक्लप्रतिपदादिकल्पकथनं । प्रतिपदादिप्रतिदिनकृत्य । तत्र तिथिनक्षत्रबलाबलनिरूपणं । स्नपनविधि । पूजाप्रयोगकीर्त्तनं ।

तत्त्वं गूढमपि स्वभावगहने न्याये परीक्षितो
श्रीमद्वंशधरस्य मेऽत्र शरणं सर्वार्थचिन्तामणिः ॥
मातुलश्रीजगन्नाथाद्धीत्य न्यायदर्शनं ।
श्रीमद्वंशधरस्तत्र तत्त्वं सम्यक् परीक्ष्यते ॥

आशङ्का तावत्प्रयोजनोपायतावगमादेव प्रवर्त्तन्ते प्रेक्षावन्त इति । शिष्याणां प्रवृत्त्यर्थं भगवान् महर्षिः गोतमः प्रयोजनाभिधेयसम्बन्धानाह-प्रमाणप्रमेयेति । इत्यादि ।

End तन्वीक्षा प्रथमाध्याये द्वितीयाह्निकगोचरा ।
तत्त्वे परीक्षिताः सम्यक् श्रीवंशधरशर्म्मणा ॥

Colophon. इति न्यायतत्त्वपरीक्षायां प्रथमोऽध्यायः । सन१९८० ।

विषय । न्यायसूत्रस्य प्रथमाध्यायान्त व्याख्यानं ।

No 1878 दुर्गाभक्तितरङ्गिणी ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches Folia, 22 Lines, 9 on a page Extent, 594 slokas Character, Maithilí Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubaní, Darbhanga, Pandit Chhoti Jhá Appearance, old Prose and verse Correct

Durgábhaktitaranginí A manual for the performance of the Durga Pujá By Mádhava Mahamahopadhyáya

Beginning दुर्गादेवीं नमस्कृत्य सुखसौभाग्यदायिनी ।
क्रियते माधवेनेयं दुर्गाभक्तितरङ्गिणी ॥
तत्राश्विनशुक्लप्रतिपदि कलशस्थापनं । तत्र बृहस्पतिः । इत्यादि ।

End ततः शान्तिकलशजलेन आत्मानमभिषिच्य दक्षिणां दद्यादिति नवरात्रविधिः

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीमाधवकृता दुर्गाभक्तितरङ्गिणी समाप्ता ।

विषय । सप्रमाण नवरात्रपूजाविधिकीर्त्तनं ।

No. 1879 भेददीपिका ।

Substance, Palm-leaf, 11 × 2 inches Folia, 60 Lines, 5 on a page Extent, 1,113 slokas Character, Maithili Date, L. S 502 Place of deposit, Magrání, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jha Appearance, old Prose. Correct.

Bheda dipikā A refutation of the non dual theory of the Vedanta in course of which most of the leading systems of philosophy are discussed By Madhava Misra Mahamahopadhyaya

Beginning अन्योन्यताखिलभिदाश्रयविश्वभेदि

जीवातिरेकनिधिरीशपदाभिधेय ।

सत्याभिरामगुणधाम स रामचन्द्र

सत्यप्रपञ्चसविता जयता सदा न ॥

य श्रीमती श्रीरमरा गदाधराद्दस्त शास्त्राम्बुधिपारदृश्वन ।

श्रीमाधवो न्यायमहाटवीतटे प्रविश्य सिद्धान्तपथ स खन्ति ॥

माधवन हारभक्तिभञ्जिताशेषकिल्बिषभारेण तन्यत ।

भेदवर्त्मनि विवेकदीपिका साधिमाद्दतिमिरापनुत्तय ॥

अथ कश्चिदूचुरनिर्वचनीय मिथ्यैवेदमाविद्यक ब्रह्मविवर्त्तो जगत इत्यादि ।

End सर्वशून्यता च स्वशून्यताशून्यताया व्याहतिमादधती पूर्णतामेव विश्वस्य आदधती—इत्यलमातविस्तरेण ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीमाधवमिश्रकृता भेददीपिका समाप्ता । ल स ५०२ । भाद्रकृष्ण १४ ।

विषय । मायावादविज्ञानवादादीनामुपन्यासपूर्व्वक प्रत्यक खण्डन । मिथ्यात्वसाधन-मिथ्याशब्दव्युत्पत्त्यादिविरोधविवेचन । अन्यथाख्याति—असतख्याति—अख्याति—अपरोक्षख्याति—परोक्षख्यातिवादद्दूषण । सद्विलक्षणत्वमेव असत्त्वमिति निरूपण । यस्य हि यद्रूपपरैरभ्युपगत तन्निषधनैव तस्य मिथ्यात्वसिद्धि रुपाम्तरस्य मानाभावादेवासिद्धेरित्यादिना मिथ्यात्वस्वरूपकथन । असत्त्वाभावस्वरूपविवेचन । सप्रकारकप्रमित्याविषयत्वमनिर्वचनीयत्वमितिवाददूषण । चिद्विषयत्व दृश्यत्वमिति पक्षासपकीर्णन । फलव्याप्यत्व दृश्यत्व फलञ्च विषयावच्छिन्नान्त करणवृत्तिप्रतिफलितचैतन्यमिति मतनिरसनं । एव जडत्वादीना स्वरूपावचन । भिन्नलक्षणादिचिन्तनं । प्रपञ्चसत्यत्व प्रमाण निरूपण । प्रमाकत्वादीना स्वरूपविवेचन । प्रमादिनिरूपण । प्रपञ्चस्य सत्यत्व सस्थापन । अत्र वाचस्पतिमिश्रकृतभामत्या दूषणादिक । न च प्रत्यक्षमपि व्यावहारिकसत्त्वविषयत्वात् सावकाश व्यावहारिकसत्त्व हि सत्त्वावान्तरभेदो वा सत्त्वानधिकरणत्व सति प्रतीयमानत्व वा इत्यादिना व्यावहारिकसत्त्ववादखण्डन । तत्त्वमस्यादिश्रुतिवाक्यानां द्वैतपरत्वेन सामञ्जस्यनिरूपण । प्रत्यक्षानुमानोपमान शब्दप्रपञ्चसत्यत्व प्रमाणानां बाधापत्त्या मिथ्यात्वसाधकाभिमतश्रुतिपद वेदान्तवाक्यानाम अन्यपरत्वकथनं अत 'तथा हि एकमेवाद्वितीयं ब्रह्मेति

विषय । इतो ण्वमेव इत्यनेन प्रपञ्चनामात्वनिषेध एक एव राजा इत्यनेन राजनानात्व-निषेधवदित्यादिना अद्वैतवादखण्डनं। निर्विशेषवादखण्डनं। विषयस्य मिथ्यात्वमपि सत्य मिथ्या वा आद्ये अपसिद्धान्त। अन्त्ये मिथ्यात्वाभावे सत्यत्वमवर्जनीयमित्यादिना मिथ्यस्य सत्यत्वनिरूपण। जीवादीनां लक्षणादिविवेचन। एकजीववादखण्डन। लिङ्गशरीरस्य अजन्यत्वे अनादिभावत्वेन नित्यत्वापत्तौ मुक्तावपि सत्त्वप्रसङ्ग, तादृशशरीरे मानाभावश्चेत्यनेन लिङ्गशरीराभ्युपगमाक्षेपकीर्त्तन। निर्गुणवादखण्डन। अनिर्वाच्यज्ञानवादखण्डनं। ईश्वरोपादानकमित्यत्र किमुपादानत्वं न तावत समवायिकारणत्वं तन्तोऽप्रसिद्धे समवायस्यैवानभ्युपगमाच्च। नापि परिणामित्व निर्विकारत्वश्रवणबाधादित्यादिना ब्रह्मोपादानत्ववादखण्डन। लक्षणविचार। खण्डनखण्डखाद्यकारमताक्षेपः। ज्ञानस्वरूपविवेचनं अवेद्यत्व सति अपरोक्षव्यवहारयोग्यत्व स्वप्रकाशत्वमित्यभ्युपगमदूषणमुखेन स्वप्रकाशवादखण्डन। किञ्च नित्यज्ञानानन्दरूपस्य स्वप्रकाशत्वे ज्ञानत्व इव नित्यानन्दादिरूपत्वे अभ्यासादिकमावरणञ्च न स्यात—इत्यनेन तन्मताक्षेपकीर्त्तनञ्च। आत्मा वारे श्रोतव्य इत्यादीनां तात्पर्यकथनमुखेन विधिस्वरूपादिविमर्शन। मिथ्याज्ञानस्वरूपचिन्तनं आत्मज्ञात्यादीनां स्वरूपनिरूपण। शून्यतावादनिरसनञ्च।

No 1880 स्फोटवादः।

Substance country-made paper, 11 × 3 inches Folia, 19 Lines 9 on a page Extent 512 s'lokas Character Maithili Date Sk 1720 Place of deposit Magi ni Post Madhubani, Darbhanga Pandit Chhoṭi Jhá Appearance, fresh Prose Correct

Sphoṭavada On the philosophy of grammar By Nagésa Bhaṭṭa, son of Siva Bhaṭṭa 'Descriptive Catalogue of Sañskrit Grammars in the Library of the Asiatic Society of Bengal,' p 123

Beginning ननु क स्फोटनामेति चेत—शृणु। वर्णस्फोट पदस्फोट वाक्यस्फोट इत्यादि।

End इदञ्च स्ववादिप्रत्याहाराह्निकान्तादिस्थभाष्यकैयटादिषु तत्र तत्र आकरग्रन्थादिषु सूक्ष्मदृशा स्फुटा एव।

Colophon इति श्रीमदुपाध्यायोपनामकशिवभट्टसुतनागेशभट्टविरचित स्फोटवाद सम्पूर्ण। शकाब्दा १७२०।

विषय । स्फोटशब्दनिर्वचन। वर्णस्फोटनिरूपण। पदादिस्फोटनिरूपण। अखण्डस्फोटनिरूपणमुखेन न्यायमीमांसादिमतखण्डन। जातिस्फोटनिरूपणञ्च।

No 1881 मासमीमांसा ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches Folia, 18 Lines, 9 on a page Extent, 452 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jha Appearance, fresh Prose Correct

Másamímañsa A dissertation on months, and their relation to religious rites By Gokulanatha Upadhyaya

Beginning नोस ममन्त नत्वा गामिमीमावतमिन(?) ।

ममामान्मासमीमामामस्मि यत्न व्यवस्थित ॥

मासमावधतुर्द्धा भवति । चान्द्र सौर सावनो नाक्षत्रेति । इत्यादि ।

End तथा मलमासवति वर्षे त्रामद्धी कल्पनीये इति सिद्ध ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीगोकुलनाथोपाध्यायप्रणीता मासमीमासा परिपूर्णा । मनाप्रयार्थ ग्रन्थ ।

विषय । चान्द्रादिमासाना मलमासादिचिन्तनपुरःसर कर्मविशेष तन्नियोजन । तत्तन्मासकृत्यनिरूपणञ्च ।

No 1882 परिभाषाविवेक: ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches Folia, 102 Lines 7 on a page Extent, 2,828 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jha. Appearance, fresh Prose and verese Correct

Paribhasha viveka A dissertation on the different observances and rites which form parts of sacrificial ceremonies By Varddhamana Mahamahopadhyaya

Beginning. एकस्य प्रणमन्ति नाकपतयस्तानेति चाम्बेति च

प्रस्नातु पदमादधाति युगपद्भट च शिर च य ।

रूपं तापवतामपारभिनयत्येकेन यस्मेन यो

व्यादृत्यर्दनिभेदमुपदिशयोर्द्धं द्विदस्ये नम ॥

परितो कायताभावा परिभाषाप्रदीपकम ।

प्रकाशयन्यकदा प्रस्थितापि मकर्ष दि मा ॥

तफ न् गाथारकोऽिमा विवे + + चन्द्रमि ।

याचा गाथारको या स्वात् प्रविवे + शि मच ता ॥

विषय । श्रुतौ एकमेव इत्यनेन ब्रह्मनानात्वनिषेध एक एव राजा इत्यनेन राजनानात्व-
निषेधवदित्यादिना अद्वैतवादखण्डन। निर्विशेषवादखण्डन। विश्वस्य मिथ्या
त्वमपि सत्यं मिथ्या वा आद्ये अपसिद्धान्त । अन्त्ये मिथ्यात्वाभावे सत्यत्वमवर्ज-
नीयमित्यादिना विश्वस्य सत्यत्वनिरूपण। जीवादीनां लक्षणादिविवेचन।
एकजीववादखण्डन। लिङ्गशरीरस्य अजन्यत्वे अनादिभावत्वेन नित्यत्वापत्तौ
मुक्तावपि सत्त्वप्रसङ्ग, तदुत्पत्तौ मानाभावश्चेत्यनेन लिङ्गशरीराभ्युपगमाक्षेप
कीर्त्तन। निर्गुणवादखण्डन। अतिरिक्ताज्ञानवादखण्डन। ईश्वरोपादानत्व-
मित्यत्र किमुपादानत्वं न तावत् समवायिकारणत्वं सतोऽधर्मिष्वेव समवायस्यैवा-
नभ्युपगमात्। नापि परिणामित्वं निर्विकारत्वश्रवणबाधादित्यादिना ब्रह्मोपादा
नत्ववादखण्डन। लक्षणाविचार। खण्डनखण्डखाद्यकारमताक्षेप। ज्ञानस्वरू
पविवेचन अवेद्यत्वे सति अपरोक्षव्यवहारयोग्यत्वं स्वप्रकाशत्वमित्यभ्युपगमदू-
षणमुखेन स्वप्रकाशवादखण्डन। किञ्च नित्यज्ञानानन्दरूपस्य स्वप्रकाशत्वे ज्ञानत्वे
इव नित्यानन्दादिरूपत्वे धर्माधर्मादिकमावरणञ्च न स्यात्—इत्यनेन तन्मताक्षेप-
कीर्त्तनञ्च। आत्मा वारे ज्ञातव्य इत्यादीनां तात्पर्यकथनमुखेन विधिस्वरूपादि-
निदर्शन। मिथ्याज्ञानस्वरूपचिन्तनं आत्मख्यात्यादीनां स्वरूपनिरूपण।
शून्यतावादनिरसनञ्च।

No 1880 स्फोटवाद. ।

Substance country-made paper, 11 × 3 inches Fol s 10 Lines 9 on a pag Extent 512 s'okas Character Maithili Date Sk 1720 Place of I posit Magr ni Post Madhubani Darbhanga, Pandit Chhoti Jhá Appearance, fresh Prose Correct

Sphotavada On the philosophy of grammar By Nágésa Bhatta, son of Siva Bhatta 'Descriptive Catalogue of Sanskrit Grammars in the Library of the Asiatic Society of Bengal,' p 123

Beginning नत्वा च स्फोटनामानि अत—तत्र । वर्णस्फोट पदस्फोट वाक्यस्फोट इत्यादि ।

End इत्थ स्वर्थादिप्रत्याहाराक्षिकार्यादिस्वभावकेंद्रादिषु तत्र तत्र व्याकरणान्या-
दिषु द्रष्टव्यं स्फुटं इत ।

Colophon इति श्रीमदुपाध्याय पत सत्कश्रियमहद्भट्टतमागेशभट्टविरचित स्फोटवाद सम्पूर्ण।
शकाब्दा १७२०।

विषय । स्फोटस्वरूपनिर्णय। वर्णस्फोटनिरूपण। पदादिस्फोटनिरूपण। अखण्ड-
स्फोटनिरूपणमुखेन स्फोटसंज्ञादिसमर्थन। जातिस्फोटनिरूपणञ्च।

No 1881 मासमीमांसा ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches Folia, 18 Lines, 9 on a page Extent, 452 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoṭi Jhá Appearance, fresh Prose Correct

Másamimañsa A dissertation on months, and their relation to religious rites By Gokulanatha Upadhyaya

Beginning मोम समन्तन मला मासिमोसावतमिन(?) ।

समामान्मासमीमासामस्रि वक्तु व्यवस्थित ॥

मासश्चावचतुर्दा भवति । चान्द्रः मोरः मावनो नाचत्रचेति । इत्यादि ।

End तथा मलमासवति वर्षे ज्ञामद्दशी कल्पनीये इति सिद्ध ।

Colophon इति मद्दामद्दोपाध्यायश्रीगोकुलनाथापाध्यायप्रणीता मासमीमासा परिपूर्णा । समाप्तयाय ग्रन्थः ।

विषय । चान्द्रादिमासानां सद्दपादिदिन्तनपुरःसर कर्मविशेष तत्प्रियोजनं । तत्कालम-छत्यनिरूपणञ्च ।

No 1882. परिभाषाविवेकः ।

Substance, country made paper, 13 × 4 inches Folia, 102 Lines, 7 on a page Extent, 2 828 slokas Character Maithili Date, ? Place of deposit Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoṭi Jha. Appearance, fresh *Prose and verse Correct*

Paribhasha viveka. A dissertation on the different observances and rites which form parts of sacrificial ceremonies. By Varddhamana Mahamahopadhyaya

Beginning एकस्य प्रथमन्नि नाकपतयमातति चाम्नेति च

प्रस्तात् पद्मादचाति युगपद्भट च क्वि च च ।

रूपं तान्त्रचछात्रधारभिनयत्रेकेन दमेन दो

व्याप्तप्रदतिमेदमुपदिवचासं देदरचं मुनः ॥

परिमा व्यायताभाषा परिभाषाप्रदीपवत ।

प्रकाश्यन्यकद्गमिस्रतापि गकर्त्ते हि मा॥

तत्मात् भाषारब्धोकेनां विवे+ +चन्मूचिभिः ।

भाषा भाषारब्धी च ग्रन्थ प्रविवे+ क्रि यत मां ॥

इह त्रिविधं कर्म्म काम्यं नित्यं नैमित्तिकमिति । इत्यादि ।

End वज्रञ्च मौक्तिकञ्चैव माणिक्यं नीलमेव च ।
तथा मरकतं ज्ञेयं महारत्नानि पञ्चधा ॥
श्रीबिल्वपञ्चकमहाकुलसम्भवेन विद्वन्महाकविभवेशतनूद्भवेन ।
श्रीवर्द्धमानविदुषाऽविदुषां परेषामिष्टैषिणा विविविचे परिभाषितोऽर्थः ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायमहाकविश्रीभवेशात्मजश्रीवर्द्धमानकृतौ परिभाषाविवेकः समाप्तः ।

विषय । नित्यनैमित्तिककाम्यानां लक्षणादिकथनपूर्व्वकं तत्तत्कर्म्मनिरूपणं । कर्कोपाध्याय-मतेन द्विविधकर्म्मस्वरूपविवेचनं । कर्म्माधिकारिनिरूपणं । प्रवृत्तकर्म्मकथनं निवृत्तकर्म्मनिरूपणं । कर्म्मकालनियमादिनिरूपणं । शिखाबन्धविधिचिन्तनं । शिखाबन्धनवत् केशबन्धनमपि कर्म्माङ्गमिति तन्निरूपणं । आचमनविधिः । सङ्कल्पवाक्यविवेचनादिकं । स्नानादिविधिविवेचनं । दैवे कर्म्मणि मातृपूजनादि-करणावश्यकताकथनं । सामान्यतः पूजास्थाननिरूपणं । पूजाविधानञ्च । वसु-धारादानविधिः । श्राद्धविधिविवेचनं । निमन्त्रणादिविधिः । पाकादिविधिः । अनुपनीतद्विजातीनां स्त्रीणाञ्च शूद्रकल्पविधानं । मधुपर्कविधिनिरूपणं । मन्त्र-पाठादौ ऋष्यादिज्ञानावश्यकताकथनं । छन्द आदिकथनं । तद्देवतादिकथ-नञ्च । होमपरिभाषानिरूपणं । होमद्रव्यपरिमाणकथनं । प्रदक्षिणविधिकथनं । अग्निनामानि । जपेतिकर्त्तव्यता । मालासंस्कारविधिः । दानपरिभाषाकथनं । तत्र दानस्वरूपादिविवेचनं । ब्राह्मणादीनां धनादिनिरूपणं । द्रव्यदोषादग्रा-ह्यताकीर्त्तनं । द्रव्यदेवतानिरूपणं । देशकालादिकथनञ्च । दानविधिः । प्रति-ग्रहविधिः । कन्यादानादिविधानकथनञ्च । युगादियुगान्तरमन्वन्तरादिव्यवस्था-निरूपणं । व्रतपरिभाषाकथनं । तत्र व्रतस्वरूपादिनिरूपणं । व्रतारम्भणादि-कथनं । एकादश्यादिसमयव्यवस्थाकथनं । तिथ्यादिपूजनविधिः । प्रायश्चित्तेषु विशेषकथनं । अग्निष्यादिषु व्यवस्थानिरूपणं । पञ्चमध्ये तीर्थादिनिरूपणं । दर्भा-दिनिरूपणं । प्रतिनिधिस्वरूपादिविवेचनं । पूर्णपात्रनिरूपणमुत्तम मानपरि-भाषाकथनं । दक्षिणास्वरूपकथनादिकं । भूमिमानादिनिरूपणं । सप्तदशविध-ग्रीहिवचनं । धातु मस-मर्धमध्यचकर्षमादिगव्यगण्कथनं । भर्मधातुगणनिरू-पणं । कुम्भादिनिरूपणं । पञ्चमहानिरूपणं । पञ्चाग्नपञ्चगव्यादिनिरूपणं । पञ्चरत्नादिकथनञ्च ।

इह त्रिविधं कर्म्म काम्यं नित्यं नैमित्तिकमिति। इत्यादि।

End वज्रञ्च मौक्तिकञ्चैव माणिक्यं नीलमेव च।
तथा मरकतं ज्ञेयं महारत्नानि पञ्चधा॥
श्रीवत्सपञ्चकमहाकुलसम्भवेन विद्वन्महाकविभवेशतनूद्भवेन।
श्रीवर्द्धमानविदुषाऽविदुषां परेषामिष्टैषिणा विविविचे परिभाषितोऽर्थः॥

Colophon इति महामहोपाध्यायमहाकविश्रीभवेशात्मजश्रीवर्द्धमानकृतौ परिभाषाविवेक समाप्तः।

विषय। नित्यनैमित्तिककाम्यानां लक्षणादिकथनपूर्व्वकं तत्तत्कर्म्मनिरूपणं। कर्कोपाध्यायमतेन द्विविधकर्म्मस्वरूपविवेचनं। कर्म्माधिकारिनिरूपणं। प्रवृत्तकर्म्मकथन। निवृत्तकर्म्मनिरूपणं। कर्म्मकालनियमादिनिरूपणं। शिखाबन्धनविधिचिन्तनं। शिखाबन्धनवत् केशबन्धनमपि कर्म्माङ्गमिति तन्निरूपणं। आचमनविधि। सङ्कल्पवाक्यविवेचनादिकं। स्नानादिविधिविवेचनं। दैवे कर्म्मणि मातृपूजनादिकरणावश्यकताकथनं। सामान्यतः पूजास्थाननिरूपणं। पूजाविधानञ्च। वसुधारादानविधिः। श्राद्धविधिविवेचनं। निमन्त्रणादिविधिः। पाकादिविधिः। अनुपनीतद्विजातीनां स्त्रीणाञ्च शूद्रकल्पविधानं। मधुपर्कविधिनिरूपणं। मन्त्रपाठादौ ऋष्यादिज्ञानावश्यकताकथनं। छन्द आदिकथनं। तद्देवतादिकथनञ्च। होमपरिभाषानिरूपणं। होमद्रव्यपरिमाणकथनं। प्रदक्षिणविधिकथनं। अग्निनामानि। जपेतिकर्त्तव्यता। मालासंस्कारविधिः। दानपरिभाषाकथनं। तत्र दानस्वरूपादिविवेचनं। ब्राह्मणादीनां धनादिनिरूपणं। द्रव्यदोषादप्राप्ताकीर्त्तनं। द्रव्यदेवतानिरूपणं। देशकालादिकथनञ्च। दानविधिः। प्रतिग्रहविधिः। कन्यादानादिविधानकथनञ्च। युगादियुगान्तरमन्वन्तरादिव्यवस्थानिरूपणं। व्रतपरिभाषाकथनं। तत्र व्रतस्वरूपादिनिरूपणं। व्रतारम्भधर्म्मादिकथनं। एकादश्यादिसमव्यवस्थाकथनं। शिवादिपूजनविधिः। प्रायश्चित्तेषु विशेषकथनं। अशक्त्यादिषु प्रत्याम्नायनिरूपणं। पथमध्ये तीर्थादिनिरूपणं। दर्भादिनिरूपणं। प्रतिनिधिस्वरूपादिविवेचनं। पुष्पाणां निरूपणपूर्व्वकं मानपरिभाषाकथनं। दक्षिणास्वरूपकथनादिकं। भूमिमानादिनिरूपणं। मत्स्यमांसविधिः। श्रीफलकथनं। अत्र षष्ठ-सप्तम-अष्टमादिशब्दकर्तृकमासादिकथनं। घृतधान्यादिनिरूपणं। कल्पादिनिरूपणं। पञ्चभङ्गनिरूपणं। पञ्चामृतपञ्चगव्यादिनिरूपणं। पञ्चरत्नादिकथनञ्च।

No. 1883. अधिकरणकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 15 × 4 inches Folia, 52. Lines, 7 on a page. Extent, 1,562 s'lokas Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrani, Post, Madhubaní, Darbhañga, Pandit Chhoti Jhá Appearance, new. Prose. Correct

Adhikarana-kaumudi. A dissertation on the philosophy of sacrifices. By Devanátha Thakkura, pupil of Soma Bhatta.

Beginning. पुराणमजरं देवं कामदं कामरूपिणं।
अनिदानं निदानन्तं योगिनं भोगिनं नुमः ॥
आस्ते देव स्मरपरवश श्रीरतावद्यन्त्य
प्रौढोत्तुङ्गस्तनभरनमत्कामिनीकामकेलि ।
अस्माकं वापरवशमना किं जगन्नाथ तावद्-
भावी भावद्वरणकमले तावके मामकीनं ॥
धर्म्मांगाद्येऽधिकरणे विचारैरुपकारकः ।
विदुषा देवनाथेन निर्व्वन्धेन निबध्यते ॥
परिसंख्यानियमयोस्तथा विध्यनुवादयोः ।
भेदकं कथ्यते सम्यक् पर्य्युदासनिषेधयोः ॥ इत्यादि।

End. रत्नाकरे कल्पतरौ श्रीदेवधरनाथयोः ।
वाचस्पतौ निरूढं यत सद्भावश्चि गुरुक्रमात् ॥
सोमभट्टोपदिष्टेन पथा स्फुरतो मम ।
मीमांसाविषयारण्ये प्रसरतु भारती ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीदेवनाथठक्कुरनिर्म्मिता अधिकरणकौमुदी समाप्ता।

विषय । अधिकरणस्वरूपविवेचनं । आत्मास्यन्तेन्यायपक्षकालवणा स्थान-प्रतिषेध-विनिरसनाविरुद्ध-उत्सर्ग-पौर्णमासी-कन्दनादीनां प्रत्यक्षलक्षणनिरूपणं। सर्व्व-प्रशंसा। धर्म्मलक्षणनिरूपणादिकं। वेदलक्षणादिनिरूपणं। आचारादीनां-लक्षणं। विधिस्वरूपविवेचनं। एवं परिसंख्यानियमानुवादानां स्वरूपादिचि-न्तनं। अर्थवादस्वरूपचिन्तनं। पर्य्युदासनिषेधनिरूपणं। प्रमाणनयोः स्वरू-पादिकथनं। आदित्यस्थलयोः लक्षणादिकीर्त्तनं। पूर्त्तिमन्त्रादिनिरूपणं। वर्णाश्रमलक्षणनिरूपणञ्च। विकल्पादिसरूपकथनं। इत्यादिवचनेऽर्थविषयाय निरूपणादिकं। धात्वर्थादिनिरूपणं। परिच्छेदविशेषस्वरूपादिविवेचनं। सत्रा-धिकरणं। समताधिकरणं। अर्थवादविधिपदे वैदिकादिनिरूपणं। पाशावि-

करण। सर्व्वशक्त्यधिकरण। कपालाधिकरण। गवामयने गोदाधिकरण। निषादस्थपतौ बीजविवेचन। स्वविसभयत्वाधिकरण। विश्वजिन्न्यायनिरूपण। अर्थवादाद्विधिकल्पनाधिकरणं। तदायन्तापकर्षन्यायकथनं। सर्व्वंगणप्रत्ययाधिकरण। प्रायणीयोदयनीयाधिकरण। श्रुतिप्रत्ययौ विरोधे श्रुतेर्गरीयस्त्वाधिकरण। रात्रिसत्राधिकरण। कपिञ्जलाधिकरण। सूक्तवाकादिवद्वाक्यभेदाधिकरण। आरम्भसिद्धान्ताधिकरण। पदावनीयाधिकरण। खलेवालीयूपाधिकरणं। आर्थक्रमेण शब्दक्रमबाधाधिकरण। आवणीन्याय। पदपाठन्यायविवेचनं। सामान्यविशेषन्याय। आश्रयिन्याय। शब्दधिकरणं। प्रतिनिधधिकरण। अभ्युदितेष्ट्यधिकरण। क्रमणाधिकरणं। दवताधिकरण। सामान्यविधिकल्पनाधिकरण। सत्राधिकरण। अधिकारबलाबलाधिकरण। प्रयोगप्रथक्त्वन्याय। गौणमुख्याधिकरण। गुणलोपे मुख्यलोपाधिकरण। आग्निमरुताधिकरण। स्वाराज्येष्ट्याधिकरण। तत्राधिकरण। अधिकरणादीनां प्रत्येक स्वरूपकथनपूर्व्वकमुदाहरणप्रदर्शनञ्च।

No 1884 पातञ्जलसूत्रभाष्य।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches Folia 41 Lines 10 on a page Extent 1 211 s'lokas Character, Nagara. Date Sr 1852 Place of deposit Magrani, Post Madhubani Darbhánga, Pandit Chhoti Jhá Appearance, fresh Prose Correct

Patañjala-sutra bháshya A commentary on Patañjala's aphorisms of the Yoga system By Bhavadeva Misra, Mahámahopádhyáya, son of Krishnadeva Misra The work is very scarce, but not much quoted.

Beginning पतञ्जलि नमस्कृत्य योगिनान्याश योगिन।
मयदेवम ततूवव्याख्यानं क्रियत स्फुटा।
महर्षे कुर्व्वेव क्रियाबधानाय प्रतिजानीते अथेति।

End. इदमनिमषभावं पूर्व्वभाष्यात् प्रसूतं
दिशि दिशि यन्नु दीपदीपनवाकमीति।
सुमतिनिति सुधीभिर्दशसौरप्रसादाद्
भवतु च भवभीतिध्वान्तादि विवेका॥
महानके पद्मपनभाग्निम् विश वपुर्विबरता मतीत्य।
निरीय भाषादिष्वम प्रवीर्दे स्मर्यैत्य भाष्यमिदं अथापि॥

Colophon इति मैथिलसन्मिश्रश्रीकृष्णदेवतनयमहामहोपाध्यायसन्मिश्रश्रीभवदेवकृतपातञ्जलसूत्रभाष्ये कैवल्यनिरूपणे चतुर्थचरणव्याख्या सम्पूर्णा। शुभमस्तु। सवत् १७५२।

विषय। योगसूत्रस्य व्याख्यान।

No 1885 सिद्धान्ततत्त्वविवेकः।

Substance, country-made paper, 16 × 4 inches Folia, 172 Lines, 9 on a page Extent, 5,776 slokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India A second copy at Magrani Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jha Appearance, old Prose Correct

Siddhanta tattva viveka A disquisition on the eternity of matter. By Gokulanatha Mahamahopadhyaya

Beginning प्रबलपवनवेगघट्टितोऽपि स्खलति नयन्नजगद्यदुविपत्भारः।
लघुगुरुतुलनातुलाप्रकाण्डदृढिमगुणः स भवद्गुणत्रयस्य॥
हिरण्यगर्भन्य गुरु शरीर- संख्यालयं पुरुषं पुराणं।
अणोरणीयान् महतो महीयान् पश्यत्यचक्षुः स श्रुतोत्यकर्णः॥
सकलाङ्कुरकारिबीजानुगतं तदकारित्वाहतं कुर्वद्रूपत्वं नाम सामान्यं न कस्यचि
समुचितं गौरवात्। इत्यादि।

End अनन्यसूचिता मार्गास्तर्काणामुपदर्शिताः।
अनेन सह देवेश दूरे तत्त्वविनिर्णयः।

Colophon इति महामहोपाध्यायगोकुलनाथविरचितः सिद्धान्ततत्त्वविवेको नाम न्यायनिबन्धविशेषः समाप्तः।

विषय। सामान्यादिनिरूपणप्रसङ्गेन लाघवगौरवस्वरूपविवेचनं। दिक्कालयोः स्वरूपविवेचनं। अत्र दिक्कालौ नश्वरादतिरिक्तावित्ति तथा ज्ञानकारणभावस्य ईश्वरस्यैव सर्वसमवायित्वमिति सिद्धान्तनिगमनखण्डनं। द्रव्यपदार्थविवेचनं। द्रव्यसाक्षात्कारप्रकारकथनप्रसङ्गेन इन्द्रियादिलक्षणविवेचनं। अन्तरिन्द्रियसाधनं। प्रत्यक्षप्रमितिस्वरूपविवेचनं। परिमाणनिरूपणं। प्रत्यक्षद्रव्यसाधनं। द्रुतेव मूर्त्तं सदेव भूतत्वमिति भट्टाचार्यमतखण्डनं। द्रव्यस्य गुणसमवायीकुर्वतो मतखण्डनं। परत्वापरत्वस्वरूपविवेचनं। विशेषपदार्थविवेचनं। नीलादीनां सर्वेषां गुणानां कथंचिद्यावद्व्यक्तिनिरूपणं द्रव्यमात्रे कारणकथनं।

धात्वर्थविवेचन। शाब्दबोधप्रक्रियाविवेचन। संस्कारानुभवादिस्वरूपविवेचन। अभावप्रत्यक्षतामनङ्गीकुर्वतां मतखण्डन। कारणतास्वरूपनिरूपण। यागादिध्वंसेनैव स्वर्गादिकमुपपादयतां धर्माधर्मभावद्वेषिणां मतखण्डन। संशयकारणकथनमुखेन चित्सुखादिमतखण्डन। अनुगतलक्षणव्यवहारकारणनिरूपण सत्तासामान्यादिलक्षणविवेचन। संख्या खलु शक्तिप्रभृतीनां पदार्थान्तरत्ववादखण्डन।

No 1886 . कृत्यमहार्णव.।

Substance country made paper, 12 × 4 inches Foli, 122 Lines, 7 on a page Extent, 3 811 slokas Character, Maithili Date, . ? Place of deposit Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhoti Jha Appearance, old Prose and verse Correct

Kritya maharnava A philosophical disquisition on sacrificial rites By Vachaspati Misra,—compiled under the patronage of Maharaja Harinarayana, of Tirhut

Beginning आभीरदारकमुदञ्चितकिङ्किणीकमाताम्रपाणिचरणं पुरुष पुराण।
मञ्जीरमञ्जुमरणाधरमम्बुजाक्षमद्वैतचिन्मयमनादिमनन्तमीडे॥
आसीन्मैथिलमेदिनीशासनस्य प्रत्यर्थिसीमन्तिनी-
निश्वासाञ्चितभुजप्रतापतपनश्रीभग्नसप्तार्णवः।
राजन्यौघिकुमुद्वतीपरिमलप्रागल्भविभूषणश्चो
राजा श्रोत्रियवंशभूषणमणि श्रीमान भवेश कृती॥
अस्यान्ववायममलं विमलीकरिष्यन् कीर्त्या दिशो दश सुगन्धयलीकरिष्यन्।
भूपालमौलिमणिसंहतिदन्तुरीकरिष्यन् आविर्बभूव तनयो हरसिंहदेव॥
तस्मादुद्भवदवनिभूषणमणि मर्यादकन्यामणि।
भट्टसकोभरणि प्रतापतपनप्रारम्भसंहारणि॥
प्रत्यर्थिक्षितिपान्धकारतरणि श्रीदर्पनारायणो।
राजासीदवनीविभूषणमणिर्भूपालचूडामणि॥
आसन्दयन द्विजकुलं विधकुलमुत्सीमयन्नरिकुलं।
तस्मादजनि कृती श्रीहरिनारायणो नृपतिः॥

— — — — —

श्रीवाचस्पतिमिश्र श्रीनारायणानां प्रसादसादाश्च।

श्रीमानय नरेन्द्र श्रीकृत्यमहार्णव तनुते॥ इत्यादि।

End मिथिलाधिपतिविधात श्रीहरिनारायणस्य कीर्त्तिरया।
यावद्रविकरस्तु भुवने यावद्विष्णुविरोचनो गगने॥

Colophon इति सप्रक्रियमहाराजाधिराजश्रीहरिनारायणनिदेशान्महामहोपाध्यायमिश्र श्रीवाचस्पतिविरचित कृत्यमहार्णव समाप्तिमगात।

विषय। धर्मस्वरूपविवेचन। धर्मशास्त्रनिरूपण। सामान्यत परिभाषाकथनं। मलमासादिस्वरूपकीर्त्तन। वैशाखकृत्यनिरूपण। तत्र विशेषेण श्रक्षयतृतीयाकृत्यकथनं। ज्यैष्ठकृत्य। श्राषाढकृत्यनिरूपण। चातुर्म्मास्यव्रतक्रमनिरूपण। श्रावणकृत्यनिरूपण। तत्र विशेषेण श्रमृतकृत्यनिरूपण। भाद्रकृत्यनिरूपण। तत्र कृष्णपक्षे पुष्पनक्षत्रे कन्यागतानामुत्सर्गाख्यकर्म्मविधानकीर्त्तन। महालक्ष्मीव्रतनिरूपण। श्राश्विनकृत्यनिरूपण। हस्तादित्ये खञ्जनदर्शनविधिकथनं। देवीपक्षकृत्यनिरूपण। पूर्णिमाकृत्यनिरूपण। कार्त्तिककृत्य। मार्गशीर्षकृत्यनिरूपण। पौषकृत्यनिरूपण। माघकृत्यनिरूपण। फाल्गुणकृत्यं। विशेषण शिवरात्रिविधानकीर्त्तन। चैत्रकृत्य। तत्र मदनद्वादश्यादिविधान। भोजनचतुर्द्दशीविधि। सामान्यत वारकृत्यनिरूपण। विजयादियोगकृत्यनिरूपण। गणेशव्रतविधान। श्रविघ्नव्रतनिरूपण। देवीव्रतानि। सौरव्रतानि। सामान्यव्रतानि। शिवव्रतानि। विष्णुव्रतानि। काम्यैकादशीव्रतानि। द्वादशीव्रतानि। तत्र कूर्म्मद्वादशीव्रत। वराहद्वादशीव्रत। वामनद्वादशीव्रत। परशुरामद्वादशीव्रत। राघवद्वादशीव्रत। बुद्धद्वादशीव्रत। कल्किद्वादशीव्रत। पद्मनाभद्वादशीव्रत। धरणीव्रत। जन्मदिनकृत्य। षष्ठीपूजाविधान। सर्व्वगन्धगणकथन। सर्व्वरत्नगणकथन। सर्व्वधातुगणकथन। सर्व्वौषधिगणकथन। श्रष्टादशधान्यकथन। कार्त्तिक दीपदानविधिकथन। तिथिद्वैधव्यवस्थाकथन। संक्रान्तिनिर्णय। पक्षादिनिरूपणञ्च।

No 1687. न्यायरत्नमाला।

Substance country made paper 12 × 3½ inches Folia 95 Lines 7 on a page Extent, 1,985 s'lokas Character, Nagara Date ? Place of deposit Ujana, Post Madhubani Darbhanga Pandit Yogadatta Jha Appearance, fresh. Prose and verse Incorrect

Nyayaratna mala. A metrical epitome of the Mimansá doctrine inculcated in the *Tantra vartika* alias *Nyayaratna* of Bhatta Kumarila

Svámi By Párthasárathí Mis'ra A corrupt codex of this work has been noticed under No 1557 (IV, p 134). The description there given is incorrect Hall's 'Contributions,' pp 170-172

Beginning आनन्दमयत ज्ञानमज साक्षिणमीश्वर ।
प्रणम्य सर्व्वसमर्थञ्च सम्द इव हरि विभ ॥
मीमासार्णवसम्भूतै कुमारस्वामिनाहृतै ।
न्यायरत्नैरिय माला सम्पन्यामि मनारमा ॥
तत्र स्वाध्यायविध्यर्थ प्रथम तावदुच्यते ।
आचार्य्यदृष्टिमाश्रित्य प्रतिपक्षनिराकृत ॥
तत्र तावदिम कश्चित पूर्व्वपक्ष प्रचक्षते ।
आचार्य्यक नयागार्थै स्वाध्यायस्ततप्रयुक्तित ॥
अथनावगतत्वेन तद्धि युक्त प्रयोजन ।
तत्र वाक्यार्थविज्ञान तद्धि पश्चात प्रतीयते ॥
तस्य विवक्षितार्थत्वाद्द्रस्यार्थविचारण ।
न कथञ्चन शास्त्र मीमासार्थमनर्थक ॥
आचार्य्यकरणकविधिप्रयुक्तस्य हि स्वाध्यायाध्ययनस्य प्रयोजनापेक्षाया पुरुषा-
न्तरगामित्वन इत्यादि ।

End तस्मात् सिद्ध काम्यनित्ययोर्विशेष इति ।
पार्थसारथिना सम्यग विभये नित्यकाम्ययो ।
आचार्य्यमतमाश्रित्य न्यायलश प्रदर्शित ॥

Colophon इति पार्थसारथिमिश्रविरचिताया न्यायरत्नमालाया नित्यकाम्यादिविवेक ।

विषय । प्रथमत स्वाध्यायोऽध्येतव्य इत्यध्ययनविधिचर्चा । मीमासाशास्त्रारम्भस्य प्रयोजनादिनिरूपण । अध्ययनविधौ फलाश्रुतत्वेन विश्वजिन्न्यायेन न स्वर्गार्थतेति-निर्णय । तत्र अर्थज्ञानार्थत्वादध्ययनस्य तस्य च विचारमन्तरेणासम्भवात् तदनन्तर धर्म्मजिज्ञासा कर्त्तव्येतिनिरूपणञ्च । विज्ञानस्य स्वत प्रामाण्य न तु परत इति निरूपण । तत्र प्रामाण्यादिलक्षणविमर्शन । धर्मस्य उभयवादिसिद्धप्रामाण्याभावेन विचाराविषयत्वात्स्य स्वत प्रामाण्य सिद्धमिति केषाञ्चिन्मतकथन । वेदप्रामाण्यनिरूपण । परत एव यथार्थत्वरूप प्रामाण्य निर्णीयते इति परमतखण्डनञ्च । विधिस्वरूपविवेचन तत्र प्रवर्त्तकज्ञानादिनिरूपण । भावनादिस्वरूपकथन । अन्यान्यमतखण्डनपुर सर तदिद कर्त्तव्यतारूप प्रवर्त्तनारूप, वा समीहितसाधनत्वमत्र लिङादिभिरभिधीयते इति लिङाद्यर्थनिरूपणञ्च । अ।

त्रिपादकथन। अत्र कार्य्यकारणभावाद्विनाभावनियमस्तथा स्वभावात् कार्य्यकारणभावाद्विनाभावनियम इत्यादिकाणाद-शाक्यादिसिद्धान्तदूषणपूर्व्वकं त्रा त्रिपदोपपादकथनञ्च। वाक्यार्थनिरूपण। तत्र शक्तिवादकथन। आकाङ्क्षायोग्यतादीनां स्वरूपादिनिरूपण। अन्यान्यमतखण्डनपुरःसरमभिहितान्वयवादसंस्थापन। अपि च न वाक्यं पदानि वा साक्षाद्वाक्यार्थबुद्धिजनयन्ति किन्तु पदमरूपाभिहितैः पदार्थैः वाक्यार्थः सलक्ष्यत इति मीमांसकमत वाक्यार्थो लाक्षणिक इति संस्थापनञ्च। नित्यकाम्ययोः वैषम्यं नास्तीति कपाह्विन्नतखण्डनपूर्व्वकं तथारन्योन्य वैषम्यनिरूपण।

No 1888 पारिजातहरण। (नाटक)।

Substance, country made paper, 10 × 3 inches Folia, 20 Lines, 5 on a page Extent, 237 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Dharmmapura, Post Madhubani Darbhanga, Pandit Gopala Thakura Appearance, old. Prose and verse Correct

Páryata harana A drama of the class called Rúpaka founded on an incident in the life of Krishna By Umapatidhara Upadhyaya The story runs that on one occasion Krishna was engaged in a picnic with his family when Narada paid him a visit, and presented him a celestial flower called *Paryata*, which he had brought from the Nandana garden of Indra. Krishna gave the flower to his chief queen Rukmini Satyabhamá, another queen, who was present at the place, took this as a slight upon her, and was offended To pacify her, Krishna sent for another flower, but Indra declined to give it Thereupon Krishna, with the aid of Arjuna, assailed Indra, overcame him in battle, and brought away a number of the rare flower from his garden The author was a poet of high rank in the court of Lakshmana Sena of Bengal, and Jayadeva, in his Gitagovinda, eulogizes him highly An inscription composed by the author is still extant

Beginning चोणी यस्य रहे स्तणाब्धकस्तूलार्णव पयस्सर्पाङ्ग वसन विभाति गगन कस्तूरिका लेपन।
चन्द्रश्चस्तराट्चन्दनमुडश्रेणी गता मान्यता
तन श्रीहरकोप्रवेग हरिता द्विन्द्रपति पात्वतां॥

अपि च।

यस्यास्य पूर्णचन्द्रद्युतिवचनमगमत् दिग्जयश्रीश्च लक्ष्मी-
र्दोर्लक्ष्म पारिजातो भ्रुकुटिकुटिलिका सङ्गर कालकूट ॥
तीव्र तेजोऽग्निरौर्व्वं पदभजनपरा राजराज्यश्रीरटिन्य ।
पारावारो गुणानामयमतुलतरं पातु हिन्दूपतिर्वः ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः।

अलमतिविस्तरेण। आर्य्ये इतस्तावत्। प्रविश्य नटी। आज्ञापयतु आर्य्यपुत्त्रः। सूत्र।
आदिष्टोऽस्मि यवनवनच्छेदनकरालकरवालेन विच्छेदगतचतुर्व्वेदपथप्रकाशक
प्रतापेन भगवत श्रीविष्णोर्दशमावतारेण हिन्दूपतिहरिहरदेवेन। यथा उमा-
पत्युपाध्यायविरचित नवपारिजातमङ्गलमभिनीय वीररसावेशं शमयन्तु भगवन्तो
भूपालमण्डलस्य। इत्यादि।

End उर्व्वीं शस्येन गुर्व्वीं विलसतु सुखिनः सन्तु सर्व्वे च लोकाः।
क्षोणीपाल समन्तात प्रवितरतु गुणं भावयित्वा वसूनि ॥
साधूनां सन्निधाने सहपिशुनजनेरे + + केऽपि सा भू
दाश्चन्द्रार्कं कवीनां स्फुरति भगवती भारती भद्रिभद्रे ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायकविपण्डितमुख्यश्रीमदुमापत्युपाध्यायविरचित पारिजात-
हरणाख्यनाटकं समाप्तं।

विषय। एकदा मधुमासे रुक्मिण्या सह वसन्तोत्सवमाधुर्य्यमनुभवन् श्रीकृष्णः प्रमदोद्याने
समुपस्थित आसीत्। अथ तत्र सुमुखीसहाया सत्यभामापि समुपस्थाय तम् सर्व्वं
भवर्द्धयामास। अत्रान्तरे पारिजातमञ्जरीसनाथकरेण नारदेन भगवन्तमभ्युपत्य
सङ्गीतालापेन भगवतः प्रीतिं जनयता पारिजातमञ्जरीयं रुक्मिण्याः करे सम
र्पिता। अथ सत्यभामा तद्दर्शनेन नितरां सन्तापमापन्नापि, सुमुख्याभिरस्का-
रेण सन्धुक्षिताभिमानानला अलङ्करणादिकं विहाय रोषागारं प्रविवेश। अथ
विदितवृत्तान्तो भगवानपि चरणसंवाहनादिना तस्याः प्रीतिं सञ्जनयन्नेव पारि-
जातमञ्जरीलाभार्थं नारदमेव पुरन्दरपार्श्वं प्रेरयामास। अथ नारदमुखात् अस
न्देशदुश्चेष्टितमाकर्ण्य अर्ज्जुनसहायेन उपेन्द्रेण इन्द्रं पराभूय पारिजातमञ्जरी
समानिन्ये। एतान्नमिममवलम्ब्य विरचितमिदं रूपकं।

No 1889 न्यायनिबन्धप्रकाशः । (चतुर्थाध्यायः) ।

Substance, palm leaf, 12 × 1⅓ inches Folia, 71 Lines, 5 on a page. Extent, 1,312 s'lokas Character, Maithili Date, L Sen's, E 355 Place of deposit, Ujana, Post Madhubaní, Darbhangá, Pandit Yogadatta Jhá Appearance, old Prose Correct

Nyáya nibandha prakás'a A commentary on the *Nyayanibandha*, alias *Nyáyavártika-tatparya*, of Uddyotakara By Vardhamána Upadhyaya, son of Ganges'vara Upádhyaya. The work is exceedingly rare, and of high repute. The codex contains only the fourth chapter.

Beginning अनादिभवसम्भूततापत्रयविनाशकृत ।
तत्त्वज्ञानिर्मदीया न कार्य्यमेव शिव नुम ॥
नमस्कारस्तुतरपि मङ्गलान्मोचहेतुतत्त्वज्ञानविषयमीश्वर स्तौति ।
यानाप्तनेति । यथा पतिमीश्वरमथ राजान नुम स्तुम, ईश्वरपक्षे यान गमनं चेष्टा । इत्यादि ।

End न तु स एवैतदाकार इत्यत आह इत्येवमिति ।
यमर्कतन्त्रमतपयमदृढरश्मिर्गङ्गेश्वरः सुकविकैरव + + + + ॥
+ + + + पितुरधीत्य निबन्धमित्य प्राकाशयत् क्षितिसुदे वृधवर्द्धमान ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीगङ्गेश्वरात्मजमहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानविरचिते न्यायनिबन्धप्रकाशे चतुर्थोऽध्याय समाप्त । शुभमस्तु । लम्स । ३५५ । आश्विन शुदि ।

विषय । न्यायनिबन्धस्य व्याख्यान ।

No 1890 गृह्यपद्धतिः ।

Substance, country made paper, 10 × 5 inches Folia, 60 Lines, 8 on a page Extent, 1,534 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Ujana, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Gosaiñ Jha Appearance, new Prose Correct

Grihya paddhati Detailed descriptions of the domestic rites enjoined in the Grihya Sútra of Paraskara. By Vasudeva Dikshita

Beginning अथातो गृह्यसूत्रविहितानामाधानादिसर्व्वकर्म्मणा माधारणे विधिरुच्यते ।
तत्रावसथ्याधानादिषु सप्तमाधेषु सर्व्वकर्म्मसु यजमानस्यैव कर्तृत्वं । इत्यादि ।

End अथ चोर्जं यशो वल। यन्मे नुममधीतं यन्मे सनपि तिष्ठतु तिष्ठतिति॥

Colophon इति श्रीदीक्षितवासुदेवविरचितायां गृह्यपद्धतौ तृतीयं काण्डं समाप्तं।

विषय। अथ पारस्करगृह्यव्याख्यानां तत्र्षेदां कर्मणां पद्धतिकथन। तत्र पञ्चमहायज्ञादिविधिकथनं। आवसथ्याधानविधिकथन। मधुपर्कविधिकथन। विवाहविधान। रात्रौ रथाद्यभेदकर्मविधिकथनं। चतुर्थीकर्मकथन। ऋतुकालाभिगमनविधिकथन। पुंसवनविधिकथनं। सीमन्तोन्नयनविधिकथन। जातकर्मविधि। निष्क्रमणविधि। अन्नप्राशनविधि। चूडाकरणविधि। व्रतबन्धविधि। मेदाग्रणविधि। व्रतविसर्गविधि। स्नातकस्य यमनियमादिविधि। पञ्चमहायज्ञविधि। उपाकर्मविधि। उत्सर्गविधि। लाङ्गलयोजनविधि। श्रवणाकर्मविधि। इन्द्रयज्ञविधि। इषातकाकर्मविधि। सीतायज्ञविधि आग्रयणीकर्मविधि। प्रत्यवरोहणविधि। चतुर्थीधाष्टकाविधि। श्राद्धकर्मविधि। मणिकाधानविधि। शीर्षरोगभैषज्यविधि। शूलगवविधि। गोयज्ञविधि। वृषोत्सर्गविधि। उदककर्मविधि। अर्घपात्रविधि। सभाप्रवेशनविधि। रथारोहणविधि। हस्त्यारोहणविधिकथनञ्च।

No 1891 गृह्यसूत्रविवरणं।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 64 Lines 8 on a page Extent, 1,270 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit Ujana, Post Madhubani Darbhanga, Pandit Gosain Jha Appearance new Prose Generally correct

Gṛhya-sūtra vivaraṇa A commentary on Paraskara's aphorisms on domestic rites By Karka Upadhyaya

Beginning पारस्करकृतसार्थसूत्रव्याख्या गुरूक्तित।
कर्कोपाध्यायकेनेय तमो नत्वा जगद्गुरुं॥
श्रौताधानादीनि कर्माणि उक्तानि।
तदनन्तरं स्मार्तानि अनुविधीयन्ते॥
तत्रैतदादिम सूत्र।
अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म। व्याख्यास्यते—इति सूत्रमेव। इत्यादि।

End अथातः सभाप्रवेशनमित्यादि यत तत्सर्वं निगदव्याख्यातमेव।

Colophon इति कर्कोपाध्यायकृतं गृह्यसूत्रविवरणं समाप्तं।

विषयः। शुक्लयजुर्वेदीयपारस्करगृह्यसूत्रस्य व्याख्यानं।

No. 1892. नान्दीमुखनिरूपणं ।

Substance, country made paper, 10 × 2 inches. Folia, 15 Lines, 5 on a page. Extent, 148 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Ujána, Post Madhubaní, Darbhángá, Pandit, Bholi Jhá. Appearance, new. Prose and verse Generally correct.

Nándímukha-nirúpaṇa. On the propriety of performing a S'ráddha on joyous occasions, such as marriages, initiations &c., to invoke the blessings of the manes, and the details thereof. By Hridayanátha S'armá, of Mithilá.

Beginning. गिरिजाङ्घ्रिरजोलेशपूता सुरतरङ्गिणी ।
तनोतु मे सदा नीरकपर्दे तापहारिणी ॥
अथाभ्युदयिकश्राद्धं निर्णीयते ।
न इष्टापूजाद्र्ध्वं कर्माभ्युदयिक सर्वत्र ।
कर्मादिषु च सर्वेषु मातरः सगणाधिपाः ।
पूजनीयाः प्रयत्नेन पूजिताः पूजयन्ति ताः ॥
अभीष्टसम्पादनेन अनुगृह्णन्ति—इत्यर्थः ॥
अत्र पूजयन्तीति फलश्रवणात् प्रधानमेव मातृपूजनमिति । इत्यादि ।

End. अत एव दयाशीला जनाः सर्वोपकारकाः ।
इत्येव हृदय नूनमवलम्बनमस्ति मे ॥

Colophon. इति श्रोत्रियकुलकुमुदचन्द्रश्रीमद्धृदयनाथशर्म्मकृतनान्दीमुखनिरूपणं समाप्तं ।

विषयः । आभ्युदयिकश्राद्धस्य मङ्गलार्थेतिकर्त्तव्यतानिरूपणं ।

---

gifts S'raddha before marriage Weights Lunar months Intercallary months Rites during such months Mourning Rites on the day after mourning Persons entitled to perform S'raddhas. Rules regarding S'raddhas Adoption The rite of Vrishotsarga Bathing and offering of water to the manes Use of Darbha grass Time meet for S'raddha S'raddhas during the wane S'raddhas on the day of Navanna Do during eclipses The fast of Janmashtami The fast of Ekadas'i Purifications Rules regarding Sapindas Inheritance

Beginning आनादावाचारे बहुतरविचारोज्ज्वलतरे।
परेषां केषाञ्चित् प्रसरति हथा दूषणगणः ॥
मुहुर्येत्वा तत्त्वावगतिशरणं तातचरणं।
हरेर्भक्त्या युक्त्या परिहरति न श्रीनरहरिः ॥
तत्रादौ नामनिर्णयः। शुभङ्करत्यादेव शर्मादिविनिर्युक्तं नाम ब्राह्मण क्षत्रिय
घरमित्यादि स्मृतिदर्शनात्।

End सा चावश्य निरस्यैव इति प्रकाशयाम्येव श्रेयसीति रत्नाकरः। पत्नीपुत्रद्वारापि
मात्समंकान्त सौदायिकतया याकादवातीन्याद्दायमिदं आगतं ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीनरहरिकृतो द्वैतनिर्णयः समाप्तिमगात्।

विषय। ब्राह्मणादीनां नामनिरूपणं। कर्म्मविशेषे नाम्नि प्रथमाषष्ठ्यादिविभक्तिप्रयोग
नियमनं। दक्षिणादिस्वरूपादिविवेचनं। दानादिलक्षणनिरूपणं। आभ्युद-
यिकनिर्णयः। व्यवहारोपयोगिमानिरूपणं। चान्द्रादिमासनिरूपणं। मलिम्लुचे
शुक्लादिमासरीत्यैव व्यवस्थाकथनं। अधिमासादिनिरूपणं। तत्र कृत्यनिरूपणं।
आशौचनिरूपणं। आशौचान्तदिने मृतादिना दूषिते श्राद्धे कर्त्तव्योऽपि नेत्यर्थ
ज्ञापि कार्य्यामीतिव्यवस्थाकथनं। श्राद्धाधिकारिपरम्पराकथनं। श्राद्धविधिकथनं।
दत्तकपुत्रग्रहणविधिकथनं। वृषोत्सर्गविधिकथनं। स्नानविधानकथनं। स्नान
तर्पणादिविधिकथनं। दर्भनिरूपणं। श्राद्धपूजाविधिकथनं। श्राद्धकालनिरूपणं।
अपरपक्षश्राद्धादिविधानकथनं। नवान्नश्राद्धविधिकथनं। ग्रहणनि-
मित्तश्राद्धनिरूपणं। जन्माष्टमीव्रतविधानादिकथनं। एकादशीव्रतविधानादि-
कथनं। शुद्धिनिरूपणं। तत्र सापिण्ड्यादिविवेचनं। दायविभागकथनं। तदन्त-
र्गतम् अर्थेन द्वैतविषयं एव सर्वोऽस्मदत्तमहुदाहरणेन भृशं।

No 1894 कृष्णार्चनचन्द्रिका ।

Substance, country made paper, 12 × 3 inches Folia 48 Lines, 5 on a page Extent 646 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Ujana, Post Magarani Darbhanga, Pandit Bholi Jha Appearance, Fresh Prose and verse Incorrect

Krishnárchana chandrika Directions for the worship of Krishna By Ratnapani Compiled by order of a king of Mithila

Beginning विष्णारण्यद्व नवं युगयुगे भक्तानुकम्पाकर ।
अन्यादिविनतुच्च तारकमनु ध्यालाग्रये भक्तित ॥
श्रीकृष्णार्चनचन्द्रिका वि कलये श्रीमैाथलेगाज्ञया ।
प्रोद्यतपण्डितमण्डलीषु विनत श्रीरत्नपाणि सुधी ॥
अथ प्रासादाये मनोरथ चतुर्द्वार षोडशहस्त मण्डप । इत्यादि ।

End अप्रधानप्रतिमाया सद्यस्थान प्राणप्रतिष्ठाञ्च कृत्वा पूजन कुर्य्यादिति वाध्य ॥

Colophon इति कृष्णार्चनचन्द्रिका समाप्ता ।

विषय । विष्णुप्रासादविग्रहादप्रतिष्ठाविधानकथन । नव ग्रयागकथनञ्च ।

No. 1895 तिथिनिर्णय ।

Substance country made paper 12 × 4 inches Folia 20 Lines 7 on a page Extent, 515 slokas Character Maithili Date ? Place of deposit Dharmmapura Post Madhubani Darbhanga Pandit Gopala Ṭhakura Appearance, old Prose and verse Correct

Tithi nirnaya A dissertation on the lunar days and the religious duties appertaining thereto By Sulpankara This is different from the work described under No 1837 p 119

Beginning यद्वैताद्वाधमम्राय निर्गुणस्थितिरव्यय ।
अमलामादिमूलाय नमस परमात्मन ॥
विभोवय कुनिवाक्यानि शम्द + + नुमारत ।
तिथिद्वैधविधौ यत्नात क्रियत तिथिनिर्णय ॥
विप्रतिपन्नानां परस्परविरोधपरिहारा निर्णय । इत्यादि ।

End एतदेव सुजनस्य लक्षणं दूषणेऽपि गुणमेव पश्यति ।
एतदेव पिशुनस्य लक्षणं दूषणं किल गुणेऽपि पश्यति ॥

Colophon इति श्रीशुभङ्करकृततिथिनिर्णयः समाप्तः शुभमस्तु ।

विषय । निर्णयलक्षणं । तिथिद्वैधे व्यवस्थाकथनं । तत्र पञ्चदशतिथिषु पक्षादिभेदेन युग्माद्यादरादिविशेषनिरूपणं । क्षयावृत्तितिथिव्यवस्था । नक्षत्रतिथिव्यवस्था । उपवासे नियमादिकथनं । अनध्यायतिथ्यादिलक्षणकीर्त्तनञ्च ।

No 1896 जातकतिलकं ।

Substance, country made paper, 9 × 4 inches Folia 124 Lines 10 on a page Extent 3 078 slokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit Ujana, Post Madhubani Darbhanga, Pandit, Yogadatta Jhá Appearance, old Verse Correct

Jataka tilaka A comprehensive treatise on the casting of horoscopes By Kamalakra Acharyá

Beginning महादेवहृषीकेशलोकेशाखण्डलादयः ।
स्मरन्ति यं विजयते स देवो वारणाननः ॥
प्रवाहशक्तिमयनैर्यदधीनमिदं जगत् ।
स एक एव विश्वात्मा विभाति रविरीश्वरः ॥
वराहमिहिराचार्य्यः श्रीमानार्य्यभटः कृती ।
ब्रह्मगुप्तोऽतिमतिमान् जयन्ति गणकेश्वराः ॥
विद्येश्वरं गुरुं वन्दे सन्देहतमसां ततिं ।
गम्भीरगणनाम्भोधिमुद्रिन्श्चयमन्दराचलं ॥
प्रणम्य यत्पदाम्भोजं विट्ठलं कुलदैवतं ।
शास्त्राशास्त्रमतिः स्पष्टं कुरुते कमलाकरः ॥
पुराणमतशास्त्राणां रहस्यं यदनाकुलं ।
भूयोऽनुभवसम्पन्नं तत्सूर्यमिह कथ्यते ॥
वृषभो मिथुनः कर्कः सिंहः कन्या तुलाधरः । इत्यादि ।

End मेषान्त्य कपिल सूरयन्न उपतटपदेश ।
लग्नग्रहकमाभिस्र क्रियार्थी सोरिताशक ॥

Colophon इति कमलाकराचार्य्यविरचितं जातकतिलके द्वादशाध्यायः । श्रीरस्तु शुभं भवतु ॥

No 1897 केशवपद्धत्युदाहरण ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inche Folia, 44 Lines 9 on a page Extent 1 790 slokas Character Maithili Date, ? Place of deposit Ujana Post Madhubani Darbhánga Pandit Yogadatta Jhá Appearance old Prose Correct

Kes'avapaddhatyudaharana Exercises for the illustration of the rules laid down in Kes ava's treatise on the casting of horoscopes By Vis vanatha Daivajna, son of Divakara Daivajna

Beginning श्रीगणेशं नमस्कृत्य केशवीनामपद्धते ।
गणितं विश्वनाथेन क्रियते बालवृद्धये ॥
मत्वा विघ्नति । अथ केशव जातकपद्धति कुर्व्वे । जातस्य जातक जातस्य बालकस्य जन्मान्तरार्जितसदसत्कर्मजनितशुभाशुभफलनिरूपकं शास्त्रं जातक मित्युच्यते ॥ इत्यादि ।

End यस्या वक्तृणा चाद्यस्य शुभं भवतु । ये सुबोधानिनिमित्ताय । इति ग्रन्थपाठकस्य फलश्रुतिद्वारा ग्रन्थप्रशंसा ।

Colophon इति श्रीदिवाकरदैवज्ञात्मजविश्वनाथदैवज्ञविरचित केशवपद्धत्युदाहरणेऽसदेशाध्याय । समाप्तोऽयं ग्रन्थ ।

विषय । केशवकृतजातकपद्धतेर्व्याख्यानं ।

No 1898 शिशुबोधिनी ।

Substance country made paper 11 × 4½ inches Folia 109 Lines 12—14 on a page Extent 5 910 slokas Character Maithili Date Sa 1788 Place of deposit Ujana Post Madhubani Darbhanga Pandit Yogadatta Jha. Appearance old Prose Correct

S'is'ubodhini A commentary on Nilakantha's 'Tajikabhushana,'—a work on horoscopy By Madhava Jyotirvit, son of Govinda Jyotirvit Nilakantha was the son of Ananta of the Gargya clan An astrological work of this name occurs under No 120, (I, p 239) but it is totally different, and by a different author

Beginning. हेरम्ब भुवनमाद्यं नत्वा गणनाथपादयुग्मं ।
गौरीसुतमपरमासरति विघ्नहरं श्रीवासक ॥

इष्टद्वेदिक्कनाकं सुमनसा सिद्धि × + दिपद् ।
भिन्दूरारुणगण्डदुग्गमनिशं भालीषधीशं भजे ॥
— — — — — — — —।

नत्र तावत सकलमुनिश्रेष्ठमार्य्यवंशतिलको निखिलदैवज्ञमुकुटहीर धनन्न ज्योतिर्व्विन्नूज श्रीनीलकण्ठज्योतिर्व्विन्तमज्ञातकवर्षतन्त्रप्रश्नतन्त्रकपकरण-त्रयात्मकस्य जीर्णताजिकशास्त्रस्य प्रथम प्रकरण मज्ञाविवकनामक— — ताजिकप्रन्थमुपज्ञातिकया प्रतिज्ञानीते प्रणमयति ॥

End — ग्रन्थपचगग्रचौ शिवपूर्थ्या ग्रन्थपूर्त्तिमगात् । तस्मान्मद्यमिष्टफलदो गणनायक इति ।

Colophon — इति विद्दैवज्ञमुकुटभूषणगोविन्दज्योतिर्व्विन्मुतमाधवज्योतिर्व्विद्विरचिता सिद्ध-बोधिनी समाप्ता ।

विषय । — नीलकण्ठकृतताजिकाभिधानज्योतिर्ग्रन्थस्य व्याख्यान ।

No 1899 हरिश्चन्द्रचरितं ।

Substance, country made paper, 11 × 3½ inches Folia, 40 Lines, 6 on a page Extent, 570 slokas Character Maithili Date, ? Place of deposit *Ujána Post Madhubani Darbhanga Pandit Yogadatta Jhá* Appearance, old Verse Correct

Harischandra charita An epic poem on the life of Harischandra, a pious king of remote antiquity, who was, for his virtues, translated along with all his subjects to heaven, and there recounting his munificence and liberality in a vaunting style, was hurled to mid air, where he exists with his subjects The story is given in the Vishnu Purana. The codex breaks off at the end of the 5th canto, and the author's name has not been made out

Beginning जयति जगतजयवादप्राच म दयपशाधि ।
यद्दाङ्के गिरिकन्या मनेम्मिता यस्य ननयच ॥
शारदनीरदगगधरचन्दनघनसारकाशमौक्ता ।
दिग्यात्मकमलाजहसादन्निमी म शारदा धिषणा ॥
आसीदकचविष एकमेव रत्नाकर कीर्त्तिनिशाकरस्य ।
धनन्यसाधारण राजधिकधारी हरिश्चन्द्र इति दिलीप ॥ इत्यादि ।

End इदानीमधिगतानां कार्य्यं किञ्चन दृश्यते ।
धनेन तदिदं राजन्न मया विद्यमानं ॥
तथेति नारदप्राज्ञा गिरश्छन्नमदन्निक ।
— — — — — — —।

Colophon इति हरिश्चन्द्रचरिते धीरचित्ते पञ्चम सर्गः । इत परं पतितं।

विषय । प्रथमे सर्गे हरिश्चन्द्रस्य शौर्य्यगाम्भीर्य्यादिगुणवर्णनं । तस्य रूपवर्णनं । प्रजारञ्जनवर्णनं । वैभववर्णनं । दैनिककृत्यवर्णनञ्च । द्वितीये सर्गे,—यज्ञसपरिणयस्य तस्य दूरत चराणां मल्लिकाभिधानाया राजपुत्र्या रूपवर्णनं । तया सह तस्य परिणयसम्बन्धवर्णनं । विवाहोत्सववर्णनं । पुरकामिनीनां विभ्रमवर्णनं । तृतीये सर्गे,—विलासस्थाननिर्म्माणादिवर्णनं । मल्लिकाया माधुर्य्यादिवर्णनं । केलिवनादौ विलासवर्णनं । षड्ऋतुविहारवर्णनं । जलक्रीडावर्णनञ्च ।
चतुर्थे सर्गे,—हरिश्चन्द्रसन्दर्शनाय समागतानां राजन्यानामाप्यायनादिवर्णनं । हरिश्चन्द्रस्य पुत्रजन्मोत्सववर्णनं । विश्वामित्रसमागमवर्णनञ्च ।
पञ्चम सर्गे,—हरिश्चन्द्रस्य सभाजनार्थं नारदस्यागमनवर्णनं । तयोरन्योन्य सम्भाषणादिवर्णनं । नारदोपदेशेन हरिश्चन्द्रस्य यज्ञानुष्ठानविधिवर्णनञ्च । इत परं नास्ति ।

No 1900 कारकवादः ।

Substance, country made paper, 10 × 3 inches Folia, 20 Lines, 7 on a page Extent, 319 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Dharmmapura, Post Madhubani, Darbhángá, Pandit Gopala Ṭhakura, a second copy at Guptipáḍá, Pandit Khudirama Nyáyabhúshana Appearance, old. Prose Correct

Karakaváda. A philosophical dissertation on the use of the case-affixes By Krishna Bhaṭṭa

Beginning कारुण्यवर्षजलद फलद तपसा सता ।
नीलोत्पलदलश्यामं निर्म्माय धाम कामद ॥
तर्कव्याकृतिमीमांसापरिशीलनशालिना ।
गौरिसौकृष्णभट्टेन विभक्त्यर्थो विरच्यते ॥
तत्र सुविभक्तीनामर्थो विरच्यते ।

End प्रकृतिविशत्युमदकर्म्मस्थले तु स्वायुत्पत्त्यर्थयोरविरभक्तवारणाय दर्शितदिशा बो।

Colophon इति कारकवाद समाप्त ।

विषय । कारकविभक्त्यर्थकथनं ।

No 1901 कर्क्कानुगपदार्थदीपिका, पौर्णमासेष्टि ।

Substance country made paper 10 × 4 inches Folia 44 Line 6—7 on a page Extent 577 sloka Character Nagara Date ? Place of deposit Ujana Post Madhubani Darbhanga Pandit Yogadatta Jha Appearance fresh Prose Correct

Karkanuga padartha dipika A manual for the performance of Vedic rites according to the rules of Karka Upadhyaya, who explains the Sutras of Apastambha on the rituals of the Black Yajur Veda By Narayana son of Ramachandra Yajnika Pathaka, and younger brother of Gangádhara The codex is incomplete and contains only the section on the Full moon rites, Purnamaseshti

Beginning प्रणम्य विघ्नहर्तारं गुरुञ्च पितरं तथा ।
कर्कानुगपदार्थानां दीपिका तन्यते मया ॥
अत ग्रा धय उद्गयन मनमापगुरुपाक्रमै य यादक्य मैशव सूत्रकादिरदिनार्थ
प्रथमपौर्णमास्यां इत्यादि ।

End चाद्व वलीय पम्याने वा कर्त्तव्यमननैव मन्त्रेण स्वाहाकारस्तथापि ॥

Colophon इति श्रीमन्महायाज्ञिकपाठकरामचन्द्रसुतश्रीमत्सकलयज्ञगाम्बविशारदपाठक
गङ्गाधरानुजनारायणकृतौ कर्कानुगपदार्थदीपिकायां पूर्णमासेष्टि समाप्ता ।

विषय । पूर्णमासेष्टिप्रयोगकथन ।

रमयतु कमला-मे सद्मनि प्रीतिकान्तै-
र्हरिचरणरजोभिर्वासितं मे मनोऽस्तु ॥
— — — — — — ।
वाणीप्रसादमासाद्य शास्त्रयुक्तिं विलोक्य च ।
मासि मासि तिथेस्तत्त्वं महेशेन विविच्यते ॥
स्वान्तैः पश्यन्तु मात्सर्य्यमुत्सार्य्य विधिसम्मतं ।
स्वमाश्रवा विषीदन्तु सत्पण्डितकुतूहलैः ॥
शुद्धा विद्धा तिथिः प्रोक्ता द्विविधा धर्मशासनैः ।
संशयस्यापनोदाय विशेषोऽस्मिन् प्रदर्श्यते ॥
तत्र तिथिर्हि इत्यादि ।

End. भोक्ष्यामि नक्त भूशय्यां करिष्ये प्राणिनां दयां इति नक्तव्रतत्वात् सायाह्नव्यापिनी ग्राह्येति ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमहेशठक्कुरकृतौ तिथितत्त्वचिन्तामणिः समाप्तः ।

विषयः । तिथिस्वरूपकथनं । चान्द्रादिमासनिरूपणं । पक्षभेदेन तिथिव्यवस्थाकथनं । ग्राह्याग्राह्यतिथिज्ञापनविभागनिर्णयः । प्रातःसङ्गवादीनां लक्षणादिनिरूपणं । अरुणोदयकालविवेचनं । सामान्यतः कर्म्मयोग्यकालनिरूपणं । सच शुद्धावि-द्धाभेदेन द्विविधतिथिकथनं । श्रावणमासादारभ्य प्रतिपदादिषु सर्व्वासु तिथिषु विहितानां कर्म्मणां क्रमेण व्यवस्थानिरूपणं । अत्र सर्व्वत्र गौडदाक्षिणात्यमतपर्या-लोचनपूर्व्वकं व्यवस्थाकथनमिति ज्ञेयं । तत्र श्रावणे मनोरथचतुर्थी । नागपञ्चमी । हयग्रीवपूर्णिमा । संक्रान्तिव्यवस्था । भाद्रे कज्जली तृतीया । बहुला चतुर्थी । शीतलाव्रतं । जन्माष्टमी कुशोत्पाटनविधिः हरितालिकाव्रतं । रम्भाव्रतं । कलङ्कचतुर्थीव्रतं । गौरीचतुर्थीव्रतं । नष्टचन्द्रदर्शनविधिः । ऋषिपञ्चमी । सूर्य्यषष्ठी । दूर्व्वाष्टमीव्रतं । नवमीप्रसङ्गेन रामनवमीव्यवस्थानिरूपणं । तथा *दशमीप्रसङ्गेन दशहराव्यवस्थाकीर्त्तनञ्च । विस्तरेण एकादशीव्यवस्थानिरूपणं ।* नक्तव्रतव्यवस्था । एकादशीव्रताशक्तस्य कर्त्तव्यताकथनं । एकादशीव्रतविधिः । अन-न्तव्रतं । अगस्त्योदयविधिः । आश्विने अश्वयुक्शुक्लपक्षव्यवस्था । चन्द्रषष्ठी । महा-लक्ष्मीव्रतं । अष्टकाश्राद्धं । मघात्रयोदशी । पितृपक्षादिकृतानां श्राद्धविधिः । शुक्लप्रतिपदि मातामहश्राद्धकर्त्तव्यता । नवरात्रविधिः । चण्डीपाठविधिः । विज-यादशमीकृत्यं । कोजागरविधिः । प्रातःस्नानविधिः । कार्त्तिके मीनविशेषदर्शने फलविशेषकथनं । मालाधारणविधिः । द्यूतविशेषफलादिकथनं । आकाश-दीपदानं । उल्कादानविधिः । अमावास्याकृत्यं । प्रतिपदि गोक्रीडनविधिः ।

वसिष्ठ उवाच। साधु साधु महाभाग यन्मां त्वं परिपृच्छसि।
विस्तरेण प्रवक्ष्यामि यथाज्ञानं पितामहात्॥ इत्यादि।

End सायनं तद्वशाच्च सूर्य्यादेरयनद्वयं।
ज्ञेयं मध्यममानेन वामदेव द्विजोत्तम॥

Colophon इति श्रीब्रह्मर्षिश्रेष्ठवसिष्ठप्रणीते विश्वप्रकाशे ग्रहकक्षाध्यायस्त्रयोदशः। श्रीरस्तु।

विषय। वामदेवेन सह वसिष्ठस्य संवादे ज्योतिश्चक्रसंस्थापनकालकथनं। ग्रहाणां भ्रमणकथनं। प्राण-पल नाडीप्रभृतीनां लक्षणकथनं। चतुर्युगमानकथनं। मनुसन्धिसंनिरूपणं। अब्दमानकालनिरूपणं। एतत्तु सत्ययुगाद्य १०२९००० वर्ष मतं—इति ज्ञेयं। ग्रहाणां पातादिनिरूपणं। तथा मध्याराद्यादिनिरूपणं। राशिनिरूपणं। चान्द्रमासादिनिरूपणं। पृथिव्याः परिधिनिरूपणं। लङ्का यमकोटि सिद्धपुर-रोमकाणां सन्निवेशनिरूपणं। सूर्य्योदयकालनिरूपणं। अधिमासनिरूपणं। क्षयमासनिरूपणं। ग्रहाणां परिधिनिरूपणं। ग्रहाणां मृदुचलपातनिरूपणं। खेटनिरूपणं। तदानयनप्रक्रियाकथनञ्च। आकर्षणेन ग्रहाणां वक्रा गतिर्भवतीतिनिरूपणं। क्रान्त्यानयनप्रकारकथनं। छायाभानयनप्रकारकथनं। दिक्साधनप्रक्रियाकथनं। उदयास्तमयनिरूपणं। कालज्ञानोपायकथनं। शङ्कुच्छन्नविधिकथनं। कालज्ञानार्थं मयूर नर-वानर-कीरयन्त्रादिविधिकथनं। ग्रहणज्ञानोपायकथनं। अत्र सर्व्वत्र उपपत्तिकथनञ्च। सूर्य्यादीनां बिम्बानयनप्रकारकथनं। परिलेखनिरूपणं। मीलनोन्मीलनकथनं। ग्रासस्पर्शवर्णादिमुपात् पातकथनं। ताराग्रहाणां युद्धकथनं। तत्र धूमकेत्वादीनां लक्षणकथनञ्च। नक्षत्राणां समराशिवलयेऽस्थितिनिरूपणं। ताराग्रहाणामुदयास्तमयज्ञानकथनं। शृङ्गोन्नतिकथनं। व्यतिपातस्य उत्पत्तिः। तस्माद्धानिकथनञ्च। मानाध्यायसंज्ञा-मादिकथनं। अस्मिन् नियतायां शतशः अवस्थानादिकथनं। यमकोटि सिद्धपुरादीनां दूरत्वादिनिरूपणं। निरक्षदेशादिनिरूपणं। भूगोलविवरणं। दिनरात्रिवृद्धिह्रासादिकारणकथनं। ग्रहाणां कक्षादिनिरूपणञ्च।

Soma-siddhánta. An original treatise on astrology. Attributed to Soma, the moon. The codex is defective.

प्रथमपत्रं नास्ति ।

Beginning. — — — तं विज्ञेयं तथा युगं ।
कृतादीनां व्यवस्थेयं धर्मपादव्यवस्थया ।
चतुर्युगानां सैका स्यात् सप्ततिर्मनुसम्भवः ॥ इत्यादि ।

End. तदेव देव तद्ब्रह्म वेदचक्षुः परं शुभं ।
अध्येतव्यं सदा विप्रैर्नान्यैर्वेदबाह्यिभिः ॥

Colophon. इति श्रीसोमसिद्धान्ते चतुर्थे गोलाध्यायो दशमः । समाप्तिमगमदयं ग्रन्थः ।
संवत् १८५०—

विषयः । युगधर्मादिनिरूपणं । मन्वादिनिरूपणं । अहर्गणानयनकालकथनं । कालादिपरिभाषा । ग्रहाणां पातकथनं । चन्द्रादियन्त्रकार्यादिषु सूर्योदयकालनिरूपणं । सूर्यादीनां परिधिकथन । ग्रहभुक्तिकथनं । क्रान्त्यानयनप्रकारादिकथनं । स्पष्टानयनादिप्रकारकथनं । कालनिरूपणं । अयनादिनिरूपणं । दिक्साधनादिविधिकथनं । त्रिप्रश्नादिकथनं । ग्रहणनिरूपणं । परिलेखादिनिरूपणं । ग्रहाणामुदयास्तमयादिनिरूपणं । शृङ्गोन्नतिकथनं । व्यतिपातादिनिरूपणं । ब्रह्माण्डसंस्थानादिकथनं । आकाशे भूगोलसंस्थानादिकथनं । निरक्षदेशादिनिरूपणं । भुवनसंस्थानादिकथनं । ग्रहाणां गतिनिरूपणादिकं । ग्रहाणां भकक्षमणादिकारणकथन । दिक्साधनयन्त्रादिकथनञ्च ।

विंशद्दर्शसहस्राणि सप्तलक्षशतानच।
त्रेताभुगगते वर्षे योगसागरगामय ॥

भृगुरुवाच। युगवेदाष्टति सख्या उन्मत प्रश्नताऽपिवा। इत्यादि।

End पञ्चक्षण्णलको मापा चाटकं सप्तमापक।
षष्टछण्णलको मापा रजत दृशमापिक ॥

Colophon इति भृगुसंहिताया भृगुशुक्रसंवादे नानायोगफल सम्पूर्ण।

विषय। शुक्रेण सह भृगो' सवादेन लोकाना शुभाशुभज्ञानसाधनयोगनिरूपण। तत्तद्योगफलकथन। तत्तत्प्रतिकारकीर्तनञ्च। अथ योगा,—मनोनयाग। विभवयोग। सौम्ययोग। यातुधान्ययोग। भीमयोग। जीमूतयोग। विजययोग। आनन्दयोग। पिङ्गलयोग। विकलयोग। समयोग। महादधियोग। पिशाचयोग। दामिनीयोग। वागसवयोग। श्रीमुखयोग। क्रूरयोग। गजयोग। उद्भवयोग। अर्द्धोद्भूतयोग। निपातयोग। विलासयोग। महिषयोग। देवेन्द्रयोग। राजयोग। स्थूलयोग। भास्करयोग। चन्द्रार्कियोग। दारुणयोग। चन्द्रयोग। चतु सागरयोग। सागरयागः। धाष्टदा योग। विष्वदा योग। चवयोग। वज्रयोग। जगत्पतियोग। कलापयोग। मानसयोग। अनुभरयोग। शुक्रयाग। शुभयोग। वैनाशिकयोग। अद्भुतयाग। शून्ययोग। नन्दयोग। जीवयोग। श्रीपुष्टयोग। कार्मुकयोग। उन्नतयाग। कङ्कयोग। आक्रान्तयोग। कार्ययोग। विगतयोग। कर्बूरयोग। चन्द्रयोग। मुद्रितयोग। यवयोग। साधारणयोग। श्रीवत्सयोग। राक्षसयाग। भैरवयोग। भीषणयोग। सङ्कटयोग। केन्द्रयोग। कुलयोग। मातङ्गयोग। पूजकयोग। पावकयोग। सर्व्वयोग। धूम्रयोग। चतुरयोग। वर्द्धमानयोग। वीरयोग। प्रभायोग। वर्व्वरयोग। गोलयोग। ध्वजयाग। कुवेरयोग। केदारयोग। कारकयोग। भ्रङ्गिरीटयोग। ब्रह्मयोग। समरयोग। वज्रयोग। शत्रुयोग। लोहितयोग। अनलयोग। पाशयोग। प्रजापतियोग। विलासहानियाग। खेटाश्चयोग। मालायाग। प्रमोदयागकथनञ्च।

No 1906 प्रायश्चित्तपारिजात'।

Substance, palm leaf, 12 × 1 inches Folia, 84 Lines, 6 on a page Extent, 1,680 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit Dharmmapura, Post Madhubani Darbhangā, Pandit, Gopala Ṭhakkura Appearance, old. Prose and verse Correct

Prayaśchitta párijata A dissertation on expiations or Prayaschitta for accidental or voluntary transgressions of the rules of the Smriti By Ganesa Misra, Mahamahopadhyaya

Beginning नत्वा रामपदद्वन्द्व भवार्णवतारणं ।
प्रायश्चित्तपारिजातो गणेशेन वितन्यते ॥
नत्र हारीतः । प्रयतत्वाद्वापचितमशुभं नाशयतीति प्रायश्चित्तं । अस्यार्थ ।
इत्यादि ।

End अथ एव व्रतं मद्धोर्णोपपातकानुपातक महापातकषु व्रतम + + मत
ज्ज्वगायत्रीजप । इति सर्व्वमवदात ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीगणेशमिश्रकृत प्रायश्चित्तपारिजात समाप्त ।

विषय । प्रायश्चित्तलक्षण । उपपातकानुपातक महापातकानिरूपण । संसर्गविधिकथनं । धेनुमूल्यव्यवस्थाकथन । प्रायश्चित्तपूर्व्वाङ्गकार्यनिरूपण । व्रतनिरूपण । गोवधप्रायश्चित्तकथन । पञ्चविधवधनिरूपण । चान्द्रायणादिप्रायश्चित्तं । चान्द्रायणशिशुचान्द्रायणादिनिरूपण । प्रायश्चित्तपरीक्षणविधि । क्षत्रियादिवधप्रायश्चित्त । स्त्रीवधप्रायश्चित्त । चाण्डालादन्नभक्षणादिप्रायश्चित्त । अगम्यागमनादिप्रायश्चित्त । भार्य्या मातृसम्भाषणादिप्रायश्चित्त । गोमांसादिभक्षणप्रायश्चित्त । रेतोमूत्रादिपानप्रायश्चित्त । रजस्वलागमनप्रायश्चित्त । भार्य्यागमनप्रायश्चित्त । रजस्वलागमनप्रायश्चित्त । पितृव्यपत्न्यादिगमनप्रायश्चित्त । सुवर्णमणिमुक्तादिस्तेयप्रायश्चित्त । ब्रह्मवधप्रायश्चित्त । सुरापानप्रायश्चित्त । असत्यभाषणप्रायश्चित्तं । अपथपूर्व्वकमासद्वानादिप्रायश्चित्तकथनञ्च ।

No 1907 शब्दपरिच्छेदालोक ।

Substance, palm leaf 11 × 1½ inches. Folia 151 Lines, 6 on a page Extent, 3 825 slokas. Character Maithili Date L Sen & F 435 A D 1549 Place of deposit Sarisava, Post Madhubani Darbhanga, Pandit Srinandana Thakura Appearance old decayed Prose. Correct

Aloka A commentary on the Chintámani of Gangesa By Jayadeva The codex contains only the chapter on Sabda. It is three hundred and thirty nine years old

Beginning न जाने श्रीजाने विचरितुमिद पद्मसदन
सम + नेवार्थानधिगमयितुं निश्चिमिरपि ।

सथापेत्तावन्त्यामपि किन्चिन्नित्यासचमित्र

— — — — — — — ॥

अथेति। इत्यायमस्त्यानन्तप्रवचनत्वेन तवचावधित्वेन उपस्थितस्य उपमान-निरूपणस्यैव इत्यादि।

End. तदेव विभाजकोपाधित्वेन उच्यतामतो न विभागव्याघात इत्यपि निरस्तं सति प्रमाणभेदे अनुगमकगवेषणादिति ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायमन्निमधीनपद्देवकृत शब्दपरिच्छेदालोक समाप्त इति। लम ४९५। श्रावणवदि।

विषय। तत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतशब्दखण्डस्य व्याख्यान।

No 1908 लीलावतीटीका।

Substance palm leaf, 11 × 1½ inches Folia, 190 Lines, 6 on a page Extent 5,211 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Sarvvasima Post Madhubani, Darbhanga, Pandit S'rinandana Thakura Appearance, old, decayed Prose Correct

Lilavati tika A commentary on the Nyáya lilavati of Vallabha Acharya By Bhagiratha Misra *The codex is defective*

Beginning सदाद्दलितदैत्येन्द्रदन्तद्वयदिदृक्षया।
विस्फारित चतुर्दिक्षु नरसिंह नमाम्यहं ॥
आसविना गुणवतापि निगूढभावा
लीलावती गुणवती न मुदं तनोति।
एततत्र + + + + + गुणनमहत्या
भाव भगीरथसुधी मरलीकरोति ॥
ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय कृत मङ्गल तत्र शिष्याणां शिष्टाचारविषयत्वरूपलिङ्ग-ज्ञानाय निबध्नाति—एकचेति।

End अनुव्यवसायातिरिक्तस्थले सामान्ययोग्यभिप्रायस्य संस्कारस्यैव प्रत्यासत्तिमित्यभिमान—

Colophon इत्यत खण्डितत्वात् परिसमाप्तिसूचकं वाक्यं नास्ति।

विषयः। न्यायलीलावत्या व्याख्यान।

No. 1909 कण्टकोद्धारः ।

Substance, palm-leaf, 12 × 1½ inches Folia, 174 Lines, 6 on a page. Extent, 5,579 s'lokas Character, Maithilí Date, L. S 459 Place of deposit, Sarvasímá, Post Madhubaní, Darbhángá, Pandit S'rínandana Thákura Appearance, old. Prose Correct

Kantakoddhára. A gloss on Jayadeva's commentary on the 'Anumána-khanda' portion of the 'Tattva-chintámani' of Gañges'a By Madhusúdana Thakkura. The codex is over three hundred years old.

Beginning. मधुसूदनसद्युक्तिमुक्तारितकण्टकाः ।
स्थाले कथन्तमार्गेण सन्ति खहन्तु पण्डिताः ॥
अथ शब्दमूचनीया मङ्गलनाद्य प्रत्यक्षेति। यद्यप्युद्देशेन प्रमाणादिस्वपञ्चतस्य-
थापि यथोद्देशं जिज्ञासोचित्यात्। इत्यादि।

End. तत् स्वार्थे नुमानमल्पपरार्थे नुमाने तत्र साध्यविशेषणत्वमपि — —

Colophon. इति महामहोपाध्यायठक्कुरश्रीमधुसूदनकृता अतिरिक्तकण्टकोद्धारः सम्पूर्णः ।
लसं ४५९ चैत्रशुदि।

विषयः । तत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतानुमानखण्डस्य जयदेवमिश्रकृता आलोकनाम्नी या टीका
तस्या व्याख्यानम्।

No 1910 दण्डविवेकः ।

Substance, Palm-leaf, 14 × 2 inches Folia, 187. Lines, 5 on a page Extent, 3,063 s'lokas Chara ter, Maithili Date, L S 533 Place of deposit, Saño, Darbhángá, Pandit Madhava Jha. Appearance, old. Prose and verse. Correct

Beginning. पाणिभ्यामुपजातवेपथुतया यत्नेन य कल्पितो-
येन स्वेदजलौघपूरिततया नापेचितोऽम्बुपद ।
सन्ध्यार्थेलमवेत्य यो मुकुलिते सव्ये करे कम्बुना
सादृश्य गतवान् स पातु शिवयो सायन्तनोऽर्थ्याञ्जलि ।
सार्द्धं राधिकया वनषु विहरन्नस्या कपोलस्थले
घर्माम्भोनिसर प्रसारितसपाकर्त्तुं करेण सान्न ।
तच प्रत्युत सात्त्विकाम्बुमिलनादौ जायमाने अथा-
दव्याद्वो विफलप्रयासविकलो गोपालरूपो हरि ॥
दण्डस्यादौ परिकरस्तत पटलस्य हेतव ।
उक्ता दण्डविवेकेऽस्मिन् परिच्छेदेषु सप्तसु ॥
तच दण्डप्रशमाया मनु । इत्यादि ।

End. न शक्यमन्योन्यविरुद्धधर्म्मिणो गणे+ पैर्म्भक्रमसमीप्रकीर्णकाः ।
उदाहृतास्तत्तदुपाधिकल्पनास्तथाप्यभीष्टार्थ+ चिन्त्यतामये ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायधर्म्माधिकरणिकश्रीवर्द्धमानकृतौ दण्डविवेके प्रकीर्णकद-
ण्डपरिच्छेदः समाप्त ।

शपथादिविधिकथनं। सभ्योपदेशकीर्त्तनं। सभ्यानां गुणदोषकथनं। दण्डभेदनिरूपणं। तत्र वाग्दण्डनिरूपणं। धिग्दण्डनिरूपणं। धनदण्डनिरूपणं। त्रिविधवधदण्डनिरूपणं। मानपरिभाषाकीर्त्तनं। व्यावहारिकीनैगमादिभाषानिरूपणं। दण्डनिमित्तनिरूपणं। तत्र मनुष्यमारणस्तेय-परदाराभिमर्षण वाक्पारुष्य दण्डपारुष्य-प्रकीर्णकानि दण्डस्थानानीति निरूपणं। तत्र अभियुक्ताभियोक्तृरूपदण्डपात्रद्वैविध्यनिरूपणं। दण्डनिमित्तेषु दण्डमर्यादाव्यवस्थाकीर्त्तनं। तत्र साधारणासाधारणभेदाद् द्विविधबाधकीर्त्तनं। अदण्ड्यकथनं। दण्डापकर्षकथनं। दण्डसाम्यनिरूपणं। दण्डोत्कर्षनिरूपणं। शारीरदण्डविधिकथनं। दण्डपरिनिष्ठाकथनं। तत्र दण्डनियमकथनं। दण्डप्रकारनियमकथनं। दण्डसमुच्चयकथनं। एकदण्डोत्तरदण्डान्तरविधिकथनञ्च।

२ये परिच्छेदे,—मनुष्यमारणदण्डनिरूपणं। तत्र अविज्ञाते हन्तरि तद्विज्ञानोपायकथनं। तत्र प्रश्नप्रकारादिकीर्त्तनञ्च। ज्ञातस्य हन्तुर्दण्डकथनं। मर्म्माघातदण्डकथनं। प्रेरकस्य दण्डकथनं। साहसदण्डकथनञ्च।

३ये परिच्छेदे,—स्तेयदण्डनिरूपणं। तल्लक्षणादिनिरूपणञ्च। राजस्वहरणकथनं। प्रकाशप्रच्छन्नतस्करदण्डनिरूपणं। तत्र क्रयविक्रयादौ कूटव्यवहारिणां दण्डकथनं। राजस्थापितनदीतरपण्यसमुद्राद्यधिकरणकशुल्कादानदण्डकथनं। शुल्कापवादकथनं। कूटकारिणो वणिजो दण्डकथनं। पण्यनिर्म्माणोपजीविनो वणिजो दण्डकथनं। अनभिज्ञस्य चिकित्सकस्य दण्डकथनं। विषव्यवसायकानां दण्डकथनं। सभ्यानामन्यायवादिनां तथा उत्कोचार्थिनां दण्डकथनं। उत्कोचदायिनाञ्च दण्डकथनं। कूटसाक्ष्यभाषिणां दण्डकथनं। द्यूतकारदण्डकथनं। कूटव्यवहारिणो दण्डकथनं। अनभिज्ञस्य ज्योतिर्व्विदो दण्डकथनं। रजकस्य दण्डकथनं। बन्धनं पशून् बध्नतो दण्डकथनं। कूपमार्गादावपि शिल्पमयपथतो दण्डकथनं। अविचारशीलमानिकयोर्दण्डकथनं भोजनदस्यर्थं हालसपतिवेशधारिणां दण्डकथनं। कुशीलवादीनां दण्डकथनं। कपटाचारतस्कराणां दण्डकथनं सन्धिच्छेदनव्यवस्थानिरूपणं। मार्गतस्कराणां दण्डकथनं। द्रव्यविशेषदर्शने दण्डविशेषकथनं। अनुग्रहदण्डे दण्डविधानञ्च।

४र्थे परिच्छेदे,—परदाराभिमर्षणदण्डकथनं। तत्र स्वरूपाभिमर्षभेदेन तस्य द्वैविध्यनिरूपणं। स्त्रीदण्डे विशेषकथनं। मद्गुरादीनामपि अवरवर्णपूर्व्वकं प्रत्येकं दण्डविशेषकीर्त्तनञ्च। बलात्कारादिषु चाण्डालस्य दण्डकथनं। तत्र दण्डमाला गुरुभार्यागमन तदन्यासु सगोत्रासु गमनदण्डविशेषकथनं। अन्याभिगमनदण्डकथनं। पशुगमने अरण्यादिगमने च दण्डकथनं अन्यादृशदण्ड-

कथनं। कन्याहरणदण्डकथनं। विवाहयितुर्व्वोढुश्च कूटकारिणो दण्डकथनं। स्त्रिया अपि कन्यादूषणदण्डकथनं। वन्यक्याद्यभिगमनदण्डकथनं। पशुयोनिषु गमनादिदण्डकथनञ्च।

५मे परिच्छेदे,—वाक्पारुष्यदण्डकथनं। तत्र लक्षणादिविवेचनं। देशजाति-कुलाक्षेपे दण्डकथनं। ब्राह्मणादीनां परस्पराक्षेपदण्डकथनं। पारुष्यविशेषेषु दण्ड-विशेषकथनं। मिथ्याक्रोशदण्डकथनं। राजाक्रोशे दण्डकथनं। विशिष्य अनुपदि-ष्टानां वाक्पारुष्याणां दण्डनिरूपणञ्च।

६ष्ठे परिच्छेदे,—दण्डपारुष्यदण्डनिरूपणं। तत्र हस्त-लगुड-पाषाणभस्म-कर्द्दम-पांशु-शस्त्रादिभिः प्रहरणे प्रत्येकं दण्डकथनं। पुत्रादीन् पारुष्याय प्रेरयत एव पित्रादेरपराधो न त्वन्यथेतिनिरूपणं। अदण्डनिमित्तनिरूपणं। लगुडादिना बुद्धि-पूर्व्वकमारणे दण्डकथनं। मातृपितृपुत्रदासादीनां निरतिप्रहारे दण्डकथनं। द्वयोः प्रहर्त्तृत्वे दण्डकथनं। आततायिनिरूपणानन्तरं तत्र तत्र दण्डकथनं। बहूनामेकं प्रहरतां प्रत्येकं दण्डकथनं। प्रहारार्थमुद्यतस्य दण्डकथनं। भस्मादिप्रक्षेपदण्डकथनं। शस्त्रादिकरणकप्रहारदण्डनिरूपणञ्च।

७म परिच्छेदे,—प्रकीर्णकदण्डकथनं। प्रकीर्णकभेदनिरूपणं। तत्र विहिताकरण-निषिद्धाचरणदण्डकथनं। मर्य्यादाभेदनदण्डकथनं। कूटशासनप्रयोगदण्डकथनं। राजाज्ञाप्रतीघातदण्डकथनं। पुरवासिजन-प्रकृतिप्रभृतीनां भेदने दण्डकथनं। पित्रा पुत्रस्य विवादे दण्डकथनं। प्रतिग्रहविक्षेपादिदण्डकथनं। पाषण्डादिधर्म्मवि-पर्य्यये दण्डकथनं। प्रायश्चित्तव्यतिक्रमे दण्डकथनं। वर्णसङ्करदोषे दण्डकथनं। अयुक्तस्थाने तद्ग्रहणदण्डकथनं। गण्डघातनदण्डकथनं। निधिग्रहणादौ दण्ड-कथनादिकं। साहसदण्डकथनं। रथ्यादौ कण्टकादिनिक्षेपे दण्डकथनं। मार्गाद्यु-पघातदण्डकथनं। गृहकुड्यादिभेदनदण्डकथनं। पूज्यातिक्रमदण्डकथनं। अभ-क्ष्यादिना ब्राह्मणादिदूषणे दण्डकथनं। अहैतुकप्रतिपन्नत्यागदण्डकथनं। अभि-चारादिदण्डकथनं। अदुष्टदूषणदण्डकथनं। अन्यार्थं स्तैरन्येन क्रयणे दण्डकथनं। अविक्रेयविक्रये दण्डकथनं। संक्रमादिभेदने दण्डकथनं। तडागादिभेदादौ दण्ड-कथनं। विषाग्निप्रयोगशीलायाः स्त्रिया दण्डकथनं। राजकोषापहारादौ दण्डकथ-नं। अदासीदासीकरणदण्डकथनं। राजानिष्टकारणदण्डकथनं। शय्यादिसाहने दण्डकथनं। आत्मघाते सतां रक्षिभे च दण्डकथनं। पुत्रादिहीनाया धनं गृह्णत-परस्य दण्डकथनं। विशेषेण शूद्रस्य नियमातिक्रमे दण्डकथनं। अवध्यवध-वध्यमो-क्षणयोर्दण्डकथनं। वादिना प्रतिनिधिविषये व्यवहारे परार्द्धवादिनो दण्डकथनं। शूद्रस्याधर्म्मिष्ठदण्डकथनं। द्यूतस्थिदण्डकथनं। ज्ञानतः सादिनः कौटिल्या

दनिग्रहे दण्डकथन। सेव्यद्रव्यकाले दण्डकथनं। निर्णयोत्तरकाले दण्डकथन। मिथ्याभियोगादौ दण्डकथन। एतन्न्यायविषये दण्डकथन। मोत्तरपक्षविवादविषय दण्डकथनञ्च।

No 1911. अधिकरणचन्द्रिका।

Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, 112 Lines, 6 on a page Extent, 2,164 ślokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Sáño, Darbhañga, Pandit Madhava Jha Appearance, old Prose Correct.

Adhikarana-chandriká On syllogisms with explanations and bearings of the various illustrations usually cited by authors. By Apadera Mahámahopádhyaya.

Beginning. इन्दिराहृदयानन्द फुल्लेन्दीवरलोचनं।
मानन्द परमानन्दं वन्देऽहं नन्दनन्दनं॥
अथ अधिकरणनिरुक्तिः, यथा —
विषयो विशयश्चैव पूर्व्वपक्षस्तथोत्तरं।
निर्णयश्चेति पञ्चाङ्गं शास्त्रेऽधिकरणं स्मृतं॥
इत्युक्तमभियुक्तैः। अस्यार्थः। यस्मिन् शास्त्रे विषयादिकं विचारस्य पञ्चाङ्गमधिक्रियते तच्छास्त्रमधिकरणं स्मृतमित्यर्थः। इत्यादि।

End. प्राकृत धर्मं कश्चिदन्वयति कश्चिल्लुम्पति च। यथा इषुयागे लूयते शरमय-बर्हिर्भवतीति॥
तत्र सामान्यतः इष्टिकायश्चातिदेशप्राप्तौ शरस्य विकृत एव उपदेशः। यदा मन्त्रेऽधिकारिविषये अतिदेशवशादेव इष्टिकर्माङ्गभावादेः धर्म्मस्य प्राप्तौ विशेषोपदेश इति विवेचनीयं।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमन्मिश्रश्रीआपदेवकृता अधिकरणचन्द्रिका सम्पूर्णा।

विषयाः। अधिकरणनिरुक्तिः। मन्त्रप्रकरणाधिनिरूपणं। एककालाधिकरणं। निषादस्थपत्यधिकरणं। एकैकस्याधिकरणं। हविष्मदन्ताधिकरणं। धर्म्माश्रयाधिकरणं। अनारभ्याधिकरणं। चोदनाधिकरणं। पूर्व्वपक्षविप्रतिषेधाधिकरणं। वाजिनाधिकरणं। परिवृत्त्यधिकरणं। ग्रहसमाधिकरणं। प्रतिनिध्यधिकरणं। विरोधाधिकरणं। कर्त्तव्याधिकरणं। अवान्तराधिकरणं। अनन्तरवचनाधिकरणं। स्नाय्यधिकरणं। पत्न्यादिनाधिकरणं। एकादशकोपन्यासनिकरणं। देवताधिकरणं।

शूद्रस्पर्शनप्रायश्चित्त । अगम्यागमनप्रायश्चित्त । निन्दितविवाहप्रायश्चित्त । संसर्ग-प्रायश्चित्त । ब्रह्मकूर्चव्रतनिरूपण । वृषोत्सर्गविधिनिरूपण । तत्र वृषोत्सर्गप्रयोग कीर्त्तनञ्च ।

No 1913 स्मृतिसारसमुच्चय, विवादप्रकरण ।

Substance Palm leaf 13 × 2 inches Folia 171 Lines, 5 on a page Extent, 2918 slokas Character, Maithili Date L S 363 Place of deposit, Darbhanga Babu Gunes vara Simha Appearance, very old Prose and verse Correct

Smritisara samuchchaya Part second of the work noticed under the last preceding No It treats of Judicature

Beginning प्रथमतस्तीर्णा पत्राणि न सन्ति ।

— — — सर्व्वत्र युक्तियुक्तस्य प्रमाणात् ।

न हि कश्चिद्दर्पविप्लवादेव कुर्व्वन्ति । इत्यादि ।

End अपि द्रव्यविभागो भवत्येव न स्वेच्छया पारतन्त्र्यात् । मनुः ।

यदि कुर्य्यात् समान् सा पत्नीः कार्य्याः समांशिकाः । इति ।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीहरिनाथोपाध्यायविरचिते स्मृतिसारे विवादप्रकरणं परिपूर्णं । लसं ३ ३ फाल्गुन शुदि ।

विषयः । विवादपदनिरूपण । ऋणदानविधि । आधिविधि । ऋणादानाधिकारिण । निक्षेपविधिः । अस्वामिविक्रयविधि । सम्भूयसमुत्थानविधि । दत्ताप्रदानिक-विधि । दत्तविधि । अदत्तविधि । क्रीतकविधि । वेतनस्यानपाकर्मकथनं । पण्यस्त्रीविधि । स्वामिपालविवादकथन । संविद्व्यतिक्रमविधि । विक्रीयासम्प्र-दानविधि । सीमाविवादकथन । विक्रयानुशयविधिः । [illegible] । वाक्-पारुष्यविधि । दण्डपारुष्यविधि । स्तेयविधि । साहसविधि । दायभागनिरू-पण । भागानर्हकथनं । [illegible]विधिः । अविभाज्यनिरूपण । स्त्रीधनवि-भागकथनं । वर्णक्रमविभागकथनं । विभक्तजविभागविधि । पुत्रान्तरविधि । औरसक्षेत्रजादिपुत्राणांविभागकथनं अपुत्रधनविभागकथनं । संसृष्टधनविभा-गकथन । विभागसन्देहनिरूपणं । द्यूतसमाह्वयविधिः । विभागनिषेध । [illegible] [illegible]कथन । [illegible]निरूपण । [illegible]कथनं । [illegible] । [illegible]-[illegible]निरूपणं । [illegible]विधिः । [illegible] । [illegible]विधि । [illegible]विधिः [illegible]विधि । [illegible] । [illegible] । [illegible]

थनं । तत्पवादकथनं । युक्तिनिरूपणं । शपथविधिः । द्रव्यसंख्यातो दिव्यविशेषविधिः । वर्णादितो दिव्यविशेषकथनं । जयपराजयावधारणविधिः । शपथेऽक्षयमद्रप्रकारकथनं । साक्षियावकविधिः । हीनसाक्षिनिर्णयः । धनादिविधिकथनं । हतनिवृत्तिविधिः । स्वतन्त्रास्वतन्त्रलक्षणनिर्णयः । उदकपरीक्षाविधिः । प्रच्छन्नधनविभागे विशेषकथनञ्च ।

No. 1914. आचारदीपिका ।

Substance, country-made paper, 15 × 5 inches Folia, 52 Lines, 10 on a page Extent, 1,593 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Darbhángá, Babu Gunes'vara Siñha. Appearance, new. Prose. Incorrect

A'chára-dípiká A commentary on the A'chárádarsa of S'rídatta. By Harilála.

Beginning. शब्दाम्भोधिमगाधमाशु सततं संविश्य कुर्वन्ति ये
सम्यक् सद्मतत्स्फुटं धिषणया धर्मार्थिनो वी + साः ।
धन्या एव तत प्रपञ्चकलैरेव मन्ये + +
देवा देवनमस्कृता + मुदिता यास्यन्ति मोक्ष परं ।
— — — — — — — —॥
नमस्कृत्य महेशान श्रीगुरुं अद्भुतापदं ।
हरिलाल सुबोधाय करोत्याचारदीपिकां ॥
प्रारिप्सितप्रतिबन्धकीभूतोपशमाय चार्गीर्वादायकमङ्गलमादौ शिष्यशिक्षार्थे निबध्नाति—दीपितेरुणयशे । इत्यादि ।

End. यथा मद्गुरु मन्वादिवचनाथित मुशमालिन्यं ।
यथा हि यथा चर्म्मसम्पृक्तं गङ्गादिनीर्थस्य मलिन — — — तीर्थस्य-
शिलाकर्मत + चारमित्यर्थः । — — — ।

Colophon. इति हरिलालकृता आचारदीपिका समाप्ता ।

विषय । आचारादर्शस्य व्याख्यानं ।

No 1915 पूर्णचन्द्रः, प्रायश्चित्तप्रकरणं ।

Substance, country made paper, 16 × 4 inches Folia, 142 Lines, 6 on a page Extent, 3 384 s lol as Character, Maithili Date, Sk 1641 Place of deposit Darbhanga Babu Gunes'vara Siñha Appearance, old Prose and verse Correct

Purnachandra An elaborate treatise on Smriti rites The codex comprises only that portion of work which treats of expiations, *Prayas'chitta*, giving details of all the various offences, faults and omissions for which expiations have been ordained, and directions for performing such rites By Ripunjaya

Beginning वाणी विराजते यस्य वदनेऽस्खलिता सदा ।
श्रीः स्थिरा हृदये यस्य न श्रीकान्तमहं भजे ॥
सरस्वतीञ्च पितरं नत्वा तीर्थं + + + + ।
+ + + + + चास्य शङ्कुदानवलोपव च ।
सारमुद्धृत्य क्रियते प्रायश्चित्तनिरूपण
तत्र प्रथम परिषन्निरूप्यते । इत्यादि ।

End हारीत ।* चाह प्रात चाह सायमद्याद्विप्रो व्रत चरेत ।
चाह पिवेत पञ्चगव्य चाहञ्चापवसेत् क्रमात ।
प्राजापत्यव्रतञ्चैतत कृच्छ्रञ्च व्रतसप्तक ।

Colophon इति श्रीरिपुञ्जयकृतौ पूर्णचन्द्रनामग्रन्थे प्रायश्चित्तप्रकरणे कृच्छ्रपरिच्छेद समाप्त । शकाब्दा १६४१ ।

विषय । परिषद्धर्मनिरूपण । पारिभाषिकव्रतघातककथन । निमित्तिनोऽपि वधभागित्वनिरूपणं । प्रयोजकानुमापकादीना लक्षणादिकथन । ज्ञानतः साक्षाद्ब्रह्मवधे व्रत सर्वेषां वर्णानां प्राणान्तिकं प्रायश्चित्तमितिनिरूपण । मरणविधिकथनं । अज्ञानतो द्वादशवार्षिकव्रतविधानं । प्राजापत्यव्रतविधानं । गद्यस्तौ धेनुदानविधि । अथ प्रयोजकादीनां प्रायश्चित्तविधान । निमित्तान्तरेण ब्रह्मवधे प्रायश्चित्तकथन । पितृमातृसोदरभ्रातृ आचार्यधात्रिपाटिलाग्नीनाराज्ञानाम प्रत्येकवधे प्रायश्चित्तविशेषनिरूपण । स्त्रीवधप्रायश्चित्तं । गर्भवधप्रायश्चित्तकथन । क्षत्रियादिवधप्रायश्चित्तं । अवियवैश्यादिवधप्रायश्चित्तं । इर्षा स्त्रीवधे प्रायश्चित्तं । आत्मवधनमार्गमृतस्य प्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्ताभावकथनं । यदि प्रमादादिकारणान्तरेण आत्मवधस्य कर्तुं न स्यत्तसे सदैव आततायिवधे दोषभाव

विषय । इति निरूपणं। वयोवस्थाभेदेन प्रायश्चित्तह्रासादिकथनं। तन्नतानिरूपणं। ब्राह्मणादिवधार्थमुद्यतस्य तत्राहतार्थस्य च प्रायश्चित्तं। मार्जार ब्राह्मणसम्भोजनप्रायश्चित्तं। महापातकमुद्दिश्य गदधादिकरणप्रायश्चित्त। क्वचिन्मिथ्याशपथे दोषाभावकीर्त्तनं। मैत्रीभङ्गनादिप्रायश्चित्त। ज्ञातिधर्मकरकर्म्मानुष्ठानप्रायश्चित्त। अन्त्यजादीनामन्नभोजनप्रायश्चित्त। क्रोधादिना भार्य्या माचादिशब्देन सम्बोधने प्रायश्चित्तं। अपुष्पिताया नार्य्या गर्भधारणे प्रायश्चित्त। दुर्भोजनादौ गुर्व्वादिपरित्याग प्रायश्चित्त। गोवधप्रायश्चित्त। तत्र मुख्यत्वेन गोवधनप्रकारकीर्त्तनं। तत्र हषभहननादिप्रायश्चित्त। कपिलादिगोहनने विशेषकथा। गोगर्भपातप्रायश्चित्त। रुद्धरोधादिगोवधे विशेषकथा। गोताडनादिप्रायश्चित्तं। गोदोहननियमादिकथनं। धनूनामशौचकथनपूर्व्वकं तत्र दुग्धपानप्रायश्चित्तकथनं। दृढबन्धनादिना गोमरणे प्रायश्चित्तकीर्त्तनं। काष्ठलोष्टाद्याघातेन गोमरणे विशेषप्रायश्चित्तकथनं। गो कर्णलाङ्गलादिपाटन प्रायश्चित्तकथा। गोवधापवादकथनं। अपात्तनष्ट गोवधप्रायश्चित्त। मुष्कभाच्छेदप्रायश्चित्तं। धनुर्वाहनादिप्रायश्चित्तं। अज्ञमपादौ नरप्राणिवधप्रायश्चित्तकथनं। सुरापानादिप्रायश्चित्तं। गौडी पैष्टी माध्वीभेदात् सुरायास्त्रैविध्यकथनपूर्व्वकं पुनः पानस खार्ज्जूरादिभेदेन द्वादशविधत्वकथनं। तत्र वर्णविशेषे तत्पानादिप्रायश्चित्तकीर्त्तनञ्च। अत्र पुनरुपनयनावधिकथा। मद्यभाण्डस्थितजलपानादिप्रायश्चित्त। चाण्डालभाण्डस्थितजलपानप्रायश्चित्त। चाण्डालकृतकूपादिजलपानप्रायश्चित्त। रजकादिभाण्डस्थजलपानादिप्रायश्चित्त। शूद्रजलपानप्रायश्चित्त। वामहस्तेन जलपानप्रायश्चित्त। विण्मूत्रभवादिदूषितजलपानप्रायश्चित्त। त्रिंशे प्रसूताना धनूनां पय पान प्रायश्चित्तकथनं। शूद्रादीनां कपिलापय पानादौ प्रायश्चित्तकथनं। चाण्डालाद्यन्नभोजनादिप्रायश्चित्त। रेतोमूत्रादिपानप्राय श्चित्त। विडालकाकादुच्छिष्टभोजनप्रायश्चित्त। अश्राद्धिनामन्नभोजनप्रायश्चित्त। अस्थिसञ्चयनादिश्राद्धभोजनप्रायश्चित्त। लशुनाद्यभक्ष्यभक्षण प्रायश्चित्त। अभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्त। अग्रजाया कन्याया मातापितृगृहे भोजनप्रायश्चित्तं। ब्रह्मचारिणो ऽपेयानां पानादिप्रायश्चित्तं। विधवाया मत्स्यादिभोजनप्रायश्चित्त। निषिद्धपत्रादौ भोजनप्रायश्चित्त। सामान्यत भक्ष्यप्रायश्चित्तकथनं। देशविशेषापहरणे प्रायश्चित्तविशेषकथनं। महापातकादिनिरूपणं। गुर्व्वङ्गनागमनप्रायश्चित्त। अतिपातकप्रायश्चित्त कथनं। गुरुतल्पातिदेशप्रायश्चित्त। क्षत्रियादिगमनप्रायश्चित्त। अन्त्यजस्त्रीगमनप्रायश्चित्त। गवादिगमनप्रायश्चित्त। रजस्वलागमनप्रायश्चित्त। सामान्यत गमनप्रायश्चित्त। अस्पृश्यस्पर्शनप्रायश्चित्त। कुक्कुटादिस्पर्शे विशेषकथा। दुःस्वप्नादिप्रायश्चित्त कथनं। हीनवर्णाभिवादनप्रायश्चित्त। परिवित्तिप्रायश्चित्त। गवाचादिपरिरक्षणप्र

यश्चित्तं । पुनर्भूप्रायश्चित्तं । वर्णविशेषेण ग्रात्यप्रायश्चित्तकथनं । निषिद्धद्रव्यसे दल-
माद्नप्रायश्चित्तं । अविक्रेयद्रव्यविक्रयप्रायश्चित्तं । कन्यादिविक्रयप्रायश्चित्तं । एतद्दिवा-
दकर्मसु प्रायश्चित्तकथनं । देवाटव-पुष्करिण्यादिविक्रयप्रायश्चित्तं । गृहादिदाहि-
निरूपणं । अवगुहादिनिरूपणं । क्रियाहीनस्य प्रायश्चित्तकथनं । कांस्यपात्रे नारिके-
लजलादिपानप्रायश्चित्तं । केशाकर्षणप्रायश्चित्तं । पादाघातादिप्रायश्चित्तं । मवादि-
स्पर्शप्रायश्चित्तं । यज्ञोपवीतच्छेदनप्रायश्चित्तं । छेदकथनप्रसङ्गेन शवरगोण्डकादीनां
छेदलक्षणं । छिन्नयज्ञोपवीतिनः अस्पृश्यस्पर्शनप्रायश्चित्तं । त्यक्तयज्ञोपवीतिनः
प्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्तहोमविधिकथनं । प्रायश्चित्तकृशपिण्डिकाविधिकथनं । कृच्छ्राणां
लक्षणादिकथनञ्च ।

No. 1916. गर्गपद्धतिः वा गृह्यपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 72. Lines, 10 on a page. Extent, 1,597 s'lokas. Character, Nágara Date, Sam. 1713 Place of deposit, Darbhángá, Bábu Gunes'vara Siñha. Appearance, old. Prose. Correct.

Garga-paddhati alias *Gṛhya-paddhati.* An epitome of the domestic rites of the Yajur Veda By Sthapati Garga. The author professes to follow the rules of one Yajñamata, who however, was, apparently, a compiler, and not an author of an original and distinct school. The school to which the work belongs is not named.

Beginning. स्थपतिगर्गं उपाध्यायपादौ प्रणम्य भर्तृयज्ञमतानुसारेणानुष्ठानेन गृह्यपद्धतिं करोति । तत्र सर्वकार्यपरिभाषा क्रियते । तत्र विहितकालानां कर्मणामुद्गमन आपूर्यमाणे पक्षे पुण्याहेऽनुष्ठान । इत्यादि ।

End. अथातोऽधीत्याधीत्यनिराकरणं । प्रतीकं मे विचक्षणं जिह्वा मे मधु यद्वचः । इत्यादिनिगद्य व्याख्यातं ।

Colophon. समाप्तेयं गर्गपद्धति । सम्वत् आषाढादि १७१३ । आषाढमासे शुक्ले प-
प्रतिपच्छुक्रवासरे लिखितेयं पद्धति ॥

विषयः । भर्तृयज्ञमतानुसारेण यजुर्वेदीयगृह्यपद्धतिकथनं । तत्र परिभाषाकथनं विवाहनिरूपणं । अथ यदि उद्वाहितायाः स्त्रियाः प्रथम भर्तृगृहनयने रथाच मेदादिरूपं किञ्चिदशुभं भवेत्, तदा पूर्णप्रायश्चित्तविधानं । चतुर्थीकर्मनिरूपणं । आवसथ्याधानविधि । आवसथ्ये मणिकावधानविधिः । वैश्वदेवविधिः

विषय। भूतयज्ञविधि । पितृयज्ञविधि । ब्रह्मयज्ञविधि । श्रैपासनपरिचरणविधि । पचादिकर्मविधि । पिण्डपितृयज्ञविधि । उपाकर्मविधि । श्रवणाकर्मविधान। इन्द्रयज्ञपायसविधि । इषापतककर्मविधि । श्राग्रयणविधि । तत्र यवाग्रयणविधि । श्यामाकाग्रयणविधानञ्च । इपोत्सर्गविधि । श्वग्रहायणीकर्मविधि । स्तरारोहणविधि । प्रथमाष्टकाविधि । द्वितीयाष्टकाविधि । तृतीयाष्टकाविधि । चतुर्थी श्रष्टका । स्थलयवविधिः । श्रवदानहोमविधि । गोयज्ञविधि । उदककर्मविधि । श्वर्घपात्रविधान । श्रवकीर्णिपशौ विशेषकथन । गार्हस्थ्यधर्मविधिः । गर्भाधानविधि । पुंसवनविधि । सीमन्तोन्नयनविधि । सोष्यन्तीकर्मविधि । मेधाजननविधि । श्रायुष्यकरणविधि । स्तन्यदानविधि । कुमारपिडकाविधि । यमजननविधिः । नामकरणविधि । श्रन्नप्राशनविधि । काम्यप्राशनविधि । चूडाकरणविधि । उपनयनविधि । सावित्रव्रतोत्सर्गविधि । श्राग्नेयव्रतविधि । ब्रह्मचर्य्यव्रतविधि । वर्णक्रमेण परिधानवस्त्रविधान । एव क्रमेण रसनादण्डादिविधान । ब्रह्मचारिधर्मकथन । व्रात्यविधिकथन । श्राग्रयव्रतविसर्गविधि । गोदानव्रतोत्सर्गविधि । वेदाध्ययनानन्तर स्नानविधि । भर्थ्योपासनादिविधि । स्नातकस्य नियमादिकथन । श्वनध्यायनिरूपण । सीतायज्ञविधि । शालाकर्मकथन । शीर्षरोगभैषज्यकथन । दुःस्वप्नोत्तार्थी करणविधि । सभाप्रवेशविधि । रथारोहणविधि । हस्त्याद्यारोहणविधि । मधुच्छाद्यभिमन्त्रविधिकीर्तनञ्च ।

No 1917 स्मृतिकौमुदी ।

Substance, country made paper, 12 × 5 inches Folia 122 Lines, 6 on a page Extent, 1815 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, *Darbhanga, Babu Gunes vara Simha* Appearance, *fresh* *Prose and* verse Correct

Smriti kaumudi A summary of Smriti rites By Devanatha Thakkura, Tarkapanchanana Mahamahopadhyaya

प्रथमपत्र नास्ति ।

Beginning. तत्र मनुः, वेदोऽखिलो धर्म्मूलं स्मृतिशीले च तद्विदां ।

श्राचारश्चैव साधूनामात्मनस्तुष्टिरेव च ।

वशिष्ठः । श्रुतिस्मृतिविहितो धर्म्मः, तदभावे शिष्टाचारः प्रमाणम । इत्यादि ।

End. तेन प्रतिपत्तियोग्येऽपि व्यक्तस्यापचारेऽपि द्रव्यान्तरेऽपि चतुर्दश्यापि दोष-समापत्तेः।

अन्यथा दिनानीति द्वितीयानुपपत्तेरिति ॥

Colophon इति सर्व्वशास्त्रमहामहोपाध्यायदेवनाथठक्कुरकृतायां स्मृतिकौमुद्यां द्वैतवि-वेके दानपरिच्छेदः समाप्तः ।

विषय । धर्म्मस्य आचारमूलत्वकथनं । आचारस्वरूपादिकथन । प्रधानकर्म्मतदङ्गादिनि-रूपण । चातुर्व्वर्ण्यनिरूपण । तत्र ब्राह्मणक्षत्त्रियभेदेन तस्य द्वैविध्यनिरूपण । यज्ञोपवी-तविधि । नराणां नारीणाञ्च अयुक्तद्वयधारणानर्हकता । अमावस्यावाप्तनिषेध । दारपरिग्रहात् प्रागपि गार्हस्थ्याश्रमसिद्धिर्भवतीति निरूपणं । रजःपातादौ अशौच-निरूपणं । स्नानविधि । तर्पणविधि । हस्तपादप्रक्षालनविधि । पवित्रवस्त्रनिरूप-णादिकं । कुशनिरूपण । तदाहरणकालादिकथनञ्च । पौराणिकमन्त्रपाठादा शूद्रादीनामधिकारोऽस्ति न वेत्यत्र समाधानं । सौरादिमासविवेचन । मलमासादि-निरूपण । तत्र विहिताविहितकर्म्मनिरूपण । अकालवृष्ट्यादौ कालाशुद्धिविवेचनं । यज्ञीयदेशनिरूपण । म्लेच्छदेशादौ श्राद्धादिकरणप्रतिषेधकीर्त्तन । ब्राह्मणादीनां पुनः संस्कारकाले वपनमेखलादण्डभैक्ष्यचर्य्याणां निषेधकथन । स्त्रीणामुपनयनस्थाने विवाहमिति कथन । गौरी-रोहिणी-कन्यारजस्वलादीनां लक्षणादिकीर्त्तन । विवाहयोग्याया लक्षणादिकथन । संस्कारपदार्थनिरूपण । वृद्धिश्राद्धविधानं । शि-खाप्रमाणादिकथन । शिखाबन्धनादिविधिकथन । उपनयनकालादिनिरूपण । अय-नादिकं चान्द्रमासघटितं सौरमासघटितं वेत्यत्र समाधान । अनध्यायकालनिरूपण । सन्ध्यापदार्थनिरूपण । मलमूत्रोत्सर्गादौ दिङ्निरूपण । शौचविधिकथन । आचम-नविधिकथन । प्रातःस्नानकालादिनिरूपण । गायत्रीजपादिविधिकथनं । तर्पणवि-धिकीर्त्तन । देवपूजायां सर्व्वेषामधिकारकथन । स्वधर्म्मत्यागिनोऽपि शिवपूजायामस-धिकारकथन । देवपूजायां पौर्व्वापर्य्यनिरूपणं । पुष्पादिचयनविधिकीर्त्तन । वैश्व-देवविधिकथन । नित्यश्राद्धं कृत्वा देवपूजादिकं न कार्य्यमिति निरूपण । शूद्रस्यापि पञ्चयज्ञाधिकार इति निरूपण । ब्राह्मणादीनां पञ्चयज्ञासक्तौ तर्पणब्रह्मयज्ञमात्रस्य कर्त्त-व्यमितिकथन । गोग्रासदानविधि । पेयदुग्धनिरूपणादिक । विकारलक्षणादिकी-र्त्तन । शूद्रेण कापिलदुग्धं न सर्व्वथा पातव्यमिति निरूपण । मत्स्यमांसादिभोज-नविधिकथन । श्राद्धपदार्थनिरूपण । नित्यश्राद्धादिकालनिरूपण । नवान्नश्राद्धादि-विधान । पार्व्वणादिविधान । तत्र अन्नादिपरिवेषणविधि । विप्रपतितश्राद्धादि-विधि । अनुपनीतकर्त्तृकश्राद्धविधिकीर्त्तन । सपिण्डीकरणविधान । आद्यश्राद्धवि-धानं । तत्र अधिकार्य्यादिनिरूपण । शुद्धिपदार्थनिरूपण । अशौचनिरूपण । आपि-

श्यनिरूपणं। देशान्तरयतागे चनिरूपणमुखेन देशान्तरलक्षणादिनिरूपणं। विद्-व्डिसन्यासिना मरणोत्तर एकादशाह पार्व्वणविधानकथनं। एकदण्डिन तु सर्व्वथैव न श्राद्ध किन्तु नारायणवलिरेवेतिनिरूपणं। वपनादिविधिकीर्त्तन। शूद्रस्पृष्ट-जातानां पयाविकारादीनां भोज्यत्वकथनं। ब्रह्महत्यासुरापानादिमहापातक निरूपणञ्च। तत्र तत्र प्रायश्चित्तकथनञ्च। व्यवहारनिरूपणं। दायभागनिरूपणं। दत्तकविधिकथन। विधवाकृत्यनिरूपण। व्रतानुष्ठानविधि। उपवासविधिकीर्त्तन तिथिद्वैधव्यवस्थानिरूपण। एकादशीविधानकथन। जन्माष्टमीविधानादिकथन। ग्रहणादौ कर्त्तव्यादिनिरूपण। पतिव्रताधर्म्मकीर्त्तन। तीर्थयात्राविधिकथन। तत्र श्राद्धादिविधानकीर्त्तन। स्त्रीणां मुण्डनादिविधिकथन। गयाश्राद्धविधि। दानविधिकथन। दानयोग्यदेशकालपात्रादिविवेचन। उत्सर्गविधिकथनञ्च।

No 1918 कुण्डतत्त्वप्रकाशिका।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia 26 Lines 8 on a page Extent 571 s'lokas. Character Maithili Date ? Place of deposit Darbhangá, Bábu Gunes'vara Sinha Appearance, new Prose and verse Correct

Kunda tattva-prakasika On the formation of various kinds of fire altars By Ramananda Tirtha

Beginning सन्दिग्धानेकविदुषामन्धानापशान्तये।

रामानन्दयति कुर्व्वे कुण्डतत्त्वप्रकाशिका॥

तत्र कुण्डपदव्युत्पत्तिमाह विश्वधार कौ इत्यिया विल यस्मादृश्यते सुमनाहर-मित्यादि।

End अथ वा पद्मदलाभ्या रुचिरे होमकर्म्मणि।

स्रुकस्रुवधारणप्रकारहोममुद्रादिक तन्त्रसारे ज्ञेय।

Colophon इति श्रीरामानन्दतीर्थकृताया कुण्डतत्त्वप्रकाशिकाया पञ्चमोद्देश समाप्त।

विषय। कुण्डपदनिर्व्वचनकीर्त्तन। कुण्डयोग्यभूमिलक्षणादिकथन। तत्र ब्राह्मणक्षत्रिया-दिभूलक्षण। कुण्डपरिमाणकथनं। होमविशेष मानभेदकथनं। मण्डपनिर्म्माण-विधिकथन। तत्र तोरणध्वजादिनिर्म्माणादिविधिकथन। मानपरिभाषाक-थन। कुण्डादिकरणे नागशिर आदिनिरूपण। चतुरस्रार्द्धचन्द्रादिकुण्डनिर्म्माण-

End. तेन प्रतिपद्विशेषोऽन्तेऽपि त्यक्तदाचारेऽपि द्रव्यान्तरेऽपि चतुरध्यायविशेष-समापन ।

अन्यथा दिनानीति द्वितीयानुपपत्तेरिति ॥

Colophon. इति सकलागमाचार्यमहामहोपाध्यायदेवनाथठक्कुरकृतायां स्मृतिकौमुद्यां द्वैतविवेके दानपरिच्छेदः समाप्तः ।

विषय । धर्मस्य आचारमूलत्वकथनं । आचारस्वरूपादिकथनं । प्रधानकर्णतदङ्गादिनिरूपण । चातुर्वर्ण्यनिरूपण । तत्र ब्राह्मणादीनां भेदेन तस्य द्वैविध्यनिरूपणं । यज्ञोपवीतविधि । नराणां नारीणाञ्च यज्ञोपवीतधारणावश्यकता । समावर्तनविधि । दारपरिग्रहात् प्रागपि गार्हस्थ्याश्रमसिद्धिर्भवतीतिनिरूपणं । रजःपातादौ अशौचनिरूपण । स्नानविधिः । तर्पणविधि । हस्तपादप्रक्षालनविधि । पवित्रमलनिरूपणादिकं । कुशनिरूपणं । सदाचरणकालादिकथनञ्च । पौराणिकमन्त्रपाठादौ शूद्रादीनामधिकारोऽस्ति न वेत्यत्र समाधानं । सौरादिमासविवेचन । मलमासादिनिरूपण । तत्र विहिताविहितकर्मनिरूपणं । अकालवृष्ट्यादौ कालशुद्धिविवेचनं । यज्ञीयदेशनिरूपण । म्लेच्छदेशादौ श्राद्धादिकरणप्रतिषेधकीर्तनं । ब्राह्मणादीनां पुनः संस्कारकाले वपनमेखलादण्डभैक्ष्यचर्य्याणां निषेधकथन । स्त्रीणामुपनयनस्थाने विवाहादिनियमकथन । गौरी-रोहिणी-कन्यारजस्वलादीनां लक्षणादिकीर्तन । विवाहयोग्यायाः लक्षणादिकथन । संस्कारपदार्थनिरूपण । वृद्धिश्राद्धविधान । शिखाप्रमाणादिकथन । शिखाबन्धनादिविधिकथन । उपनयनकालादिनिरूपण । अयनादिकं चान्द्रमासघटितं सौरमासघटितं वेत्यत्र समाधान । अनध्यायकालनिरूपण । सन्ध्यापदार्थनिरूपण । मलमूत्रोत्सर्गादौ दिङ्निरूपण । शौचविधिकथन । आचमनविधिकथन । प्रातःस्नानकालादिनिरूपण । गायत्रीजपादिविधिकथनं । तर्पणविधिकीर्तन । देवपूजायां सर्वेषामधिकारकथन । स्वधर्मत्यागिनोऽपि शिवपूजायामधिकारकथन । देवपूजायां पौर्वापर्य्यनिरूपण । पुष्पादिचयनविधिकीर्तनं । वैश्वदेवविधिकथन । नित्यश्राद्धं कृत्वा देवपूजादिकं न कार्य्यमितिनिरूपण । शूद्रस्यापि पञ्चयज्ञाधिकार इति निरूपण । ब्राह्मणादीनां पञ्चयज्ञाशक्तौ तर्पणब्रह्मयज्ञमात्रञ्च कर्त्तव्यमित्थकथन । गोग्रासदानविधि । पेयदुग्धनिरूपणादिक । विकारलक्षणादिकीर्त्तनं । शूद्रेण कापिलं दुग्धं न सर्वथा पातव्यमितिनिरूपण । मत्स्यमांसादिभोजनविधिकथन । श्राद्धपदार्थनिरूपण । नित्यश्राद्धादिकालनिरूपण । नवान्नश्राद्धादिविधान । पार्व्वणादिविधान । तत्र अन्नादिपरिवेषणविधि । विप्रपतितश्राद्धादिविधि । अनुपनीतकर्त्तृकश्राद्धविधिकीर्त्तन । सपिण्डीकरणविधान । आद्यश्राद्धविधान । तत्र अधिकार्य्यादिनिरूपण । शुद्धिपदार्थनिरूपण । अशौचनिरूपण । सापि-

एवनिरूपण। देशान्तरस्थमाशौचनिरूपणमुखेन देशान्तरलक्षणादिनिरूपण। विद्-
त्तिसन्यासिना मरणोत्तर एकादशाहे पार्व्वणविधानकथनं। एकदण्डस्य तु सर्व्वथैव
न श्राद्ध किन्तु नारायणबलिरेवेतिनिरूपण। वपनादिविधिकीर्त्तन। शूद्रादन्न-
जातानां पयोविकारादीनां भोज्यत्वकथनं। ब्रह्महत्यासुरापानादिमहापातक-
निरूपणञ्च। तत्र तत्र प्रायश्चित्तकथनञ्च। व्यवहारनिरूपण। दायभागनिरूपण।
दत्तकविधिकथन। विधवाह्नत्यनिरूपण। व्रतानुष्ठानविधि। उपवासविधिकीर्त्तनं
तिथिद्वैधव्यवस्थानिरूपण। एकादशीविधानकथन। जन्माष्टमीविधानादिकथन।
प्रवणादौ कर्त्तव्यादिनिरूपण। पतिव्रताधर्म्मकीर्त्तन। तीर्थयात्राविधिकथन। तत्र
श्राद्धादिविधानकीर्त्तन। स्त्रीणां मुण्डनादिविधिकथन। गयाश्राद्धविधि। दानवि-
धिकथन। दानयोग्यदेशकालपात्रादिविवेचन। उत्सर्गविधिकथनञ्च।

No 1918. कुण्डतत्त्वप्रकाशिका।

Substance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 26 Lines, 8 on a page Extent, 571 s'lokas Character, Maithilí Date, ? Place of deposit, Darbhanga, Bábu Gunes'vara Siñha Appearance, new Prose and verse Correct

Kunda tattva-prakásiká On the formation of various kinds of fire altars By Rámananda Tírtha

Beginning सन्दिग्धानेकविदुषामसन्धानतापशान्तये।
रामानन्दयति कुर्व्वे कुण्डतत्त्वप्रकाशिका॥
तत्र कुण्डपदव्युत्पत्तिमाह विश्वसारे कौ पृथिवी विल यस्मादृश्यते सुमनोहर-
मित्यादि।

End अथ वा मद्यपवाभ्यां सुचिपे होमकर्म्मणि।
सुकस्रुवधारणप्रकारश्चामसुद्रादिक तन्त्रसारे ज्ञेय।

Colophon. इति श्रीरामानन्दतीर्थकृताया कुण्डतत्त्वप्रकाशिकाया पञ्चमोद्देश समाप्त।

विषय। कुण्डपदनिर्व्वचनकीर्त्तन। कुण्डयोग्यभूमिलक्षणादिकथन। तत्र ब्राह्मणचविप्रा-
दिभूलक्षण। कुण्डपरिमाणकथनं। होमविषये मानभेदकथनं। मण्डपनिर्म्माण-
विधिकथन। तत्र तोरणध्वजादिनिर्म्माणादिविधिकथन। मानपरिभाषाक-
थन। कुण्डादिकरणे नाभ्यग्नि रत्नादिनिरूपण। चतुरस्रार्द्धचन्द्रादिकुण्डनिर्म्माण-

प्रकारकथन । कष्णादिलचणकथन । मेखलानिरूपणं । योन्यादिलचणं । स्रुक्स्रुव-लचणकीर्त्तनञ्च ।

No 1919 धर्म्मविवेकः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches Folia, 65 Lines, 6 on a page Extent, 1,255 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Darbhanga, Babu Gunes'varaa Sinha Appearance, fresh Prose. Correct

Dharma-viveka. Explanations, application and bearings of stock illustrations of the Mimáṅsá doctrine By Chandras ekhara, Mahámahopadhyáya The author is the same whose work on Smriti has been noticed under No. 650. *(Ante* II, p 77)

Beginning अथ धर्म्ममभिधातुमुपक्रमते जैमिनि । अथातो धर्म्मजिज्ञासेति प्रथमसूत्रेण अथ शब्दो मङ्गले। अतो मङ्गलानन्तर धर्म्मप्रश्न इति । अथोत्तरं यथा चोदनालक्षणोऽर्थो धर्म्म इति । अत्र भट्टमते चोदना प्रेरणा फलभावनेति यावत् इत्यादि ।

End किन्तु रेखे यदि दर्भास्तरणेन प्रकृतिवन्न्यायावगतादृष्टार्थरेखाद्भ्याबाधे सति बाधानैचित्यात रेखाप्राप्तिर्भावनेजनाधारयो समुच्चय इति ध्येय।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीचन्द्रशेखरकृता धर्म्मदीपिका समाप्ता ।

विषय । धर्म्मलक्षणादिनिरूपण । अर्थवादादिप्रामाण्यनिरूपण । अदृष्टनिरूपण । कर्म्मभेदप्रतिपादन । फलनिरूपण । मन्त्रादीनां लक्षणादिनिरूपण । प्रधानाङ्गादिलक्षण विधिस्वरूपनिरूपणानन्तरं तद्भेदनिरूपण। परिसंख्यानियमादिस्वरूपकथनं । क्रमप्रमाणबलाबलनिरूपण । अधिकरणनिर्दिष्ट । श्रुतिलिङ्गाधिकरणनिरूपणं । दध्याधिकरणनिरूपणं । वार्त्तिकन्यायकथनं । दर्भौ दैवाधिकरणं । विकल्पविवेचनं । कपालाधिकरण । वेदो वेतिन्यायनिरूपणं । पाशाधिकरणं । आग्नेयिन्यायनिरूपणं । सर्व्वदृष्टाधिकरण । हविषमयत्वाधिकरण । प्रतिनिध्यधिकरण । फलचमसन्यायनिरूपणं । आदध्यन्यायनिरूपणं । प्राजापत्यन्यायनिरूपणं । नदादिनदन्नन्यायनिरूपणं । मुख्याङ्गन्यायनिरूपणं । सन्निपातन्यायनिरूपणं । धर्म्मग्रहाधिकरण । यौगसिद्धाधिकरण । मन्त्रप्रयुक्तन्यायनिरूपणं । तत्र कर्म्मयारम्भन्यायनिरूपणं । पशुपुरोडाशन्यायनिरूपणं । कौण्डपायिनामयनन्यायनिरूपण । ग्रहाधिकरणं । दशाधिकरण । मन्ताधिकरणं । पर्य्यग्नीन्यायनिरूपणं ।

स्विरणाधिकरणं। रोदनार्थवादन्यायनिरूपणं। यूपाधिकरणं। यूपाह्वनीयन्याय-
यनिरूपणं। खलेवालीन्यायनिरूपणं। पदपाठ्यन्यायनिरूपणं। पदाह्वनीयन्याय-
यनिरूपणं। उपांशुयागन्यायनिरूपणं। विश्वजिन्न्यायनिरूपणं। तिर्य्यगधिकरणं।
शक्तिविचारः। आरम्भकालनियमेऽभ्युदयेष्ट्यधिकरणं। गुर्व्वनुगमाचरणन्याय-
निरूपणं। सदोगत्यङ्गन्यायनिरूपणं। योपङ्गन्यायनिरूपणं। आरम्भणीयेष्टि-
न्यायनिरूपणं। स्फ्यास्विष्ट्यधिकरणं। नालौकिकं लौकिकेऽङ्गमिति मचस्तव-
न्यायनिरूपणं। रात्रिसत्रन्यायनिरूपणं। विरोधाधिकरणं। आचारप्रवृद्धन्याय
निरूपणं। विध्यनुवादकथनं। वैकृतविशेषोपदेशफलनिरूपणञ्च।

No 1920 श्राद्धादर्शः।

Substance, country made paper, 14 × 5 inches Folia, 152 Lines, 6 on a page Extent, 3,000 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Darbhanga, Paṇḍit Kanailala Jha Appearance, old. Prose and verse Correct

S'råddhådars'a A summary of the various rites included under the name of S'råddha By Mahes'vara Mis ra, Mahamahopadhyåya

Beginning. महेश्वरं नमस्कृत्य महेश्वरेण धीमता।
आदर्शेन च शास्त्राणां श्राद्धादर्शो विरच्यते॥
तत्र कस्तावत् श्राद्धपदशक्यतावच्छेदक इति निरूप्यते। तत्र केचित सम्बन्ध-
देशोपनीतान् पितॄनुद्दिश्य हविस्त्याग श्राद्धमिति। तन्न। इत्यादि।

End. अत एव देहाशुद्धावपि गयाश्राद्धपिण्डदानादिकं कर्त्तव्यमिति सर्व्वं समञ्जसं।

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीमहेश्वरमिश्रकृतः श्राद्धादर्शः सम्पूर्णः।

विषय। श्राद्धस्वरूपविवेचन। तत्र सर्व्वत्र मुण्डनाद्यधिकथन। कुशोत्पाटनविधि। प्रथमा
स्नेतोद्भवकृताकथन। रौहिणकालनिर्णय। संवत्सराभ्यन्तरे मलमासपात श्राद्ध-
विधि। सकान्तिश्राद्धविधान। कृच्छ्रतया सपिण्डन कृते दाहकर्त्ता प्रेतपदे-
नैव पिण्डा देया इति कथनं। रात्रिश्राद्धनिषेध। नवमदिने पितृमरणे ज्ञाते
दशमेऽह्नि सर्व्वपिण्डदानविधि। मुहूर्त्तमात्रमितिकर्त्तव्यता। दक्षिणासर्पविचार-
विचारः। मन्त्रोहविचार। उभयदिन षष्ठ्यालाभ विधानकथनं। दिनपदस्य
तिथौ शक्तिरितिविवेचन। श्राद्धकालनिरूपणं। श्राद्धदेशगुणविचारः। कु.त्र-

प्रकारकथनं । कल्पादिलघारकथनं । मेघक्षानिरूपणं । योन्यादिग्रहणं । सुकृष्ण-लघप्रकीर्णनच ।

No 1919 धर्मविवेकः ।

Sulstance, country made paper, 10 × 4 inches Folia, 65 Lines, 6 on a page Extent, 1,253 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Darbhanga, Bábu Gunes'vara Siñha Appearance, fresh Prose Correct

Dharma viveka Explanations, application and bearings of stock illustrations of the Mimaṅsa doctrine By Chandrasekhara, Mahamahopadhyáya The author is the same whose work on Smriti *has* been noticed under No 650 (*Ante* II, p 77)

Beginning अथ धर्ममभिधातुमुपक्रमत जैमिनि । अथातो धर्मजिज्ञासेति प्रथमसूत्रेण अथ शब्दो मङ्गलं । अतो गङ्गलानन्तर धर्मप्रश्न इति । अतोऽनरं यथा चोदना-लक्षणोऽर्थो धर्म इति । अत्र भट्टमत चोदना प्रेरणा फलभावनेति यावत् इत्यादि ।

End किन्तु रेखपरि दृष्टान्तरत्वेन प्रकृतिवन्न्यायावगताद्यर्थरेखाङ्कनावाधे सति वाधानौचित्यात रेखाप्राप्तिर्नावमेजनाधारयो समुच्चय इति ध्येय ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीचन्द्रशेखरकृता धर्मदीपिका समाप्ता ।

विषय । धर्मलक्षणादिनिरूपण । अर्थवादादिप्रामाण्यनिरूपण । अदृष्टनिरूपण । कर्मभेद-प्रतिपादन । फलनिरूपण । मन्त्रादीना लक्षणादिनिरूपण । प्रधानाङ्गादिलक्षण विधिस्वरूपनिरूपणानन्तर तद्भेदनिरूपण । परिसङ्ख्यानियमादिस्वरूपकथन । क्रमप्रमाणबलाबलनिरूपण । अधिकरणनिरुक्ति । श्रुतिलिङ्गाधिकरणनिरूपणं । प्रयाधिकरणनिरूपणं । दर्शादिकारकथन । दर्व्यौ होमाधिकरण । विकृतिविवेचन । कपालाधिकरण । वेदो वेतिन्यायनिरूपणं । पाशाधिकरण । आश्रयिन्यायनिरूपणं । सर्वंदद्याधिकरण । उभयभयलाधिकरण । प्रतिनिध्यधिकरण । फलचमसन्यायनिरूपण । आरण्यन्यायनिरूपणं । प्राजापत्यन्यायनिरूपणं । तदादितदन्तन्यायनिरूपण । मुख्यार्थन्यायनिरूपण । सन्निपातन्यायनिरूपण । सर्वमन्त्राधिकरण । योगसिद्धाधिकरण । नन्तप्रसङ्गन्यायनिरूपणं । नव कर्मण्यारम्भन्यायनिरूपण । पशुपुरोडाशन्यायनिरूपण । कौण्डपायिनामयनन्यायनिरूपण । मन्त्राधिकरण । यज्ञाधिकरण । मन्त्राधिकरणं । पर्यग्नीन्यायनिरूपणं ।

हिरण्याधिकरणं। रोदनार्थवादन्यायनिरूपणं। यूपाधिकरणं। यूपाहवनीयन्या-
यनिरूपणं। खलेवालीन्यायनिरूपणं। पदपांसुन्यायनिरूपणं। पदाहवनीयन्या-
यनिरूपणं। उपांशुयाजन्यायनिरूपणं। विश्वजिन्न्यायनिरूपणं। तिर्यगधिकरणं।
यजिविचारः। आरम्भकालनियमेऽभ्युदयेष्ट्यधिकरणं। गुर्वनुगमाचरणन्याय-
निरूपणं। सद्योगयज्ञन्यायनिरूपणं। योपयज्ञन्यायनिरूपणं। आरम्भणीयेष्टि-
न्यायनिरूपणं। स्त्राद्धिष्टस्याधिकरणं। मालौकिकं लौकिकेऽस्मिति मधसूत्र-
न्यायनिरूपणं। रात्रिसत्रन्यायनिरूपणं। विरोधाधिकरणं। आचारप्रमन्याय
निरूपणं। विध्यनुवादकथनं। वैहतविधेयपदस्थफलनिरूपणञ्च।

———

समाधानादिविधि । योगिप्रशंसा । श्ववनेजनविधि । श्राद्धान्नादिपरिवेषणव्यव-स्था । भोजनार्णादिपात्रविधि । दक्षिणादानविचारः । पर्णनरदाहविधि । श्रा-भ्युदयिकश्राद्धकाला । परभूमौ श्राद्धकरणे भूस्वामिप्रदानविधान । तर्पणविधि । श्राद्धाधिकारिनिरूपणं । श्राद्धदिने पुनर्भोजनादिविवेचन । श्वमावास्याष्टकादि-श्राद्धविधि । श्राद्धे जाताशौचे विधिनिरूपण । मृताशौचे चतुर्थदिने श्राद्ध । त्रिपक्षादौ सपिण्डीकरणमितिकथन । वृषोत्सर्गविधि । शूद्रस्य श्वमन्त्रवत् कर्मक-थन । श्वपरपक्षश्राद्धविधि । मघादिश्राद्धविधि । एकादिष्टविधि । श्राद्ध पश्चात्ते दोषाभावकथन । तीर्थश्राद्धविधिकथनञ्च ।

No 1921 गृहस्थरत्नाकर ।

Substance, country made paper, 13 × 4 inches Folia, 131 Lines 12 on a page Extent 5070 slokas Character Maithili Date ? Place of deposit, Darbhánga Babu Gunesvara Sinha Appearance old Prose and verse Correct

Grihastha ratnakara A digest of the duties of householders By Chandesvara Thakkura, son of Viresvara Thakkura Both the father and the son have the title of Mahásándhi vigrahika, or 'minister of peace and war,' but to what king they rendered their services as foreign ministers does not appear in the text Contents the characteristics of household (*garhasthya*) duties Marriage, selection of brides bridegrooms, ages of bridegrooms and brides donor of brides, *Svayam vara* or selection of the bridegroom by a bride, prohibited degrees of relationship, different kinds of marriage, good and evil of marriages, polygamy, marriage by a junior before an elder brother or sister domestic penalties performance of and officiating at sacrifices, Brahmans for whom sacrifices should not be performed Daily duties (*Ahnika*), discharge of excretions, purification washing of the mouth Morning duties of Sudras necessity for washing of the mouth a second washing when required, when it is not required, brushing of the teeth, morning bath, ceremonial bathing prayers at the three diurnal conjunctions unguents The object indicated by Om repetition of particular mantras number of times offering of water to the manes, rites which should [illegible] it, the five daily *yajanas*, hospitality to beggars, meals, articles food, birds, beasts, fish propriety of abstaining from flesh meat,

discussion on the propriety of abstaining from injury to animals, wine, duties after meals Duties of women while in their courses, duties on festive days Duties of Brahmanas, religious duties, earning of livelihood, livelihood in times of distress, agriculture, commerce, rearing of animals for sale, interest, duties during famines, &c., acceptance of gifts Duties of Kshatriyas and Vaisyas, religious duties, earning of livelihood, proprietorship Duties of S'udras, religious duties, earning of livelihood Theft, penance, purification Duties of pupillage (*Brahmacharya*), restraint of the passions, abjuring of family ties, dwelling with a tutor, regulation of speech, travelling, abstinence from assaults and worldly objects, abstinence from looking at particular objects, and from gifts to S'udras, suppression of anger, &c, abstinence from human society, what to be forsaken and what not.

Beginning नमो गिरीन्द्रनन्दिनीपदारविन्दरेणवे ।
उज्झित्वा दिगम्बरं वरतरं वामेक्षणानिर्मितं
चित्रं मैत्रमनातुरो रतिकरं स्थानं समालम्बितं ।
त्यक्त्वा भस्मकृताङ्गरागसुरभि श्रीचन्दनाद्रं वै
देवः पातु हिमाद्रिजापरिवृतं कृत्वा स्वरूपं शिव ॥
अध्याप्य श्रुतिमङ्गषट्कसहितां या ब्रह्मचर्याश्रये-
गार्हस्थ्ये समयोजयद्द्विजगणान् विप्रैः कृतार्थीकृतान् ।
स श्रीमान् महितः समस्तसचिवश्रेणीषु चण्डेश्वरो
मीमांसासरणे गृहस्थविषयं प्रस्तौति रत्नाकरं ॥
गार्हस्थ्याश्रमधर्माश्च प्रथमं परिकीर्त्यते । इत्यादि ।

End न पितुस्त्याग । पुत्रस्यापि । विष्णु ।
भार्यापुत्रस्य सख्युश्च मवृता पापकर्मभि ।
परिभाव्य परित्याज्या पतिताऽपि तथैव च ॥

Colophon इति सप्रक्रियमहासान्धिविग्रहिकठकुरश्रीवीरेश्वरात्मजसप्रक्रियमहासान्धिविग्रहिकठकुरश्रीचण्डेश्वरविरचिते गृहस्थरत्नाकरे त्याज्यात्याज्यतरङ्ग समाप्तोऽयं ।

विषय । गार्हस्थ्यधर्मनिरूपण । दारपरिग्रहविधिकथन । विवाह्याविवाह्यकन्यानिरूपण । वरनिरूपण । कन्यावरवयःक्रमनिरूपण । दातृनियमकथनं । कन्याक्षयवर-विधि । सम्बन्धनिरूपण । विवाहभेदकथनं । ब्राह्मादिविवाहलक्षण । विवाहगणागणनिरूपण । अधिवेदनविधिकीर्तन । परिवेदननिषेध । आवश्य

धानविधिकथनं। यजनयाजनविधिकथन। अयाज्यब्राह्मणकथन। आह्निक-
कृत्यनिरूपण। मूत्रपुरीषोत्सर्गविधिकथनं। शौचविधिकथन। आचमनविधि
कथनं। शूद्राधिकारे प्रातःकृत्यादिनिरूपणं। आचमननिमित्तनिरूपण। द्विरा-
चमनविधिकथन। आचमनापवादकथन। दन्तधावनविधिकथनं। प्रातःस्ना-
नादिविधिकथन। क्रियास्नानविधि। सन्ध्योपासनविधि। मार्ज्जनविधि।
ओङ्कारस्वरूपकथनादिक। जपविधिः। तर्पणविधिः। तर्पणोत्तरकर्म्मनिरूपणं।
पञ्चमहायज्ञविधिः। तत्र अतिथिपूजाविधि। भोजनविधि। भोज्याभोज्यनिरू-
पण। भोज्येषु पक्षिनिरूपण। पशुनिरूपण। मत्स्यनिरूपनञ्च। मांसभक्षणवर्ज्ज-
नकथन। पशुहिंसाविधिनिषेधविवेचन। मद्यादिनिन्दाकीर्त्तन। भोजनोत्तर-
कर्म्मनिरूपण। रजस्वलाकर्म्मनिरूपण। पर्व्वकृत्यनिरूपण। ब्राह्मणानां कर्म्मनि-
रूपण। धर्म्मकथन। वृत्तिविधानञ्च। आपद्वृत्तिनिरूपण। कृषिकार्य्यविधि।
वाणिज्यविधि। पशुपाल्यविधि। कुसीदविधि। अन्यविधा आपद्वृत्ति।
प्रतिग्रहविधि। क्षत्रियवैश्ययोः कर्म्मनिरूपण। धर्म्मकथनं। वृत्तिविधानञ्च।
द्व्याणां धर्म्मस्वरूपनिरूपणं। शूद्राणां कर्म्मनिरूपण। धर्म्मकीर्त्तन। वृत्तिविधा-
नञ्च। स्तेयापवादकथन। यमनिरूपण। शौचविधि। ब्रह्मचर्य्यविधि। निय-
मादिकथन। कुलनाशनकथन। निवासविधिकथन। वाच्यावाच्यनिरूपण।
गमनप्रवेशनविधि। अनाक्रमणीयनिरूपण। अनधिष्ठेयनिरूपण। अनवलोक-
नीयनिरूपण। शूद्राय अप्रदेयानि। क्रोधादीनां परिवर्ज्जनविधि। सङ्करपरि-
वर्ज्जनविधि। त्याज्यात्याज्यनिरूपणञ्च।

वीरेषु मान्यः सुधियां वरेण्यो विद्यावतामादिविलेखनीयः ।
श्रीदेवसिंहक्षितिपालसूनु-र्जीयाच्चिरं श्रीशिवसिंहदेवः ॥
शिशूनां सिद्ध्यर्थं नयपरिचितेर्नूतनधियां
मुदे पौरस्त्रीणां मनसिजकलाकौतुकजुषां ।
निदेशान्निःशङ्कं सदसि शिवसिंहक्षितिपतेः
कथानां प्रस्तावं विरचयति विद्यापतिकविः ।
नयानुरोधेन गुणेन वापि कथारसस्यापि कुतूहलेन ।
वुधोऽपि वैदग्ध्यविशुद्धचेताः प्रबन्धमाकर्णयिता न किं मे ॥
पुरुषाः परिचीयन्ते युक्तरसाः परीक्षया ।
ततः पुरुषपरीक्षायाः कथाः सर्व्वमनःप्रियाः ॥
आसीदासमुद्रक्षितिपतिमहत्तमशिरोमालारजोरञ्जितपादपद्मश्चन्द्रातपायां पुरि इत्यादि ।

End भुक्त्वा राज्यसुखं विजित्य परितो हत्वा रिपून् सङ्गरे
हुत्वा चैव हुताशनं मखविधौ श्रुत्वा धनैरर्थिनः ।
नागत्या भवसिंहदेवनृपतिस्त्यक्त्वा शिवाग्रे वपुः
पूतो यस्य पितामहः सुरगमद्द्वारद्वयालङ्कृतः ॥
सङ्करीपुरसरोवरकर्त्ता हेमहस्तिरथदानविदग्धः ।
भाति यस्य जनको रणजेता देवसिंहनृपतिर्गुणराशिः ॥
यो गौडेश्वरगज्जनेश्वररणक्षोणीषु लब्ध्वा यशो-
दिक्कान्ताचयकुन्तलेषु नयते कुन्दस्रजामास्पदं ।
तस्य श्रीशिवसिंहदेवनृपतेर्विज्ञप्रियस्याज्ञया
ग्रन्थं ग्रन्थिलदण्डनीतिविषये विद्यापतिर्व्यातनोत् ॥

Colophon इति समस्तप्रक्रियाविराजमानरूपनारायणमहाराजाधिराजश्रीमच्छिवसिंहदेवपादानामाज्ञया श्रीविद्यापतिविरचितायां पुरुषपरीक्षायां पुरुषार्थपरिचयो नाम चतुर्थः,—परिच्छेदः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।
वेदपक्षशते शाके माघे च प्रथमे तिथौ
नारायणेन लिखिता पुस्ती विद्यापतेः कृते । शक १०४ ।

विषय । चन्द्रातपायां पुरि पारावारो नाम राजा आसीत् । तस्य सर्व्वाङ्गसुन्दरी पद्मावती नाम कन्यका बभूव । अथ राजा तस्याः शैशवापगममवलोक्य तदनुरूप वरमनुसन्धानः किं करवाणीति चिन्तयमानः सुबुद्धिनामानं विप्रदूतं । भगवन् । कस्मैतस्या वरं करवाणीति । मुनिराह । राजन् । पूर्व्वं वर

कुरु । तेनैवमभिहितो राजा प्राह । अये कथन पुरुषोऽपि वर मध्यमति । मुनिरुवाच । महाराज । श्रयिता वत्स पुरुषा पुरुषाकाराश्च सन्ति । तत पुरुषाकारान् परित्यज्य पुरुष वरय इति ब्रवीमि । अथ राजप्रार्थनया मुने पुरुषलक्षणादिकथनं । तत्र शौर्य्यविवेकोत्साहादिसम्पन्न एव पुरुष इति निरूपणं । शौर्य्यादीनां लक्षणकीर्त्तनं । क्रमेण दानवीरकथाकीर्त्तनं । दयावीरकथ । युद्धवीरकथा । सत्यवीरकथा । चौरकथा । भीरुकथा । कृपणकथा । अलसकथा । अप्रतिभकथा । मेधाविकथा । सुबुद्धिकथा । वञ्चककथा । विज्ञानकथा । अबुद्धिकथा । मन्मर्मधर्म्मरकथा । शस्त्रविद्यकथा । शास्त्रविद्यकथा । वेदविद्यकथा । लोकविद्यकथा । उभयविद्यकथा । उपविद्यकथा । गीतविद्यकथा । नृत्यविद्यकथा । इन्द्रजालविद्यकथा । पूजितविद्यकथा । अवमतविद्यकथा । अविद्यकथा । खण्डितविद्यकथा । ग्राम्यविद्यकथा । तात्त्विकविद्यकथा । तामसकथा । अनुशयिककथा । मदोच्छकथा । मूढकथा । वक्राशकथा । सावधानकथा । अनुकूलनायककथा । दक्षिणकथा । विदग्धकथा । धूर्तकथा । शठकथा । निर्व्विन्निकथा । निःस्पृहकथा । लब्धसिद्धिकथाकीर्त्तनञ्च ।

No. 1923 चतुर्वर्गचिन्तामणिः, प्रायश्चित्ताध्यायः ।

Substance, country-made paper, 10 × 5 inches Folia, 287 Lines, 11 on a page Extent, 8, 436 slokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Darbhanga, Babu Gunesvara Siñha Appearance, new Prose and verse Generally correct

Chaturvarga chintamani A complete digest of all Smriti rules. By Hemadri The codex contains the part which relates to expiations

Beginning कमलादयित + + कमलासनसंस्तुत ।
कमलाचमहं वन्दे कमलाकरशायिनं ॥
अथेदानीं हेमाद्रिकारिणा लोकोपकारार्थं सर्व्वपुराणस्मृतिसंहितावेदज्योतिषवैद्यागमधर्मशास्त्रेषु ग्रन्थानालोच्य ब्रह्मक्षत्रियविशां शूद्रादीनाञ्च ब्रह्महत्यादिपापानि वाङ्मनःकायसम्भवानि हिंसादीनि सम्भवन्ति तेषां पापानामपनोदनं प्रायश्चित्ताध्याये लिख्यते । इत्यादि ।

End. धर्म्मशास्त्रमार्गेण उक्तप्रत्याम्नायरूपेण श्रद्द मध्यं श्रहं प्राधोदीत्याद्युक्तवत्
आचरिष्ये-इति संकल्प्य उक्तमार्गेण कुर्य्यादिति । छत्रार्पणमस्तु ।

Colophon पौषमासे शुक्लपक्षे एकादश्यां सोमवासरे लिखित ।

विषय । वर्णाश्रमभेदेन प्रायश्चित्ताकरणे दोषकीर्त्तन । अनेकप्रकारप्रायश्चित्तकथनं । ब्रह्महत्यादिमहापातकादिनिरूपण । ब्रह्महत्याप्रायश्चित्त । गुरुहत्याप्रायश्चित्त । अनेकविधगुरुनिरूपण । क्षत्रियस्य विप्रहत्या-प्रायश्चित्त । वैश्यस्य विप्रहत्याप्रायश्चित्त । शूद्रस्य विप्रहत्याप्रायश्चित्त । ब्राह्मणस्य क्षत्रियहत्याप्रायश्चित्त । तस्य वैश्यशूद्रहत्याप्रायश्चित्त । क्षत्रियस्य वैश्यहत्याप्रायश्चित्त । वैश्यस्य क्षत्रियवधप्रायश्चित्त । शूद्रस्य वैश्यहत्याप्रायश्चित्त । वैश्यस्य शूद्रहत्याप्रायश्चित्त । चाण्डालादिवधप्रायश्चित्त । ब्रह्मचाण्डालग्रामचाण्डालवधप्रायश्चित्त । चाण्डालजननकारणकथन । ग्रामचाण्डालादिकथनं । सुरापानप्रायश्चित्त । एकादशप्रकारसुराकथनं । स्तेयप्रायश्चित्त । सुवर्ण-रजत-ताम्र-कांस्य धान्यवस्त्रादिस्तेयप्रायश्चित्त । गुरुतल्पगमनप्रायश्चित्त । संसर्गप्रायश्चित्त । उपपातकप्रायश्चित्त । तत्र गोवधप्रायश्चित्त । गोवत्सवृषभ-बलीवर्द्दादिहननप्रायश्चित्त । गजाश्वोष्ट्रखरमहिषी-महिषाज-मेषादिवधप्रायश्चित्त । वृक्षच्छेदप्रायश्चित्त । आत्मघात्यादिन्यप्रायश्चित्त । भृतकाध्ययनाध्यापनप्रायश्चित्त । गुर्व्वधिक्षेपप्रायश्चित्त । अनग्न्याहितप्रायश्चित्त । अनग्न्याहितलक्षण । पण्यविक्रयप्रायश्चित्त । निन्दितार्थोपजीवनप्रायश्चित्त । कृषिवत्तप्रायश्चित्त । हिंसायन्त्रविधानप्रायश्चित्त । वार्द्धुष्यजीवनप्रायश्चित्त । मनुष्यविक्रयप्रायश्चित्त । आत्म-सुत पत्नी मातृ पुत्र विक्रयप्रायश्चित्त । धेनु गज अनडुह महिषी-महिष अज खर-उष्ट्र-हरिण-वराह-आरण्यपश्वादिविक्रयप्रायश्चित्त । माषम-मुद्ग-तण्डुल-धान्य-गुड-लवण-कार्पास-नीली-पलाण्डु लशुन-गृञ्जन- हिङ्गु-रस-हरिद्रादिमूलचम्पकादिफल-चर्म-दासी-दन्त-नख-उपकेश-अन्न-गो-मधु-मांस शालग्रामादि-पुष्प-तुलसी- रत्नादि-रुद्राक्ष-सुवर्ण- रजत-ताम्र-कांस्यादि-शस्त्र-यज्ञोपकरण-कमण्डल्वादि-वस्त्र-धर्म्म-स्मृति-नामप्रभृतिनानावस्तुविक्रयप्रायश्चित्त । सकलीकरणप्रायश्चित्त । मलिनीकरणप्रायश्चित्त । निक्षेपहरण-धेनुहरण-गावतमहरण-अनडुह-महिषी-महिष-गज-अश्व उष्ट्र-खर-अज अन्न-भूमि-स्वदत्त-रत्न-कन्या-नारी-वाधा-पुरुष-दासी-शय्या-यान-पादुका-छत्र-चामर-पुष्प फल-कन्दादि-कोपशाक-पत्र-इन्धन-जल-भक्ष्य-भोज्य-ताम्बूल-रुद्राक्ष-गुड क्षीर-त्रिकटु-रसौषधि-यज्ञोपकरण-शस्त्रादिहरणप्रायश्चित्तकथन । मार्गानरोधप्रायश्चित्त । तडागादिहरणप्रायश्चित्त । परिधानप्रतिग्रहप्रायश्चित्त । कूटसाक्ष्यप्रायश्चित्त । पुस्तकादिहरणप्रायश्चित्त । शालग्रामहरणप्रायश्चित्त । अपाङ्क्तीकरणप्रायश्चित्त । चाण्डालस्त्री-रजकी-चर्म्मकारस्त्री-नटस्त्री वरुडस्त्री-कैवर्त्तस्त्री-मेद-

स्त्री-भगस्त्री-स्वर्णकारस्त्री-मौक्तिकस्त्री नर्तकस्त्री--मांसविक्रयिस्त्री-कुलालस्त्री-शौण्डिक-
स्त्री कारुस्त्री-नापितस्त्री-रजस्वला-विधवा-वेश्या-दासी-पाषण्डपतितादिस्त्रीगमनप्राय
श्चित्त । कन्यागमनप्रायश्चित्त । कन्यादूषणप्रायश्चित्त । पुंमैथुनप्रायश्चित्त । खरोष्ट्र-
वडवा-वत्स-महिषाजादिमैथुनप्रायश्चित्त । अवकीर्णिप्रायश्चित्त । मिथ्यारोपप्रायश्चित्त ।
अभिशस्तप्रायश्चित्त । कुग्रामवासप्रायश्चित्त । कुत्सितसेवाप्रायश्चित्त । खरोष्ट्रानडुद्
द्विपवल्यारोहणप्रायश्चित्त । ऊढाया पुनरुद्वाहप्रायश्चित्त । मातृस्वसृबन्धुपरिणये-
प्रायश्चित्त । सदारपरित्यागप्रायश्चित्त । पितृगेहे असंस्कृतकन्यारजस्वलाप्रायश्चित्त ।
कारागृहनिवासप्रायश्चित्त । बन्दिगृहीताना नारीणा प्रायश्चित्त । रोगनिवृत्त्यर्थं
मद्यादिपानप्रायश्चित्त । जातिभ्रंशकरणप्रायश्चित्त । परान्नभोजनप्रायश्चित्त । दीर्घ
सत्रभोजनादिप्रायश्चित्त । शूद्रसत्रभोजने प्रायश्चित्त । शूद्रगृहे वेश्यागृहे च स्वय
पाकादिभोजने प्रायश्चित्त । एकादश्या भोजने प्रायश्चित्त । नवश्राद्धनवश्राद्धयो-
प्रतिग्रहादिप्रायश्चित्त । क्रीतान्नादिभोजनप्रायश्चित्त । पर्युषितान्नभोजनप्रायश्चित्त ।
दुर्भक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्त । दुष्पाकभक्षणप्रायश्चित्त । कारण विना क्षत्रान्नपर-
मान्नभोजनप्रायश्चित्त । व्रात्यकुष्ठि-कुण्ड-गोलक यति-दम्पति-शिशाश्रादिभोजनप्रा-
यश्चित्त । पक्त्या सह भोजनप्रायश्चित्त । शूद्रभाण्डभोजनादिप्रायश्चित्त । पतितदु-
ष्टाज्ञानपङ्क्तिभोजनप्रायश्चित्त । पलाण्डुलशुनादिभक्षणप्रायश्चित्त । श्वेतवृन्ताक-
मत्स-शिशुमाकादिभक्षणप्रायश्चित्त । ताम्रपात्रे गव्यादिभोजनप्रायश्चित्त । पीतशेष-
जलपानप्रायश्चित्त खरी-उष्ट्री-हरिणीप्रभृतीना क्षीरपानप्रायश्चित्त । मनुष्यपशुप-
क्ष्यादिमलमूत्रादिभक्षणप्रायश्चित्त । भोजनकाले दीपनिर्वापणप्रायश्चित्त । एक-
हस्तवामहस्तादिना भोजनप्रायश्चित्त । ग्रहणकाले भोजनादिप्रायश्चित्त । सन्ध्यादि-
कर्मकाले भोजनकाले च चण्डालध्वनिश्रवणप्रायश्चित्त । सत्कर्माचरणे शूकरा-
दिदर्शनप्रायश्चित्त । रजस्वलास्पृष्टान्नभोजनप्रायश्चित्त । द्विर्भोजनप्रायश्चित्त । देव-
पूजाया वैश्वदेवपरित्यागप्रायश्चित्त । उष्णोदक-कूपोदकस्नानप्रायश्चित्त । शिखा-
हीनशौचप्रायश्चित्त । भोजने घृताभावयाचनादौ प्रायश्चित्तकथन । अन्योन्यस्पृष्टा-
न्नभोजनप्रायश्चित्त । भिन्नभिन्नभाजनभोजनप्रायश्चित्त । नीलवस्त्रधारणप्रायश्चित्त । दुर्मु-
नब्राह्मणचर्चाविषयिणी प्रायश्चित्त । दुर्मुखादिकाना प्रायश्चित्त । मूषकगृहोल्का-
भयदर्शनप्रायश्चित्त । अनिष्टापत्यकमरणप्रायश्चित्त । नन्दादितिथिमरणप्रायश्चित्त ।
गृहपतनादिप्रायश्चित्त । दहनयोग्यस्य निषेधकरणप्रायश्चित्त । एव दहन-
योग्यस्य दहनप्रायश्चित्त । दहनाभावप्रायश्चित्त । पिण्डोपहतिप्रायश्चित्त । अस्थि-
सञ्चयनात् प्राक् प्रेताग्निनाशे प्रायश्चित्त । अश्रुपातनप्रायश्चित्त । परिवेषप्रायश्चित्त ।
विधातकप्रायश्चित्त । चक्षुरादकप्रायश्चित्त । देशाकरकारणप्रायश्चित्त । देशान्-

विषयः। आहिताग्नेरस्थिशरीराभावे प्रायश्चित्तं। व्रणे कृम्युत्पत्तौ प्रायश्चित्तं। मृतस्य पुनर्जीवने प्रायश्चित्तं। देशान्तरगामिनो द्वादशवर्षादूर्द्धं परलोकक्रियानन्तरं पुनरागमनप्रायश्चित्तं। सूतकदिनेषु मृतस्य प्रायश्चित्तं। सहगमनभीतायाः प्रायश्चित्तं। मृतस्याहिताग्नेर्लौकिकाग्निना दहने प्रायश्चित्तं। गर्भिण्या मरणे प्रायश्चित्तं। सूतिकारजस्वलयोर्मरणे प्रायश्चित्तं। आहिताग्नेर्दुर्म्मरणप्रायश्चित्तं। शृगालादिदष्टप्रायश्चित्तं। विप्राणां गर्भाधानादिषोडशकर्म्मपरित्यागप्रायश्चित्तं। वेदाभ्यासपरित्यागप्रायश्चित्तं। अनध्याये वेदपाठप्रायश्चित्तं। राक्षसादिविवाहप्रायश्चित्तं। परिवित्तिप्रायश्चित्तं विवाहमध्ये रजोदर्शनप्रायश्चित्तं। स्थालीपाककाले अग्निनाशप्रायश्चित्तं। आग्रेयस्थालीपाकादूर्द्धं औपासनलोपप्रायश्चित्तं। अन्वारम्भणीयलोपप्रायश्चित्तं। प्रतिपद्धोमलोपप्रायश्चित्तं। आग्रयणलोपप्रायश्चित्तं। गृहस्थानां ब्रह्मयज्ञलोपप्रायश्चित्तं। देवतार्च्चनपरित्यागप्रायश्चित्त। वैश्वदेवपरित्यागप्रायश्चित्तं। एकोद्दिष्टश्राद्धाकरणप्रायश्चित्तं। पार्व्वणादौ अर्घ्यपात्रादिविस्मरणप्रायश्चित्तं। पार्व्वणविस्मृतिप्रायश्चित्तं। अग्निहोत्रत्यागप्रायश्चित्तं। उपरागप्रायश्चित्तं। गृहस्थस्य धर्म्मातिक्रमे प्रायश्चित्तं। मानसिकस्नानविधिकीर्त्तनं। निषिद्धदिवसे ताम्बूलभक्षणप्रायश्चित्तं। तुलादिषोडशमहादानानामितरेषाञ्च दानानां प्रतिग्रहीतॄणामाचार्य्यादीनां प्रायश्चित्तं। अपस्मृत्यूनरक्षमार्ज्जनविधिः। केषुचित्पापेषु नदीस्नानरूप प्रायश्चित्तं। नव पुण्यनद्यादिनिरूपणं। गजाश्वादिप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। तुलादिषु प्रतिग्रहीतॄणां प्रायश्चित्तप्रयोगकथनं। धर्म्मविक्रयिण प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। नामविक्रयिणः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। स्मृति-सोमादिविक्रयिणः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। पुरोडाशभक्षणप्रायश्चित्तं। अयाज्ययाजनप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। तप्तमुद्राधारिभ्यः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। लिङ्गधारिणां प्रायश्चित्तं। गायत्रीप्रदातुः प्रायश्चित्तं। परार्थं गायत्रीजपकर्त्तॄणां प्रायश्चित्तं। आमप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। कूष्माण्डप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं गो-भूमि-तिल-स्वर्ण-घृत-वस्त्र-धान्य-गुड़ रजत-लवणादिप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। केशवादिचतुर्व्विंशतिमूर्त्ति-प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। दशावतारप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। रामलक्ष्मण-श्रीमूर्त्ति-चक्रपाणि-शिवलिङ्ग-शङ्ख-घण्टादि-ताम्र-कांस्य-तिलपात्रादिप्रतिग्रहप्रायश्चित्त। हरिहर-अर्द्धनारीश्वरप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। दुर्ज्जनात् प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। दुर्ज्जनलक्षणं। आततायिनः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। पाषण्डात् प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। पाषण्डलक्षणं। कुण्ड-गोलकयोः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। वेश्या-व्यभिचारिणी-भर्त्तृघ्नीभ्यः प्रतिग्रहप्रायश्चित्त। आसां लक्षणञ्च। चाण्डालदर्शनादिप्रायश्चित्तं। परिवेत्तृप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। पुस्तकादिप्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। ब्रात्यनटादिभ्यः प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। आभीरात् प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं। चातुर्म्मास्यव्रतादिषु प्रतिग्रहप्राय

विषय । चित्त । कार्त्तिक माघ वैशाखव्रतादिषु प्रतिग्रहप्रायश्चित्त । नानाविधफलप्रतिग्रहप्रायश्चित्त । मकरसंक्रान्तौ प्रतिग्रहप्रायश्चित्त । कारण विना समतीपन्नीत्याग प्रायश्चित्त । धान्य मद्धिष-धेनुप्रति-ग्रहप्रायश्चित्तं । सन्यासिन प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । पतितात् प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । मठपते सन्यासिन प्रतिग्रहप्रायश्चित्तं । महापातकिसंसर्गप्रायश्चित्तं । रहस्यकृत ब्रह्महत्याप्रायश्चित्तं । रहस्यकृतसुरापानप्रायश्चित्तं । रहस्यकृतसुवर्णस्तेयप्रायश्चित्त । रहस्यकृतगुरुतल्पगमनप्रायश्चित्त । चान्द्रायणादिकृच्छ्रलक्षणादिकीर्त्तन । यवमध्य-पिपीलिकादिचान्द्रायणलक्षण । महाचान्द्रायणादिविधिकथनं । प्राजापत्यकृच्छ्रादिलक्षण । तप्तकृच्छ्रादिलक्षण । पराकयावक-सान्तपन-महासान्तपनातिकृच्छ्रादीनां लक्षणं । माहेश्वर ब्रह्म-धान्य-सुवर्णकृच्छ्रादीना लक्षणं । चान्द्रायणादीनां सर्व्वेषां प्रत्याम्नायकीर्त्तनञ्च । कदलीविवाहरूपप्रायश्चित्तकथन । नाडायणबलिविधिकीर्त्तनं । वैष्णवश्राद्धविधि । प्रायश्चित्तादौ एतत्कृच्छ्रादायग्रकर्त्ताकीर्त्तनं । नान्दीश्राद्धविधि । प्रायश्चित्तलक्षणादिकीर्त्तन । अघमर्षणस्नानविधि । महासंकल्पसकल्पकथनादिकं । अधिकारिभेदेन प्रायश्चित्तसंख्यादिकथनं । मुण्डनादिविधिकथन । सुरापिनीप्रायश्चित्तकथनं । विधवाया पापविशेषकथनपूर्व्वकं प्रायश्चित्तकीर्त्तनञ्च ।

No 1921 पितृभक्तिः ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches Folia, 56 Lines, 6 on a page Extent, 1,155 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujona, Post Tajpura, Darbhangá, Pandit Babulála Páthaka, another at Magrámigrám, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chhuti Jhá Appearance fresh Prose and verse Correct

Pitribhakti. The duty of a son to the manes of his father,—treatise on various kinds of S'raddhas. By S'rídatta.

Beginning कालीदक्षं मदबर्हभाज भूयात् श्रेयाम्बुजादि दृशा ।
कलाह बाका कि मिरमा मदक यशंसिंहा मार्दविधि विव दे ॥
तब यूर्द्धिणे बलया स्वयपदि करोतु दिव कर्मका । जितानिकमेखया ।
जिनमानमु दुर्कादिमदरवान्वे वा बारदिश बा । इत्यादि ।

End [illegible]
[illegible]

ननु गौरवमावेण कार्य्येषेवाच पण्डितै ।
यत आह मनुर्य्याश्च बालादपि सुभाषितं ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायमत्पण्डितश्रीदत्तविरचिता पितृभक्ति समाप्ता ।

विषय । यजुर्व्वेदिना श्राद्धविधानकथन। तत्र निमन्त्रणादिविधिकथन। श्राद्धप्रकरणकालीनश्राद्धदिनकृत्यनिरूपण। श्राद्धपरिभाषाकथन। पार्व्वणश्राद्धप्रयोगकथन। श्राद्धलक्षणविवेचन। श्राद्धाङ्गनिरूपण। पार्व्वणैकोद्दिष्टादिषु इतिकर्त्तव्यताभेदनिरूपण। सपिण्डीकरणश्राद्धविधिकथन। स्त्रीशूद्रकर्त्तृकश्राद्धविधिकथन। अपुत्रस्य पार्व्वणश्राद्ध न कर्त्तव्यमितिकथनं। अग्नीत्वाविरिक्तमृताद्यश्राद्धप्रतिबन्धके विशेषकथन। प्रत्तैकाद्यशमपि पतितश्राद्धकर्त्तव्यतानिरूपण। पाप्माशिकश्राद्धविधिकथनं। पिण्डपितृयज्ञप्रकारकथन। पतिपुत्ररहिताया स्त्रिया सपिण्डननिषेधकथन। प्रेतश्राद्धधर्मकथनादिक। आमश्राद्धविधिकथन। नान्दीमुखश्राद्धविधि। तत्र सपिण्डीकरणानधिकारिणा कनिष्ठेन अग्रपिण्डितेऽपि पितरि नान्दीश्राद्ध कर्त्तव्यमितिनिरूपण। एकोद्दिष्टश्राद्धप्रयोगकथन। आद्यश्राद्धविधिकथन। सपिण्डनश्राद्धप्रयोगकथन। आभ्युदयिकश्राद्धप्रयोगकथनञ्च।

No 1925 काल्युपनिषत् ।

Substance, country made paper, 9 × 3 inches Folia, 3 Lines 7 on a page Extent, 45 ślokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujona, Post Tajapura, Darbhanga, Pandit Yageśvara Pathaka Appearance, new Prose Correct

Kalyupanishad On the divinity of Dakshina kaliká alleged to be a part of the Atharva Veda, but not included in the collections of the Atharva Veda Upanishads ordinarily met with—most probably a forgery.

Beginning अथ हैना ब्रह्मस्वरूपिणीमाप्नोति काम॰ रेफा दीर्घनवबिन्दुरूपिणी ना। त्रिगुणमादौ कूर्च्चद्वय कूर्च्चबीज व्योममस्वरमेलनरूप तद्द्वयं भुवनाद्व्योमस्वलन इत्यन्त्यमेलनरूप तद्द्वयेति दक्षिणाकालिकेति च इत्यादि ।

End स महार्णव तीर्त्त्वा सर्व्वमन्त्रसिद्धि लब्ध्वा केवलभैरवो भवति ।

Colophon इत्यथर्व्ववेद काल्युपनिषत् समाप्ता ।

विषय । श्रीदक्षिणकालिकाया ब्रह्मस्वरूपत्वकथनपूर्व्वक तदुपासनप्रकार-माहात्म्यादिकीर्त्तनं ।

No 1926 गङ्गोपनिषत् ।

Substance, country made paper, 9 × 3 inches Folia, 3 Lines, 7 on a page Extent 43 slokas Character, Maithilí Date ? Place of deposit, Mujona Post Tajapura, Darbhanga, Pandit Yages vara Pathaka Appearance, new Prose Correct

Gangopanishad An eulogium on the river Ganges called an Upanishad, but not affiliated to any of the Vedas

Beginning या देवा देवसरित पितरश्च पर्य्युपासते । या मुपय सा नो द्वसरिद्देवाना याप इन्तु धर्मसाविनी । या भूमि यन्ते इंगनोऽस्तलाय क्षितिकण्ठ परातन । तामह देवीमुपायधे । मातेव सा मामवतु । इत्यादि ।

End य इमा विद्यामधीते तरति ब्रह्महत्या तरति स्तेय तरति पारदारिकत्व लभते ऽभिमत सर्व्वमधीयानो मासमकमिति ॥

Colophon इति श्रीगङ्गोपनिषत् समाप्ता ।

विषय । गङ्गाया उत्पत्त्यादिकथनपूर्व्वक माहात्म्यकीर्त्तन ।

No 1927 सूर्य्योपनिषत् ।

Substance country made paper 11 × 3 inches Folia, 3 Lines 6 on a page Extent, 36 slokas Character, Maithilí Date, ? Place of deposit Mujona, Post Tajapura, Darbhanga, Pandit Yágesvara Páthaka Appearance, new Prose Correct

Suryopanishad On the adoration of the Sun as the supreme divinity called an Upanishad, but not affiliated to any of the Vedas

Beginning अथ सूर्य्याथर्वशीर्ष व्याख्यास्याम । ब्रह्माऋषिर्गायत्रीच्छन्द आदित्यो देवता हंसासोऽहमग्निनारायणयुक्त बीज हृल्लेखा शक्तिर्वियदादिसर्गसंयुक्त कीलक धर्मार्थकाममोक्षसिद्ध्यर्थं जपे विनियोग । षट्स्वरारूढबीजेन षडङ्ग रक्ताम्बुजसंस्थित सप्ताश्वरथिन इत्यादि ।

End य आदित्ये जपति स महाभयात् तरति य एवं वेद । इत्युपनिषत् ।
ॐ सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्य्य करवावहै । तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै । ॐ शान्ति ३ ।

Colophon इति सूर्य्योपनिषत् ।

विषय । सूर्य्यस्य परब्रह्मत्वकथन । तन्मन्त्रादिकथनपूर्व्वक माहात्म्यकीर्त्तनञ्च ।

No 1928 गणेशोपनिषत्।

Substance, country made paper, 11 × 3 inches Folia, 3 Lines 6 on a page Extent 34 slokas. Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujona, Post Tajapura, Darbhanga, Pandit Nagesvara Pathaka Appearance, new Prose Correct

Ganesopanishad On the adoration of Ganesa as the Supreme Divinity—an apocryphal work

Beginning अथ गणेशाथर्वशीर्षं व्याख्यास्यामः। ॐ नमस्ते गणपतये। त्वमेव प्रत्यक्षं तत्त्वमसि त्वमेव केवलं कर्त्तासि त्वमेव केवलं धर्त्तासि। त्वमेव केवलं हर्त्तासि त्वमेव केवलं सर्व्वं खल्विदं ब्रह्मासि त्वं साक्षादात्मासि नित्यमृतं वच्मि सत्यं वच्मि। इत्यादि।

End. महानद्या प्रतिमामविघ्नो जप्त्वा सिद्धमन्त्रो भवति महाविघ्नात् प्रमुच्यते महादोषात् प्रमुच्यते स सर्व्वविद्भवति य एवं वेद। इत्युपनिषत्। ॐ सह नाववत्वित्यादि। ॐ शान्तिः १।

Colophon इति गणेशोपनिषत्।

विषय। गणेशस्य परब्रह्मस्वरूपत्वकथनं। माहात्म्यादिकीर्त्तनञ्च।

No 1929 दुर्गोपनिषत्।

Substance, country made paper 11 × 3 inches. Folia 2 Lines 6 on a page Extent, 20 s'lokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Mujona, Post Tajapura, Darbhanga Pandit Nages'vara Pathaka Appearance, new Prose Correct

Durgopanishad On the adoration of Durga as the Supreme Divinity alleged to be a part of the *Atharva s'iras Upanishad of the Atharva Veda*

Beginning अथातो दुर्गां व्याख्यास्यामः। अथात्मनस्तस्मै भगवन्तं परमेष्ठिनं परिसमेत्य। याच। किं तत्कारणं किं ब्रह्मसाधो किं यदार्था दृशाम्भो महाविष्णुवदना किं दृशावतारा इत्यादि।

End. अन्ते दुर्गातत्त्वं परब्रह्म भवतीत्याह परमेष्ठी भगवन्नारायणश्च भगवन्। ॐ सह नाववत्वित्यादि। ॐ शान्तिः १।

Colophon इत्यथर्वशिरसि दुर्गोपनिषत्।

विषय। दुर्गाया परब्रह्मकीर्त्तनं दिक्।

No 1930 अद्भुतसागरसार. ।

Substance country made paper, 12 × 4 inches Folia, 96 Lines 6 on a page Extent, 1 816 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit Mujona, Post Tajapura, Darbhanga Pandit Yágesvara Pathaka. Appearance fresh Prose and verse Correct

Adbhuta ságara sara Portents their consequences, and the means of obviating the same By Mahapandit Chaturbhuja Contents Fall of vultures and hawks Portents in connection with celestial luminaries, meteors, rainbows, &c Appearance of cities near those objects Portents in connection with the rising and the setting of the sun Ditto with the moon Ditto with Rahu, the ascending node, and other planets Wars of planets Portents in connection with rains, with Nakshatras, with winds, with fires, with dawn and vesper, with shadows Recondite peculiarities in earthquakes, reservoirs of water, conflagrations, sacred images, Indra's flag,* vegetables, houses, music, dress, arms, men, boils, tremors, dreams, the human body, parturition, elephants, horses, cattle, dogs, jackals, crows, and herons, their effects on human destiny, and the mode of obviating those effects

Beginning ग्टध्रश्येन + चिक्रश कपोतोलूकचातका ।
चाटुलीबककङ्क च पतन्ति यस्य वश्मनि ॥
ध्वज रथ महोत्पात वाल्मीक जायते मधु ।
छत्रां प्ररोदनश्चैव द्वारस्य कटकटायते ॥
श्मशानआतमाचस्य गतचक्षे दृश्यदर्शनं ।
जननं जातदन्तस्य सुतोत्पत्ति शिरो विना ॥ इत्यादि ।

End विष्णुधर्मोत्तरे । अद्भुते तु समुत्पन्ने यदि दृष्टि शिवा भवत ।
मयाप्यभ्यन्तरे श्रेयमद्भुत निष्फल द्वि तत् ॥
अष्टकलिकायां, यदि विकारसम्भ पर्ज्जन्यस्यजति मयराचाम प्रगमीमुपगच्छतीति ॥

Colophon इति महापण्डितचतुर्भुजविरचिताद्भुतसागरसारः समाप्तः ।

विषय । गृध्रश्येनादिपतनादिरूपाद्भुतकथनपूर्व्वकं प्रत्येकतत्प्रतीकारोपायकीर्त्तनं । सू
चादित्यादीनामद्भुतकथनपूर्व्वकं तच्छान्तिकथनम् । उल्कापात गन्धर्व्व परिवेष
गन्धर्व्वनगर चिह्नसदृशरूपताभसाद्भुतकथनपूर्व्वकं तच्छान्तिकथनम् । सिताब्द

* Something like a May pole set up on the 12th of the waxing moon in the month of Bhádra, on the occasion of a festa in honor of Indra.

सूर्याद्भुतादिकीर्त्तनं । तत्र उदयादिफलवर्णनञ्च । एवं चन्द्रस्य चाद्भुतादि-
कथनं । राहोरद्भुतादिकथनं । तत्र ग्रहण मास दिक् ग्रास वर्णं ग्रहणसमा-
द्यद्भुतकथनादिकं । ग्रहभङ्गकथनं । एवं मङ्गलबुधादीनां ज्ञेयं । ग्रहयुद्धाद्भु
तवर्णनं । रव्यादिवर्षाद्भुतकीर्त्तनं । नक्षत्राद्भुतवर्णनं । निर्घाताद्भुतकथनं ।
दिग्दाहाद्भुतवर्णनं । सन्ध्याद्भुतवर्णनं । छायाद्भुतकथनं । भूकम्पाद्भुतकथनं ।
जलाशयाद्भुतकथनं । अग्न्यद्भुतकथनं । देवप्रतिष्ठाद्भुतवर्णनं । शक्रध्वजाद्भुत
कथनं । वृक्षलताफलपुष्पसस्याद्याद्यद्भुतकथनं । गृहाद्यद्भुतकथनं । वाद्याद्य
द्भुतकथनं । वस्त्राद्भुतकथनं । शय्याद्यद्भुतवर्णनं । मानुषाद्भुतवर्णनं । पिटका
द्भुतकथनं । स्यन्दनाद्भुतकथनं । खड्गाद्भुतवर्णनं । कायारिष्टाद्भुतवर्णनं ।
प्रसवाद्भुतवर्णनं । गजाद्भुतवर्णनं । अश्वाद्भुतवर्णनं । वृषमहिषाद्यद्भुतवर्णनं ।
कुक्कुराद्भुतवर्णनं । शृगालाद्भुतकथनं । काकाद्भुतकथनं । कङ्काद्यद्भुतकथनं ।
एतेषां शान्त्युपायकथनञ्च । अद्भुतानां फलपाकसमयकथनादिकं ।

No 1931 अष्टविकृति ।

Substance country made paper, 10 × 3 inches Folia 12 Lines 6 on a page Extent 147 s'lokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Mujoua Post Tajapura, Darbhánga, Pandit Yáges vara Pathaka Appearance new Verse Correct

Aṣṭa vikṛti On the eight different artificial forms in which the texts of the Vedas are written, and the merit of getting them by heart and reciting them under particular restrictions Anonymous (*Vide ante*, Vol III, p 199)

Beginning अथ जटाद्यष्टविकृतीनां लक्षणानि लिख्यन्ते । तत्र विकृतीनां पाठः फलं पठन्ति
पावनं ।
जटादिविकृतीनां ये पारायणपरायणाः
ब्रह्मलोको दिवा तेषां श्रेयाः पङ्क्तिपावनाः । इत्यादित्यपुराणात् ।
अन्यान्यपि विष्णुलोकादीनि फलानि इत्यादि ।

End मिथः पूर्वोत्तरानुच्चार्य्य विपर्यासेन तानि पदानि उच्चार्य्य पुनः क्रमेण तानि
पदान्युच्चारयेत् । अर्थं विकृतिविवरणं मम इति प्रोक्तं ऋषिभिः ।

Colophon इत्यष्टविकृतिः समाप्ता ।

No 1930 अद्भुतसागरसारः ।

Substance, country made paper, 12 × 4 inches Folia, 96 Lines 6 on a page Extent, 1,810 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit Mujona, Post Rajapura, Darbhanga, Pandit Nágesvara Pathaka Appearance, fresh Prose and verse Correct

Adbhuta sagara sára Portents, their consequences, and the means of obviating the same By Mahapandit Chaturbhuja Contents Fall of vultures and hawks Portents in connection with celestial luminaries, meteors, rainbows, &c Appearance of cities near those objects Portents in connection with the rising and the setting of the sun Ditto with the moon Ditto with Rahu, the ascending node, and other planets Wars of planets Portents in connection with rains, with Nakshatras, with winds, with fires, with dawn and vesper, with shadows Recondite peculiarities in earthquakes, reservoirs of water, conflagrations, sacred images, Indra's flag,* vegetables, houses, music, dress, arms, men, boils, tremors, dreams, the human body, parturition, elephants, horses cattle, dogs, jackals, crows, and herons, their effects on human destiny, and the mode of obviating those effects

सूर्याद्भुतादिकीर्त्तनं । तत्र उदयादिफलवर्णनञ्च । एवं चन्द्रस्य अद्भुतादिकथनं । राहोरद्भुतादिकथनं । तत्र अयन मास दिक् ग्राम वर्ण प्रहणसमाद्यद्भुतकथनादिकं । पञ्चभङ्गकथनं । एवं मङ्गलबुधादीनां ज्ञेयं । ग्रहयुद्धाद्भुतवर्णनं । रव्यादिवर्षाद्भुतकीर्त्तनं । नक्षत्राद्भुतवर्णनं । निर्घाताद्भुतकथनं । दिक्दाहाद्भुतवर्णनं । सन्ध्याद्भुतवर्णनं । छायाद्भुतकथनं । भूकम्पाद्भुतकथनं । जलाशयाद्भुतकथनं । अग्न्यद्भुतकथनं । देवप्रतिष्ठाद्भुतवर्णनं । मन्त्रध्वजाद्भुतकथनं । वृक्षलताफलपुष्प शस्याद्यद्भुतकथनं । गृहाद्यद्भुतकथनं । वाद्याद्यद्भुतकथनं । वस्त्राद्भुतकथनं । शस्त्राद्यद्भुतवर्णनं । मानुषाद्भुतवर्णनं । पिटकाद्भुतकथनं । स्पन्दनाद्भुतकथनं । स्वप्नाद्भुतवर्णनं । काकाविशाद्भुतवर्णनं । प्रसवाद्भुतवर्णनं । गजाद्भुतवर्णनं । अश्वाद्भुतवर्णनं । वृष महिष्याद्यद्भुतवर्णनं । कुक्कुराद्भुतवर्णनं । शृगालाद्भुतकथनं । काकाद्भुतकथनं । कङ्काद्यद्भुतकथनं । एतेषां शान्त्युपायकथनञ्च । अद्भुतानां फलपाकसमयकथनादिकं ।

No 1931 अष्टविकृतिः ।

Substance, country made paper, 10 × 3 inches Folia, 12 Lines, 6 on a page Extent, 147 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujona, Post Tájapura, Darbhanga, Pandit Yáges vara Pathaka Appearance, new Verse Correct

Ashta-vikriti. On the eight different artificial forms in which the texts of the Vedas are written, and the merit of getting them by heart and reciting them under particular restrictions Anonymous (*Vide ante*, Vol III, p. 199).

Beginning अथ जटाद्यष्टविकृतीनां लक्षणानि लिख्यन्ते । तत्र विकृतीनां पाठे फलं प्रदर्शि पावनत्वं ।
जटादिविकृतीनां ये पारायणपरायणा
महात्मानो द्विजाः श्रेष्ठास्ते ज्ञेयाः पङ्क्तिपावनाः । इत्यादित्यपुराणात ।
अन्यान्यपि विष्णुलोकादीनि फलानि इत्यादि ।

End मिथो पूर्वोक्तानुचार्य्य विपर्य्यासेन तानि पदानि उचार्य्य पुन क्रमेण तानि पदान्युच्चारयत् । अर्थं विकृतिविशेषो घन इति प्रोक्त ऋषिभि ।

Colophon. इत्यष्टविकृतिः समाप्ता ।

विषय । अन्यादपरिसंख्या धारारूप प्रमत्तमिकीर्तनं । अन्यामसणादिकथनं । विह तिषु अकभद्रणमापनं । भाकारान्तषादिकथनं । स्व शिषा-रेका भज दूष रुप वगाभ्या लक्षणादिकथनं । ग्रवंच उदाहरणप्रदर्शनच ।

No 1932 वर्णरत्नदीपिका, शिक्षा ।

Substance, country made paper, 10 × 3 inches Folia, 21 Lines 6 on a page Extent 276 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujona Post Tajapura Darbhanga, Pandit Yogesvara Pathaka Appearance, new Verse Correct

Varnaratna dipika, S'iksha On the pronunciation of letters and syllables their accents, quantities, and powers—an abstract of one of the Prátisakhyas, but the school to which it belongs is not mentioned By Amaresa, of the Bharadvája Gotra

Beginning. श्रेयो दिशतु नः कृष्णः कंसमातङ्गकेसरी ।
राधाकेलिकलाभिज्ञो गोपीवादकुतूहली ॥
उत्पन्नो य कुले वश बुद्धिमान कृतनिश्चय ।
अमरेश इतिख्यातो भरद्वाजकुलोद्भव ॥
सोऽहं शिक्षां प्रवक्ष्यामि प्रातिशाख्यानुसारिणी ।
बालाना पाठसिद्ध्यर्थं वर्णज्ञानादिहेतवे ॥
जपादिग्रहकार्य्येषु पुमान्नाधिकृतो भवेत ।
सम्यक पाठ विना यस्मात तन्निमित्त वदाम्यह ॥ इत्यादि ।

End अमरेशकृतामेता शिक्षा यो धारयेत् सुधीः ।
विद्वज्जनसभामध्ये जय स लभते ध्रुव ॥
वादे यस्य चतुर्मुखोऽपि जडता धत्ते यत्र विस्मितो
वर्णोच्चारणकौतुक पुनरयं वाचस्पतिर्मूकता ।
सोऽयं वादिघनानिल प्रमुदितो वाचालदर्पं हरन
भूमीन्द्रैरभिपूजितो विजयते नाम्नामरेश सुधी ॥

Colophon. इत्यमरेशकृता वर्णरत्नदीपिका शिक्षा समाप्ता ।

विषय । वर्णसंज्ञा-विक्रिया स्वरादिनिरूपणं ।

No 1933 कृत्यतत्त्वार्णव ।

Substance, country made paper, 12 × 3 inches Folia, 112 Lines 11 on a page Extent 4 426 s lokas Character, Maithili Date ? Place of deposit Darbhanga, Pandit Madhava Jha Appearance, new Prose and verse Correct

Krityа tattvárnava On fasts, penances, pilgrimages and other religious duties enjoined on householders By S'rinatha Acharya, son of S'rikara.

Beginning श्रीगोविन्दपदाम्भोजद्वन्द्वमद्वन्द्वसाधन । वन्द वृन्दारकश्रेणीमकरन्दमनाहर ॥
श्रीकराचार्य्यपुत्रेण श्रीमच्छ्रीनाथशर्म्मणा । प्रीतये विदुषाञ्चक्र कृत्यकालविनिर्णय ॥
श्रौते विधौ कालकृता विरोध प्राय स्मृतैव प्रथितो बुधाना ।
श्रतस्तदुच्छेदकृते मुनीना विचार्य्य वाचो विदधामि तत्त्व ॥
नानाविदेशिविदुषा मतमाकलय्य चोदृत्तम यदभिलिख्य समर्पयामि ।
श्रद्धा बुधा विपथगङ्गलिकाप्रवाहे दुरादिहाय कुरुतादरमत्र गाढ ॥
इह खलु नित्यनैमित्तिकादियावद्वैदिककर्म्माणि इत्यादि ।

End श्रागमोक्तमन्त्रोऽपि विधिवन्नाम्नाय एव पठनीय । अधिक विवेकार्णवे ज्ञयमिति ।
विचार्य्य वाचा मुनिपुङ्गवाना निबन्धजातञ्च महार्णवाद्य ।
मया कृत कालविनिर्णयोऽय सदा बुधाना + + मातनातु ॥
कृत्यतत्त्वार्णवा नाम निबन्धो रचितो मया ।
श्रीयन्नामत्र विबुधा व्यवस्थारत्नराशिभि ॥

Colophon इति श्रीनाथाचार्य्यकृतकृत्यतत्त्वार्णव समाप्त ।

विषय । कर्म्मण प्राधान्यकथनपूर्व्वक तिथिनक्षत्रवारादीनामङ्गत्वनिरूपण । संवत्सरनिरूपण । तत्र मासपदप्रवृत्तावच्छेदकनिर्णय । अयनादिनिरूपण । रूढयौगिकादिविवेचन । पाक्षिकश्राद्धकालविवेचन । धौरोदिमासलक्षण । अत्र विधिप्रमाणोपन्यासपूर्व्वक तत्खण्डन । अधिमासनिर्णय । अत्र कर्त्तव्याकर्त्तव्यनिरूपण । संक्रान्तिनिरूपण । मन्दा मन्दाकिन्यादिसप्तविधसंक्रान्तिस्वरूपकथन । ग्रहणनिरूपणादिक । सामान्यतिथिषु कर्म्माङ्गत्वनिरूपण । प्रतिपदादिषु तिथिषु विहिताना कर्म्मणा व्यवस्थादिकथन । एकादशीव्रतविधिकथन । तत्र दशमीद्वादशीनिर्णयकीर्त्तनञ्च । वैशाखमासकृत्यनिरूपण । तत्र गङ्गास्नानविधिकथन । युगादिश्राद्धविधान । युगादिनिरूपणञ्च । ज्यैष्ठकृत्यनिरूपण । तत्र कृष्णाष्टम्यां शिवपूजनविधान । सावित्रीव्रतव्यवस्थादिकथन । शुक्लचतुर्थ्यामुमापूजनविधि ।

विषय । अरण्यषष्ठीविधान। दशहराकृत्यनिरूपण। पुरुषोत्तमदर्शनविधानञ्च। आषाढ़कृत्यनिरूपण तत्र हरिशयनविधान। चातुर्मास्यव्रतविधि। तत्र द्रव्यविशेषवर्ज्जने फलविशेषनिरूपण। श्रावणकृत्यनिरूपणं। मनसापञ्चमीविधिकथनं। अशून्यशयनव्रतविधान। भाद्रकृत्यनिरूपण। तत्र जन्माष्टमीविधानं। अघोरचतुर्दशीविधान। चन्द्रादर्शनविधानं। हरितालिकानिरूपण। दुर्व्वाष्टमीव्रतविधि। अनन्तव्रतविधानं। अगस्त्योदयविधिकथनञ्च। आश्विनकृत्यनिरूपण। तत्र गजच्छायादिनिरूपण। दुर्गोत्सवादिविधिकथन। महाष्टम्युपवासविधि। खञ्जनदर्शनविधिः। व्रीहिपाकश्राद्धविधि। कोजागरकृत्यनिरूपणञ्च। कार्त्तिककृत्यनिरूपण। तत्र सुखरात्रिपूजादिविधानं। उल्कादानादिविधि। द्यूतप्रतिपद्विधिः। भ्रातृद्वितीया। उत्थानविधान। वकपञ्चकविधिकथनादिकञ्च। मार्गशीर्षकृत्यकथन। तत्र नवान्नश्राद्धविधान। पौषकृत्यनिरूपण। तत्र अष्टकाश्राद्धादिविधान। महाभद्राविधिकथन। अन्वष्टकाश्राद्धविधानञ्च। माघकृत्यनिरूपणं। तत्र दधिसंक्रान्तिव्रतविधान। प्रातःस्नानविधि। पञ्चम्यां श्रीपूजनविधि। माघीसप्तमीविधि। भीष्माष्टमीविधि। भैमीविधि। शिवरात्रिकृत्यकथनञ्च। फाल्गुनकृत्यनिरूपण। चैत्रकृत्यनिरूपण। वारुण्यादिविधिकथनं। भूतिव्रतविधि। अशोककलिकापानविधि। अनङ्गार्चनविधानञ्च। प्रकीर्णकविधि। तत्र तिथ्यादिषु भक्ष्याभक्ष्यनिरूपणं। गङ्गास्नानफलकथनप्रसङ्गेन तद्गर्भादिनिरूपणं। तिथिषु पुष्पतरादिनिरूपण। भोजनादिविधिकथन। महानिशादिकालनिरूपण। महागुरुनिपाते कर्त्तव्याकर्त्तव्यनिरूपण। स्नानतर्पणजपादिविधिकथन। दानादिविधिकथनं। पतिव्रताकृत्यनिरूपण। शूद्रकृत्यनिरूपणञ्च।

No 1934. शुद्धिविवेकः।

Substance, country made paper, 13 × 3 inches Folia, 61 Lines, 8 on a page. Extent, 1850 ślokas Character, Maithilí Date, ? Place of deposit, Mujoná, Post Tájapura, *Darbhangá, Pandit, Bábulala Pathaka*; another copy at Magrani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Choti Jha, and another at Murshidábád, Raja Rámachand Sinha. Appearance, *fresh* Prose and verse Incorrect

Suddhi-viveka An essay on impurity of the person resulting from birth and death in one's family, or from other causes. By Rudradhara

son of Lakshmidhara, and younger brother of Haladhara Both the father and the brother had the title of Mahámahopadhyáya The author says that "though there are current the Ratnakara, Parijáta, Mitákshará, Háralatá and others, his work would be gratifying to those that did not delight in them" This affords a clue to his date

Beginning हरतु दुरितजात केशवश्चैकशाङ्खविपुलगन्तविलासा कमिल सम्प्रविष्ट ।
कुवलयवनमिवाम्बु प्राशितु सप्रहष्ट कुवलयदलनील पत्रगोपीं भुजङ्ग ॥
चिरन्तनानेकनिबन्धसिद्ध स्वसम्प्रदायानुगतक्रमार्थ ।
नत्वा हरि रुद्रधरेण सम्यक् वितन्यते शुद्धिविवेक एष ॥
सन्त्येव रत्नाकरपारिजातमिताक्षराहारलतादयोऽन्ये ।
तथापि तत्रानुभमानमाना भवेत प्रमोदाय मम प्रयास ॥
शुद्धिस्तावदखिलविहितकर्म्माधिकारापादको धर्मविशेष । इत्यादि ।

End ततो रजस्वलाशुद्धिवच्छिष्टस्पर्शने च या ।
स्वभावशुद्धिश्च तथा क्रमेणात्र प्रकीर्त्तिता ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायलक्ष्मीधरात्मजमहामहोपाध्यायश्रीहलधरानुजमश्रीरुद्र-
धरकृत शुद्धिविवेक समाप्त ॥ शुभम ।

विषय । शुद्धिपदार्थविवेचन । सामान्यत सर्ववर्णाना जननमरणयो शुद्धिनिरूपण । तत्र चाशौचनियमकथन । अशौचसङ्करव्यवस्थाकथन । सद्यःशौचादिकथन । मृत्युविशेषशौचनिरूपण । निर्हारादिनिरूपण । तदधिकारिनिरूपण । और-सपुत्रादिलक्षण । सापिण्ड्यनिरूपण । देशाशुद्धिनिरूपण । स्नानशुद्धिकथन । तैजसादिद्रव्यशुद्धिकथन । पक्वान्नद्रव्यशुद्धिकथन । भूमिशुद्धिकथन । जल-शुद्धिकथन । रजस्वलाशुद्धिकथन । उच्छिष्टादिस्पर्शनशुद्धिकथन । स्वभा-वशुद्धिनिरूपणञ्च ।

No 1935 समयप्रदीप. ।

Substance, country made paper, 14 × 4 inches Folia 60 Lines, 6 on a page Extent, 1,327 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Mujona, Post Tajapura, Darbhanga, Pandit, Babulala Jha Appearance, new Prose and verse. Correct

Samaya pradipa Descriptions of some of the leading fasts, penances, and periodical optional rites, Vratas By Sridatta Mahamahopa

विषय । अरण्यषष्ठीविधान । दग्नहराकृत्यनिरूपण । पुरुषोत्तमदर्शनविधानञ्च । आषाढ़कृत्यनिरूपण तत्र हरिशयनविधान । चातुर्मास्यव्रतविधि । तत्र द्रव्यविशेषवर्ज्जने फलविशेषनिरूपण । श्रावणकृत्यनिरूपण । मनसापञ्चमीविधिकथनं । अशून्यशयनव्रतविधान । भाद्रकृत्यनिरूपण । तत्र जन्माष्टमीविधानं । अघोरचतुर्दशीविधान । चन्द्रादर्शनविधान । हरितालिकानिरूपण । दूर्व्वाष्टमीव्रतविधि । अनन्तव्रतविधानं । अगस्त्योदयविधिकथनञ्च । आश्विनकृत्यनिरूपण । तत्र गजच्छायादिनिरूपण । दुर्गोत्सवादिविधिकथन । महाष्टम्युपवासविधि । खञ्जनदर्शनविधि । ब्रीहिपाकश्राद्धविधि । कोजागरकृत्यनिरूपणञ्च । कार्त्तिककृत्यनिरूपण । तत्र सुखरात्रिपूजादिविधान । उल्कादानादिविधि । द्यूतप्रतिपद्विधिः । भ्रातृद्वितीया । उत्थानविधान । वकपञ्चकविधिकथनादिकञ्च । मार्गशीर्षकृत्यकथन । तत्र नवान्नश्राद्धविधान । पौषकृत्यनिरूपण । तत्र अष्टकाश्राद्धादिविधान । महाभद्राविधिकथन । अन्वष्टकाश्राद्धविधानञ्च । माघकृत्यनिरूपणं । तत्र दधिसङ्क्रान्तिव्रतविधान । प्रातःस्नानविधि । पञ्चम्यां श्रीपूजनविधि । माघीसप्तमीविधि । भीष्माष्टमीविधि । भैमीविधि । शिवरात्रिकृत्यकथनञ्च । फाल्गुनकृत्यनिरूपण । चैत्रकृत्यनिरूपण । वारुण्यादिविधिकथनं । भूतिव्रतविधि । अशोककलिकापानविधि । अनङ्गार्च्चनविधानञ्च । प्रकीर्णकविधि । तत्र तिथ्यादिषु भक्ष्याभक्ष्यनिरूपण । गङ्गास्नानफलकथनप्रसङ्गेन तद्धर्मादिनिरूपणं । तिथिषु पुण्यतरादिनिरूपण । भोजनादिविधिकथन । महानिशादिकालनिरूपण । महागुरुनिपाते कर्त्तव्याकर्त्तव्यनिरूपण । स्नानतर्पणश्राद्धादिविधिकथन । दानादिविधिकथनं । पतिव्रताकृत्यनिरूपण । शूद्रकृत्यनिरूपणञ्च ।

No 1934 शुद्धिविवेकः ।

Substance, country made paper, 13 × 3 inches Folia, 64 Lines, 8 on a page Extent, 1856 ślokas Character, Maithilí Date, ? Place of deposit, Mujoni, Post Tájapura, Darbhanga, Pandit, Bábulála Pathaka, another copy at Magrani Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Chotí Jhá, and another at Murshidábád, Rájá Rámachánd Sinha. Appearance, *fresh* Prose and verse Incorrect

Suddhi viveka An essay on impurity of the person resulting from birth and death in one's family, or from other causes By Rudradhara,

No 1936 मन्त्रार्थदीपिका।

Substance country made paper, 11 × 3½ inches Folia, 92 Lines 10 on a page Extent 3 202 s'lokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit Mujona, Post Tajapura, Darbhánga Pandit Yages vara Paṭhaka Appearance, old Prose Correct

Mantrartha dipika Explanations and uses of the mantras used during daily worship By Satrughna Mahámahopadhyáya, by order of Maharajádhiraja Dharmachandra.

Beginning तनावालीलार्थं भयचकितगोपालतरुणी-
दृगन्तैर्नीलोत्पलकुवलयदलश्रेणिसुभगैः ।
घटादापूर्णायां तपनतनयानीरनिवहैः
भ्रमन् प्रत्येकं कृतकरपुटो रक्षतु हरिः ।
मुक्ता तातपद क्षुद्रारण्यतर कामाभिरामाकृति-
र्जानक्या निभृतातिकातरदृशा साकूतमालोकित ।
श्रीराम स पुनातु धूर्ज्जटिधनुर्भङ्ग यदङ्केऽभवद्
रोमाञ्चस्य मिषेण गुप्तहृदयानन्दादमन्दाङ्कुर ॥
आदेशादथ राजस्य श्रीधर्म्मचन्द्रस्य ।
मन्त्रार्थदीपिका क्रियते शत्रुघ्नशर्म्मणा सम्यक् ।
उव्वटे मन्त्रव्याख्या गुणविष्णौ ब्राह्मणसर्व्वस्व ।
वेदविलासिन्यामपि कौशलमीक्ष्य तथापि मे सङ्गि ॥
— — — — — — प्रथम वेदार्थज्ञानप्रशंसा । तत्र कूर्म्म-
पुराणे । इत्यादि ।

End हलायुध+उव्वटोऽपि चाप्यस्ततो विशेषो मयि नावलेप ।
रत्नाकरे किं मणयो न सन्ति तत समाकर्षति य स धन्य ॥

Colophon. इति महाराजाधिराजश्रीमद्धर्म्मचन्द्रकारितमहामहोपाध्यायश्रीशत्रुघ्नविरचि-
तायां मन्त्रार्थदीपिकायां स्नानकाण्डविवरणं समाप्तं ।

विषय । स्नान सन्ध्या-देवार्चन श्राद्ध शतरुद्रीय-वैवाहिकादीनां मन्त्राणां विनियोगादि-
कथनपूर्व्वक व्याख्यान ।

---

dhyáya. Contents: Commencement of Vratas; duties on the day of a Vrata, effect of mourning on the day of a Vrata; meaning of the word Vrata; rules regarding fasting; the fast on the 11th of the moon; rules regarding Vratas to be performed at night. Effect of intercallary months on Vratas; Vratas in honor of Ganes'a, ditto of Súrya; ditto of S'iva; ditto of Vishnu; Vrata on the 12th lunation of S'rávana; Vrata of sleeping on the ground for a fixed period; Vratas in honor of Brahmá; ditto of Nágas; Vrata on the 5th lunation of Mágha, "the nonwriting fifth," *Álekhya-panchamí;* Vratas in honor of the Deví (Durgá); minor fasts and penances; the adoration of Lakshmí on the 5th of the waxing moon in Chaitra; the Vrata of Damanabhanjiká, or thyme festival, on the 14th of the same month; calendar of fasts for the 12 months of the year, rites for the day when the sun passes from one to another sign of the Zodiac; ditto for the commencement of a Yuga, a cycle of Manu, and other cycles.

Beginning. शेष समादिशतु माल्यवत्प्रपाते निद्रायिते ऽपि दृशौ भुजगेश्वरस्य ।
सवाद्यमानचरणाम्बुजजातहर्षो लक्ष्मीमुखेक्षणपरः परमेश्वरो व ॥
निबन्धेषु निबद्धानि वचनानि विचिन्त्यत ।
श्रीदत्तेन व्रतादीना सारमाकृष्य लिख्यते ॥
तत्र पूर्व्वदिने स्नानादिना शरीरशुद्धिं कृत्वा निरामिषमेकवारं भुक्त्वा दन्तान् संशोध्य—इत्यादि ।

End. अपहन्तु तम सकल सम्यक् कर्म्मप्रचारमुपनयतु ।
समयप्रदीप एष स्थितिमेतु सतां गृहे नून ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीदत्तकृतौ समयप्रदीपे प्रकीर्णक परिच्छेद सम्पूर्ण । शुभं ।

विषय । व्रतारम्भविधानकथन । व्रतदिनकर्त्तव्यताकथन । जननमरणाशौच पूर्व्वगृहीतव्रतानुष्ठान तत्र आरम्भनिषेधश्च । व्रतशब्दार्थविवेचन । उपवासविधिकथन । एकादश्यादिव्रततिकर्त्तव्यताकथन । नक्तव्रतविधिकथन । अधिमासविवेचन । गणेशव्रतकथन । सूर्य्यव्रतकथन । शिवव्रतकथन । विष्णुव्रतकथनं । श्रवणद्वादशीव्रतकथनं । अशून्यशयनव्रतकथन । ब्रह्मव्रतकथन । नागव्रतकथन । आलेख्यपञ्चमीव्रतकथनं । देवीव्रतकथनं । सामान्यव्रतादिकथनं । चैत्रशुक्लपञ्चम्यां लक्ष्मीपूजनविधिकथन । तत्र चतुर्द्दश्यां दमनभञ्जीविधिकथन । एव द्वादशमासेषु प्रत्येक कृत्यविधिकीर्त्तन तथा तत्कालनिरूपणञ्च । संक्रान्तिकृत्यकथनं । युगाद्यामन्वन्तरादिनिरूपणञ्च ।

No 1936 मन्त्रार्थदीपिका।

Substance country made paper 11 × 3½ incl es Folia 9? L nes 10 on a page Extent 3 ?02 s'lokas Character Maitl ili Date ? Place of deposit Mujona Post Tajapura, Darbhânga, Pand t Nages vara Pathaka Appearance, old Prose. Corre t

Mantrartha dipika Explanations and uses of the mantras used during daily worship By Satrughna Mahámahopadhyáya, by order of Maharajádhiraja Dharmachandra.

Beginning मनोवालालाप भयचकितगोपालतरुणी-
दृगन्तैरन्वीतकुवलयदलश्रीशुभगे ।
घटाद्यापूर्णाया तपनतनयानीरनिवह
भ्रमण प्रचण्ड कृतकरपुटो रक्षतु हरि ।
श्रुत्वा तातपण सुदारुणतर कामाभिरामाकृति
जानक्या निश्चलातिकातरदृशा साकूतमालोकित ।
श्रीराम स पुनातु धूर्ज्जटिधनुर्भङ्ग यदङ्गेऽभवद्
रामायस्य भिषण गुप्तहृदयानन्दादमन्दाङ्कुर ॥
आदेशादथ राजसस्य श्रीधर्म्मचन्द्रस्य ।
मन्त्रार्थदीपिकय क्रियते शत्रुघ्नशर्म्मणा सम्यक ।
उव्वटे मन्त्रव्याख्या गणविष्णौ ब्राह्मणसर्व्वस्व ।
यद्विद्यासिन्यानपि कौशलमीक्ष्य तथापि मे सद्भि ॥
— — — — — — प्रथम वेदार्थज्ञानप्रशंसा । तत्र कूर्म्म
पुराणे । इत्यादि ।

End. हलायुध+उव्वटोऽपि चायमतो विधया मयि नावलेप ।
रत्नाकर कि मणया न सन्ति तत समादधाति य स धन्य ॥

Colophon इति महाराजाधिराजश्रीधर्म्मचन्द्रकारितमहामहोपाध्यायश्रीशत्रुघ्नविरचि
ताया मन्त्रार्थदीपिकाया ज्ञानकाण्डविवरण समाप्त ।

विषय । स्नान सन्ध्या इवाचन श्राद्ध शतरुद्रीय वैश्वदेवकादीना मन्त्राणा विनियोगादि-
कथनपूर्व्वक व्याख्यान ।

No 1937 चित्ररूपविचार. ।

Substance country made paper, 10 × 3 inches Folia 24 Lines 10 on a page Extent 615 s'lokas Character, Nágarı Date, ? Place of deposit Mujona Post Tajapura Darbhangá, Pandit Yáges vara Pathaka Appearance, old Prose Correct

Chitrarúpa vichára A Nyáya disquisition on colors as a characteristic of species By Harirama

Beginning रूपत्वं नीलादिघटकाव्यवृत्ति न वा। यत्र प्राहु'। नानाजातीयरूपवद्वयवारब्धावयवी नीलपीताद्यव्याप्यवृत्तिरूपवान् मविषयाद्दर्शीत्यादि।

End नीलादिभेदेन विभिन्नसन्निकर्षेपत्तुतया याऊव्यादव्याप्यवृत्तिमतमेव साधीय'

Colophon इति हरिरामकृतचित्ररूपविचार ।

विषय । रूपत्वजातिनिरूपणप्रसङ्गेन नवीनमतखण्डनपुरःसरं प्राचीनमताभ्युपगमनकीर्तन।

No 1938 ज्योत्स्ना ।

Substance, country made paper, 11 × 4 inches Folia 92 *Lines 7 on a page* Extent, 901 s'lokas Character Nagara Date ? Place of deposit Mujona Post Tajapura Darbhanga Pandit Yages vara Pathaka Appearance fresh *Prose Correct*

Jyotsna A commentary on Katyayana's Vajasaneyi Prátisákhya By Rámachandra Pandita, son of Siddhesvara Yogivara The work was completed on the 10th of the waxing moon in the month of Asvina, in the Saka year 1736

Beginning यस्य स्फटावलि कण्ठे सतदानाम्बुपूरिते ।
भाति यद्राचमालेव स व पायाद्गणाधिप ॥
श्रीराम मद्गुरुं नत्वा याज्ञवल्क्यमुनिं तथा।
कात्यायनकृत प्रातिशाख्य वाजसनीयके ॥
माध्यन्दिनानुसारेण ज्योतस्नाख्या विवृतिर्लघु ।
क्रियते सुखबोधाय मन्दाना रामशर्मणा ॥
जपादि नाधिकारोऽस्ति सम्यकपाठमजानतः।
प्रातिशाख्यमतो ज्ञेयं सम्यकपाठस्य सिद्धये ॥

स्वरसंस्कारयोश्छन्दसि नियमः ११ । प्रतिज्ञसूत्रमेतत । स्वराणामुदात्तादीनां संस्काराणां लोपागमवर्णविकाराणाञ्च नियमो वक्ष्यमाणसूत्रैर्विहितानां नियत पठनं छन्दसि माध्यन्दिनीये स्यात् । इत्यादि ।

End कानिचित् शाखान्तरविषयाणि नाम च इत्यादीनि कानिचित व्याकरणसि॰ द्धान्यपि स्थितोपस्थितादौ विशेषप्रदर्शनार्थं लिखितानि । पद्धतौ रेफमित्या॰ दीनि । वह्न्यग्निप्रकुमिते १७२६ शकेश्वरवत्सर इषशुक्लदशम्यां श्रीसिद्धेश्वर- तनूभुवा रामेण रचिता प्रातिशाख्यज्योत्स्ना समर्पिता श्रीरामसिद्धेश्वरगुरुचरणा॰ म्बुरुहद्वये ।

Colophon. इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटरत्नश्रीसिद्धेश्वरयोगिवरसूनुरामचन्द्रपण्डितविरचिता ज्यो- त्स्नाख्या प्रातिशाख्यविवृतिः समाप्ता ।

विषय । कात्यायनकृतवाजसनयिप्रातिशाख्यस्य व्याख्यान ।

No 1939 वसन्तराजटीका ।

Substance, country made paper, 13 × 3 inches Folia, 220 Lines, 7 on a page Extent, 2,082 s'lokas Character, Nagara Date, ? Place of deposit, Mujona, Post Tajapura, Darbhanga, Pandit Bâbulala Pathaka. Appearance, fresh. *Prose* *Correct*

Vasantarája tika A commentary on the Vasantarája, a work on omens and portents By Bhánuchandra Gani

Beginning स्वस्ति श्रीमदनं यदीयवदनं वेधा विधायाद्भुत
वीक्ष्याश्चर्यमवाप सस्पृहतया सम्मार्जयन सामधा ।
चेन्नु तत्र तथाविधैरनुगुणैर्वैषम्यमापादित
मन्य सम्प्रति लभ्यते + + पथे शीतद्युतेर्मण्डलं ॥
ध्यानधविदशेन्द्रमौलिमुकुट दामरत्नांशुभि
र्येतपादद्वितय विचित्ररचनाभङ्गीभिरङ्गीकृत
दिङ्नागैश्च यदीयकीर्त्तिरतुला कर्णावतंसीकृता
स श्रीवीरविभुर्दधातु भवतां श्रेयस्मनोवाञ्छितं ।
यत्रैलोक्यरमाभिरस्पृहतया सानन्दमालोकित
लीढे सर्वंवधूकटाक्षविशिखैर्यो लक्ष्यतां नागमत् ।

स्यामैदामममुग्धिमैव निखिलान् मा+न ममामेदयन
स श्रीमान भुवनावतसकमपि पापादपायात् प्रभु ।
तद्दुद्दिवैभवलसत्व यमकराजमथाकुलस्य विहति प्रणयत्यभिज्ञ ।
श्रीसूरचन्द्रचरणाम्बुजषट्पदीकः श्रीमान्दिराजहृतमतमतिभानुचन्द्र ॥
इह हि ग्रन्थकृच्छि भिप्रममाप्तिकामो मङ्गलमाचरदित्यादि ।

End — यमकराजेति । पूर्वयाख्यातविशेषणविशिष्टे यमकराजमाकुले यस्यास्य प्रभावकीर्तन कृतं ।

Colophon — इति श्रीमत्तुच्छयकरमोचनादिसुकृतकारिमहोपाध्यायश्रीभानुचन्द्रगणिविरचिताया यमकराजटीकाया प्रभावकथनं नाम विंशतितमो वर्गः । श्रीरस्तु । शुभमस्तु ॥

वषय । — यमकराजीयमकुलमाकस्य व्याख्यान ।

No 1940 वाक्यवादः ।

Substance, foolscap paper, 12 × 2½ inches Folia 5 Lines 7 on a page Extent, 140 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit Mujona Post Tajapura, Darbhánga, Pandit Bábulála Pathaka Appearance, new Prose Correct

Vakyavada On the Philosophy of grammar, or the relation of words and their contexts By Achala Upádhyaya

Beginning — अथ किमिदं वाक्य । एकतिङ्वाक्यमिति भाष्यात । एकतिङन्तार्थमुख्यविशेष्यकबोधजनकपदसमूहो वाक्यमिति वैयाकरणा । इत्यादि ।

End — परन्तु पदार्थतावच्छेदकरूपविशेषणस्य क्वचिदपि न परामर्श ॥

Colophon — इति वाक्यवादोऽचलोपाध्यायकृत समाप्त ।

विषय । — वाक्यस्वरूपनिरूपणमुखेन पदाना कुत्र शक्तिरिति समासेन तन्निर्णयकथन ।

No 1941 पदार्थखण्डनव्याख्या ।

Substance, country made paper 11 × 2 inches Folia 57 Lines 6 on a page Extent 1,779 slokas Character, Nagara Date Sk 1641 Place of deposit Mujona, Post Tajapura, Darbhanga Pandit Babulála Pathaka another at Magraní Post Madhubání, Darbhanga, Pandit Chhoti Jhá Appearance old Prose Correct

Padártha-khandana-vyákhya A commentary on Raghunátha Siromani's Padartha-khandana—a Nyáya treatise By Raghudeva Nyayálaṅkára Bhaṭṭácbárya.

Beginning. नन्दसूनुपदद्वन्द्व निधाय हृदि चिन्मया ।
तनोति कुतुक किञ्चिद् रघुदेव समासत ॥
कामं सन्तमखयुगधनु पीयूषमद्भुतमुदीक्ष्य कृपयत ।
दुर्ज्ञेटर्नयनशो + + + + सन्तु सर्वजगतामुपद्रव ॥
पदार्थतत्त्व यदिद शिरोमणिर्निर्णीतवान जीर्णमतस्य दूषणे ।
तदेव तर्केण विचारयाम सदर्थकेनैतरखण्डनेन ॥
अथसरघटत्या पदार्थतत्त्व निर्णेतु शिष्यावधानाय प्रतिजानीते अथेत्यादि ।

End. पदार्थखण्डनाकूतपुष्कलपुरोहितं ।
शिरोमणिमहं वन्दे शिरोमणिमिवाद्भुत ॥
श्रीमद्दीधितिकारकल्पितघटाकोलाहलव्याकुले
मार्गे सञ्चरणाय यन्निगदित सिद्धान्तमेतत्तरत ।
दैवात्तेन भवेद्यदीह सहसा प्रौढापराधो मम
चन्तव्य कृतिभि + + यदि भवेद्यत्नानुरूपो वलि ।

Colophon. इति श्रीरघुदेवन्यायालङ्कारभट्टाचार्यविरचिता पदार्थखण्डनव्याख्या समाप्ता ।
शाके १५४२ ।

विषय । रघुनाथशिरोमणिकृतपदार्थखण्डनस्य व्याख्यानं ।

Colophon इति श्रीकान्तोपनामकशिवभट्टसुतनागेशभट्टकृतौ रसमञ्जरीप्रकाश समाप्त ॥
विषय । भानुदत्तकृतरसमञ्जर्या व्याख्यानम ॥

No 1944 लिङ्गार्चनचन्द्रिका ।

Substance, country made paper, 13 × 5 inches Folia, 120 Lines, 8 on a page Extent, 3,332 ślokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Naduyar grám, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Nandilala Jha Appearance, new Prose and verse Correct

Lingárchana chandriká A digest of the rules for the adoration of Siva, giving all the rituals in detail By Sadásiva, son of Gadádhara, and grandson of Vishṇu, of the race of Dasaputra Compiled under the auspices of king Jayasiṁha

Beginning उमाकटिलटस्फुरत करिवराननालोकन
प्रसन्नहृदय धिया सददमिन्दुचूड भजे ।
प्रणम्य गिरिजाधव भजनमावदचेष्मिन
स्मितानननामय प्रियसुमासदाय मुदा ॥
वशेऽस्मिन दसपुत्रनामनि महान् विष्णुर्द्विजायास्त्वभूत
स्तनुसस्य सुधीर्गदाधर इति ख्यातो जगत्याश्रया ।
तत्पुत्रेण सदाशिवेन विदुषा दृष्ट्वा निबन्धान पुरा
श्रीलिङ्गार्चनचन्द्रिका विरचिता विद्वच्चकोरेष्टदा ॥
विविध गुणगौरव गणविवेक + कत्वर
विहाय कदयन्तु सदुपदिद दूषण सज्जना ।
न कल्मषजनदूषणै किमपि चीयत मामक
दिनाध्वगरगर्हणा किमु दिनाधदावद ॥
तत्र पूज्यस्वरूपापरिज्ञाने पूजाया फलत्वादादौ मात्स्यसदा त्र्यस्य श्रुतिस्मृत्यादौ
सर्वोतहदन सर्वोभीष्टस्वरूप प्रदर्श्यते । तथा च श्रुति । इत्यादि ।

End. मीमांसानयसाम्यतातिविमला प्रज्ञा नया भूयसी
इति यैतनिबन्धचारचतुरा येषां सदाचारिणाम ।
तेषा हृदिपथं प्रयातु सुहृदां सन्दर्भ एष स्थित
किं वान्यैर्निजदोषदुष्टमतिभि प्राप्तेतरो प्रार्थिते ॥

राज्ञः श्रीजयसिंहनामनृपतेस्तोषाय या निर्म्मिता
श्रीलिङ्गार्च्चनचन्द्रिकातिविमला विद्वच्चकोरेष्टदा ।
ताः पश्यन्तु परीक्षकाः सहृदया निष्पक्षपाता बुधा-
स्तेनेयं गुणवत्तरा हि भविता गौरीपतेस्तुष्टये ॥

Colophon. इति पदप्रमाणज्ञेन श्रीमदमृपुत्रकुलायतनेन सदाशिवेन विरचिता लिङ्गार्चनचन्द्रिका समाप्ता ।

विषयः । श्रुतिस्मृतिपुराणप्रमाणेन सर्व्वेभ्यो देवेभ्य शिवस्य श्रेष्ठत्वनिरूपण। एकत्वेऽपि देवस्य मूर्त्तिभेदेन मन्त्रव्यवस्थाकथन। शिव विहाय अन्यदेवभजने दोषकथनं। शिवार्चनमाहात्म्यकीर्त्तन। लिङ्गमाहात्म्यकथनं। पद्मराग काश्मीर-पुष्पराग-विद्रुमादिमयलिङ्गभेदेन फलभेदकथन। पारद-बाण हैम शिलामयलिङ्गानां क्रमेण ब्राह्मणादीनां शुभदातृत्वकथन। अधिकारिभेदात् अन्यविधलिङ्गपूजनावश्यकतानिरूपण। कलौ पार्थिवलिङ्गस्य प्राधान्यकथनं। कामनाविशेषे लिङ्गपूजाया विशेषकथन। नित्यं शिवपूजाया अकरणे प्रत्यवायकथनमुखेनावश्यिकाकथन। शिवपूजाधिकारिनिरूपण। स्त्रीशूद्राभ्यां प्रतिष्ठितलिङ्गस्पर्शे दोषकथन। रुद्राक्षव्यतिरेकेण शिवपूजने दोषकथन। त्रिपुण्ड्रविधिः। भस्मधारणविधिः। भस्मभेदानां वर्णभेदेन फलविशेषकथन। शरीरे लिङ्गाद्यङ्कनमाहात्म्यकीर्त्तन। तप्ताङ्कधारणे दोषकथन। नैमित्तिकादिभस्मस्नानविधि। रुद्राक्षलक्षणादिकथन। एकमुखादिरुद्राक्षमाहात्म्यकीर्त्तन। शिवस्य षोडशोपचारेण पूजाविधिः। बिल्वपत्रनिरूपण। पुष्पादिदानविधिः। लक्षबिल्वपत्रैः पूजनविधि। शिवपूजनयोग्यपुष्पादिनिरूपणं। पुष्पविशेषदाने फलविशेषकथन। लक्षपुष्पपूजाविधि। गन्धनिरूपण। जलनिरूपण। नैवेद्यनिरूपण। महानैवेद्यलक्षणकथनं। अभिषेकविधि। दक्षिणाविधि। नमस्कारविधिः। शिवपूजायामुद्दङ्कुखत्वमावश्यकमितिनिरूपण। निर्म्माल्यग्रहणविधि। प्रसादग्रहणाधिकारिनिरूपण। लिङ्गनिर्म्माणादिविधि। लिङ्गस्थापनविधि। तत्र शूद्रस्य नाधिकार इति निरूपण। प्रतिष्ठाकालादिनिरूपण। लिङ्गप्रतिष्ठाप्रयोगकीर्त्तन। जीर्णोद्धारविधि। अत्र प्रयोगकथनञ्च। लक्षपार्थिवलिङ्गप्रक्रियाकथन। काम्यपूजाविधिः। शैवव्रतविधि। उद्यापनविधानकथनञ्च। बौधायनोक्तनित्यपूजाविधानकीर्त्तनं। श्रीशूद्रयोर्नाममन्त्रेण पूजाविधानं। पूजाव्यतिक्रमे प्रायश्चित्तकीर्त्तनञ्च।

No 1945 पलपीयूषलता ।

Substance, country-made paper, 11, × 4 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page Extent, 95 s'lokas Character, Maithilí Date, ? Place of deposit, Naduyár-grám, Post Madhubani, Darbhángá, Pandit Manilála Jhá. Appearance, old. Prose and verse Correct

Pala-piyúsha-latá. A treatise on the canonical use of flesh-meat. By Madanamanohara, Mahámahopádhyáya, son of Madhusúdana, Mahámahopádhyáya, *Panditarája.* The work is divided into seven chapters fancifully named stavakas or "clusters of flowers." Contents: I, Propriety of offering flesh-meat to gods and the manes,—it ensures the fourfold blessing,—impropriety of guests not accepting flesh-meat II, Patina, rohita, and other kinds of fish fit for use. III, Turtles, sheep, &c., fit for food; opinion that sheep is fit for offering to Párvatí. IV, pigeons, peacocks, wild fowl, larks, dadhigríva, partridges and other land birds fit for food. Birds unfit for food, characteristics of kids fit for use. V, Spotted deer, black antelope, solid-hoofed boar, fit for food according to some; wild boars, though not solid-hoofed, fit for use; buffaloes fit for food in Nepal. VI, Characteristics of Várdhrínasa, castrated, white, old goat, and the kinds fit for food, meat of this animal especially fit for the gratification of Vishnu. VII, Opinion *that flesh-meat was fit for food only in former ages, refuted.* Days when flesh-meat should not be used, philosophy of sacrifices.

Beginning. संसारतापहतये हृदये निधाय श्रीरामचन्द्रचरणद्वयमादरेण ।
वाक्यानि सम्यगवधार्य्य मुनीश्वराणां मांसादिनिर्णयवचांसि विचारयामि ॥
येनाचार सतामुक्त सर्व्ववर्णाश्रमागत ।
चाद्यो ऽधिप स लोकानामाज्ञा तस्याश्रितु पलम ॥
तच यावन्मांसस्य दैवपित्र्यकर्म्मणि प्रतिपाद्यमानस्य पुरुषार्थचतुष्टये साधनत्वं
वेदसिद्ध, पशुयज्ञे वायव्यानारण्या पाम्याय ये इत्यादि । तेन देवा अयजन्त
इत्यन्तश्रुते । अग्नीषोमीय पशुमालभेत । वायव्य पशुमालभेत । इत्यादि ।

End. प्रवर्त्तको वापि निवर्त्तका वा जनस्य कस्याप्यहमस्मि यद्यपि ।
तथापि विचाररसिका प्रयत्नेन समालोकयितु यतन्ताम् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायपण्डितराजमधुसूदनात्मजमहामहोपाध्यायश्रीमदनमनो-
हररचितायां पलपीयूषलतायाः सप्तम स्तवक । गौरीपतिना लिखितमिदम् ॥

विषय । प्रथमस्तवके,—दैवपित्र्यकर्मणि दीयमानस्य मांसादेः पुरुषार्थचतुष्टयसाधनत्व कथन। श्राद्धादौ निमन्त्रितस्य मांसाद्यभोजने निन्दार्थवादकथनञ्च।

द्वितीयस्तवके,—पाठीनरोहितादिविहितमत्स्यनिरूपण।

तृतीयस्तवके,—कूर्मशशादीनां भक्ष्यत्वकथन। गेण्डस्तु पाक्षिक इति केषाञ्चिन्मत कीर्तनञ्च।

चतुर्थस्तवके,—चित्रग्रीवमयूरवनकुक्कुटादीनां स्थलचराणां पक्षिणां भक्ष्यत्व-कथन। भारद्वाज-दधिग्रीव-चकोरादीनां स्थलचराणां भक्ष्यत्वकथन। निषिद्ध पक्षिनिरूपण। विहितच्छागनिरूपणञ्च।

पञ्चमस्तवके,—चित्रमृग-कृष्णसार-एकशफवराहाणां भक्ष्यत्वनिरूपण। आरण्य-वराहोऽपि भक्ष्य इति केषाञ्चिन्मतकथनञ्च। नेपालदेश एव महिषो भक्ष्य नान्यत्रेतिनिरूपण।

षष्ठस्तवके,—वार्ध्रीणसलक्षणकथनपूर्वकं तस्य भक्ष्यत्वकीर्तन। यस्य विष्णुप्रीतिजनकत्वकथनञ्च।

सप्तमस्तवके,—मांसादिभक्षणविधिर्धर्मान्तरीय इति मतखण्डन। मांसभक्षणादौ निषिद्धदिनकथन। वैधहिंसाविवेचन।

No 1946 शान्तिरत्नम्।

Substance country made paper 12 × 4 inches Folia 29 Lines 6 on a page Extent 351 slokas Character Maithili Date Sal 1015 Place of deposit Navani grám Post Mádhepura Darbhanga Pandit Lala Jhá Appearance new Prose and verse Generally correct

Santiratna Rules for the reading of the Chandi section of the Markandeya Purána By Kumaresvara Bhatta son of Ramabhadra, grandson of Rajapa Bhatta great grandson of Rámesvara Bhatta

Beginning नत्वा सीतापतिं रामं भवाब्धितरणं तरिम्।

श्रुत्यस्मार्तां हितायैव शान्तिरत्नं वितन्यते॥

अथ सप्तशतीमन्त्र—पाठविधौ यत् फलं तत् प्रपञ्चः तद्वोऽस्तु ।

संकल्पपूर्वं संदृश्य न्यासादं सकलं क्रमात्॥

पठनाद्दुरितादाद्य सिद्धिरप्रोक्ति साधक। इत्यादि।

End विशेषतु मतत्तमिदयाप्तिः मरायनिष्ठे भेद।

श्रीमन्नारायणाख्यात समभजि विबुधो रामकृष्णाभिधान
सतस्तद्नु सर्व्वविद्याजलनिधिनिचुलीकारत कृष्णजन्मा ।
दृष्ट्वा नानानिबन्धान व्यरचयदतुल ग्रन्थमम्भोकराख्य (?)
पित्रा पादाब्जभृङ्गो रघुपतिपदयो सञ्चय प्राप्य यत्नात ॥
यो माड्तन्त्रमहार्णवकर्णधार शास्त्रान्तरेषु निखिलेषु च सम्यवेत्ता ।
यो ऽत्र श्रमोऽस्ति विहित कमलाकरेण प्रीतोऽस्तुनास्तु सुकृती युधरामकृष्ण ॥

Colophon इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारीणरामेश्वरभट्टसूनुनारायणभट्टसुतमीमांसकरामकृ-
ष्णभट्टात्मजकमलाकरभट्टकृत शान्तिरत्न समाप्तम् । शुभमस्तु । सवत १८९५ ।

विषय । चण्डीपाठविधिकथन । तत्र पूजाविधिकथन । पूजापद्धतिकथनञ्च ।

No 1947 जयलक्ष्मी: ।

Substance, country made paper 15 × 5 inchess Folia 130 Lines, 11 on a page Extent, 5 137 slokas Character, Nagara Date ? Place of d posit, Navani gram, Post Madhepura Darbhanga Pandit Lala Jha. Ap pearance new Prose Slightly correct

Jayalakshmi A commentary on the Svarodaya—a work on divination by the voice By Harivaṁsa Kavi

Beginning नति कृत्वा गणेशाय विघ्नविध्वसहेतवे ।
निर्व्विघ्नकृतिसार्थाय कमलापतये नम ॥
हरिवशकवि स्वार्थ न परार्थ स्वरोदये ।
व्याख्यान स्वकादीना स्वराणा नामजन्मना ॥
गुरुभ्यो बहुधा श्रुत्वा यथाज्ञान यथाधिया ।
जयलक्ष्मीर्मया टीका राज्ञीतुष्ट्या विरच्यते ॥
अथ कविर्मोक्षस्वरूप ब्रह्म नमस्करोति । अथवा नति । अथवा करचरणादि
सितलत्वादिरहित । इत्यादि ।

End फुल्लपद्मश्रवाजातिपुष्याणि मितमर्षणा ।
मध्याह्नमिति स्नान जीवस्य मुनिभाषितम ॥

Colophon इति श्रीहरिवशकविविरचिता स्वरोदयटीका जयलक्ष्मी समाप्ता ।

विषय । स्वरोदयाभिधानज्योतिर्निबन्धस्य व्याख्यानम् ।

No 1948 आह्निकसंक्षेप ।

Substance, country made paper 12 × 4 inches Folia 10 Lines 6 on a page Extent 175 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Navani gram Post Mádhepura, Darbhanga, Pandit Lala Jha. Appearance fresh Prose and verse Correct

Áhnika sañkshepa A summary of the rituals for daily worship according to the rules of the Yajur Veda. By Vámadeva Upadhyaya, compiled for the use of Lala Thakkura

Beginning आराध्य हरिपादाब्जं वामदेवेन धीमता ।
आह्निकं लिख्यते लालाठक्कुरस्य प्रमोदकं ।
ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थाय नेत्रे मुखञ्च प्रक्षाल्य मधुसूदनं चिन्तयेत । तद्यथा —
प्रातः स्मरामि भवभीतिमहार्त्तिशान्त्यै नारायणं गरुडवाहनमब्जनाभम् ।
ग्राहाभिभूतवरवारणमुक्तिहेतुं चक्रायुधं तरुणवारिजपत्रनेत्रम् ॥ इत्यादि ।

End ऋतुगमनेन च प्रीत स्नानेन पत्नी लाचमनमाचण शुद्ध्यति ।

Colophon इति सप्तुमर्द्दनहरिपरायणश्रीवामदेवोपाध्यायविरचितं श्रीलालाठक्कुरप्रमोदकं आह्निकसंक्षेपं समाप्तं ॥

विषय । यजुर्वेदिनां संक्षेपेण आह्निककृत्यनिरूपणम् ।

No 1949 यवनजातकम् ।

Substance, country made paper, 12 × 5 inches Folia 21 Lines 8 on a page Extent 461 slokas Character Maithili Date ? Place of deposit Navani gram Post Madhepura Darbhánga Paṇḍit Lála Jha Appearance fresh Verse Correct

Yavana jataka On horoscopy for women Anonymous

Beginning श्रीभारती गणपति रविचन्द्रभौमसौम्येन्द्रपूज्यभृगुभास्करिराहुकेतून् ।
नत्वा जनार्दनपितामहशङ्करांश्च स्त्रीं पुरन्ध्रिजननस्य फलं करोमि ॥
तथायनफलम् । ऐश्वर्य्ययशा + + कान्तियुक्ता धर्मोपयुक्ता मितधीः सुवेशा ।
नारी सदाचाररता प्रगल्भा सौम्यायने चन्द्रमुखी सुशीला ॥ इत्यादि ।

End सौभाग्ययोगे + विशालनेत्रा धन सदा भवेत् मङ्गलधर्म्मयुक्ता ।
च + + यामैरथ वानुभूते या राजपत्नी जनिता पुरस्त्री ॥

Colophon इति यवनजातके स्त्रीजातकं प्रथमाध्याय । शुभमस्तु ।

विषय । स्त्रीणां जातकनिरूपणम् ।

No 1950 साधकसर्व्वस्वम् ।

Substance country made paper 12 × 5 inches Folia 16 Lines 7 on a page Extent 219 slokas Character Nágara. Date ? Place of deposit Navání gram Post Madhepurá, Darbhanga Pandit Lala Jha Appearance new Prose and verse Incorrect

Sadhaka-sarasva Rituals for the worship of Vaṭukabhairava By Prananátha, of Malava

Beginning श्रीदेव्युवाच । भगवन् देवदेवेश रहस्य वटुकस्य मे ।
ब्रूहि येन वशीकुर्य्युः साधका भैरवं शिवम् ॥
श्रीशिव उवाच । शृणु देवि परं गोप्यं कथयामि सुशोभने ।
रहस्य सिद्धिदं साक्षाद् वटुकस्य महात्मनः ॥ इत्यादि ।

End विवारं प्रावयेद्‌विद्वान् देवाद्यादिरितीरिता ।
पद्यादि विधायैव पश्चाद्‌व्यजनमाचरेत् ॥

Colophon इति श्रीमालवीयप्राणनाथरचित साधकसर्व्वस्वे द्वितीयः परिच्छेदः समाप्तः ।
शुभमस्तु ।

विषयः । १ म परिच्छेदे वटुकस्य वीरसाधनविधिकथनं । तत्र प्रयोगकथनञ्च । वटुकभैरवस्य दीपविधिकथनं । मुद्राविधिकीर्त्तनं । २ य परिच्छेद,—शासनादिनिरूपणं । पद्यादिविधिकीर्त्तनञ्च ।

No 1951 कुसुमाञ्जलिप्रकाशप्रकाशिका ।

Substance country made paper 12 × 4 inches Folia 50 Line 21 on a page Extent 5,200 slokas Character Maithili Date Sk 1715 Place of deposit Naduyara grám Post Madhubani Darbhanga Pandit Kantu Jha Appearance fresh Prose Correct

Kusumanjali prakasa kasika A gloss on the commentary of Vardhamána on the Kusumanjali of Udayana By Bhagiratha Ṭhakkura The work of Udayana has been edited and translated into English by Dr E B Cowell

Beginning भावयद्वाक्षमताचनं कमनकारकान् ।
वन्दे सन्दत्तिमिरविध्वंसनिदिर मह ॥

य कैशोरे विश्वविख्यातकर्म्मा धर्म्माचार्य्यं श्रीमहादेवशर्म्मा ।
ततभोदर्य्यो वर्द्धमानस्य सूनौ भाव मघ सम्यगाविष्करोति ॥
कामद इति । काम काम्य काम्यत इति कर्म्मव्युत्पत्त्या । अथ च कामः कन्दर्प
इत्यन्नपि कामद इति विरोधद्योतनायापि । ज्ञानमय इत्यभिव्याप्तौ मयट् यथा
जलमयो देश इत्यत्र व्याप्तिश्च देशकालाभ्यां । इदश्चास्य ईश्वराभिन्नत्वपक्षे ।
अन्यथा शिवस्य सर्व्वारित्वेनानुपपत्तेः । स्थाणु स्थिर । स्थाणुर्दारुविशेषो ज्ञानमय
इति विरोधद्योतनायापि—इत्यादि ।

End किञ्चित प्रवक्तृकेति । ज्ञानस्य प्रबन्धार्थं इति नाध्यापकेभ्यार्योन्तरमिति ध्येयम् ॥
धीरा धरणिभवानी यमजनि चन्द्राद् भगीरथं तनयम् ।
तस्य कृतावतस्या मम्त कृत्यापराचरत ॥
आसीदनुपम शय्यो सचादेष कृतायणी ।
अनुजस्तस्य जलनाग इमा व्याख्या भगीरथः ॥

श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्य्येण धीमता ।
क्रियते विदुषां प्रीत्यै कल्पप्रदीपिका ॥
श्रीधाउमन्त्रभो ज्वलन वमनौ वायो दनो दितिजं पमन्तीन् ।
श्रीमं नदभो प्रणमामि कृत्वा राक्षसमाषां पुथयापकाशीम ॥
उड्डामरेश्वरीतन्त्रम फेत्कारी डामरी तथा ।
तथा च मालिनीतन्त्रे तेभ्य कालाचरादपि ॥
सिद्धयोगेश्वरीतन्त्राद् योगिनीजालसम्बरात् ।
सम्यक् तान् समालोक्य षट्कर्म्मविधिरुच्यते ॥ इत्यादि ।

End. गवां सुवर्णनिष्काणां भूमिं वा शस्यशालिनीम ।
सर्व्वशान्तिमवाप्नोति सर्व्वरक्षाकृत भवेत् ॥

Colophon इति श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्य्यकृत शान्तिकल्पप्रदीप समाप्त । सम्वत् । १८५१ । आषाढ शुदि ।

विषय । शान्ति-वश्य स्तम्भन विद्वेषोच्चाटन-मारणानां लक्षणकथन । तत्र वर्णादिभेदेन आसनादिनिरूपण । अभिचारविधिकीर्त्तन । तदुपशमनादिविधिकथनञ्च । ज्वरशान्तिविधि । मृतसञ्जीवनीविधानं । शूलरोगादिशान्तिविधान । आकर्षणविधिकथन । स्तम्भनकर्म्मावधिः । एवं विद्वेषणादीनां विधानकीर्त्तनञ्च ।

No 1954 योगरत्नमाला वृत्तिसहिता ।

Substance, country made paper 11 × 4 inches. Folia, 24 Lines, 12 on a page. Extent 705 slokas Character Nagara Date Sm 1895 Place of deposit, Nadiyar gram Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Manlala Jhá Appearance, fresh Generally correct

Yoga ratnamala alias *A'scharya ratnamala* Magical rites incantations and sorcery By Nagárjuna Acharya, with a commentary composed in *the Samvat year 1295 = A D 1238, by Gunákara, a S'vetambara* Yati Contents Rites and incantations for bringing persons under one s control, injuring enemies, making them absent minded, producing images of absent persons, making pictures cry, making oneself invisible, producing amusements, stopping the burning effect of fire, making water immoveable, producing hobgoblins, causing the falling of hairs, making arms innocuous, causing vagabondism, producing eclipses, bringing on frenzy, poisoning and its antidotes, jugglery

with balls, cure of quarternary fevers, exorcising devils, overcoming malific influences of demons, planets producing extraordinary lights, magic collyrium, moonlight, curing barrenness, producing sights of tigers, causing barrenness, multiplying objects, causing stoppage of several *secretions*, *causing colic*, *causing leprosy*, preventing longevity in cattle, causing abortion, blowing out lamps, cure for scorpion bites, preventing clouds from raining, producing magic pictures, jugglery with conch shells, destroying the firmness of busts, causing shrinking of particular parts of the body, causing hemorrhage, producing magic pustules, causing blindness, causing disputes, disappearing from the sight of people, causing exudations to flow from the temples *of fictile elephants*, *bringing on flowers and fruits on trees*, converting milk into butter converting whey into curds, bringing the dead to life, producing magic lights in darkness

Beginning टीका — गुरुचरणकमलयुगलं प्रणम्य नागार्जुनप्रणीतायाः ।
विवृतिं सुखावबुद्ध्यै वक्ष्येऽहं योगरत्नमालायाः ॥
इह शास्त्रारम्भे आचार्यनागार्जुनपादाः शिष्टसमयपालनार्थं शास्त्रस्यापारध्नाय
दर्शयितुं गुरुपादनतिं कुर्वन्त प्रथममार्यामाह । विमलेति ।
मूलम्,—विमलमतिकिरणनिकरप्रभिन्नपच्छिष्यकमलसंघात ।
सकलभुवनैकदीपा जयन्ति गुरुभास्करा भुवने ॥
सदाचारपदस्थैर्गुणमतरत्नाकरात समुद्धृत्य ।
ग्रथिता परिस्फुरन्ती नियन्त योगरत्नमालेयं ॥ इत्यादि ।

End. मूलम्,— आचार्ययोगरत्नमाला नागार्जुनविरचितानुभवसिद्धा ।
एकतजनहृदयदयिता समर्पिता श्वेतना जयति ॥ १५० ॥

Colophon इति श्रीनागार्जुनाचार्यविरचिता योगरत्नमाला समाप्ता ।
टीका,— आत्मस्मरणाय मया विवृता नागार्जुनप्रणीतस्य ।
आचार्यरत्नमाला कर्मेतनटवटीकान्त ॥
श्रीनृपविक्रमसमये द्वादशनवषडङ्कित वर्षे ।
रचिता गुणाकरेण श्वेताम्बरभिक्षुणा विवृतिः ॥
इति भद्रघटीयश्वेताम्बरपण्डितश्रीगुणाकरविरचिता नागार्जुनप्रणीतयोगरत्न-
मालाविवृतिः समाप्ता । सम्वत १८९५ । आश्विन शुदि ।

विषय । वशीकरणविधिकथन । विद्वेषणविधि । उच्चाटनविधि । स्तम्भनविधि । चित्र
रोदनविधि । स्तन्यदानविधि । कुतूहलजननविधि अग्निस्तम्भनविधि ।

श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्य्येण धीमता ।
क्रियते विदुषां प्रीत्यै कल्पपल्लवदीपिका ॥
श्रीधाउल्लन्तमी ज्वलन वमन्ती दृष्टि दहन्ती दितिज प्रसन्तीम ।
भीम नदन्तो प्रणमामि कृत्वा राक्ष्यमाणा बुधयोमकाञ्चीम ॥
उन्मत्तभैरवीतन्त्रम फेत्कारी डामरी तथा ।
तथा च मालिनीतन्त्र तेभ्यः कालोत्तरादपि ॥
सिद्धयोगेश्वरीतन्त्राद् योगिनीजालसम्बरात् ।
सर्व्वतन्त्रात् समाहृत्य षट्कर्म्मविधिरुच्यते ॥ इत्यादि ।

End. गवां सुवर्णनिष्काणां भूमिं वा शस्यशालिनीम ।
सर्व्वशान्तिमवाप्नोति सर्व्वरक्षाक्षतं भवेत् ॥

Colophon इति श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्य्यकृत शान्तिकल्पप्रदीपः समाप्तः । सं०वत ।
१८५९ । आषाढ शुदि ।

विषयः । शान्ति-वश्य स्तम्भन विद्वेषोच्चाटन-मारणानां लक्षणकथनं । तत्र वर्णादिभेदेन आसनादिनिरूपणं । अभिचारविधिकीर्त्तनं । तदुपशमनादिविधिकथनञ्च । ज्वरशान्तिविधिः । मृतसञ्जीवनीविधानं । शूलरोगादिशान्तिविधानं । आकर्षणविधिकथनं । स्तम्भनकर्म्मावधि । एवं विद्वेषणादीनां विधानकीर्त्तनञ्च ।

No 1954 योगरत्नमाला वृत्तिसहिता ।

Substance country made paper 11 × 4 inches. Folia, 24 Lines, 12 on a page Extent, 700 slokas Character, Nagara Date Sm 1805 Place of deposit, Nadujar gram Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Manilala Jhá Appearance, fresh Generally correct

Yoga ratnamala alias *Ascharya ratnamala* Magical rites, incantations and sorcery By Nagarjuna Acharya, with a commentary composed in the Samvat year 1295 = A D 1238, by Gunakara, a Svetambara Yati Contents Rites and incantations for bringing persons under one s control, injuring enemies, making them absent minded, producing images of absent persons, making pictures cry, making oneself invisible, producing amusements, stopping the burning effect of fire, making water immoveable, producing hobgoblins, causing the falling of hairs, making arms innocuous, causing vagabondism, producing eclipses, bringing on frenzy, poisoning and its antidotes, jugglery

with balls; cure of quarternary fevers; exorcising devils; overcoming malific influences of demons; planets producing extraordinary lights; magic collyrium; moonlight; curing barrenness; producing sights of tigers; causing barrenness; multiplying objects; causing stoppage of several secretions; causing colic; causing leprosy; preventing longevity in cattle; causing abortion; blowing out lamps; cure for scorpion bites; preventing clouds from raining; producing magic pictures; jugglery with conch-shells; destroying the firmness of busts; causing shrinking of particular parts of the body; causing hemorrhage; producing magic pustules; causing blindness; causing disputes; disappearing from the sight of people; causing exudations to flow from the temples of fictile elephants; bringing on flowers and fruits on trees; converting milk into butter; converting whey into curds; bringing the dead to life; producing magic lights in darkness.

Beginning. वृत्तेः,— गुरुचरणकमलयुगलं प्रणम्य नागार्जुनप्रणीतायाः ।
विवृतिं सुखावबुद्ध्यै वक्ष्येऽहं योगरत्नमालायाः ॥
इह शास्त्रारम्भे आचार्य्यनागार्जुनपादाः शिष्टसमयपालनार्थं शास्त्रस्योपादेयताञ्च
दर्शयितुं गुरुपादनतिं कुर्व्वन्तः प्रथममार्य्यामाहुः । विमलेति ।
मूलस्य,—विमलमतिकिरणनिकरप्रभिन्नभव्यकमलसंघाताः ।
सकलभुवनैकदीपा जयन्ति गुरुभास्करा भुवने ॥
स्वाचारपदस्थैर्गुरुमतरत्नाकरात् समुद्धृत्य ।
ग्रथिता परिस्फुरन्ती निबध्यते योगरत्नमालेयं ॥ इत्यादि ।

End. मूलस्य,— आचार्य्ययोगरत्नमाला नागार्जुनविरचितानुभवसिद्धा ।
सकलजनहृदयदयिता समर्पिता स्वचतो जयति ॥ १५० ॥

Colophon. इति श्रीनागार्जुनाचार्य्यविरचिता योगरत्नमाला समाप्ता ।
वृत्तेः,— आत्मस्मरणाय मया विवृता नागार्जुनप्रणीतेयं ।
आर्य्यारत्नमाला अर्पितनष्टदृष्टीकान्त ॥
श्रीनृपविक्रमसमये द्वादशनवषड्ङ्किते वर्षे ।
रचिता गुणाकरेण श्वेताम्बरभिक्षुणा विवृतिः ॥
इति सिद्धपटीयश्वेताम्बरपण्डितश्रीगुणाकरविरचिता नागार्जुनप्रणीतयोगरत्न-
मालावृत्तिः समाप्ता । संवत् १८९५ । आश्विन सुदि ।

विषयः । वशीकरणविधिकथनं । विद्वेषणविधिः । उच्चाटनविधिः । रूपदर्शनविधिः । चित्र-
रोदनविधिः । अन्नदानविधिः । कुतूहलजननविधिः । अग्निस्तम्भनविधिः ।

जन्तुस्तम्भनविधि । पिशाचीकरणविधि । लोमशातनविधि । मलस्तम्भविधि । देशान्तरभ्रमणविधि । अकालपुष्पदर्शनविधि । आवेशविधि । विषप्रयोगविधि । विषापहारविधि । गुटिकासिद्धिकथन । चातुर्थिकज्वरापहारविधि । भूतनाशनविधि । बन्धमोचनविधि । ज्योतिर्दर्शनविधि । खञ्जनविधि । श्रोत्राविधि । वन्ध्यापुत्रजननविधि । व्याघ्रदर्शनविधि । वन्ध्याकरणविधि । वृद्धिकरणविधि । शुक्रस्तम्भनविधि । स्थूलकरणविधि । कुष्ठीकरणविधि । काकघातादिगकरणविधि । गोधनजीवनविधि । गर्भमोचनविधि । दीपनिर्वाणविधि । वृश्चिकविषापहरणविधि । मेघादिजलस्तम्भविधि । पटगतचित्रदर्शनविधि । भद्रशत्र्वाकर्षणविधि । कुचनाशनविधि । खड्गविशेषसङ्कोचनविधि । रक्तप्रवाहनविधि । रात्रिमोहनधूपविधि । अन्धीकरणविधि । कलहकरणविधि । अन्तर्द्धानविधि । मन्त्रग्रहणसद्विधि । कुसुमफलपुष्पाकर्षणविधि । दुग्धस्य घृतापादनविधि । तक्रस्य दधिकरणविधि । मृतसञ्जीवनविधि । नारीपुरुषयुग्मवश्यमोचविधि । आसनवश्यविधि । अन्धकारे ज्योतिर्दर्शनविधि ।

No 1955 बालविवेकिनी ।

Substance country made paper, 12 × 8 inches Folia, 16 Lines 6 on a page. Extent, 300 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit Naduyara gram Post Madhubani Darbhanga, Pandit Manilala Jha Appearance, fresh Prose Correct

Bālavivekinī A commentary on Kalidasa's Srutabodha—a manual of versification By Tarachandra, a Kayastha

Beginning यत्पादुत्वैव समस्तदु खमखिलं सम्यग्विते दृश्विनो
यत्पादाम्बुजरजोजुषा न पुनराह्वर्भि लभन्त जना ।
यत्कीर्तिर्विमलीकरोति विमला मत्स्य लोकत्रयं
तं श्रीधरमनन्तमूर्त्यमनघं वन्दामहे सद्गुरुम् ॥
ताराचन्द्राभिधेन कायस्थेन च मतिमान् ।
क्रियते श्रुतबोधस्य टीका बालविवेकिनी ॥
छन्दोज्ञान कथं मे स्यादिति मया ।प्रियतमया परिपृष्टः कालिदासः छन्दोज्ञानं तत्प्रथम शास्त्रं छन्दोग्रन्थमिति । सो प्रश्नो यत्तस्य ज्ञाना कालिदासः कालिदासाम व्यादीनां छन्दसां लक्षणं प्रश्नप्रणालीतमेव । इत्यादि ।

End व्‌ श्रागे कृतबोधस्य गणवर्णविवचनम।

मत्कृतं नम मे छ्य्य परमात्मा प्रसीदतु ।

Colophon इति कायस्थकुलालङ्कारतारापचन्द्रकृता श्रुतबोधटीका बालविवकिनी समाप्ता।

विषय । कालिदासकृतश्रुतबोधाभिधानछन्दोग्रन्थस्य व्याख्यानम ।

No 1956 श्राचारादर्श ।

Substance, palm leaf, 13 × 2½ inches Folia 109 Lines, 5 on a page Extent 2430 s'lokas Character Maithili Date, ? Place of deposit, Pilkhoyad gram Post Madhubani Darbhanga Pandit Babu Jha another copy at Magrami gram, Post Madhubani Zillah Darbhanga, Pandit Chhoti Jha another copy at Benares Babu Haris'chandra. Appearance, old. Prose and verse Correct

Achâradars'a A digest of daily religious and *quasi* religious duties *Achara* By Sridatta, Mahamahopaddhyaya. It includes all the leading topics of Achara A commentary on this work had been noticed under No 1914 (*ante*, p 233)

Beginning दीव्यता रक्षणाय विबुधानन्ददायिपु ।

हरिरव्धिसुतावक्त्र घामपीती पुनातु व ॥

कदोराधावितायर्म इव वाजसनेयिना ।

निबध्यते निबन्धो यो धर्मशास्त्रनिबन्धिभि ॥

तत्र मनु । ब्राह्मे मुहूर्ते बुध्येत धर्मार्थौ चानुचिन्तयेत्। इत्यादि ।

End समूलवचनाभासो मीमांसान्यायनिर्णयः ।

श्रीदत्तन कृतावय आचार दर्पण छत ॥

दुष्टमपि सूक्त मे मन्वादिवचनान्वित ।

श्रपि धर्म्योदक तीर्थसलिलाभमत ग्रपि ॥

Colophon इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीदत्तकृत आचारादर्श समाप्त ।

विषय । प्रात कृत्यनिरूपणं। तत्र मूत्रपुरीषोत्सर्गविधिकथन। शौचविधिकथन। श्राचमनविधिकथन। श्राचमननिमित्तकथन। द्विराचमननिरूपणाथन। श्राचमनाङ्गत्वविधिकथनं। श्राचमनापवादकथन। दन्तधावन विधिकथनं। तत्र स्नाना दिविधिकथनं। अधिकारादिमहत्वं दानाभकथनकथनं। कमण्डलुधार्यादि-विधिकथनं। प्रभातप्रभृतमध्याह्नकथन च कमलपूजादिकमन ममतत्त्वकथन-

जलस्तम्भनविधिः । पिशाचीकरणविधि । होमप्रातनविधिः । मत्तस्तम्भविधिः । देशान्तरभ्रमणविधिः । अकालफलदर्शनविधिः । आवेशविधि । विषप्रयोगविधि । विषापहारविधि । गुटिकासिद्धिकथनं । चातुर्थिकज्वरापहारविधिः । भूतनाशनविधि । ग्रहमोचनविधि । ज्योतिर्दर्शनविधिः । अञ्जनविधिः । ज्योत्स्नाविधिः । वन्ध्यापुत्रजननविधिः । व्याघ्रदर्शनविधिः । वन्ध्याकरणविधिः । वृद्धिकरणविधि । शुक्रस्तम्भनविधिः । मूलकरणविधि । कुष्ठीकरणविधिः । काकघातोद्वेगकरणविधि । गोधनजीवनविधि । गर्भमोचनविधिः । दीपनिर्वाणविधिः । वृश्चिकविषापहरणविधिः । मेघादिजलस्तम्भविधिः । पटगतचित्रदर्शनविधि । मन्त्रशुक्त्याकर्षणविधिः । कुचनाशनविधिः । अङ्गविशेषपङ्कोच्चलनविधि । रक्तस्रावहरविधि । रात्रिमोचनधूपविधि । अन्धीकरणविधि । कलहकरणविधि । अन्तर्द्धानविधि । मन्मथगजमदविधिः । कुसुमफलपुष्पाकर्षणविधिः । दुग्धस्य घृतापादनविधि । तक्रस्य दधिकरणविधिः । मृतसञ्जीवनविधिः । नारीपुरुषमुखबन्धमोचनविधि । आसनबन्धविधि । अन्धकारे ज्योतिर्दर्शनविधिः ।

No 1955 बालविवेकिनी ।

Substance, country-made paper, 12 × 8 inches. Folia, 16 Lines, 6 on a page Extent, 360 ślokas Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Naduyára-grám, Post Madhubani, Darbhángá, Pandit, Manilála Jhá Appearance, fresh. Prose Correct.

Bálavivechini A commentary on Kálidása's Srutabodha—a manual of versification. By Taráchandra, a Káyastha.

Beginning. यत्स्मृत्यैव समस्तदुःखशमनं सम्पद्यते देहिना
यत्पादाम्बुजसेविनो न पुनरावृत्तिं लभन्ते जना ।
यत्कीर्त्तिर्विमलीकरोति विमला गङ्गेव लोकत्रयं
तं श्रीवल्लभसद्गुणाश्रयमनघं वन्देऽनवद्यं गुरुम् ॥
ताराचन्द्राभिधेयेन बालव्युत्पत्तिहेतवे ।
क्रियते श्रुतबोधस्य टीका बालविवेकिनी ॥
छन्दोज्ञानं कथं मे स्यादिति कयातिप्रियतमया परिपृष्टः कालिदासस्तत्तच्छन्दोपन्यासेन प्रत्यक्षमेवाह छन्दसामिति । तां प्रत्यये वक्ष्यमाणानां काव्यादिषु लोकप्रसिद्धानामार्यादीनां छन्दसां लक्षणमहं सम्प्रवक्ष्यामीत्यन्वय । इत्यादि ।

End	व्याख्याने श्रुतबोधस्य गणवर्णविवेचनम्।
	सत्रात तेन मे ह्यच्य परमात्मा प्रसीदतु ॥

Colophon	इति कायस्थकुलालङ्कारतारचन्द्रकृता श्रुतबोधटीका बालविनोदिनी समाप्ता।

विषय ।	कालिदासकृतश्रुतबोधाभिधानच्छन्दोग्रन्थस्य व्याख्यानम्।

No 1956 आचारादर्श. ।

Substance, palm leaf, 13 × 2½ inches Folia 109 Lines, 5 on a page Extent 2 430 s'lokas Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani Darbhanga Pandit Babu Jha, another copy at Mangrani gram, Post Madhubani Zillah Darbhanga, Pandit Chhoti Jhá, another copy at Benares, Babu Harischandra Appearance, old. Prose and verse Correct

Acharadars'a A digest of daily religious and *quasi* religious duties *Achara* By Sridatta Mahamahopaddhyaya It includes all the leading topics of Achara A commentary on this work had been noticed under No 1914 (*ante*, p 233)

Beginning	दीक्षिता स्तरयज्ञेषु विबुधानन्ददायिषु ।
	हरिरश्विसुतावक्त्र सामपीतो पुनातु व ॥
	श्रद्धाचारविधर्म इह वाजसनेयिना ।
	निबध्यते निबन्धा ये धर्मशास्त्रनिबन्धिभि ॥
	तत्र मनु । ब्राह्मे मुहूर्त्ते बुध्यत धर्मार्थौ चानुचिन्तयेत्। इत्यादि ।

End	समूलवचनाभोगो मीमांसान्यायनिर्मल ।
	श्रीदत्तन सतामष श्राचारे दर्पण कृत ॥
	दुष्कृतमपि कृत मे सन्मादृिवचनाश्रित ।
	श्रपि चर्मोदक तीर्थसलिलान्तर्गत शुचि ॥

Colophon	इति श्रीमन्महोपाध्यायश्रीदत्तकृत श्राचारादर्श समाप्त ।

विषय ।	प्रात कृत्यनिरूपणं । तत्र मूत्रपुरीषोत्सर्गविधिकथन । शौचविधिकथन । श्राचमनविधिकथनं । श्राचमननिमित्तकथन । द्विराचमननिमित्तकथन । श्राचमनानुकल्पविधिकथनं । श्राचमनापवादकथन । दन्तधावनविधिकथनं । प्रात स्नानादिविधिकथन । श्रचिरोदितसूर्य्यदर्शनमाहात्म्यादकथन । कृष्णप्रसाधनादिविधिकथनं । शुभाशुभदर्शनफलकीर्त्तन । ब्राह्मणब्राह्मणादिदर्शन नमस्कारकथ-

षताकथनं। तद्पाटादिविधिकथन। विशेषण स्नानविधिकथनं। सरोवरादौ स्नाने फलविशेषकथन। नदीलक्षणादिकथन। नैमित्तिकस्नानविधिकथन। अस्पृश्यस्पर्शने स्नानविधान। काम्यस्नानविधि। कात्यायनोक्तस्नानप्रयोगकथन। सन्ध्योपासनविधिकथन। जपादिविधिकथनं। कुशनिरूपण। तदाहरणकालादिनिर्णयश्च। उपवीतादिविधिकथनं। तर्पणविधिकथनं। जीवतपितृकनापि यमतर्पणपर्य्यन्त कर्त्तव्यमितिनिरूपण। देवतर्पणादिविधिकथन। कात्यायनोक्ततर्पणप्रयोगकथनं। तर्पणोत्तरकर्मनिरूपण। पूजादिप्रकारकथनं। देवपूजायां पूजाधारादिनिरूपण। पुष्पधूपादिनिरूपण। वैश्वदेवबलिकर्म्मविधिकथन। पञ्चयज्ञविधिकथन। नित्यश्राद्धविधिकथनं। तत्प्रयोगकथनञ्च। भिक्षादानादिविधिकथन। अतिथिपूजादिविधिकथन। भोजनविधिकथन। पङ्क्तिभोजनविधिकथन। भोजनोत्तरकर्म्मनिरूपण। शयनविधिकथन। दारोपगमनविधिकथनञ्च।

No 1907 शारीरकमीमांसान्यायसंग्रह।

Substance country made paper, 12 × 4 inches Folia, 5 Lines, 6 on a page Extent 1 139 s'lol as Character, Nágara Date, ? Place of deposit Pilkhoryad gram Post Madhubani Darbhanga, Pandit Babu Jhán ji a *Appearance, old Prose Correct.*

S'arira ka mi ma sa nyaya saṅgraha An epitome of the Vedánta doctrine, explaining briefly the leading topics of the different Adhikaranas, and supplying all the *pros* and *cons* By Prakasatma Yati

Beginning अथातो ब्रह्मजिज्ञासा। प्रणम्य प्रणतार्त्तीना हन्तार विष्णुमव्ययं।
शारीरकस्य सङ्क्षेपात् क्रियते न्यायसङ्ग्रह ॥
अत्र विधि खलु सर्व्वत्र विधिशास्त्रार्थेऽन्वेतोऽप्राप्तविषयतत्प्राप्यफलानुबन्धचयमध्य प्रतिपत्पर्य्यन्ता भवति। इत्यादि।

End तस्मात् कार्य्यब्रह्मप्राप्तिः सगुणविद्याविषयिकयमिति सिद्ध॥

Colophon इति श्रीभगवत्प्रकाशात्मविरचिते शारीरकमीमांसान्यायसङ्ग्रहे चतुर्थाध्यायस्य। चतुर्थे पादः। समाप्तश्चाय ग्रन्थ ॥

विषय। ब्रह्मसूत्रशङ्करभाष्यीयपूर्व्वपक्षोत्तरपक्षाधिकरणप्रतिपादितानामनेकसूत्राणां मध्ये नानाधिकरणप्रथमसूत्रपरिग्रहपूर्व्वक सङ्क्षेपेण धर्म्माधिकरणार्थनिरूपण।

No 1958 द्वैतनिर्णयप्रकाश ।

Substance, palm leaf, 12 × 2 inches Folia, 107 Lines, 5 on a page Extent 2,153 slokas Character Maithili Date, ? Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Babu Jhanjha Appearance, old. Prose and verse Correct

Dvaitanirnaya-prakasa A commentary on Vachaspati Mis'ra's work on duality, named Dvaitanirnaya By Madhusudana Misra, Mahamahopadhyaya

Beginning चञ्चलमप्यचलीकुर्व्वन्नचञ्चलानपि चालयन् ।
वृन्दावनविहारी लातु तापहारी हरिर्मम ॥
इति पादस्य रसनेति । शब्दानामौत्सर्गिकपरत्वमित्यादिपदसमभिव्याहारेण उपादाने गौरित्यादेः स्वरूपपरत्वस्य निरूढत्वादिति भाव । इत्यादि ।

End उपनयनकालनिर्णयः प्रार्थनायो,—यथा तत्तुचरितरत्नाकरलिखनाद्र हविर्दिनं निषिद्धमिति गम्यत ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीमधुसूदनमिश्रकृतो द्वैतनिर्णयप्रकाशः समाप्त ।

विषय । वाचस्पतिमिश्रकृतद्वैतनिर्णयस्य व्याख्यान, तदनुक्तार्थनिरूपणञ्च ।

No 1959 मीमांसापल्लव ।

Substance, country made paper 11 × 4 inches Folia 65 Lines 7 on a page Extent, 1 680 s'lokas Character Maithili Date Sk. 1667 Place of deposit, Pilkhoyad gram Post Madhubani Darbhanga Pandit Babu Jhánjha Appearance old Prose Correct

Mimansá pallava A dissertation on the philosophy of religious rites By Indrapati, Mahamahopadhyaya

Beginning जित्वा मधुसुरद्विष धृतवते वदान नियग्रां धरा-
मुद्दर्तुं कमठाकृति छतवते कालाकृति कुर्व्वते ।
देवारातिविदारणैर्दैत्यदमने मैत्री तनु बिभ्रत
विद्वद्वर्गवचाङ्‌मयाकृतिभृत तुभ्य नम श्रीपत ॥
सिद्धान्तसन्तानमधीत्य जैमिनर्मीमांसाल्पभाष्यस्य गुरोः प्रकाशात् ।
मद्येपतद्यालनमाचमपा नत्वा शिवामिन्द्रपति करोति ॥

य लेभे वधिमती देवी स्त्ररेवधिपतेः सुत।
स तनोति शिव नत्वा मीमांसारसपल्वल॥
स्वविवेका सिषिन्नाया मिश्ररेको धीरमर्थयति।
बालकखेलनच्छिन्नबुद्धा कोपो मयि त्याज्य ॥
इह खलु त्रिविधा विधयो भवन्तीति। इत्यादि।

End. तथा च नच रागप्राप्तनिषेधवत् भ्रान्तिप्राप्तस्य बाधमङ्गीकृत्य न विकल्प इति।

Colophon. इति महोपाध्यायश्रीमदिन्द्रपतिकृतं मीमांसापल्वलं समाप्तं। शाके १६१७।

विषय। विधिस्वरूपविवेचन। श्रुति-लिङ्ग-वाक्य प्रकरण-स्थान-समाख्याना स्वरूपादिनिरूपण। मन्त्राणामर्थप्रकाशकत्व शक्त्यैव न तु लक्षणयेतिनिरूपण। स्तोत्राणामदृष्टार्थकत्वनिरूपण। ऊहविवेचन। आवाहनमन्त्रादावनूहकथन। व्रत-श्राद्ध-याग-इष्टि दान स्नान पूजादीना प्रकृतिकथन। एकादशीप्रसङ्गेन काम्यापवासक्रमकीर्तनं। अधिकाराकाङ्क्षाभेदेन द्विविधप्रकरणनिरूपण। पार्वणश्राद्धप्रकृतिविवेचन। द्रव्यगुणादीना विरोधे द्रव्यादीनामुपादेयत्वनिरूपणं। सोमयागप्रकृतिविवेचनं। इष्टेरुत्सर्गेतिकर्तव्यताचिन्तनं। निषेधनिरूपण। परिसंख्यानिरूपणं। प्रधानस्य विकल्पनिरूपण। तस्य अनुकल्पचिन्तनञ्च। प्रधानाङ्गयोः सङ्कोचेन विरोधपरीहारसम्भवे अङ्गसङ्कोचस्यैव उचितत्वकथन। उद्देश्यविधेयतादिविवेचन। श्रुतिलिङ्गादीना बलाबलनिरूपण। अतिदेशनिरूपणञ्च।

No 1960 दिव्यदीपिका।

Substance, country-made paper, 14 × 4 *inches* Folia, 20 *Lines*, 6 *on a page* Extent, 600 slokas Character, Maithili Date, Sk 1694 Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Bibu Jhánjha Appearance, old Prose and verse Correct

Divya dipika A digest of the laws regarding oaths, affirmations, and ordeals By Damodara Thakkura The work was compiled under the auspices of Muhammad Shah

Beginning श्रीमहम्मदभूपालल्ब्धमानेन सर्वदा।
दामोदरेण क्रियते दिव्यानामथ निर्णय ॥
तत्र याज्ञवल्क्य। तुलाग्न्यापो विष कोषो दिव्यानीह विशुद्धये। इत्यादि।

End नाप्स्वाह चतुर्दशा प्रायश्चित्तपरीक्षणम्।

न परीक्षाऽधिमासे च शनिभौमदिने भवेत् ॥

Colophon इति दामोदरठक्कुरकृता दिव्यदीपिका सम्पूर्णा । शाके १६८४ ।

विषय । स्वल्पाभियोगे, धनाभियोगे, पातकाभियोगे च दिव्यविधानकीर्त्तनं । शीर्षकावष्टम्भादीनां लक्षणादिकथनं । तत्र महाभियोगे ग्रहिदातुरिच्छाया मिथोवाद विनापि दिव्यकरणावश्यकताकथनं । अपराधविशेषे तण्डुलकोषादिप्रयोगविधिकीर्त्तनं । सर्व्वदिव्यसाधारणेतिकर्त्तव्यताकथनं । वर्णविशेषेण परीक्षाविशेषविधिकथनं । तुलादौ प्रत्यकमितिकर्त्तव्यतानिरूपणं । वर्णविशेषेण परीक्षास्थानादिनिरूपणं । परीक्षाविषये प्राड्विवाकलक्षणकथनं । धनञ्जविष काम-तण्डुल तप्तमाषादिना परीक्षाप्रकारकथनं । धर्म्माधर्म्मपरीक्षाविधिकथनं । फालविधिकथनं । विविधशपथविधिकथनं । परीक्षादिकालनिरूपणञ्च ।

No 1961 पदार्थधर्मसङ्ग्रह ।

Substance, country made paper, 12 × 4 inches Folia 40 Lines, 7 on a page. Extent, 949 slokas Character, Maithili Date ? Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani Darbhanga, Pandit Babu Jhanjha Appearance, new Prose Correct

Padartha dharma sangraha An elementary exposition of the categories of the Vaiseshika doctrine By Prasastapada. This work is distinct from the author's commentary on the Vaiseshika Aphorisms which is popularly called *Prasastopada bhashya, or Dravya-bhashya*

Beginning प्रणम्य हेतुमीश्वरं मुनिं कणादमन्वतः ।
पदार्थधर्म्मसङ्ग्रहः प्रवक्ष्यते महोदयः ॥
द्रव्यगुणकर्म्मसामान्यविशेषसमवायानां षण्णां पदार्थानां साधर्म्म्यवैधर्म्म्याभ्यां तत्त्वज्ञानान्निःश्रेयसाधिगमः । तच्चेश्वरचोदनाभिव्यक्ताद्धर्म्मादेव । अथ के द्रव्यादयः पदार्थाः किञ्च तेषां साधर्म्म्यवैधर्म्म्यञ्चेति । इत्यादि ।

End. तस्मात्कारणसमवायी धर्मः, अतीन्द्रियः, कणादीनामिव पृथगुपलब्ध्यभावात् सात्म्य समभेदत्वाभावाच्च तस्मादिह बुद्धिसमुत्पादः समवाय इति सिद्धम् ।

Colophon समाप्तश्चायं ग्रन्थः प्रकरणं कृतिरियं प्रशस्तपादपादानाम् ॥

विषय । वैशेषिकशास्त्रसम्मतानां द्रव्यगुणकर्म्मादीनां लक्षणकथनं । साधर्म्म्यवैधर्म्म्यादिनिरूपणञ्च ।

No. 1962. पदार्थीयदिव्यचक्षुः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 48. Lines, 8 on a page. Extent, 1,016 s'lokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Pilkhoyád grám, Post Madhubaní, Darbhangá, Pandit Babu Jhánjhá. Appearance, new. Prose. Correct.

Padárthíya-divya-chakshu. An elementary exposition of the categories of the Nyáya Philosophy. By Umápati Upádhyáya, son of Ratnapati Upadhyáya.

Beginning. रत्नावतीरत्नपत्योः पित्रोः पूर्व्वतपोबलात् ।
ध्यातनौमि पदार्थीयदिव्यचक्षुरुमापति ॥
द्रव्यगुणकर्म्मसामान्यविशेषसमवायाभावाः पदार्थाः सप्त । पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाश-कालदिगात्ममनांसि द्रव्याणि नव । रूपरसगन्धस्पर्शसंख्यापरिमाणपृथक्त्वसंयोग-विभागपरत्वापरत्वगुरुत्वद्रवत्वस्नेहसंस्कारशब्दबुद्धिसुखदुःखेच्छाद्वेषप्रयत्नधर्म्माधर्म्मा गुणाश्चतुर्विंशति । इत्यादि ।

End. विभागनाशकतायाश्च विनिगमकस्य चासम्भवेन सर्व्वैर्जात्यनाशकेऽत्यन्तगौरवा-दितिसंक्षेपः । इति द्रव्यनाशदर्शनं ।

Colophon. इति वेदवेदाङ्गपारगश्रीरत्नपत्युपाध्यायात्मजश्रीमदुमापति उपाध्यायविरचितं पदार्थीयदिव्यचक्षुः सम्पूर्णं ।

विषय । द्रव्यगुणकर्म्मसामान्यविशेषसमवायाभावरूपसप्तपदार्थनिरूपणं । एतन्न्यूनाधिकत्व-शङ्कानिरसनञ्च ।

No. 1963 द्रव्यकिरणावलीप्रकाशः ।

Substance, palm leaf, 11 × 2 inches, Folia, 99. Lines, 6 on a page. Extent, 3,359 s'lokas. Character, Maithili. Date, L S 421. Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Babu Jhanjhá. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Dravya-kiranávali-prakáśa. A commentary on Udayana Acharya's Dravya-kiranávali—a treatise on the Nyáya doctrine. By Vardhamána, Mahámahopádhyáya, son of Gangeśvara.

Beginning मिलन्मन्दाकिनीमञ्जीदामां मूर्ध्नि पुरद्विष ।
विश्ववीजाङ्कुरप्रख्या वैधवी ता कला नम ॥
कर्त्तव्यविघ्नविघातकं रविनमस्कार निबध्नाति । विधेति । यद्दितिसामान्यतोऽपि
कर्तृनिर्देश विद्याविद्ययो सन्ध्यारजनीभ्या रूपता + + + ता लभ्यते ।
विद्येव या पूर्वसन्ध्या तदुदयेदेकाद्विद्येव या रजनी ततयो यति यदुदति
उदयगिरिशिखरमधिरोहति । सन्ध्या च रात्रेर्न भागविशेष । निरन्तरद्वीपव-
र्तिरविरश्मिजालस्य कालविभागस्य रात्रिकाल सन्ध्यायाश्चाच द्वीपे कतिपयतल-
सत्त्वात् । अत एव रात्रिसन्ध्ययो धर्मशास्त्रे पृथगभिधान । इत्यादि ।

End. यस्तर्कतन्त्रशतपत्रसहस्ररश्मिर्गङ्गेश्वरः सुकविकैरवकाननेन्दुः ।
तस्यात्मतोऽतिगहना किरणावली ता प्राकाशयत कृतिमुदे बुधवर्द्धमान ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीगङ्गेश्वरात्मजमहामहोपाध्यायश्रीवर्द्धमानविरचिता द्रव्य
किरणावलीप्रकाश सम्पूर्ण इति । लर्स ४२१ ।

विषय । उदयनाचार्यकृतद्रव्यकिरणावलीग्रन्थस्य व्याख्यान ।

No 1964 कुमारव्याख्यासुधा ।

Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches Folia, 190 Lines 5 on a page Extent, 3,198 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, *Pilkhoyad gram*, *Post* Madhubani, Darbhanga Pandit Babu Jhanjha. Appearance, old, decayed. Prose Correct

Kumáravyakhyá-sudhá. A commentary on Kálidasa's Kumarasambhava—an epic poem By Raghupati The commentary extends to the 8th canto of the work, though an opinion seems to prevail that Kalidasa stopped his work at the close of the 7th canto

Beginning ——— स्फिर सञ्जातविषमजटा
सम्यग्गूढ नवीन + + + + + चन्द्रोपधीवासम् ।
देवानयसुरेन्द्र + + मुकुटप्रत्युप्तरत्नविधि
प्रोद्भिन्नामलपद्मखचलिधरत्ना पातु गङ्गाधर ॥
+ + + + + विदुषे कृतात टीका प्रसिद्धार्थनिरुद्धिद्धा ।
इयन्तु गूढार्थविवेचनाय वितन्यते श्रीरघुणा प्रयत्नात् ॥
परन्तोषविधौ दृचा कृतिभि स्त्रियते कृति ।
अस्माकन्तु स्वाद्गतऊर्जनाञ्जनकारणं ॥

इह तावत सकलसुरसार्थं दुर्द्धर्षतारकाख्यमहासुरपराभूतत्रैलोक्यार्थकदर्थापनोदाय कुमारजन्म। तस्य च पार्व्वतीनन्दनत्वात् तस्या अपि हिमालयसुतात्वेन हिमालयादिवर्णनरूपवस्तुनिर्देशं महाकविचक्रचूडामणि कालिदासमिश्र कुमारसम्भवकाव्येन प्रारभते। तथा च दण्डी। सर्गबन्धो महाकाव्यमित्यादि प्रसिद्धमेव। सरस्वतीकण्ठाभरणेऽप्युक्तं। निर्दोषं गुणवत्काव्यमलङ्कारैरलङ्कृतं। — — — — — अस्तीति। उत्तरस्यां दिशि। इत्यादि।

End श्लोकस्यास्य मालिनीच्छन्दः। तल्लक्षणञ्च। ननमयययुतेयं मालिनी भोगिलोकैः॥

Colophon इति कुमारव्याख्यासुधाया श्रीरघुपतिविरचिताया सुरतवर्णनो नामाष्टम सर्ग सम्पूर्णं। शुभमस्तु।

विषय। कालिदासकृतकुमारसम्भवकाव्यस्य अष्टमसर्गान्त व्याख्यान॥

No 1965 प्रायश्चित्तप्रदीपः।

Substance, palm leaf, 12 × 2 inches Folia, 86 Lines 5 on a page Extent, 1 593 slokas. Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Pilkhoyad grám Post Madhubaní Darbhanga Pandit Babu Jhanjha Appearance, old Prose and verse Correct

Prayaschitta pradipa A digest of the laws regarding expiations for various offences By S'ankara Misra son of Bhavanátha Misra, Mahamahopadhyáya Contents The philosophy of expiation Differences in expiations on account of differences of age, sex and condition of offenders Shaving off the hair of the head as an expiation, prohibited in the case of learned men Rules for calculating the price of cattle when the gift of it is prescribed as an expiation but it cannot be had Rules for the expiatory rite called Prajápatya Expiation on the part of a Bráhman owner for the killing of cows Observances enjoined for the day preceding the day of expiation Expiation for the killing of pregnant cows Expiation for accidental death of cows Expiation for killing by one act more than one cow Expiation for killing of one cow by several persons Expiation for the death of cattle resulting from neglect in keeping them. Accusation of killing a cow Expiation for selling cattle Expiation for castrating cattle Brief notes on expiations for killing Bráhmans, drinking spirituous liquors, and other heinous offences Expiation for eating forbidden food Expiations for incestuous connexions Time meet for expiations

Beginning. ऊर्द्धबद्धजटाजूटक्रोड़क्रीड़त्सुरापगं ।
नमामि यामिनीकान्तकान्तभालस्थलं हरं ॥
अथ प्रायश्चित्तस्वरूपं निरूप्यते । तत्र हारीतः । प्रयतत्वाद्दोपचितमित्यादि ।

End. अत एव रात्रौ कथमपि प्रायश्चित्तं कर्त्तुं न शक्यते इति सुधीभिश्चिन्तनीयं ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायमिश्रश्रीमदनाथात्मजमिश्रश्रीशङ्करकृतः प्रायश्चित्तप्रदीपः समाप्तः ।

विषयः । प्रायश्चित्तस्वरूपविवेचनं । बाल्यादिभेदेन प्रायश्चित्तविधिकथनं । विद्वदादीनां मुण्डनादिनिषेधः । धेनुमूल्यनिर्णयः । प्राजापत्यादिव्रतनिर्णयः । ब्राह्मणस्वामिकादिगोवधप्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्तपूर्व्वकृत्यनिरूपणं । गर्भिण्यादिगोवधप्रायश्चित्तं । गवां निपातने प्रायश्चित्तकथनं । एकप्रयत्नकृतबहुगोवधप्रायश्चित्तकथन । बहुकर्त्तृकैकगोवधप्रायश्चित्तं । अपालननिमित्तगोवधप्रायश्चित्तकथनं । गोवधापवादकथनं । गोविक्रयादिप्रायश्चित्तं । शुष्कगोपणादिप्रायश्चित्तकथनं । संक्षेपेण ब्रह्महत्या-सुरापानादीनां प्रायश्चित्तकथनं । अभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तकथनं । अगम्यागमनादिप्रायश्चित्तकथनं । प्रायश्चित्तकालनिरूपणञ्च ।

No. 1966. रसदीपिका ।

Substance, palm-leaf, 11 × 1½ inches. Folia, 56. Lines, 5 on a page. Extent, 978 *s*lokas. Character, Maithilí Date, ? Place of deposit Pilkhoyád-grám, Post Madhubani, Darbhángá, Pandit Babu Jhánjhá. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Rasa-dípiká. A commentary on the 'Meghadúta' of Kálidása. By Jagaddhara, Mahámahopádhyáya.

Beginning. नद्धाख्यानरत्नमालये गुरुभुजोत्कालकूटोत्कम-
कल्माषामलविभूतयेऽमलकरस्तत्कामयष्टौ श्रिया ।
तत्त्वार्थावतदर्पदर्पणविधौ यस्मिन् मयूराम्भो-
नित्यं किङ्करदङ्कराय विभवे तस्मै नमः शम्भवे ॥
अभ्योऽस्तु हरयं कोपान् भवनं पाणिनेर्मत ।
विभाव्य क्रियते टीका श्रीमज्जगद्धरेण वा ॥
मम कालिदासकविनिर्म्मितमस्य काव्य
टीका यथाप्यमितमापि विभज्यते यत् ।
यावद दुर्ज्जनजनस्य भवत प्रीतदुर्षे पदं पदमिवाह्वयति गर्भं ।

इह तावदेवं श्रूयते यस्मानमे सरसि कनककमलकाननरक्षणाय धनाध्यक्षेण यक्ष एको नियुक्त । स च कदाचिदतिविषमकुसुमबाणबाणवेदनादीनमनसा निजमानिनीमानापनोदनाकूत भावयतीति विभावितचेतसा मम नियोगोऽवधीरित इति तयैव समेकवत्सर तव वियोगो भवत्विति त शप्तवानिति । तामेता प्रसिद्धिमनुबध्य कालिदासमिश्रः खण्डकाव्य कर्त्तुमुपक्रमत । कश्चिदित्यादि ।

End नानालङ्कृतसुन्दरीरसवशा नानागुणाना निधि-
र्नानाभावविभावनैकचतुरा नानार्थसम्बोधिनी।
तत्तद्दूषणशून्यतोज्ज्वलतनूरन्याङ्गनेव स्थिरा
टीकेय परिशीलयन्तु कृतिनस्तेभ्यो मतिर्मामकी ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायश्रीजगद्धरविरचिता रसदीपिका समाप्ता।

विषयः । कालिदासकृतमेघदूतकाव्यस्य व्याख्यान ।

No 1967 गोभिलगृह्यभाष्य ।

Substance, palm leaf, 11 × 2 inches Folia, 201 Lines, 6 on a page Extent, 4060 slokas Character, Maithili Date, L S 431 Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Babu Jhanjha Appearance, old. Prose Correct

Gobhila-grihya bhashya A commentary on the Grihya Aphorisms of Gobhila By Narayana, son of Mahabala The extent of the work is described to be *4,960 slokas*

Beginning विश्वस्य कारण विष्णु प्रणम्य क्रियते मया ।
गृह्याख्यायाः सूत्रेर्भाष्य विवेकार्थमशेषतः ॥
अथातो गृह्याकर्म्माण्युपदेक्ष्याम । अथ कोऽस्य सम्बन्ध । उच्यते धर्म्मार्थकाममोक्षा इतीत्यखिल पुरुषार्थे । तेषा धर्म्म प्रधान । तन्मूलावयकामौ । तथा च व्यास । इत्यादि ।

End यस्य कीर्त्तिरकीर्त्तिलङ्घानिमद्यापि नर्त्तति ।
महाबलः सुविख्यातो वासुदेवसुतोऽभवत ।
नारायणाख्यस्तस्यापि नारायण इवापर ।
पुत्रो महाबलस्याभूत् सदा स्वाध्यायवत्सल ॥
तेन सन्देहनाशाय कर्म्मणा तुष्टिकृत्तता ।
गोभिलाचार्य्यगीताया सूत्रेर्भाष्यमिद कृत ॥

नदे + + + + द्वैर्विचैर्गृह्यद्वृत्तिभि ।
कलापद्दौ विद्यालमास्य सदनुकम्पया ॥
न चात्तीव कर्त्तव्य दोपदृष्टिपर मन ।
दोषा ह्यविद्यमानाऽपि दुर्बुद्धीना प्रकाशते ॥
स्वाभिप्रायेण हि मया किञ्चिदप्यत्र नेरित ।
प्रधानवाक्या नालोच्य कल्पनत्यादिमाभ्यथा ॥
यद्यत्र साधु तत्साधु यच्चासाधु क्वचित् क्षत ।
सतामास्याज्ञमदागात साधु तद् भवति ध्रुव ॥
नदीपतेः पय सर्व्व यथा + + नुपीयत ।
बलाहकमुखस्पृष्ट तदव स्वादुतामियात ॥
साध्व्यसाधुना गच्छदसता मुखमङ्गात ।
यथा + + मपेय स्यात् भरिद्म्भस्तु सागरे ॥
अत्र श्लोकसहस्राणि चतु पञ्चशतानि च ।
षट् षष्टिश्च तथा श्लोका सख्या नारायणोदिता ॥
+ + + + + +

Colophon इति श्रीमद्गोभिलाचार्य्यविरचितगृह्यभाष्ये चतुर्थे प्रपाठक परिपूर्ण इति ॥ लस ४३१ ज्येष्ठमास ।

विषय । गोभिलगृह्यसूत्रस्य व्याख्यान ।

No 1968 किरणावली ।

Substance palm leaf 12 × 1½ inches Folia 80 Lines 5 on a page Extent 1938 s'lokas, Character Maithili Date, L S E 568 Place of deposit, Pilkhoyad gram, Post Madhubani, Darbhánga Pandit Babu Jhaqjha Appearance, old. Prose Correct.

Kiranavali. A brief exposition of the categories of the Vaiseshika doctrine By Udayana Acharya A commentary on this work has been noticed under No 1080, Vol III, p 50 The text itself is accepted as a commentary on the Padárthoddesa of Prasastapada Acharya Mr Hall says that Udayana compiled only two books. Hall s Contributions, p 65

Beginning विश्वानस्यादयादकादविद्यारजनीचये ।
यदुदेति नमस्तस्मै कस्मैचदपि तत्त्विषे ॥

यतो द्रव्य गुणा कर्म्म तथा जाति परापरा ।
विशेषाः समवाया वा तमीयरमुपास्महे ॥
अर्थानां प्रविवेचनाय जगतामन्तस्तम शान्तये-
सन्मार्गस्य विलोकनाय गमय लोकस्य यार्थार्थिन ।
तन्नामसमूतभीतय इमां विद्यावतां प्रीतये,
व्याजेने किरणावलीमुदयन सत्तर्कतेजोमयो ॥
अतिविरसमसारं मानवार्त्तां विहीनं प्रविततवक्रवेलप्रक्रियाजालदुष्ट ।
उदधिममनन्त तत्वमेतद्ददन्ति प्रबलजनधियो ये तेऽनुकम्प्यास्त एते ॥
शास्त्रारम्भे सदाचारपरम्परापरिप्राप्ततया कायवाङ्मनोभि छत परापरगुरु
नमस्कार शिष्यान् शिक्षायतुमादो निबध्नाति प्रणम्येति। कर्त्तव्यापेक्षया प्रणामस्य
पूर्व्वकालत्वात् क्तानिर्द्देश । इत्यादि ।

End. न हि मूर्त्तत्वमात्रेण क्रिया इत्यत आह प्रयत्नादृष्टपरिग्रहादिति । क्वचित प्रयत्न-
परिग्रहात् क्वचिददृष्टपरिग्रहादित्यर्थः ॥

Colophon इतिशब्दाद्द्रव्यपरिसमाप्तौ । इत्युदयनाचार्य्यविरचितायां किरणावल्यां द्रव्य-
पदार्थ समाप्त इति । लस ५६८ ॥

वषय । प्रशस्तपादाचार्य्यकृतस्य वैशेषिकसूत्रसविशयाख्यानरूपस्य पदार्थधर्म्मसङ्ग्रहाभि-
धानस्य ग्रन्थस्य द्रव्यपदार्थविवेचनांश व्याख्यानं ।

No 1969 आरव्ययामिनीप्रथमखण्ड ।

Substance, country made yellow paper, 11 × 5 inches Folia, 475 Lines 9—10 on a page Extent 15,841 slokas Character, Nagarí. Date, Sk 1800 Place of deposit Madhubani Darbhanga, G. A Grierson, Esq, C S Appearance new Prose and verse Incorrect

Arabyayamini A translation from the English of the Tales of the "Arabian Nights Entertainments". By Jagadbandhu Sarma The work extends to the first fifty nights, and was prepared under the patronage of the late Raja Sambhuchandra, a zamindar of Kákiniya, in the district of Rangpur It must have been prepared within the last fifteen or twenty years

Beginning. शान्त तुरीयमद्वैत शिव ब्रह्म सनातन ।
अनन्त चिन्मय नौमि सान्द्रानन्दं परात्पर ॥
सान्द्रानन्दप्रदा या कलुषचयहरा चामरीपीठसंस्था
निर्गतम्नीरजद्या निखिलभयहरा भीमरूपा सुरूपा ।

भूगोलोकाभिधान नरपतिनगर सर्व्वत पाति पूर्णा
तस्या आनन्दमय्या पदकमलयुगेऽभीष्टसिद्धै प्रणाम ॥

— — — — — — — —

भूपं श्रीशम्भुचन्द्रो गुणिगणगणित पण्डित श्रीयुत +
भूगालोकाभिधाने + तनगरसमे काकिनापत्तनऽस्मिन् ।
दीनानां दैन्यरोगान गदमिव+धनान् दापयन् दुर्गतेभ्यो-
नित्यं धन्वन्तरे+ सुविमलयशसा नाशयन भाति भूमौ ॥

— — — — — — — —।

तस्य भूपतिवर्य्यस्य छपाछन्दवशम्बद ।
आदशेन सभया + विक्रमाख्यपुरस्थित ॥
श्रीजगद्बन्धुविप्रोऽहं राज्ञाज्ञया प्रवर्त्तित ।
सन्दर्भरचने तस्मिन निर्लज्ज इव साम्प्रत ॥

— — — — — —

श्रीगुरो करुणासङ्गाद् भूपवाक्याद्दिय भूवि । ·
आख्यायिनी भातु जनामोदविवर्द्धिका ॥
पुरा किञ्चाभिषमसमवायमयसुमशोभितविलसितकुसुमकुलचलितमधुव्रतस-
चयमञ्जुलगुञ्जितभाषितमनोरञ्जितकोकिलकुलवपित—इत्यादि ।

End. यकाण्डधरणीतल भवति यस्य भूपस्य भो
मनुष्यनिवहै सदा प्रथितकीर्त्तिसङ्कीर्त्तन ।
स्वपस्य विमल यशो लसति नाथ नित्य यथा
सुपूर्णरजनीपति शरदि भाति नि सन्निभः॥
श्रीमत्श्रीशम्भुचन्द्रा नरपतितिलक सर्व्वदेशप्रसिद्ध
काकीनाया नगर्य्यां विलसति सुकृती योऽनिशीमान् वरीयान् ।
आर आर तदाज्ञां तनुत इति मुदा श्रीजगद्बन्धुविप्रा-
विद्याऽख्या पुस्तिकाया निजगुणवशत चामयेदापसङ्गान ॥

Colophon. इत्याख्यायिन्या सचरीपारसवत्यादिसम्वादे प्रथमखण्ड नाम पञ्चदशाध्याय सर्गः ॥ शुभ भूयात । शाके १८०० ।

विषयः । (स्वेच्छभाषीयाख्यायिनीग्रन्थाद्ध्वनारितोऽयं ग्रन्थ)। तत्र प्रथमे सर्गे,— पारस्यदेशे सचरीपार सदाजनारायोबत्यादिकथन । तत्र सञ्चतभाषया पा रसिकशब्दाना बुत्पत्तिकथनञ्च । तयाराख्याभिरूकादिवर्णनं । मदजिनाथस्य भार्य्याया व्यभिचारादिवर्णनञ्च । २ये सर्गे,—सदजिनाथस्य दुःखितादिवि-

रणकीर्त्तन। सहरीपारस्य स्वगयादिवृत्तान्तकथन। २ ये सर्गे,—सहजिनाण-सहरीपारयोरन्योन्य दर्शनन अनुतापादिवर्णन। सहरीपारमन्त्रिणा वृत्तान्तकथन। कापिपुत्रपस्य वृत्तान्तकथन। सहरीपार सहजिनाणयोराध्यदर्शनपूर्व्वक भमणवृत्तान्तकथन। चतुर्थादि-सर्गे,—उभयोर्दैत्यदर्शनविवरण। प्रसुप्ते दैत्येनाभ्यां दैत्यकामिनीप्रसादनात् अङ्गुरीयप्राप्तिकथन। स्वदेशगमनपूर्व्वक प्रत्यक्षविवाहवर्णनादिक।

No 1970 अद्वैतदीपिका, द्वितीयपरिच्छेदः।

Substance, country made paper, 12 × 3 inches Folia, 58 Lines, 8 on a page Extent, 1 668 ślokas Character, Maithilí, Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Kanái Jha Appearance, old Prose Correct

Advaita dipika A dissertation on the non-dual theory of the Vedantists in refutation of the Nyáya doctrine of the duality of the soul By Nrisimha Asrama, pupil of Jagannátha Asrama The codex comprises only the second book of the work Hall's Contributions, p 107

Beginning नरहरिवपुषा यो दारयन दानवोरः प्रकटयति पुमर्थौ भेदहृष्टाविनोत्रः।
निजगुणमदमायासावमावादिभेदो गुरुतरदयया मा पातु लक्ष्मीमदाय॥
अगन्नाथाश्रमस्मर्नाथिव चरणरेणव वाचामगोचरोऽयर्थं मूकं वाचालयन्ति मां॥
अथास्य परमादिभाग परीक्ष्यते। तत्र जीवपरयोः स्वाभाविको भेदः पारमार्थिक इति केचित। इत्यादि।

End. तदुक्तं सर्व्वं वस्तु ज्ञाततयाऽज्ञाततया वा साक्षिचैतन्यस्य विषय इति। भगवान्।
भिन्नाविवषयाधारमज्ञान भेदविभ्रमे।
हेतुर्दर्पणवत्तस्य निरासो ब्रह्मत्वता॥
यस्मादयां ज्ञानभूत मदानन्दैकविग्रह।
हरिरप्यद्वमीयानं तं भज यदवोत्तम॥

Colophon इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यभगवज्जगन्नाथाश्रमश्रीचरणशिष्यश्रीनृसिंहाश्रमकृताद्वैतदीपिकायां विभागप्रक्रियाख्ये द्वितीय परिच्छेदः समाप्तः।

विषयः। प्रथमपरिच्छेदोनास्ति। द्वितीये तु,—जीवपरयोः पारमार्थिक औपाधिको वा भेद इति जिज्ञासायां प्रत्यक्ष नावजीवब्रह्मणोर्भेद प्रमाणं, नापि सर्व्वेभ्यो नाऽ

निर्दुष्ट इत्यनभवात। तथा अनुमानमपि जीवब्रह्मभेदे प्रमाण तथाहि ब्रह्म-
जीवप्रतियोगिकधर्म्मिसमासमानसत्ताकभेदवत दुःखाननभविट्ठत्वात अधानत्वात्
अप्रमादित्वाच्च घटवत जीवा ब्रह्मप्रतियोगिकधर्म्मिसमासमानसत्ताकभेदवान च-
सर्व्वज्ञत्वात् असर्व्वशक्तिमत्त्वात अस्वतन्त्रत्वाच घटवदित्यादिना पारमार्थिकतया
जीवब्रह्मणोर्भेदमङ्गीकुर्व्वता मतमुपन्यस्य एतत्खण्डनपुरःसर जीवपरयोरौपा
धिकोऽनिर्व्वचनीयश्च भेद इति भगवदाचार्य्यमतमस्थापन।

No 1971 अद्वैतदीपिका, (तृतीयपरिच्छेद)।

Substance, country made paper, 11 × 3 inches Folia, 85 Lines, 8 on a page Extent, 3 127 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhanga Pandit Kanai Jha. Appearance, old Prose. Correct

Advaita dipika The third book of the work described under the last preceding No

Beginning. उपनिषदवबोध बोधमानन्दकन्द निजगुणगणकान्त कान्तसम्भाजयोने।
परिहृतपरतत्त्व भक्तमेतस्य नून नरहरवपुरेम धाम काम प्रपद्ये॥
गुरुचरणकृपा मे कञ्चुकीकुर्व्वती मा नरहरिचरणेच्छा चारयत्यात्मदुर्गं।
अद्यामति विगताधि मत्परान्यात्मयाच कपटमतिविलासैर्भेदभिर्भ्रमार्गं॥
निरवधिनिर्मलवर्त्तिप्रकटनशीलप्रभोः स्वदान।
श्रौपनिषदात्मदीप कुरुतात कल्याणकारिणी विद्या॥
अथ महावाक्यात तत्पदार्थो ब्रह्म निश्चयत तद्वाक्येरेव मुमुक्षाकाङ्क्षितपुरुषा-
र्थतया तदवगम विना जिज्ञासाऽनिष्पत्त प्रकृतवाक्यार्थज्ञानाभावाच। इत्यादि।

End तस्मात सत्यज्ञानानन्दात्मक निर्गुणमुदासीनं ब्रह्म वेदाथ इति सिद्ध।
सत्यज्ञानसुखस्वरूपममल गुह्यद्वितीय परं
वेदान्तैकविनिश्चय हरिहरकृत्यादिमंसिद्धितं।
श्रद्धाम्नायवचाविचारविदित यद्रूपकल्पाहरं
तद्देवा विभव पर मतपयकृष्णो दुष्करा हर॥

Colophon इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यभगवन्नरहराश्रमश्रीचरणशिष्यश्रीनृसिंहा
श्रमकृताद्वैतदीपिकायामौपनिषदीपिकाख्यस्तृतीय परिच्छेद॥

विषय। मुमुक्षुणा ब्रह्मजिज्ञासा कर्त्तव्या, तच ब्रह्माण तावत न प्रत्यक्ष प्रमाणं, तस्य रूप-
स्पर्शादिहीनतया वाग्न्नप्रयच याचरत्वात्, तथा मनस कवलस्य भोक्तृतदर्श

साधकत्वात् तद्विषयत्वं स्फुटमेव। ननु कार्य्यत्वहेतुः कर्तृजन्यत्वनियत क्षित्यादिकर्त्तारमनुमापयतीति यदिदमपि न विचाररमणीयं, तथाहि न तावत् कार्य्यमात्रे कृतिमत् कारणत्वग्रहः सम्भवति, घटादेः कृतिजन्यत्वे अवधृते हि तत्तत्कार्य्यत्वेन तद्व्याप्तिग्रहः, तत्र च तदवधारणमन्वयव्यतिरेकाभ्यामेव कथञ्चित् कार्य्यव्यतिरेकप्रयोजकः कृतिव्यतिरेकः, संसर्गाभावः इति चेत् तदपि न चारुक्षमं, तथाहि कृत्यत्यन्ताभावस्य कार्य्यव्यतिरेकाप्रयोजकत्वादित्यनया दिशा ब्रह्मणो मानान्तरागोचरत्वं प्रपञ्च्य प्रदर्श्य तस्य औपनिषद्ज्ञानमात्रावमेयत्वनिरूपणं। ननु उपनिषदुपजीवकानुमानगम्यत्वे ब्रह्मण औपनिषदत्वं विहन्यतामिति चेन्न उपनिषद्भिरेव मानाभावकृततदसत्त्वशङ्कानिवृत्तेः। वस्तुतस्तु अनुमानात् कर्त्तृकत्व सिद्धावपि नेश्वरसिद्धिः तत्र सर्व्वज्ञत्वसर्व्वशक्तिमत्त्वादेरसिद्धत्वात्। अत एव सुष्ठूक्तं। ब्रह्मण उदासीनतया कार्य्यलिङ्गान्न तत्सिद्धिः, न हि कार्य्याप्रयोजकोऽपि धर्म्मः कार्य्यलिङ्गेन सिद्ध्यति। उपस्थितिमात्रेण तत्सिद्धौ धूमात् रासभादेरपि सिद्धिप्रसङ्गादिति निष्कर्षः। तथा तत्त्वमस्यादिवेदान्तवाक्यं न अपरोक्षज्ञानजनकं वाक्यत्वात् ज्योतिष्टोमादिवाक्यवदित्यादिना आक्षेपप्रदर्शनपूर्व्वकं वेदान्तानाम् अपरोक्षज्ञानहेतुत्वनिरूपणं। ब्रह्मसाक्षात्कारो निदिध्यासनसंस्कृतेन मनसा जायते, यन्मनसा न मनुत इति श्रुतिस्तु मनसैवानुद्रष्टव्यमिति श्रुतिविरोधेन अपक्व मनोविषया, अन्यथा शब्दस्य करणत्वे यतो वाचो निवर्त्तन्त इति श्रुतिविरोधात् तस्मात् न वेदान्तादपरोक्षधीरिति कस्यचिदाक्षेपोपन्यासपूर्व्वकं तत्खण्डनं। अपरोक्षज्ञानस्वरूपादिविवेचनं। विद्यादिनिरूपणं। लिङ्गाद्यर्थनिरूपणं। श्रवणादीनां स्वरूपादिकथनं। ब्रह्मणो जगदुपादानकारणत्वसंस्थापनं। अविद्यादिस्वरूपकथनं। कर्त्तृत्वादिविवेचनं। अद्वैतवादसंस्थापनं। अध्यारोपादिस्वरूपकथनं। मिथ्यात्वस्वरूपनिरूपणं। जडत्वादीनां लक्षणादिकथनं। आकाशादेः धर्म्मिग्राहकमानसिद्धविभुत्ववादखण्डनं। कालादेरभावे ब्रह्मणोऽपि अस्तित्वासिद्धिरित्याक्षेपनिरसनपूर्व्वकं अस्तित्वादीनां लक्षणादिकथनं। ब्रह्मस्वरूपादिनिरूपणं। वेदस्य अपौरुषेयत्वकथनं। ब्रह्मणो निर्गुणत्वादिसंस्थापनञ्च।

Advaita dīpikā The fourth book of the work described under No 1970

Beginning यस्मिन्नखण्डमखिलमोदमहिमस्वानन्दमन्दीकृत
ब्रह्मानन्दमहार्णवे महति न प्राचीनवाचामपि ।
शक्तिः सत्यचिदात्मके परतरौ मोहा + + + रवौ
तस्मै तापनिवृत्तये श्रुतिगतं भूयादखण्डं महः ॥
जगन्नाथाश्रमगुरोः कृपावाक्यसुधाकरः ।
स्पष्टीकरोतु मे स्पष्टमा + ब्रह्मसुखात्मकं ॥
अथ वाक्यार्थो ब्रह्म निरूप्यते । इत्यादि ।

End. • कियदपि परिपीतं यत् कदाचित् प्रसङ्गा-
द्विमलपदसरोजक्षालनाम्भो गुरोर्न ।
• शमयति हृदि तापं वर्द्धयत्यात्मविद्या
जलनिधिमपि विष्णोः भक्तिमेतद्विधत्ते ॥
अत्र किमपि गुरोः प्रसादः क्व मामन्देर्मनसाप्युपलभ्य ।
प्रसादिते देववरं मुरारौ न किञ्चिदप्राप्यमिहेति मन्ये ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यभगवज्जगन्नाथाश्रमश्रीचरणशिष्यश्रीमन्नृसिंहा-
श्रमकृताद्वैतदीपिकायामानन्ददीपिकाख्यश्चतुर्थः परिच्छेदः । समाप्ता चेयमद्वैत
दीपिका ।

विषय । • वाक्यार्थे ब्रह्मणि पदानां शक्तिरस्ति न वेति चिन्तनं । तत्र न ब्रह्म सर्व्वशब्दवाच्यं
अवाच्यपदेन अभिधानात् । न च तेनापि लक्ष्यते, अवाच्यरूपमुख्यार्थस्य अभा-
वात् । एवं निर्व्विशेषं स्वप्रकाशं यत्नोयतदित्यादिशब्दैः ब्रह्म उच्यते चेदावक्त-
सिद्धिः । न च तैर्लक्ष्यते, निर्व्विशेषस्वप्रकाशादिरूपमुख्यस्य अन्यस्य अभावादि-
त्यादिना विप्रतिपन्नानां मतमुत्थाप्य तत्खण्डनं । न व्यक्तिः शब्दार्थो जातिस्वरूपमा-
नमिति मतेन, तथा जातिविशिष्टा व्यक्तिः शब्दार्थ इति मतेन च व्यापकीर्त्तन-
पूर्व्वकं समाधानकथनं । लक्षणाविचारः । वेदान्तवाक्यमेव ब्रह्म प्रतिपादयती-
तिनिरूपणं । तच्च वेदान्तवाक्यं द्विविधं । एकं पदार्थनिष्ठं यथा सत्यं ज्ञानमि-
त्यादि तत्पदार्थपरं, तथा योऽयं विज्ञानमय इत्यादि त्वंपदार्थपरं । द्वितीय-
मभेदरूपवाक्यार्थनिष्ठं, यथा तत्त्वमसीत्यादि । द्विविधस्य तस्य अखण्ड एव वा-
क्यार्थ इति सविस्तरनिरूपणं । अखण्डार्थत्वादिस्वरूपकथनं । मोक्षसाधनतत्त्व
ज्ञानस्वरूपकथनादिकं । मोक्षस्वरूपादिनिरूपणञ्च ।

No. 1973. द्वैतनिर्णयः ।

Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 80. Lines, 6 on a page. Extent, 2,160 s'lokas. Character, Maithilí Date ? Place of deposit, Magrání, Post Madhubaní, Darbhángá, Pandit Kánái Jhá, other copies at Magrání, Pandit Chhoṭí Jhá, at Calcutta, Bhavasaṅkara Vidyáratna, and Hon'ble Mahárájá Jatindramohana Tágore, Bahádur, C. S. I. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dvaita-nirnaya. A digest of several topics of the Smṛiti. By Váchaspati Miśra. A commentary on this work has been described under No. 1853 *ante*, p. 166. Contents: On names appropriate for Bráhmanas; religious gifts; consecration of tanks; doubts regarding Áchára; bathing; daily prayers; homa offerings to the Viśvedevás; sacrifices; offerings to the manes; disputes; interest; duties; Judicature, purification; penances; fasts; the fast on the 11th of the moon (*ekádaśí*); ditto on the 8th of the wane in S'rávana on the anniversary of Kṛishṇa's birthday; possession; personification of S'ráddhas; consecration of bulls (*vrishotsarga*); S'ráddhas; canonical injunctions; rite of offering new rice, or the festival of harvest-home; bathing on the occasion of an eclipse; shaving off the hair of the head at Prayága (Allahabad); proper places for making S'ráddhas; Kuśa grass; success and failure, women prohibited to perform Párvana rites; S'ráddha in the case of childless widows; proper time for marriage; intercallary months; investiture of the Bráhmanical cord.

Beginning. आभीरदारकमुदञ्चितकिङ्किणीकमानामपाणिचरणं पुरुषं पुराणं ।
मञ्जीरमञ्जुमरुणाधरमम्बुजाचमद्वैतचिन्मयमनादिमनन्तमीडे ॥
प्रणम्य परमात्मानं निबन्धानवलोक्य च
श्रीवाचस्पतिधीरेण द्वैतनिर्णय उच्यते ॥
तत्रादौ नाम-निर्णयः । शर्म्मेति ब्राह्मणस्योक्तं वर्म्मेति क्षत्रसंश्रयं ।
गुप्तदासात्मकं नाम प्रशस्तं वैश्यशूद्रयोः ॥
इत्यत्र इतिपदस्वरसेन यद्यपि शर्म्मपदात्मकमेव नाम अवगम्यते तथापि ताव-
न्मात्रं न नाम किन्तु तद्घटितमेति निर्णीयते । इत्यादि ।

End. मेखलाबन्धसमये सर्व्वदा पञ्चमे स्मृत शुभदत्त प्रथमान्तरदर्शनाङ्कितमेवेति ।
शुभमस्तु श्रीरस्तु ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायमिश्रश्रीवाचस्पतिमिश्रविरचितो द्वैतनिर्णयः समाप्तः ।

विषय । ब्राह्मणादीनां नामनिर्णय । दाननिरूपण । जलाशयोत्सर्गनिर्णय । आचारद्वैत-निरूपणं । तत्र स्नानादिद्वैतनिरूपण । सन्ध्या देवपूजादिद्वैतनिर्णयश्च । वैश्वदेव-होमनिर्णय । बलिदानविधि । पितृयज्ञनिरूपण । विवादनिरूपणं । शुद्धिनिरू-पण । क्रियाद्वैतनिरूपण । व्यवहारद्वैतनिरूपण । शुद्धिद्वैतनिरूपण । कृत्यद्वैत-निरूपणं । व्रतद्वैतनिरूपण । तत्र विशेषत एकादशीनिर्णय । जन्माष्टमीव्रतनि-र्णय । अधिकारद्वैतनिर्णय । श्राद्धशरीरनिर्णय । वृषोत्सर्गनिर्णय । श्राद्धनिर्णयः । विधिविचार । नवान्ननिर्णय । ग्रहणस्नानादिनिर्णय । प्रधानचौरनिर्णय । श्रा-द्धदेशनिर्णय । कुशनिर्णय । जयपराजयनिर्णय । स्त्रीकर्तृकपार्वणनिषेध । अवीराश्राद्धनिर्णय । विवाहकालनिर्णय । मलमासनिरूपणं । उपनयननिर्ण-यश्च ।

No 1974 धर्म्मरत्नम् ।

Substance, palm leaf, 10 × 2 inches Folia, 150 Lines, 6 on a page Extent, 4,882 s'lokas Character, Bengali Date, SK, 1417 Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dharma-ratna On lunar days, and the rites, fasts, penances and observances appertaining thereto *By Jimutaváhana*. The author is best known by his *Dáyabhaga*, a work on the law of inheritance as current in Bengal Contents Time defined, month, intercallary month, double Ashádha month, the day of Hari's sleep, consecration and sacrifices, dawn and vesper, pole of Indra, the wane, rite of S'astrahata S'ráddha on the 14th of the moon, time for the Vrishotsarga rite, religious gifts, merits of the month of Kartika, time for bathing, gifts, quadrimensial fast, baths at conjunctions of the day and night, Mahánisa and Mahájyeshtha fasts, Ashtakas, anti meridian, S'ráddhas with uncooked meat, rites prohibited on the month of birth, oil, adverse opinions discussed, conjunctions of months, Yugas, Dasahara rite, Kojagara rite Sukharatri or feast of lamps, calendar of duties from the 1st to the 15th of the wane, the rite on the 5th of the wane in S'ravana, or Janmashtami the fast on the 11th of the wane Durgapuja, Manvantara, eclipses The MS is dated Saka 1417, and is 383 years old. Its last page is shown in Plate I

Beginning त्रिभुवनभवनस्थेयप्रलयविधानेषु सूत्रिभद्रैन ।
विधि-विष्णु रुद्रनामा पुरुषः कालो नमस्तस्मै ॥
कालः कैश्चिदृबुद्ध केचिन् साधप्रकुवचननिबद्धः ।
इति मन्दमतीना + + + + + + मया क्रियते ॥
अथ कालविवेचन । कालाधीनत्वाद् विधिनिषेधाना तदादु व्याम' ।
तिथिनक्षत्रवारादिकालभागेषु यद् यदा ।
विहित वा निषिद्धं वा पालयन्निदिव व्रजेत् । इत्यादि ।

End. देय नस्मात्तदा दान देवार्चनजपक्रिया ।
कुर्य्यात्प्रभृतिदिने पूज्य तस्य शान्तिर्भविष्यति ॥
षडविधविवादतिमिरपक्ष पद्मण रवेः प्रसाद्धस्य ।
तद्धर्मरत्नदीपालोकात् सकल व्यलोकयतु ॥

Colophon इति पारिभद्रीयजीमूतवाहनकृतौ धर्मरत्ने ग्रहणनिरूपणं ।
समाप्तश्चेद् भूरत्ने धर्म्मरत्नमिति । यथा दृष्टेत्यादि । (शुभमस्तु शकाब्दा १४१०)

विषय । कालस्वरूपादिकथन । मासादिनिर्णय । अधिमासनिरूपण । द्विराषाढादिनिरूपण । अत्र सम्भ्रमभट्टजितेन्द्रियादिमतकथनादिक । हरिशयनादिनिमित्तक्रियानिरूपण । उत्सर्गापाकर्मनिरूपण । अमस्यादयासमयकालादिनिरूपण । मन्वध्वजनिरूपण । भक्तोत्थाननिरूपण । अपरपक्षनिरूपण । शस्त्रहतचतुर्दशीनिरूपण । वृषोत्सर्गकालनिरूपण । दानकालादिनिरूपण । कार्त्तिकमाहात्म्यकथन । स्नानकालादिनिरूपण । परकीयनिपानादिनिरूपण । चातुर्मास्यव्रतनिरूपण । सन्ध्यास्नानश्राद्धाकीर्त्तन । तत्र तत्र निषिद्धकथन । महानिशादिनिरूपण । महाज्येष्ठ्यादिनिरूपण । अष्टकाकालनिरूपण । पूर्व्वाह्लादिकालनिरूपण । आमश्राद्धविधिकथन । जन्ममासे निषिद्धनिरूपण । नियमानुपालनविवेचन । तैलनिरूपण । अत्र कालविवेचनप्रसङ्गेन जितेन्द्रिय शङ्खधर वान्धू-सम्भ्रम-हरिवंश धवल योगलोकादिकृतनिबन्धाना नि सारतासम्पादन । संक्रान्तिनिरूपण । युगादिनिरूपण । दशहरानिरूपणं । कोजागरनिरूपण । सुखरात्रिनिरूपण । प्रतिपदादिअमावस्यान्ततिथिकृत्यनिरूपण । तत्र विशेषण जन्माष्टम्यादिनिरूपण । एकादशीनिरूपण । दुर्गोत्सवनिरूपण । मन्वन्तरानिरूपण । ग्रहणकाल दिविवेचनञ्च ।

No. 1975. शब्दखण्डटिप्पनी ।

Substance, palm-leaf, 12 × 1¼ inches. Folia, 720 Lines, 6 on a page. Extent, 3,759 s'lokas Character, Bengali. Date, Sk. 1516. Place of deposit, Nis'idágadh, Post Vaiñchi, Zilla Burdwan, Pandit Vanes'vara Vidyáratna, also another copy at Calcutta, Government of India Appearance old. Prose. Correct.

Sabdakhanda-tippani. A gloss on the S'abdakhanda of Gangesa. By Jayadeva. The codex is dated, Sáka 1516 = A. D. 1596.

Beginning. न ज्ञाने श्रीजाने चिचरितुमिह यच्चगहने
समर्था नैवार्थामधिगमयितु निर्क्तिरपि ।
तथाप्येतावत्यामपि किल विगत्यामद्दमिह
प्रहत्तो यत्खिन्नवचरणमेवैव शरणम् ॥
चथेति । इत्याचशब्दस्यानन्तर्य्यवचनत्वेन तत्र चावधित्वेनोपस्थितोपमाननिरूपणस्यैव—इत्यादि ।

End. मति प्रमाणभेदेऽनुमानकागवेषणादिति ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायमिश्रश्रीजयदेवविरचिता शब्दखण्डटिप्पनी समाप्ता ।
षट्तारकेभेन्दुमहीसमन्विते शाके मिते पच इच गुपुस्तिका ।
इयं समालेखि + मासि फाल्गुन सौम्यान्हनि श्रीजयदीशशर्म्मणा ।

विषयः । महोपाध्यायगङ्गेशतत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतशब्दखण्डस्य व्याख्यानं ।

1509 cannot correspond with the letters of the era The era dates from 1106, and 1509 added to it, would carry the record to A D 2614 If the figures be attributed to the S'aka, the letters L and S become redundant An error consequently has to be admitted, and the question is—where lies the error? The insertion of a cypher is a very common mistake I have often seen in the pagination of MSS and elsewhere, a dot put in to indicate a ten or a hundred, though the figure following makes it redundant in the decimal system If this be the cause of the error, the date would be L S 159 = A D 1265, and the MS would be 615 years old If the L S be redundant, the date would be 1509 = A D 1588 I believe the first is the right interpretation A fac-simile of the page giving the date is annexed, Plate II

Beginning वक्त्राणि पञ्च कुचयो प्रतिविम्बितानि दृष्ट्वा दशाननभयागमनभ्रमेण ।
भूयोऽपि शैलपरिवृत्तिभयेन गाढ-मालिङ्गितो गिरिजया गिरिशः पुनातु ॥
अधीत्य जयदेवेन हरिमिश्रात पितृव्यत ।
तत्त्वचिन्तामणिरित्यमालोकोऽय प्रकाश्यते ॥
प्रथमान्तलक्ष्य समाप्तिहेतुना इत्यादि ।

End पाकरक्ते श्यामबुद्धेरप्यसान्यथावर्णकतया विशेषणत्वमिति ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायमिश्रश्रीजयदेवविरचित प्रत्यक्षालोक समाप्तः ।
शुभमस्तु । श्रीरस्तु । ल॰स १५९ । श्रावणस्य ।

विषय । गङ्गेशोपाध्यायकृततत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतप्रत्यक्षखण्डस्य व्याख्यान ।

———

Beginning. धमद खवद्दिय तुङ्ग धवमारिय विखेध चणोप धगद्दिर ।
धपसडउध परिमन्य धणाच परमये पाचड मडमद्दणम ॥

End सिरिन्तिक्खणस धमदेसमुवड्र राज्ञवेविद्दर । धोमम्रिह्वरणन्दधि सपक्वे चंद-
घवद्दिनखंदे ॥ ढोखद्दिखागमे लिखितासीवाणीनाथेनेति ॥
रेजे भवान्नमधि मीतमदुखविम्ब सन्याधमद्दतियुनद्दुतिविम्बलिङ्ग ।
दालिम्बवीजनिभवाणचये· मसिड नारीमुखेन्दुमिलित मणिकुण्डलेव(?) ॥
प्राकृतभापारचितपद्यै रावणवधट्टास्नानवर्णम)

No 1978 रावणवधटीका ।

Substance, palm leaf, 15 × 1¾ inches Folia, 114 Lines, 5 on a page Extent, 3960 slokas. Character, Bengali Date, Sk. 1457 Place of deposit, Calcutta, Dr Rájendralála Mitra Appearance, old. Prose. Correct.

Rávanabadha-tíka A commentary on the Setubandha of Pravarasena, noticed under the next preceding No. By Kulanatha The codex is dated in the S'aka year 1457, and is 345 years old

Beginning. श्रीचन्द्रचूड़चरण म्बुरुह प्रणम्य
देवी प्रसाद च गिरं कुलनाथनाम्ना ।
व्याख्यायते प्रवरसेनयशस्य रुत्न सन्दोहनिर्भरदशास्यवधप्रबन्ध ॥
कल्पान्तरस्थिरयशोमधदेवसिद्धै काव्य कृती प्रवरसेनवपो विधित्सु ।
भक्त्यापरस्य च नति प्रदिशन्नभीष्ट-देवस्तुति चधित विघ्नविनाशहेतु ॥
प्रारब्धस्याविघ्नेन परिसमाप्तिं कामयमान मदाचारानुमितश्रुतिसिद्ध मङ्गल दर्श-
यितु जगदुत्पत्तिस्थितिप्रलयहेतु सर्वलोकनमस्कार नारायण नमस्कुर्वन्नाह यम-
हेत्यादि ।

End. अत्र समाप्त एतत् सीताल्लाभजनितं युद्दाभ्युदयं रावणवध इति काव्यं
अत्र रामाङ्क नवर्कानां मुखहेतुर्निबद्धोऽयं तना यश तदा ॥

Colophon एतदुपाध्यायश्रीकुलनाथकृतायां रावणवधटीकायां — दशाशास(?) विवरणं
समाप्तमयं ग्रन्थ । शुभमस्तु शकाब्दाः १४५७ ।

विषय । प्राकृतभाषया प्रवरसेनयशविरचितस्य रावणवधाख्यकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No 1979 मिताचरा ।

Substance palm leaf 11½ × 2¼ inches Folia 229 Lines 6 on a page Extent 6 126 slokas Character Bengali Date L S 399 Place of deposit, Calcutta Government of India Appearance old Prose and verse Incorrect

Mitakshara A commentary on the Smriti of Yajnavalkya By Vijnanesvara Bhatta son of Padmanabha Bhatta The work has been thrice printed It is dated in 399 of Lakshmana Sena's era and is 375 years old A facsimile of its last page is annexed, Plate III

Beginning गृहस्थाश्रमिणा नित्यनैमित्तिकधर्मा उक्ता । अभिषकादिगुणयुक्तस्य गृहस्थवि
प्रस्य गुणधर्मा दर्शिता । अधुना तदधिकारसङ्काचहतुभूताशौचप्रतिपादन
मुखन तषामपवाद प्रतिपाद्यत ॥

End श्रीमत्पद्मनाभभट्टोपाध्यायात्मजश्रीमत्परमहंसपरिव्राजकविज्ञानेश्वरभट्टारकस्य कृतौ
राजमिताचरायां याज्ञवल्क्यधर्मशास्त्रविवृतौ तृतीयोऽध्याय समाप्त ॥

विषय । याज्ञवल्क्यधर्मशास्त्रव्याख्यान ॥

No 1980 शूद्रपद्धति ।

Substance palm leaf 11 × 2 inches Folia 91 Lines 4 on a page Extent 1 557 slokas Character Bengali Date Sm 1442 Place of deposit Calcutta Government of India Appearance old Prose and verse Correct

Sudrapaddhati On the duties of Sudras By Apipala, son of Dehrinapala grandson of Makarandapala The codex is dated Samvat 1442 = A D 1385 and is 495 years old see Plate IV

Beginning श्रयस्र दवदवा वितरतु भगवान् वालशीतांशुधारी
गौरीवचोजघनस्मरमदजनितार खलीभूतिभद्र ।
विश्रान्ता यस्य दीपद्युतिकपिलजटामण्डल भाति गङ्गा
तस्यासाः कुङ्कुमाङ्कस्तनकलशमाममुक्तालतव ॥
आसीदसीममहिमा मकरन्दपाल स्तनुस्तिविक्रम इति प्रथित पृथिव्याम ।
तस्मादज म खलु देहृणपालमज्ञ प्रज्ञावतां मदधि यस्य गुणा स्फुरन्ति॥

ब्रह्माण्डादिव देवलोकतटिनीतोयप्रवाहस्तत
स श्रीमानपिपाल इत्युद्‌भवत् सत्त्वस्वभाव शुचि ।
येनाहर्निशमेव सेवमनसा विष्णोः पद युञ्जता
निर्व्याजप्रणिपातकल्पितभिक्षमाकान्ताऽपि सन्तापित ॥
एष श्रीसोमनिश्र द्विजकुलजलधेरिन्दुमिन्दुप्रकाशै-
राकौमार यशोभिर्धवलितगगनोपान्तमेकान्तमानाम् ।
नित्यं षट्‌कर्म्मानष्ठ गुणनिलयमुपादाय दायादबन्धु
र्धीमान दानैकशील कलयति विमला पद्धति शूद्रपूर्व्वाम ॥
अथ शूद्राणां नित्याचार । तत्र रात्रिशेषदण्डद्वये प्रतिबुद्धा रात्रिवास परित्यज्य
इत्यादि ।

End. कार्य्ये पुन कश्चित कलत्रसम्बन्ध सर्व्वेषानधिकारएवेति ।

Colophon. इत्यपिपालकारिताया शूद्रपद्धतौ शूद्राशौचप्रकरण सम्पूर्ण । स०१५४२ ।
शाके युग्मशरोजसम्भवमुखाश्वाराशिचन्द्रान्विते
पौषे मासि दिने शनेरविनिथौ शुक्लेतरे यत्नत ।
गौडे प्रौढविदग्धवर्गमुकुटश्रीनीलकण्ठाज्ञया-
लब्धीत्याल्लकता घृति नरहरि शूद्रक्रियादीपिकाम ॥

विषय । ग्रन्थेऽस्मिन शूद्राणामेव कृत्यादिनिरूपण । तत्र प्रात कृत्यविधिकथन । मूत्रपुरी-
षायुत्सर्गस्थानादिकथन । शौचविधि । आचमनविधि । असच्छूद्रस्य विशे
षकथनादिक । तत्र तत्र निषिद्धानि । आचमनपात्रनिरूपण । दन्तधावनविधि
तत्र विहितवृक्षादिनिरूपण । प्रतिषिद्ध दिनकथनञ्च । प्रात स्नानविधि । तर्पण-
कर्त्तव्यता । तत्र कात्यायनोक्ततर्पणप्रयोगकथनञ्च । सामान्यता देवपूजाविधि ।
तत्र स्नानीयद्रव्यनिरूपणमुखेन अभ्यङ्गादिकथन । पञ्चामृत—पञ्चगव्यादिकथन ।
सूर्य्यपूजाविधि । विष्णुपूजाविधि । शिवपूजाविधि । दुर्गापूजाविधि । जपा
दिविधिकथन । वैश्वदेवविधानकीर्त्तन । अत्र प्रयोगकथनञ्च नित्यश्राद्धविधि ।
बलिविशिष्टकारविधि । भोजनविधि । अत्र सर्व्वत्र प्रयोगकथन अथ । भोजन-
पात्रादिनिरूपण । भोजने निषिद्धानि । भोजनानन्तरकर्म्मनिरूपण । भोज्याभोज्य
निरूपण । पयदुग्धनिरूपण भक्ष्याभक्ष्यपशुपक्षिमत्स्यादिनिरूपण । पशुमार-
णादिविधानकथन । सच्छूद्रैरपि न पयमितिकथन । शयनविधि । उपगमन-
विधि । श्राद्धकालकथनादिक । अमावस्यानिर्णय । कृष्णपक्षापरपक्षादिनि
रूपण । युगाद्यामन्वन्तरादिनिरूपण । काम्यश्राद्धादिकालनिरूपण । एकोद्दिष्ट-
पिण्डनादिकालकथन । श्राद्धवेला । प्रात कालादिलक्षण । श्राद्धे निषिद्धकाल-

द्देमद्रयादिनिरूपणं। कात्यायनोक्तश्राद्धानुष्ठानकथनं। सपिण्डीकरणादिप्रयोग। आम्बुघटश्राद्धप्रयोग। अशौचनिर्णय। अशौच विधिनिषधो। विदेशस्थाशौच। जात्याद्यशौच। स्नाशौच। वर्णसन्निपाते अशौचनिरूपणं। अशौचभङ्गकथन। सपिण्डाद्यशौच। सपिण्डादिनिरूपण। निर्हरणाद्यशौच। सद्यःशौच। मुहूर्त्तकल्पनिरूपणं। पर्णनरदाहविधि। अस्थिसञ्चयनविधि। प्रेतोदकदानविधिः। पिण्डदानविधि। शोकापनोदनविधिः। प्रवसनादिविधि। अशौचान्तकृत्यनिरूपण। प्रेतक्रियाधिकारिनिरूपणं। उदकादानदनिरूपण। दाशीघटदानविधि। यावज्जीवाशौचनिरूपणञ्च।

No 1981 तत्त्वदीपणी।

Substance, palm leaf, 12 × 2 inches Folia, 95 Lines, 5 on a page Extent, 1,762 slokas Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani, Post Madhubani, Darbhangá, Pandit Kanai Jha Appearance, old Prose Correct

Tattvadipani A commentary on the Vasivadatta of Subandhu By Jagaddhara, Mahamahopadhyaya, son of Ratnadhara, grandson of Vidyadhara, of the family of Chandes'vara His mother's name was Damayanti

Beginning हरौ तात वैकुण्ठताकाम्यविधौ हरे तात कामप्रणाशाऽस्ति बुद्धौ।
अतस्तौ विहाय त्वदीयाङ्घ्रिमीड तथा तेन हेरम्ब नादाऽसितव्य॥
नत्वा गुरून् गुणगुरूनवलोक्य टीका विद्यादिकाथनिवहान् सुविचार्य्य वृद्धा।
श्रीमान् जगद्धर इमा वितनोति टीका गूढार्थबोधनिपुणा भरतादिविज्ञ॥
इह खलु निष्प्रत्यूहसमीहितसिद्धार्थमत्यर्थसमर्थो कविकुलकुमुदबन्धु सुबन्धु वागधिदेवताकीर्त्तनरूप मङ्गलमादौ निबध्नाति करवदरति। सा सरस्वती वागधिदेवता जयति उत्कर्षेण वर्त्ततामित्यादि।

End लब्धो दुर्लभशासनं सुरगणग्रामाऽभिरामा गुणैविद्यावत्प्रविभूषिते अपि ग्रामे स्थले उभे धारते।
देनाथ समभूद्द्विजातितिलकश्चण्डेश्वर पण्डितोमीमांसैकरहस्यवत्प्रहृदयो दातावदाताशय॥
तस्मादभूज्जलनिधेरिव रत्नभानु र्वेदेश्वरा विविधतन्त्ररहस्य-वशा।
तस्मादजायत विप्रद्विनिधानमूर्त्ति-राजेश्वरो गुरुमतैकरहस्यवश्य॥

कैवर्त्तीशासन येन लब्धं जगति दुर्लभं ।
तर्कराद्धान्तसिद्धान्त करणोऽभौ गुणाधिक ॥
तस्मादजायत गदाधरनामधेयाधीरो गदाधर इव प्रथित प्रथिया ।
योऽस्य पुरान्तनगरे पदमाप शिष्टा मीमांसको विमलकीर्त्तिपवित्रमूर्त्ति ॥
विद्याधरमजजनदेष पुत्र(?) मीमांसक गुणिदिन प्रचिताधिवासं ।
सन्तर्ककर्कशरहस्यनभस्यवग्र बोध निजान्वयसरोजविकाशभानु ॥
रत्नधर वरमेकसुपुत्र शुद्धयशः समसूत विशुद्ध ।
येन जिता गुणिना स + + + ते सर्व्वगुणेन वसन्ति भूमौ ॥
इमयन्त्यामथ धीरा लभे सुतमरिन्दम ।
श्रीजगद्धरनामानमनर्घ्यगुणशालिन ॥
विद्यागुणालङ्करणे पवित्रे च्छत्रे विचित्रे ऽपि धारिते ते ।
नैयायिकेनापि कवीश्वरेण टीका कृता तन जगद्धरेण ॥
येनापाठि कठोरगौतममत वैशषिक खण्डन
न्यायानि प्रकोषकाव्यनिवहस्तत्पाणिनीय मत ।
छन्दोऽलङ्करणञ्च येन भरत तत्कामशास्त्र श्रुतं ।
तनानन जगद्धरेण कविना टीका कृतेयं मुदा ॥
नानाकापवती नितान्तचतुरा रम्यार्थसार्थार्थिनी
नानालङ्कृतिसुन्दरी रसवशा शुद्धान्वया भाविनी ।
निर्द्दोषा कुलजाङ्गनव गुणिनी टीका ममय तत-
स्वामनामनुपालयन्तु कृतिनस्तेऽस्या नम सर्व्वदा ॥

Colophon इति महामहोपाध्यायधर्म्माधिकरणिकश्रीजगद्धरविरचिता तत्त्वदीपनी समाप्ता।

विषय । सुबन्धुकृतवासवदत्ताया व्याख्यान ।

No 1982 प्रमाणप्रमोद ।

Substance, country made paper 11 × 4 inches Folia 40 Lines 6 on a page Extent, 1 020 slokas. Character, Maithili Date, ? Place of deposit, Magrani-gram Post Madhubani, Darbhanga Pandit Kanai Jha. Appearance fresh Prose Correct

Pramana pramoda A dissertation on the Vedanta doctrine regarding the soul By Gokulanatha Upadhyaya

Beginning. साकाङ्क्षानुक्रमेण स्फुटमुल्लिखितपदन्यासमतः सन्निधाने
प्रामाऽसौ तत्परापि प्रथितममतया योग्यतां द्योतयन्ती ॥
भूयो नैयायिकपत्नी चकितमृगनिषण्णमुग्धरामाभिरामा
स नोघ व्यक्तमुक्त हरिरवतु स वो वाग्विलासानतीतः ॥
श्रोतव्यो मन्तव्य इति श्रुत्यात्मश्रवणं विधीयते। तच प्रमाणवाक्यमात्रादेव श्रवण-
मननाङ्गं न तु वेदादेव——इत्यादि ।

End. तस्मात्सर्व्वच कार्य्ये भागवतज्ञानस्य हेतुत्वादाचार्य्योक्तानि सर्व्वाण्येवानुमानानि निरपवादान्येवेति नास्ति नास्ति कस्यापि कथायामेवावसर इति हताः परि-पन्थिनः ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीगोकुलनाथोपाध्यायविरचितः प्रमाणप्रमोदः समाप्तः ।

विषय । आत्मा वा अरे श्रोतव्यो मन्तव्य इति श्रुत्या श्रवण मननाङ्गं विधीयते, तच श्रोतव्यः श्रुतिवाक्येभ्य इत्यादि स्मृतावपि श्रुतिपदं प्रमाणवाक्योपलक्षकमिति सर्व्वच प्रमा-णवाक्यमाचादेव श्रवण मननाङ्ग न तु वेदादेवेति पक्षधरमिश्रमतोपन्यासपूर्व्वक तच दूषणप्रदर्शनं । ननु "श्रुतो हि भगवान् वक्तव्यः श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणा-दिभ्य इदानीं मन्तव्यो भवती"त्युदयनाचार्य्यचरणवाग्विरोध इति चेन्न तच स्मृत्यादिग्रहणस्य सम्वादार्थत्वात् । तस्माद्वेदवाक्यादेव श्रवण मननाङ्ग विधीयते इति सप्रपञ्च निरूपणं । किञ्च श्रवणानन्तर मननं तच हेतुसाध्य, हेतवश्च कार्य्य-त्वादय इति सङ्कलय्य तेषां स्वरूपनिरूपणमुखेन सर्व्वच कार्य्ये ऐश्वरज्ञानस्य हेतु-त्वमितिनिर्णयः । एतदुपोद्बलकत्वेन च कुसुमाञ्जल्युक्तानि सर्व्वाण्येव अनुमानानि निरङ्कुशतया समर्थितानीति श्रेयमिति ।

CLASSIFICATION.

I.—Veda S'a'stra.
- a. Sañhitá (hymns).
- b. Bráhmaṇa (ceremonials).
- c. A'ranyaka (do. appropriate for forest life).
- d. Upanishad (theology).
- e. Vaidika (Sútras, rituals, phonetics, &c).

II.—Aitihásika S'a'stra.
- a. Itihása (history).
- b. Purána (ancient legends).

III.—Kavya S'astra.
- a. Kávya (poems).
- b. Náṭaka (drama).
- c. Champú (poetico-prose compositions)
- d. Kosha (miscellaneous poetical collections).
- e. Upákshyána (tales and romances).

IV.—Abhidhána Sástra (lexicography).

V.—Vya'karaṇa S'a'stra (grammar).

VI.—Chhandah S'a'stra (versification).

VII.—Alanka'ra S'a'stra (rhetoric)

VIII.—Jyotisha S'a'stra (astronomy and astrology)

IX.—Smṛiti S'a'stra (law, civil and canonical)

X.—Sañgíta S'a'stra (music).

XI.—S'ilpa S'a'stra (arts).

XII.—Ka'ma S'a'stra (erotics).

XIII.—Darsa'na S'a'stra (philosophy).
- a Dársaníka (philosophy in general)
- b Sánkhya (hylotheistic)
- c. Nyaya (dialectic).
- d. Vaiśeshika (physical)
- e. Mimáñsa (ritualistic)
- f. Vedánta (monotheistic).
- g. Yoga (theocratic).
- h. Aparadársanika (minor systems of philosophy)

XIV.—Bhakti S'a'stra (faith).
XV.—Tantra S'a'stra (mysticism).
XVI.—Vaidyaka S'a'stra (medicine).
XVII.—Jaina Sa'stra (Jaina religion).
XVIII.—Bauddha S'a'stra (Bauddhist religion).
XIX.—Anirdishta (miscellaneous).

CLASSIFIED INDEX.

	No	Page
1.—e *Vaidika*		
Apastamba-sútra-vritti *alias* A pastamba-sútra dipika,	1807,	121
Ashta-vikriti, ...	1931,	255
Ekáhanam Paddhati, ...	1728,	6
Gobhila grihya-bhashya, ...	1967,	288
Garga paddhati *alias* Grihya-paddhati, ...	1916,	236
Grihya-paddhati, ...	1890,	207
Grihya-sútra-vivarana, ...	1891,	208
Jyotsná, ...	1938,	262
Karkanuga-padártha-dípiká, ...	1901,	217
Kunda-tattva-prakásiká, ...	1918,	239
Mulyadhyaya-vivarana, ...	1796,	114
Nigama parisishta, ...	1800,	116
Pakayajna-nirnaya, ...	1814,	124
Paraskara grihya Sútra, ...	1768,	87
Pratijna-sutra-parisishta, ...	1799,	116
Pravarádhyáya-parisishta, ...	1795,	113
Prayoga-paddhati, ...	1827,	135
Somakarma pradipiká, ...	1727,	6
Uktha-paddhati, ...	1794,	113
Varnaratna dípika, Siksha, ...	1932,	256

II —Aitihása'sika S'astra.

2.—a *Itihasa*

	No	Page
Harischandra-charita, . ..	1899,	215

2—b *Purana*

	No	Page
Avanti Khanda, ...	1753,	67
Badarika-máhatmya, ...	1744,	39
Bhavishya purana, ...	1742,	33
Budharanjaní, ...	1730,	8
Ganesa-mahátmya, .	1751,	62
Renuká-mahátmya, ...	1752,	64
Reva khanda, ...	1745,	42
Sahyadri khanda, ...	1748,	52
Sambhalagrama mahatmya, ...	1750,	59

3.—*c. Champú.*

3.—*d. Kosha.*

	No.	Page
3.—c Upakshyána		
Áravya yáminí,	1969,	290
Tattva-dípani,	1981,	304
IV.—Abhidhána Sástra		
Trikanda chintámani,	1726,	5
V.—Vyákarana		
Gajasutra-vyákhyá,	1792,	111
Paribháshendu sekhara kasiká,	1782,	101
Prayogottama ratanamálá,	1819,	129
Siddhánta-kaumudi guda phakkika prakasa,	1771,	89
Sphota chataka,	1780,	100
Sphota vada,	1880,	196
Subvibhaktayartha-viveka,	1791,	110
Vaiyakarana bhushana sára,	1818,	127
Vaiyakarana matonmajjana-tiká,	1789,	103
Yañluganta siromani,	1772,	90
VI.—Chhandas		
Balavivekiní,	1955,	278

IX.—Smṛiti S'ástra.

X.—Sa'ngi'ta S'a'stra.

XI.—S'ilpa S'a'stra.

XII.—Ka'ma S'a'stra.

XIII.—Darsana S'a'stra

13.—*a. Dársanika.*

	No	Page
Liṅgarchana-chandrika, ...	1944,	267
Mudra-prakáśa, .,. .	1866,	181
Padarthádarsa, ...	1733,	20
Sadhaka-sarvasva, ...	1950,	273
Tantraloka-ṭiká, ...	1755,	74

XVI.—Vaidyaka S'ástra.

Hárita-saṅhita, ...	1770,	88

XVII —Jaina S'a'stra.

XVIII.—Bauddha S'a'stra.

XIX.—Anirdishṭa.

APPENDIX A.

List of Sanskrit MSS purchased for the Government of India

SAÑHITA

711 Samaveda Sanhita
1167 Kanva sanhita bháshya. Mahidhara
1186 Yajus sanhitá kramapaṭha.
1187 Rig veda sanhitá.
1197 Garga sanhita
1410 Rig veda sanhita, prathamá h ṭaka
938 Ditto Krama sanhita purva bhaga
1421 Ditto Uttarabhaga
1587 Satarudra-mantrartha dipika.
1412 Rig veda, padapaṭha.
1165 Ashṭadhyayi bhashya Mádhava.
1177 Vajasaneyi padapaṭha.

BRAHMANA

708 Shadvinsa brahmana.
709 Tandya brahmana.
710 Samavidhana-brahmaṇa
716 Arsheya-brahmana
717 Mantra brahmaṇa.
940 Aitareya brahmaṇa bhashya.
968 Satapatha brahmana bhashya
1258 Kausitaki brahmana
1411 Aitareya, 9th brahmaṇa.
1125 Varttika sara.
1608 Aitareya brahmaṇa bhashya

ÁRANYAKA

1353 Sambandha varttika Vṛihad áranyaka-bhashyantargata.
1354 Ditto ṭika

UPANISHAD

728 Vajra-suchyupanishad
740 Asramopanishad
944 Maitriyopanishadaloka
945 Svetasvataropanishadaloka
946 Kaivalyopanishadaloka
948 Mandukyopanishadaloka.
949 Kathavallyupanishadaloka
950 Taittiriyopanishadaloka
951 Prasnopanishadaloka.
1024 Aitareyopanishad bhashya vivarana
1152 Narayana-dharmopanishad
1210 Narayana dharmopanishad
1415 Atharvanopanishads 52
1262 Ananda nidhi. Kamatapani ṭika.
1070 Svetásva upanishaddipika
1450 Muktikopanishad
1518 Kaivalyopanishaṭ ṭiká
1577 Kalagnyupanishad. Kshurikopanishad
1574 Narada parivrajakopanishad
1576 Vṛihajjabalopanishad
1578 Kamatapani ṭika.

1108 Pushpa sutra.
1130 Paraskara grihya.
1133 Sutra pradipa dráhyayaniya.
1138 Pada gádha
1149 Nárayaniya-madhava bhashya.
1151 Mal a parisishta
1153 Apasatamba dharma sutra.
1164 Paraskara bhashya Harihara
1169 Síksha panj ka
1179 Nidana-sutra.
1180 Pushpa-sutra.
1181 Grihya kariká
1182 Sarvanukramanika.
1183 Kattyayana sutra-vyakhyá
1192 Ásvalayana śrauta sutra-bha shya.
1199 Baudhayana-sutra, 9th prasna
1200 Darśa purnamasa sutra.
1201 Paśubandha. Baudhayaniya.
1202 Chaturmasya ditto
1204 Apastamba sutra-vritti
1205 Samagana-phullasutra tika
1213 Katiya purana-bhashya.
1372 Sulva-pariśishta.
1373 Sankhyayana grihya-sutra
1374 Ditto
1375 Naradiya śik. havivarana.
1388 Bharadvaja sutra bhashya.
1392 Ekahahina-satradi brahma paddhati
1393 Katyayana nakshatra-satra prayoga.
1403 Apastambiya andavila prayoga-vritti.
1404 Padaprabhava bodh ni
1406 Katyayana sutra bhasya, Ananta.
1413 Sankhyayana-sutra.
1417 Vájasaneyi padakrama
1419 Grihya sutra

1120 Sankhyana sutra.
1122 Ditto
1067 Upalekha
1068 Ditto bhashya.
1085 Vamana sukta.
1155 Lakshanaratna paribhasha
1189 Rudra bháshya.
1198 Mantrartha-manjari.
1259 Mantra sanhita.
1269 Padakarika ratnamala
1295 Yajnatantra-sudhan dhi.
1321 Srutirahasya-prakasa.
1322 Vadavali
1327 Pitralambana-vivarana.
1429 Átma-vada.
14 9 D kshá patala vritti.
1485 D ksha patala
1504 Daśa-sutra-tika.
1505 Dasa-sutra tika *alias* Balabo dha tika.
967 Apastamba Sutra.
987 Yajurvallabha
988 Ápastamba-darsachaturmasya.
993 Yajurbautrika
994 Pancha vidha sutra.
992 Ápastambiya uktha sutra
995 Kalpanupada sutra.
996 Anupada sutra.
997 Kshudra sutra
998 Kalpa sutra
999 Tandalakshana-sutra.
1004 Soma-yajamana.
1005 Agnichayaniya-karika
1006 Sanjnakarana bhashya.
1007 Chaturjnana.
1008 Saiva-prakasa.
1009 Ekagnikanda mantra vyakhya
1010 Kundarka, satika
1011 Veda-lakshanadi nirupana

1012 Vihára káriká.
1013 Atirátra-stomayága.
1016 Sákamedhá.
1017 Pratihára-samprayoga.
10.8 Kañkili-prayoga.
1019 Kañkili-maitrávaruna.
1020 Paundarika-somayága.
1021 Bráhmaññsañsi-prayoga.
1022 Vájapeya-paddhati.
1023 Jyotisṭoma-paddhati.
1025 Gajasútra-vyákhána.
1026 Pitṛimedha-paddhati.
1027 Vrihadárnyaka-sureśvara-vártika.
1028 Ágnidhra-prayoga.
1029 Darsa-púrnamása-hautra-prayoga.
1030 Pavitreshṭi.
1222 Gṛihya-sutra, Páraskara.
1223 Gríhyavivarana, Karkopádhyáya.
1226 Ápastambíya-dharmra-sútra
1227 Vimalodaya-málá, Áśvalayana-grihya ṭika
1228 Sáñkhyáyana gṛihya-sútra
1229 Baudhayana grihya-sútra
1238 Ápastambiya-grihya-prayoga-vritti
1240 Nakshatra satra-sútra-vṛitti
1244 Áśvaláyana-grihya-bháshya
1245 Áśvaláyana-grihya-bháshya.
1246 Ásvaláyana-smártta-sútra.
1247 Sáñkhyáyana-sútra, Purvarddha
1248 Sañhyáyana-uttarárddha.
1249 Grihya-praśna
1251 Kátyáyana-prátisákhya-bháshya
1253 Ápastambíya sulva-bháshya.
1254 Ápastambíya-dharmma-sútra.
1260 Rudrádhyáya bháshya, Mádhava.
1261 Gṛihya-práyaśchitta.
1263 Darsapúrṇamásádi-mantra-vyákhyá.
1271 Savitra-chayana, Baudháyana.
1272 Prátisákhya, Atharvaṇa.
1273 Yajur-mánjari.
1282 Chayana-praśna.
1283 Ápastamba-sútra-vṛitti
1286 Páraskara-gṛihya-prayoga-paddhati.
1293 Chhandasipada.
1297 Gobhila-gṛihya-bhaṭṭa-bháshya.
1298 Chhándogya-pariśishṭa.
1031 Ádhána-prakaraṇa.
1033 Cháturmásya
1033 Áranygáníya-rishichhanda-daivata-nirúpana.
1035 Pravara-nirnaya.
1036 Agnishṭomíya-stomayága.
1037 Vájapeya-sútra.
1038 Paundaríka-prayoga.
1039 Prayaschitta-pradípiká.
1040 Sulva-pradipa.
1041 Sulva ṭiká
1042 Baudháyaníya-prayáśchitta
1043 Navakaṇḍiká-sútra-sráddha-vidhi
1496 Maitráyaní-somasañsthá-paddhati
1539 Maitráyani-grihya.
1155 Paśubandha-prayoga
1331 Baudhayaniya, 2nd praśna.
1333 Mahávrata-bháshya.
1347 Kátyayaníya-karka-bháshya.
1348 Baudhayaníya-ádhána-sútra.
1349 Drahyáyaníya-sútra-paddhati.
1350 Baudháyaníyá-prayoga-sára.

1399 Prayoga párijata
976 Jayasiñha kalpadruma
886 Prayoga-darpana
749 Prayoga sára.
1014 Kurukshetra ratnakara.
1015 Tithyarka.
1058 Sanatkumara-sañhita
1064 Vibhagatattva vichara
1233 Sannyasa-nirupana
1342 Dharma nirnaya.
1081 Yati viveka
1083 Dana panji
1097 Gotra pravaramanjari.
1109 Dharma prasnojvala
1073 Sannyasa grahana paddhati
1143 Anupa vilása.
1144 Sakala lakshanochchaya
1264 Triñśatsloki *alias* Asaucha *san* graha
1274 Jayamadhava manasollasa
1368 Saunaka-karika
1046 Apastamba-smriti
916 Vratodyapana-kaumudi.
966 Rajyabhisheka *alias* Raja dharma kaustubha.
983 Kála-nirnaya.
1000 Kṛitya ratnavali
1034 Karma pradipa.
1062 Sanskara-nirnaya
1066 Svachara chaturdasi pari sishta.
1107 Dharma pravritti.
1114 Prakaraṇa prakasa
1121 Vyavahara pradipa.
1130 Tírtha chintamani
1154 Yama smriti
1163 Vasishta smriti.
1166 Achára-pradipa.
1168 Smriti chandrika
900 Vyavahara chamatkara.

1432 Smriti paribhasha.
1433 Devadasa prakasa.
1436 Purtta kamalakara.
1437 Kṛitya-kalpataru
1563 Ácharadar a
1568 Dharma ratna
1589 Dvaita nirnaya prakasa.
1607 Grihya-sangraha
1467 Indradhvaja puja.
1493 Kasi tattva vichara.
1561 Malamása tattva ṭiká
1588 Rájabhisheka prayoga
1482 Prathishṭha-sara sangraha

SANGÍTA.

1195 Raga mála
1190 Vadya-khanda.
1307 Sangita-ratnavali.
847 Pancha kalpa.
1110 Sangita ratnakara
1112 Nṛitya-ratnavali
1131 Taladhyaya.
1128 Sangita kalpataru
1129 Sangita parijata
1139 Sañkirnaraga lakshaṇa.
1141 Rasaratnavali

SILPA.

1172 Pratima pramana

SÁNKHYA

802 Sankhyatattva kaumudi
9_0 Sankhya-kariká Sankhya-chandrikakhya ṭika-sahita
913 Sankhya-sutra, Vritti sahita
908 Tattva-yathartha-dipana.

NYAYA

669 Nyaya sutra-vyakhyá.
671 Anumaṇa didhiti *ṭippani*
673 Kusumanjali ṭika
684 Sidhanta *muktavali gudartha* prakasika.

688 Vidhiváda-ṭiká.
689 Bhásá-ratna.
695 Siddhánta-lakshaṇa-rahasya.
696 Vyáptyánugama.
697 Kevalánvayi-rahasya.
698 Anumána-didhiti
699 S'abda-parichchheda-rahasya.
700 S'akti-váda.
703 A'khyáta-vichára,
704 Anumáṇa-khanda-ṭiká.
705 S'abda-śakti-prakásiká-bodhiní.
706 Chintámaní-prakáśa.
707 Ditto.
712 Pratyaksha-kshaṇḍáloka-darpana.
827 Satpratipaksha-máthurí-ṭiká.
837 Nyáya-makaranda-saṭika.
838 Tarka-sañgraha.
840 Nyáya dípávali.
852 Vishayatá-váda
855 Aparokshánubhuti, Dípikákhya-ṭika-sahita.
860 Nañváda ṭippaní.
861 Samása-váda.
862 S'ábdabodha-prakriyá
918 Nyáya-siddhánta-muktávali-dípiká.
925 Nyáya-siddhánta-muktávali-prakáśa.
927 Viśishṭa-vaiśishṭa.
928 Pratijná-sútra-pariśishṭa.

1057 Mitabháshiṇí *alias* Sapta-padárthí ṭíká.
1174 Padártha-dípiká.
1344 Pratyaksha-tattva-chintámaṇi, saṭíká.
1175 Pratyaksha-pragalbhí.
1231 Śabda-parichchheda.
1235 Sarvopakáriṇí *alias* Bhavánanda ṭíká.
1330 Pramáṇa-paddhati.
1341 Ditto, ṭíká.
1316 Bhávaprakáśiká *alias* Máyáváda-khaṇḍana-ṭíká.
904 Tantrátiloka.
957 Vaidika-bhártha-virechana.
959 Mímáṅsá-nyáya-prakáśa.
960 Ditto, sútra-paddhati, 8th Adhyáya.
961 Ditto, kusumanjali.
963 Ditto.
1090 Ditto, śloka-várttika.
1157 Tantra-ratna.
851 Vákya-dípiká, saṭíká.
1130 Nyáya-siddhánta-tattvaviveka.
1131 Nyáya-kaustubha.
1139 *Pratyaksha-khaṇḍa-kaṇṭakoddhára.*
1572 Áloka-kaṇṭakoddhára.
1570 Guṇa-prakáśa-vivṛiti.
1445 Lílávatí-bháva-prakáśa.
1444 Anumánáloka-ṭíká.
1192 Khaṇḍanoddhára.
1571 Kiraṇávali-prakáśa.
1590 Tárka tattva-nirúpana.
1594 Tárkika-raksbá.
1139 Pratyaksha-khaṇḍa-kaṇṭakoddhára.
1443 Pratyaksháloka-darpana.
1566 Pratyaksháloka.
1552 Nyáya-sára-padapanchika.

1130 Nyáya siddhánta-tattvaviveka.
1131 Nyáya-kaustubha.
1137 Nyáya-várttika-tatparyya-ṭíká.
1140 Śabda parichchhedáloka.

VAIŚESHIKA.

824 Vaiseshika sútropaskára.
839 Siddhánta-chandrodaya.
1356 Sapta-padárthí.

MÍMÁṄSÁ.

1290 Mayúkhamáliká *alias* Bhaṭṭa-chintámani-vyákhyá
1359 Adhyayana-vidhí-vyákhyá.
735 Nyáya-ratnamála.
747 Tantra ratna-ṭíká.
752 Bháṭṭa-dípiká.
753 Mímáṅsá-siddhánta-lesa-saṅgraha.
758 Mímáṅsá-várttika.
763 Śástrasiddhánta-saṅgraha.
803 Adhikaraṇa-kaumudí
869 Mímáṅsártha-sangraha-kaumudí
874 Chandráloka, Chandráloka-prakasa-sahita.
883 Sphoṭa-chaṭaka.
939 Tantra-várttika-ṭíká.
1147 Mímáṅsá-tantra-dípiká.
1214 Mímaṅsa-várttikábharaṇa
1215 Tantra-várttika-ṭíká.
1236 Tantra-ratna.
1241 Mímáṅsá nyáya-dípiká.
1255 Mímáṅsá-bháshya-várttika, 1 3-páda.
1256 *Ditto*, 2-1-ditto
1257 Ditto, tantra-várttika
1289 Bháṭṭa-chintámaṇi
1291 Mímáṅsá-kaustubha.
1292 Bháṭṭa-dípiká.

1326 Mímáñsá-nyáya prakáśa
1408 Siddhánta-dípa.
1416 S'ástra-dípiká-ṭíká.
1115 S'avara-bháshya-padayojaná.
1110 Várttika-káśiká.
1146 Sáṅkarshana-mímáñsá.
1221 Ajitá *alias* Tantra-ṭíká-vyákhyá.
1275 Vidhi-rasáyana.

VEDA'NTA

1418 Brahmasútríya- *śaiva bháshya*
1287 Brahma-sútra-vallabhí-bháshya
1312 Brahma-*sútra*-anubháshya.
1313 Anu-bháshya-prakáśa
1320 Brahma-sútra-bháshya, Sau*naka-sampradáya*.
1285 S'ástra-dípiká, from 3 to 12 A.
1390 S'ástra-dípika, 2nd Adhya
958 Sástra-dípiká.
1328 Sándilya-sútra-pravachana.
905 Páshanḍa-chapetiká
954 S'arıraka mimáñsa-bháshya-vivarana
1188 S'ástra dípika ṭíká
427 Taratamya-stava-vyakhyá
628 Daśasloka-ṭíká *alias* Siddhanta-vindu
653 Gitá-tátparya-bodhiní
655 Adhyatma-bhagavata
692 Siddhánta-vindu
674 Ashṭavakra sañhitá
715 Bheda-dhikriti
729 Shaṭślokí-vártika
741 Advaita siddhyupanyása
759 Advaita-chandriká
779 Gita-taparya bodhiní
782 Bhagavad-gita-bhashya
780 Adhyatma-sára
836 Vedanta-sanjná-prakriya.
819 Hariyasí-gítá *alias* Bhagavad-gítá-ṭíká.
850 Pánchálí-gitá-ṭíká.
856 Vedánta-tattva-traya-nirúpana.
859 Vedánta-ratna-traya-pariksha
834 Anubandha-darsana
885 *Aryá-vyákhyá alias* Vedánta-traya-saṭika
909 Advaiṭa-brahmavidyá-pad*dhatí*
1001 Vivarana-tattvadipa.
1069 Gítá-tátparya nirnaya.
1088 Vedánta-sára, *Rámánuja*.
1094 Panchakosha-viveka
1095 Svarúpa-prakáśa.
1099 Panchíkarana-várttika.
1022 Rasika ranjiní-gítá-ṭíká, 1st khanda
1123 Ditto, 2nd khanda
1124 Ditto, 3rd khanda.
1125 Gítá-bháshya, Ramánujíya
1148 Sureśvara-várttika-vijákhyana
1156 Vedánta-kalpalatá.
1185 Advaitánusandhána
1190 *Amrita-taraṅgini-gitá* ṭíká.
1191 Tattvadipiká gitá-ṭíká.
1225 Prapancha sára-viveka.
1232 Paramahañsáchára paddhati
1278 Panchíkarana-tátparya-chandrika
1280 Panchapadika-vivarana
1288 Panchikarana-bhávaprakáśiká
1383 Gítartha-vivarana.
736 Siddhanta-lesa-guḍhartha-prakáśa
744 Siddhánta-dípa
854 Dvádaśa-mahavakya.
911 Tattva-pradípiká.
915 Panchapádika.

961 Panchapádika vivarana
917 Upadesa ratnamala
974 Yatindra mata dipika.
1071 Prameya ratnávali, satika
1084 Tattva bodha
1145 Visi nutattva nirnaya tika
1184 Naishkarmya sindhu
1209 Sastra prakásika
1243 Prameya sangraha.
1324 Prameya ratnarnava
1332 Nibandha tika
1338 Madhyasiddhanta sara
1339 Tattvodyota tika
678 Tattva prakásika
1431 Vedanta dipa
1431 Vedanta kalpatáru parimala
1499 Atma-vada
1595 Alat prakarana-bhashya
1569 Gita pradipa

YOGA

941 Patanjala bhásbya-vartika.
924 Yoga vas shta, Vasishta tatparya prakasikakl ya tika sahita.
990 Yoga man prabha
1159 Yoga-chintamani
1279 Yoga yatra.
1400 Yoga ratna mala.
1061 Samadhi dipika

BHAKTI

654 Bhakti rasayana.
681 Ujjala nilamani kiranalesa
798 Krishna stava-mala
806 Bhakhti ratnavali
1074 Bhagavannama-máhatmya nirnaya
1102 Bhagavadbhakti chandrika
1104 Bhakti rasayana
1113 Vaishnava s ddhánta va ja yanti.
1158 Bhakti ranginí.
1311 Bhakti siddhanta.
1381 Bhakti hansa.
1384 Bhakti varddhini.
1385 Bhakti margiya sankánirasa
679 Shatśandarbha
725 Krama dipika
1206 Vishnutattva prakasa
1319 Prema pattana
1378 Bhakti siddhanta rahasya-nibandha.
1379 Tattvadipa prakasavarana-bhanga
1380 Jalabl eda, satika.
1382 Sanyasa nirnaya vivarana
1581 Brihad Bhagavatamrita, satika
1606 Bhakti siddhanta rahasya
1612 Bhakti rasamrita sindhu.
1599 Govinda lilamrita.
1582 Nama mahatmya
1581 Rasamanjari stava and Radha saundaryya manjari.
1560 Vaishnava-toshani
1314 Sampradaya-pradipa.

TANTRA

675 Gautama-tantra
672 Tantra-sara
790 Tara-vilasodaya.
797 Syama-kalpa latika
804 Bhuta damara-tantra.
811 Syamá-rahasya
815 Tarabhakti tarangini
907 Ágama tattva sangraha.
1369 Virabhadra tantra.
720 Agama kaumudi
1100 Mandapa druma.
1360 Jyotishmati kalpa.
676 Urddhvámnaya-sanhita
979 Dipa prakaśa.

981 S'abdaprakáśa *alias* Dípaprakáśa-ṭiká.
1611 A'gama-tattva-vilása.
1457 Sáma-tantra-bháshya.

VAIDYAKA.

828 S'álahotra.
982 Pathyápathya-viveka.
1089 Chikitsá-sára.
1123 Aśvavaidya-śástra.
1124 Aśva-vaidya.
1125 Aśva-chikitsita.
1126 Ditto.
1117 Rasa-ratnákara.
1160 Arka-prakáśa.
1520 Bhaishajya-ratnávalí.
1508 Dravya-saṅgrahábhidhána-ṭiká.
1585 Rasa-gaṅgádhara.
1609 Ratna-málá.

JAINA.

1539 Nitisára.
1515 Rája-várttika.
1528 Vimalanátha-purána.
1474 Upáśakádhyána.
1498 Uttara-purána.
1533 Upáśakádhyáya-ṭiká
1512 Trailokya-sára-ṭiká.
1449 Padma-purána.
1503 Pravachana-sára ṭiká.
1509 Pándava-puráṇa.
1510 Padma-purána, brihat.
1518 Padmávati-charita
1521 Prasastáprasasti *alias* Mritáchára.
1522 Prasatáprasasti *alias* Trailoka-prajnapti.
1523 Padmánandi-pachanaví.
1527 Pareshanátha-charita.
1562 Purushárlhánusásana.
1473 Pratiṅkara-mahámuṇi-charita
1299 Prasnottara-málá.
1300 Pándava-purána.
1302 Laghu-kshetra-samása-vivaraṇa.
956 Bhagavatí-vṛitti.
1487 A'rádhana-kathá-kosha.
1489 A'di-puráṇa.
1507 Ajitanátha-purána.
1525 A'pta-mímáṅsa.
Aptamímáṅsa-laṅkrita.
1550 Alaṅkára-ratnákara.
1524 Bhávya-kumuda-chandriká.
1542 Brahma-vilása.
1475 Chakradhara-puráṇa.
1484 Chandra-prabhá-charita.
1516 Charitra-sára.
1538 Devágamana-vṛitti.
1447 Gomatta-sára-vṛitti.
1511 Muni-suvrata-puráṇa.
1567 Moksha-pravṛitti ṭiká.
1535 Mallinátha-purána.
1530 Kahapanasára. [sorts.
1515 Plates of Jaina figures, 48
1544 Drawings of Jaina-tirtháṅkaras, 24.
1541 Jaina-pújá vidhi.
1536 Jnána-súryodaya-náṭaka.
1531 Jaina-saṅhitá.
1529 Jnánárnava.
1488 Jaina-pratíshṭhá samagri.
1477 Jina-pújá.
1476 Jaina-Yájnavalka-prathisthá-páṭha
1471 Jaina-viváha-paddhati.
1461 Jayakumára-charita
1448 Jaina-pújá-vidhi.
1514 Brihat Harivaṅsa.
1459 Sapata-śataka-bhávollása-prakáśa
1462 Sumeda-śikhara máhátmya.

1466 Sára-chauïsí.
1468 Srávakáchára
1469 Svarṇáchala-máhátmya.
1478 Santinátha-puráṇa.
1480 Subháshita ratna-sandoha.
1489 Sukha-nidhána.
1490 Siddha-chakráshṭa-pújá-ṭíká.
1494 Sridhara-vásishṭa-ṭíká.
1583 Sástra prakáśa.
1592 Sańkara-siddhi-dípiká.
1470 Muláchára pradípaká.
1483 Mahápála charita.
1491 Mahápurana-ṭippaní.
1593 Mita-bháshiní.
1481 Niyama-sára.
1605 Nirodha-lakshana, saṭika

1440 Prapannámrita
1455 Pancha-stava.

BAUDDHA

1294 Bauddha-mata-yantra-vidhi.
1270 Vitarága-stotra.
1427 Malinda panná.

ANIRDISHṬA

880 Laukika-nyáya sañgraha
1208 Adhikára sangraha.
1318 Sarva-siddhánta.
1323 Nava ratna.
1377 Válabodha-prakáśa.
1553 Bhujja-bháratí.
1176 Praśasti prakasiká.
1329 Praśasti-patriká.

APPENDIX.

FROM

RAI RAJENDRALALA MITRA, BAHADUR, C I E, LL D

To

A PEDLER, ESQ

Secretary to the Asiatic Society of Bengal

Dated, 8 *Manicktollah, August* 25, 1880

SIR,

With reference to Government Resolution No $\frac{12}{27}/\frac{1}{33}$ of date March 8, 1879, communicated to the Society under cover of Mr Under Secretary Bolton's Revenue Department No $\frac{142}{10}$ mis, dated 27th idem, and in continuation of my letters as per margin,* I have the honor to submit the following report on the operations carried on by me, to the close of the official year 1879 80, for the discovery and preservation of ancient Sanskrit Manuscripts in the Bengal Provinces

* May 24 18 0
February 15, 1875

Scope of Report.

2 The Resolution of Government requires "a report showing what progress has been made in all the branches of the work" entrusted to the Society. These branches include—1st, enquiry and collection of information regarding rare and valuable manuscripts, 2nd, compilation of lists thereof, 3rd, printing and publication of such lists, 4th, purchase of all rare or desirable manuscripts, 5th publication of rare works Of these the first four works have been, by direction of Government entrusted to me, and this report will be confined to them For the last the Society receives an annual grant of Rs 3,000, for which, I presume you will submit a separate report. The administration of the funds granted for the conduct of the works in my hands, has been carried on by the Society, and, I believe, accounts thereof have been annually submitted to Government by the Society, no further return therefore is now required

Enquiry about Mss. Difficulty of access.

3 Of the works entrusted to me the most important is the first, i e, the collection of information regarding rare manuscripts in private libraries It forms the basis on which the others rest, and it is at the

same time the most *difficult* *Public libraries*, or repositories *accessible* to the public, are unknown in this country, and private owners are all Hindus, who regard their manuscript treasures as sacred heir-looms which should be treated with every mark of veneration, and in many houses they are actually daily worshipped along with their lares and penates In Hindu Maths this is particularly the case, and access to them is not permitted, except after certain troublesome purificatory rites have been observed Such Maths in Bengal, however, are not very rich in rare works Jain Maths are richer, and there no worship is paid to MSS , but they are not, generally speaking, open to other than persons of the Jain persuasion The best places for rare works are Toles or native colleges owned by Pandits whose ancestors for several generations have been teachers, but the heads of such institutions are frequently absent from their homes, on invitations to S raddhas, and are mostly very suspicious and unwilling to exhibit their stores to strangers Several visits have, therefore, to be paid to them before anything really valuable or rare can be seen Moreover, such Toles are scattered wide apart over the country, and much time is lost in travelling from place to place before any satisfactory information can be obtained

-

5. The enquiry has been conducted, as heretofore, by a travelling Pandit working under my orders, and by myself whenever I had opportunities of going out of Calcutta. I have also *carried on extensive correspondence* with friends, acquaintances, and Sanskrit scholars, and obtained much aid and information from them.

Mode of enquiry

6. In 1876, I visited Benares for the purchase of MSS. In 1877, I went to Ráníganj, Patna and Benares, obtaining a large number of MSS. from the last named place. In 1878, I had occasion to go to Gayá, and thence proceeded to Patná and Arrah. Next to Benares, Gayá is the most sacred city of the Hindus. It was the capital of a Hindu principality two thousand and five hundred years ago, even before the birth of Sákya Siṃha, and held by the Buddhists for well nigh a thousand years as one of the principal seats of their religion. In the fifth century it reverted to the Hindus, and ever since it has been renowned as the sanctuary wherein rests the foot marks of the divinity, which every pious Hindu is bound to visit at least once in his lifetime. But for all that, it is exceedingly poor in Sanskrit literature. Having had occasion to perform there the Sráddha rite in honour of my parents, I spent a considerable sum of money, and thereby secured the good-will of a great number of Gayáwáls, as also of the few Pandits living in the town, and they brought to me whatever Sanskrit manuscripts they had, but none of them had any worth looking at. Most of them are so ignorant that they cannot even repeat the services correctly when they officiate at Sráddhas. In the neighbouring town of Buddha Gaya, the Hindu Math owned by Pandit Hemanatha Giri, has a collection of over three hundred MSS. well preserved in a pukka house, and enjoying the benefit of a catalogue. As the works comprised in the collection were, however, not rare, I did not think it worth while to take *a copy of the catalogue*.

Places visited by me. Gayá

7. Patna is even more ancient than Gayá, and was once the capital of an empire, but it, too, is as poor in Sanskrit MSS. as Gayá. There are no Pandits of note, and none has any work of value.

Patna

8. At Arrah there are four Jain Maths, one of which is noted for a collection of Jain MSS., but, being a Hindu, I was not allowed access to it. I was told there were upwards of 600 MSS.

Arrah

9. At the Jain Maṭh at Benares I met with better reception, and my Paṇḍit was allowed for several days, to examine the MSS. there, but subsequently, when the Paṇḍit was engaged in taking notes of such of the MSS. as I thought rare, a rumour was spread that I would communicate to Europeans the secret mantras of the Jain faith, and my Paṇḍit's work had to be brought to an abrupt close.

Benares.

10. I had no opportunity to go to Orissa lately, but Bábu Kshírodachandra Ráya, for some time Head Master of the Government School at Puri, procured for me a nominal list of about 400 MSS. contained in the S'aṅkara Maṭh at that place. I visited it in 1868, but failed to obtain any detailed account of its manuscript treasures. From what I then saw I calculated that there were about two thousand MSS., and the list obtained, I therefore suspect, is incomplete. The Bábu has been kind enough also to obtain for me copies of several works of local celebrity on the history of Puri, and among them may be noted the *Svarṇádri-mahodaya*, the *Kshetra-máhátmya* and the *Gundichá-máhátmya*, of which I have seen no notice in any catalogue hitherto published.

Puri.

11. The work of enquiry in the Mufassil devolved mainly on Paṇḍit Rámanátha Tarkaratna, who travelled from district to district for more than ten months every year, and I have every reason to be satisfied with his ability, zeal and devotion to his duties. In the beginning of 1875-76, he spent four months at S'ántipur, in the Nuddea district. It is a place of considerable repute, and the abode of a large number of learned Bráhmans, most of whom possess old MSS One of them, Paṇḍit Kálidása Vidyávágísa, owns a collection of over one thousand codices, many of which are rare, and a few unique. They are kept in a pukka room, and great care is taken for their proper preservation. I have obtained descriptive notices of 92 of these codices. Among the works contained in this collection, the following may be noted as rare:

Places visited by travelling Paṇḍit.
Sántipur

1. Mathuránátha's commentary on the Gautama Sútras.
2. Rámabhadra's gloss on ditto.
3. Vardhamána's commentary on the Kusumánjalí.
4. Varadarája's Tárkika-rakshá
5. Laugákshi's Tarka-kaumudí.

monastery, in the house of Gopála Bhaṭṭachárya, there are about a hundred MSS, mostly very old, and written either on palm leaves, or the bark of the *agaru*, but the travelling Pandit found opportunity for noticing only 12 of them Going thence to Gopalapura, the Pandit found upwards of 300 medical works in the houses of Bábu Mahendranáráyana Gupta and Bábu Kásinátha Gupta, who are practising physicians of repute, and good Sanskrit scholars Out of their collections, notices were secured of 10 codices The next place in the district of Birabhuma where Sanskrit MSS can be found is Bhimghar There, in the house of Bamacharana Bhaṭṭacharya, about 200 codices were examined, including a commentary on the Prakrit Grammar of Kramadis vara, of which I have yet failed to obtain a second copy Descriptions of 35 of these MSS were secured by the Pandit He also obtained notices of 16 codices at Sindi, in the house of Bábu Kuladananda Mukarji As at Hitampur so here, the collection, comprising 10 Tantras, is daily worshipped Close by the last, in the village of Kandha, there are 200 MSS in the library of Babu Kuladaprasad Sen, and the Bhaṭṭacharyas of Singur and Mangaldihi, there are 250 more, of which 56 have been examined and noticed

gether the Pandit has obtained upwards of 300 notices of rare works from Tirhut These, however, I believe, represent but a small fraction of what may be fairly expected from a district which has been the chief seat of Sanskrit learning for upwards of 1500 years, and which still comprises a great number of learned men Most of the MSS met with in Tirhut are dated in the era of Lakshmana Sena My Pandit is of opinion, and I agree with him, that there exists in this place work enough to keep him fully employed for two years more

16 In the autumn of 1879 the Pandit travelled in the interior of the Burdwan district In the village of Begune he found a collection of Smriti works in the house of Sadánanda Bhaṭṭachárya, out of which he noticed 12, which he had not met with elsewhere He was shown also an old list of works which the Bhaṭṭachárya had once owned, and it included upwards of a hundred names which the Pandit had not heard of before, but the works, he was told, had been mostly destroyed At the village of Gadap he found among others a commentary, by Bhavadeva, on the Yoga aphorisms, of the existence of which I had no knowledge before, and a complete copy of Arjuna Misra's commentary on the Mahábharata of which I had before seen only small fragments At Nishedi he found several rare works, most of which were dated, as in Tirhut, in the era of Lakshmana Sena

Burdwan.

17 In January last, I deputed the Pandit to Ránaghat, in the Nuddea district, and there he was employed for about three months in examining the MSS belonging, severally, to Babu Surendranáth Pal Chaudhurí, Babu Ramalala Bandyopadhyaya, and Pandit Madhusudana Nyáyaratna

Ránághat

18 The notices referred to in the preceding paras, have been prepared in a tabular form, giving details regarding the following particulars, *viz*, 1, name of the work, 2, author's name, 3, *size*, 4, No of *folia*, 5, No of lines on each page, 6, No of letters in each line, 7, character, 8, *condition*, 9, *date*, 10, *accuracy*, 11, *place of deposit*, 12, initial line and extracts from the Introduction, 13, concluding line and colophon, 14 contents To save time and secure uniformity, printed forms have been used, and these, as filled up, are forwarded to me weekly, so as to give me

Preparation of lists

an idea of the amount of work done by the Pandit every week. On receipt of these forms, my assistants assort them, check them with the registers kept at my office, compare them with accounts previously received from other sources, and translate the details into English, leaving for me the task of writing out the general description of the works and translating the contents. Upwards of five thousand notices have been compiled, of which two thousand have been printed, and three thousand are now on hand. In addition to them a register has been kept, of all works of which only names have been communicated to me, together with notes of the places where the works are to be found

form a companion volume to the 'Notices.' Considerable progress has also been made in the printing of an 'Analysis of the Sanskrit Buddhist literature of Nepal,' of which 70 different works were collected by Mr. B. H. Hodgson, while resident at Kátmándu, and presented to the Asiatic Society of Bengal. Three sets of these works were collected, of which the second was presented to the India House Library, and the third to the *Bibliotheque nationale* of France. Out of Nepal these works are nowhere to be found, and with the exception of the Lalita-Vistara, edited by me, none has yet been printed. The extreme rarity of these works, coupled with their importance in connexion with the history of Indian Buddhism, renders a full analysis of their contents highly desirable, and I am glad to be able to say that I have already printed 180 pages, and hope to complete the work in six months more.

Contents of the list.

20. As the 'Notices' are now before Government, it is scarcely necessary to dilate on their contents in this report. I beg to observe, however, that in making my selection of works for notice, I have always borne in my mind that the object of the undertaking is to form a complete record of the number and nature of the Sanskrit manuscripts now extant in the country, and that in many instances this record will be the only means of conveying information about them to European orientalists. It is certain that some of the works of which only one, two, or three copies are now extant, will, ere long, cease to exist altogether, and their memory can be preserved only by a record like the present. Popular works and school-books are being multiplied by the press, and consequently they are not subject to the risks to which Vedic, philosophic, astronomical and medical works are liable, and it is necessary, therefore, that those works which are liable to early destruction, should be taken up first. In the earlier *fasciculi* of the "Notices." I had also borne in mind that my work would be soon supplemented by catalogues of the MSS. in the Library of the Asiatic Society of Bengal and of the Sanskrit College of Calcutta, and accordingly omitted to notice all such codices as were contained in those repositories, but, seeing that the prospect of such catalogues being soon published is faint, I have of late changed my plan, and included in my 'Notices' all works that have come to hand without reference to those libraries.

XVII	*Jain Sástra (Jain religion),*	1
XVIII	Bauddha Sástra (Buddhist religion),	0
XIX	Anirdhishta (Miscellaneous), ...	5
	Total,	842

Facsimiles.

21 Reference was made in para 24 of the last report to facsimiles of *old* and rare works Several such have been inserted in the fasciculi published since. One of them deserves special mention It is the last page of a codex of the 'Setubandha' or the 'Marine Causeway,' a work of the 5th century, attributed to king Pravarasena of Kashmir The codex is dated 102 of the era of Lakshmana Sena, and is 672 years old It is the oldest MS in the Bengali character that has yet been met with It affords indubitable proof of the antiquity of a character which is ordinarily supposed to be of a very modern date

Change of plan.

22 The arrangement adopted by me in printing the lists was, after some correspondence, approved by Government I find, however, that separate headings involve a great waste of space, I propose, therefore, if not otherwise instructed, to follow, in future fasciculi, the plan of Dr Burnell's Tanjore Catalogue, so as to put more matter on each page It will lead to a slight sacrifice of uniformity, but will otherwise prove economical

In my last report I adverted to several Prakrit grammars, which I had collected for my own private use I have been able lately to obtain a commentary on one of them, the text of Kramadisvara It is unique, and I propose to give an abstract of it in my edition of the work of Kramadísvara I have employed copyists, too, for securing copies of my private acquisitions for the Government collection

Of new poems, the *Sirjjana-charita*, the *Modha prakasa*, the *Vaju-stuti*, the *Pitambara charita*, the *Megha saudamini*, the *Anugama-tattva-mala*, and the *Sahridaya-hridayaloka* may be noted as new

Under the head of Silpa or ancient Indian Art there is only one work, but it is a new one It is entitled *Pratima pramana*, and it supplies directions for the relative proportion of the figures of all the leading divinities of the Hindus It is a guide to the formation of images, and highly interesting from an antiquarian point of view

There are several names under the head of Philosophy Among them the commentary (*tika*) of Mathuranátha and the gloss (*vritti*) of Ramabhadra on the Nyaya aphorisms of Gotama are unique The essay of Udayana on the *Kusumanjali* and the commentary thereon by Vardhamana Misra, are exceedingly scarce I have not seen any of them at Benares, there is none in Calcutta, and my Pandit has seen them nowhere in the different districts he has travelled over

Among medical works there are three treatises on the diseases, defects, anatomy and characteristics of horses, which are alike curious and interesting I have prepared an abstract of these, and intend to print it in the Journal of the Asiatic Society of Bengal Brief abstracts of the contents of these works have been already published in the "Notices"

ave not been visited, but, except in some parts of Rangpur and Rájshahi, the work to be done is not likely to be extensive Kamakhya in Assam has been the seat of Tantric learning for many centuries, and the number of Tantras likely to be found there will fully take up eighteen months or more The whole of the eastern districts, except Dacca which was visited in 1871, has likewise to be visited I know Mymensing contains a great number of Pandits who are descendants of long lines of Pandits, and they are sure to have rare or unknown works Baidynáth near Deoghar, Midnapur and the province of Orissa are yet unvisited, and I calculate these will take up fully three years, and altogether a period of ten years more is necessary to complete the survey in which I have been engaged during the last ten years

My official and other duties have hitherto prevented my devoting the whole of my scanty leisure to the task of passing through the press the lists prepared by my assistants, and I have now on hand over three thousand names in manuscript In a short time I hope, however, to have more leisure at command, and, by steady application, to bring up arrears, and to keep pace with the work done by the travelling Pandit As a native of India, cherishing deep respect for the memory of those who have contributed so largely to the literary reputation of my native land, I look upon the work as a labour of love, and long earnestly to be able to place before the learned world of Europe an inventory, such as my work is intended to be of the literary relics the people of India have inherited Their extent is vast In Liddell and Scott's Dictionary the total of Greek authors, whose works have descended to modern Europe, has been computed at 553, and of Latin authors of the classical period the total according to White and Riddle's Latin-English Dictionary is 218 Whereas of Sanskrit authors the total may be computed at four thousand, and the number of their works at 20,000, inclusive of Jain and Buddhist works In a single catalogue, that of the Tanjore Collection, the total of Hindu authors given is 740 The comparison is, perhaps, not fair, as I am not in a position to supply the number of ecclesiastical and Byzantine writers who were numerous nor that of mediæval Latin authors, but the figures here given will, I hope, suffice to show that the literature with which I am concerned is in every way worthy of the consideration which

has been so generously to extended it by Government, and that the spent on preparing an inventory of its relics has not been wasted.

I have the honor to be,

Sir,

Your obedient Servant,

RA'JENDRALÁLA MITR